

skupščina
socialistične
republike
slovenije

sejni zapiski

seje

od 9. V. 1974

do 31. VIII. 1974

1

ljubljana 1975

skupščina
socialistične
republike
slovenije

sejni zapiski

seje
od 9. V. 1974
do 31. VIII. 1974

ljubljana 1975

It-S: 19/1 I

Sekretariat Skupšćine SRB
dokumentacija

Inv. it. 303/75

zbor združenega dela

1. seja

(9. maja 1974)

Predsedovala: Vinko Pečovnik,
najstarejši delegat Zbora združenega dela

Štefan Nemeč,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9.30.

Predsedujoči Vinko Pečovnik: Tovarišice in tovariši delegati! Kot najstarejši delegat v smislu poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije in odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije pričenjam 1. sejo Zbora združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki jo je sklical na podlagi tretjega odstavka 6. člena ustavnega zakona za izvedbo ustave Socialistične republike Slovenije predsednik skupščine prejšnjega sklica tovariš Sergej Kraigher.

Sejo zbora bom vodil do izvolitve predsednika in podpredsednika Zbora združenega dela. Pri vodenju seje mi pomaga tovariš Janez Zajc, dosedanji sekretar Republiškega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Dnevni red, ki ste ga prejeli s sklicem seje, bomo spremenili, združili bomo 1. in 2. točko dnevnega reda. Glede na to predlagam za 1. sejo zbora naslednji dnevni red:

1. predlog odloka o ustanovitvi in izvolitvi Komisije Zbora združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja;
2. poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter verifikacija pooblastil;
3. predlog odloka o začasnem poslovniku Skupščine Socialistične republike Slovenije;
4. izvolitev predsednika in podpredsednika Zbora in slovesna izjava;
5. imenovanje sekretarja Zbora;
6. predlog odloka o sestavi, nalogah in izvolitvi Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve;

7. izvolitev predsednika in podpredsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije in slovesna izjava;

8. imenovanje generalnega sekretarja Skupščine Socialistične republike Slovenije;

9. izvolitev predsednika Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije;

10. izvolitev članov Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije ter imenovanje republiških sekretarjev, ki bodo vodili posamezne republiške sekretariate, oziroma republiške funkcionarje, ki bodo vodili republiške upravne organe.

Ali se s predlaganim dnevnim redom strinjate? Ugotavljam, da se z dnevnim redom strinjate.

Po dogovoru s predsedujočim Zbora občin in predsedujočim Družbenopolitičnega zbora predlagam, da današnja sejo vodimo tako, da se Zbor združenega dela najprej konstituirata, to se pravi, da sklepamo o točkah dnevnega reda od ena do pet, volimo Komisijo za volitve in imenovanja, nato pa na skupnem zasedanju z Zborom občin in Družbenopolitičnim zborom izvolimo predsednika in podpredsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije ter imenujemo generalnega sekretarja Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Po izvolitvi predsednika in podpredsednika Skupščine se bodo vsi trije Zbori ob 12. uri zbrali na skupni seji zborov in obravnavali dnevni red, ki ste ga prejeli s sklicem skupne seje.

Po končani skupni seji bodo Zbori nadaljevali delo na skupnem zasedanju Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora, kjer bodo izvolili predsednika Izvršnega sveta, člane Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije in imenovali republiške sekretarje in republiške funkcionarje, ki bodo vodili republiške upravne organe. Predlagani potek sej naj omogoča, da na najbolj racionalen način opravimo naloge, ki so na tej 1. seji pred nami.

Sedaj prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je predlog odloka o ustanovitvi in izvolitvi Komisije Zbora združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja.

S sklicem ste prejeli predlog odloka, ki so ga pripravili ustrezni organi Skupščine prejšnjega sklica in strokovna služba Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Ker smo 1. in 2. točko dnevnega reda združili, ste prejeli danes na mizo nov predlog odloka, ki so ga prav tako pripravili ustrezni organi Skupščine prejšnjega sklica in strokovna služba Skupščine Socialistične republike Slovenije. K temu predlogu predlagam spremembo, in sicer, da se v 3. točki namesto člana komisije Metke Cener, ki se je za sejo zbora opravičila, izvoli Nada Kovač.

Ali želi kdo o predlogu odloka razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, lahko preidemo na glasovanje. Glasovali bomo javno, z dviganjem rok.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka soglasno sprejet.

S tem so v Komisijo izvoljeni: za predsednika Stane Vilar, za člana pa Nada Kovač in Jože Zabukovšek.

Predlagam 15-minutni odmor in prosim člane Komisije Zbora združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, da pregledajo pooblastila delegatov. O svojem delu naj Komisija za sestavo poročila sestavi poročilo in z njim seznaní Zbor združenega dela.

(Seja je bila prekinjena ob 9.40 in se je nadaljevala ob 9.50.)

Predsedujoči Vinko Pečovnik: Nadaljujemo sejo. Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je poročilo Komisije Zbora združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja.

Predsednik Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja me je obvestil, da je Komisija opravila svoje delo. Prosim, da da poročilo.

Stane Vilar: Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela.

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 146 delegatov, in sicer z gospodarskega področja 89, s prosvetno-kulturnega področja 16 delegatov, s socialno-zdravstvenega področja 13 delegatov, iz kmetijske dejavnosti 17 delegatov, iz obrtne in podobnih dejavnosti 5 delegatov, iz delovnih skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter drugih delovnih skupnosti 5 delegatov, iz delegacij aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi oboroženih sil SFRJ 1 delegat.

Na današnji seji niso prisotni 4 delegati. Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakoni in ustavo Socialistične republike Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira. Hvala.

Predsedujoči Vinko Pečovnik: Zahvaljujem se tovarišu predsedniku za poročilo.

Prehajam na razpravo o poročilu Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče besede, prehajam na glasovanje o poročilu. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni primera, da bi bilo pooblastilo kakšnega delegata oporečno. Kdor je za to, da sprejmemo to poročilo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Kdo je proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za prvo sejo Zbora združenega dela.

Ker je na seji navzoča večina delegatov Zbora združenega dela, lahko zbor veljavno odloča.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o začasnem poslovníku Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Tudi ta predlog odloka so pripravili ustrezni organi Skupščine Socialistične republike Slovenije prejšnjega sklica in strokovna služba Skupščine Socialistične republike Slovenije. Predlog odloka ste prejeli. Prejeli ste tudi

amandmaje k predlogu odloka. Ali želi kdo o predlogu odloka oziroma o amandmajih razpravljati? (Ne.) Ima kdo kakšne dopolnilne ali spreminjevalne predloge? (Ne.) Če nima nihče, lahko preidemo na glasovanje.

O predlogu odloka in amandmajih bomo glasovali skupno. Kdor je za predlog odloka in predlagane amandmaje, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog odloka o začasnem poslovníku Skupščine Socialistične republike Slovenije skupaj s predlaganimi amandmaji. O tem bomo obvestili Zbor občin in Družbenopolitični zbor.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na izvolitev predsednika in podpredsednika Zbora in na slovesno izjavo.

Pismeni predlog Socialistične zveze delovnega ljudstva, s katerim predlaga za predsednika Zbora tovariša Štefana Nemca in za podpredsednico tovarišico Nado Beltram, ste prejeli.

Prosim predstavnika Socialistične zveze delovnega ljudstva tovariša Dušana Šinigoja, člana izvršnega odbora Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva, da obrazloži predlog.

D u š a n Š i n i g o j : Tovarišice in tovariši delegati!

Tretja seja republiške kandidacijske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije je sklenila predlagati v izvolitev današnjemu prvemu zasedanju Zbora združenega dela njegovega predsednika in podpredsednika.

Predlog je posegel v že izvoljene delegate in delegacije temeljnih organizacij združenega dela in drugih delovnih skupnosti, ki so oblikovane na osnovi dogovorjenih meril za oblikovanje delegacij. Ta predlog je nastal ob upoštevanju nalog Zbora ter dodatnih meril za vodilne funkcije v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti in je bil overjen v javni in demokratični razpravi.

Za predsednika predlagamo tovariša Štefana Nemca, ki je s svojim dosedanjim delom na področju družbenopolitičnega in samoupravnega življenja dokazal, da je zavzet in odločen borec za uveljavljanje interesov združenega dela, za uresničevanje načel in smotrov ustavne preobrazbe ter dogovorjene in sprejete politične usmeritve družbenega razvoja.

Takšna opredelitev je nedvomno tudi odraz njegove življenjske poti od delavca do diplomiranega inženirja. Izkušnje, ki jih je v svojem dosedanjem delu dobil tako na delovnem mestu v neposredni proizvodnji kot pri družbenopolitičnem udejstvovanju v tovarni, v občini in v republiki, so samo dodatno potrdilo o pravilnosti odločitve, da ga predlagamo za predsednika Zbora.

Za podpredsednico predlagamo tovarišico Nado Beltram iz Nove Gorice, diplomirano ekonomistko, članico Zveze komunistov in aktivno družbenopolitično delavko.

V dosedanjem delu se je odlikovala s svojo zavzetostjo in vztrajnostjo ter doslednostjo pri uresničevanju samoupravne socialistične demokracije, s prizadevanjem za izobraževanje delavcev, dograjevanje komunalnega sistema in krajevne skupnosti, še posebej pa za integracijo gospodarskih in družbenih dejavnosti in nastajanje novih družbenoekonomskih odnosov na tem področju.

Kljub nemajhnim obveznostim matere je vedno našla čas za družbenopolitično delo.

Tovarišica Nada Beltram je sedaj analitik v organizaciji združenega dela Elektro Gorica. Bila je predsednica in tajnik občinskega sindikalnega sveta,

poslanka Gospodarskega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije, nazadnje pa predsednik Komisije za družbenoekonomske odnose pri občinski konferenci Zveze komunistov Slovenije Nova Gorica in predsednica Skupščine Skupnosti otroškega varstva Socialistične republike Slovenije.

Njene dosedanje naloge in delo so nam polno zagotovilo, da bo odgovorno in uspešno opravljala dolžnost podpredsednice Zbora združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Glede na to predlagam zboru, da izvoli za predsednika Zbora tovariša Štefana Nemca, za podpredsednico Zbora pa tovarišico Nado Beltram.

Predsedujoči Vinko Pečovnik: Ali ima kdo kakšne dopolnilne ali spreminjevalne predloge? (Ne.)

Če nima nihče, lahko preidemo na glasovanje. Predlagam, da izvedemo volitve javno z dviganjem rok. Se strinjate? (Delegati se strinjajo.) Ugotavljam, da se strinjate.

Najprej bomo glasovali o predlogu za predsednika Zbora združenega dela. Prosim vse delegate, ki so za to, da za predsednika Zbora združenega dela izvolimo tovariša Štefana Nemca, da dvignejo roko. (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za predsednika Zbora združenega dela soglasno izvoljen tovariš Štefan Nemeč.

Dajem na glasovanje predlog, da za podpredsednico Zbora združenega dela izvolimo tovarišico Nado Beltram. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za podpredsednico Zbora združenega dela soglasno izvoljena Nada Beltram.

Tovarišu Štefanu Nemcu in tovarišici Nadi Beltram čestitam v imenu vseh delegatov in v svojem imenu k izvolitvi in jima želim veliko uspehov pri opravljanju odgovorne dolžnosti.

V smislu 434. člena ustave Socialistične republike Slovenije in 46. člena odloka o začasnem poslovniku Skupščine Socialistične republike Slovenije pozivam tovariša Štefana Nemca in tovarišico Nado Beltram, da dasta slovesno izjavo, in sicer tako, da besedilo slovesne izjave, ki ga bom prebral, podpišeta.

Prosim predsednika in podpredsednico, da prideta semkaj.

Besedilo slovesne izjave se glasi: »Izjavljam, da bom svojo dolžnost opravljal vestno in odgovorno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom varoval družbeni red Socialistične federativne republike Jugoslavije. Z vsemi svojimi močmi se bom boril za razvoj socialističnih samoupravnih odnosov, za oblast delavskega razreda in uresničevanje skupnih interesov delovnih ljudi in občanov ter za napredek in razvoj Socialistične republike Slovenije in Socialistične federativne republike Jugoslavije.«

Prosim tovariša Štefana Nemca in tovarišico Nado Beltram, da besedilo slovesne izjave podpišeta in prevzameta vodstvo seje.

Tovarišice delegatke, tovariši delegati! Zahvaljujem se vam za zaupanje, če pa ni bilo kaj v redu, pa oprostite. (Ploskanje.)

Predsednik Štefan Nemeč: Tovarišu Pečovniku se zahvaljujem za dosedanje vodenje seje.

Tovarišice in tovariši delegati! Vam in prek vas se Socialistični zvezi delovnih ljudi in drugim zahvaljujem za zaupanje in čast, ki ste mi jo izkazali z

izvolitvijo za predsednika Zbora združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije. Zavedam se velike odgovornosti in dejstva, da ta zadolžitev ni lahka. Zlasti zato, ker začinjamo novo obdobje, obdobje uresničevanja delegatskega sistema, z nalogo, da zlasti prek Zbora združenega dela pride v polnem obsegu do izraza interes delavcev, ki ustvarjajo dohodek in družbeno bogastvo.

Prihajamo iz različnih organizacij združenega dela in smo odgovorni temeljni samoupravni skupnosti, delegaciji in širši družbeni skupnosti. Zato mora pri našem delu prevladovati način sporazumevanja in ne preglasovanja. Nadaljevati moramo pozitivne izkušnje ter z ustvarjalnim in demokratičnim vzdušjem razvijati vse, kar je najbolj napredno. V tem smislu pozivam vas in ostale delegate, ki danes niso navzoči, k čim tesnejšemu sodelovanju.

Prav tako želim, da bi bilo naše sodelovanje z Izvršnim svetom, ki ga bomo danes izvolili in ki bo nosil velik delež teže in odgovornosti za naš nadaljnji politični in ekonomski razvoj, plodno in uspešno.

Na koncu želim čim uspešnejše sodelovanje s predstavniki javnega obveščanja, saj sta obveščanje in obveščenenost osnovni pogoj za uresničitev samoupravnih odnosov in za funkcioniranje delegatskega sistema. Hvala lepa.

S tem prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na imenovanje sekretarja Zbora.

Za sekretarja zbora združenega dela predlagam tovariša Janeza Zajca, dosedanjšega sekretarja Republiškega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predlog odloka ste prejeli danes na mizo. Ima morda kdo kak dodaten predlog? Želi kdo o predlogu razpravljati? (Ne želi.) Če ne želi nihče, lahko preidemo na glasovanje.

Kdor je za to, da tovariša Janeza Zajca imenujemo za sekretarja Zbora združenega dela, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno imenoval za sekretarja Zbora združenega dela tovariša Janeza Zajca.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o sestavi, nalogah in izvolitvi Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Tudi ta predlog ste prejeli na mizo. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče, dajem predlog odloka o sestavi, nalogah in izvolitvi Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve na glasovanje. Predlagam, da tudi te volitve opravimo javno, z dviganjem rok. Kdor je za, naj prosim dvigne roke! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka soglasno sprejet. Tako so v Komisijo Skupščine Socialistične republike Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve izvoljeni: za predsednika Jože Božič, delegat v Družbenopolitičnem zboru; za podpredsednika Janez Japelj, delegat v Družbenopolitičnem zboru; za člane: Vili Belič, delegat v Zboru občin; Tomaž Ertl, delegat v Zboru občin; Šarika Ficko, delegat v Zboru združenega dela; Stane Gavez, delegat v Družbenopolitičnem zboru; Igor Ponikvar, delegat v Zboru združenega

dela; Emil Rojc, delegat v Družbenopolitičnem zboru; Marjeta Šentjunc, delegat v Zboru združenega dela; Mihaela Verbič, delegat v Zboru občin; Gojko Vidoviš, delegat v Zboru občin.

S tem prekinjam sejo Zbora združenega dela in prosim delegate, da ostanejo v dvorani, ker bomo v smislu dogovora z Zborom občin in Družbenopolitičnim zborom na skupnem zasedanju volili predsednika in podpredsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije in imenovali generalnega sekretarja Skupščine Socialistične republike Slovenije, po končani skupni seji pa izvolili še Izvršni svet.

(Seja Zbora združenega dela je bila končana ob 10.10.)

2. seja

(31. maja 1974)

Predsedoval: Štefan Nemeč,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9.30.

Predsednik Štefan Nemeč: Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 2. sejo Zbora združenega dela, ki sem jo sklical na podlagi 365. člena ustave Socialistične republike Slovenije.

Predlagam, da razširimo dnevni red, ki sem ga predlagal s sklicem dne 20. 5. 1974, z naslednjo točko dnevnega reda:

— informacija o začasnem orientacijskem programu zakonodajnega dela Skupščine SR Slovenije.

Tako predlagam naslednji dnevni red:

1. izvolitev članov Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in poročilo te komisije,

2. odobritev zapisnika 1. seje Zbora združenega dela,

3. razrešitev in izvolitev predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije,

4. izvolitev predsednika, sodnikov in sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije,

5. predlog odloka o sestavi in nalogah Zakonodajno-pravne komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije,

6. predlog odloka o sestavi in nalogah komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za mednarodne odnose,

7. predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vloge in pritožbe,

8. predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za narodnosti,

9. predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vprašanja borcev NOV,

10. predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije za poslovnik Skupščine Socialistične republike Slovenije,

11. predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za pravosodje,

12. predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije,

13. predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah odborov in komisije Zbora združenega dela,

14. predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odborov in komisije Zbora združenega dela,

15. predlog odloka o imenovanju namestnika generalnega sekretarja Skupščine Socialistične republike Slovenije,

16. informacija o začasnem orientacijskem programu zakonodajnega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije,

17. vprašanja delegatov.

Ali se s predlaganim dnevnim redom strinjate? Kdor se strinja, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da se z dnevnim redom strinjate.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, in sicer na izvolitev članov Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in poročilo te komisije.

Predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora izvolimo naslednje delegate: za predsednika Jožeta Turnška, za člane Eriha Poljanca in Erno Vrabič.

Želi morda o tem predlogu kdo razpravljati? Ker se nihče ni javil k besedi, lahko preidemo na glasovanje. Glasovali bomo javno, z dvigom rok.

Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 2. sejo zbora izvoljeni za predsednika Jože Turnšek, za člana Erih Poljanec in Erna Vrabič.

Prosim predsednika in člana komisije, da pregledajo pooblastila delegatov oziroma poročilo, ki ga je pripravila strokovna služba, ter nato poročajo zboru. Odrejam krajši odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 9.40 in se nadaljevala ob 9.45.)

Predsednik Štefan Nemeč: Tovariši iz komisije so se že vrnil in lahko nadaljujemo sejo Zbora združenega dela. Prosim predsednika komisije, da da poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja.

Jože Turnšek: Tovarišice in tovariši delegati! Prebral vam bom poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela.

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 147 delegatov, in sicer: z gospodarskega področja 90 delegatov, s prosvetno-kulturnega področja 17 delegatov, s socialno-zdravstvenega področja 13 delegatov, iz kmetijske dejavnosti 16 delegatov, iz obrtne in podobne dejavnosti 5 delegatov, iz delovnih organizacij državnih organov,

družbenopolitičnih organizacij in društev ter od drugih delovnih skupnosti 5 delegatov, iz delegacij aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi v oboroženih silah SFRJ 2 delegata.

Na današnji seji niso prisotni trije delegati.

Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakoni in ustavo Socialistične republike Slovenije. Zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi kdo razpravljati o poročilu komisije? (Ne.) Če ne želi nihče, prehajamo na glasovanje. O poročilu bomo glasovali javno in v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno.

Kdor je za poročilo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 2. sejo Zbor združenega dela. Ugotavljam, da zbor lahko veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Obveščam zbor, da je na seji prisoten tudi član Predsedstva tovariš Bole, kot predstavnik Predsedstva republike k 3. točki dnevnega reda.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 1. seje Zbora združenega dela.

Zapisnik ste prejeli s sklicem za sejo zbora. Ima morda kdo kakšne pripombe ali predloge za dopolnitev zapisnika? (Ne.) Ker nima nihče pripomb oziroma predlogov za dopolnitev, ugotavljam, da je zapisnik 1. seje Zbora združenega dela odobren.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na razrešitev in izvolitev predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Predlog Predsedstva republike za razrešitev in izvolitev predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije ste prejeli danes na mizo. S tem v zvezi ste prejeli na mizo tudi predloge treh odlokov, in sicer predlog odloka o razrešitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije, predlog odloka o izvolitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije in predlog odloka o razrešitvi javnega tožilca Socialistične republike Slovenije.

Prosim, ali želi tovariš Tone Bole, član Predsedstva republike, še ustno obrazložiti predlog predsedstva? (Ne.) Ali želi morda kdo o predlogih odlokov razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče, lahko preidemo na glasovanje. Glasovali bomo o vsakem odloku posebej, in sicer javno, z dviganjem rok.

Najprej glasujmo o predlogu odloka o razrešitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

S tem so razrešeni: Vladimir Krivic dolžnosti predsednika in dr. Darko Černež, Milko Goršič, Jože Pavličič, Pavle Žaucer in Mira Svetina dolžnosti sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Dajem na glasovanje predlog odloka o izvolitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

S tem so izvoljeni: dr. Jože Brilej za predsednika, dr. Josip Globevnik, Marijan Jenko, Riko Kolenc, Tine Remškar in Olga Vrabič za sodnike Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Na glasovanje dajem še predlog odloka o razrešitvi javnega tožilca Socialistične republike Slovenije. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi javnega tožilca Socialistične republike Slovenije. S tem je razrešen dolžnosti javnega tožilca Socialistične republike Slovenije tovariš Riko Kolenc.

Prehajamo na obravnavo 4. točke dnevnega reda, to je na izvolitev predsednika, sodnikov in sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Za točko dnevnega reda ste danes prejeli na mizo predloge treh odlokov, in sicer predlog odloka o razrešitvi predsednika in treh sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije, predlog odloka o izvolitvi predsednika in sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije ter predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča SR Slovenije.

Ali želi predsednik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve dati še ustno obrazložitev? (Ne želi.)

Ali želi morda kdo o predlogih odlokov razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče, prehajamo na glasovanje. Glasovali bomo o vsakem odloku posebej javno, z dviganjem rok.

Dajem na glasovanje predlog odloka o razrešitvi predsednika in treh sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi predsednika in treh sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

S tem so razrešeni: Lojze Piškur dolžnosti predsednika, Karel Košemina, Henrik Kužnik in Matija Nadižar dolžnosti sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Na glasovanje dajem predlog odloka o izvolitvi predsednika in sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi predsednika in sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

S tem so izvoljeni: za predsednika Jože Pavličič, za sodnike dr. Vilko Androjna, Konrad Bac, Koloman Balažič, Ivan Bele, Adolf Dobovišek, Matej

Dolničar, Tomislav Grgič, Stane Hribar, dr. Ciril Jurca, Jože Kobal, Milan Kosterca, Stane Kovač, Jolanka Kuhar-Mevželj, Karel Mejak, Ivan Mišič, Jože Pernuš, Niko Pogačar, Ivan Repinc, Francka Strmole-Hlastec, dr. Boris Strohsack, Savo Šifrer, Janez Šinkovec, Lojze Ude, Janko Vodopija, dr. Živko Zobec in Pavle Zupančič.

Na glasovanje dajem še predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

S tem končujem 4. točko in prehajam na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o sestavi in nalogah Zakonodajno-pravne komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predlog odloka v tej točki dnevnega reda ter v 6., 7., 8., 9., 10. in 11. točki dnevnega reda je predložilo Predsedstvo Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predsedstvo je pri predloženih predlogih upoštevalo določbe odloka o začasnem poslovniku Skupščine Socialistične republike Slovenije in predlaga odloke o sestavi in nalogah tistih skupščinskih komisij, ki so že predvidene s predlaganim odlokom o začasnem poslovniku Skupščine Socialistične republike Slovenije, poleg tega pa predlaga ustanovitev še treh komisij, in sicer: Komisije za vprašanja borcev NOV, Komisijo za pravosodje in Komisijo za pripravo poslovnika Skupščine SR Slovenije. Tudi pri predlaganju teh treh komisij je Predsedstvo izhajalo s stališča, da gre za začasna telesa, dokler ne bodo izkušnje dela nove Skupščine dale podlago za trajnejšo ureditev organizacije dela Skupščine kot celote oziroma njenih zborov.

Menil sem, da je potrebno, da že takoj uvodoma pojasnim predloge odlokov, ki se nanašajo na ustanovitev, sestavo in naloge skupščinskih komisij.

O vsaki komisiji bomo razpravljali pri posebni točki dnevnega reda. Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Kaže, da ne želi nihče razpravljati. Končujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o sestavi in nalogah Zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za mednarodne odnose. Ta predlog odloka ste prejeli z dopisom dne 22. 5. 1974.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Dajem predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za mednarodne odnose na glasovanje.

Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vloge in pritožbe soglasno sprejet.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vloge in pritožbe.

Predlog odloka ste prejeli z dopisom dne 22. 5. 1974. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Dajem predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vloge in pritožbe na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vloge in pritožbe soglasno sprejet.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za narodnosti.

Ta predlog ste prejeli. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Dajem predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za narodnosti na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za narodnosti soglasno sprejet.

Prehajam na 9. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vprašanja borcev NOV.

Tudi ta predlog odloka ste prejeli. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Franc Drobne, delegat iz Šmarja pri Jelšah.

Franc Drobne: Postavljam samo vprašanje, ali je naloga te komisije tudi skrb za internirance. Naša delegacija je bila mnenja, da so tudi ti prizadeti zaradi fašističnega nasilja in da bi bilo potrebno tudi tem kategorijam borcev posvetiti določeno družbeno skrb. V predlogu odloka so našete vse kategorije borcev NOV. Prosim za pojasnilo, ali bo področje dela te komisije tudi skrb za internirance, ukradene otroke in druge kategorije borcev.

Predsednik Štefan Nemeč: Prosim tovariša Janeza Japlja, podpredsednika Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, če bi dal odgovor na postavljeno vprašanje.

Janez Japelj: Tovarišice in tovariši delegati! Vprašanje, ki ga je postavil tovariš Drobne iz Šmarja, se glasi: Ali skrb za internirance spada na področje Komisije za vprašanja borcev NOV? Menim, da spada. V začetku 2. točke odloka je obseg komisije označen na naslednji način: »Komisija spremlja problematiko borcev NOV«. V tej kategoriji so zajete vse kategorije borcev NOV, med drugim tudi interniranci. Dobili smo tudi predlog, da bi se ta komisija imenovala nekoliko drugače: Komisija za vprašanja borcev NOV in vojaških invalidov.

Predlagatelj je svoj predlog utemeljeval s tem, da bi bilo glede na zelo pomembno kategorijo vojaških invalidov potrebno v naslovu dodati tudi in-

valide. Enako bi bilo potrebno dodati vojaške invalide tudi v 2. točki, kjer se govori o nalogah in delu te komisije. Torej so še nekateri drugi predlogi o tem, kako naj bi se preciziral obseg dela te komisije. Menim, da bi bilo za sedaj dovolj, če predloge upoštevamo pri delu Komisije za pripravo poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Tovarišu Drobnetu pa zagotavljam, da je na področju dela komisije tudi ta kategorija borcev NOV. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Ali je tovariš delegat Drobne zadovoljen z odgovorom? (Da.)

Tovariš Japelj, če sem vas prav razumel, gre le za predloge, tako da ne bi spreminjali naziva te komisije? (Da.)

Ali želi kdo razpravljati? (Ne.) Končujem razpravo.

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za vprašanja borcev NOV soglasno sprejet.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije za poslovnik Skupščine SR Slovenije.

Ta predlog ste prejeli. Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Dajem predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije za poslovnik Skupščine SR Slovenije na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije za poslovnik Skupščine SR Slovenije soglasno sprejet.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za pravosodje.

Predlog odloka ste prejeli z dopisom 22. 5. 1974. Danes ste prejeli na mizo tudi amandma za spremembo četrtega odstavka predloga tega odloka.

Pričenjam razpravo o predloženem odloku, vključno z amandmajem, ki ste ga danes prejeli na mizo.

Želi kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, končujem razpravo in dajem predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za pravosodje skupaj s predlaganim amandmajem na glasovanje. Kdor je za predlog odloka in predlagani amandma, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za pravosodje skupaj s predlaganim amandmajem soglasno sprejet.

Prehajam na 12. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predlog odloka ste prejeli danes na mizo. Ali želi predstavnik Komisije za volitve in imenovanja in administrativne zadeve še ustno obrazložiti predlog? Besedo ima tovariš Stanko Jaki, predstavnik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Stanko Jaki: Tovariši, tovarišice delegati! Pri predlaganju kandidatov za predsednike, podpredsednike in člane komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije je Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve upoštevala naloge, ki jih imajo ta skupščinska telesa. Ustanovitev predlaganih komisij je začasnega značaja, ker bodo oblikovane trajnejše rešitve šele ob pripravi in sprejemu stalnega poslovnika Skupščine in stalnega poslovnika zbora. Kolikor gre za telesa zbora, velja poudariti, da bodo ta skupščinska telesa v delegatskem sistemu pridobila izkušnje in da bomo tako prišli do spoznanj, kako kaže za uspešno delovanje tega sistema najbolj ustrezno organizirati delo Skupščine. Zaradi tega je kadrovska sestava odborov in komisij začasnega značaja.

Nedvomno lahko ugotovimo, da pri sestavi skupščinskih komisij še ni mogla priti do izraza vsa delegatska baza našega novega skupščinskega sistema. Kolikor gre namreč za člane komisij s področja Zbora združenega dela in Zbora občin, so se v glavnem upoštevali predlogi za člane komisij iz sedaj oblikovanih skupin delegatov. Prav gotovo je v delegacijah temeljnih samoupravnih organizacij oziroma v delovnih skupnostih, ki v celoti opravljajo funkcijo delegacije, še mnogo kadrov, ki bi jih lahko v prihodnje prek skupin delegatov oziroma neposredno iz občinskih skupščin vključili v delo skupščinskih komisij. Pri sestavi skupščinskih komisij je Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve upoštevala tudi ustrezno zastopanost delegatov s posameznih področij združenega dela in tudi regionalni vidik, kolikor je to bilo mogoče.

Osnovni kriterij je bil, da se sestavijo komisije tako, da bodo kar najbolj opravile naloge, ki so pred njimi. Pri sestavi predlogov se je komisija posvetovala z medobčinskimi sveti Socialistične zveze delovnega ljudstva. V večini primerov je upoštevala predloge, ki so jih dali medobčinski sveti SZDL. Pri tem je morala komisija upoštevati, da so v vsaki skupščinski komisiji v enakem številu zastopani delegati iz vsakega zbora republiške skupščine.

Po prepričanju Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve predlagana sestava komisij ustreza potrebam v sedanjem času. Komisija bo spremljala in analizirala izkušnje, do katerih bomo prišli pri delu novih skupščinskih teles, in jih bo upoštevala pri nadaljnji kadrovski politiki za oblikovanje skupščinskih komisij. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Edi Svetlik, delegat iz Idrije.

Edi Svetlik: Naša delegacija je pri obravnavi omenjenih predlogov odlokov imela pripombo, da je bil postopek predlaganja kandidatov prekratek. Postopek bi moral biti bolj kvaliteten, da bi bila mogoča bolj demokratična izbira delegatov. To pripombo naše delegacije posredujem ostalim delegatom Zbora združenega dela.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Ali želi še kdo besedo? Če ne želi nihče razpravljati, prehajam na glasovanje. Glasovali bomo kot doslej,

z dviganjem rok. Kdor je za predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko!) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov Komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije.

S tem so izvoljeni v Zakonodajno-pravno komisijo: za predsednika Janko Česnik, za podpredsednika Stane Boštjančič, za člane Janko Kosmina, Oskar Naglav, Eva Naglič, Dragica Rome, Marjan Šiftar, Valentina Tomlje in Vladimir Žibrat.

Iz vrst znanstvenih in strokovnih delavcev pa bodo v tej komisiji sodelovali: dr. Vilko Androjna, dr. Bogomir Sajovic, dr. Boris Strohsack in dr. Bojan Zabel.

V Komisijo Skupščine Socialistične republike Slovenije za mednarodne odnose so izvoljeni: za predsednika Edo Brajnik, za podpredsednika Livio Jakomin, za člane Ciril Cvetko, Branko Jerkič, Miloš Oprešnik, Franc Sever, Darko Smrdelj, Vinko Šarabon, Vlado Uršič, Beno Zupančič, Ivan Žagar, in Ivica Znidaršič.

Iz vrst znanstvenih, strokovnih in javnih delavcev pa bodo v tej komisiji sodelovali še: dr. Borut Bohte, dr. France Hočevnar, dr. Janko Jeri, Slavko Štante in Ferdinand Trošt.

V Komisijo Skupščine Socialistične republike Slovenije za vloge in pritožbe so izvoljeni: za predsednika Stane Vilar, za podpredsednika Karel Romih, za člane pa Maks Antolič, dr. Lilijana Čerin-Petrič, Stanislava Dežman, Franc Grešak, Zorka Mikuž, Jože Pratengrazer in Oto Štraser.

V Komisijo Skupščine Socialistične republike Slovenije za narodnosti so izvoljeni: za predsednika Livio Jakomin, za podpredsednika Aleksander Varga, in za člane Apollinio Abram, Lojze Cepuš, Ernest Eöry, Leo Fusilli, Silian Gianfranco, Štefan Ivanec, in Zlata Kert.

V Komisijo Skupščine Socialistične republike Slovenije za vprašanja borcev NOV so izvoljeni: za predsednika Janez Japelj, za podpredsednika dr. Erna Primožič, za člane pa Marija Aljančič, Franc Jere, Anica Kirn, Franc Mrcina, Filip Novak, Vojko Rot in Vinko Šarabon.

V Komisijo Skupščine Socialistične republike Slovenije za pripravo poslovnika Skupščine SR Slovenije so izvoljeni: za predsednika Stane Markič, za podpredsednika Janko Česnik, za člane Lojze Bartol, Nada Beltram, Jože Božič, Livio Jakomin, Franc Kobentar, Ignac Kolbl, Alojz Metelko, Milena Pirher, Niko Rihar in dr. Majda Štrobl.

V Komisijo Skupščine Socialistične republike Slovenije za pravosodje so izvoljeni: za predsednika Martin Košir, za podpredsednika Rudo Turk, za člane pa Janez Brank, Oto Centrih, Vinko Mate, Slava Perger, Metka Smolko, Valentina Tomlje in Jože Varga.

V tej komisiji pa bodo iz vrst znanstvenih in strokovnih delavcev sodelovali še: dr. Darko Černej, Milan Gaspari, Jože Pernuš in Iva Stipančič.

Končujem 12. točko dnevnega reda in prehajam na 13. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah odborov in komisije Zbora združenega dela.

Tudi ta predlog odloka je predložilo Predsedstvo Skupščine SR Slovenije. Kakor izhaja iz obrazložitve predloga odloka, gre za začasno ureditev, ki omogoča začetek dela našega zbora. Izkušnje pri delu zbora oziroma skupščine kot celote pa bodo dale osnovo za trajnejšo ureditev organizacije dela zbora v stalnem poslovniku zbora. Kakor vidite iz predloga odloka, v ta namen ustanovljamo tudi posebno komisijo, ki bo pripravila stalni poslovnik. Prosim vse delegate, da pri razpravah in odločanju o tem predlogu odloka, kakor tudi kasneje, ko bomo odločali o predlogu odloka, ki določa personalni sestav odborov oziroma komisije, upoštevajo razloge, ki smo jih navedli, in s tem omogočijo, da bo zbor lahko pričel čimprej delati. S tem bomo pridobili tudi izkušnje, na podlagi katerih bomo lahko čimprej dokončno izoblikovali način našega dela.

V zvezi s to točko predlagam tudi amandma k 7. členu predloga odloka, ki se nanaša na naloge Odbora za finance. Predlagam, da naj se črta tretji, to je zadnji odstavek 7. člena, v katerem je določeno, da »Odbor obravnava predloge za soglasje k zveznim zakonom in drugim splošnim aktom s finančnega področja, ki jih sprejema Zbor republik in pokrajin Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije, na podlagi soglasja republiških in pokrajinskih skupščin«.

Razlog za črtanje tega odstavka je, da je to v bistvu ustavna določba. Ker je bil celoten pristop pri oblikovanju odloka restriktiven in smo izhajali s stališča, da ustavnih določb ne ponavljamo, je tudi ta amandma utemeljen.

Ali želi morda kdo besedo? Besedo ima tovariš Stanko Jaki, predstavnik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Stanko Jaki: Tovarišice in tovariši delegati. Poleg obrazložitve, ki vam je priložena k predlogu odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odborov ter komisije Zbora združenega dela, bi povedal še naslednje. Pri izbiri kandidatov za predsednike, podpredsednike in člane odborov ter komisije Zbora združenega dela je Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve upoštevala predvsem predloge za tiste kandidate, ki jih je prejela od medobčinskih svetov Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije in nekaterih občinskih konferenc Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Do odstopanj od predlogov občinskih konferenc SZDL in medobčinskih svetov SZDL je prišlo le v tem smislu, da so bili nekateri kandidati, ki so jih predlagali za posamezne odbore, razvrščeni v druge odbore. Pri tem je komisija vodila zlasti želja, da bi bila v odborih ustrezno zastopana vsa področja dejavnosti, kakor tudi vse regije. V vseh odborih so delegati s področja gospodarstva, s področja prosvete in kulture, s področja zdravstva in socialnega varstva, s področja kmetijske dejavnosti, s področja delavcev državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter z drugih področij. Tako je od skupaj 76 članov odborov in komisije Zbora združenega dela kandidatov s področja gospodarstva 58 %, s področja prosvete in kulture 12 %, s področja socialno-zdravstvenega varstva 9 %, s področja kmetijske dejavnosti 6 %, s področja obrti 1 %, s področja delavcev državnih organov in družbenopolitičnih organizacij 11 %, s področja aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v JLA 3 %.

Tak sestav v glavnem ustreza strukturi delegatskih mest, ki jih imajo ta področja v zboru združenega dela, še posebej kar se tiče področja gospodarstva, prosvete in kulture ter socialno-zdravstvenega področja. Ponovno poudarjam, da gre le za začasna telesa, katerih naloga je, da omogočijo delo Skupščine Socialistične republike Slovenije oziroma njenih zborov v začetnem obdobju, ko

še iščemo rešitve, ki bodo šele zagotovile nemoteno funkcioniranje Skupščine Socialistične republike Slovenije in celotnega delegatskega sistema.

Na podlagi izkušenj o delu teh teles se bodo oblikovali novi predlogi za sestavo teh teles skupščine.

Obširnejše razprave o tej problematiki bodo pri pripravi poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije, zlasti pa še pri pripravi poslovnika Zbora združenega dela.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala. Tovariš Jaki je v imenu Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve dal obrazložitev k 13. in 14. točki dnevnega reda.

Ali želi kdo besedo? Besedo ima tovariš Milan Kadič!

Milan Kadič: Skupina delegatov mi je dala nalogo, da dam na današnji seji zbora naslednji predlog za spremembo predloga odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah odborov in komisije Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Delegati skupine delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije iz okoliša št. 2 so na seji skupine delegatov v Ajdovščini dne 29. 5. 1974 obravnavali predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah odborov in komisije Zbora združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije in dajejo k temu predlogu naslednjo pripombo:

V 1. členu tega odloka so določeni odbori in komisije. Med temi sta Odbor za družbenoekonomske odnose in Odbor za družbenoekonomski razvoj, pristojna tudi za področje kmetijstva.

Menimo, da je s tako rešitvijo dan premajhen poudarek kmetijstvu kot pomembni gospodarski panogi. Pomembnosti kmetijstva ne nameravamo utemeljevati na tem mestu, ker je delegatom znana. Na vsak način bi samostojen odbor za kmetijstvo zagotavljal, da bi se problematika tega področja obravnavala samostojno in s posebnim poudarkom. Zato predlagamo, da se predlog odloka v tem smislu spremeni.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? Želi kdo odgovoriti na to vprašanje? (Ne.) Če ne, dovolite, da sam odgovorim.

Na dano pripombo sem dolžan dati pojasnilo, da gre sedaj le za začasno ureditev, trajnejše rešitve pa bodo oblikovane ob sprejemu stalnega poslovnika zbora še v tem letu, kot je bilo že poudarjeno v uvodnih besedah. Zato bo mogoče upoštevati dano pripombo pri izdelavi poslovnika. Kakor je razvidno iz odloka, so sedaj kmetijstvo in ostala področja zajeta v Odboru za družbenoekonomske odnose in v Odboru za družbenoekonomski razvoj. Seveda pa je stalno odprta možnost, da za posamezna pomembna vprašanja ustanovimo drugačasna telesa zbora, ki bodo reševala konkretna vprašanja, na katera bomo naleteli pri delu, poleg teh odborov, ki jih danes kot stalna telesa ustanavljamo za Zbor združenega dela.

Prosim, ali delegat Kadič vztraja pri svojem predlogu?

Milan Kadič: Tovariši delegati! Delegacija mi je dala nalogo, da vam povem predlog in pri njem vztrajam. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Potem moramo o tem predlogu glasovati. Predlagate, tovariš Kadič, da se ustanovi samostojni odbor za kmetijstvo.

Ima še kdo kakšne predloge ali pripombe. Prehajamo na glasovanje. Glasovali bomo o predlogu odloka, vključno s tistim, ki je sedaj oblikovan. Najprej glasujemo o predlogu, ki ga je dal tovariš Kadič.

Dajem na glasovanje predlog tovariša Kadiča, da se poleg odborov, ki so v predlogu odloka, ustanovi še poseben odbor za kmetijstvo. Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko! (130 delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (7 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (11 delegatov.)

Predlog delegata Kadiča je sprejet. Treba ga bo še ustrezno realizirati, to je opredeliti sestav in naloge. Posredovali ga bomo komisiji za pripravo poslovnika Zbora združenega dela.

Sedaj prehajamo na glasovanje o predlogu, ki ste ga dobili, vključno s predlaganim amandmajem k tretjemu odstavku 7. člena. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka in amandma k 7. členu tega odloka.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odborov in komisije Zbora združenega dela.

Predlog odloka ste prejeli danes na mizo. Ali želi predstavnik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve še ustno obrazložiti predlog odloka? (Ne želi.)

Začenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Če nihče, končujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odborov in komisije Zbora združenega dela.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odborov in komisije Zbora združenega dela.

S tem so v Odbor za družbenoekonomske odnose Zbora združenega dela izvoljeni: za predsednika Milan Bole, za podpredsednika Štefan Kodoič, za člane Marija Adamič, Boris Berce, Ivan Gerjovič, Martin Kajzer, Dane Melave, Viktor Nussdorfer, Igor Pelan, Štefan Pintarič, Milan Starman, Jože Vidervol in Andrej Vidovič.

V odbor za družbenopolitični sistem Zbora združenega dela so izvoljeni: za predsednika Slavko Uršič, za podpredsednika Janez Železnikar, za člane pa Ado Boncelj, Sonja Cvetanovič, Tibor Füle, Andrej Jermol, Anica Kirn, Zdravko Lenarčič, Vanda Oberstar, Aldo Pirih, Emil Sekne, Anton Štampohar in Vera Zupančič.

V Odbor za družbenoekonomski razvoj Zbora združenega dela so izvoljeni: za predsednika Jože Kert, za podpredsednika Rudi Crnkovič, za člane Helena Batič, Anton Bregar, Franc Černel, Vojko Čok, Božo Globočnik, Kristel Ogriz, Jože Petrič, Novo Petrušič, Viktor Prelog, Nada Rihtaršič, Milena Zidanšek.

V Odbor za finance Zbora združenega dela so izvoljeni: za predsednika Vlado Šanca, za podpredsednika Vida Kirn, za člane pa Elica Brelih, Branka Janež, Anton Jelenko, Zalka Kovač, Srečko Mihelčič, Metka Mirtič, Ivan Močilnik, Peter Petkovšek, Branko Popovič, Mimica Tanšek in Vladimir Žibrat.

V Odbor za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora združenega dela so izvoljeni: za predsednika Tomaž Vuga, za podpredsednika

Jelena Pavičević, za člane pa Roman Ajster, Slavka Gaser, Adolf Gornik, Sonja Hojer, Jože Jerič, Marjan Kosten, Janez Marinšek, Franc Novak, Alojz Polak, Boris Slavič in Pavle Zupan.

V Komisijo za pripravo poslovnika Zbora združenega dela so izvoljeni: za predsednico Nada Beltram, za podpredsednika Breda Leder-Pregl, za člane pa Marija Adamič, Mirko Jankovič, Štefan Klanjšček, Anton Marentič, Oskar Naglav, Slavko Primožič, Alojz Prelec, Rudi Putre in Franc Strgar.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o imenovanju namestnika generalnega sekretarja Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predlog odloka ste prejeli danes na mizo. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če nihče ne želi razpravljati, končujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka o imenovanju namestnika generalnega sekretarja Skupščine Socialistične republike Slovenije, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je za namestnika generalnega sekretarja Skupščine Socialistične republike Slovenije imenovan dr. France Petrič.

Končujem 15. točko dnevnega reda in prehajam na 16. točko dnevnega reda, to je na obravnavo informacije o začasnem orientacijskem programu zakonodajnega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Obveščam vas, da je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predložil Skupščini program svojega zakonodajnega dela v obdobju junij—julij ter september—oktober 1974 in okvirno programsko usmeritev do konca leta 1974. Ta program ste danes prejeli na mizo. Med zakone, ki jih bo Izvršni svet predložil v času do skupščinskih počitnic oziroma v prvem jesenskem roku, so uvrščeni zakoni, ki jih je treba sprejeti zaradi uveljavitve nove ustave in izpolnjevanja obveznosti, ki jih nalaga novi ustavni zakon za izvedbo ustave Socialistične republike Slovenije. To so zlasti zakoni, s katerimi bodo sistemsko urejeni organizacija in dejavnost samoupravnih interesnih skupnosti na področjih, kjer se te skupnosti na podlagi ustreznih določb ustave Socialistične republike Slovenije vključujejo v delo Skupščine SR Slovenije, to so vzgoja in izobraževanje, raziskovalna dejavnost, kultura, zdravstvo in socialno varstvo, pa tudi zakoni, s katerimi bodo uveljavljeni novi odnosi v republiški skupščini, v republiških organih, torej položaj, vloga in mesto Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter njegova razmerja do Skupščine SR Slovenije, Predsedstva republike in republiških upravnih organov, področja graditve samoupravnih sodnih institucij z ustanavljanjem sodišč združenega dela in uvedbo družbenega pravobranilca samoupravljanja in ureditev nekaterih vprašanj v zvezi z delom Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Pri tem mora biti dan poseben poudarek oblikovanju republiške zakonodaje na področju uresničevanja novih družbenoekonomskih odnosov, ki jih opredeljuje nova ustava SR Slovenije, še posebej z uveljavitvijo odnosov, ki omogočajo in podpirajo družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje in utrjevanje samoupravnega položaja delavcev v združenem delu.

Zbor združenega dela bo aktivno prispeval k uresničevanju tako zastavljene programa v skladu s svojimi ustavno določenimi pristojnostmi. Poleg teh zakonskih aktov bodo na dnevnem redu prihodnjih sej tega zbora tudi druge

zadeve, med katerimi naj na primer omenim samo izhodišča za družbeni plan Socialistične republike Slovenije v obdobju 1976—1980. Poleg tega se bo naš zbor v skladu s svojimi ustavnimi pristojnostmi vključeval tudi v obravnavo zadev, o katerih odloča Zbor republik in pokrajin Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije, na podlagi soglasja republiških in pokrajinskih skupščin. Navedeni roki v predloženem programu naj bodo hkrati tudi usmeritev za izvršni svet, za njegov dosledno izvajanje in za pravočasno predložitev posameznih aktov Skupščini. Pri oblikovanju dnevnih redov prihodnjih sej zbora pa bo seveda treba zagotoviti s sodelovanjem Predsedstva Skupščine SR Slovenije, da bo Izvršni svet predložil zboru posamezne akte v takem času, da bo mogoča predhodna obravnavna teh aktov v samoupravni bazi, to je v delegacijah temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, v skupinah delegatov, v družbenopolitičnih organizacijah in z vsemi drugimi zainteresiranimi družbenimi dejavniki in v telesih zbora oziroma Skupščine. Le tako bo Skupščina svoje naloge lahko uspešno opravila. Menim, da bi lahko to točko dnevnega reda izkoristili tudi za izmenjavo mnenj in stališč do odprtih vprašanj, ki so se pojavila že pri dosedanjem delu. Tako bi lahko bistveno pripomogli k takšnemu oblikovanju našega delegatskega sistema, ki bi zagotavljal vsem samoupravnim organizmom, da tvorno sodelujejo pri dokončnih odločitvah, ki jih bo sprejemal naš zbor oziroma Skupščina Socialistične republike Slovenije. Zato vas prosim, da se v svojih razpravah, če menite, da je to potrebno, dotaknete tudi ostalih odprtih vprašanj našega dela.

Prosim predstavnika Izvršnega sveta tovariša Mirana Goslarja, da še ustno obrazloži program zakonodajnega dela, ki ga je Skupščini SR Slovenije poslal Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Miran Goslar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Kot je predsednik zbora že povedal, da je predlog programa zakonodajnega dela, ki ste ga danes dobili na mizo, predviden za obdobje do jeseni letošnjega leta in vsebuje tudi okvirno programsko usmeritev za zakonodajno delo do konca letošnjega leta. Ker ste ga dobili šele danes, je Izvršni svet menil, da je potrebno, da ga še ustno obrazložimo in da vas v zvezi s tem še posebej opozorimo na nekatere vprašanja.

Izvršni svet je mnenja, da je že na samem začetku delovanja nove skupščine potrebna intenzivna vključitev delegatov, z njimi pa najširšega kroga delovnih ljudi, v opredeljevanje prioritetenih nalog na zakonodajnem področju. Tako bodo tudi s podporo in sklepom Skupščine zavezani vsi dejavniki, ki so kakor koli odgovorni za naloge, da jih v predvidenih rokih tudi uresničijo. To je pomembno tudi zato, da se delegacije v temeljnih samoupravnih skupnostih čimprej seznanijo s svojimi delovnimi nalogami na zakonodajnem področju in da se organizirajo za uspešno opravljanje svojih delegatskih dolžnosti. Samo tako lahko, v skladu s svojo vlogo, prevzemajo tudi popolno odgovornost za vse pomembne družbene odločitve.

Kot vidite, je ta program zelo obsežen in zahteven. Od upravnih organov Izvršnega sveta in drugih družbenih dejavnikov ter od Skupščine, torej od vseh, ki bomo sodelovali pri njegovem izvajanju, bo program zahteval, da se prizadevno lotimo teh nalog. Pri snovanju tega programa se je Izvršni svet zavedal, da bo potrebno zaradi načina delovanja nove delegatske skupščine spremeniti dosedanje prakso relativno hitrih in skrajšanih postopkov pri sprejemanju zakonov. To je bila namreč v veliki meri praksa v skupščini prejšnjega sestava.

Tesnejša povezanost delegatov z družbeno bazo bo seveda terjala več časa za obravnavo in za razpravo o vprašanih, ki bodo na dnevnikih redih skupščinskih zborov. Ob tem pa je treba opozoriti na to, da nam bodo šele prve izkušnje iz dela delegacij in skupščin dale realnejšo osnovo za določanje časovnih rokov, v katerih se bo lahko ocenjevalo, ali je razprava o posameznem zakonu pokazala, da je zakon zrel za dokončno odločanje v skupščinskih zborih. Skratka, sama praksa nam bo pokazala in dala osnovo za točno časovno programiranje. Vsega namreč ni mogoče predvideti vnaprej, do vseh podrobnosti.

Na ta problem opozarjam predvsem zato, ker bomo v našem skupnem delu prav gotovo morali upoštevati in tehtati razloge, ki nas silijo, da damo dovolj časa za razpravo o posameznih vprašanih, kot tudi zato, da vendarle sprejmemo odločitve glede na naloge, ki izhajajo iz ustave in drugih zahtev, ki jih postavlja družbena praksa.

Resnično neprimerno bi bilo torej posamezne probleme časovno preveč raztegovati in jih odlagati. Zaradi tega se bomo morali pri vsakem posameznem primeru v bistvu opredeljevati med tema dvema dilemama.

Izvršni svet je menil, da je posebej treba opozoriti na to, da je program zelo zahteven in obsežen. Za obdobje, ki sega do konca oktobra 1974, je Izvršni svet predložil zahteven program, čeprav so seveda tudi za kasnejše mesece, do konca leta 1974, jasno opredeljene nekatere prioritete naloge.

Smo v obdobju, ki neposredno sledi sprejetju ustave. Pred nami je velika naloga, da uresničimo in konkretiziramo njene določbe ter da uvedemo spremembe v sistemu družbenoekonomskih in političnih odnosov, ki jih zahteva ustava. Treba bo torej to programsko usmerjenost, upoštevaje vse tisto, kar nam nalagajo kongresi Zveze komunistov, spremeniti v stalno akcijo. Potrebno bo dati konkretne odgovore in se sporazumeti o mnogih vprašanih, da bomo nadaljnji razvoj samoupravnih socialističnih odnosov izoblikovali v celovit družbeni sistem.

Kot je vsem znano, poteka od sprejetja ustavnih dopolnil k republiški ustavi, od konca leta 1971 intenzivno usklajevanje sedanje zakonodaje z novimi ustavnimi določbami. Sprejem ustave pa je ta proces seveda še pospešil. Kljub nekaterim posameznim zaostankom pri uresničevanju prejšnjega zakonodajnega programa, ki ga je sprejela prejšnja skupščina, je bilo v letih 1972 in 1973 opravljeno že obsežno delo pri usklajevanju zakonov z ustavnimi dopolnili. Sprejeti so bili številni pomembni in sistemski zakoni, ki so bili usmerjeni h krepitvi odločilnega položaja delavcev v združenem delu oziroma k oblikovanju takšnih družbenoekonomskih in političnih odnosov, ki naj zagotovijo odločilno vlogo delavcev. Pomembne naloge na tem področju izhajajo tudi iz drugačne razmejčitve zakonodajnih pristojnosti med federacijo in republikami ter pokrajinami. Hkrati poteka tudi proces, v katerem naj zakone, ki urejajo vprašanja skupnega pomena, vse bolj zamenja družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje. Kljub temu pa so v obdobju do sredine leta 1975 oziroma do sredine leta 1976 pred nami obsežne zakonodajne naloge, katerih vsebina in smer sta začrtani že v ustavi in v ustavnem zakonu za izvedbo ustave.

Skladno s tem izhaja program, ki vam je predložen za čas junij—julij in september—oktober 1974, iz prioritetenih nalog, navedenih v ustavnem zakonu, in iz nalog, ki pomenijo uresničevanje resolucije o ekonomski politiki v letu 1974. Že v zakonodajnem programu, ki ga je sprejela prejšnja skupščina v začetku letošnjega leta, je bilo predvideno, da bo nekatere zakone Skupščina obravnavala v prvi fazi, nadaljnje faze obravnave in končni sprejem pa naj

bi bile opravljene že v novi, delegatski skupščini. Zaradi tega imamo tudi nekaj takih zakonov, pri katerih se je zakonodajni postopek že začel in ga je treba še dokončati. To pomeni, da je izveden tudi velik del javne razprave, seveda v različnem obsegu pri posameznih zakonih.

Izvršni svet se zavezuje, da bo približno do sredine julija 1974 pripravil celoten program dela za leto 1974 in program dela za popolno izvedbo ustavnega zakona. V ustavnem zakonu je določen zadnji rok za uskladitev nekaterih zakonov z ustavo — 30. junij leta 1976.

Program, ki je pred vami, bi zaradi večje preglednosti lahko razdelili na dva dela. Prvi del obsega zakone, ki so navedeni v poglavju I in II. V tem delu je navedenih 30 zakonov, ki bi jih morali sprejeti do jeseni letošnjega leta. Pri tem naj vas ne motijo zaporedne številke. Če bi zaporedne številke vseh zakonov, ki so naštetih v poglavju I in II, sešteli, bi dobili večji seštevek, kot je 30, kajti nekateri zakoni so napisani dvakrat. Enkrat so navedeni kot osnutki, potem pa kot predlogi, v bistvu pa gre seveda za iste zakone.

Skupno je torej navedenih 30 zakonov v prvem delu v poglavju I in II. Po tematiki lahko razdelimo te zakone v tri večje skupine, ki obsegajo naslednja področja družbenih odnosov:

Prva skupina obravnava urejanje odnosov na področju svobodne menjave dela. Pri tem gre za zakonsko ureditev delovanja tistih samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, ki se morajo čimprej prilagoditi novim ustavnim določilom, da bi se lahko vključile v skupščinski sistem. Že tovariš predsednik je prej omenil, da gre pri tem za področja vzgoje in izobraževanja, raziskovalne dejavnosti, kulture, zdravstva in socialnega varstva in za ustrezne zakone, ki naj bi urejali odnose na teh področjih.

Druga skupina zakonov bo obravnavala uveljavljanje novih odnosov v republiških organih. Tu gre za vlogo Izvršnega sveta in republiških upravnih organov, za medsebojna razmerja teh organov, za razmerja do Skupščine, do Predsedstva republike itd.

Tretja skupina zakonov pa bo obravnavala graditev samoupravnih sodnih institucij in institucij družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine.

Poleg teh pa so v tem delu navedeni tudi še drugi zakoni, ki se nanašajo na dograjevanje sistema. Naštel bom le nekatere zakone s tega področja: zakon o sredstvih skupnih rezerv temeljnih organizacij združenega dela, zakon o varstvu pri delu, zakon o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami v družbeni lastnini, zakon o financiranju in finančnem poslovanju družbenopolitičnih skupnosti. V tem delu programa so razni zakoni po obsegu nekoliko manj zahtevni in predstavljajo realizacijo politike, načrtane v dokumentih o družbenoekonomski politiki za leto 1974. Razen teh so tudi zakoni, ki se nanašajo na izvajanje družbenega plana.

Drugi del tega programa je naveden v III. poglavju. Tu je naštetih nadaljnjih 28 zakonov, ki naj bi jih Skupščina obravnavala do konca letošnjega leta. Naloge iz prvega dela programa so zelo precizne, kar v toliki meri ne velja za program, ki je naveden v III. poglavju. Zato smo ta program imenovali okvirna programska usmeritev. V spisek zakonov drugega dela programa bo verjetno treba uvrstiti še nekatere nove prioritete zakone, hkrati pa pripraviti ponovno selekcijo med že navedenimi zakonskimi predlogi. Nekateri zakoni so povezani s sprejetjem ustreznih zveznih predpisov, ki urejajo temeljna raz-

merja, marsikaj pa bomo morali regulirati kot posledico medrepubliških dogovorov, ki so že oziroma šele bodo sklenjeni.

Tudi današnja razprava in predlogi v zboru in razprava v delegacijah bodo prav gotov še marsikaj dodali k oblikovanju tega programa, nove iniciative, nove predloge in podobno. Na podlagi teh in drugih razprav in izkušenj bo Izvršni svet za naslednje obdobje lahko predložil Skupščini dolgoročnejši program zakonodajnega dela, ki bo tudi nekoliko bolj precizen. Ta program se nanaša na sedanje III. poglavje.

Kljub temu, relativno zelo zahtevnemu programu za kratko obdobje do konca letošnjega leta, saj gre za skupaj 58 zakonov, to seveda ne izčrpa celotnega skupščinskega dela, ki je pred vami. Vmes bodo na dnevnem redu, dodatno k temu programu, še tudi krajši zakoni s posameznih področij združenega dela, ki jih nismo posebej navajali. Poleg tega bodo zlasti za Zbor združenega dela pomembne tudi tiste obravnave, ki se nanašajo na izvajanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1974, na osnove pristopa in načrt izdelave družbenega plana Jugoslavije in Slovenije za obdobje 1976—1980, na gospodarska gibanja v letošnjem letu, na analizo gibanja splošne in skupne porabe, na položaj nekaterih gospodarskih dejavnosti, na delovanje samoupravnih sporazumov o delitvi dohodka in osebnih dohodkov in tako naprej. Tudi ta vprašanja namerava Izvršni svet predložiti skupščinskemu zborom v obravnavo, deloma v juliju, deloma pa v septembru 1974.

Na koncu bi rad povedal, da je Izvršni svet že sprejel nekatere ukrepe, da bi se skupaj z republiškimi upravnimi organi čimbolj ustrezno organiziral za opravljanje nalog na zakonodajnih in drugih področjih in da bi se, ustrezno ustavnim določilom, spremenila oziroma na novo opredelila vloga Izvršnega sveta in upravnih organov.

Pred 14 dnevi je Izvršni svet, kot vam je znano, po političnem dogovoru s Centralnim komitejem Zveze komunistov Slovenije in z Republiško konferenco SZDL ustanovil Svet za družbenopolitična in ustavna vprašanja in Svet za družbenoekonomska vprašanja. V okviru prvega sveta bo delovala Komisija za spremljanje uresničevanja ustave, ki bo obravnavala pojave in problematiko, ki ob tem nastaja v družbeni praksi, in dajala pobude za družbeno akcijo.

Poleg tega je ustanovljen tudi Svet za notranjo politiko in družbeno samozščito.

Hkrati sta bila sprejeta dva sklepa o ustanovitvi dveh koordinacijskih komisij Izvršnega sveta in sicer Koordinacijske komisije za gospodarstvo in finance in Koordinacijske komisije za družbene dejavnosti. Ustanovljena je bila tudi posebna komisija za probleme v upravi. Vsa ta telesa Izvršnega sveta so že začela delati.

Kot novo telo, ki je bilo pravkar ustanovljeno, je treba omeniti tudi Komite Izvršnega sveta za družbeno planiranje, ki bo spremljal uresničevanje planov, oblikoval mnenja in predloge za načrtovanje družbenega razvoja ipd. Začele so se tudi priprave za druge spremembe, ki bodo urejene v novem zakonu o Izvršnem svetu in zakonu o republiški upravi in ki naj bi bile uresničene v letošnji jeseni.

Ti ukrepi morajo prispevati k povečanju učinkovitosti dela Izvršnega sveta in republiških upravnih organov, ki je nujna, zaradi njihove nove vloge v ustavnem sistemu. Izvršni svet si bo zlasti prizadeval svojo dejavnost na področju zakonodajnega dela in spremljanja ter uresničevanja sprejetih odločitev organizirati tako, da bo omogočeno vključevanje delegacije temeljnih samoupravnih

skupnosti v reševanje teh problemov in ustrezno sodelovanje s Predsedstvom Socialistične republike Slovenije. Pri graditvi takega koncepta pričakujemo tudi vaše sugestije in vso vašo podporo in vas prosimo, da ta program potrdite. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? Kot sem uvo doma rekel, se lahko sedaj pogovorimo tudi o drugih odprtih vprašanih in stališčih, ki zadevajo delo delegacij in delegatov. Besedo ima Jože Sever, delegat iz Škofje Loke!

Jože Sever: V programu zakonodajnega dela je tudi predlog novega zakona o varstvu pri delu. Predlagani rok za obravnavo je julij 1974.

Prosil bi predstavnika Izvršnega sveta, če lahko vpliva na predlagatelja, to je na republiški sekretariat za delo, da pospeši pripravo tega zakona.

To predlagam zaradi tega, ker izhajam iz kolektiva, ki ga je pretekli teden prizadela težka obratna nesreča. Morda do nje ne bi prišlo, če bi bilo z zakonom ustrezno urejeno področje varstva pri delu. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi besedo? (Nihče.) Obveščam vas, da bodo delegati oziroma delegacije dobivali gradivo pred sklicem za sejo zbora oziroma da bodo dobivali tudi gradivo, ki ne bo obravnavano na prvi prihodnji seji zbora. To bo omogočalo, da se bo to gradivo v temeljnih organizacijah in v drugih samoupravnih skupnostih lahko obravnavalo pred sklicem zbora. To je pomembno, ker bodo vodje skupin delegatov lahko organizirali razpravo o gradivu, delegati pa se povežali s svojimi delegacijami. Na ta način se bo lahko delalo po sistemu, ki je predviden z ustavo. Delovni ljudje v temeljnih organizacijah in drugih samoupravnih telesih bodo seznanjeni z gradivom in se bodo o njem lahko tudi izrekli.

Če ni nobenih pripomb, bom prebral sklep, ki je pripravljen in ki ga imate na mizi.

»Na podlagi 2. člena odloka o začasnem poslovniku Skupščine SR Slovenije in 42. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije je Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije na seji dne 31. maja 1974 sprejel naslednji sklep:

1. Zbor združenega dela sprejema predloženi program zakonodajnega dela v obdobju junij—julij ter september—oktober 1974 ter okvirno programsko usmeritev do konca leta 1974 kot osnovo za zakonodajno delo Skupščine SR Slovenije v letu 1974.

2. Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije naj pri izdelavi in predlaganju zakonskih aktov upošteva prioritete naloge, ki jih je potrebno opraviti zaradi uresničevanja ustave Socialistične republike Slovenije in izpolnjevanja obveznosti, ki jih nalaga ustavni zakon za izvedbo ustave Socialistične republike Slovenije pri oblikovanju in uveljavljanju novih družbenoekonomskih odnosov na področju samoupravnega urejanja družbenih razmerij v samoupravnih interesnih skupnostih in njihovega vključevanja v delo skupščin, organizacije republiških organov in pravosodja ter uveljavljanja odnosov, ki omogočajo družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje in s tem utrjevanje samoupravnega položaja delavcev v združenem delu.

3. Predsedstvo Skupščine SR Slovenije bo sporazumno z Izvršnim svetom Skupščine SR Slovenije opredelilo roke, v katerih bo Izvršni svet predložil Skupščini posamezne zakonske predpise, upoštevajoč pri tem prioriteto, izha-

jajočo iz ustavnega zakona za izvedbo ustave SR Slovenije in uveljavljanje delegatskega sistema.

4. Izvršni svet naj čimprej pripravi in predloži celoten program nalog za leto 1974 za reševanje vseh tistih zadev, o katerih mora Skupščina SR Slovenije razpravljati oziroma odločati v okviru svojih pristojnosti.«

Predlagam, da bi se 4. točka tega sklepa glasila tako, kot sem jo prebral. S tem odpade nadaljevanje te točke: »Nadaljnji zakonodajni program za izvedbo ustavnega zakona naj pripravi in predloži Izvršni svet v okviru programa za leto 1975.« S tem sklepom se omejujemo le na leto 1974. Za zakonodajno delo v letu 1975 bi se posebej dogovorili in bi o njem tudi posebej razpravljali. Izvršni svet bo s svojim ekspezejem predložil ta program Zboru oziroma Skupščini.

Predlagam, da Zbor združenega dela sprejme sklep v besedilu, ki sem ga prebral.

Ta sklep bomo skupaj s programom zakonodajnega dela poslali tudi vsem delegacijam temeljnih samoupravnih skupnosti in družbenopolitičnim organizacijam.

Ali želi kdo predlagati kako dopolnitev k temu sklepu? (Ne.)

Če ne, dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sklep soglasno sprejeli.

S tem končujem 16. točko dnevnega reda in prehajam na 17. točko dnevnega reda, to je na vprašanja delegatov.

To točko dnevnega reda imamo prvič na seji zбора. S tem realiziramo 166. člen ustave Socialistične republike Slovenije, ki določa v 2. odstavku: »Delegat v zboru ima pravico obrniti se na Izvršni svet ali na predstojnike ustreznih upravnih organov z vprašanji, ki se tičejo njihovega dela ali zadev iz njihove pristojnosti, kot tudi zahtevati pojasnilo od predstojnika upravnega organa, ki mora dati delegatu zahtevano pojasnilo.«

Ali želi morda kdo od delegatov postaviti danes kakšno vprašanje? Besedo ima delegat Vinko Golež iz občine Žalec!

Vinko Golež: Prebral bom pismo Skupščine občine Žalec z dne 29. 5. 1974, ki ga je poslala Skupščini SR Slovenije. »Na 2. seji skupine delegatov za delegiranje delegatov v Zboru združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije za področje kmetijstva smo sprejeli sklep, da Skupščini Socialistične republike Slovenije postavimo naslednje vprašanje:

Kmetovalci celjske regije sodimo, da ni utemeljeno plačevati prispevek za ceste, ki ga plačujemo hkrati s ceno za pogonska goriva. Prav tako ni utemeljeno plačevanje prometnega davka in prispevka za materialne rezerve.

Razbremenitev teh dajatev bi zmanjšala proizvodne stroške posameznih kmetijskih proizvodov. Po analizah bi taka oprostitev bremen znižala ceno nafte za 0,80 din in bencina za 2,40 din. Na poprečno mehanizirani kmetiji predstavlja plačevanje dajatev za nafto 740 din več in za bencin 355 din več. Skupen večji stroške znaša torej 1095 din na kmetijo.

Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije postavljamo naslednje vprašanje: Zakaj moramo plačevati prispevek za ceste, če strojev, kot so motorna kosilnica, traktor in motorna žaga, ne uporabljamo na javnih prometnih cestah?

Prosim za odgovor na prihodnji seji zбора. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Delegat je zaprosil, da bi dobil odgovor na prihodnji seji. To vprašanje bomo posredovali Izvršnemu svetu. Odgovor bo dobil na eni od prihodnjih sej zбора.

Želi še kdo postaviti vprašanje? Prosim! Besedo ima tovariš Sergij Pelhan, delegat iz občine Koper.

Sergij Pelhan: Delegacija primorskih občin s področja prosvete in kulture me je pooblastila, da postavim vprašanje, ki se je v delegaciji izoblikovalo na zadnji seji ob informaciji v dnevniku »Delo«, da se ukine oddelek za varstvo narave oziroma da se loči od republiškega zavoda za spomeniško varstvo.

Zanima nas, zakaj je do tega prišlo, v čem je smisel te ločitve. Prosim, da bi se to malo obširneje obrazložilo.

Zakon iz leta 1970 namreč zavezuje občine, da uredijo ustrezne službe, ki bi se strokovno posvetile delu na tem področju. V preteklem obdobju pa smo ugotovili, da je po sprejetju tega zakona prišlo do postopnega ukinjanja tovrstnih služb pri zavodih za spomeniško varstvo, pri občini pa se aдекватne službe niso izoblikovale.

V zvezi s tem se postavlja tudi vprašanje, zakaj ni prišlo do realizacije tega zakona in kateri ukrepi se pripravljajo za njegovo realizacijo. V naši delegaciji se je izoblikovalo mnenje, da ne moremo pričakovati, da bi samo ljubiteljske skupnosti lahko uspešno urejevale tovrstno problematiko.

Prosim, če bi lahko do druge seje zбора dobil odgovor, ker ga danes verjetno še ne bomo mogli dobiti.

Predsednik Štefan Nemeč: Tako kot prejšnje vprašanje bomo tudi to vprašanje posredovali Izvršnemu svetu in skušali dobiti odgovor že na prihodnji seji zбора.

Želi še kdo postaviti vprašanje? (Ne.) Če ni več vprašanj, končujem to točko dnevnega reda.

S tem je dnevni red 2. seje Zбора združenega dela izčrpan. Hvala lepa.

(Seja je bila končana ob 11.20.)

3. seja

(2. julija 1974)

Predsedoval: Štefan Nemeč,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik Štefan Nemeč: Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 3. sejo Zbora združenega dela, ki sem jo sklical na podlagi 365. člena ustave Socialistične republike Slovenije.

Z dopisom sem dne 20. 6. razširil dnevni red z dodatno točko, ki je:

— predlog zakona o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka.

Zaradi nujnosti zadev pa danes predlagam razširitev dnevnega reda še z dodatnimi točkami:

— informacija o posledicah potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju;

— predlog odloka o potrditvi dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic naravnih nesreč;

— predlog zakona o tednu solidarnosti;

— predlog zakona o obveznosti plačevanja prispevkov za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti za leto 1974;

— predlog zakona o uvedbi posebnega republiškega davka od plačil za določene storitve.

Material za te točke dnevnega reda ste dobili na mizo. Predlagam naslednji dnevni red:

1. izvolitev članov Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetnega vprašanja in poročilo te komisije;

2. odobritev zapisnika 2. seje Zbora združenega dela;

3. osnove pristopa in načrt izdelave družbenega plana Socialistične republike Slovenije 1976—1980, s predlogom stališč in sklepov za pristop k izdelavi družbenega načrta Socialistične republike Slovenije za leta 1976—1980;

4. informacija o posledicah potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju;

5. predlog odloka o potrditvi dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic naravnih nesreč;

6. predlog zakona o tednu solidarnosti;

7. predlog zakona o obveznosti plačevanja prispevkov za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti za leto 1974;

8. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu;

9. predlog zakona o dopolnitvi zakona o nadomestilu dela obresti za investicije v zasebnem kmetijstvu;

10. predlog zakona o dopolnitvi zakona o ustanavljanju in poslovanju hranilno-kreditnih služb kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij;

11. osnutek zakona o prepovedi nomadske paše;

12. predlog zakona o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka;

13. predlog odloka o potrditvi dogovora o priznanju olajšav in ugodnosti kupcem obveznic federacije, izdanih po zakonu o izdaji obveznic federacije v letu 1974;

14. predlog zakona o davčnih olajšavah in drugih ugodnostih za kupce določenih obveznic federacije;

15. predlog zakona o uvedbi posebnega republiškega davka od plačil za določene storitve;

16. osnutek zakona o sodiščih združenega dela;

17. predlog za izdajo zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja;

18. predlog zakona o spremembi zakona o pomilostitvi;

19. osnutek zakona o obveznosti pridobitve predpisane strokovne izobrazbe za delavce v upravnih organih;

20. predlog zakona o načrtu dopolnitve statističnih raziskovanj iz programa statističnih raziskovanj, ki imajo pomen za vso državo, in načrtu statističnih raziskovanj, ki imajo pomen za republiko v letu 1974;

21. predlog zakona o katastru komunalnih naprav;

22. predlog odloka o dopolnitvah odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah odborov in komisije Zbora združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije;

23. volitve in imenovanja;

24. vprašanja delegatov.

Pred prehodom na obravnavo posameznih točk dnevnega reda bi rad dal nekaj pojasnil v zvezi s postopkom. Poudariti moramo, da bomo za sedaj, dokler nimamo stalnega poslovnika, smiselno uporabljali določbe poslovnika Skupščine SR Slovenije, kar določa odlok o začasnem polovniku Skupščine SR Slovenije, ki smo ga sprejeli na prvi seji našega zbora. Poslovník skupščine v zvezi z amandmaji določa, da morajo biti amandmaji pismeni, da jih je potrebno predložiti najmanj deset dni pred dnem, določenim za sejo, na kateri zbor obravnava zakonski predlog. Amandmaje je mogoče predlagati tudi na seji sami, vse dokler ni končana obravnava predloga. V tem primeru je potrebno, da amandma podpre še najmanj 10 drugih delegatov.

O amandmajih, ki so vloženi med obravnavo predloga, morata povedati svoje mnenje pristojni odbor zbora in Zakonodajno-pravna komisija. Če vsebuje amandma določbe, ki zahtevajo finančna sredstva, se mora izreči tudi odbor za finance.

V zvezi s pripombami, ki so jih dali delegati in skupine delegatov in ki smo jih danes prejeli na mizo, moram opozoriti, da jih še ne moremo vzeti za amandmaje, dokler jih delegat skupine, ki je takšen predlog poslala, ne aktivira. To je, dokler jasno ne pove, da se obravnavajo takšni predlogi kot amandmaji.

Če so bili predlogi dani deset dni pred sejo zбора, ni potrebna podpora desetih delegatov, če pa ta rok ni bil upoštevan, je potrebno, da takšen amandma podpre še deset delegatov. Danes v vseh primerih rok deset dni ni bil zagotovljen, torej je treba za vse deset podpisnikov.

Dnevni red, ki sem ga prebral, ste dobili na mizo in mislim, da ste ga lahko spremljali.

Sprašujem, ali se s predlaganim dnevnim redom strinjate. Kdor je za tak dnevni red, naj prosim glasuje! (Večina delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je dnevni red sprejet.

Na postopek v zvezi z amandmaji vas opozarjam na začetku seje zato, da se boste lahko med sejo ustrezno orientirali in da se bodo lahko tisti, ki nameravajo vložiti amandmaje, pripravili. Opozarjam tudi, da lahko delegati dobijo ustrezno strokovno pomoč, bodisi od sekretarja zбора bodisi od sekretarjev odborov, ki so navzoči v dvorani.

Na postopek v zvezi z amandmaji bom opozoril tudi med razpravo k posameznim točkam. Prosim vas, da to opozorilo upoštevate, če pa bodo določene stvari nejasne, pa tudi povprašate.

Ker imamo danes na dnevnem redu tudi zakone, ki jih bomo sprejeli po hitrem postopku, vas moramo opozoriti na to, da je pri njih procedura glede amandmajev nekoliko drugačna, bomo pa o njej govorili v okviru točke, ki jo bomo sprejeli po hitrem postopku.

Da bo slika o proceduralni situaciji popolnejša, vas moramo opozoriti še na to, da imamo na današnji seji opraviti z vsemi fazami postopka sprejemanja zakonov, to je od predloga za izdajo zakona kot prve faze, prek osnutka zakona kot druge faze, do predloga zakona kot tretje in zadnje faze.

Amandmaji se sprejemajo šele v zadnji fazi, v obeh prejšnjih fazah pa se dajejo pripombe in predlogi.

Omenil sem že, da bom proceduro v zvezi s hitrim postopkom omenil kasneje. Sedaj bi rad povedal samo še to, da govorimo o skrajšanem postopku takrat, kadar preskočimo eno ali dve fazi sprejemanja zakona. Za to pa morajo biti seveda dani posebni razlogi. O predlogih za skrajšani postopek in razlogih zanj nas bo pri vsaki posamezni točki dnevnega reda obvestil Izvršni svet oziroma njegovi predstavniki.

S tem bi prišel na 1. točko dnevnega reda, to je na izvolitev članov Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in poročilo te komisije.

Predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo izvolimo naslednje delegate: za predsednika Alojza Starina, za člana pa Janeza Anceljna in Miloša Štekarja. Ali so delegati, ki sem jih predlagal, navzoči? (Da.) Ali želi o tem predlogu kdo razpravljati? Ne vidim nikogar, zato lahko preidemo na glasovanje. Glasovali bomo z dvigom rok. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za tretjo sejo zbora izvoljeni kot predsednik Alojz Starina, za člana pa Janez Ancelj in Miloš Štekar. Prosim predsednika in člane komisije, da pregledajo pooblastila delegatov oziroma poročilo, ki ga je pripravila strokovna služba, ter nato o njem seznanijo zbor. Sedaj bomo imeli odmor, prosim vas pa, da ta čas ostanete v dvorani.

(Seja je bila prekinjena ob 9.20 in se je nadaljevala ob 9.35.)

Predsednik Štefan Nemeč: Vidim, da vas je večina prisotnih, zato bi mogoče neke stvari med tem časom razrešili. Tovariš Petrovič, sekretar za gospodarstvo me je prosil, ker kasneje ne bo imel časa, da bi predstavili vprašanja delegatov takoj na začetek. Tovariš Mikoš, ki bo moral še v drugem zboru razlagati informacijo o posledicah potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju, me je prosil, da 4. točko postavimo pred 3. točko. Opravičujem se, ker je sedaj to pravzaprav že tretji vrstni red dnevnega reda. Vendar če upoštevate te težave, bi prosil, da potrpite in da obravnavamo te točke najprej. Se strinjate? (Se.) Je kdo proti? (Ne.) Lahko razumem, da je tak vrstni red sprejet? (Da.) Hvala lepa!

Prosim, tovariš Drago Petrovič!

Drago Petrovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Tovariš Vinko Golež, delegat Zbora združenega dela je na 2. seji zbora postavil naslednje vprašanje: »Zakaj moramo kmetovalci plačevati prispevek za ceste, če strojev, motornih kosilnic, traktorjev in motornih žag ne uporabljamo na javnih prometnih cestah.« Dajem tale odgovor:

Znesek od cene za bencin in plinsko olje, ki je namenjen za vzdrževanje in rekonstrukcijo cest, se plačuje na podlagi odloka zveznega izvršnega sveta v Uradnem listu SFRJ, št. 12/67, 47/67 in 57/73, ki spada med predpise o financiranju javnih cest. Ker pa urejanje financiranja javnih cest po novi zvezni ustavi ni več v pristojnosti federacije, bo morala republika na novo urediti to področje. Zdaj namreč veljajo prevzeti zvezni predpisi.

Predvideno je, da bo ta vprašanja uredil republiški zakon o samoupravnih interesnih skupnosti za področje javnih cest. Pri razpravi o tem zakonu bo republiški sekretariat za gospodarstvo opozoril tudi na že večkrat izražene zahteve, naj bi bili kmetijski proizvajalci oproščeni dajatev, ki so namenjene za financiranje javnih cest. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Prehajamo na drugo vprašanje, to je na delegatsko vprašanje skupine delegatov za prosvetno-kulturno področje tretjega okoliša, ki ga je postavil delegat Sergij Pelhan. Odgovoril bo Janez Goršič, samostojni svetovalec v Republiškem svetu za urbanizem.

Janez Goršič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na drugi seji Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije je delegat Sergij Pelhan v zvezi s pristojnimi službami za varstvo narave postavil naslednje vprašanje:

»Delegacija primorskih občin s področja prosvete in kulture me je pooblastila, da postavim vprašanje, ki se je v delegaciji na zadnji seji izoblikovalo

ob informaciji v dnevniku Delo, in sicer, da se oddelek za varstvo narave ukine oziroma loči od Republiškega zavoda za spomeniško varstvo. Zanima nas, zakaj je do tega prišlo in v čem je smisel te odločitve. Prosimo, da bi nam to obširneje obrazložili.

Zakon iz leta 1970 namreč zadaljuje občine, da uredi ustrezne službe, ki bi se strokovno posvetile temu vprašanju. V preteklem obdobju pa je bilo opaziti, da je po sprejetju tega zakona prišlo do postopnega ukinjanja tovrstnih služb pri zavodih za spomeniško varstvo, pri občini pa se adekvatne službe niso izoblikovale.

V zvezi s tem se postavlja tudi vprašanje, zakaj ni prišlo do realizacije tega zakona in kateri ukrepi se pripravljajo za realizacijo zakona. V naši delegaciji se je izoblikovalo mnenje, da bi mogle uspešno urejevati tovrstno problematiko samo ljubiteljske skupnosti.«

Dajem naslednji odgovor: Po 4. členu zakona o varstvu narave so za izvajanje upravnih in strokovnih nalog s področja varstva narave pristojni od leta 1970 dalje občinski upravni organi za urbanizem. Na podlagi tega člena so občinske skupščine lahko poverile upravljanje posameznih strokovnih nalog s področja varstva narave ustreznim strokovnim organizacijam. Toda zaradi bolj ali manj utemeljenih razlogov večina občinskih skupščin prav za opravljanje strokovnih nalog ni našla primernih rešitev, kar je seveda tudi eden od glavnih vzrokov pomanjkljivega izvajanja upravnih nalog na področju varstva narave.

Republiški sekretariat za urbanizem je v okviru svojih pristojnosti opozoril občinske skupščine na te pomanjkljivosti in jim priporočil, naj poverijo opravljanje strokovnih nalog ustreznim strokovnim organizacijam oziroma regionalnim zavodom za spomeniško varstvo. Toda le malo občinskih skupščin je razmisljalo to priporočilo.

Za opravljanje upravnih in strokovnih nalog v okviru pravic in dolžnosti republike je pristojen od leta 1970 dalje Republiški sekretariat za urbanizem. V skladu s 4. členom navedenega zakona je Republiški sekretariat za urbanizem pooblastil za opravljanje strokovnih nalog Zavod za spomeniško varstvo SRS, ki je že od sprejetja zakona izvajal strokovne naloge s področja varstva narave iz pristojnosti republike. S tem je bilo zagotovljeno neprekinjeno nadaljevanje varstvenega dela na ravni republike in hkrati so bili zagotovljeni tudi pogoji za uspešno izvajanje upravnih nalog, ki so bile z zakonom poverjene republiškem sekretariatu za urbanizem.

V letošnjem letu je bilo vprašanje financiranja oddelka za varstvo narave pri Zavodu za spomeniško varstvo SRS iz republiških proračunskih sredstev le začasno odprto. To pa seveda še ne pomeni, da ne bo ustrezno rešeno, kakor je bila o tem enostransko in nepopolno informirana javnost prek dnevnika Delo.

Na podlagi predloga Republiškega sekretariata za urbanizem, ki ga je obravnaval in sprejel Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, so v republiškem proračunu v celoti zagotovljena finančna sredstva, ki so potrebna za nemoteno strokovno delo oddelka za varstvo narave pri Zavodu za zemljiško varstvo Skupščine Socialistične republike Slovenije.

O izraženem mnenju delegacije primorskih občin, da bi samo ljubiteljske skupnosti lahko uspešno urejevale problematiko varstva narave, mislimo, da ljubiteljske skupnosti oziroma društvene organizacije brez dvoma lahko pripomorejo k osveščanju in vzgoji naših občanov, nikakor pa ni mogoče nanje

prenašati izrazito pravnih in zahtevnih strokovnih nalog. Da bi tudi na tem področju v prihodnje zagotovili čimboljšo obliko opravljanja upravnih in strokovnih nalog, za katere je pristojen republiški sekretariat za urbanizem, bomo to vprašanje še posebej podrobno proučili v zvezi s sestavo zakona o organizaciji republiške uprave. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo želi besedo? Besedo ima Ivan Hlača.

Ivan Hlača: Na zadnji seji delegatov, ko smo dobili to vprašanje tovariša Pelhana, smo ugotovili neko neljubo napako. Izpadla je besedica ne. Tako bi se stavek pravilno glasil: »da ne bi samo ljubiteljske skupnosti skrbele za varstvo narave.«

Janez Goršič: Tovariš predsednik! Trdimo, da ni mogoče, da bi samo ljubiteljske skupnosti opravljale zahtevne upravne in pa strokovne naloge, ker vemo, da je to del nalog urbanističnega planiranja, urejanja prostora. Zato mislim, da je skladen z dodatno dopolnitvijo tudi naš odgovor.

Predsednik Štefan Nemeč: Tovariš Hlača, ali se strinjate z odgovorom? (Da.) Želi še kdo postaviti novo delegatsko vprašanje? Tovariš Mirko Jemec, delegat iz Kamnika!

Mirko Jemec: Tovariš predsednik! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije iz 24. okoliša gospodarskega področja s sedežem v Kamniku postavlja delegatsko vprašanje in vas prosi, da ga posredujete Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije na prihodnji seji Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Resolucija o družbenoekonomski politiki in razvoju Socialistične republike Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1974 pravi med drugim, da moramo v industriji razvijati delitev dela in specializacijo proizvodnje ter kritično ocenjuje pojave ekstenzivnosti v industrijski proizvodnji v zadnjih letih. V sklopu politike modernizacije je treba dati največji poudarek avtomatizaciji proizvodnih procesov, ker tu izrazito zaostajamo. Sredstva za modernizacijo je treba smotrno vlagati v področja, ki so programske uskladenosti in razčiščena ter tržno perspektivna. Omenjena merila naj upoštevajo tudi poslovne banke pri dodeljevanju kreditov, je rečeno v resoluciji. Ker v zadnjem času ugotavljamo premalo uskladenosti in vsestransko proučeno investiranje, na področju tekstilne industrije (npr. namera bombažne predilnice Tržič, da odpre nove zmogljivosti za proizvodnjo določenih vrst frotirjev), prosimo Izvršni svet za odgovor na vprašanja:

1. Kako Izvršni svet ocenjuje omenjene težnje po podvojitvi nekaterih zmogljivosti na področju tekstilne industrije v Socialistični republiki Sloveniji?

2. Kakšno vlogo so pri usklajevanju odpiranja novih kapacitet v tekstilni industriji doslej imeli samoupravno povezovanje in organiziranje gospodarstva, Gospodarska zbornica, združenja, poslovne banke itd.?

3. Kaj bi bilo treba po mnenju Izvršnega sveta ukreniti, da bi se tudi na tem področju spoštovala načela, dogovorjena v resoluciji o družbenoekonomski politiki in razvoju Socialistične republike Slovenije v letu 1974? Za odgovore se zahvaljujemo.

Predsednik Štefan Nemeč: Ali lahko predstavnik Izvršnega sveta že sedaj odgovori na ta vprašanja? Prosim, tovariš Petrovič.

Drago Petrovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Opravičujem se, ker v odgovoru ne bom mogel izčrpno obdelati problematiko investicije, o kateri postavlja vprašanje predstavnik Kamnika. Očitno gre za odnos med investicijo v Svilanitu Kamnik in v Predilnici in tkalnici Tržič. O tej zadevi sem informiran. Želim vam povedati, da smo o tem problemu takoj obvestili Gospodarsko zbornico SRS, Svet za tekstilno industrijo in jih prosili, naj ponovno obravnavajo problem novih kapacitet v Tržiču.

Nesporno pa je, da proizvodnja frotirja v Svilanitu pokriva potrebe slovenskega tržišča, večjega dela hrvaškega tržišča, velik del pa gre tudi za izvoz. S specializacijo in avtomatizacijo, ki jo je ta tovarna izvedla, se je vključila v mednarodno tržišče. Dosega pa tudi izredne uspehe na našem trgu. Ker je v Jugoslaviji že več tovrstnih kapacitet in ker so pravzaprav potrebe po frotirju na tržišču pokrite, predstavlja investicija predilnice in tkalnice Tržič po naši oceni povečano ponudbo in s tem vprašanje pokrivanja absorpcijske moči tržišča. Mislimo, da je potrebno, da Svet za tekstilno industrijo v okviru zbornice ponovno pregleda celotno investicijsko študijo Predilnice in tkalnice Tržič in jih opozori na morebitne posledice takega ukrepanja. Nujno potrebno je, da se doseže ustrezen dogovor o teh kapacitetah in da se razvijejo predvsem tiste kapacitete, ki jih potrošnja lahko absorbira.

Strinjam se s tovarišem delegatom, da je bolj racionalno kapacitete širiti in jih v večji stopnji izkoriščati, kot pa množiti kapacitete, če očitno za to ni posebne gospodarske nuje.

Mislim, da bo analiza, ki jo pripravlja posebna grupa pri Gospodarski zbornici oziroma MTT Maribor, posebna investicijska grupa, ki preverja celotno investicijsko študijo in marketing te študije, dala ustrezen odgovor Svetu za tekstilno industrijo in upam, da bo tudi tam dosežen ustrezen dogovor. Toliko za sedaj. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: To je samo delni odgovor.
Tovariš Črtalič Jože iz Novega mesta!

Jože Črtalič: Tovariš predsednik! Na seji delegacije združenega dela obrtne in druge dejavnosti smo se dogovorili, da postavimo delegatsko vprašanje.

Vprašanje se glasi: Zakaj nimajo delavci, zaposleni pri zasebnih delodajalcih, enakih pravic pri delitvi sredstev iz stanovanjskega sklada kot delavci, zaposleni v organizacijah združenega dela? Razlika je v tem, da zasebni delodajalci plačujejo vsa sredstva v svoj sklad in sredstva se ne delijo kot v organizacijah združenega dela. Zato se sredstva ne morejo združevati s sredstvi delavcev, da bi imeli pravico do najetja posojila pri solidarnostnem skladu za graditev ali adaptiranje lastnih stanovanj. Zato predlagamo, da se zakon ustrezno spremeni ali pa se del sredstev pri skladu, ki jih plačujejo zasebniki, uporablja v te namene.

Predsednik Štefan Nemeč: To vprašanje je naslovljeno na Izvršni svet. Ali lahko predstavnik izvršnega sveta takoj odgovori nanj? Prosim, tovariš Mikoš!

Boris Mikoš: Tovariš predsednik, tovariši delegati! Mislim, da je to bolj iniciativa za spremembo sedanjega zakona kot vprašanje. V prejšnji skupščini smo imeli ob pripravi zakona o programiranju in financiranju stanovanjske graditve kakor tudi pri pripravi zakona o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu obširno razpravo. Opredelili smo se za rešitev, kakršna je sedaj uveljavljena: zasebni delodajalci izločajo iz dohodka delavcev, ki jih imajo zaposlene, celoten znesek v višini, kakršen je po sporazumu sprejet v občini, v solidarnostni sklad. Po tej razpravi v skupščini so sindikati nekajkrat opozorili na to anomalijo. Mislim, da bo pri spremembi zakona o družbeni pomoči, ko bo uskladen z ustavo, tudi to vprašanje moralo biti ponovno pretreseno.

Mislim, da naj bi to vzeli bolj kot iniciativo za spremembo zakona, manj pa kot vprašanje. Kajti na to vprašanje je bilo že nekajkrat odgovorjeno.

Predsednik Štefan Nemeč: Tovariš Črtalič, ali ste zadovoljni z odgovorom? Želite morda pismeni odgovor? (Da.) Tovariš delegat želi pismeni odgovor, ker je to zahteva tudi njegove skupine. Kdo želi postaviti naslednje vprašanje? Prosim!

Tovariš Karel Franko, delegat iz Murske Sobotne!

Karel Franko: Tovariš predsednik, tovariši delegati! Sem član skupine delegatov kmetijske dejavnosti za pomursko regijo, ki ima na področju kmetijstva odločujočo vlogo pri uresničevanju republiškega srednjeročnega plana. Imam nalogo seznaniti zbor s stanjem, ki je nastalo v kmetijstvu in ki se še pogloblja. Mislim na odkupne cene živine, ki upadajo, in na nenormalen porast cen reprodukcijskega materiala in tudi drugih dobrin, ki so nujno potrebne v proizvodnji. Naj navedem samo nekaj podatkov,

Od 1. 1. 1974 do včeraj so se cene gnojil povprečno dvignile za 73 %, cena krmil za 21 %, zaščitna sredstva so se dvignila za 62 %, kmetijska mehanizacija, npr. trikrilne brane od 2530 na 3020 din, traktor IMT od 53 tisoč din na 63 tisoč din, obračalniki od 9900 na 12 000 din in pa žitni kombajni od 11 starih milijonov na 19 starih milijonov.

Vse to je porušilo ravnotežje v rentabilnosti proizvodnje in nastaja vprašanje realizacije programa srednjeročnega razvoja kmetijstva. Prizadet je program razvoja živinoreje, saj živinorejci ne privezujejo telet za nadaljnje pitanje.

Postavljamo vprašanje, kakšne ukrepe misli storiti Izvršni svet za ublažitev stanja v kmetijski proizvodnji. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Ali lahko predstavnik takoj odgovori? (Ne.) Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? Prosim!

Delegat Franjo Dolžan iz Celja!

Franjo Dolžan: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija skupine delegatov zasebnih obrtnikov celjske regije me je pooblastila, da postavim vprašanje priznanja večje amortizacijske stopnje, kot je predpisana z zakonom. Za buldozerje predpisana stopnja znaša na primer 12 %, vemo pa, da bi buldozer morali amortizirati v krajšem času, to je v petih letih vsaj z 20 %. Treba je pripomniti, da bi morali pri tem upoštevati zelo draga popravila in inflacijsko stopnjo.

Mislimo, da bi obrtnikom davčne uprave morale priznati funkcionalno, to je povišano stopnjo amortizacije, da bi lažje kupovali in nadomeščali stroje. Prosim, da nam Izvršni svet Skupščine do prihodnje seje Zbora odgovori na to vprašanje.

Predsednik Štefan Nemeč: Še kdo? Nihče več. S tem smo izčrpali vprašanja delegatov in lahko nadaljujemo delo. Prosim predsednika komisije, da da poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja.

Alojz Stariha: Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 3. sejo, dne 2. 7. 1974. Zbor združenega dela ima 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 146 delegatov, in sicer z gospodarskega področja 88 delegatov, s prosvetno-kulturnega področja 17 delegatov, s socialno-zdravstvenega področja 13 delegatov, s področja kmetijskih dejavnosti 17 delegatov, iz obrtne in podobnih dejavnosti 5 delegatov, iz delovnih skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih organizacij ter društev drugih delovnih skupnosti 5 delegatov, iz delegacij aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi oboroženih sil SFRJ 1 delegat. Za posamezno delegatsko mesto je, za različne točke dnevnega reda, poslala 3 delegate skupina delegatov za gospodarsko področje 19. okoliša Krško, ki ima dve delegatski mesti.

Na današnji seji niso prisotni delegati z naslednjih področij oziroma okolišev: iz 24. okoliša, Kamnik eden, iz 33. okoliša, Ljubljana-Vič-Rudnik eden, iz tretjega okoliša, Ptuj eden in iz petega okoliša, Ljutomer, eden. Torej skupaj štirje delegati.

Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakoni in ustavo Socialistične republike Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira. Gospodarsko področje 25. okoliša, Domžale je poslalo dva delegata, ki nimata na pooblastilih specificiranega mandata. Za ta okoliš je predvideno eno delegatsko mesto. Zato bi bilo potrebno, da povesta, za katere točke bo kateri delegat. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi kdo razpravljati o poročilu Komisije? (Nihče.) Lahko preidemo na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Poročilo Komisije je sprejeto.

Ugotavljam, da Zbor veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 2. seje Zbora.

Zapisnik 2. seje našega zbora ste prejeli. Ima kdo kakšno pripombo ali predlog za dopolnitev zapisnika? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zapisnik 2. seje zbora odobren.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na informacijo o posledicah potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju, ki jo je Skupščini Socialistične republike Slovenije predložil Izvršni svet.

To je ena izmed točk, s katero smo razširili dnevni red. Kot svojega predstavnika je Izvršni svet določil Borisa Mikoša, člana Izvršnega sveta in predsednika Koordinacijskega odbora za odpravo posledic potresa. Informacijo je obravnaval Odbor za finance.

Besedo ima tovariš Boris Mikoš!

Boris Mikoš: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ker smo informacijo, ki ste jo prejeli, sestavili neposredno po prvih ugotovitvah na terenu, sem dolžan, da vam jo v nekaterih posameznostih dopolnim, da bi bil vaš vpogled v dejansko stanje točnejši.

Najprej mi prosim dovolite, da ugotovim, kako velikega pomena je za prebivalce prizadetega območja šmarske in šentjurske občine, da se je Skupščina odločila, da postavi na dnevni red vprašanje potrebne intervencije in analizo stanja na tem področju.

Že iz poročila, ki smo vam ga prej predložili, je razvidno, da sicer še vedno nimamo dokončnih in natančnih ugotovitev o obsegu škode, ker te dni komisije na terenu še delajo, je pa že v tem trenutku vsem jasno, da je obseg nesreče, ki je prizadela ta močno nerazviti del Slovenije, hujši in večji, kakor je kazalo prve dni, pa tudi večji, kakor je kazalo prvi teden. Najmočneje prizadeti so posamezni kraji v okoliših Vinski vrh, Kristan vrh, Zibika, Loka in okolica. Posledice potresa so tudi na širšem območju, kjer so popustile predvsem stare hiše. Danes lahko ugotovimo, da je v večji ali manjši meri prizadetih okoli 2000 stanovanjskih, gospodarskih, šolskih, zdravstvenih in drugih objektov na tem področju.

Ugotovimo lahko tudi, da je potres močneje poškodoval skoraj izključno stare objekte, med najnovejšimi objekti pa predvsem tiste, ki so bili zgrajeni v nasprotju s sodobnimi načeli gradnje, brez vencev, brez vezi ipd. Obseg dejanske škode, ker gre pretežno za stare in mnoge celo že dotrajane objekte, niti ni tako velik. Uporabna škoda pa je sorazmerno res velika. Stare objekte bomo namreč v mnogih primerih morali nadomestiti z novimi, ki bodo bistveno dražji in za kar bo potrebno znatno več sredstev. Izvršni svet, Republiška konferenca Socialistične zveze in Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije so zato že pozvali vse delovne ljudi v solidarnostno akcijo. Te dni je Koordinacijski odbor za odpravo posledic potresov na Kozjanskem v javnem pozivu že konkretiziral predlog za to prvo pomoč.

Posebno bi rad opozoril na to, da je nujno in izredno pomembno, da pomoč začne pritekati takoj. Na terenu smo sklenili v tem trenutku prvo fazo naše intervencije. Vsi objekti so bili klasificirani glede na varnost bivanja in vsi ljudje, ki so ostali brez strehe, so že zasilno zavarovani ali preseljeni k sosedom, znancem, v šotore, prikolice ipd. Na terenu hkrati teče druga akcija, za neposredno odpravo posledic.

Hkrati ko smo formirali 20 strokovnih ekip, ki morajo opredeliti objekte glede na stopnjo prizadetosti, smo pospešeno začeli pošiljati v te kraje tudi gradbeni material. Kljub našim naporom pa ta še vse prepočasi prihaja, ker so potrebe dejansko precejšnje. Naj navedem samo nekaj števil v ilustracijo. Nujno bi potrebovali v nekaj naslednjih tednih na tem področju približno 8000 ton cementa, okoli 3 milijone kosov opeke različnih vrst, od votlakov za stropne konstrukcije, predelne stene, dimnike itd., do različnih vrst kritine, bobrovca, enojne in dvojne zarezne opeke, salonita itd. Primanjkuje nam železa, potrebno nam je apno itd.

Tudi glede dobave gradbenega materiala bo potrebno uveljaviti solidarnost. Zaradi situacije, ki jo imamo z gradbenim materialom v naši republici, bi bilo dobro, če bi se ta solidarnost vsaj v materialu lahko uveljavila tudi širše, izven naše republike.

Dve temeljni akciji že tečeta. Zbiranje prispevkov iz osebnega dohodka in zbiranje sredstev stanovanjskih solidarnostnih skladov. Najprej smo osnovali Koordinacijski odbor, ki v svojem sestavu zajema vse politične izvršilne organe, družbenopolitične faktorje, obe prizadeti občini, upravne organe, Rdeči križ, banke, Gospodarsko zbornico in druge faktorje republike in občine. Takoj smo se zavzeli, kakor veste, za enodnevni zaslužek oziroma za 3,5 % povprečnega mesečnega dohodka vsake organizacije tam, kjer proizvodno delo ni mogoče.

Pozvali smo kmete, svobodne poklice, upokoјence in vse druge, da dajo ustrezen delež. Pozvali smo samoupravne stanovanjske skupnosti, da nemudoma izločijo 5 % solidarnostnih stanovanjskih skladov, ki se bodo letos natekli, za pomoč obema samoupravnima stanovanjskima skupnostima v obeh prizadetih občinah.

Dogovarjamo se z drugimi samoupravnimi skupnostmi za intervencijo in pomoč, tako s pokojninsko-invalidskim zavarovanjem, katerega skupščina je že ukrepala, izobraževalno skupnostjo, drugimi skupnostmi, pa tudi z vodnim skladom, ki tudi že ukrepa. Rad bi vas opozoril, tovarišice in tovariši, na to, da bomo iz teh na hitro zbranih sredstev, če bomo v celoti uspeli, lahko pokrivali približno polovico potrebnih sredstev, in to po sedanjih, še vedno grobih ocenah.

Moramo računati s tem, da bomo verjetno prisiljeni v jeseni predložiti Skupščini, ko bo natančno ugotovljeno, koliko sredstev definitivno potrebujemo za odpravo posledic, posebne ukrepe, na podlagi katerih bi preprečili, da ne bi razvrednotili vsega dosedanjega pozitivnega procesa postopnega gospodarskega napredovanja in razvoja teh krajev. Vsa naša prizadevanja doslej so izhajala iz samoupravne organiziranosti družbe, zato smo se povsod obračali za sodelovanje k samoupravnim organizmom. Mislimo, da moramo maksimalno angažirati vse samoupravne subjekte, od organizacij združenega dela, do vseh vrst in oblik samoupravnega združevanja, da sami in čimbolj neposredno ter v okviru svojih delovnih razvojnih načrtov rešujejo stanje v obeh občinah.

Opozorim naj tudi še na to, da je potres prizadel tudi nekatere kraje v celjski občini, o čemer se manj piše in govori. Skupščina občine Celje je po dogovoru s Koordinacijskim odborom sprejela obveznost, da bo sama reševala posledice potresa na svojem območju, ker posledice ne presegajo ekonomske moči te občine.

Prva pomoč je v prizadete kraje že začela dotekati. Zveza mladine Slovenije je tudi sklenila ustanoviti posebno 300 do 500-člansko ekipo, brigado mladih strokovnih delavcev za strokovno pomoč na objektih, ki so manj prizadeti, ki jih pa je zelo veliko. Gradbena operativa bo skupno s strokovnimi ekipami iz Slovenije prevzela sanacijo in popraviljanje močnejše prizadetih objektov. V teku so že uskladitve s skupnostjo pokojninskega in invalidskega zavarovanja za dolgoročno rešitev doma počitka v Jelšingradu, ki je bil zelo hudo prizadet in bo deloma zelo verjetno porušen. Prav tako se pripravljajo rešitve za gradnjo in popravilo šolskih prostorov, ki so poškodovani in uničeni v precejšnjem obsegu.

Poseben problem predstavlja obnova kmečkih domov in gospodarskih plospov. Projektantske organizacije bi nam lahko dale nekaj tipiziranih, krajini

in tradiciji teh krajev prilagojenih projektivnih rešitev, kar bi olajšalo in poenostavilo družbeno intervencijo. Koordinacijski odbor, ki je imel svojo zadnjo sejo v petek, je sklenil, da bo predlagal tudi še nekatere druge ukrepe. Tako naj bi prizadete kmetovalce oprostili plačevanja prispevka za starostno in zdravstveno zavarovanje in bi za pokrivanje teh prispevkov povečali pomoč republike tako, da bi se sorazmerno zmanjšala pomoč republike drugim občinam. Kreditno-hranilniška služba v Sloveniji naj bi povečala obseg kreditiranja kmetijske proizvodnje v prizadetih območjih, da bi se tako povečala proizvodnja in s tem ekonomska moč prebivalstva, ki ga je prizadel potres.

Republiški sekretariat za finance bo zato v sodelovanju z glavno direkcijo Službe družbenega knjigovodstva te dni objavil za javnost pojasnilo, kako je z obračunavanjem vseh prispevkov za solidarnostna vplačila.

Objave o škodi oziroma o nujni restituciji bo naš odbor dal, ko bodo strokovne komisije končale delo. V tem trenutku na terenu komisije vse objekte razvrščajo v tri temeljne skupine, glede na stopnjo razrušenosti oziroma poškodb in glede na vrsto in obseg družbene intervencije. Osnovno nalogo za razvrščanje teh objektov, strokovni pregled in dajanje strokovnih navodil so prevzeli Zavod za raziskavo materiala v SR Sloveniji, Biro za gradbeništvo in Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo ljubljanske univerze.

Poseben problem za obe občini, še posebno za občino Šmarje, predstavlja šibkost strokovnih služb. Zato jih bo treba ojačiti, da bi bile sposobne opravljati povečane naloge. Pri tem bi bilo posebno važno, če bi to pomoč ne nudila samo podjetja, ampak tudi sosednje občine. Dogovorili smo se, da bodo nosilci nalog in realizacije sklepov, ki jih sprejema Koordinacijski odbor po dogovoru z organi in samoupravnimi skupnostmi, predvsem ti organi in samoupravne skupnosti same.

Tovariši in tovarišice, končam naj z mislijo, da je glede na obseg nesreče in glede na nizko ekonomsko moč prizadetih krajev nujna solidarnost vseh delovnih ljudi Slovenije. Zato predlagam, da z današnje seje še enkrat pozovemo vse, da se v skladu s svojimi materialnimi možnostmi vključijo v solidarnostno akcijo. Koordinacijski odbor za odpravo posledic potresa na Kozjanskem skupno s štaboma v obeh občinah in skupščinama občin Šmarje in Šentjur je delo zastavil tako, da lahko pred to skupščino prevzame jamstvo, da bodo zbrana sredstva uporabljena čimbolj racionalno in izključno za odpravo posledic potresa. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Pričenjam razpravo. Ali želi kdo besedo? K besedi se je prijavila tovarišica Marjana Unferdorben, delegatka iz Šmarja pri Jelšah. Prosim!

Marjana Unferdorben: Sem delegat iz Šmarja pri Jelšah, iz skupine delegatov 3. okoliša občin Šmarje pri Jelšah, Konjice in Šentjur. Glede na izčrpno informacijo tovariša Mikuša bom skrajšala informacijo, ki jo imam iz našega kraja.

Potres je prizadel in poškodoval predvsem stare hiše, ki so bile zgrajene pred 70 leti in prej, ter nekatere mlajše slabo in nestrokovno sezidane hiše. Najhujše poškodbe so v okolici epicentra, zlasti v krajevnih skupnostih Šmarje pri Jelšah, Sladka gora, Mestinja, Pristava, Kristan vrh, Zibika, Podčetrtrek, Polje ob Sotli, Virštanj, Vinski vrh in Šentvid. Na ostalem območju občine

Šmarje so poškodbe nekoliko manjše, čeprav so praktično prizadete več ali manj vse stavke, ki so starejše od sedemdeset let.

Na srečo ni bilo smrtnih žrtev in težjih telesnih poškodb, ker so občani tudi tokrat ravnali preudarno in brez panike. Registrirani sta le dve lažji poškodbi.

Materialna škoda, ki za enkrat še ni povsem ocenjena, je velik udarec za gospodarski razvoj občine, ravno v času, ko smo v skladu s splošno politiko hitrejšega razvoja manj razvitih občin pričeli načrtno odpravljati pretirane socialne razlike in ko smo vložili mnogo truda za hitrejšo gospodarsko rast. Posebej so prizadeti ravno najbolj nerazviti predeli občine, prizadeti so občani, ki zaradi objektivnih pogojev vse doslej še niso uspeli obnoviti svojih domov in ki so glede na svoj materialni in socialni položaj na dnu socialne lestvice v naši republiki.

Številne družine z otroki in obolelimi starci so ostale brez strehe in brez možnosti, da bi z lastnimi silami obnovile načrte ali porušene domove in razmajana gospodarska poslopja. Zato je nujno, da s pomočjo vse slovenske družbe priskočimo na pomoč in ponovno izkažemo solidarnost do teh ljudi. Kraji in občani so med vojno in ves čas po vojni največ prispevali za osvoboditev in razvoj socialistične družbe, zato je naš dolg, da jim v sili pomagamo, še toliko večji, še bolj moralno obvezujoč.

Posledice na prizadetih stavbah so bile na zunaj opazne le po večjih ali manjših razpokah, porušeni dimniki in razbiti strešni opeki. Pogled v notranjost teh stavb pa je nudil čisto drugo sliko o obsegu škode, saj je bilo v mnogih stavbah pravo razdejanje. S pomočjo republiškega štaba za civilno zaščito so bile formirane ekipe gradbenih strokovnjakov, ki so pregledale prizadete stavbe, da bi ugotovile, kakšna je ogroženost bivanja in zadrževanja v teh stavbah. Te ekipe so delo opravile v teh dneh. Na osnovi zadnjih ugotovitev teh strokovnjakov pod vodstvom Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij je bilo ugotovljeno, da je na prizadetem področju poškodovanih 30 % vseh stavb in da je od tega 12 % takih, ki so potrebne rušenja. Poseben problem v tej katastrofi predstavlja dom počitka v Jelšingradu, ki je prizadet do tolike mere, da je bilo treba evakuirati del varovancev in izprazniti nevarne prostore. Varovance smo namestili v sosednje pomožne prostore, v nekatere domove sosednjih občin in izpraznjene ambulante in pisarniške prostore tega doma, le te pa so predstavljene v avtomobilske prikolice. Predstavniki organov družbenopolitičnih organizacij, Izvršnega sveta in Skupščine občine podpirajo ukrepe in stališča republiškega izvršnega sveta, izvršnega odbora republike, konference Socialistične zveze delovnega ljudstva o zbiranju sredstev za pomoč ogroženim. Vložili bomo ves trud in vsa sredstva za solidarnost znotraj občine in regije, vendar višina potrebnih sredstev daleč presega realne možnosti, saj je nekatere probleme v zvezi s šolami, domom počitka in zagotavljanjem nujnih stanovanj potrebno rešiti hitro in učinkovito. Zato apeliramo za solidarnost širše družbene skupnosti v materialu, denarju in strokovnjakih.

Katastrofa, ki nas je prizadela, bo brez dvoma dolgotrajno obremenjevala naš razvoj, zato morajo biti tudi ukrepi za odpravljanje posledic dolgoročno zastavljeni. V občini smo se dogovorili, da bomo pri konkretizaciji ukrepov za odpravljanje posledic potresa predlagali in zagovarjali predvsem naslednja stališča: v primerih, ko ogroženi občani, predvsem starejši in socialno ogroženi ne bodo mogli sami organizirati sanacije ali gradnje, bomo formirali strokovne skupine, ki naj bi pomagale posameznim družinam. V tej akciji bi

strokovne mladinske delovne brigade, ki so že doslej dokazale uspeh pri pomoči Kozjancem, lahko odigrale pomembno vlogo. Pričakujemo, da bodo gradbena podjetja na ogroženo območje poslala opremljene gradbene skupine, ki bodo v sklopu občinskega štaba sodelovale pri obnovi.

Razen predvidenih solidarnostnih sredstev, mislimo, bi bilo potrebno za učinkovitejše reševanje problemov angažirati tudi dodatna usmerjena bančna sredstva, ki bi jih v obliki kreditov porabili za sanacijo gospodarske škode. Predvsem pa bi morali pri koordiniranju zasebnih kmetov zagotoviti ugodnejše kreditne pogoje, da ne bi stroški, ki jih bodo imeli kmetje s sanacijo škode, še bolj osiromašili že tako šibko gospodarsko osnovo kmetij. Menimo, da bi morali z angažiranjem kmetijske strokovne službe tudi zagotavljali usmerjeni razvoj kmetij.

Posebej zahtevni so problemi pri nadomestitvi uničenih stanovanj; tehnična vprašanja niso rešena zaradi pomanjkanja strokovnjakov in izvajalcev del, do zime pa imamo na razpolago zelo malo časa. Najvažnejše in najbolj pereče pa so naloge, ki izvirajo iz dejstva, da moramo za otroke na območjih, kjer so poškodovane šole, zagotoviti že v jeseni normalen pouk. Zato posebej pozivamo vse dejavnike, ki lahko kakorkoli prispevajo k hitri rešitvi tega problema, da se vključijo z vso zavzetostjo. Občani, vsi delovni ljudje, predvsem pa prizadeti v naši občini povsem zaupamo, da bo solidarnostna akcija stekla in da ne bo nihče odklonil pomoči. Kljub temu pa nas skrbi, ker že doslej ugotovljeni obseg škode daleč presega predvideno višino solidarnostnih sredstev. Zato bo verjetno potrebno sprejeti še dodatne ukrepe. Tudi tokrat, še posebej pa na primeru Kozjanskega, lahko dokažemo, da so socialistični družbeni odnosi in načela socializma v našem življenju prisotni še predvsem ob takšni katastrofi.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, končujem razpravo. Predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

Zbor združenega dela v celoti sprejema informacijo Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije o posledicah potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju, podpira ukrepe, ki so bili sprejeti za odpravo posledic potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju in priložna vsem delovnim ljudem, sá m o u p r a v n i m interesnim skupnostim in drugim, da z enotno udeležbo v solidarnostni akciji pripomorejo pri čimprejšnji odpravi posledic potresa.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim dvigne roko!

(Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep soglasno sprejel.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na osnove pristopa in načrt izdelave družbenega plana Socialistične republike Slovenije 1976—1980, s predlogom stališč in sklepov za pristop k izdelavi družbenega načrta Socialistične republike Slovenije za leta 1976—1980.

Gradivo je predložil Izvršni svet. Kot svojega predstavnika je določil Jožeta Zakonjška, predsednika Komiteja Izvršnega sveta za družbeno planiranje.

Gradivo so obravnavali Odbor Zbora združenega dela za družbenoekonomski razvoj in Odbor Zbora občin za družbenoekonomske odnose in razvoj, ki sta dala skupno poročilo, Odbor za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta prav tako dala poročili.

Poročila ste prejeli. Prav tako tudi pripombe in predloge Zavoda Socialistične republike Slovenije za statistiko. Danes ste prejeli na mizo tudi informacijo o nekaterih sejah skupin delegatov. Prejeli ste tudi amandma delegatke Milene Zemljič. Na sejo Zbora sta bila k tej točki dnevnega reda povabljeni tudi predstavnik Zavoda Socialistične republike Slovenije za planiranje in predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije.

Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da da uvodno obrazložitev!

Jože Zakonjšek: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

V prihodnjem letu bo minilo razdobje, za katero je bila opredeljena srednjeročna razvojna politika SR Slovenije in SFR Jugoslavije, prav tako pa tudi veljavnost družbenih planov na vseh drugih ravneh družbenopolitičnih skupnosti. V zvezi s tem je zvezna skupščina sprejela zakon o pripravah novega družbenega plana Jugoslavije za razdobje 1976—1980, pred kratkim pa je bil podpisani tudi družbeni dogovor med zveznim izvršnim svetom, izvršnimi svetovi republik in avtonomnih pokrajin, Gospodarsko zbornico Jugoslavije in Svetom Zveze sindikatov Jugoslavije o pripravi družbenega plana Jugoslavije za naslednje srednjeročno razdobje, do leta 1980. Sprejeti dokumenti obvezujejo vse samoupravne organizacije in družbenopolitične skupnosti, da prično priprave oziroma aktualizacijo svojih razvojnih programov in planov oziroma družbenih planov in da v procesu samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja oblikujejo svojo in skupno razvojno politiko, da bi zagotovili optimalen gospodarski in družbeni razvoj v delovnih skupnostih in v družbi kot celoti.

Usklajevanje odnosov v celotni družbeni reprodukciji in usmerjanje celotnega materialnega in družbenega razvoja v skladu s skupnimi, na samoupravnih temeljih določenimi interesi in cilji je ustavna pravica in dolžnost delavcev v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih ljudi v samoupravnih interesnih skupnostih, krajevnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Tudi stališča in sklepi VII. kongresa Zveze komunistov Slovenije in X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije se odločno zavzemajo za uveljavitev družbenega planiranja in usklajevanje tokov družbene reprodukcije, za usmerjanje gospodarskega in družbenega razvoja na ustavnih načelih, torej za oblikovanje celotnega sistema usklajevanja, sporazumevanja in dogovarjanja oziroma sistema samoupravnega in družbenega planiranja, ki bo na podlagi demokratičnega oblikovanja razvojnih programov in družbenih planov zavezoval vse nosilce odločanja za uresničevanje sprejetih ciljev in nalog. Zagotoviti moramo, da se na izhodiščih, ki jih opredeljuje ustava, izoblikuje nov sistem družbenega planiranja in planiranja v organizacijah združenega dela; da bodo srednjeročni plani, sprejeti v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in v družbenopolitičnih skupnostih, v največji možni meri že odražali temeljne ustavne spremembe glede položaja delavcev v združenem delu; da bo njegov interes osnovni činitelj pri oblikovanju družbene vsebine planov; da bo delavec odločal o celotnem spletu medsebojnih odnosov v temeljni organizaciji združenega dela, v kateri dela, in v krajevni skupnosti, kjer živi; da se bodo že v temeljnih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih in v samoupravnih interesnih skupnostih oblikovale temeljne ekonomske, socialne in prostorske komponente družbenih planov; da bodo družbeni plani občin resnična sinteza prizadevanj vseh samoupravnih nosilcev razvoja v občini; da bosta družbeni plan republike in Jugoslavije, upoštevajoč nujne specifičnosti, skupno določena in sprejeta globalna strategija gospodarskega in družbe-

nega razvoja, temelječa na skupnih interesih in ciljih, ter vsem nosilcem planiranja v gospodarstvu in družbenih službah tudi splošna orientacija pri določanju njihove razvojne politike.

V novih družbenih odnosih mora planiranje vse bolj postajati družbena navada in potreba in ne tehnološko nasilje, stalna aktivnost samoupravnih nosilcev razvojne politike, ki se bodo pri sprejemanju odločitev opirali na analize in ocene razvojnih možnosti, temelječe na znanstvenih spoznanjih delovanja objektivnih ekonomskih zakonitosti, ter v procesu samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja usklajevali in usmerjali svoje interese in svojo dejavnost, s tem pa tudi vse bolj obvladovali zakonitosti trga in zakonitosti socialistične blagovne proizvodnje.

Socialistično samoupravno in družbeno planiranje mora postati tudi učinkovit instrument za povezovanje živega dela z minulim delom, ki ga delavec ustvarja v celotnem procesu družbene reprodukcije, kajti prav neločljiva organska povezanost živega z minulim delom opredeljuje socialistični karakter blagovne proizvodnje. V procesu samoupravnega in družbenega planiranja, sporazumevanja in dogovarjanja o skupnih razvojnih ciljih in nalogah ter o metodah za njihovo uresničevanje se bo vse bolj utrjeval odločilen vpliv delavca v združenem delu na vse sfere in elemente procesa družbene reprodukcije, tako glede materialnih pogojev dela oziroma proizvodnje in njenega razvoja kakor tudi glede razvoja dejavnosti, od katerih sta odvisna reprodukcija in povečanje njegovih delovnih sposobnosti, znanja in kulture ter povečanje njegove in splošne produktivnosti dela. Samoupravno in družbeno planiranje pa mora delavcem v združenem delu omogočati tudi učinkovitejši nadzor nad gibanjem sredstev za proizvodnjo in razširjeno reprodukcijo in tako zagotoviti tudi nadzor nad izvajanjem sprejete razvojne politike v širših skupnostih, vse do federacije.

V priloženem gradivu »Osnove pristopa in načrt izdelave družbenega plana SR Slovenije 1976—1980«, ki ga je Izvršni svet sprejel kot program svoje aktivnosti pri pripravah družbenega plana SR Slovenije in kot okvirno podlago za najširšo mobilizacijo vseh nosilcev planiranja, od temeljnih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in občin do Gospodarske zbornice, samoupravnih interesnih skupnosti in raznih drugih asociacij združenega dela, je okvirno opredeljena vsebina planiranja glavnih udeležencev v procesu planiranja. To gradivo naj bi bilo tudi osnova za izdelavo lastnih organizacijskih načrtov in programov aktivnosti drugih nosilcev planiranja, zlasti samoupravnih interesnih skupnosti, raznih gospodarskih združenj in Gospodarske zbornice ter občin, da bi se zagotovila nujno potrebna skladnost v celotnem procesu samoupravnega planiranja. Izvršni svet se glede na obsežnost in zahtevnost nalogo, ki jih je treba opraviti v razmeroma kratkem razdobju, zavzema za intenzivno aktivnost vseh nosilcev planiranja pri pripravi in izdelavi razvojnih programov in družbenih planov, za intenziviranje raziskav na vseh bistvenih področjih tehničnega, gospodarskega in socialnega razvoja in sistema, in to zlasti onih, ki so pomembne za uspešnost pri oblikovanju razvojne politike, za izpopolnjevanje in posodabljanje metodologije planiranja in informacijskega sistema ter za strokovno in kadrovske okrepitve ustreznih planskih služb in institucij. Zagotoviti bo potrebno tudi učinkovito strokovno pomoč, zlasti temeljnim organizacijam združenega dela, krajevnim skupnostim in občinam, kajti daljši zastoj v razvoju teorije in prakse planiranja je povzročil vrzeli, ki jih bo mogoče zapolniti le z nekajletnimi intenzivnimi napori.

Planiranje na novih samoupravnih osnovah naj pomeni tudi intenzivnejšo usmeritev vseh družbenih dejavnikov na konkretizacijo temeljnih določil ustave in še posebej afirmacijo delegatskega sistema na področju oblikovanja skupne razvojne politike. Zato je še zlasti pomembno, da »družbenopolitične organizacije, zlasti Socialistična zveza delovnega ljudstva in Sindikati, z iniciativnim, koordinacijskim in usmerjevalnim delom zagotovijo odločilno vlogo delavcev in vseh delovnih ljudi pri oblikovanju razvojne politike v temeljnih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih in na vseh drugih ravneh njihovega združevanja«.

Vzporedno z delom pri posameznih fazah izdelave in usklajevanja razvojnih programov in srednjeročnih planov se bo nadaljevala tudi priprava novega zakona o družbenem planiranju. V njem naj bi podrobneje opredelili temeljna izhodišča samoupravnega družbenega planiranja, vlogo in odnose med nosilci na raznih ravneh planiranja, metode in proces usklajevanja planov, način sinteze planov raznih nosilcev planiranja, vsebino planov, vlogo organa za planiranje, metodologijo in postopke sprejemanja planov itd. Računamo, da bi osnutek zakona o družbenem planiranju lahko predložili Skupščini v začetku prihodnjega leta, ko bomo imeli tudi že prve izkušnje pri uveljavljanju novih metod in nove vsebine planiranja.

Tovarišice in tovariši delegati!

Če je dosedanja razprava o osnovah pristopa in načrtu izdelave družbenega plana SR Slovenije v skupščinskih odborih, v Predsedstvu in Izvršnem odboru Republiške konference SZDL in drugje dala, lahko rečem, polno podporo predloženi zasnovi in usmeritvam, pa vendarle kaže opozoriti na nekaj vprašanj, ki so se v razpravah pojavljala in ki so opozarjala na probleme, s katerimi se bomo pri pripravi družbenih planov srečali. Ne gre pri tem, kot sem že dejal, za odklanjanje predložene zasnove, temveč za napor, da se realno opredelijo vse relevantne okoliščine, v katerih bodo družbeni plani nastajali, da se za uveljavitev novega sistema samoupravnega in družbenega planiranja čim bolj organiziramo in da se ustvarijo optimalni sistemski in drugi pogoji za oblikovanje kvalitetnih razvojnih programov in planov.

Razvoj planiranja na samoupravnih osnovah mora spodbujati in intenzivirati procese oblikovanja temeljnih organizacij združenega dela, v katerih se bo, kot pravi ustava, samostojno izražala vrednost kot rezultat skupnega dela delavcev v delovni organizaciji ali na trgu in v kateri bodo delavci uresničevali svoje družbenoekonomske in druge samoupravne pravice. Planiranje se torej začne že v temeljni organizaciji združenega dela. Tu se tudi že oblikuje, v postopku opredeljevanja medsebojnih pravic in obveznosti v procesu reprodukcije in v določanju pravic in obveznosti do sredstev reprodukcije, zasnove povezav med delavci v združenem delu in osnove za obvladovanje procesov, odnosov in tendenc, ki se na trgu, na katerem prihajajo do izraza objektivne ekonomske zakonitosti, stalno ali občasno pojavljajo, torej prve zasnove obvladovanja stihije v razvoju. Tu se tudi že oblikujejo temelji za samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje med nosilci procesa reprodukcije, ki so medsebojno povezani v različnih fazah delovnega oziroma proizvodnega procesa. Pri preobrazbi družbenoekonomskih odnosov v samoupravni bazi se torej ne moremo zadovoljiti zgolj s formalnopravnimi, institucionalnimi spremembami. Le če se bodo dejansko uveljavili globlji posegi v družbenoekonomsko opredelitev položaja delavcev v združenem delu v duhu načel ustave, če bomo zagotovili, da bo delavec dejansko odločal v vseh fazah družbene reprodukcije, bodo dana tudi trajnejša

zagotovila, da v družbenem razvoju ne bo stihije, da se bodo razvojni cilji oblikovali v realnih okvirih, da ne bo potrebno razvojnih ciljev stalno prilagajati spremembam in gibanjem, ki jih porajajo nestabilni tokovi, in da se ne bodo širili posegi državnih organov v planiranje in v proces reprodukcije. Že v planih in programih temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnostih se mora izraziti tudi integralnost planiranja, tj. oblikovanje tako imenovane ekonomske, socialne in prostorske komponente planov.

Ločeno ali ne dovolj povezano obravnavanje vseh teh bistvenih komponent razvoja in dela v dosednji praksi planiranja nam je pogosto onemogočalo jasno oblikovati skupen cilj, ki se ne izraža le v gospodarski rasti, temveč predvsem v interesu za povečanje družbene produktivnosti dela, produktivnosti dela vsakega posameznika in družbe kot celote. Te elemente moramo v planih in programih ustrezneje razčleniti in povezati, od razvoja materialne osnove, tehnike in tehnologije in uporabe tehnično-znanstvene revolucije v proizvodnji do razvoja vseh tistih dejavnosti, ki zagotavljajo širjenje in izpopolnjevanje človekovega znanja in sposobnosti in njegove kulture, da bi postal ustvarjalen nosilec razvoja in se na tej osnovi tudi uveljavljal kot zavesten subjekt na svojem delovnem mestu in na vseh drugih področjih družbenega življenja. To pa tudi nalaga, da moramo za vse delavce v temeljni organizaciji združenega dela vedeti, kje živijo in v kakšnih pogojih se reproducira njihova delovna sposobnost. To ni samo interes delavca, temveč tudi interes vseh delavcev, ki so se združili v temeljne organizacije združenega dela in ki s tem prevzemajo tudi odgovornost, da bo krajevna skupnost, kjer delavci živijo, urejena tako, da bodo v njej lahko obnavljali in širili svojo delovno in reproduktivno sposobnost. Zato je potrebno že od vsega začetka postaviti krajevno skupnost kot družbenoekonomski odnos in kot samostojni dejavnik, ki ima svoje izvirne pravice do temeljnih organizacij združenega dela na njenem in drugih območjih, kjer njeni delavci in njihove družine živijo. S takšno opredelitvijo bomo vzpostavili dialektično povezanost ekonomske, socialne in prostorske komponente planiranja in v družbeni bazi, iz nje pa bodo izhajali tudi elementi za oblikovanje družbenih planov kot organske sinteze ekonomske, socialne in prostorske komponente na vseh drugih ravneh planiranja.

Integralno planiranje v družbeni bazi mora postati tudi izhodišče za preseganje politično-teritorialnih meja, saj se bodo že v samem procesu nastajanja planov izoblikovale ekonomske in druge povezave s plani in programi temeljnih organizacij združenega dela na drugih območjih v republiki in Jugoslaviji. Že tu se bodo porajale osnove širšega povezovanja nosilcev planov. Do ustrezne organske sinteze teh povezav, zlasti med republikami in pokrajinami, pa mora priti predvsem v družbenih planih republik, avtonomnih pokrajin in v družbenem planu Jugoslavije. Le tako bo postalo somaupravno organizirano združeno delo v vseh oblikah delovanja in povezovanja tudi osnovni nosilec temeljnih značilnosti in funkcij enotnega trga, ki se odražajo ne le v svobodni menjavi blaga in storitev in v svobodnem nastopanju na trgu, temveč tudi v svobodnem združevanju dela in sredstev, svobodnem zaposlovanju ter v usmerjanju in usklajevanju gospodarskega in družbenega razvoja ter v usklajevanju odnosov na trgu z družbenim planiranjem na samoupravni osnovi.

Prav v razvoju enotnega jugoslovanskega trga smo se v preteklih letih srečevali, pa tudi še danes se srečujemo, z različnimi avtarkičnimi težnjami, monopoli, diskriminacijskimi akti in podobnim. Takšno stanje je bilo pogosto pogojeno tudi z odsotnostjo sistema samoupravnega in družbenega planiranja v po-

gojih enotnega trga ter s pogostimi nihanji med konceptom globalnega planiranja, obremenjenim bolj ali manj z elementi centralističnega planiranja in odnosov, ter tržnim liberalizmom.

Podatki za republiko kažejo, da se integracije in druge oblike poslovnih povezav, kljub intenziviranju teh procesov v zadnjem obdobju, oblikujejo še pretežno v mejah občin in republik in da so redke integracije ekonomsko in tehnološko povezanih proizvodnih kompleksov, v katerih bi se oblikovala dolgoročna skupna razvojna politika v tehnološko soodvisnih in povezanih procesih. Takšne integracije, ki se v svoji razvojni politiki usmerjajo ne le na jugoslovanski trg, temveč se s svojimi proizvodnimi, kadrovskimi, znanstvenimi in drugimi potenciali vključujejo v evropski in svetovni gospodarski prostor, pa lahko postanejo ne le pomemben činitelj stabilnosti gospodarskih gibanj, temveč tudi nosilke skladnejše strukture proizvodjalnih sil in razreševanja temeljnih nesorazmerij v razvoju proizvodjalnih sil v daljšem časovnem razdobju. Da bi to uresničili in da se takšen razvoj ne bi sprevrgel v tehnokratsko in birokratsko nasilje, se mora samoupravno združeno delo na vseh ravneh organizirati za samoupravno določanje o vseh teh vprašanjih, sistem in metodologijo planiranja pa moramo oblikovati tako, da se razbijejo bariere, ki zavirajo svobodno gibanje blaga in storitev, cirkulacijo in koncentracijo finančnih sredstev družbene reprodukcije, pretok znanja, kulturnih vrednot in da se ustvarijo osnovni življenjski pogoji za svobodno zaposlovanje delavcev širom Jugoslavije. Očitno takšnih odnosov ne bomo dosegli prek noči, od intenzivnosti, doslednosti in samoupravne naravnosti teh procesov in od uresničevanja kvalitetnih sprememb pri oblikovanju sistema in metod samoupravnega planiranja v novih pogojih pa bo v veliki meri odvisno, kako hitro se jim bomo približali.

Med najpomembnejšimi elementi za oblikovanje ciljev in skupne politike v družbenih planih družbenopoličnih skupnosti so plani samoupravnih interesnih skupnosti v dejavnostih posebnega družbenega pomena. Pravočasno sporazumevanje o njihovih planskih usmeritvah in nalogah je bistvenega pomena za celoten potek procesa samoupravnega in družbenega planiranja ter za oblikovanje in sprejem družbenih planov.

V planih in razvojnih programih samoupravnih interesnih skupnosti bo praviloma potrebno zagotoviti širši družbeni interes ter dolgoročnost in stabilnost pri zadovoljevanju ugotovljenih potreb. Glede na to, da se bo v samoupravnih interesnih skupnostih oblikovala razvojna politika na področjih kapitalno intenzivne gospodarske infrastrukture in družbene superstrukture, da so to področja, kjer trg in njegovi zakoni niso in ne morejo biti edino ali glavno merilo za ugotavljanje družbenih potreb in da je uskladen razvoj na teh področjih splošen pogoj za skladen in dinamičen gospodarski in družbeni razvoj, je oblikovanje samoupravnih interesnih skupnosti, njihova konsolidacija in njihova samoupravna in družbena aktivnost pri oblikovanju razvojnih programov in planov temeljnega pomena za premagovanje starih odnosov pri planiranju družbenega razvoja, za racionalno uporabo sredstev družbene reprodukcije in za odpravo oscilacij in družbenih konfliktov, ki so jih pogosto porajale metode etatističnega in administrativnega usmerjanja razvoja na teh področjih.

Značilen odraz nekonsistentnosti družbenoekonomskega sistema in sistema planiranja je bila v preteklem obdobju tudi skoraj popolna odsotnost dolgoročnega planiranja, ki naj bi prispevalo k razvitejši delitvi dela v jugoslovanskem ekonomskem prostoru ter spodbujalo razvijanje komparativnih prednosti posameznih področij Jugoslavije. Tudi zato ni prihajalo v preteklem razdobju do

intenzivnejšega povezovanja sredstev in dela prek funkcionalne samopravne povezanosti temeljnih organizacij združenega dela, od proizvodnje do trgovine, v ekonomsko in tehnološko zaokrožene celote.

Vzporedno s pripravo srednjeročnega plana bomo morali zato v dogovoru z drugimi republikami in pokrajinama izoblikovati tudi dolgoročni koncept razvoja, ki naj bi zagotovil skladnost v osnovnih strateških usmeritvah, skupno politiko pri premagovanju strukturnih neskladij in doseganje konkretnih razvojnih ciljev na področjih skupnega interesa.

Širši družbeni dogovor o snovah skupne politike dolgoročnega razvoja SFR Jugoslavije — zasnove takšnega dogovora so že v javni razpravi — narekuje spoznanje, da brez jasne in dolgoročne perspektive in pripravljenosti vseh, da se uresničijo nekatere strateške dolgoročne razvojne usmeritve, ne moremo voditi racionalne ekonomske politike niti ne moremo racionalno razvijati naših komparativnih prednosti in dolgoročnejske politike vključevanja v mednarodno delitev dela. Ob vseh uspehih, ki smo jih doslej dosegli, postaja vse bolj jasno, da lahko samo Jugoslavija kot celota uspešno razrešuje nekatera fundamentalna razvojna vprašanja, kot so: enakopravnejše vključevanje v znanstveno-tehnološki razvoj v svetu, proizvodnja in oskrba z energijo, surovinami in hrano, racionalnejše izkoriščanje prednosti mednarodnega prometnega položaja, popolnejša valorizacija turističnih vrednot itd. Oblikovanje skupne dolgoročne razvojne politike narekujejo tudi globoke spremembe v ekonomskih, socialnih in političnih odnosih, ki jih doživlja sodobni svet, in pa objektivna nujnost, da Jugoslavija kot neuvrščena država v dokaj zapletenih mednarodnih razmerah optimalno razvija in izrablja svoje prirodne, kadrovske ter druge potencialne in prednosti, da si tudi v perspektivi zagotovi skladen in dinamičen razvoj.

Vse te okoliščine narekujejo tudi potrebo po dopolnitvi že sprejetega dolgoročnega koncepta razvoja SR Slovenije, kar bo potrebno opraviti vzporedno s pripravo srednjeročnega družbenega plana, da bi temeljnim in drugim organizacijam združenega dela, samoupravnim skupnostim in občinam zagotovili tudi neobhodno dolgoročnejšo orientacijo pri oblikovanju njihovih razvojnih programov in planov.

Tovarišice in tovariši delegati!

Razdobje priprave, izdelave in sprejemanja razvojnih programov in družbenih planov na samoupravnih osnovah, ki je neposredno pred nami, bo nedvomno pomembna etapa v uresničevanju ustave v vseh okoljih in v razreševanju konkretnih družbenoekonomskih vprašanj. Pojavljali se bodo tudi mnogi problemi, ki bodo — kot recidiv starega — omejevali naše ambicije in hotenja. Prisotne bodo tudi objektivne omejitve. Vendar, kolikor bolj bomo te probleme razreševali v družbeni bazi, kolikor bolj bodo rešitve odražale dejanske interese delavcev in delovnih ljudi, kolikor bolj bo ustvarjalno in organizirano razmišljanje o možnostih, perspektivah in smereh razvoja postalo vsakodnevna aktivnost in življenjska potreba delavcev in delovnih ljudi, toliko bolj bomo učinkoviti pri zagotavljanju temeljnih ciljev samoupravnega in družbenega planiranja, ki sta predvsem izboljšanje življenjskih in delovnih razmer ter razvijanje socialističnih samoupravnih odnosov.

Izvršni svet se bo zavzemal, da bodo v proces izdelave in sprejemanja družbenega plana SR Slovenije za leta 1976—1980, skladno z obravnavanimi osnovami in načrtom, sočasno vključeni vsi samoupravni in družbeni nosilci razvoja, da bo sprejeta razvojna politika stvaren odraz ciljev in interesov delavcev in delovnih ljudi glede njihovega materialnega, socialnega in kulturnega napredka

in da se bo družbeni plan, glede njegovih temeljnih usmeritev, ciljev in nalog, oblikoval v demokratičnem procesu samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja med samoupravnimi in družbenimi nosilci odločitev in odgovornosti. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Preden začnemo razpravo, bi dal še enkrat pojasnilo v zvezi s postopkom. Po končani obravnavi bomo sprejeli predlog stališč in sklepov za izdelavo družbenega načrta Socialistične republike Slovenije za leta 1976—1980. K temu predlogu se lahko dajejo amandmaji, dokler ni končana obravnava. Opozoriti vas moram, da morajo biti amandmaji pismeni in sestavljeni tako, da je mogoče točno razbrati, kaj se predlaga. Takšen amandma mora podpisati še najmanj deset delegatov. Pri sestavi amandmaja, kakor smo že povedali, lahko pomagajo navzoči sekretarji, to sta tovariš Grgič in tovariš Kapelj.

Opozoril bi vas tudi na to, da predlogi, ki so jih dale skupine delegatov, ne bodo avtomatično šteti za amandmaje, kar sem že tudi prej povedal, temveč je potrebno, da delegat — član skupine delegatov, ki je predlog dala na seji zbora, pove, da je treba takšen predlog vzeti kot amandma. Tudi v tem primeru je potrebno, da amandma podpre še deset delegatov.

Prav tako prosim tovarišico Mileno Zemljič, da pove, ali vztraja pri amandmaju in ali jo podpira še deset delegatov. Toliko kot obvestilo. Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? Prosim! Tovarišica Milena Zemljič, delegatka iz Ljubljane.

Milena Zemljič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V svoji razpravi bi želela opozoriti na pomembnost dobrih informacij za realno in uspešno planiranje. V sistemu informacij, ki jih rabimo ali pa jih bomo še rabili, so velike vrzeli, ki jih bomo morali izpopolniti. To je bil tudi razlog, zakaj sem dala amandma k predloženim stališčem in sklepom. Sodim, da je vprašanje sistema informacij kot osnova za planiranje tako pomembno, da mu bo potrebno posvetiti posebno pozornost na eni od bodočih razprav. Tako tudi meni Odbor za družbenoekonomske odnose. Vendar bi nekateri ukrepi in aktivnosti lahko bile postavljene na dnevni red že sedaj, ko pripravljamo opredelitev ciljev našega razvoja za daljše obdobje. Glede na to, da mora biti sistem informacij v Jugoslaviji enoten, ker drugače ni medsebojne primerljivosti med družbenopolitičnimi skupnostmi, dejavnostmi, organizacijami, interesnimi skupnostmi itd., bi morali na ustrezen način tudi povečati svoj vpliv na oblikovanje jugoslovenskega družbenega informacijskega sistema.

Opozoriti želim še na vprašanje racionalnosti pri zbiranju podatkov. Potrebe po podatkih se zaveda veliko organov in organizacij. Družbeno pa verjetno ni racionalno, da vsakdo svoje potrebe tudi realizira tako, da sam zbira in obdeluje podatke. To pripelje do tega, da imamo nekaterih podatkov preveč, celo motijo nas, ker ne vemo, katerega naj bi uporabili pri ocenjevanju stanja. Na drugi strani pa o nekaterih vprašanjih ali področjih vemo malo ali celo ne razpolagamo z nobeno informacijo. Če k temu dodamo še to, da moramo zaradi tega zaposliti več kadrov, kot bi bilo potrebno, potem za takšen odnos do zbiranja podatkov ni resnega opravičila.

Informacije o stanju v družbi niso samo pogoj za sestavljanje družbenih planov. Rabimo jih tudi za tekoče spremljanje razvoja. Pri tem nastopajo težave, ker so rezultati na voljo ponavadi z nekolikšno zamudo. Znano je, da je

hitrost informacij zelo pomembna. V dobi, ko se na vsakem koraku srečujemo z elektronsko tehniko, nekaterih rešitev ne razumem. Zelo lepo je, če človeku v Ljubljanski banki računalnik avtomatično vpiše hranilne vloge in obresti, bolj težko pa je razumeti, da družbenega proizvoda naše republike ne more dobiti hitro na voljo ali da nam življenjske stroške in cene itd. mora obdelovati računalnik v Beogradu, ker pri nas nimamo ustrezne tehnične baze. Verjetno je razporeditev računalnikov in njihova uporaba rezultat določene stihije. Pri vsem tem so bila za računalnike uporabljena družbena sredstva.

Vprašanj ali problemov, ki so v povezavi s problematiko dobre in hitre informacije, je cela vrsta. Z omenjenimi primeri sem samo želela ob razpravi o osnovah pristopa k izdelavi načrta za izdelavo družbenega plana SR Slovenije od leta 1976 do 1980 opozoriti na pomembnost informacij in probleme v zvezi z njimi.

Gradivo Zavoda SR Slovenije za statistiko in amandmaji, ki sem jih predložila, predstavljajo po mojem mnenju v tem trenutku dopolnitev, ki bi jo veljalo upoštevati. Predlog amandmaja k stališčem in sklepom za pristop k izdelavi družbenega plana SR Slovenije za leta 1976 do 1980 sem sicer že predložila Zboru združenega dela, vendar zaradi formalnih razlogov, ki jih je pojasnil tovariš predsednik, predlagam amandma v imenu desetih delegatov, ki so podpisani, in sicer: Dolžan, Štekar, Lipner, Jurjec, Čeferin, Kladnik, Unferdorber, Rožič, Oman, Škoda in v svojem imenu.

Predlog amandmaja smo dobili tudi na klop. Besedilo amandmaja se glasi:

Na strani 1 naj se v tretji vrstici točke 3 pred besedo »ustrezno« vstavi besedilo »dopolnjeno z ugotovitvijo in stališči, priporočili in sklepi skupščinskih organov, ki so razpravljali o osnovah pristopa in o načrtu izdelave družbenega plana SR Slovenije od 1976 do 1980 ter pripombami in predlogi zborov Skupščine SR Slovenije, tako da bi se točka 3 glasila v celoti: »Skupščina SR Slovenije ugotavlja nadalje, da predstavljajo osnove pristopa in načrt izdelave družbenega plana SR Slovenije za leta 1976 do 1980, dopolnjene z ugotovitvami, stališči in sklepi skupščinskih organov, ki so razpravljali o osnovah pristopa in o načrtu izdelave družbenega plana SR Slovenije za leta 1976—1980, ter pripombami in predlogi zborov Skupščine SR Slovenije ustrezno programsko osnovo za aktivnost Izvršnega sveta in ustrezno orientacijsko izhodišče za celoten potek družbenega planiranja na samoupravnih temeljih ter za pristop k pripravi in izdelavi razvojnih planov in programov temeljnih in drugih organizacij združenega dela, interesnih in drugih skupnosti, pri sklepanju ustreznih samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov ter pri pripravi in sprejemanju planov krajevnih in družbenopolitičnih skupnosti.«

Na strani 13 naj se 3. točka stališč dopolni z novim drugim odstavkom, ki se glasi:

»Za uskladen in kontinuiran potek planiranja je potrebno sistematično izpolnjevati in dopolnjevati sedanji družbeno-informacijski sistem, ki mora vsem subjektom samoupravnega planiranja na vseh ravneh zagotoviti potrebno informacijsko osnovo.«

In tretje, da se na strani 13 druga točka sklepov dopolni z novo 2. alineo, ki se glasi:

»Da se aktivno vključi v sistematično izpopolnjevanje in dopolnjevanje družbenega informacijskega sistema kot osnove sistema družbenega planiranja.«

Sedanja druga alineja postane tretja.

Na strani 4 naj se vstavi nova četrta točka sklepov, ki se glasi:

»Zavod SR Slovenije za statistiko naroča, da izdela kompleten program usklajevanja, izpopolnjevanja in dopolnjevanja statističnega informacijskega sistema. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo želi besedo? Prosim! Besedo ima dr. Miran Šlajmer iz Maribora.

Miran Šlajmer: Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Dovolite mi, da v imenu delegacije okoliša 4 za področje zdravstvenega varstva in zavarovanja sodelujem v razpravi k tej točki dnevnega reda. Vsekakor pozdravljamo iniciativo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da pravočasno zadolži za ta elaborat Zavod za planiranje SR Slovenije in razumemo, da je to osnova, na kateri bomo dograjevali vsebino načrtovanja. S te strani je to v redu. Menimo pa, da bi se bilo mogoče še v tej fazi izogniti nesporazumom, ki bi lahko izhajali iz neenotnih kriterijev ali iz različnih kriterijev pri določanju nosilcev načrtovanja. Čudimo se, da so že v tej prvi fazi dokončno določeni nosilci planiranja.

Omejil bi se samo na točko 5, ki našteva nosilce na področju zdravstvenega varstva in zavarovanja. Ne vemo, če so nastopili kakšni novi momenti, na podlagi katerih se je programer, to je Zavod za planiranje odločil za to, da se iz enakopravne skupine zdravstvenih ustanov izloči samo en profil, in sicer bolnišnice. Strinjamo se, da bo Zveza skupnosti zdravstvenega zavarovanja, ki se oblikuje, nosilec koordinacije področnih načrtov in logično je, da so do sedaj tudi izvajale planiranje na tem področju skupnosti zdravstvenega varstva oziroma njihovi predniki. Ti so bili nosilci planiranja in tudi razporejevanja sredstev. Lahko bi pa nastopil nesporazum med nekaterimi enokopravnimi člani, ki sodelujejo v interesnih skupnostih zdravstvenega varstva in zavarovanja. To so bolnišnice, zdravstveni domovi, zavodi za zdravstveno varstvo, lekarne itd. Tako ni jasno, zakaj smo iz te skupine, ki je že zajeta v načrtovanju v interesnih skupnostih, ločeno omenili bolnišnice, in po kakšnem kriteriju, pri tem pa nekaterih drugih celo nismo omenili. Zato menim, da bi se lahko tretja alineja črtala, ker bo prav gotovo kamen spotike. Nerazumljivo je, zakaj je potrebno ločeno citirati ravno bolnišnice, ki so imele do sedaj celo prioriteto pri načrtovanju sredstev.

Če je za to, kar sem povedal, potreben amandma, prosim, če se našim stališčem pridruži še kdo s svojim podpisom. Hvala lepa!

Predsednik Štefan Nemeč: Ker gre za gradivo in ne za akt, ki ga danes sprejemamo, amandma ni potreben, pripombe pa bo predlagatelj upošteval pri svojem nadaljnjem delu.

Kdo še želi razpravljati? K besedi se je prijavil polkovnik Ahmed Hamzić!

Ahmed Hamzić: Tovariš predsednik, tovariši delegati! Na sastanku skupine delegata za Zbor združenega dela sa področja oruženih snaga, koji je održan 26 juna 1974. godine, razmatrane su »Osnove pristopa i nacrt izdelave družbenega plana SR Slovenije 1976—1980«, na kojem je skupina delegata zauzela jedinstven načelan stav i dala punu podršku stavovima i zaključcima za izradu društvenog plana SR Slovenije, jer »Osnove« predstavljaju novi kvalitet;

u njima su sadržani svi elementi novog planiranja. Zbog toga se pridružujemo predlogu da ih Zbor združenega dela usvoji i da im dade punu političku podršku. Medjutim, skupina delegata oružanih snaga predlaže takodjer, da bi se razmotrila i sledeća primedba odnosno dopuna:

Članom 239 Ustava SFRJ, kao i odgovarajućim odredbama Ustava SRS propisana su prava i dužnosti, dok je Zakonom o narodnoj odbrani, u njegovom 3. članu, pobliže precizirano da »Društveno-političke zajednice, osnovne organizacije udruženog rada i druge samoupravne organizacije i zajednice, društvenopolitičke i druge društvene organizacije, u okviru svoje redovne delatnosti u miru, pripremaju se za opštenarodnu odbranu i preduzimaju mere potrebne za život i rad u ratnim uslovima.«

Ovo sam istakao radi toga, da bi samo podsetio ovo veće na to, da bi »Osnove pristopa« morale polaziti i od interesa opšte narodne odbrane, što sada nedostaje ovom materijalu.

Naime, tačno je, da »Osnove« zahvataju sve subjektivne društvene snage kako po horizontali tako i po vertikali u svim fazama i na svim nivoima pri oblikovanju društvenog plana, ali je pri tome težište dato isključivo tehnično-stručnim i metodološko-organizacijskim aspektima razrade planova pojedinih grana privrede ili pak pojedinim delatnostima odnosno asocijacijama udruženog rada i samoupravnim interesnim zajednicama.

»Osnovama« nedostaje ili im je pak data nedovoljna težina, koja bi trebala, da izvire iz dokumenata Saveza komunista a naročito, da se zasniva na dokumentima VII i X kongresa u odnosu na aspekte opšte narodne odbrane.

Pomenuta dokumenta u mnogočem obavezuju Savez komunista i sve subjektivne snage društva, a to znači i izvršna veća i skupštine na svim nivoima, da ih što doslednije sprovede u život. Zbog toga, dozvolite mi, da podsetim ovo veće samo na neke obaveze iz tih dokumenata, od kojih bi morale polaziti i ove »Osnove« koje se nalaze pred nama.

U Rezoluciji o zadacima SKJ u opšti narodni odbrani, brezbednosti i društvenoj samozaštiti, pored ostalog se kaže, da organizacije i rukovodstva Saveza komunista zalagaće se naročito za ekonomsko oživljavanje i racionalno ulaganje sredstava za razvoj brdsko-planinskih područja; za stvaranje i stalno obnavljanje neophodnih materijalnih rezervi za potrebe društva i oružanih snaga i za odgovorniji odnos komunista u državnim organima federacije, republika, pokrajina i opština, i u organizacijama udruženog rada i društvenim službama, prema zadacima dugoročnog planiranja i osposobljavanja privede i društvenih službi za rad u ratnim uslovima. U rezoluciji »Socijalističko samoupravno organizovanje i razvoj poljoprivrede i zadaci SKJ«, takodjer su zapisani slični stavovi!

Verovatno je obradživač imao u vidu i interes opšte narodne odbrane ali ti interesi u »Osnovama« niso dobili svoje mesto, pa bi to, po mišljenju skupine delegata oružanih snaga trebalo uvrstiti u postojeći tekst. Na taj način bi se obavezali svi subjekti izrade društvenog plana, da već u svom početnom pristupu vode računa o interesima ne oružanih snaga, već o interesima opštenarodne odbrane u celini.

Mislim, da nema potrebe da na ovom mestu govorimo o vitalnosti i snazi naše koncepcije opšte narodne odbrane jer smo tu etapu već odavno prevazišli. Ali smatram da ipak treba naglasiti, da u čitavom našem društvu postoji čvrsta rešenost komunista i radnih ljudi naše zemlje, da kroz dalje jačanje samoupravnih odnosa obezbede ubrzano širenje i jačanje ekonomske baze društva

odlučnim osloncem i boljim korišćenjem prirodnih, naučnih i tehničkih resursa zemlje. Time se stvaraju povoljni uslovi za dalje značajno jačanje odbrambene sposobnosti, ekonomske i političke samostalnosti i nezavisnosti naše zemlje.

Zato je od izuzetnog značaja, da se u okviru ukupnog društvenog razvoja vodi računa i o interesima opšte narodne odbrane i to ne samo općenito, već sasvim konkretno u okviru pojedinih kapaciteta i grana, koje će neposredno ili posredno biti od koristi potrebama narodne odbrane. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? Prosim! Tovarišica Tončka Markelj, delegatka četrtega okoliša občine Dragograd.

Tončka Markelj: Rada bi zastavila samo eno vprašanje. Ne vem ali je prišlo do tiskarske pomote ali pa se predvidevajo kakšne nove spremembe pri načrtovanju. Ko so našete regije Zveze skupnosti zdravstvenega varstva in zavarovanja, je našeto tudi Velenje, čeprav spada Velenje pod regijo Ravne na Koroškem in ima sedež v Ravnah na Koroškem. Isto je pri pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Ne vem, ali se za naprej predvideva kaj novega, ali pa je to mogoče samo tiskarska pomota.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? Če ne, bi prosil predstavnika odbora, da pojasni stališče Odbora za družbenoekonomske odnose. Prosim, tovariš Boris Berce!

Boris Berce: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Poudariti moram, da je naš odbor v daljši diskusiji ugotovil, da gre za poglobljen pristop, za kompleksne analize in dejansko za takšno osnovno dejavnost, ki ne samo presega stališča in načrte, temveč že uvaja zasnove samega plana. Zaradi tega je bil odbor mnenja, da naj se predlog stališč in ta načrt izdelave v celoti sprejmeta, kljub temu, da je imel pri tem seveda tudi določene manjše pripombe. Te pripombe pa so bolj metodološke prirode, glede področij, ki so morda izpuščena.

Če že govorimo s tega stališča, potem moram povedati, da je bil odbor mnenja, da naj bi vertikalna povezava, ki je predvidena šele v drugi ali tretji fazi izdelave plana, prišla že v prvi fazi bolj do izraza. Gre namreč za to, da se prepletanja, ki bodo nastajala med splošnimi družbenimi potrebami in potrebami v temeljnih ali združenih organizacijah ali na nivoju krajevnih skupnosti, odražajo tudi v rešitvah, ki pa naj bi bile kompleksne, ne pa enostranske.

Vsi se soočamo, vsaj po časopisju, s problemom, ki ga seveda ta predlog še ni zajel. Surovine so postale mednarodni problem, in naš odnos kot odnos celotne družbe do surovin, bodisi doma bodisi na mednarodnem trgu, bo moral plan zajeti. Do kakšne stopnje se lahko naslanjamo na lastne sile in do kam bomo hoteli in mogli sami priti, bodo morale povedati strokovne službe.

Vsekakor smo bili mnenja, da se predlog stališč lahko v celoti sprejme. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da odgovori na nekatera vprašanja, ki so bila postavljena, in da se izreče glede amandmajev, ki so bili dani.

J o ž e Z a k o n j š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pripombe, ki se nanašajo na osnove pristopa in ki so bile dane v razpravi na zboru, kakor tudi v vseh drugih dosedanjih razpravah, bodo seveda Izvršni svet in organi, ki bodo pripravljali plan, upoštevali, ko se bo začela tako imenovana operacionalizacija celega postopka, to se pravi priprava postopka za izdelavo in sprejemanje družbenega plana. Kot vam je verjetno znano, je Izvršni svet nedavno tudi že imenoval sestav Komiteja za družbeno planiranje, ki bo imel predvsem za nalogo, usklajevati pripravo in organizacijo dela, skratka usklajevati delo, ki ga ima Izvršni svet na področju priprave in izdelave družbenega plana Slovenije. V tem smislu tudi Izvršni svet oziroma Zavod za plan sprejema te pripombe, in bo vse, kar je bilo v tej razpravi rečeno, upošteval pri svojem delu. Zato lahko v tem smislu rečem, da te pripombe, opozorila in razpravo sprejemamo.

Imamo še amandmaje tovarišice Zemljič. Te amandmaje smo dobili šele danes, zato bi prosil, da upošteвате naslednje:

Mislim, da lahko sprejmemo amandma, ki je formuliran pod točko 1 in ki pomeni v bistvu širšo opredelitev stališč v zvezi s pristopom k izdelavi plana.

Predlagam pa, da Zbor ne sprejme amandmajev, ki so pod točko 3 in 4. Mislim, da za to sicer ni vsebinskih zadržkov, saj smo za to, da se statistična služba organizira, aktualizira, poveže, posodobi in racionalizira, skratka, da dobi pomembnejše mesto v celotnem sistemu. V tem smislu se tudi pripravljajo v okviru Izvršnega sveta spremembe. V razpravi je prvi osnutek zakona o republiških upravnih organih, v njem se med ostalim predvideva, da naj bi bil ustanovljen poseben komite za družbeni informacijski sistem, ki bi imel funkcije kordinacije, usmerjanja, iniciative, usklajevanja itd. Skratka, opravljal bi to, kar je tukaj na nek način direktno naloženo Izvršnemu svetu. To so razlogi, zaradi katerih ti točki ne bi bilo primerno vključiti v predložene sklepe.

Mislim, da je v sklepah popolnoma jasno rečeno, da naloga, ki jo ima Izvršni svet glede na sprejemanje in priprave družbenih planov, vključuje vse to in še vrsto drugih aktivnosti in nalog. Tako predlagam, da ostanemo pri tekstu, kot je predložen, ki praktično pomeni opozorilo in zahtevo za skladnejšo in bolj sistematično ureditev tega področja. Tako so tudi usmerjena prizadevanja za oblikovanje novih organov v okviru republiške uprave.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Ima še kdo kakšne pripombe? Če ne, preidemo na glasovanje. Najprej moramo glasovati o amandmajih. Prej pa bi vam še rad sporočil, da me je predsednik Družbenopolitičnega zbora obvestil, da je Družbenopolitični zbor na današnji seji sprejel predlog stališč in sklepov za pristop k izdelavi družbenega načrta Socialistične republike Slovenije 1976—1980 z amandmajem na 3. strani, in sicer, da se v 1. in 2. vrsti prve točke črta del besedila. Besedilo amandmaja ste prejeli.

V skladu s 313. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije, ki govori o usklajevanju različnih besedil med zbori, dajem amandma v našem zboru v razpravo in odločanje.

Prosim predsednika Odbora za družbenoekonomski razvoj, da pove stališče do amandmaja.

Tovariš Kert, predstavnik Odbora za družbenoekonomski razvoj našega zbora!

J o ž e K e r t : Tovariš predsednik, spoštovane tovarišice in tovariši delegati! Ker je naš zbor sestavljen iz delegatov in ker so člani našega odbora stalni, bi bilo težko sklicati Odbor, da bi se izrekel o tem amandmaju. Vendar menim, da je amandma, ki ste ga dobili, v skladu s stališči, ki jih je zastopal naš odbor, zato predlagam, da ga sprejmemo.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Slišali ste stališče Odbora. Prosim še predstavnika Izvršnega sveta, da pove stališče do tega amandmaja.

J o ž e Z a k o n j š e k : Izvršni svet ta amandma sprejema.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Hvala lepa. Prehajamo na glasovanje. Najprej glasujmo o amandmaju Družbenopolitičnega zbora. Kdor je za ta amandma, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Amandma je soglasno sprejet.

Prehajamo na amandmaje tovarišice Milene Zemljič. Kot ste slišali, Izvršni svet soglaša s prvim in drugim amandmajem, ne strinja pa se s tretjim in četrtim. Predlagam, da glasujemo po vrsti o posameznih amandmajih.

Dajem na glasovanje prvi amandma tovarišice Zemljičeve. Kdor je za ta amandma, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Amandma je soglasno sprejet.

Dajem drugi amandma na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Amandma je soglasno sprejet.

Dajem tretji amandma na glasovanje. Pri tem opozarjam, da se Izvršni svet z njim ne strinja. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (2 delegata dvigneta roko.) Je kdo proti? (Večina delegatov.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Amandma ni sprejet.

Dajem četrti amandma na glasovanje. Pri tem ponovno opozarjam, da se Izvršni svet z njim ne strinja. Kdor je za amandma, naj prosim dvigne roko! (5 delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Večina delegatov.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Amandma ni sprejet.

S tem prehajamo na stališča in sklepe v celoti, vključno z omenjenimi amandmaji. Kdor je za predlog stališč in sklepov vključno s sprejetimi amandmaji, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da so stališča in sklepi soglasno sprejeti.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o potrditvi dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic naravnih nesreč.

Predlagatelj je Izvršni svet.

Kot svojega predstavnika je določil tovariša Jožeta Florjančiča, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za finance. Predlog odloka ste prejeli na klop.

Predlog odloka sta danes obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Zakonodajno-pravna komisija je dala poročilo, ki ste ga dobili na klop.

Želi predstavnik Odbora dati še ustno obrazložitev? (Ne želi.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima Jože Florjančič!

Jože Florjančič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Želel bi povedati razloge, ki so vodili Izvršni svet, da je 5. in 6. točko dnevnega reda predložil po hitrem postopku.

Organi Zvezne konference Socialistične zveze delovnih ljudi Jugoslavije so pretekli teden priporočili vsem republikam in pokrajinama, naj bi bil teden solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije uveljavljen že v letošnjem letu med 26. julijem in 1. avgustom.

V zvezi s tem so se predstavniki republik in pokrajin dogovorili, da bomo hkrati predložili skupščinam socialističnih republik in avtonomnih pokrajin odlok o soglasju k dogovoru o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic naravnih nesreč ter predlog zakona o tednu solidarnosti.

Ker je zakon o tednu solidarnosti vezan na enotno ureditev v celotni Socialistični federativni republiki Jugoslaviji, ker gre za enotno emisijo znamk solidarnosti in za enotno prodajo na območju celotne Jugoslavije, je seveda razumljivo, da ga je mogoče uvesti samo hkrati v vsej Jugoslaviji. Zato je potrebno sprejeti zakone o tednu solidarnosti v vseh republikah in pokrajinah pravočasno.

Če želimo, da se to izvede, je nujno, da to sprejmemo na današnji seji, ker bo po informacijah, ki jih ima Izvršni svet, prihodnja seja zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije 24. julija, to pa je prepozno za uvedbo tedna solidarnosti že v letošnjem letu.

Glede same vsebine dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic naravnih nesreč naj ponovim nekatere temeljne ugotovitve, ki so sicer dane v obrazložitvi k odloku, s katerim se predlaga skupščini soglasje k temu sporazumu.

Razprave o potrebi oblikovanja sredstev solidarnosti za pomoč ob naravnih nesrečah so iz leta 1972, ko so Jugoslavijo prizadele večje naravne nesreče. To so bile predvsem poplave v nekaterih predelih Slovenije in Socialistične republike Hrvaške. V zvezi s tem je Predsedstvo Zvezne konference Socialistične zveze Jugoslavije dalo pobudo za oblikovanje sredstev solidarnosti v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji, ki bi se uporabljala na določen način, ko bi se pojavljale potrebe po posameznih republikah in pokrajinah.

O tem predlogu je bila v Socialistični republiki Sloveniji intenzivna razprava, v kateri so sodelovali Izvršni svet, ustrezni republiški upravni organi, Republiška konferenca Socialistične zveze delovnih ljudi in drugi zainteresirani organi in organizacije. Izvršni svet je o omenjenem predlogu obsežno razpravljal na seji 8. marca 1973 in o njem zavzel svoja stališča. Predvsem se ni strinjal z osnovno zamisljivo oblikovanja solidarnostnih sredstev, imel pa je številne pomisleke glede načina, kako naj bi se ta sredstva zbrala. Govorim seveda o pripombah k prvotnemu predlogu.

V tem predlogu je bilo namreč predvideno, da bi se sredstva zbirala v posebnem zveznem skladu s sedežem v Beogradu, organi sklada pa naj bi odločali o uporabi zbranih sredstev. Poleg tega je tedanji predlog natančno določil obveznost delavcev, občanov, organizacij združenega dela, družbeno-

političnih skupnosti za plačevanje obveznega prispevka solidarnosti, tako da o tem vprašanju ne bi bila mogoča specifična ureditev po republikah in pokrajinah.

V skladu s temi pripombami je Izvršni svet izdelal svoj koncept tez za medrepubliški dogovor o oblikovanju sredstev solidarnosti za odpravo posledic naravnih nesreč in ga v oktobru leta 1973 posredoval zveznemu izvršnemu svetu in Zvezni konferenci Socialistične zveze delovnih ljudi Jugoslavije.

V zvezi s temi tezami Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in na podlagi pripomb in stališč pristojnih organov in drugih republik in pokrajin je zvezni sekretariat za finance v marcu leta 1974 pripravil nov predlog medrepubliškega dogovora. Po tem konceptu se solidarnostna sredstva ne bi stekala v centralni sklad, ampak bi do nastanka potrebe po njihovi porabi ostala na ustreznih računih v republikah in tudi v organizacijah združenega dela.

Nov predlog dogovora je kljub pravilnemu osnovnemu konceptu vseboval še nekaj pomanjkljivosti, na katere so pristojne zvezne organe opozorili organi SR Slovenije in Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Po številnih razgovorih je bil predlog na dnevnem redu seje medrepubliškega komiteja za finance. Seja je bila v Kranju 12. aprila in na tej seji je bila končno dosežena uskladitev stališč vseh republik in pokrajin. V končnem besedilu medrepubliškega dogovora, ki so ga predstavniki republiških in pokrajinskih izvršnih svetov podpisali 9. maja 1974, so v bistvu upoštevana vsa stališča in pripombe, ki so jih k predlogu dogovora dali pristojni organi in organizacije iz Socialistične republike Slovenije.

V omenjenem medrepubliškem dogovoru, ki je objavljen v Uradnem listu SFRJ, je predvideno, da prične veljati potem, ko ga potrdijo skupščine republik in avtonomnih pokrajin. Glede na to, da je v dogovoru, ki ga je predstavnik SR Slovenije podpiral, dosežena uskladitev stališč med vsemi republikami in pokrajinama, predlagamo, da Skupščina SR Slovenije potrdi ta dogovor.

Osnovne značilnosti dogovora so naslednje: sredstva solidarnosti se zbirajo za odpravo posledic večjih naravnih nesreč, kot so potres, poplave in druge nesreče, ki jih v svojih predpisih predvidijo republike in pokrajine; prelivanje teh sredstev med republikami se bo izvajalo le za odpravo posledic večjih potresov in poplav; vsaka republika in pokrajina se je zavzela, da bo s svojimi akti zagotovila, da se bodo na njenem območju vsako leto zbrala sredstva solidarnosti najmanj v višini 0,2% od družbenega proizvoda od celotnega gospodarstva republike oziroma pokrajine v preteklem letu.

Obveznost izločanja v sredstva solidarnosti preneha, ko ta sredstva dosežejo višino 2% družbenega proizvoda celotnega gospodarstva republike. To praktično pomeni, da bi morali v Socialistični republiki Sloveniji letno odvajati približno 100 000 000 dinarjev za solidarnostna sredstva, in to deset let, da bi se natekel tak obseg sredstev solidarnosti, kot je predviden v tem dogovoru.

Sredstva solidarnosti se oblikujejo iz dohodkov, doseženih s prodajo znamk solidarnosti med tednom solidarnosti od 26. julija do 1. avgusta, od prispevkov delovnih ljudi in občanov ter iz drugih virov, ki jih bodo določile republike in pokrajini. Način plačevanja in vodenja teh sredstev na posebnih računih bodo tudi predpisale republike in pokrajini.

Sredstva solidarnosti se uporabijo za pomoč drugi republiki oziroma pokrajini v primeru, če je ta zaradi večjega potresa ali večjih poplav pretrpela škodo, ki znaša več kot 3% družbenega proizvoda njenega celotnega gospodarstva, doseženega v prejšnjem letu.

O konkretni pomoči se bodo republike in pokrajini dogovorile za vsak primer posebej. Pogoji in način uporabe sredstev solidarnosti v okviru posamezne republike oziroma pokrajine pa določijo republike in pokrajini s svojimi akti.

Iz vsega navedenega sledi, da so v medrepubliškem dogovoru določena le osnovna načela za oblikovanje in uporabo sredstev solidarnosti in da morajo celoten instrumentarij zbiranja sredstev določiti republike in avtonomni pokrajini s svojimi akti. Na današnjem zasedanju skupščine predlagamo zakon o tednu solidarnosti, ki ureja samo del teh vprašanj. Za ureditev vseh ostalih pomembnejših vprašanj za izvedbo tega dogovora v SR Sloveniji pa bo izvršni svet predložil Skupščini pozneje ustrezne rešitve.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo želi razpravljati? Tovariš Šanca, predstavnik Odbora za finance, bi hotel ustno obrazložiti svoje stališče. Prosim!

Vlado Šanca: Odbor za finance Zbora združenega dela je danes pred sejo zbora obravnaval predlog odloka in predlog zakona, h katerima smo pravkar poslušali obrazložitev. Odbor meni, da se lahko sprejme predloženi postopek za sprejem zakona in odloka in nima nobenih pripomb k postopku niti k besedilu predloga odloka in predloga zakona.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Ker nihče ne želi razpravljati, končujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Dajem na glasovanje predlog odloka o potrditvi dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic naravnih nesreč. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela z večino glasov sprejel predlog odloka o potrditvi dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic naravnih nesreč.

Končujem to točko in prehajam na 6. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga zakona o tednu solidarnosti, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Kot svojega predstavnika je Izvršni svet določil Jožeta Florjančiča, člana izvršnega sveta in republiškega sekretarja za finance. Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava predlog zakona v smislu 298. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po hitrem postopku.

To je izjemen postopek, ki ga predvideva poslovnik le za zakone, ki urejajo takšna vprašanja, da jih je treba nemudoma urediti, ker bi imelo zavlačevanje zakonske ureditve škodljive posledice za družbo.

Najprej se pri takšnem predlogu odloča o postopku. Če je sprejet, se prične takoj obravnavati, ki je predpisana za zakonski predlog. Pri hitrem postopku ni potrebno, da zakon obravnavajo pristojni odbori, lahko pa zbor pred obravnavo ali med obravnavo zahteva od pristojnega odbora in Zakonodajno-pravne komisije, da povedo svoje mnenje oziroma predloge.

K predlogu zakona, ki se obravnava po hitrem postopku, je mogoče predlagati amandmaje do konca obravnave in ni potrebno, da bi imeli predlagatelji

takih amandmajev podporo še 10 delegatov. O amandmajih pa morata obvezno dati mnenje pristojni odbor in Zakonodajno-pravna komisija.

Predstavniki Izvršnega sveta tovariš Florjančič je že pri prejšnji točki dnevnega reda razložil, zakaj Izvršni svet predlaga, da se zakon obravnava po hitrem postopku.

Zato lahko pričnemo takoj razpravo o predlogu Izvršnega sveta, da se zakon obravnava po hitrem postopku. Želi kdo besedo? (Ne.) Ker nihče ne želi besede, končujem razpravo o predlogu Izvršnega sveta, da se zakon obravnava po hitrem postopku in dajem ta predlog na glasovanje.

Kdor je za to, da se zakon obravnava po hitrem postopku, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da se večina delegatov strinja s predlogom Izvršnega sveta, da se zakon obravnava po hitrem postopku. Zato bomo obravnavali zakon v zadnji fazi, to je kot predlog zakona.

Predlog zakona sta obravnavala še Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala poročili. Ali želita predstavnika teh dveh teles še ustno obrazložiti svoja stališča? (Ne.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker nihče ne želi besede, končujem razpravo in dajem predlog zakona o tednu solidarnosti na glasovanje.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela z večino glasov sprejel predlog zakona o tednu solidarnosti.

Končujem 6. točko in prehajam na 7. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga zakona o obveznosti plačevanja prispevkov za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti za leto 1974, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet. Kot svojega predstavnika je Izvršni svet določil tovariša Jožeta Florjančiča.

Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava predlog zakona v smislu 298. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po hitrem postopku. Postopek sem obrazložil že pri prejšnji točki dnevnega reda.

Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da obrazloži, zakaj Izvršni svet predlaga, da se zakon obravnava po hitrem postopku.

Jože Florjančič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V letošnjem letu smo v SR Sloveniji pri financiranju skupne porabe prešli v celoti na sistem zagotavljanja sredstev s samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori. Podpisniki splošnega republiškega družbenega dogovora so se v družbenem dogovoru zavezali, da se oblikuje oziroma imenuje poseben odbor podpisnikov družbenega dogovora, skladno z 41. členom tega dogovora, ki bi sproti spremljal izvajanje družbenega dogovora in potek samoupravnega sporazumevanja in predlagal tudi ustrezne ukrepe posameznim organom za nemoten potek celotne akcije.

Odbor podpisnikov družbenega dogovora je Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije predložil poročilo o tem, da je do konca maja 1974 podpisalo samoupravne sporazume o zagotovitvi sredstev za financiranje posameznih potreb na področju skupne porabe v celoti ali deloma 89,4 % vseh predvidenih

podpisnikov samoupravnih sporazumov. Od tedaj naprej politična akcija za podpis preostalih samoupravnih sporazumov še poteka. Po zadnjih ugotovitvah Odbora podpisnikov družbenega dogovora so podpisniki v družbenem sektorju oziroma temeljne organizacije združenega dela skoraj v celoti podpisale samoupravne sporazume o višini sredstev za financiranje posameznih potreb na področju družbenih dejavnosti.

Ostal je delno, politično in pravno, nerešen problem podpisovanja samoupravnih sporazumov pri zasebnih delodajalcih oziroma zasebnih obrtnikih in nekaterih drugih svobodnih poklicih. Za omenjene in tudi za tiste podpisnike s področja družbenega sektorja, ki tudi v tem času niso podpisali samoupravnih sporazumov, pa se predlaga, naj se s tem zakonom uredi način, s katerim jim skupščine samoupravnih interesnih skupnosti na posameznih področjih lahko s svojimi sklepi naložijo obveznost plačevanja prispevkov. Pri tem gre za zelo pomembna sistemska vprašanja. Tako se je ugotovilo, da temeljne organizacije združenega dela, ki niso podpisale samoupravnih sporazumov, teh niso podpisale iz določenih vsebinskih razlogov. Uživajo pa pravice, ki jim jih zagotavljajo posamezne družbene dejavnosti, čeprav ne prispevajo sredstev za njihovo nemoteno delo.

Iz navedenih razlogov in na podlagi mnenja oziroma priporočila Odbora podpisnikov Izvršni svet predlaga Skupščini, da s sprejemom tega zakona po hitrem postopku uvede obveznost plačevanja prispevkov. Akcija za ustrezno rešitev nerešenih vprašanj bi morala biti končana, po mnenju Izvršnega sveta, v juliju 1974. S tem zakonom se pooblastijo skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, da na najustreznejši način zagotovijo plačevanje prispevkov tudi od tistih organizacij združenega dela in zasebnikov, ki niso podpisali samoupravnih sporazumov. S tem zakonom se bodo zagotovila še preostala sredstva za nemoteno delo posameznih družbenih dejavnosti. Zaradi teh razlogov Izvršni svet predlaga hitri postopek.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi kdo razpravljati o predlogu za hitri postopek? Besedo ima poročevalec Odbora za finance tovariš Vlado Šanca.

Vlado Šanca: Odbor za finance Zbora združenega dela je danes zjutraj pred sejo zbora obravnaval ta predlog zakona. Odbor se strinja, da se sprejme po hitrem postopku. Odbor k predlogu zakona nima pripomb in predlaga Zboru, da ga sprejme.

Predsednik Štefan Nemeč: Odbor podpira predloženi postopek. Ali želi še kdo razpravljati o postopku? Kaže, da ne. Končujem razpravo in dajem predlog, da se sprejme zakon po hitrem postopku, na glasovanje. Ugotavljam, da se s predlogom Izvršnega sveta strinja Odbor za finance.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Kdo je proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je Zbor z večino glasov sprejel predlog, da se zakon obravnava po hitrem postopku, to je v zadnji fazi kot predlog zakona.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala poročili. Začenjam razpravo o vsebinskem delu zakona. Želi kdo razpravljati? Ker nihče ne želi razpravljati, končujem razpravo in dajem predlog zakona o obveznosti plačevanja prispevkov za financiranje

dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti za leto 1974 na glasovanje.

Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela z večino glasov sprejel predlog zakona o obveznosti plačevanja prispevkov za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti za leto 1974.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu.

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet. Kot svojega predstavnika je določil Draga Petroviča, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za gospodarstvo. Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da da uvodno obrazložitev!

Drago Petrovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da razpravo o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu izkoristim za krajšo analizo energetskega stanja v Evropi in pri nas.

To vprašanje je predmet mnogih diskusij in je odločilnega pomena za naš nadaljnji družbeni in gospodarski razvoj. Smo v obdobju, ko je gospodarjenje z energijo in njenimi viri postalo izredno pomembno. Štirikratno povečanje cene nafte in nekaj manjše povečanje cene plina je prisililo velike porabnike, predvsem razvite dežele Evrope, Japonsko in ZDA, da so temeljito pregledale svoje energetske bilance in sprejele stroge ukrepe za varčevanje. Gibanje deficitov plačilnih bilanc kaže, da je stanje, posebno v Evropi, precej spremenjeno in da bo imelo tudi dolgoročne posledice. Zelo pomembni so postali domači primarni viri, kolikor so na razpolago, prav tako pa tudi zanesljivost uvoza virov.

Evropska gospodarska skupnost namerava do leta 1985 zmanjšati delež nafte pri porabi primarne energije, od 58 % v letu 1973 na 38,5 % v letu 1985, ter povečati posebno trdih goriv, jedrske energije in naravnega plina, od 38,6 % v letu 1973 na 60 % v letu 1985. To nesporno kaže na ogromne premike, ki bodo nastali v prihodnjih 12 letih. Stopnja odvisnosti od uvoza energije iz tretjih dežel naj bi se znižala od 63 % v letu 1973 na le 38 % v letu 1985.

Proizvajalke nafte tem načrtom ne nasprotujejo, temveč podpirajo racionalnejšo porabo nafte, predvsem pa to, da se nafta rabi manj v energetske namene in več kot pogonsko gorivo oziroma v petrokemiji.

S tem seveda podaljšujejo dobo eksploatacije lastnih nahajališč, omogočajo pospešeno industrializacijo in racionalno izrabo lastnih surovinskih virov. V dosedanjih razpravah se je jasno pokazalo stališče proizvajalk nafte: Eksploatacija ležišč nafte ne bo sledila potrošnji in cene nafte se bodo gibale glede na inflacijo porabnikov, ker proizvajalci nafte doseženega deleža v mednarodni menjavi ne želijo izgubiti. Alžirska konferenca neuvršenih držav je podprla težnje proizvajalcev primarne energije in surovin, kar je pomembno za nadaljnji družbenoekonomski razvoj ter gospodarsko usmeritev nekaterih nerazvitih dežel.

Kljub diferenciaciji, ki je med njimi nastopila zaradi dohodkov od nafte in surovin, smo, čeprav prizadeti, podprli to gospodarsko osamosvojitve s tem, da naj naftne proizvajalke del sredstev združijo za pomoč nerazvitim, ki nafte

nimajo. Ob spremembi cen primarne energije, posebno nafte, se je tudi naša dežela znašla v precej težkem položaju, saj smo tudi naše dolgoročne bilance snovali na povečanju porabe tekočih goriv in na izrazitem zmanjšanju trdnih goriv. Izdatki za izvoz nafte se bodo povečali v letošnjem letu zaradi podražitve za okoli 600 milijonov dolarjev, kar je izredno težko breme za našo plačilno bilanco. Dosedanji ukrepi so nekoliko omejili porabo nafte, vendar rasti porabe niso ustavili.

Ob sestavljanju letošnje energetske bilance so se pokazala vsa nasprotja dosedanjega razvoja in značilnosti strukturnih disproporcij. Hkrati ko smo začeli bistveno zmanjševati uvoz nafte, smo ugotovili, da nam primanjkuje približno 2,5 milijona ton premoga ter dve milijardi kilovatnih ur električne energije. Ob taki energetski bilanci seveda ni mogoče govoriti o strukturnih spremembah, temveč v prvi vrsti o racioniranju potrošnje vseh vrst energije. Energetski viri, ki jih imamo, kažejo, da bo mogoče pokrivati dolgoročne potrebe dinamičnega družbenega in gospodarskega razvoja le ob dolgoročnem sistemu zagotovitve posameznih vrst energije.

Pri sestavljanju energetske bilance bomo morali upoštevati tudi element racionalnega izkoriščanja in gospodarjenja z energetskimi viri, kajti porabi in njenim oblikam doslej nismo posvečali dovolj pozornosti, čeprav prav ta vsebuje znatne rezerve.

Da bi v Jugoslaviji spremenili stanje na področju posameznih vrst primarne energije, smo, zaradi velikega povečanja cene nafte, začeli iskati možnosti za večji razvoj domačih primarnih energetskih virov. Proizvodnja premoga naj bi se povečala od sedanjih 37 milijonov ton na 72 milijonov ton v letu 1980, plina od 2,4 na 3,6 milijarde normalnih kubičnih metrov in proizvodnja nafte od 3,6 milijona na 5 milijonov ton, jedrska energija na štiri milijarde kilovatov in hidroenergija od sedanjih 16 na 28 milijard kilovatnih ur v letu 1980.

Pri tem bo 1980. leta proizvodnja primarne energije porabljena v celoti in bo potrebno za povečano potrošnjo uvoziti še 6,8 milijarde normalnih kubičnih metrov plina in približno 12 milijonov ton nafte.

Ker je proizvodnja električne energije izvedena iz primarnih virov, to je iz premoga, hidroenergije in nafte, lahko iz navedenih podatkov ugotovimo, da bo za porast proizvodnje električne energije od predvidenih 38 milijard v letu 1974 na 76 milijard kilovatnih ur v letu 1980 potrebnih 51 milijonov ton premoga, tri milijone ton mazuta in 117 ton uranovega dioksida.

Letos smo uvozili predvidoma od 6 do 8 milijonov ton nafte. Kot vse kaže, bo poraba nafte rasla najpočasneje in se bo uporabljala predvsem kot pogonsko gorivo, za potrebe petrokemije in manj kot energetsko gorivo. Proces nadomeščanja bo trajal nekaj let, vendar naj bi se v končni fazi uporabila nafta v energetske namene le tam, kjer bo to nujno. Samo pod takimi pogoji lahko računamo na počasnejšo rast porabe nafte in njenih derivatov in na manjšo obremenitev plačilne bilance. Medtem ko znaša oskrbljenost iz lastnih virov v letošnjem letu za SFRJ 67 %, se bo v letu 1980 znižala na 64 % ali za 3 %, kljub naporu, da se lastni viri čim bolj povečajo.

V Sloveniji je ta problem še bolj zaostren. Primarni viri, razen premoga in nekaj hidroenergije ter v bodočnosti nuklearne energije, so pičli in smo v precejšnji meri vezani na dobave iz drugih republik oziroma iz uvoza.

V strukturi energetske porabe računamo, da bo padla udeležba premoga od sedanjih 49 % na 37 % v letu 1980, poraba tekočih goriv naj bi se znižala od

38 % na 37 % v letu 1980. Ta predvidenja se lahko nekoliko spremenijo, vendar bistveno najbrž ne. Plin in jedrska energija pa bosta dosegla v letu 1980 že 19 % celotne energije. Kljub temu bo oskrbljenost iz lastnih virov v Sloveniji padla od 57 % v letu 1973 na 52 % v letu 1980. Verjetno bomo uspeli delež lastnih virov zadržati na predvideni ravni le, če bomo v nadaljnjem razvoju izpeljali hitro in dosledno nujno potrebne ukrepe. Akcija že poteka, vendar je še premalo organizirana in dosledna, ker je potrebno usklajevati vrsto interesov, ki marsikdaj nimajo nič skupnega z narodnogospodarskimi.

Da bi dosegli predvidene proporce energetske bilance, bo potrebno sprejeti družbene dogovore o razvoju vseh primarnih vrst energije, to je premogovništva, naftnega in plinskega gospodarstva. Sedaj je pripravljen družbeni dogovor o razvoju premogovništva. Ostale bi morali pripraviti. Družbeni dogovor o osnovah razvoja proizvodnje premoga v SFRJ od 1974 do 1980 usklajuje in določa osnove politike razvoja proizvodnje in potrošnje domačega premoga, plan gradnje in financiranja ustreznih kapacitet ter ukrepe za graditev kapacitet rudnikov premoga, da bi lahko pokrili potrebe do leta 1980. Z dogovorom bo povečana proizvodnja od 32 in pol milijona v letu 1973 na 72 milijonov v letu 1980. V ta namen bo potrebno za izvedbo investicij zagotoviti 9,4 milijarde dinarjev, če računamo po letošnjih cenah. 30 % nepovratnih sredstev naj bi zagotovili rudniki in potrošniki, ostala sredstva pa se naj bi zagotovila s prispevki na podlagi zakona oziroma samoupravnih sporazumov ter z blagovnimi in finančnimi krediti iz inozemstva.

Federacija se zavezuje, da bo vse dosedanje ukrepe za stimulacijo izvajanja investicij v premogovništvu zadržala do poteka veljavnosti tega dogovora. Poudariti moramo veliko povezanost premogovništva s proizvodnjo električne energije, ker bo letos že 55 % proizvodnje premoga porabljenih v termoelektrarnah, v letu 1980 pa celo 72 %. Tako bo široka potrošnja razpolagala z enako količino premoga kot letos, v industriji pa računamo le na 30% povečanje porabe premoga. Povezanost premogovništva z elektrogospodarstvom narekuje dosledno izvajanje predvidenega plana. V nasprotnem primeru bomo začeli pri proizvodnji električne energije resno zaostajati. Osnovni problem bo vsekakor zagotovitev sredstev, pri čemer računamo na relativno visok delež tujih sredstev. Del sredstev bodo morale zagotoviti tudi samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva posameznih republik, ker je to v njihovem neposrednem interesu, ne glede na to, kje bodo vlagale sredstva v nove kapacitete.

V naftnem in plinskem gospodarstvu ustreznih dogovorov še ni, čeprav bi bili nujno potrebni. Razvoj in stanje v naftnem gospodarstvu odpirata niz problemov. Praktično razpolaga naša republika samo z manjšo kapaciteto predelave (600 tisoč ton) nafte v Lendavi in z razvito distribucijsko mrežo. Edina kapaciteta je integrirana v hrvaškem podjetju. Razvoju teh kapacitet pa nismo posvečali posebne pozornosti, zato je tudi precej zaostal.

Danes smo pred težkimi odločitvami, kako vključiti v naftno gospodarstvo nove kapacitete, ker nimamo uskladenih planov in izdelanega razvoja posameznih kapacitet. Ponujajo se nam določene rešitve, vendar še niso dokončne in do njih še ne bi mogli zavzeti stališč.

V Jugoslaviji še ni razčiščen enoten koncept naftnega gospodarstva, ker so interesi precej neuskладeni. Želi se nadaljevati razvoj z relativno avtonomijo in z visoko zaščitenim sistemom primarne delitve in s pogojem uvoza ter na ta način onemogočiti vstop novih, potencialno produktivnejših kapacitet. Na ta razvoj je vezan tudi razvoj petrokemične industrije; kar seveda dodatno

polarizira interese. Zato je naša republika zainteresirana za enotno obravnavanje razvoja naftnega gospodarstva, ob vsestranskem upoštevanju komparativnih, gospodarskih in transportnih prednosti posameznih lokacij.

Področje plinskega gospodarstva nam nudi nekoliko ugodnejšo sliko, čeprav je tudi to področje razmeroma zapleteno. Potrebe Jugoslavije bomo v letu 1980 krili 65 % iz uvoza, predvsem iz Sovjetske zveze, proučuje pa se tudi možnost uporabe iranskega in alžirskega plina. Slovenija računa na 750 milijonov normalnih m³ plina. V SR Sloveniji obenem predvidevamo, da bomo uspeli zgraditi primarno mrežo in priključek na avstrijsko-italijanski plinovod do leta 1977, celotno sekundarno mrežo pa do leta 1978. Poraba naj bi šla predvsem za tehnološke in kemične procese, manj pa za energetske namene. Dogovarjanje porabnikov je v teku, na razpolago so tudi začetna sredstva, projekt pa se pripravlja.

Kljub intenzivnemu razvoju, ki ga pričakujemo v plinskem gospodarstvu, interesi niso povezani in je dogovor o razvoju enotnega jugoslovanskega plinovodnega omrežja in njegovega vključevanja v tuja omrežja nujen že zaradi enotnosti funkcioniranja plinovodnega sistema. Upamo, da bomo čimprej sklenili s Sovjetsko zvezo dolgoročni sporazum o dobavi plina. Prav tako se obravnava problem tranzita sovjetskega plina prek Češkoslovaške socialistične republike, ker njihove sedanje kapacitete ne omogočajo tranzita plina za naše potrebe. Zato se trudimo za povezavo z italijansko plinovodno mrežo, prek katere bi prevzemali alžirski plin, in obenem proučujemo možnost za vključitev v njihove razvojne programe.

Problematika je precej obširna in ne bi smela biti omejena le na dogovor podjetij za distribucijo plina, temveč bi morala biti definirana v širšem medrepubliškem družbenem dogovoru.

Pri koncipiranju politike cen na področju primarne energije smo se v letošnjem letu srečali z zelo nedodelanimi stališči. Mehanizem cen, ki je bil sprejet z osnovami politike cen in zakonom o družbeni kontroli cen za področje energetike, ni bil več sprejemljiv. Nove, zelo zvišane cene uvozne nafte, ki so bile osnova za določanje notranjih cen primarnih energetskih surovin, bi prek mehanizma omogočile zvišanje cen premoga za 220 %, proizvodnje in predelave nafte za 186 % in električne energije za 76 %. Če bi ta mehanizem v celoti izvajali, bi samo iz tega naslova morali povečati industrijske cene za 11 %.

Seveda smo morali zaradi navedenih ugotovitev poiskati ustrezne rešitve, ki nimajo več nobene zveze s sedanjim sistemom in mehanizmom. Cene domače nafte, plina in premoga naj bi se povečale ob upoštevanju povečanih stroškov potreb, zaradi večjih raziskav in zaradi izboljšanja reproduktivne sposobnosti teh dejavnosti. Analogno tem cenam naj bi se povečale tudi cene električne energije. Ob pripravi teh sprememb pa so se pojavile zahteve tudi po uveljavitvi svetovnih cen ali pa vsaj približno enakih. Zato smo prišli do sklepa, da je potrebno doseči dogovor, ki bo upošteval že nove kriterije.

Dogovor je bil sicer dosežen, vendar v celoti ni upošteval navedenih kriterijev. Cene domače nafte so bile povečane za 100 %, cene plina in premoga pa za 50 %. Na tej podlagi so bile korigirane cene električne energije v poprečju za 22,4 %.

Kljub temu, da so ti porasti precej nižji, kot bi jih omogočal mehanizem, le delno lahko ocenimo, kaj pomenijo za poslovanje posameznih področij

primarne energije. Za Slovenijo ugotavljamo, da je v premogovnikih, razen manjših izjem, ekonomska situacija nekoliko boljša, ker pa je bilo povišanje cen uveljavljeno šele v drugem trimesečju, so s to korekcijo predvsem popravili osebne dohodke, ki so bili destimulativno nizki. Pomanjkljivosti analiz še onemogočajo vodenje ustrezne politike cen na področju energetike, čeprav je ta za bodoči gospodarski razvoj izredno važna. V bodoče ji bomo morali, upoštevajoč realne potrebe razvoja in vlogo teh dejavnosti, zagotoviti nemoten razvoj. V ta namen bo potrebno poleg ukrepov na področju primarne delitve, uveljaviti tudi poseben interes uporabnikov, upoštevajoč, da bodo ti pri uveljavitvi svojih interesov prispevali k optimalni uporabi družbenih sredstev.

Navedeni problemi prestrukturiranja energetske proizvodnje in porabe, primarne delitve, družbenega dogovarjanja in sporazumevanja o razvoju in o ostalih elementih poslovanja kažejo na izredno važno vlogo energetskih dejavnosti v družbenoekonomskem razvoju in na nujnost, da se zagotovi dolgoročen vpliv uporabnikov in družbenopolitičnih skupnosti.

Prvi medrepubliški dogovor s področja energetike, ki smo ga podpisali maja 1974, je družbeni dogovor o temeljih razvoja elektrogospodarstva od 1974. do 1980. leta. Izdelan je na podlagi določil resolucije o temeljih politike družbenoekonomskega razvoja Jugoslavije v letu 1974. Povod za sklenitev družbenega dogovora so bili neuskladeni programi razvoja in planov graditve objektov elektrogospodarstva, različne strukture in sistemi financiranja investicij, nezadostna povezanost proizvajalcev primarne energije s premogovniki in nedodolan sistem združevanja in zbiranja sredstev. Posledica tega so nezadostna in nekvalitetna proizvodnja električne energije ter vse češči zastoji zaradi omejevanja in prekinitve preskrbe z električno energijo. Namen družbenega dogovora je bil, da se s pospešeno gradnjo elektroenergetskih zmogljivosti in z njihovo povezavo s primarnimi viri omogoči nadaljnja gospodarska rast, večanja produktivnosti dela in bolj učinkovito gospodarjenje.

Programi bodo realizirani le, če bomo pravočasno zagotovili priliv potrebnih dolgoročnih sredstev na osnovi cen, samoupravnih sporazumov in predpisov, združevanja in drugih finančnih virov. Republike in avtonomne pokrajine ter organizacije združenega dela s področja proizvodnje in prenosa električne energije so skupaj s porabniki odgovorne za pokrivanje potrošnje električne energije na svojih področjih in za to, da razvoj distribucije električne energije uskladijo z razvojem porabe. V ta namen morajo zagotoviti potrebna sredstva, katera bodo združevali po predvideni dinamiki in vlagali v objekte, ki so potrjeni z družbenim dogovorom. Ali se investira v lastnem območju ali pa v drugih, je odvisno od energetskih potencialov ter od racionalnosti njihovega izkoriščanja.

Federacija bo pospeševala gradnjo z ukrepi pri režimu uvoza, s carinsko zaščito, z zadolžitvijo v inozemstvu, depoziti in z drugimi ukrepi pri uvozu opreme. V soglasju z republikami in pokrajinama pa bo z instrumenti kreditno-monetarne politike usmerjala domača kreditna sredstva za financiranje investicij v elektrogospodarstvu, proizvodnji premoga in urana in zagotovila manjkajoča devizna sredstva za odplačilo inozemskih kreditov. Dogovor zavezuje za povezavo z domačimi primarnimi viri ter predvideva ukrepe za pospeševanje in dovršitev tekočih gradenj, postavlja pa tudi nalogo, da se izdela družbeni dogovor o razvoju elektrogospodarstva po letu 1980.

Za zgraditev 11 000 MW dodatnih elektroenergetskih kapacitet, rekonstrukcijo rudnikov premoga, zgraditev 380 kV prenosne mreže in rudnika

urana je potrebno zagotoviti 63 milijard dinarjev oziroma po 9 milijard dinarjev na leto. Od tega naj bi bilo najmanj 30 % nepovratnih sredstev, ostalo pa naj bi bila posojila, uvedena na podlagi zakona in dogovorov, sredstva, zbrana z odložitvijo plačanja anuitet in s konverzijo do sedaj prejetih kreditov ter z blagovnimi in finančnimi krediti doma in v inozemstvu.

Po lanski katastrofalni redukciji električne energija v septembru, ki je bila posledica izredne suše, pomanjkanja premoga, slabe obratovalne sposobnosti kapacitet in neurejenih notranjih razmer, je kazalo, da se bo izredno težko izogniti ponovnim pretresom, ki jih povzročajo omejitve porabe električne energije. Pokazalo se je, da je naš celoten elektroenergetski sistem izredno ranljiv, saj je brez rezev. Zaradi tega v vsaki večji suši, in ob hkratnem izpadu termoelektrarn, bistveno pade obseg proizvodnje.

Ugotovili smo, da so vse negativne posledice logičen rezultat vseh dogajanj, ki kažejo na to, da je bil dosedanji razvoj elektroenergetike premalo uskladen s potrebami porabnikov, prav tako pa ni bila upoštevana njihova vloga pri delovanju elektroenergetskega sistema. Zlasti velja to za sistem financiranja investicij, kjer gospodarske organizacije in drugi stalni porabniki še nimajo bistvenega vpliva na investicijsko gradnjo in na reprodukcijo niti ne na tekoče ukrepanje pri izkoriščanju energetskega virov.

Prav tako so se ob teh dogodkih pokazali neurejeni dolgoročni odnosi med termoelektrarnami in rudniki premoga, tako glede obsega dobav kot tudi glede ostalih trajnih pogojev medsebojnega poslovanja.

Nedodelani družbenoekonomski odnosi in še posebej pomanjkanje vpliva porabnikov, tako na razširjeno reprodukcijo kot na celoten sistem planiranja v elektrogospodarstvu, bistveno vplivajo na sedanje težave. Od teh temeljnih odnosov je odvisno, kako hitro bomo poravnali to neskladje oziroma rešili vprašanje pomanjkanja energije.

Sprejeti zakon o elektrogospodarstvu je uredil to področje na novih osnovah, v skladu s takrat veljavnimi ustavnimi dopolnili. Zakon je v osnovi spremenil in demonopoliziral dotedanji sistem odločanja v razširjeni reprodukciji in težišče odločanja prenesel na uporabnike, ki bodo prek samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva uveljavljali neposredni interes, iz spoznanja, da so investicije v elektroenergetiko integralni del njihovih naložb.

V termoelektrarni Šoštanj so uredili odprta vprašanja odnosov z Rudnikom lignita Velenje s potrebno integracijsko povezavo v skladu z ekonomskimi interesi in z medsebojno odvisnostjo obeh kolektivov. V sedanji povezavi ta bazen uspešno opravlja svojo funkcijo v okviru našega elektroenergetskega kompleksa, prav tako pa teče povezovanje termoelektrarne Trbovlje z Zasavskimi premogovniki.

Sprejete ugotovitve, sklepi in akcije Izvršnega sveta in njegovih organov v septembru 1973 so pomenili dodaten napor, da se je v takratni situaciji, zaradi zaščite širših družbenih interesov, čim racionalneje ukrepalo. Sklep Izvršnega sveta o omejitvi porabe električne energije velja do sprejetja ustreznega družbenega dogovora o omejitvi porabe električne energije. Menimo, da smo s tem sklepom objektivizirali odnos do omejitev porabe in omejili nastajanje gospodarske škode na najmanjšo mero. Obenem je bilo vloženo mnogo truda za zmanjšanje obsega redukcij. Oskrba z električno energijo je v proizvodnji v glavnem omogočila nadomestitev izpadov v septembru, razen v procesni industriji.

Elektrogospodarstvu moramo priznati, da se je po septembrskih dogodkih potrudilo, da se je povečala obratovalna sposobnost. Urejeni odnosi z rudniki pa so omogočili, da za proizvodnjo elektroenergije premoga ni primanjkovalo.

V pomladanskem obdobju smo imeli potrebne zaloge. Relativno mila zima je vplivala na manjšo rast porabe. Omejitve so bile v poprečju 10⁰/₀ do decembra 1973, v decembru pa nekaj večje, zaradi popravila III. agregata TE Šoštanj. Do konca marca 1974 so bile omejitve poprečno 5⁰/₀. To pomeni, da obratujemo, glede na obvezne remonte, brez rezerv in da nam bo ob vsakem izpadu kapacitet, če si ne bomo zagotovili električne energije iz drugih republik ali iz sosednje Avstrije ali Italije, grozila omejitev porabe. Ker se tega zavedamo, stalno opozarjamo na varčevanje in racionalnost pri porabi. Na manjše povečanje porabe so vplivale tudi povečane cene, vendar očitno še premalo. Tako stanje bo trajalo še najmanj do vključitve IV. agregata TE Šoštanj, to je do oktobra 1977. leta. Zaradi tega bomo morali spremljati razvoj elektrogospodarstva ter po naših možnostih pomagati pri odpravljanju težav, predvsem pa izredno odgovorno obravnavati porabo električne energije.

Z družbenim dogovorom o omejitvi porabe električne energije naj bi se poleg omejitev uredilo tudi zbiranje sredstev za pokrivanje škode tistim, ki so bili z redukcijami nadpoprečno prizadeti. Družbeni dogovor je pripravila skupina v okviru Gospodarske zbornice Slovenije. Skupina ga je že predložila zbornici, Izvršnemu svetu, Republiškem svetu Zveze sindikatov in Elektrogospodarstvu Slovenije.

Izhodišča predloga družbenega dogovora so naslednja:

Ker je pričakovati tudi v naslednjih treh letih občasno pomanjkanje električne energije, bo treba razdeliti razpoložljive količine električne energije med odjemalce sporazumno, da bodo zagotovljene osnove življenjske zahteve in da bo gospodarstvo trpelo čim manjšo škodo.

Vsi porabniki električne energije morajo varčevati in sprejeti vse ukrepe za čimbolj racionalno porabo, pri čemer morajo aktivno sodelovati tudi proizvajalci oziroma dobavitelji električne energije. Elektrogospodarstvo mora sprejeti vse možne ukrepe, da bo porabnikom zagotovljena optimalna preskrba z električno energijo.

Dogovor vsebuje kriterije za omejevanje porabe električne energije, ki so predvsem ekonomske narave, saj gre za največje možno zmanjšanje gospodarske škode. Vprašanje odškodnine zaradi omejitev in določitev upravičencev zahteva ta dogovarjanja. Gre namreč za najbolj občutljiv del družbenega dogovora, čeprav po našem mnenju ni odločilnega pomena. Predložena metodologija poskuša na objektivni način z uporabo posameznih merih ugotoviti dejansko škodo. Sredstva za odškodnino zbirajo na podlagi samoupravnega sporazuma, upoštevaje načela solidarnosti, vsi odjemalci električne energije. Določila, ki zadevajo odškodnino, naj bi veljala od 1. januarja 1974. To pomeni, da škoda zaradi redukcij v letu 1973 ne bi bila pokrita. Čeprav je to stvar izjemnega dogovora podpisnikov, bi moral družbeni dogovor rešiti tudi to vprašanje, kajti do tega je prišlo predvsem zaradi kasnitve pri sprejemanju dogovora. Menimo, da bo s sklenitvijo tega dogovora storjen korak napréj, ker bo prispeval k omiljenju vzrokov, ki povzročajo redukcije, saj je jasno, da je proizvodno reduciranje v energiji najdražje.

V novembru 1973 sprejeti zakon o elektrogospodarstvu je naložil izvajalcem vrsto odgovornih nalog, med katerimi so najvažnejše: organizacija elektrogospodarstva na novih ustavnih načelih, upoštevajoč pravice delavcev v zdru-

ženem delu, enotnost elektroenergetskega sistema v tehnološkem in ekonomskem smislu, optimalno izkoriščanje elektroenergetskih objektov, naprav in napeljal ter zanesljiva preskrba porabnikov s kakovostno električno energijo, ob vplivu družbe in upoštevajoč, da je elektrogospodarstvo dejavnost posebnega družbenega pomena. Postavljena je bila tudi naloga, da se ustanovi interesna skupnost in da se elektrogospodarstvo združuje v samoupravne interesne skupnosti na preskrbovalnih območjih.

Temeljna intencija zakona je, da imajo porabniki električne energije odločujočo vlogo pri vseh bistvenih zadevah, ki določajo delovanje in perspektivni razvoj elektrogospodarstva. Gre za spoznanje, da je razvoj elektrogospodarstva pogoj in del njihovega lastnega razvoja in da odgovornost za to ni mogoče prenesti le na proizvajalce električne energije. Zakon je določil, da se mora elektrogospodarstvo organizirati po določbah zakona v štirih mesecih od dneva uveljavitve zakona. Samoupravne interesne skupnosti bi morale začeti delovati šest mesecev po uveljavitvi zakona, to je od 19. 6. 1974. Zakonski rok pa je prekoračen tako pri organiziranju elektrogospodarstva kot pri ustanovitvi samoupravnih interesnih skupnosti. Pričakujemo, da bo elektrogospodarstvo sprejelo sporazume o združitvi v delovne organizacije in sestavljene organizacije združenega dela v juliju 1974, Temeljne skupnosti elektrogospodarstva na preskrbovalnih področjih pa naj bi se konstituirale do 10. julija 1974. Skupščina republiške samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva pa se bo sešla na prvem zasedanju 12. julija 1974.

Razlogov za zakasnitev je več in so predvsem subjektivne narave, manj pa formalne. Med subjektivne razloge je treba šteti predvsem počasnost, neorganiziranost, notranje težave v proizvodnji in ne nazadnje nerazumevanje nujnosti zagotovitve tehnično-tehnološke in ekonomske enotnosti elektrogospodarstva.

Če se ozremo na priprave za organizacijo elektrogospodarstva, lahko ugotovimo, da so organizacije združenega dela s področja distribucije pred rokom podpisale sporazum o združitvi v enotno delovno organizacijo podjetja za distribucijo električne energije Slovenije. Dosedanje priprave so pokazale, da kaže celovito obravnavati področje samoupravnega sporazumevanja in ustreznih aktov organiziranja na področju elektrogospodarstva, saj gre za vrsto medsebojnih soodvisnosti, ki so razvidne le iz celotnega konteksta sporazuma.

Organizacije združenega dela s področja proizvodnje in prenosa so v začetku aprila 1974 pripravile teze o združevanju v sestavljeno organizacijo združenega dela za proizvodnjo in prenos električne energije. Obenem pa je delovna skupina celotnega elektrogospodarstva izdelala teze za sporazum o združevanju v sestavljeno organizacijo združenega dela elektrogospodarstva.

Odbor za urejanje vprašanj posebnega družbenega pomena na področju elektrogospodarstva je v drugi polovici maja 1974 dal v razpravo predloga o ustanovitvi samoupravnih interesnih skupnosti elektrogospodarstva in o združevanju v interesne skupnosti v posameznem preskrbovalnem območju. Pri izoblikovanju obeh dokumentov so bili upoštevani številni predlogi in pripombe, izrečeni med javno razpravo. V prvi polovici junija 1974 je Odbor oba sporazuma objavil, da bi jih bodoči člani samoupravnih interesnih skupnosti do 3. julija 1974 sprejeli in določili pooblaščenca za podpis, izvolili delegate ter s tem omogočili konstituiranje.

S tem bi se zakon o elektrogospodarstvu lahko v večji meri realiziral. Vendar so se ob snovanju samoupravnih sporazumov o združevanju elektrogo-

spodarstva, oblikovanega v samoupravne interesne skupnosti ter ob sprejetju zvezne in republiške ustave pojavili nekateri formalni razlogi, ki so narekovali določene dopolnitve in spremembe veljavnega zakona. Zakon je v 6. členu postavil načelo, da naj bo organizacija elektrogospodarstva taka, da bo zagotovila skladnost združenega dela v celotnem elektrogospodarstvu, organizacijsko in ekonomsko smotno povezavo s primarnimi viri energije, tehnološko in funkcionalno enotnost proizvodnje, prenosa in distribucije električne energije ter optimalno delovanje elektroenergetskega sistema.

Zakon je tudi vseboval podrobnejša določila o oblikah združevanja dela in sredstev, kar je bilo glede na razmere v elektrogospodarstvu v preteklem obdobju tudi najbolj smotno. Pri usklajevanju svoje organizacije z določili zakona pa so elektrogospodarske organizacije predlagale ustrežnejše in racionalnejše oblike združevanja, ki prav tako zagotavljajo enotnost in optimalno delovanje celotnega sistema.

Glede na določila republiške ustave se je zastavilo vprašanje, ali so v skladu z ustavo določbe zakona o organizaciji elektrogospodarstva, v katerih je govora o temeljnih elektrogospodarskih skupnostih. V 36. členu ustave SR Slovenije je delavcem temeljnih organizacij združenega dela prepuščeno, da svoje delo in sredstva svobodno združujejo v delovnih organizacijah in drugih oblikah združevanja dela.

Zato je potrebno črtati iz zakona določila o konkretnih oblikah, ker je elektrogospodarstvo dejavnost posebnega družbenega pomena in je družbena skupnost zainteresirana, da sta zagotovljeni skladnost združenega dela in enotnost delovanja elektroenergetskega sistema. Zato se predlaga, da mora za posamezne določbe samoupravnih aktov dati soglasje Izvršni svet, kar se nanaša predvsem na čisto tehnična in organizacijska vprašanja in ne na presojo političnih rešitev v teh sporazumih.

Po 51. členu ustave se zagotavlja uveljavljanje posebnega družbenega interesa tudi z določitvijo pogojev in načina opravljanja takih dejavnosti, med katere nedvomno spadajo tudi določene organizacijske norme. Zato zakon ne more mimo ureditve določenih organizacijskih vprašanj. Zahtevo po enotnem organizacijskem, tehnološkem in ekonomskem sistemu elektrogospodarstva je Skupščina SR Slovenije postavila že večkrat in jo je realizirala v zakonih.

Predlagane spremembe zakona se nanašajo tudi na organiziranje temeljnih interesnih skupnosti, ker se le-te po 68. členu ustave SR Slovenije organizirajo v okviru samoupravne interesne skupnosti za kar najbolj neposredno uresničevanje posebnih ali lokalnih interesov. Zato niso osnova, iz katere se oblikuje samoupravna interesna skupnost, temveč območna organizacija za reševanje določenih vprašanj v okviru samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva SR Slovenije. Ker bo samoupravna interesna skupnost zaživela šele v juliju 1974, lahko pričakujemo, da bo združevanje sredstev za naložbe v elektrogospodarstvu na osnovi samoupravnih sporazumov zamenjalo sedanji sistem šele jeseni 1974. To bi pomenilo prekinitev kontinuitete planiranja dotoka sredstev. Zato smo predlagali tudi ustrezno spremembo 58. člena zakona: črta naj se določi zakona o veljavnosti zakona o financiranju elektroenergetskih objektov do konca junija 1974. Stalnost dotoka sredstev iz sedanjih virov je treba zagotoviti, če želimo nemoteno izvajati sprejete programe gradnje.

Vsaka prekinitev bi pomenila ne samo zastoj pri objektih, ki jih že gradijo, ampak bi onemogočila začetek graditve tudi takih objektov, ki so še v fazi pripravljalnih del.

S tem kratkim pojasnilom smo želeli opozoriti, zakaj so bile spremembe in dopolnitve zakona nujne. Menimo, da smo odstranili še zadnje ovire formalnega značaja, ki naj bi zadržale izpolnitev zakona kot tudi njegovo uskladenost z ustavo.

Tovarišice in tovariši delegati! Ob predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu smo vam s tem poročilom želeli prikazati elektroenergetsko situacijo doma in v svetu ter vas opozoriti na problematiko, s katero se bomo srečevali v prihodnjih letih. S predlogom zakona ste prejeli tudi informacijo o nekaterih aktualnih problemih elektrogospodarstva.

Poglavitna naloga, s katero bomo lahko v največji meri prispevali k omejitvi kriznih situacij pri oskrbi z električno energijo v prihodnjih letih, je izvedba programa gradnje novih objektov v predvidenih rokih. Na podlagi planiranega porasta porabe električne energije moramo do leta 1980 pokriti 2,7 milijarde kilovatnih ur novih letnih potreb. To predstavlja povečanje proizvodnje od 6,4 milijarde kilovatnih ur na 9,1 milijarde kilovatnih ur v letu 1980.

Potrjeni program gradnje novih zmogljivosti v največji meri pokriva ta porast. Vsako neizpolnjevanje rokov pa bo oskrbo z električno energijo, ki se bo do začetka obratovanja IV. agregata TE Šoštanj pokrivala brez rezerve v proizvodnji, še poslabšalo oziroma bo povzročilo povečanje redukcij.

Iz predložene informacije je razvidno, da je važno zagotoviti predviden začetek obratovanja IV. agregata termoelektrarne Šoštanj in nuklearne elektrarne Krško, ki bosta nosili vse povečanje porabe električne energije po letu 1977, da pa bo pravočasna zgraditev plinskih elektrarn Brestanica in Trbovlje, za katero smo se morali odločiti zaradi kratkega časa gradnje, ter 100 MW agregata v Tuzli in hidroelektrarne Srednja Drava 2 omogočilo povečanje proizvodnje zmogljivosti v letih 1975, 1976 in 1977 v skladu s predvideno dinamiko porasta porabe v obdobju do leta 1977.

Posebno pomembna je bila odločitev za kreditiranje agregatov v Tuzli, ker nam je to omogočilo pogodbeno zagotoviti po bilanci manjkajočo energijo tudi v letih 1974 in 1975 iz sistema SR Bosne in Hercegovine.

Kot izhaja iz informacije, so gradbena dela v Brestanici stekla, ostali objekti pa so še v fazi pripravljajalnih del, razen v Tuzli, kjer je investitor po pogodbi vezan za dobavo električne energije iz svojega sistema tudi, če bi se gradnja zakasnila. Lahko trdimo, da je stanje pripravljajalnih del zadovoljivo in da omogoča izpolnjevanje rokov. Trenutno je to vprašanje najbolj pereče pri IV. agregatu TE Šoštanj, kjer verjetno ne bo mogoče s pogodbo zagotoviti predvidenega začetka obratovanja. Naloge, ki nas čakajo pri izvajanju celotnega programa, so seveda velike: izdelava potrebne dokumentacije, izbira dobaviteljev, ureditev lokacij, problemi zaščite okolja, zagotovitev izvajalskih zmogljivosti. Vse to zahteva izjemne napore in koordinirano delo kadrov v elektrogospodarstvu, v projektantskih, zunanjetrgovinskih, izvajalskih in prav tako v republiških in občinskih upravnih organih. Upravičeno moremo zahtevati, da se ta vprašanja tu prioriteto rešujejo.

Sodelovanje vseh teh dejavnikov je nujno, ker elektrogospodarstvo ne razpolaga z zadostnim številom strokovnih kadrov. Zato upravičeno pričakujemo, da bo elektrogospodarstvo takoj utrdilo svojo organizacijo v smislu intencij zakona in dokončno uredilo svoje notranje odnose, da bo kot enoten sistem lahko izvedlo zastavljene naloge. Samoupravni sporazum o združevanju v sestavljeno organizacijo združenega dela elektrogospodarstva Slovenije, ki

izhaja iz novih osnov, je v kolektivih elektrogospodarstva v javni razpravi. Pričakujemo, da se bo v kratkem začel tudi izvajati.

Storiti moramo vse, da bo delovanje samoupravne interesne skupnosti pomenilo res kvaliteten premik pri nadaljnjem razvoju te važne gospodarske panoge, to pa bo mogoče doseči z največjim angažiranjem vseh porabnikov ter drugih dejavnikov, ki so odgovorni za sodelovanje s proizvajalci električne energije. S takim sodelovanjem si bodo porabniki zagotavljali vpliv na pokrivanje svojih potreb po zadostni in kvalitetni dobavi električne energije, elektrogospodarstvu pa bo tako sodelovanje zagotovilo učinkovito pomoč pri izvedenju njegovih odgovornih nalog.

Tovarišice in tovariši delegati! Kot je razvidno iz celotne problematike, je ena od osnovnih nalog v prihodnjem obdobju zagotoviti izvajanje programa gradnje novih proizvodnih in prenosnih objektov. Izvedba tega programa zahteva dodatnih 1128 milijonov din. V tem so upoštevana sredstva do začetka obratovanja posameznih objektov, vključno z združevanjem sredstev na podlagi zakona.

Osnova za določitev višine prispevkov ob sprejemanju zakona v letu 1971 ni pokrivala celotnega programa, ker leta ni bil dokončen in ker se je predvidevalo pri posameznih objektih angažirati tudi inozemske kredite. Pa tudi v stabilnejši situaciji ne bi mogli predvideti vseh potrebnih sredstev. Zato je bilo mogoče ugotoviti celotno konstrukcijo financiranja šele sedaj, ko smo tik pred podpisom pogodb za glavne objekte, znano pa nam je tudi zavezovanje finančnih konstrukcij z inozemskimi krediti.

Iz priložene informacije je razvidno, da bo mogoče pokriti program z domačimi viri v višini 4,6 milijarde dinarjev ali 47 % in z inozemskimi krediti pa v višini 5,36 milijarde dinarjev ali 48 %, za 10 %, to je za 1,1 milijarde dinarjev pa sredstva še niso zagotovljena. Ta primanjkljaj pa je treba takoj pokriti, da bi omogočili zavezovanje finančne konstrukcije za celoten program gradnje do leta 1978 in s tem zadostili zakonskim predpisom o financiranju investicijskih objektov. To bo omogočilo sklepanje pogodb in pridobitev potrebnih garancij za vse projekte po programu.

Združevanje sredstev na podlagi samoupravnega sporazumevanja je ena od osnovnih nalog samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva. Ker pa skupnosti še ni in ker bo zagotovitev sredstev prek samoupravnih sporazumov zahtevala določen čas, smo prisiljeni iskati drugo rešitev. Ta rešitev je mogoča s krediti poslovnih bank ali pa s povišanjem stopenj prispevkov za združevanje po zakonih.

Udeležba poslovnih bank v celotni konstrukciji financiranja je minimalna, vendar ocenjujemo, da se bodo morali upravljalci bank, ki so obenem tudi porabniki električne energije, krepko angažirati za pokrivanje premostitvenih kreditov med izvajanjem programa gradnje. Kratkoročne premostitvene kredite za okoli 300 milijonov dinarjev bo potrebno pokriti zaradi kasnitve operativnosti inozemskih kreditov, dveletne premostitvene kredite, ki bodo ob konici po oceni znašali tudi do 700 milijonov dinarjev, pa zaradi neskladnosti prilivanja energetskih sredstev, s predvideno porabo v prvih letih. Dinamika priliva energetskih sredstev v 1977. in 1978. letu, kljub globalnemu primanjkljaju, izkazuje presežke, s katerimi bi bilo mogoče vračati del premostitvenih kreditov.

Zato po tej alternativni ne pričakujemo, da bi poslovne banke lahko odobrile sredstva za pokrivanje osnovnega primanjkljaja, ker bi ta sredstva morala imeti dolgoročni značaj. Zaradi nujnosti kontinuitete gradnje in pravočasne

zagotovitve manjkajočih dolgoročnih sredstev v višini 1,13 milijarde dinarjev je mogoče rešiti to vprašanje le s povišanjem stopenj prispevkov za združevanje sredstev z zakonom. Ob tem moramo opozoriti na 89. člen ustave SR Slovenije, ki dopušča, da se v takih primerih z zakonom naloži obvezno združevanje sredstev in drugih potrebnih pogojev za izvršitev zastavljenih razvojnih ciljev. Pri tem se zavedamo, da je izvršitev zastavljenega programa nujna za nadaljevanje gospodarskega in družbenega razvoja.

Predvideni primanjkljaj je mogoče pokriti s povišanjem sedanjih stopenj prispevkov za okoli 40 %. To sicer predstavlja dodatne izdatke porabnikov ter povečanje poslovnih investicijskih stroškov gospodarstva, vendar menimo, da je program gradnje elektroenergetskih objektov osnovni pogoj za naš nadaljnji razvoj in kot tak nujen sestavni del vseh programov družbenoekonomskega razvoja. Še večjim prispevkom, ki pa bi bili nujni že v sedanjem obdobju, da bi lahko zagotoviti skladen razvoj proizvodnje in porabe električne energije, smo se v največji možni meri izognili z zagotovitvijo inozemskih virov financiranja.

Na podlagi tega bo Izvršni svet na prihodnjem zasedanju Skupščine predložil predloge zakonov za spremembo zakonov o združevanju sredstev za financiranje energetskih objektov. Za izvedbo teh zakonov bo mogoče pravočasno zavezati celotno konstrukcijo financiranja, da ne bo vprašanje zagotavljanja finančnih virov vzrok za nepravočasno zgraditev elektroenergetskih objektov. Ob tem pa bodo morali, kot je že rečeno, vložiti mnogo navora za reševanje vseh problemov vsi prizadeti dejavniki, predvsem pa elektrogospodarstvo in samoupravna interesna skupnost, ki bo neposredno upravljala združena sredstva in zagotavljala njihovo najboljšo izrabo.

Predlagamo Zboru, da sprejme predložene spremembe in dopolnitve zakona o elektrogospodarstvu ter da da podporo izvedbi notranje organizacije elektrogospodarstva kot tudi čimprejšnjemu pričetku delovanja samoupravne interesne skupnosti. Obenem pa naj zaradi izredno važnih nalog in obveznosti na področju energetike ter posebej elektrogospodarstva obravnava naše predloge in sugestije, ki se nanašajo na kontinuiteto gradnje elektroenergetskih objektov, da bo Izvršni svet lahko do naslednjega zasedanja pripravil ustrezne rešitve. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kot gradivo ste s predlogom zakona prejeli informacijo o nekaterih aktualnih problemih elektrogospodarstva, ki bolj na široko razlaga problematiko zakona. Poleg tega ste dobili tudi izvleček iz zakona o elektrogospodarstvu. Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava predlog zakona v smislu 294. člena poslovnika po skrajšanem postopku, to je v zadnji fazi. Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Končujem razpravo in dajem predlog za skrajšani postopek na glasovanje. Kdor je za skrajšani postopek, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da se z večino glasov strinjate s predlogom, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku.

Predlog zakona so obravnavali Odbor za družbenoekonomski razvoj Zbora združenega dela in Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo, Odbor za družbenoekonomske odnose našega

zboru in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta prav tako dala poročili. Ta poročila ste prejeli z gradivom za sejo zboru.

K tej točki so bili povabljeni še predstavnik Zveze sindikatov Slovenije, predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije, predstavnik Poslovnega združenja za energetiko SR Slovenije in predstavnik Odbora za urejevanje vprašanj posebnega družbenega pomena na področju elektrogospodarstva SR Slovenije.

Začenjam razpravo. Ali želi kdo od predstavnikov odborov dati še ustno poročilo poleg pismenega? Besedo ima predstavnik Odbora za družbenoekonomske odnose tovariš Starman!

Milan Starman: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Odbor Zboru združenega dela za družbenoekonomske odnose je na svoji seji dne 20. junija 1974 obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu ter informacijo o nekaterih aktualnih problemih elektrogospodarstva. Obe gradivi je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

S podrobno obrazložitvijo predstavnika Izvršnega sveta smo bili obveščeni o vseh spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu. Odbor se je z vsebino predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona v celoti strinjal. Po dolgi razpravi je bilo ugotovljeno, da se elektrogospodarstvo, ki je dejavnost posebnega družbenega pomena, še ni v celoti organiziralo v smislu zakona.

Po razlagi predstavnika Izvršnega sveta je bilo tudi zagotovljeno, da se elektrogospodarstvo organizira, da pa kasni, ker so nastopile objektivne težave, in da bo postopek za združitev elektrogospodarstva v enotno organizacijo elektrogospodarstva Slovenije urejen v bližnji prihodnosti. Potem smo se dotaknili tudi vprašanja, zakaj je prišlo do večjih problemov v celotnem elektrogospodarskem sistemu. Menili smo, da je verjetno tudi v preteklosti bil vzrok tako na strani elektrogospodarstva, kakor na strani družbenih dejavnosti, da je prišlo do pomanjkanja oziroma do prevelike porabe električne energije v Sloveniji.

Vsi vemo, da je gradnja elektroenergetskih naprav velikega pomena, da je bila gradnja teh objektov v preteklosti bolj intenzivna in da sta tako industrija, kot tudi ostalo gospodarstvo posvečala premalo pozornost skupnim naložbam za proizvodnjo električne energije.

Vsi vemo, da je bila modernizacija industrije zelo hitra, ravno tako tudi modernizacija gospodinjstev in ostalih dejavnosti in da so zato naložene naši skupnosti oziroma celotnemu našemu gospodarstvu velike naloge, da bomo premestili primanjkljaj električne energije.

Zakon, ki je bil sprejet, je moral biti sprejet zaradi tega, ker se elektrogospodarstvo tudi v določenem smislu ni samo organiziralo, z izjemo distribucijo električne energije DES in so njene temeljne organizacije združenega dela že podpisale samoupravni sporazum. Iz tega se vidi, da so pri združevanju zakasnili na področju proizvodnje in prenosa.

Odbor je bil mnenja, da naj se agregati, ki jih postavlja industrija za proizvodnjo električne energije, ne bi gradili povsod, temveč naj bi se ta sredstva združevala za agregate, ki bi se direktno vključili v distribucijsko ali prenosno mrežo Slovenije. Gospodarske organizacije gradijo namreč agregate tam, kjer niso ekonomsko utemeljeni ali pa bi ti agregati lahko dajali še dodatno električno energijo. Zato naj bi Izvršni svet, po našem predlogu, dal priporočila

oziroma navodila ali sprejel kriterije, po katerih bi gospodarske organizacije lahko same gradile te agregate.

Razpravljali smo tudi o vprašanju gradnje manjših elektrarn, predvsem hidroelektrarn. Vsi vemo, da smo zadnje čase zapostavili proizvodnjo električne energije iz vodne energije, da bi tudi le-to morali uvesti v plane SR Slovenije za prihodnje obdobje. Odbor je menil, da je vseeno prioriteta za gradnjo naprav, kot sta IV. agregat TE Šoštanj in nuklearna elektrarna Krško, v sedanji fazi verjetno najbolj upravičena.

Predsednik Štefan Nemeč: K besedi se javlja tovariš Janko Meh, delegat iz Velenja!

Janko Meh: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da se vključim v razpravo o nekaterih aktualnih problemih elektrogospodarstva v imenu delegacije s področja občine Velenje in Mozirje.

Delegacija Zbora združenega dela podpira predlog sprememb in dopolnitev zakona o elektrogospodarstvu. Menimo, da tako spremenjeni zakon izraža intencijo tehnološke, ekonomske in funkcionalne enotnosti organizacije elektrogospodarstva SR Slovenije.

Pri tem moram tudi poudariti, da smo to oceno dali skupaj s temeljnimi organizacijami združenega dela s področja energetike v naši občini. Imamo sicer pomislek k formulaciji 10. člena predloženih sprememb in dopolnitev zakona. Posredoval sem ga pismeno, žal pa ni formuliran v obliki amandmaja, kakor bi bilo potrebno po pojasnilih, ki jih je dal tovariš predsednik na začetku današnje seje.

Gradivo, ki ga je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije poslal Skupščini in v katerem opozarja na nekatera aktualna vprašanja in probleme elektrogospodarstva, je delegacija obravnavala ter ga načelno podprla. Tu gre za tisto gradivo, ki smo ga dobili z materialom za 3. sejo zbora.

Energetski problemi, s katerimi se srečujemo v našem gospodarstvu, zahtevajo hitro in učinkovito razreševanje. Zato so predvidena vlaganja v elektrogospodarske objekte nedvomno utemeljena. Ne glede na predvideni razvoj elektroenergetskih kapacitete smo, zaradi dinamike gradnje posameznih objektov, lahko prepričani, da pomanjkanja električne energije ne bomo mogli v celoti rešiti dovolj hitro. Kakšen je obseg tega problema, smo že spoznali iz prejšnjega izvajanja. Prav zaradi tega bi rad opozoril na problem, ki po našem mišljenju ni dovolj vsestransko osvetljen v gradivu, ki sem ga prej omenil.

Hiter razvoj gospodarstva prav gotovo narekuje predlagana vlaganja v elektroenergetske objekte. Iz gradiva je razvidno, da je približno polovica vseh predvidenih naložb namenjena za gradnjo termoenergetskih kapacitet, ki uporabljajo kot energetske vir premog. Podobno kot sekundarni viri energije so tudi primarni viri premalo akumulativni, da bi lahko zagotovili iz lastnih virov dovolj sredstev za razširitev in modernizacijo proizvodnje. Ko se je delegacija posvetovala s predstavniki Rudarsko-energetskega kombinata Velenje, je bila obveščena, da v gradivu predvidena sredstva za razvoj rudnika v znesku približno 610 milijonov dinarjev ne zadoščajo za razvoj rudniških kapacitet, to je za potrebno proizvodnjo 4,5 milijona ton premoga na leto. To proizvodnjo namreč predvidevajo programi.

Osnovna razloga za odstopanje od predvidenega programa vlaganj sta povečanje stopnje modernizacije tehnološkega procesa pridobivanja premoga, ki je

posledica vse večjega pomanjkanja delavcev za delo v jami, in aktualizacija potrebnih sredstev po investicijskem programu zaradi gibanja cen. Po podatkih Rudarsko-energetskega kombinata bi znašala potrebna sredstva za vlaganje v IV. fazo termoelektrarne Šoštanj 2,5 milijarde din, za modernizacijo in razširitev proizvodnih kapacitet TOZD Rudnika lignita Velenja pa eno milijardo dinarjev.

Delegacija združenega dela občin Velenje in Mozirje je na podlagi predloženih gradiv in neposrednih razgovorov s predstavniki organizacij združenega dela sklenila predlagati Skupščini SR Slovenije naslednje:

1. ponovno naj se prouči predvidena struktura in višina sredstev za vlaganje v elektroenergetske objekte s posebnim ozirom na vlaganje v razvoj potrebnih primarnih virov;

2. predlagamo, da se pri bodočem načrtovanju elektroenergetskih virov vzporedno načrtuje vlaganje v razvoj primarnih virov (to je v tem gradivu sicer bilo predvideno, vendar v premajhni višini);

3. za delo v rudarstvu je vse težje dobiti ustrezno število delavcev. Trenutno manjka za izpolnitev letošnje proizvodne naloge (3 milijone 900 tisoč ton premoga) za proizvodnjo v jami 250 delavcev. Zato predlagamo, da se pri politiki nadaljnega razvoja rudarstva v Sloveniji upoštevajo poleg drugih tudi naslednji kriteriji: stimulatивnejši sistem nagrajevanja jamskega dela, o katerem so danes tu že govorili. V investicijske programe za razvoj energetskih virov morajo biti vključena tudi sredstva za razvoj družbenega standarda za rudarje, za delavce v neposredni proizvodnji v rudnikih pa bi bilo potrebno uvesti še stimulatивne socialne olajšave, ki bi pogojevale večji interes delavcev za delo v jami.

Predsednik Štefan Nemeč: K besedi se je prijavila tovarišica Nada Beltram, delegatka skupine iz gospodarstva občin Ajdovščina in Nova Gorica.

Nada Beltram: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Za uvod bi povedala, da deluje naša delegacija na podoben način kot delegacija tovariša pred menoj. Naša delegacija razpravlja o tematiki, ki zadeva določeno področje dejavnosti, z delavci te dejavnosti. Tako je npr. o tej točki dnevnega reda razpravljala skupno z delavci elektrogospodarstva z našega območja, to je, kot je tovariš predsednik povedal, z območja občine Ajdovščina in Nova Gorica.

Na omenjeni seji v Novi Gorici je bilo poudarjeno, da je zasnovana enotnost elektrogospodarstva Slovenije, ki izhaja iz zakona, ki ga danes dopolnjujemo, več kot nujna. Nujnost obravnavanja celotne problematike elektrogospodarstva je poudarjena tudi v informaciji Izvršnega sveta, ki je sestavni del gradiv te točke dnevnega reda. Informacija je samo gradivo, ki nakazuje nam delegatom in širši skupnosti, v kaj se namerava naša družbena skupnost usmeriti v prihodnje. Prav k tej informaciji, čeprav ima naslov »Nekateri problemi elektrogospodarstva«, ima naša delegacija določeno pripombo oziroma predlaga, da se v zadnji vrstici na 5. strani stavek, v katerem je omenjena distribucija električne energije na Slovenskem: »Zagotoviti bo treba tudi sredstva za normaln razvoj distribucijske mreže.«, takole razširi: »Zagotoviti bo treba tudi sredstva za normaln razvoj distribucijske mreže, saj bo sicer prav kmalu ta postala ozko grlo za normalno oskrbo s kvalitetno električno energijo. Že sedaj vlaganja v distribucijske naprave niso zadostna, povečane potrebe in nove proizvodne

zmogljivosti, ki bodo dograjene v bližnji prihodnosti, pa gotovo terjajo vzporedna vlaganja tudi v distribucijske naprave.«

Informacija je očitno osredotočena na najbolj pereč problem: pomanjkanje proizvodnih kapacitet električne energije. Vendar sodimo, da moramo obravnavati elektrogospodarsko problematiko celotno, zato bi to informacijo, kljub skrajšanemu obsegu, lahko dopolnili v tem smislu.

Naša delegacija se je namreč na omenjenem sestanku soočila z dejstvom, da so cene električne energije po letu 1965 porasle že nekajkrat, vendar vedno namensko za proizvodnjo in prenos za nove zmogljivosti, kritje povečanih cen premoga ali izgub pri proizvodnji in prenosu. To je sicer razumljivo, ker na teh področjih problemi najprej izstopijo. Distribucija izvaja svoje naloge v izredno zaostrenih pogojih gospodarjenja in povečuje sredstva za vlaganja v naprave le s povečanimi sredstvi večje prodaje, s smotrnim gospodarjenjem in z izvajanjem stabilizacijskih ukrepov. V pogojih, ki smo jim priča, ko energije primanjkuje in ko priporočamo manjšo porabo, je delovanje te dejavnosti še posebej težko. Formalno pozitivni rezultati gospodarjenja so posledica varčevanja tudi pri materialnih stroških poslovanja, kot je npr. investicijsko vzdrževanje. Če gledamo perspektivno in povsem gospodarno, pa je tako varčevanje vprašljivo. Normalna oskrba naprav bi vodila tudi to dejavnost v poslovno izgubo. Posebej velja poudariti, da bo imelo nesinhronizirano vlaganje v distribucijske naprave ob pričakovanju večjih količin električne energije, ki bo stekla v prihodnje, velike posledice. Zato je prav, da ta vprašanja pravočasno obravnavamo in da se na ustreznih mestih poiščemo najboljše rešitve.

Publikacija DES, podjetja za distribucijo električne energije Slovenije, pripravljena v juniju 1974, ocenjuje, da primanjkuje distribuciji električne energije Slovenije za izvedbo vseh potrebnih nalog v letih 1974 do 1980 kar 3 milijarde 970 milijonov dinarjev.

Menim, da ta številka zgovorno nakazuje obseg problema, zato naj končam z naslednjim: Zagotoviti moramo zadostne količine kvalitetne električne energije, torej potekajo naloge od generatorja do konsumenta, ali drugače povedano, realizirajmo elektrogospodarstvo Slovenije tako, kot je to v interesu vseh njenih porabnikov. Hvala.

Predsednik Štefan Nemec: K besedi se je prijavil tudi Adolf Jurše, delegat iz 13. okoliša, Maribor, za gospodarsko področje!

Adolf Jurše: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Tovarišica Beltram me je malo prehitela v svojem izvajanju, kajti isto tematiko smo obravnavali tudi pri nas. Izvršni svet je na osmih straneh skromno orisal problematiko izvajanja programa in se je samo v zadnjem stavku dotaknil tudi distribucijske mreže. Tovariši! Kot predstavnik distribucije bi k temu povedal še nekaj dodatnih podatkov.

Še vedno prevladuje mnenje, da se elektrogospodarstvo začena pri elektrarni in končuje na daljnovodu. Zakon o elektrogospodarstvu precizno govori o tehnološki enotnosti in o optimalnem izkoriščanju objektov, naprav in napeljav zaradi zanesljive preskrbe s kakovostno energijo. S tem so mišljeni proizvodni objekti, prenosna omrežja ter distribucijske naprave in vodi, torej je pogoj za kakovostno dobavo električne energije odjemalcem kontinuiteta napajanja ter stabilnost frekvence in napetosti. Da bi to zagotovili, pa moramo

poskrbeti za zgraditev energetskih kapacitet, prenosnega omrežja in ne nazadnje distribucijskega omrežja in objektov.

Teoretiki trdijo, da je potrebno za investicije v proizvodne prenosne objekte 50 % celotnih investicij, v distribucijske objekte pa ostalih 50 %. V zadnjih letih so napajalna 110 kV omrežja postala domena distribucije in se je razmerje spremenilo 60 : 40 v korist distribucije. Podatki iz poslovnega poročila k zaključnemu računu za leto 1973 kažejo, da je celotna slovenska distribucija investirala 217 milijonov dinarjev. To predstavlja obseg, ki je potreben za zagotovitev minimalnih pogojev za obratovanje distribucijskih naprav. Kljub temu so zaskrbljujoči podatki o prenizkih napetostih v nizkonapetostnem omrežju. Povzemam podatke tehnične službe iz preskrbovalnega območja za Maribor, da je v poprečju 34 % nizkonapetostnega omrežja, ki ne zadovoljuje tehnične normative, ker ima prenizko napetost. Pri tem je mišljena napetost v konici, v času dveh ur. Posledica tega je, da novi odjemalci ne dobijo elektroenergetskega soglasja za gradnjo. Delež omrežja, ki ima prenizko napetost, pa se nenehno veča. Še bolj zaskrbljujoč pa je diferencirani prikaz stanja v mestih in na podeželju. Medtem ko je v mestnih središčih relativno dobro stanje, so slabe napetostne prilike izven mest 75 %.

Se enkrat poudarjam: naša skrb mora biti usmerjena h gradnji proizvodnih prenosnih objektov, toda pri tem ne smemo zanemariti distribucijske sfere, ki potrebuje, kot ste že prej slišali za obdobje štirih let 3 milijarde dinarjev.

Sedaj še nekaj o zakonu o elektrogospodarstvu in zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu. Zakon o elektrogospodarstvu je bil že ob rojstvu obsojen na spremembe, ker so bili njegovi obligatorni elementi v 8. in 9. členu prestrogi. Kljub temu, da je distribucija izpolnila določila zakona in dokazala visoko zavest in spoštovanje do zakonodajnega telesa, tega o proizvodnji in prenosu ne moremo trditi, ker še do danes ni bil objavljen niti en osnutek sporazuma o združitvi z distribucijo. Posledice so očitne. Sedaj ko je distribucija združena, je postavljena nova oblika združevanja, ki pa na žalost ponuja distribuciji krajši konec. Dejstvo je, da bi distribucija imela na izbiro boljše organizacijske oblike in se verjetno ne bi oblikovala tako, kot je sedaj, kajti partnerstvo v bodoči sestavljeni organizaciji ima elemente diskriminacije.

Za orientacijo naj navedem, da je v predosnutku sporazuma predvidena združitev osmih proizvodno-prenosnih organizacij in organizacij s področja primarne energije nasproti eni delovni organizaciji distribucije. Kakšno razmerje je to, če upoštevate, da je v distribuciji več zaposlenih kot v ostali sferi? Zakon o elektrogospodarstvu in zakon o spremembah in dopolnitvah sta v celoti gledano zasnovana na sprejemljivih načelih in nudita možnost za konstruktiven razvoj in sodelovanje na vseh ravneh, vendar poudarjamo, da je na žalost zakon, ki je bil sprejet v decembru 1973, postavil ta vprašanja precej drugače.

Tovariši! K zakonu sem imel tudi amandma, ki zaradi časovne stiske ni mogel biti pripravljen. Medtem ko smo to pripravili, je bil zakon o spremembah tega zakona že sprejet v Zboru občin. Amandma se je nanašal na vsebino 12. člena, ki govori o temeljnih interesnih skupnostih. Le-te so po sporazumu zamenjane z interesno skupnostjo preskrbovalnega področja. Gre torej za terminsko vprašanje. Sporočam, da ne bom dal nobenega amandmaja. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ni nobenega razpravljalca, končujem razpravo. Besedo ima tovariš Petrovič, republiški sekretar za gospodarstvo!

Drago Petrovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zelo kratek bom in bom odgovoril samo na tista osnovna vprašanja, ki so jih postavili delegati.

Prvi delegat je govoril o tem, naj bi Izvršni svet dal priporočilo, kdo lahko postavlja pomožne agregate. Mislim, da ni potrebno, da Izvršni svet postavlja kriterije in daje navodila, ampak bo morala na enih svojih zasedanj samoupravna interesna skupnost elektrogospodarstva Slovenije s posebnim samoupravnim sporazumom urediti postavljanje pomožnih agregatov.

Dalje je bilo postavljeno vprašanje, kaj je z gradnjo manjših elektrarn v SR Sloveniji. Mislim, da je to vprašanje dogovora samih potrošnikov in predstavnikov elektrogospodarstva v okviru Skupščine elektroenergetske skupnosti. Vsa podobna konkretna vprašanja so prenesena na samoupravno interesno skupnost, kjer naj bi se porabniki, ki zbirajo sredstva, v neposredni konfrontaciji z elektrogospodarstvom dogovorili o reševanju vseh teh vprašanj.

Odgovoril bom še na vprašanje, ki ga je zastavil tovariš Janko Meh iz Velenja glede podražitve investicij v premogovniku Velenju in podražitve investicij za Šoštanj IV. Upoštevali smo podatke, ki smo jih imeli na razpolago, zbrane v letu 1974. Vse te podražitve bomo, nesporno, morali pokriti. Tempo gradnje, kot sem že povedal v začetnem referatu, se ne sme zmanjšati. Od dinamike gradnje elektroenergetskih objektov v celoti je odvisen razvoj vseh ostalih gospodarskih in družbenih dejavnosti. Mislim, da je to eden od problemov, s katerim se bo morala takoj spoprijeti tudi samoupravna interesna skupnost in v samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev, ko bo ta sprejet, predvideti možnost pokrivanja tudi tistih podražitev, ki nam še niso znane.

Mislim, da smo planirali vlaganje v razvoj primarnih virov. Ravno tako smo planirali, da bo Rudnik lignita Velenje povečal svojo proizvodnjo za nekaj več kot 4 milijone ton in je temu ustrezno bila predvidena tudi investicijska vsota. Če bi prišlo do dodatnih podražitev, bi bilo ravno tako v pristojnosti interesne skupnosti, da jih s sporazumom o združevanju sredstev v celoti reši, če bi bilo to nujno potrebno za obratovanje novega obrata Šoštanj IV.

Glede vprašanja stimulacije pri osebnih dohodkih za jamsko delo in glede družbenega standarda rudarjev se vsi zavedamo, da je razvoj premogovništva tako v Sloveniji kot tudi v Jugoslaviji osnova za nadaljnji razvoj elektrogospodarstva in pogoj za zagotovitev potrebnih količin energije. Strinjam se, da bo treba tudi v sistemu primarne delitve zagotoviti boljše življenjske pogoje za rudarje in storiti še kaj poleg tistega, kar je že bilo ukrenjeno.

Tovarišica Beltram iz Nove Gorice je ugotovila, da smo distribucijo omenili samo z enim stavkom. Smo pred problemom, kakšna naj bo prioriteta lista reševanja problemov. V prvi vrsti je treba zagotoviti zadostno količino energije, kot pomemben problem pa se seveda nesporno postavlja, da je treba to energijo tudi prenesti do porabnikov.

V tem času nismo zmogli zbrati vseh potrebnih podatkov o investicijah s področja distribucije in oceniti, ali so vezane na ceno, ki smo jo dali za izgraditev osnovnega prenosnega omrežja 380, 220, in 110 kV in pa za graditev osnovnih energetskega objektov. Mislim, da je tudi to ena izmed nalog, ki bodo morale biti v kratkem obravnavane v okviru Skupščine samoupravne interesne skupnosti in v njenih ustreznih strokovnih komisijah oziroma v okviru Komisije za optimizacije razvoja elektroenergetskih zmogljivosti do leta 1980. Mislim, da sem obenem odgovoril tudi tovarišu iz Maribora, ki je govoril o

sposobnosti nizkonapetostnega omrežja. Ta problem je znan. Potrebno bo hkrati reševati problem dinamike gradnje elektroenergetskih objektov in problem razvoja distribucijskega omrežja.

Predsednik Štefan Nemeč: Kljub temu, da smo obravnavali širšo problematiko, sklepamo le o zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu. Ima morda še kdo kakšno vprašanje s tega področja? (Ne.)

Potem lahko preidemo na glasovanje. Končujem razpravo in dajem na glasovanje predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu. Kdor je za predlog zakona, prosim, da dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu.

S tem končujem 8. točko in odrejam pol ure odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 13.15 in se je nadaljevala ob 13.45.)

Predsednik Štefan Nemeč: Nadaljujmo delo!

Prehajam na 9. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga zakona o dopolnitvi zakona o nadomestilu dela obresti za investicije v zasebnem kmetijstvu.

Predlog zakona o dopolnitvi zakona o nadomestilu dela obresti za investicije v zasebnem kmetijstvu je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet. Kot svojega predstavnika je določil tovariša Milovana Zidarja, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo.

Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava predlog zakona v smislu 294. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po skrajšanem postopku.

Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da obrazloži predlog! Ker je bil predlog poslan vnaprej in ste ga vsi dobili, predstavnik Izvršnega sveta meni, da ni treba, da ga še ustno obrazloži. Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.)

Končujem razpravo in dajem predlog za skrajšani postopek na glasovanje.

Kdor je za predlog, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel predlog, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku.

Predlog zakona so obravnavali še: Odbor za družbenoekonomski razvoj Zbora združenega dela in Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo; Odbor za finance Zbora Združenega dela in Odbor za finance Zbora občin, ki sta prav tako dala skupno poročilo in Zakonodajno-pravna komisija, ki je tudi dala poročilo. Poročila ste sprejeli, prejeli pa ste tudi informacijo o sestankih skupin delegatov.

K tej točki dnevnega reda in k 10., 11. ter 12. točki je bil povabljen tudi predstavnik Zadružne zveze Slovenije.

Tudi k tem točkam je bilo danih več predlogov za dopolnitve in spremembe. Prosim vse člane skupine delegatov, ki želijo, da se njihovi predlogi obravnavajo kot amandmaji, da to povedo. Če bo potrebno jim bodo pri obli-

kovanju amandmajev pomagali sekretarji. Prosim tudi, da si predlagatelj amandmajev zagotovijo podporo 10 delegatov.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Končujem razpravo.

Prehajamo na glasovanje o predlogu zakona o dopolnitvi zakona o nadomestilu dela obresti za investicije v zasebnem kmetijstvu.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel predlog zakona o dopolnitvi zakona o nadomestilu dela obresti za investicije v zasebnem kmetijstvu.

Prehajam na 10. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga zakona o dopolnitvi zakona o ustanavljanju in poslovanju hranilno-kreditnih služb kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij.

Tudi ta predlog je predložil Izvršni svet. Prav tako kot k prejšnjim je k temu zakonu predstavnik Izvršnega sveta tovariš Milovan Zidar. Izvršni svet predlaga, da Skupščina obravnava predlog zakona v smislu 294. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po skrajšanem postopku. Želi predstavnik Izvršnega sveta še ustno obrazložiti predlog zakona? (Ne želi.)

Želi kdo razpravljati o skrajšanem postopku? (Ne.) Potem lahko končam razpravo. Predlog za skrajšani postopek dajem na glasovanje.

Kdor je za skrajšani postopek, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel skrajšani postopek, in zato zakon obravnavamo v zadnji fazi.

Tudi ta predlog so obravnavali Odbor za družbenoekonomski razvoj Zbora združenega dela in Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo ter Odbor za finance našega zbora in Odbor za finance Zbora občin, ki sta prav tako dala skupno poročilo. Prav tako je dala poročilo Zakonodajno-pravna komisija. Vsa ta poročila ste prejeli na mizo in tudi informacije o sestankih skupin delegatov za Zbor združenega dela.

Ta zakon obravnavamo v zadnji fazi, zato so prav tako možni amandmaji, kot sem že prej povedal.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Končujem razpravo.

Prehajamo na glasovanje. Amandmajev ni.

Dajem na glasovanje predlog zakona o dopolnitvi zakona o ustanavljanju in poslovanju hranilno-kreditnih služb kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Zbor je predlog zakona soglasno sprejel.

Prehajam na 11. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o prepovedi nomadske paše.

Skupščini SR Slovenije je ta zakon predložil Izvršni svet. Poročevalec Izvršnega sveta je Milovan Zidar. Izvršni svet predlaga, da se ta osnutek zakona obravnava po skrajšanem postopku.

Prosim predstavnika Izvršnega sveta, če želi ustno obrazložiti skrajšani postopek? (Ne želi.) Želi kdo besedo? (Ne.) Končujem razpravo in dajem predlog za skrajšani postopek na glasovanje.

Kdor je za skrajšani postopek, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da se strinjate s predloženim postopkom, tako zakon obravnavamo v II. fazi, kot osnutek zakona.

Osnutek zakona so obravnavali Odbor Zbora združenega dela za družbeno-ekonomski razvoj in Odbor Zbora občin za družbenoekonomske odnose in razvoj, ki sta dala skupno poročilo, Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala poročilo. Vsa ta poročila ste prejeli.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.)

Končujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o prepovedi nomadske paše se sprejme.
2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet. Pri pripravi zakona naj upošteva poročila skupščinskih teles.

Kdor je za tak sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet.

Končujem 11. točko in prehajam na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka.

Predlog zakona o ukrepih Socialistične republike Slovenije za pospeševanje proizvodnje mleka je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet. S to točko smo razširili dnevni red današnje seje. Izvršni svet je za svojega predstavnika določil tovariša Milovana Zidarja. Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava zakon v smislu 294. in 296. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po skrajšanem postopku. To se pravi, da skrajšujemo s poslovníkom določene roke in faze. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta obrazložiti razloge za skrajšani postopek?

Milovan Zidar: Tovariš predsednik, spoštovane tovarišice in tovariši delegati! Živinoreja je naša najpomembnejša kmetijska panoga, saj daje v kmetijstvu naše republike 70 % dohodka. V obdobju tekočega srednjeročnega plana je bil njen razvoj uspešen, saj se je število govedi povečalo od 493 000 v letu 1970 na 538 000 konec lanskega leta. Odkup mleka je v tem obdobju narasel od 130 na 183 milijonov litrov, pri tem pa je porasel odkup iz kooperacije za 53 %, iz družbenega sektorja pa je upadel za 1,4 %. Prireja mesa pa je narasla od 33 600 na 38 200 ton. Živinoreja je letno izvozila blaga v vrednosti 30 milijard S dinarjev. Pomembno je, da se je v prireji mesa izredno povečal delež mlade pitane govedi in da se je izboljšala tudi struktura govedi v osnovni čredi. To pomeni, da je živinoreja ključna proizvodna in razvojna usmeritev v slovenskem kmetijstvu, čeprav za razvoj nima ugodnih naravnih pogojev. Kar dve tretjini kmetijskih zemljišč predstavlja travnati svet, kar pomeni, da travniška krmna osnova za govedorejsko proizvodnjo ni le prednost, temveč prirodna danost in v veliki meri pogoj, da zemljišče ostane v kmetijski rabi.

Znano je, da so letošnji ekonomski premiki v svetu povzročili določene težave tudi slovenskemu kmetijstvu, saj je razumljivo, da kljub ukrepom ne moremo ostati nedotaknjeni od svetovnih gibanj. Vendarle pa ugotavljamo, da ni doživelo podobne krize kot že večkrat v preteklosti, čeprav so ekonomske težave izredno velike. Izvršni svet je položaj v mlečni proizvodnji in prireji mesa v letošnjem letu nekajkrat obravnaval in ugotovil, da so težave nastale pred-

vsem v mlečni proizvodnji, ki je znotraj govedoreje še posebno občutljiva. Ta je namreč tudi pogoj za obstoj osnovne črede govedi.

Na podlagi razprave je Izvršni svet predlagal Skupščini v sprejem zakon o ukrepih za pospeševanje mlečne proizvodnje, ki ohranja na sistemski podlagi za tekoče srednjeročno obdobje doseganje premije za mleko, poleg pa predlaga še dodatno premijo za mleko in namenski prispevek za modernizacijo družbene mlečne proizvodnje.

Te ukrepe predlagamo predvsem zaradi povečanja stroškovne inflacije v zadnjem četrtletju preteklega in v prvi polovici letošnjega leta. Znatno so porasle cene krmil, zlasti gnojil, nekoliko pa tudi osebni dohodki zaposlenih in drugi stroški, ki so vezani na mlečno proizvodnjo.

Dvig stroškov je nad ravniyo povečanja odkupnih cen mleka v sredini marca letos, ko se je minimalna odkupna cena mleka dvignila od 55 par na 65 par za toliščobno enoto.

Naša republika je sicer zastopala stališče, da se minimalna odkupna cena poveča na 70 par za toliščobno enoto, vendar predlog v medrepubliškem sporazumu ni bil sprejet, ker mlečna proizvodnja predstavlja v drugih republikah le komplementarno dejavnost tržni rastlinski proizvodnji. V Sloveniji pa je mlečna proizvodnja vezana na travniško gospodarstvo in je na nekaterih območjih, zlasti na Notranjskem, Ljubljanskem barju in v alpskem svetu pogoj, da se ta zemljišča produktivno izrabljajo. Rast stroškovne inflacije v zadnjih mesecih je vso živinorejsko, zlasti pa še mlečno proizvodnjo tako prizadela, da je ogrožena v družbenem sektorju in tudi na specializiranih kmetijah. Ko se administrativno določa minimalna odkupna cena mleka in se predpisujejo najvišje maloprodajne cene mleka in mlečnih izdelkov, je torej nujno potrebno proizvajalcem zagotoviti ustrezno kompenzacijo, da bi ohranili osnovno čredo, redno oskrbovali tržišča z mlekoin in z mlečnimi izdelki in si seveda zagotovili dohodek, ki se jim je z ukrepi družbenopolitične skupnosti administrativno omejeval.

Izvršni svet ocenjuje, da je v sedanjem trenutku ekonomskega položaja v proizvodnji mleka ni mogoče reševati s korekcijo odkupnih cen; ne le zaradi določil medrepubliškega dogovora o politiki cen za to leto, temveč predvsem zaradi potrebe zadrževanja rasti življenjskih stroškov in izvajanja antiinflacijskega programa, v katerem je predvideno, da se vpliv stroškovne inflacije na standard maksimalno rešuje s kompenzacijami, vsaj za določene prehrabene proizvode, med katere sodi brez dvoma mleko.

Odkup mleka v letošnjem letu kaže, da sedanji položaj proizvajalcev že vpliva na količine razpoložljivega mleka na tržišču. V prvi polovici leta je odkup porasel le za 2 %, pred tem pa je neprestano naraščal po stopnji 10 % in več. Ob dejstvu, da Jugoslavija ne odkupi zadostnih količin mleka, saj uvaža vsako leto znatne količine masla in mlečnega prahu, v posameznih kritičnih obdobjih pa celo konzumno mleko, je torej nujno treba zagotoviti izvajanje srednjeročnega programa proizvodnje in odkupa mleka oziroma neposredno ukrepati, da bi se program realiziral.

Mislino, da je ta trenutek nastopil sedaj. Zato Izvršni svet predlaga sprejem zakona o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka, ki uvaja dodatno premijo, ki naj bi znašala 20 par za liter mleka za vse proizvajalce. To pomeni, da ostajata cena in premija za mleko enaki za vse proizvajalce.

Ker daje družbeni sektor letno od 20 do 25 % tržnih količin mleka in razpolaga z osnovno čredo izredno visoke plemenske vrednosti ter z zemljišči, ki

bi v primeru ukinitve družbene mlečne proizvodnje postopoma ostala neobdelana, zlati na nekaterih območjih Slovenije, Izvršni svet predlaga, da se družbenim mlečnim farmam izplačuje tudi namenski prispevek v poslovni sklad, ki naj bi nadomestil nizko obračunano amortizacijo objektov, opreme in mlečne črede. Ta sredstva naj bi se izplačala pod pogojem, da se pripravijo in potrdijo programi modernizacije govedorejske proizvodnje v družbenem sektorju, ki naj bi postopoma omogočili racionalnejšo in ekonomsko bolj utemeljeno proizvodnjo mleka v družbenem sektorju kot doslej.

Namenski prispevek torej pomeni družbeno podporo temeljiti konceptijski in tehnološki preorientaciji družbenih mlečnih farm k dograditvi, izboljšanju organizacije proizvodnje, vpeljavi nove tehnologije in boljši izrabi strokovnih potencialov, predvsem pa k temeljitejši izrabi surovin domačega izvora. To bo hkrati omogočilo odpravo neugodnih gibanj v družbeni mlečni proizvodnji, ki že vrsto let znižuje število krav, ker nima zadostne materialne podpore za temeljito rekonstrukcijo proizvodnih potencialov.

Predlagatelj računa še na podporo občin in gospodarstva samega. Izvršni svet priporoča občinam, da s konkretno materialno podporo iz sredstev državnega kapitala na občinski ravni, ob njegovi likvidaciji podprejo preusmeritev proizvodnje v družbenih obratih in kooperaciji. Občine so že doslej, zlasti za razvoj kooperacije v hribovitih predelih, z obrestno benefikacijo, davčnimi olajšavami in prispevki za sofinanciranje kmetijske pospeševalne službe odločilno prispevale k modernizaciji govedorejske proizvodnje v zasebnem sektorju. Ta je v zadnjih letih, kot je bilo navedeno, dosegla lepe uspehe. Na ta način je mogoče reševati tudi specifične proizvodne, razvojne in socialne probleme v določenih okoljih.

Menimo, da ne predlagamo preveč, če vas, tovarišice in tovariši delegati, za takšno podporo v občinah in v gospodarskih organizacijah prosim tudi za prihodnje.

Ukrepi, ki naj bi jih sprejeli na podlagi predloženega zakona za kooperacijski in družbeni sektor v obliki neposredne materialne intervencije republike, pa ne morejo biti uspešni, če ne bodo hkrati sprejeti vsi ukrepi, ki jih Izvršni svet predlaga. Predvsem velja opozoriti, kot rečeno, na ukrepe, ki naj jih sprejmejo občine in gospodarske organizacije same. Na ravni kmetijske razvojne skupnosti naj bi se sklenili dogovori z bankami, da bi zagotovile za mlečno proizvodnjo v družbenem sektorju in v kooperaciji ugodnejše kreditne pogoje, kot so običajni, s čimer bi razbremenile proizvodnjo predvsem previsokih anuitet. Živinorejski poslovni skupnosti je omogočeno, da za kvalitetnejše telice namenijo v letošnjem letu znatnejši znesek, kar naj bi omogočilo predvsem hitrejšo izboljševanje osnovne črede. Ustrezne ukrepe morajo sprejeti tudi organizacije združenega dela. Indirektne stroške naj bi solidarno pokrivalo vse temeljne organizacije združenega dela oziroma naj bi se zagotovila temeljnimi organizacijam združenega dela govedorejske proizvodnje ustrezna udeležba pri najemanju kreditov za sanacijo.

Na podlagi nove ustave je nujno, da pride do ustrezne delitve ustvarjenega dohodka tudi med proizvodnjo, predelavo in trgovino. To pomeni, naj bi se dohodek mlekarn v skladu z vloženim tekočim in minulim delom delil tudi temeljnimi organizacijam združenega dela v družbenem sektorju in kooperaciji za potrebe pospeševanja proizvodnje mleka. Zato je nujno, da se dobavitelji organizirajo v poslovnih oziroma drugih skupnostih. Potrebno je združevati tudi posamezne strokovne funkcije temeljnih organizacij združenega dela v mlečni

proizvodnji, da bi se lahko tako najnovejši raziskovalni dosežki čim hitreje prenesli v proizvodnjo.

Vsi ti ukrepi naj bi torej prispevali, da bi se v drugi polovici leta povečal odkup mleka, zlasti iz kooperacije, in nadaljeval proces modernizacije na podlagi razvojnih programov, ki so jih sprejele temeljne organizacije v kmetijstvu neposredno same in združene v kmetijski razvojni skupnosti Slovenije. Obseg ukrepov, ki jih trenutno sprejema republika, poleg že sprejetih ukrepov, na primer benefikacija obretnih mer, zagotovitev obratnih kreditov, dodelitev sredstev za premiranje telic, podpora živinorejskemu poslovnemu skladu, še ne zadošča, da bi se vsi proizvajalci, zlasti v družbenem sektorju, brez konkretnih ukrepov v temeljnih organizacijah združenega dela lahko v bodoče ekonomsko stabilizirali v takšni meri, da bi bila trajno zagotovljena ekonomičnost mlečne proizvodnje.

Menimo, da je potrebno breme ukrepov prenesti na vse nivoje, hkrati pa z ukrepi za pospeševanje produktivnosti dela izboljšati rentabilnost mlečne proizvodnje. Nekateri ukrepi, ki so bili sprejeti za realizacijo tekočega srednjeročnega programa za pospeševanje razvoja kmetijstva v kooperaciji, kot že rečeno benefikacija, posebna sredstva, ki jih je republika zagotovila za pospeševalno službo, posebna dotacija za razširjeno reprodukcijo v kooperacijski proizvodnji v tem letu, davčne olajšave kmetom investitorjem, ki jih dajejo občine, predvsem razširitev medrepubliškega dogovora o agrarni politiki, ki jo je predlagal Svet za družbenoekonomske odnose pri zveznem izvršnem svetu in po kateri naj bi se za vse prihodnje srednjeročno obdobje uvedle razvojne premije tudi za kooperacijo, nedvomno odtehtajo dejstvo, da se za sanacijo družbenih mlečnih farm sprejema v tem trenutku še specifičen ukrep — namenski prispevek. Podpora, ki so jo predlogi Izvršnega sveta doživeli v dosedanji razpravi, kaže, da so ukrepi nujno potrebni. Izražen je bil izredno širok družbeni interes za ohranitev osnovne črede in za stabilizacijo mlečne proizvodnje. Zvezni komite za kmetijstvo je že predlagal zveznemu izvršnemu svetu in v medrepubliškem komiteju za finance že uskladena stališča za dodatne ukrepe za povečanje regresov za gnojilo, za dodatna sredstva za izvozne stimulacije in za dodatno ukrepanje zvezne direkcije materialnih rezerv za odkup presežkov spitanih govedi. S tega stališča je naš ukrep parcialen, vendar je treba njegov pomen ocenjevati v okviru vseh ukrepov, katerih namen je zmanjšati vpliv in pritisk stroškovne inflacije, o kateri je bilo danes postavljeno poslansko vprašanje.

Naj na koncu ponovim, da ne predlagamo dvojnih cen za mleko, iz družbenega sektorja in iz kooperacije. Sodimo pa, da je v splošnem interesu, da se energično ukrepa za preprečitev zmanjševanja staleža krav v družbenih proizvodnih obratih. Dodatna finančna pomoč naj na podlagi gospodarnih sanacijskih programov, pri čemer je merilo za intervencije proizveden liter mleka, spodbuja ekonomično proizvodnjo mleka.

Predlagatelj sodi, da zaradi ekonomskih in razvojnih razlogov ni mogoče več dopuščati stagnacije proizvodnje v družbenem sektorju in relativno nezadostnega povečevanja produktivnosti dela zaradi prepočasnega uvajanja naj-sodobnejše tehnologije. Za vse to so potrebna znatna finančna sredstva. Nadaljnja stagnacija bi brez dvoma postala tudi odločujoča zavora za hiter razvoj kooperacije v tem temeljnem delu kmetijske proizvodnje v Sloveniji, v katerem smo v zadnjih letih dosegli velike rezultate pri specializaciji proizvodnje in rasti produktivnosti dela. Zato je tehnološka in ekonomska sanacija družbenega sek-

torja nujna in v interesu ne le potrošnikov in mlekarske industrije, pač pa tudi kmetov živinorejcev, kar zelo jasno začrtuje tudi resolucija kongresa ZKJ.

Glede na nujnost uvedbe ukrepov v sedanjem položaju Izvršni svet predlaga, da se predlog zakona sprejme po hitrem postopku.

Predsednik Štefan Nemeč: Najprej moramo sklepati o predlaganem postopku. Želi o njem kdo razpravljati? (Ne.) Končujem razpravo in dajem predlog o skrajšanem postopku na glasovanje.

Kdor je za to, da se obravnava zakon po skrajšanem postopku, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je skrajšani postopek soglasno sprejet. Zato obravnavamo zakon v zadnji fazi.

K predlogu zakona ste prejeli tudi gradivo Republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo o ekonomskem položaju proizvajalcev mleka v Socialistični republiki Sloveniji, ki podrobneje pojasnjuje aktualne probleme proizvodnje mleka v Sloveniji in smeri njihovega reševanja.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor Zbora združenega dela za družbeno-ekonomski razvoj in Odbor Zbora občin za družbenoekonomske odnose in razvoj, ki sta dala skupno poročilo. Predlog zakona so obravnavali tudi Odbor za finance našega zbora in Odbor za finance Zbora občin, ki sta prav tako dala skupno poročilo ter Zakonodajno-pravna komisija, ki je dala poročilo. Poročilo Zakonodajno-pravne komisije ste prejeli danes. Prejeli ste tudi stališča in sklepe kmečke sekcije Republiške konference Socialistične zveze delovnih ljudi in informacije o sestankih skupin delegatov. Zakon obravnavamo v zadnji fazi, na kar vas opozarjam v zvezi z morebitnimi amandmaji.

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? Besedo ima Jože Avsenik, delegat iz Škofje Loke!

Jože Avsenik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela kmetijske dejavnosti okoliša I s sedežem v Skupščini občine Škofja Loka je na svojem 3. sestanku dne 27. 6. 1974 v Škofji Loki obravnavala gradivo za 3. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije. Skupina je sprejela naslednji sklep: Strinja se z zakonom o ukrepih SR Slovenije za pospeševanje proizvodnje mleka. Zato bom kot pooblaščen delegat glasoval za predlog zakona.

Dovolite, da ob tej priložnosti izrazim naše mnenje, da dodatna premija 0,20 din za liter mleka ne bo zadostovala za pokritje proizvodne cene mleka. Dvomimo tudi, da bo namenski prispevek za modernizacijo mlečne proizvodnje ublažil trenutni kritični položaj mlečnih farm. Povedati vam namreč moram, da smo na naši farmi, ob storilnosti 1,2 ure za 100 l mleka in proizvodnji 5498 l na kravo, imeli v preteklem letu izgubo. Če naša farma ni poslovala rentabilno, kako je potem poslovalo 31 farm, ki ne dosega poprečno 4000 l na kravo. Zato naša delegacija predlaga, naj se v sedanjem obdobju rešijo še nekateri problemi, ki bi prispevali k izboljšanju položaja živinorejske proizvodnje. Naši predlogi so:

1. Potrebno je ukiniti plačevanje cestne takse, ki je sestavni del cene goriv in maziv. Znano je namreč, da rabimo traktorje in druge pogonske stroje za delo na polju, travniku ali v hlevih, manj pa za prevoze po cestah.

2. Carinske dajatve na uvožene kmetijske stroje so previsoke; zato predlagamo, da se te dajatve ukinejo ali vsaj občutno zmanjšajo.

3. Umetna gnojila naj se bolj regresirajo, da se njihova potrošnja ne bo zmanjšala.

Za konec dovolite, da vas spomnim na resolucijo X. kongresa ZKJ, ki navaja, da se morajo uporabljati kompenzacije avtomatično, kakor hitro se z administrativnim odlokom o cenah zmanjša dohodek TOZD. Hvala lepa!

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi razpravljati? Prosim! Besedo ima tovariš Petelin, predsednik Zadrufne zveze Slovenije.

Andrej Petelin: Tovarišice in tovariši delegati! Zadrufna zveza je izredno zaskrbljena zaradi stanja v naši živinorejski proizvodnji, predvsem v mlečni proizvodnji. O teh problemih je obširno razpravljala in dajala predloge. Zaskrbljeni smo predvsem, da nam ne bi šli po zlu vsi uspehi, ki smo jih v zadnjih letih dosegli pri pospeševanju kmetijske proizvodnje, ne glede na sektor lastništva. Za našo živinorejsko proizvodnjo je v tako težkem položaju koristna vsaka pomoč, posebno tista, ki je hitro dana, ker kdor hitro da, dvakrat da. Zato Zadrufna zveza podpira vsa prizadevanja Izvršnega sveta, da se čimbolj sanira oziroma da se, bolje rečeno, ublaži sedanja situacija v živinorejski proizvodnji.

Danes so zasebni kmetje pri preusmerjanju kmetij v živinorejsko proizvodnjo v veliki dilemi. Zanje je vprašanje, ali naj povečujejo naložbe, število krav in drugih živali ob taki majhni rentabilnosti ali celo ob izgubi. Zato mislim, da je nujno potrebno, da se vsi ti ukrepi čimhitreje sprejmejo. Ukrepe ponavadi sprejemamo prekasno, šele nekaj mesecev po prvih indikacijah nazadovanja proizvodnje. To pa škoduje še posebej labilni zasebni kmetijski proizvodnji, ki je zelo odvisna od številnih vplivov. Takšne razmere zelo slabo vplivajo na mlade ljudi. Nevarnost je, da bodo ponovno začeli odhajati s kmetij v druge panoge gospodarstva ali pa celo v inozemstvo.

Podpiram tudi predloge, ki jih je povedal prejšnji govornik. Zadrufna zveza je že nekaj let dajala predloge za odpravo prometnega davka in cestnin za nafto, ki znašajo poprečno 0,83 din na liter nafte. Razvita kmetija z ustrezno mehanizacijo mora iz tega naslova letno odšteti od 2000 do 2500 din. Hitreje je treba reševati tudi vprašanje carin. Cenzus 50 000 din več ne ustreza. Zato naši kmetje zaradi pomanjkanja domače kmetijske mehanizacije, predvsem traktorjev, uvažajo staro železo. Vemo namreč, da ni noben traktor cenejši od 5 milijonov dinarjev. Imamo tako imenovane praskalnike, ki niso uporabni za sodobno kmetijsko proizvodnjo. To so enoosni traktorji in drugi nekvalitetni stroji. Vemo pa, da tudi zasebna proizvodnja rabi močne traktorje, če hoče imeti tudi močne priključke in na ta način bolj smotrno obdelovati zemljo. Povedal bi samo tale podatek: Po zakonu o združevanju kmetov imajo kmetje možnost ustanavljati kmečke skupnosti. V Sloveniji imamo že 780 kmečkih skupnosti, od katerih je 600 strojnih skupnosti. V njih si kmetje izposojajo velike priključke in si na ta način omogočajo bolj smotrno obdelavo zemljišč, kakor v preteklosti.

Prešel sem okvir mleka, ker je s temi problemi povezana vsa živinorejska proizvodnja.

Menim, da bomo morali bolj skrbeti za pravočasno sprejemanje ukrepov. Omenil bi samo letošnji primer. Zaskrbljeni smo v zvezi z investicijami v letošnjem letu. Sporazume sprejemamo šele sedaj, prva sredstva pa bodo začela pritekati šele meseca avgusta. Mislim na bančna sredstva in na repu-

bliško udeležbo. Letošnja republiška udeležba, določena z medrepubliškim sporazumom, še ni v celoti zagotovljena. Od 48 milijonov dinarjev nam manjka še 15 milijonov dinarjev. Zaradi naraščanja cen repromateriala, strojev in gradbenega materiala je potrebna hitrejša intervencija. Kmetijstvo dobi cement za preusmerjanje kmetij šele pozimi. Zato se ne smemo čuditi, da kmetijstvo ne dosega predvidenih rezultatov. Določeni problemi so nastali tudi zaradi situacije na mednarodnem tržišču. Ne glede na to pa moramo storiti več, da se bo kmetijska proizvodnja še naprej povečevala, predvsem pa da bo mladina ostala na kmetijah. Naši mladi kmetje so na problemski konferenci, ki jo je organizirala Republiška konferenca Zveze mladine, jasno povedali tole: Če ne bodo dobili enakega osebnega dohodka in pa dohodka ter družbenega položaja za enako produktivnost dela, kot ga imajo drugi delovni ljudje zunaj kmetijstva, da na kmetijah ne bodo ostali. Če se bomo pa zanašali samo na ostarele kmete, bomo prišli v velike težave. Zato bi apeliral, da si vsi skupaj prizadevamo sedanjo krizo v mlečni in tudi mesni proizvodnji čim hitreje rešiti. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Delegat iz Murske Sobote, tovariš Karel Franko.

Karel Franko: Tovariši delegati! Ker naša delegacija ni poslala pismenega stališča do tega zakona, naj mi bo dovoljeno, da ga tu povem. Skupina delegatov kmetijske dejavnosti za področje pomurske regije je na svoji seji dne 26. junija razpravljala o predloženem zakonu o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka in tudi o drugem gradivu, ki je bilo predloženo k tej točki dnevnega reda tretje seje Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije. Upoštevajoč mnenja in predloge skupin delegatov občinskega zbora združenega dela kmetijske dejavnosti je skupina do omenjenega zakona sprejela naslednje stališče: Besedilo drugega odstavka 1. člena naj se glasi: »Zaradi hitrejše modernizacije proizvodnje mleka v organizacijah združenega dela in pri kmetih se iz sredstev proračuna SR Slovenije izplačuje tudi namenski prispevek za modernizacijo mlečne proizvodnje.« Vse nadaljnje besedilo predloženega zakona naj se prilagodi besedilu 2. odstavka prvega člena.

Utemeljitev: V zadnjem nekajletnem obdobju so mnogi kmetje modernizirali in specializirali kmetije za mlečno proizvodnjo. Najemali so kredite pod neugodnimi pogoji (kratek plačilni rok). Ni malo takih, ki se hočejo usmeriti in specializirati za proizvodnjo mleka, kar je tudi v skladu s srednjeročnim programom razvoja kmetijstva. Za to so potrebna precejšnja vlaganja. Upoštevajoč navedena in druga dejstva, delegacija meni, da je potrebno enako obravnavati oba sektorja, to je družbenega in zasebnega, če nočemo, da bodo nastali zastoji pri uresničevanju programa srednjeročnega razvoja kmetijstva v Sloveniji.

Obenem delegacija predlaga, naj se določijo kriteriji, ki bi upravičevali kmete do namenskega prispevka. Mnenje delegacij je bilo, da bi bil kriterij najmanj 1500 litrov mleka na mesec.

Predsednik Štefan Nemeč: Če sem prav razumel, predlagate amandma? Ali je to amandma? (Da.) Dobro bi bilo, če bi se povezali s sekretarjem in skupaj ustrezno formulirali amandma.

Ali želi še kdo razpravljati? Prosim! Besedo ima delegat Ivan Mahor iz celjke regije, okoliš 6.

Ivan Mahor: Tovariš predsednik, tovariši in tovarišice delegati! Na 3. seji skupine delegatov celjske regije za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije smo obravnavali predlog zakona o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka in smo do predloga zavzeli naslednje stališče: Delegati enotno pozdravljamo predlog za stimulacijo proizvodnje mleka v obliki dodatnih premij za liter proizvedenega mleka. Strinjamo se z analizo stroškov za 1 liter mleka v družbeni proizvodnji. Ni pa bila predložena analiza o proizvodnih stroških v zasebnem sektorju. Naše enotno stališče je, da mora družbeni sektor proizvodnje proizvajati zaradi boljše kvalitete osnovne črede in s tem večje mlečnosti, boljših kadrov, boljše organizacije dela, kompleksne mehanizacije, boljše zaokroženosti kompleksov njiv in travnikov in boljše kvalitete zemlje ceneje kot zasebni, ekstenzivni sektor. Da bi bila mera polna, se v kooperacijski proizvodnji pojavljajo še dodatni stroški v zvezi z zbiranjem mleka, selekcijo živine, kontrolo mlečnosti krav molznic in vso strokovno službo, ki dela na tem področju.

Da je tako, dokazuje primer TOZD v kooperaciji, ki s premijo 0,15 dinarja ne pokriva več teh stroškov in je zato njena stimulacija nezadostna. Iz vsega tega lahko povzamemo, da je proizvodna cena za liter mleka v kooperaciji najmanj tolikšna, če ne celo višja, kot v družbenem sektorju. Naše stališče je, da se dodatna premija 0,30 dinarja izplača tudi kooperacijski proizvodnji, ki je po ustavi in zakonu o združništvu, če je organizirana, tudi družbenega značaja. Od te premije naj se polovica, to je 0,15 dinarja, izplača obratno za kooperacijo za stroške zbiranja mleka, selekcijo, mlečno kontrolo in za pokritje vseh stroškov, ki jih imajo v zvezi s pospeševanjem proizvodnje mleka. Ne vemo, kaj naj v nasprotnem primeru rečemo specializiranim mlečnim proizvajalcem kooperantom, ko bodo kaj kmalu ugotovili, da imamo celo dve vrsti mleka. Prosimo, da to stališče vzamete na znanje in da ga tudi obravnavate.

Predsednik Štefan Nemeč: Tovariš Mahor! Dali ste nekaj predlogov. Spremembe predloga zakona so mogoče samo na podlagi amandmajev. Če želite dati amandma, ga morate predložiti v pisni obliki. Poleg tega morate dobiti 10 podpisnikov. Če ne, ne bo pogojev za nadaljnjo obravnavo vaših predlogov in bodo predstavljali le prispevek k razpravi. Prosim, da se odločite!

Želi še kdo razpravljati? Če ne, bi prešli na naslednjo točko. K tej se bomo vrnili, ko bodo pripravljeni amandmaji.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o potrditvi dogovora o priznanju olajšav in ugodnosti kupcem obveznic federacije, izdanih po zakonu o izdaji obveznic federacije v letu 1974.

Predlog je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet. Za predstavnika je določil Jožeta Florjančiča, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za finance.

Predlog odloka so obravnavali Odbor za finance Zbora združenega dela in Odbor za finance Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo, ter Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala poročilo. Poročili ste prejeli.

Pričenjam razpravo. Kdo želi beedo? (Nihče.) Ker nihče ne želi razpravljati, končujem razpravo. Glasujmo.

Dajem na glasovanje predlog odloka o potrditvi dogovora o priznanju olajšav in ugodnosti kupcem obveznosti federacije, izdanih po zakonu o izdaji obveznic federacije v letu 1974. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel predlog odloka o potrditvi dogovora o priznanju olajšav in ugodnosti kupcem obveznic federacije, izdanih po zakonu o izdaji obveznic federacije v letu 1974.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda. Predlog zakona o davčnih olajšavah in drugih ugodnostih za kupce določenih obveznic federacije je Skupščina SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Izvršni svet je za predstavnika določil Jožeta Florjančiča. Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava predlog zakona v smislu 294. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po skrajšanem postopku. Vprašujem predstavnika Izvršnega sveta, ali želi obrazložiti predlog za skrajšani postopek in predlog zakona. Prosim!

Jože Florjančič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Moja obrazložitev, zakaj Izvršni svet predlaga sprejem zakona po skrajšanem postopku, bo zelo kratka. Pooblaščen predstavniki republik in pokrajin so soglasno sprejeli dogovor o priznanju olajšav in ugodnosti kupcem obveznic federacije v letu 1974, katerega ste z odlokom pravkar potrdili. Ker je bila 1. julija dana v prodajo druga serija, smo menili, da je potrebno takoj sprejeti tudi ustrezni zakon, s katerim bi republika zagotovila kupcem obveznic federacije določene olajšave. Zato predlagamo, da se zakon sprejme po skrajšanem postopku. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Želi kdo razpravljati o postopku? (Ne.) Če ne, dajem predlog o skrajšanem postopku na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da se s predlogom Izvršnega sveta strinjamo. Zato bomo obravnavali zakon v zadnji fazi, to je kot predlog zakona.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance našega zbora in Odbor za finance Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo; Zakonodajno-pravna komisija je prav tako dala poročilo. Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? Prosim! Besedo ima Jože Borovič, delegat kmetijske sekcije iz Pomurja.

Jože Borovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Samo vprašanje! Predlog zakona o davčnih olajšavah in drugih ugodnostih za kupce določenih obveznic federacije predvideva davčno olajšavo v obliki znižanja davka v višini 6% od nominalne vrednosti kupljenih obveznic. Z znižanjem davka upravičencem se bodo znižali proračunski dohodki občin. Ali bosta republika oziroma federacija izpad občinskih dohodkov nadomestili z drugimi dohodki oziroma kako bo rešeno to vprašanje? Poleg izpada občinskih dohodkov lahko predvidevamo še znatne stroške in dodatna opravila občinskih davčnih uprav v zvezi s temi davčnimi olajšavami.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? Želi morda tovariš Florjančič odgovoriti na to vprašanje? (Da.)

Jože Florjančič: Tovarišu delegatu Boroviču bi odgovoril naslednje: Osnovni namen obveznic federacije je bil, da se del porabe v zveznem proračunu v letošnjem letu pokrije z obveznicami, ki naj jih kupijo posamezni občani in družbene pravne osebe iz svojih sredstev. V zvezi s tem je seveda nastala potreba po stimulaciji nakupa obveznic, vsaj v obliki, kot velja za hranilne vloge ali v še nekoliko stimulativnejši. Vsi smo namreč zainteresirani, da se del obveznosti federacije v letošnjem letu pokrije na ta način. Zato je popolnoma razumljivo, da je potrebno dati davčne olajšave vsem kupcem obveznic, ki kupujejo obveznice iz svojih prostih sredstev. To pomeni, da je treba stimulirati ta del nakupov obveznic. Zato so izločene nekatere davčne olajšave, ki nimajo tega namena. To ureja drugi odstavek 1. člena.

Res je, kar je ugotovil delegat Borovič, da bodo davčne olajšave povzročile izpad določenih dohodkov proračunov občin, in sicer tistih, ki se zbirajo iz skupnega dohodka občanov in iz nekaterih drugih davkov občanov. Tu mislim zlasti na zasebnike. Večji bo izpad dohodkov od republiškega davka na dohodek temeljnih organizacij združenega dela. Po podatkih prodaje prve serije obveznic v Socialistični republiki Sloveniji so obveznice kupovale predvsem temeljne organizacije združenega dela v gospodarstvu, malo pa zasebniki. Zato bo potrebno pri prodaji druge serije z ustreznimi propagandnimi in drugimi ukrepi bistveno povečati zanimanje zasebnikov za nakup obveznic.

Pri tem je treba upoštevati tole. Če bomo v Sloveniji plasirali vse predvidene obveznice v vrednosti 348 milijonov dinarjev, bo potrebno zagotoviti davčne olajšave v višini 20 milijonov dinarjev. Po podatkih iz prve prodaje, ko so občani kupili malo obveznic, bodo občinski proračuni neznatno prizadeti. Opozorim naj, da pri snovanju zakona nismo računali na bilančne probleme občinskih proračunov. Za republiški proračun pa bo treba izpad dohodkov ustrezno regulirati, ko se bo sprejemal proračun za leto 1975.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Dajem na glasovanje predlog zakona o davčnih olajšavah in drugih obveznostih za kupe določenih obveznic federacije.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel predlog zakona o davčnih olajšavah in drugih ugodnosti za kupe določenih obveznic federacije.

Prehajam na 15. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o uvedbi posebnega republiškega davka od plačil za določene storitve.

Predlog zakona je dal Skupščini SR Slovenije Izvršni svet. Tudi to je ena izmed točk, s katero smo razširili dnevni red današnje seje.

Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Jože Florjančič. Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava predlog zakona v smislu 298. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po hitrem postopku, kot predlog zakona. Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da obrazloži, zakaj je potrebno obravnavati predlog zakona po hitrem postopku!

Jože Florjančič: Tovarišice in tovariši delegati! Zakon o začasni ureditvi plačevanja temeljnega davka od plačil za storitve trgovine, trgovine na veliko in zunanje trgovine bo po zadnji informaciji, ki smo jo dobili od zveznega izvršnega sveta 26. junija, to je pretekli teden, prenehal veljati

30. junija in ne bo podaljšan. V obrazložitvi predloga zakona smo navedli, da je bilo to vprašanje med republikami in pokrajinama sporno več kot dve leti. Predsedstvo Socialistične federativne republike Jugoslavije je trikrat podaljšalo veljavnost tega davka. To je dokaz, da je bilo že pred leti opredeljeno, da ta način obdavčevanja v našem sistemu ni ustrezen. Njegova ukinitve se je zavlačevala zaradi bilančnih problemov nekaterih republik in pokrajin.

Pooblaščen predstavniki republik in pokrajin so decembra 1973 sprejeli stališče, naj temeljni davek od plačil za storitve trgovine in trgovine na veliko ter zunanje trgovine 1. julija letošnjega leta dokončno preneha veljati. To je tudi v skladu s stališči Socialistične republike Slovenije, ki jih je ves čas razprave poudarjala. Temeljni davek od plačil za storitve trgovine, zunanje trgovine in trgovine na veliko je direktno obremenjeval stroške gospodarstva. Trgovina je namreč praviloma davek dodatno zaračunavala temeljnim organizacijam združenega dela v gospodarstvu. Pribijala ga je na ceno blaga in maržo, ki jo je zaračunavala za svoje delo.

To je bila svojstvena oblika dodatnega obremenjevanja gospodarstva, ki je prizadela zlasti gospodarstvo, ki uvaža reprodukcijski material ali pa ga kupuje od proizvajalcev. Del tega prometnega davka pa se je prenašal tudi na končne porabnike prek povišane cene posameznih proizvodov v trgovini na drobno.

Ta stroškovni davek od plačil za storitve trgovine je prenehal veljati 1. julija 1974. S tem je prenehala tudi obdavčitev nekaterih storitev, prek katerih pa se niso mogle prenesti obdavčitve na temeljne organizacije združenega dela v gospodarstvu. Zakon, ki ga danes predlagamo, bo razbremenil družbenih obveznosti nekatere temeljne organizacije združenega dela. Zaradi tega se je Izvršni svet na zadnji seji odločil, da skupščini predlaga po hitrem postopku predlog zakona o uvedbi posebnega republiškega davka od plačil za določene storitve, in sicer z začasno veljavnostjo od 1. julija 1974 pa do konca tega leta, to se pravi do 31. decembra 1974.

V tem času bi se bilo potrebno odločiti, ali naj davek vključimo v sistem obdavčevanja dohodka temeljnih organizacij združenega dela ali pa zadržimo podobno rešitev, kot jo predlagamo sedaj. Prepričani pa smo, da je potrebno na ustrezen način obdavčiti ekstra dohodek v temeljnih trgovinskih organizacijah združenega dela.

Predlog zakona zadržuje sedanje instrumentarije, kar seveda pomeni, da se da izvesti brez posebnih težav. Ohranja sedanji materialni položaj oziroma obveznosti teh temeljnih organizacij združenega dela do družbene skupnosti za plačila oziroma za storitve od plačil za mednarodne prometne, agencijske posle in storitve, posle mednarodne spedicije in storitve pogodbene kontrole kakovosti in količine blaga ter od plačil za zastopanje tujih firm ter od mehaničnih kreditov.

Torej predlagamo bistveno zožitev storitev, ki naj bi bile obdavčene. To bo vplivalo tudi na višino dohodka, ki naj bi bil zbran iz tega naslova. Iz obrazložitve je razvidno, da bi se do konca leta zbralo v Socialistični republiki Sloveniji 25 milijonov dinarjev. V prvem polletju letošnjega leta, ko je še veljal zvezni zakon, se je zbralo približno 300 milijonov dinarjev. Torej predstavlja predlagana obremenitev približno 10 % prejšnje obremenitve.

Nastal bo problem, če vse republike in pokrajine ne bodo 1. julija uvedle tega davka. V kratkem času, ki nam je bil na voljo, smo uspeli navezati stike s predstavniki drugih izvršnih svetov. Kaže, da bodo nekatere republike na

enak način uvedle poseben republiški davek od plačil za določene storitve. Pričakujemo pa lahko tudi, da ga vse republike in pokrajine ne bodo takoj uvedle. Zaradi tega smo predlagati tudi medrepubliško dogovarjanje o uvedbi enotne ureditve v vsej Jugoslaviji oziroma v vseh republikah in pokrajinah. Če bi bil ta davek različno urejen v posameznih republikah in pokrajinah, bi seveda to povzročilo, da bi se trgovinske in zastopniške organizacije preselile iz republik, kjer bi bile višje obdavčene, v republiko, kjer bi bile nižje obdavčene. Prepričani pa smo, da bomo to s predstavniki drugih republik in pokrajin pravčasno uredili, in da do tega problema ne bo prišlo.

Predlagamo, da zaradi izjemne situacije sprejmete ta začasni zakon po hitrem postopku. Na ta način bi pridobili do konca leta čas za sistemsko ustrežnejšo ureditev tega vprašanja.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Najprej moramo odločiti o postopku. Želi kdo razpravljati o postopku? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog, da se obravnava zakon po hitrem postopku, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Zbor je soglasno sprejel predlog, da obravnavamo zakon po hitrem postopku.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala poročili. Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Zakonodajno-pravna komisija daje amandma k 4. členu: Na koncu tega člena naj se pika nadomesti z vejico in doda naslednje besedilo: »uporablja pa se od 1. 7. 1974«.

Najprej bomo glasovali o tem amandmaju. Izvršni svet se z amandmajem strinja. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je soglasno sprejet amandma k 4. členu tega zakona.

Dajem na glasovanje zakon v celoti. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Torej je soglasno sprejet.

Prehajam na 16. točko dnevnega reda, na osnutek zakona o sodiščih združenega dela.

Osnutek zakona je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet. Za predstavnika je določil tovariša Bojana Škrka, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo in Vlada Tanceta, namestnika republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo. Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava osnutek zakona v smislu 294. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po skrajšanem postopku kot osnutek zakona. Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da obrazloži predlog Izvršnega sveta.

Besedo ima tovariš Bojan Škrk!

Bojan Škrk: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Po določbah nove ustave opravljajo sodno funkcijo poleg rednih sodišč kot organov državne oblasti tudi samoupravna sodišča kot organi družbene skupnosti. Nenehen razvoj samoupravljanja ustvarja nova razmerja, ki porajajo nove specifične spore o pravicah in obveznostih, katerih reševanje mora biti organizirano posebej, s samoupravnimi sodišči. Torej mora biti zunaj klasičnih državnih sodišč. Samoupravna sodišča ne rešujejo samo z ustavo in zakoni določenih vrst

sporov iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih razmerij, temveč tudi spore, nastale iz medsebojnih razmerij, ki jih delovni ljudje samostojno urejujejo in njihovo reševanje zaupajo tem sodiščem, ter spore, ki izvirajo iz pravic, s katerimi prosto razpolagajo, če zakon ne določa, da jih rešujejo redna sodišča. Ustava pozna več vrst samoupravnih sodišč. To so sodišča združenega dela, arbitraže, razsodišča, poravnalni sveti in druga samoupravna sodišča. Samoupravna sodišča se ustanovljajo s samoupravnim aktom ali s sporazumom strank v skladu z zakonom, sodišča združenega dela pa se po ustavnih določbah ustanovljajo z zakonom. Zato mora republika sprejeti zakon, ki bo vseboval načela o organizaciji, pristojnosti in delovanju vseh samoupravnih sodišč ter opredelil specifičnosti posameznih vrst teh sodišč.

V posebnem položaju pa so sodišča združenega dela. Zanje zakon določa načela o ustanovitvi, pristojnosti in o sestavi ter ureja ves postopek pred temi sodišči, republika pa na podlagi teh načel podrobneje uredi ustanovitev, pristojnosti, sestavo ter organizacijo sodišč združenega dela. Organiziranost združenega dela na samoupravni podlagi in uresničevanje drugih temeljnih načel in določb o samoupravljanju terjata, da sodišča združenega dela kot specifični organ sojenja o sporih iz samoupravnih razmerij zaživijo čimprej. To je potrebno tudi zato, ker se z razvojem samoupravljanja omejuje področje državne normative, krepí in širi pa se samoupravno urejanje razmerij v združenem delu s samoupravnimi pravili, ki jih samostojno sprejemajo združeni delavci v organizacijah združenega dela in drugih organizacijah oziroma skupnostih. Prav zato je zvezna skupščina med prvimi zakoni, izdanimi na podlagi nove ustave, sprejela zakon o sodiščih združenega dela. Zato je tudi v republiškem programu zakonodajne dejavnosti predloženi zakon obravnavan kot prioritetan. Ob ustreznem angažiranju vseh odgovornih družbenih dejavnikov bo mogoče izvesti vse potrebne priprave, da bodo splošna sodišča združenega dela lahko začela delati že 1. januarja 1975.

Posebej bi se želel zadržati pri nekaterih izhodiščnih vprašanjih, katerim so tudi skupščinska telesa posvetila največ pozornosti. Njihova stališča pa se deloma razlikujejo. O organizaciji oziroma mreži splošnih sodišč združenega dela se stališča večine skupščinskih teles bistveno ne razlikuje od osnovnega predloga v 16. členu osnutka zakona. Močno je namreč prisotna težnja, naj se ta sodišča čimbolj približajo samoupravno organizirani bazi. Tej težnji pa ne ustreza rešitev, ki sta jo predlagala Odbor za finance Zbora združenega dela in Odbor za finance Zbora občin. Po njunem predlogu naj bi imela Slovenija le 4 splošna sodišča združenega dela, s sedežem v Celju, Kopru, v Ljubljani in Mariboru. Menimo, da pri določitvi števila sodišč ne kaže upoštevati le dosedanjega števila sporov ter novih kadrovskih in finančnih potreb. V obrazložitvi zakona je opozorjeno, da številnih sporov v organizacijah združenega dela doslej niso reševala niti redna sodišča niti ustavno sodišče, ker so se mnoga nesoglasja odpravljala s politično intervencijo družbenopolitičnih organizacij. Upoštevati je nadalje treba, da bodo v skladu z novo ustavo ustanovljena družbena pravobranilstva samoupravljanja ter da bodo družbeni pravobranilci samoupravljanja sprožili postopke tudi pred sodišči združenega dela zaradi uresničevanja družbenega varstva samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine. Zato se zavzemamo za rešitev, da nova sodišča združenega dela takoj na začetku ne bi bila preveč obremenjena z delom, ker bi to zmanjševalo učinkovitost njihovega dela. Šele izkušnje bodo pokazale, koliko sodišč potrebujemo. Prepričan sem, da bomo spričo širokih pristojnosti sodišč združenega dela in zaradi vse

širšega reševanja družbenih odnosov na samoupravni podlagi razmeroma kmalu z zakonom povečali število splošnih sodišč združenega dela.

Strinjamo se s pripombo, izraženo v Odboru Družbenopolitičnega zbora, naj se v območja predvidenih 8 splošnih sodišč združenega dela vključujejo območja enega ali več medobčinskih svetov občin, da bi samoupravno že organizirana baza laže in uspešneje sodelovala pri utrjevanju samoupravnega sodstva.

Menimo, da predvideni organizaciji sodišč in njihovi povezavi z občinami ustreza le rešitev, po kateri splošna sodišča združenega dela financirajo občine, višje sodišče združenega dela pa republika.

Ustanovitev posebnih sodišč združenega dela zakon prepušča samoupravnim interesnim skupnostim za družbene dejavnosti. Ta sodišča ustanavljajo in financirajo te skupnosti kot ustanoviteljice. Posebno sodišče lahko ustanovijo samoupravne interesne skupnosti iste družbene dejavnosti ali samoupravne interesne skupnosti podobnih družbenih dejavnosti, npr. skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, skupnost zdravstvenega varstva, zdravstvenega zavarovanja, skupnost otroškega varstva ipd. V skladu s posebnim zakonom pa bi lahko ustanovile posebno sodišče združenega dela tudi samoupravne interesne skupnosti za gospodarske dejavnosti, npr. za elektrogospodarstvo, komunalne dejavnosti, stanovanjsko gospodarstvo itd.

Začetek delovanja posebnih sodišč združenega dela je odvisen od odločitev samoupravnih interesnih skupnosti in predhodnih sprememb zakonov, ki urejajo posamezna področja družbenih dejavnosti.

Glede pristojnosti sodišč združenega dela je republiški zakon prevzel ustrezne določbe zveznega zakona in dodal nekaj novih. Obstajajo različna mnenja o tem, ali naj zakon povzame vse določbe zveznega zakona. Menimo, da je zvezni zakon preveč podroben in da ni ostal le pri načelih. Kljub temu pa mora, po mnenju predlagatelja, republiški zakon zajeti vso materijo o pristojnostih, seveda v skladu z načeli zveznega zakona.

Vprašanje je, ali je mogoče s tem zakonom precizirati vse spore iz družbeno-ekonomskih in drugih samoupravnih odnosov. Na pobudo Republiškega sveta Zveze sindikatov smo posebej precizirali spore, navedene v 11. členu v točkah 11, 12, 13, 14 in 16. Menimo, da sedaj še ni mogoče predvideti novih sporov iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov. Te bodo v skladu z ustavo opredelili posebni zakoni, za njihovo reševanje pa bodo pristojna ta sodišča.

Kar zadeva sestavo sodišč združenega dela, moramo ugotoviti, da je besedilo osnutka nekoliko nejasno. Uporabljeni pojem »sodnik« je sicer povzet iz zveznega zakona, ustvarja pa nejasnosti, ki jih v celoti ne odpravljajo niti določbe o pogojih za predsednika sodišča oziroma njegovega namestnika, predsednika senata oziroma druge sodnike. Osnovna zamisel zakona je, da sta pri vsakem splošnem sodišču združenega dela vsaj dva poklicna sodnika, ki imata pravno fakulteto in pravosodni izpit. To bi bila predsednik sodišča in njegov namestnik, ki bi bila hkrati tudi predsednika senatov. V senatih, bodisi 3-članskih ali 5-članskih, pa sodelujejo tudi delovni ljudje kot sodniki. Zanje niso predpisani pogoji o strokovni izobrazbi. V primeru, da sodišče združenega dela ne bi zmoglo vsega dela opraviti v dveh senatih, bi bil za tretjega poklicnega sodnika, torej za predsednika senata, lahko izvoljen diplomirani pravnik, za katerega pa ne bi bilo nujno, da bi imel opravljen pravosodni izpit.

Končno naj omenim, da osnutek zakona predvideva, da ustavno sodišče in redna sodišča odstopijo vse nedokončane zadeve, ki niso pravnomočne in

ki spadajo v pristojnost sodišč združenega dela, tem sodiščem, ko bodo začela delovati. Tako rešitev je narekovala skrb, da bi sodišča združenega dela takoj po ustanovitvi postala aktivna.

Stališče, izraženo v skupščinskih telesih, da naj bi doslej pristojna sodišča dokončno rešila vse nerešene zadeve in da naj bi na novo ustanovljena sodišča združenega dela dobila v reševanje samo nove zadeve, je utemeljeno s tem, da naj ne bi obremenjevali novih sodišč s spori, ki se vlečejo že dalj časa, in da pristojna sodišča prav zaradi predvidene spremembe pristojnosti teh zadev najbrž ne bi reševala dovolj hitro. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Najprej moramo odločiti o skrajšanem postopku. Želi kdo besedo? (Ne.) Če nihče ne želi razpravljati, dajem predlog na glasovanje. Kdor je za osnutek, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da se s predlogom Izvršnega sveta strinjamo. Zato bomo obravnavali zakon v drugi fazi, to je kot osnutek zakona. Osnutek so obravnavali Odbor za družbenopolitični sistem in Odbor za finance Zbora združenega dela, Odbor za finance Zbora občin, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija. Poročila odborov in komisij ste prejeli. Danes ste dobili na mizo tudi pripombe delegatov.

Začenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? Besedo ima tovariš Bogomir Hrovat, okoliš Ljubljana-Šiška!

Bogomir Hrovat: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegacija 32. okoliša občine Šiška me je pooblastila, da dam pripombe k osnutku zakona o sodiščih združenega dela. Hkrati bi dal pripombe tudi k predlogu zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja.

1. Mandat sodnika združenega dela kakor tudi družbenega pravobranilca naj se zniža od 8 let na 4 leta, ker je ta mandatna doba primerno dolga in običajna pri volitvah večine organov. 4-letna doba je tudi mandatna doba za vsa reelekcijska delovna mesta.

2. Pozdravljam predlog, da naj se število sodišč združenega dela čimbolj približa bazi. Imamo le pomislek, ali bomo dobili dovolj strokovnega kadra oziroma pravnikov. Že sedaj jih večina občinskih sodišč nima dovolj.

V zvezi s temi pripombami bi takoj prešel k predlogu zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja. Za družbenega pravobranilca naj bi veljal 37. člen osnutka zakona o sodišču združenega dela. Zakaj? Člen 37 osnutka zakona določa: »Sodnik, ki ni ponovno izvoljen ali je predčasno razrešen zaradi odprave sodišča ali zmanjšanega obsega dela sodišč in mu preneha lastnost delavca na sodišču, obdrži 6 mesecev po prenehanju dolžnosti vse pravice iz dela in po delu.« Ta rešitev naj se uporabi tudi za družbenega pravobranilca samoupravljanja. Družbeni pravobranilec bo namreč voljen.

Imamo še predlog k 36. členu predloga za izdajo zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja. Ta člen naj se prilagodi 42. členu osnutka zakona o sodišču združenega dela. Zakaj? 36. člen tega predloga pravi takole: »Družbeni pravobranilec samoupravljanja oziroma njegov namestnik je lahko razrešen tudi pred potekom roka, za katerega je imenovan, če sam zahteva, če je bil obsojen na kazen odvzema prostosti ali če je trajno zgubil delovno sposobnost za opravljanje te funkcije.« Po našem mnenju ta člen ni popoln. Manjka še

določba iz 42. člena osnutka zakona o sodišču združenega dela, o kateri bi bil družbeni pravobranilec razrešen, če se združi več pravobranilcev v eno pravobranilstvo oziroma če se ugotovi, da moralno in politično ni primeren, da bi še naprej lahko opravljal dolžnost družbenega pravobranilca samoupravljanja.

Imamo še en predlog: 44. člen predloga zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja naj se bolj razširi. Pogoj, da družbeni pravobranilec dobro pozna probleme družbenoekonomskih odnosov in samoupravljanja, po mnenju naše delegacije ni zadosten. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče več razpravljati, končujem razpravo. Ali želi predstavnik predlagatelja odgovoriti na vprašanje? (Ne.)

Zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o sodiščih združenega dela se sprejme.

2. Predlog zakona naj pripravi Izvršni svet. Pri pripravi predloga zakona naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles in predloge, dane v razpravi na današnji seji ter pismene pripombe skupin delegatov.

Kdor je za ta sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Hvala lepa! Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor predlagani sklep sprejel.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Za svojega predstavnika je določil tovariša Bojana Škrka.

Predlog za izdajo zakona so obravnavali Odbor za družbenopolitični sistem in Odbor za finance Zbora združenega dela in Odbor za finance Zbora občin, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija. Poročila ste prejeli. Danes ste prejeli na mizo pripombe skupin delegatov.

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Bojan Škrk!

Bojan Škrk: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Vse širša samouprava v naši družbi, ki jo uveljavlja naša nova ustavna ureditev, terja tudi ustrezne družbene mehanizme, ki bodo učinkovito poskrbeli, da se bodo načela in določbe ustave v celoti uresničile. Zato se z ustavo zagotavlja posebno družbeno varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine. To varstvo uresničujejo skupščine družbenopolitičnih skupnosti in njim odgovorni organi, sodišča, ustavna sodišča, javni tožilec in družbeni pravobranilec samoupravljanja. Ta je samostojen organ družbene skupnosti, ki je po ustavi pooblaščen, da za varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine ukrepa in vlaga pravna sredstva ter izvaja druge z zakonom določene pravice in dolžnosti. Načela o položaju, pravicah in dolžnostih družbenega pravobranilca samoupravljanja bo določila federacija v skladu z 281. členom zvezne ustave. Zvezna skupščina je že sprejela predlog za izdajo zakona. V skladu s tem zakonom pa je pripravljen tudi predlog za izdajo republiškega zakona in prvi delovni osnutek tega zakona.

Predvsem bi želel poudariti, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja družbeni organ in ne pravosodni oziroma državni organ. Z ukrepi in pravnimi sredstvi bo lahko nastopil tudi proti družbenopolitični skupnosti, če bo le-ta

oziroma njen organ kršil samoupravne pravice delovnih ljudi oziroma oškodoval družbeno lastnino.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja tudi ne bo organ, ki bi sprejemal odločitve, s katerimi bi se neposredno varovali samoupravni in družbeno-lastninski odnosi, pač pa bo svojo funkcijo uresničeval s preventivnim delovanjem in z uporabo pravnih sredstev pri pristojnih organih. Družbenopolitična oziroma preventivna vloga družbenega pravobranilca samoupravljanja se bo kazala predvsem v tem, da bo spremljal stanje, probleme in pojave pri uresničevanju samoupravljanja delovnih ljudi in pri varstvu družbene lastnine ter obveščal o tem skupščino družbenopolitične skupnosti. Dajal bo mnenja in predloge za vzpostavitev samoupravnih odnosov v skladu z ustavnimi in zakonskimi določbami, pobude za izdajo dopolnitev in spremembo zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov, ki zadevajo varstvo samoupravljanja in družbene lastnine, in opozarjal organe upravljanja v organizacijah združenega dela in samoupravnih interesnih skupnostih na kršitve samoupravnih pravic in na škodo, povzročeno družbeni lastnini.

Pomembna ustavna pooblastila družbenega pravobranilca samoupravljanja bodo tudi ta, da bo začel postopek pred skupščino družbenopolitične skupnosti, ustavnimi sodišči, rednimi in samoupravnimi sodišči, zlasti pred sodišči združenega dela ter pred državnimi in samoupravnimi organi. Ta materija je v zakonu podrobno opredeljena in se pri njej ne bom dlje zadrževal. Zakon temelji na načelu, da republiški in občinski pravobranilci v okviru pravic in dolžnosti republike oziroma občine samostojno opravljajo svojo dolžnost in da med njimi ni hierarhičnega odnosa. Med seboj pa bodo sodelovali pri reševanju vprašanj, ki so skupnega pomena za izvajanje njihovih nalog.

Za družbenega pravobranilca samoupravljanja v zakonu niso določeni pogoji glede formalne izobrazbe. Družbeni pravobranilec samoupravljanja mora biti predvsem razgledan družbeni delavec, ki ima ustrezne moralno-politične lastnosti in ki dobro pozna probleme družbenoekonomskih odnosov in samoupravljanja.

V skladu z načeli zveznega zakona bo republiški zakon določil pristojnosti družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zlasti pa bo taksativno naštel pristojnosti družbenega pravobranilca samoupravljanja Socialistične republike Slovenije in s tem še jasneje razmejil pristojnosti republiškega in občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja.

Občinska družbeno pravobranilstva samoupravljanja ne bodo ustanovljena z zakonom. Ni namreč stvar zakona, da določi mrežo in sedež občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja; zato bo lahko vsaka občina ali pa več občin ustanovilo občinsko družbeno pravobranilstvo. Spričo funkcij družbenih pravobranilcev samoupravljanja in zainteresiranosti družbe za njihovo učinkovito delovanje bo vsekakor ustanovljeno večje število takih občinskih organov, saj morajo biti le-ti kar najbolj povezani s samoupravno bazo.

Na koncu mi dovolite, tovarišice in tovariši delegati, še nekaj besed razmejitvi pristojnosti med družbenim pravobranilcem samoupravljanja in sedanjim javnim pravobranilstvom. Po sedANJI zakonodaji so javna pravobranilstva organi družbenopolitičnih skupnosti, ki nudijo pravno pomoč in zastopajo te skupnosti in druge družbenopravne osebe pred sodišči in drugimi organi, na podlagi posebnih zakonov pa tudi varujejo premoženjske pravice in interese družbene skupnosti. Glede na ustavne funkcije družbenega pravobranilca samoupravljanja bo treba funkcijo javnega pravobranilstva omejiti na zastopanje

družbenopolitičnih skupnosti in drugih družbenopravnih oseb. Pri tem pa bi zakonito zastopanje in dajanje pravne pomoči lahko razširili še na samoupravne interesne skupnosti in na druge družbene subjekte. Že z zakonom o družbenem pravobranilcu samoupravljanja pa bo določeno, da družbeni pravobranilec lahko pooblasti javno pravobranilstvo, da o določenih zadevah vlaga tožbe, predloge in z zakonom predvidena pravna sredstva ter ga zastopa v postopku pred rednimi sodišči. Menimo, da teh organov ni mogoče združiti, ker je družbeni pravobranilec samoupravljanja družbeni organ, javno pravobranilstvo pa državni organ, vsak s točno določenimi pristojnostmi. Treba bo revidirati vse zakone, ki sedaj drugače opredeljujejo funkcijo javnega pravobranilstva.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče več razpravljati, predlagam naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o družbenem pravobranilstvu samoupravljanja se sprejme.

2. Osnutek zakona naj pripravi Izvršni svet. Pri pripravi zakona naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles, pismene predloge, pripombe skupin delegatov ter razpravo na današnji seji.

Kdor je za ta sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Sklep je soglasno sprejet.

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembi zakona o pomilostitvi, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Bojan Škrk. Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava predlog zakona v smislu 294. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po skrajšanem postopku kot predlog zakona. Želi predstavnik Izvršnega sveta predlog obrazložiti? (Ne.) Želi kdo besedo? (Nihče.)

Dajem na glasovanje predlog za skrajšani postopek. Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Zakon bomo torej obravnavali v zadnji fazi kot predlog zakona. Predlog zakona so obravnavali Odbor za družbenopolitični sistem našega zbora, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so dali poročila.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Potem lahko končam razpravo in preidem na glasovanje. Dajem predlog zakona o spremembi zakona o pomilostitvi na glasovanje.

Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet.

Prehajam na 19. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o obveznosti pridobitve predpisane strokovne izobrazbe za delavce v upravnih organih, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Bojan Škrk. Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala poročila. Poročili ste prejeli. Danes pa ste prejeli na klop tudi pripombe skupin delegatov.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Besedo ima dr. Drago Ocepek, delegat okoliša Ljubljana-Vič-Rudnik!

Dr. Drago Ocepek: Tovariši in tovarišice delegati! V imenu delegacije kulturno-prosvetnega področja 1. okoliša, Ljubljana predlagamo sestavljalcem predloga zakona, da se 4. člen osnutka dopolni. Ta člen pravi, da se delavcem v upravnih organih prizna strokovna izobrazba, ki jim je bila za določeno delovno mesto priznana na podlagi sedaj veljavnih predpisov. Predlagamo, da se ta stavek glasi: »Delavcem v upravnih organih se prizna strokovna izobrazba na delovnem mestu, ki ga zasedajo in ki jim je bila priznana za določeno delovno mesto.«

Pojasnilo: Po našem predlogu naj bi bila priznana izobrazba vezana le na eno institucijo in se pri spremembi delovnega mesta ne bi prenesla avtomatsko. Podobno je to urejeno v raziskovalnih organizacijah. Te organizacije tudi podeljujejo interne nazive, ki pa veljajo le znotraj organizacije. Taka rešitev je potrebna za vse delavce z nepopolno oziroma nezadostno izobrazbo.

Predsednik Štefan Nemeč: Besedo ima tovariš Jože Fras, delegat okoliša Maribor!

Jože Fras: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov, to je skupina državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev severovzhodne Slovenije iz Maribora je razpravljala o osnutku zakona o obveznosti pridobitve predpisane strokovne izobrazbe za delavce v upravnih organih. K osnutku daje določene pripombe oziroma dopolnitve. Te so podobne tistim, ki jih daje Zakonodajno-pravna komisija.

Naša skupina delegatov ima pomisleke k 8. členu, ki daje pravico predstojniku, da lahko delavca oprosti splošnega dela strokovnega izpita. Mnenja smo, naj bi se podrobneje predpisali pogoji za oprostitev splošnega dela strokovnega izpita. Osebnostno pa se strinjam z mnenjem Zakonodajno-pravne komisije k temu členu, da naj oprostitev opravi kolektivno telo.

Ko smo razpravljali o 9. členu tega zakona, smo ugotovili, da ne vsebuje vseh predpisov o priznanju izobrazbe. Predlagamo, da se ta člen dopolni še s predpisom, po katerem so delali dopolnilne izpite in s tem dobili priznanje višje izobrazbe določeni delavci iz državne uprave. To je pravilnik o posebnih strokovnih izpitih in tečajih za dodatno kvalifikacijo zdravstvenih uslužbencev. Po tem predpisu si je precej delavcev v organih sanitarne inšpekcije pridobilo višjo izobrazbo. Mnenja smo, naj se tudi ta predpis upošteva. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o obveznosti pridobitve predpisane strokovne izobrazbe delavcev v upravnih organih se sprejme.

2. Predlog zakona naj pripravi Izvršni svet. Pri pripravi zakona naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles, predloge, dane danes v razpravi, na seji zbora in pismene predloge skupin delegatov.

Kdor je za tak sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Sklep je soglasno sprejet.

Prehajamo na 20. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o načrtu dopolnitve statističnih raziskovanj iz programa statističnih raziskovanj, ki imajo pomen za vso državo, in o načrtu statističnih raziskovanj, ki imajo pomen za republiko v letu 1974.

Ta predlog odloka je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Za svojega predstavnika je določil tovariša Miloša Šulina, člana Izvršnega sveta in Franca Glavana, namestnika direktorja Zavoda SR Slovenije za statistiko.

Predlog odloka so obravnavali Odbor za družbenopolitični sistem Zbora združenega dela, Odbor za finance Zbora združenega dela in Odbor za finance Zbora občin. Slednja odbora sta dala skupno poročilo. Predlog odloka je obravnavala tudi Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala poročilo. Poročila in pripombe delegatov ste prejeli. Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? Prosim! Besedo ima dr. Miran Šlajmer, delegat iz Maribora.

Dr. Miran Šlajmer: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na podlagi posvetovanja s strokovno službo, ki opravlja statistična raziskovanja za potrebe regionalne interesne skupnosti zdravstvenega zavarovanja, predlagam, da se kazalcem, ki so posebnega pomena za vso Slovenijo, poleg tistih, ki so že v zakonu o statističnih raziskavah za vso državo, dodajo kazalci o zavarovancih po stalnem bivališču. Sedaj namreč podatki, s katerimi razpolagamo, ne prikazujejo realnega stanja o razvitosti zdravstvene službe. V Mariboru je več zavarovancev kot prebivalstva, ker uporabljajo zdravstvene storitve tudi ljudje iz sosednjih občin. Sredstva pa se prelivajo ne samo v druge občine, marveč celo v druge republike, ker imamo delavce iz drugih republik, ki uveljavljajo pravice za člane svojih družin. Zato nimamo ugotovljenega realnega stanja. Vprašujem predstojnika Zavoda za statistiko SR Slovenije, če ima kakšno pripombo k predlogu, da bi bil kazalec, ki bi imel večjo vrednost, statistično analiziran. To je kazalec o kraju prebivališča zavarovancev.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi razpravljati? Ali bi lahko tovariš Glavan odgovoril na vprašanje?

Franco Glavan: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na vprašanje, ki ga je postavil tovariš iz Maribora, naj odgovorim, da naš odlok o republiških raziskavah ne zajema vseh raziskav, ki se opravljajo v republici Sloveniji, temveč samo tiste raziskave, ki jih opravlja Zavod Socialistične republike Slovenije za statistiko. Raziskave, ki jih je omenil tovariš, opravljajo pooblaščenji organi, konkretno socialno zavarovanje. Zato te raziskave v ta odlok ne bi mogli vključiti.

Teh raziskav Zavod za statistiko ne opravlja. Po zakonu o statističnih raziskavah v Jugoslaviji, ki velja tudi za Slovenijo, opravi Zavod za statistiko le približno 50 do 60 % statističnih raziskav. Druge raziskave opravijo pooblaščenji organi. Služba, ki ste jo vi omenili, spada med pooblaščenje organe. Toliko v pojasnilo.

Predsednik Štefan Nemeč: Ste zadovoljni z odgovorom? (Da.) Želi še kdo razpravljati? Opozoril bi samo na pripombo s prosvetno-kulturnega področja za Celje, ki zadeva terminološki popravek besede »vajenec«; glasi naj

se »učenec obrti«. To naj bo popravljeno v redakciji. Se strinjate s tem popravkom? (Da.)

Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Predlog odloka je soglasno sprejet.

Prehajamo na 21. točko dnevnega reda, na predlog zakona o katastru komunalnih naprav, ki ga je Skupščini predložil Izvršni svet.

Zakon je bil obravnavan po rednem postopku, Skupščina prejšnjega sklica je obravnavala prvo in drugo fazo. Izvršni svet je za predstavnika določil tovariša Borisa Mikoša, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za urbanizem ter dr. Miroslava Sajeta, pomočnika republiškega sekretarja za urbanizem. Predlog zakona so obravnavali Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora združenega dela, ki sta dala skupno poročilo, vprašanja in varstvo okolja Zbora združenega dela, ki sta dala skupno poročilo, ter Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala poročilo. Poročila ste prejeli. Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Prosim!

Dr. M i r o S a j e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Mislim, da splošna uvodna beseda ni potrebna, ker je zakon kratek in obrazložen. Povem naj le, da predlagatelj sprejema amandmaje, ki jih je predlagal Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja ter varstvo okolja Zbora občin k 2., 6. in 10. členu zakona, prav tako tudi amandma Zakonodajno-pravne komisije k 10. členu predloga zakona.

Dan je bil tudi dodatni amandma k amandmaju k drugemu členu zakona. Predlagan je bil poseben status zelenih površin. Predlagatelj tega amandmaja ne sprejema, ker meni, da je varstvo zelenih površin dovolj kvalitetno rešeno v geodetski zakonodaji. V zakonu o zemljiškem katastru so namreč zelene površine predmet posebne vrste registracije. Tam so namreč registrirani gradbeni objekti na nerodovitnem zemljišču in katastrske kulture. Te bomo s podzakonskim predpisom še podrobneje precizirali kot zelenice, javne nasade, pokopališča, drevorede itd. Glede na to so zavarovane krajinske in ekološke značilnosti registriranih zelenic. Odpadejo edino manjše spremembe zelenic, zlasti ob cestah, ki imajo manjši ekološki in krajinski pomen, vplivajo pa na estetski videz in na varnost vožnje. Mislimo, da te zadeve niso enako pereče v vseh občinah in da zato ni razlogov, da ta vprašanja uredi republika za vse občine enako. Smotrno je, da to ostane v pristojnosti občin. Zaradi tega predlagatelj zavrača dodatni amandma skupine delegatov iz 8. okoliša Kranj. Hvala lepa.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Želi še kdo razpravljati? Ali želi besedo predstavnik odbora Franc Novak? Prosim!

F r a n c N o v a k : Poročilo k predlogu zakona o katastru komunalnih naprav.

Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora občin in Odbor za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije sta na skupni seji 21. junija 1974 obravnavala predlog zakona o katastru komunalnih naprav ter amandmaje Zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije k temu zakonu.

V načelni razpravi so se delegati strinjali s predlogom, da je treba veljavni zakon o katastru komunalnih naprav spremeniti, dopolniti ter uskladiti z ustav-

nimi spremembami. Odbora sta ugotovila, da novi zakon nalaga komunalnim delovnim organizacijam dodatne finančne obveznosti, ki jih bodo nekatere organizacije težko pokrivala. V razpravi o podrobnostih sta odbora sprejela naslednje amandmaje:

V 1. odstavku 2. člena naj se na koncu stavka pika nadomesti z vejico in doda besedilo: »o podzemnih in nadzemnih cisternah, ki vsebujejo zdravju škodljive snovi.«

V drugem odstavku naj se v tretji in četrti vrsti črta besedilo »podzemne in nadzemne cisterne za tekoča goriva in olja.« Delegati menijo, da mora ta zakon uvesti obvezno evidentiranje podatkov o podzemnih in nadzemnih cisternah, ki vsebujejo zdravju škodljive snovi. Tekoča goriva, olja, kemikalije in podobne snovi so potencialna žarišča onesnaženja pitne vode pa tudi človekovega okolja.

K 6. členu: V 5. vrsti prvega odstavka naj se »60 dneh« nadomesti s »30 dneh«. Zaradi večje učinkovitosti naj se po mnenju odborov predlagani rok skrajša na 30 dni. Zahtevana dokumentacija ob prijavi spremembe ni tako zahtevna, da bi bil za njeno sestavo potreben daljši rok.

K 10. členu: Za drugim odstavkom naj se doda nov tretji odstavek, ki se glasi: »Izvršilni predpisi iz prvih dveh odstavkov tega člena se izdajo najkasneje 6 mesecev po uveljavitvi tega zakona«. Kajti izvršilni predpisi že obstajajo! Potrebno jih je le spremeniti. Zato je po mnenju delegatov 6-mesečni rok dovolj dolg, poleg tega pa organizacije združenega dela ne bi mogle izpolniti svoje obveznosti iz 12. člena predloženega zakona, če bi bil rok daljši.

K amandmaju delegatov 8. okoliša Kranj pa lahko povem le svoje stališče: Ker je vodenje katastra zelenic odvisno predvsem od občinske skupščine, ni nobene potrebe po katastru. Situacija je v posameznih občinah zelo različna. Poleg tega pa že velja predpis o zelenih površinah. Zato se kot član Odbora za komunalno in stanovanjsko gospodarstvo ter varstvo okolja ne strinjam s predloženim amandmajem.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Slišali smo obrazložitev amandmajev. Slišali smo tudi, da amandmaja, ki ga je poslal tovariš Drago Štefe iz 8. okoliša, Kranj, predstavnik odbora in predlagatelj nista podprla.

Prehajamo na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmajih. Na glasovanje dajem amandmaje Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora združenega dela in Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora občin k 2., 6. in 10. členu.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Amandmaji so sprejeti.

Dajem na glasovanje amandma Zakonodajno-pravne komisije k 10. členu. Odbora in predlagatelj se z amandmajem strinjata.

Kdor je za ta amandma, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Amandma je sprejet.

Dajem na glasovanje amandma delegata tovariša Draga Štefeta iz 8. okoliša, Kranj k 2. členu. S tem amandmajem se ne strinjata niti predlagatelj niti ne odbor.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (4 delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Večina delegatov.) Se je kdo vzdržal? (5 delegatov.)

Amandma ni sprejet.

Dajem na glasovanje predlog zakona o katastru komunalnih naprav v celoti.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Zakon je soglasno sprejet.

Prehajamo na 22. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o dopolnitvi odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah odborov in komisije Zbora združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki ga predlaga Predsedstvo Skupščine na podlagi sklepa našega zbora.

Obveščam vas, da na današnji seji ne bomo še obravnavali odloka o personalni sestavi, ker je potrebno, da postopek za sestavo izvedemo čimbolj demokratično v smislu pripomb delegatov na prejšnji seji. Sestav odbora bomo določili na naslednji seji, ki bo predvidoma 24. julija.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Če nihče ne želi besede, končujem razpravo in dajem predlog odloka o dopolnitvi odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah odborov in komisije Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor predlog odloka sprejel soglasno.

Prehajamo na 23. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Preden preidemo na posamezne odloke, naj vas obvestim, da je Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve umaknila predlog odloka o imenovanju predstavnika Skupščine Socialistične republike Slovenije v Skupščino RTV Ljubljana in predlog odloka o imenovanju predstavnika Skupščine Socialistične republike Slovenije v Izdajateljski svet Dela. Te predstavnike imenuje Republiška konferenca Socialistične zveze delovnih ljudi Slovenije.

Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije in republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo, ki ga je predložila Komisija za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Za vse odloke je Komisija za svojega predstavnika določila tovariša Janeza Japlja, podpredsednika komisije. Ali želi predstavnik Komisije ustno obrazložiti predloge odlokov? (Ne želi.)

Prejeli ste tudi dopis Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Končujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo.

Predlog odloka o imenovanju javnega tožilca Socialistične republike Slovenije je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Končujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel odlok o imenovanju javnega tožilca Socialistične republike Slovenije.

Predlog odloka o razrešitvi in imenovanju ravnatelja Arhiva Slovenije je prav tako predložila Komisija za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Dajem na glasovanje predlog odloka. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi in imenovanju ravnatelja Arhiva Slovenije.

Predlog odloka o razrešitvi sodnika za prekrške in izvolitvi predsednika in sodnika za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani je prav tako predložila Komisija za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Pričenjam razpravo! Želi kdo besedo? (Ne.) Končujem razpravo in dajem na glasovanje predlog tega odloka. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi sodnika za prekrške in izvolitvi predsednika in sodnika za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani.

Predlog odloka o razrešitvi dveh sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani je predložila prav tako komisija za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Pričenjam razpravo! Želi kdo besedo? (Ne.) Končujem razpravo in dajem na glasovanje predlog tega odloka. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi dveh sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani.

Predlog odloka o izvolitvi petih sodnikov Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani je predložila Komisija za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Želi kdo besedo? (Ne.) Končujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi petih sodnikov Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani.

Predlog odloka o imenovanju 11 članov iniciativnega odbora za konstituiranje samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Socialistične republike Slovenije, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije, je prav tako predložila Komisija za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Želi kdo razpravljati o tem odloku? (Ne.) Končujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel predlog odloka o imenovanju 11 članov iniciativnega odbora za konstituiranje samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Socialistične republike Slovenije, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije.

Predlog odloka o imenovanju predstavnikov Socialistične republike Slovenije v Skupščino Izobraževalne skupnosti SR Slovenije je predložila Komisija za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije. Želi kdo besedo? (Ne.) Končujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel predlog odloka o imenovanju predstavnikov Socialistične republike Slovenije v Skupščino Izobraževalne skupnosti SR Slovenije.

Predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije v Svet Slovenske filharmonije v Ljubljani je predložila Komisija za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve.

Želi kdo razpravljati o tem odloku? (Ne.) Prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije v Svet Slovenske filharmonije v Ljubljani.

Predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije v Svet Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij v Ljubljani, in o določitvi delovnih in drugih organizacij, ki delegirajo svoje predstavnike v ta svet, je prav tako predložila Komisija za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Želi kdo razpravljati o tem odloku? (Ne.) Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije v Svet Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij v Ljubljani in o določitvi delovnih in drugih organizacij, ki delegirajo svoje predstavnike v ta svet.

Predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Novi Gorici je predložila Komisija za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije.

Želi kdo razpravljati o tem odloku? (Ne.) Dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela soglasno sprejel predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Novi Gorici.

S tem smo izčrpali to točko dnevnega reda in se vračamo k 12. točki dnevnega reda, ker smo že dobili amandma. Amandma smo dobili na klop. Želi predlagatelj obrazložiti amandma? (Ne želi.) Hvala lepa.

Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da pove mnenje Izvršnega sveta o amandmaju.

Milovan Zidar: Spoštovane tovarišice in tovariši delegati! Čeprav sem že v uvodni besedi skušal podrobno obrazložiti konstrukcijo intervencije na tem področju in čeprav je ta podrobno dokumentirana v predloženem gradivu, dovolite, da nekatere argumente ponovno poudarim, zlasti v zvezi z amandmajem tovariša Karla Franka. Amandma pomeni zahtevek, da se namenski prispevek za sanacijo družbenih mlečnih obratov razširi še na kmete. Sistem, ki ga predlagamo, pomeni enako minimalno odkupno ceno v nespremenjeni višini, enako dodatno premijo v višini 0,20 din za oba sektorja in enako osnovno premijo. Vsi trije elementi se všttevajo v ceno mleka.

Cena mleka je enotna! Del sredstev kmetje združujejo v kmetijski zadrugi za tiste dejavnosti, ki jih lahko opravljajo le skupno. Te so ureditev zbiralnic mleka, stroški za selekcijo in del stroškov za zbiranje mleka. Zaradi neugodnega položaja družbenih mlečnih farm v zadnjih desetih letih, ki je posledica prezadolžitvev, dediščina nefunkcionalnih objektov, od predvojnih veleposestev do objektov KDŽ in podobno, predpisane amortizacije, ki je niso sposobni plačevati, režije, socialnih dajatev, ki niso dotirane itd. Vse to je vplivalo na zmanjšanje proizvodnje mleka v družbenem sektorju za 1,4 odstotka v tem planskem obdobju. To je povzročalo ekonomske, socialne, prostorsko-socialne in najbrž tudi politične posledice. V istem obdobju se je na podlagi vrste ukrepov povečala proizvodnja mleka v kooperaciji za več kot 53 0/0. V tej situaciji se je Izvršni svet po številnih razpravah in posvetovanjih v strokovnih in družbenopolitičnih organizacijah odločil predlagati v zakonu posebno družbeno intervencijo, da se zaustavijo neugodna gibanja v tem sektorju in da se zagotovi razvoj, kakršnega v srednjeročnem planu predvidevamo.

Potrebno je reči, da je konstrukcija tega zakona takšna, da prispevka družbeni sektor ne dobi avtomatično. Dobile ga bodo samo tiste temeljne organizacije združenega dela, ki bodo do 31. 12. po enotni metodologiji in s soglasjem sekretariata predložile tak program sanacije, ki bo brezpogojno zagotavljal visoko produktivnost, najsodobnejšo tehnologijo in pa ekonomično proizvodnjo v določenem časovnem obdobju. Ob tej priložnosti moram reči, da za 10 000 dobaviteljev mleka tak pristop ni mogoč.

Torej je vprašanje, ali je potrebno tu ukrepati in rešiti proizvodnjo v korist ne samo komercialno-tržnih učinkov, ampak tudi v korist rekonstrukcije vse govedoreje na Slovenskem.

Torej ne gre za ceno mleka, marveč za strogo namenski prispevek, ki bi bil določen na podlagi programov in tudi sankcioniran. Z odlokom Izvršnega sveta bodo podrobneje določene pravice inšpekcijske službe. Ta bo imela pravico zadržati izplačilo sredstev, če se ne bi uresničevali sprejeti programi. Ta koncept torej ne temelji na premiji, marveč na posebnem prispevku oziroma na posebni subvenciji za določene rekonstrukcijske namene. To koncepcijo bi amandma porušil.

Opozoril sem že, da imamo vrsto ukrepov v korist kmetov. V letošnjem proračunu je predvidenih 8 milijonov din za beneficirane obresti, 9 milijonov din za pospeševalno strokovno službo, ki se financira iz republiškega proračuna, 25 milijonov din pa za dotacije za pospeševanje investicij v zasebnem sektorju. Občine dajejo za to dodatne davčne olajšave. Po naši evidenci so občine dale lani 18 milijonov din za pospeševalno službo. Predvideni so zvezni ukrepi za omiljenje stroškovne inflacije v višini približno ene nove milijarde dinarjev. Pomembne so tudi socialne dajatve občin in republike, ki tudi razbremenjujejo stroške proizvodnje. Naj povem, da samo republika prispeva polovico

sredstev za pokojninsko zavarovanje kmetov. Skratka, hočem reči, da tu ni diskriminacije. Paket ukrepov za zasebni sektor je izredno bogat in pester. Vseh teh bonitet družbeni sektor ne uživa.

V naslednjih letih, kot že rečeno, se predvideva razširitev medrepubliškega sporazuma o razvojni premiji. Ta bi bila prispevek družbene skupnosti kmetijskim zadrugam in obratom za kooperacijo. Njegov namen bi bil vzpodbujanje sovlaganj v zasebnem sektorju. Iz prispevka bi se dajali tudi krediti pod posebno ugodnimi pogoji, in to na način, ki ne bi vodil v privatizacijo sredstev, marveč bi krepil družbene poslovne sklade teh organizacij, ki jih seveda upravljajo združeni kmetje. Ker tega sistema še ni — predvideva se prihodnje leto — je republika v tem letu namenila, kot sem že prej omenil, 25 milijonov din nepovratnih sredstev za stimulacijo investicij.

Skratka, v bodoče se bomo zavzemali za sistem, ki bo krepil materialno bazo kmečke samouprave oziroma stimuliral vključevanje kmeta v združeno delo, skladno s sklepi, sprejetimi na zadnjem kongresu.

Ne nazadnje kaže omeniti, da v letošnjem proračunu sredstva niso zagotovljena in zato Izvršni svet z zakonom prosi za pooblastilo, da bi se lahko zadolžil v višini 25 milijonov dinarjev za uresničitev teh dodatnih ukrepov, da bi lahko hitro in učinkovito posegli na tem področju.

Predlagani amandma pa pomeni dodaten zahtevek v višini približno od 22,5 do 25 milijonov dinarjev v drugi polovici tega leta, če bi se povečal odkup, oziroma dvojno vsoto za naslednje leto. Za to seveda ni kritja tudi v okviru dodatnih pooblastil, ki jih predlagamo v predzadnjem členu tega zakona.

Nazadnje je treba reči, če bodo stroški v prihodnjem letu še rastle, da bo treba predlagati dvig maloprodajnih cen mleka.

Naj končam. Glede finančnih posledic ta amandma ni uskladen in ne proučen ter ni v skladu s konstrukcijo zakona. Niso proučene socialne in politične posledice, ki bi sledile zaradi diferenciacije med večjimi in manjšimi tržnimi proizvajalci, zato moram ta amandma odkloniti oziroma z njim ne soglašam.

Predsednik Štefan Nemeč: Obveščam zbor, da je tovariš Mahor odstopil od svojega amandmaja, ki je pa vključen v ta amandma. Prosim pa predstavnika Odbora za finance, da pove stališče odbora.

Vladimir Šanca: Odbor za finance tega zbora je na jutranji seji obravnaval nekatere predloge delegacij v zvezi s premijami, ki jih določa ta zakon. Odbor je obravnaval samo finančne posledice tega zakona, in sicer predvsem 3. točko obrazložitve zakona. Iz obrazložitve člana Izvršnega sveta smo zvedeli, da v republiškem proračunu ni sredstev za premije in da mora Izvršni svet najeti posojilo, da jih bo lahko kril. Odbor za finance ni mogel predvideti vira sredstev, iz katerega bi se črpale dodatne premije, ki se predlagajo z amandmajem. Verjetno je zakon o ukrepih za pospeševanje ena od parcialnih rešitev v razvoju kmetijstva. Predstavniki Izvršnega sveta nas je opozoril na več instrumentov, ki tudi stimulirajo živinorejo v zasebnem sektorju. Mislimo pa, če je tak sistem, to je da se tudi kooperantom dajo premije za potrebe razširjene reprodukcije, potreben, potem bo treba to reševati s posebnim predpisom, ki bi imel tudi finančno kritje.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi besedo predstavnik Zakonodajno-pravne komisije?

Stane Boštjančič: Dovolite, da povem nekaj besed o tem amandmaju s formalnopravnega vidika. V amandmaju bi morali biti opredeljeni kmetje kooperanti, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in prodajo kravjega mleka. V tem smislu bi bilo treba spremeniti tudi 2. člen, in sicer njegov drugi in tretji odstavek, če ne, amandma ne bi bil v redu.

Predsednik Štefan Nemeč: Obveščam vas, da je Zbor občin sprejel zakon v predloženem besedilu, brez amandmajev.

Želi še kdo razpravljati? (Ne.)

Prehajamo na glasovanje. Najprej glasujemo o predloženem amandmaju. Slišali ste, da amandmaja Izvršni svet, pristojni odbori in Zakonodajno-pravna komisija ne podpirajo.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (8 delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Večina delegatov dvigne roko.)

Amandma ni sprejet.

Prehajamo na glasovanje o zakonu v celoti. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (7 delegatov.)

Zakon je z večino glasov sprejet.

S tem smo izčrpali dnevni red.

Obveščam, da ni potrebno predlogov zakonov usklajevati z drugima zboroma.

Predvidoma bo naslednja seja zborna 24. julija. Hvala lepa za sodelovanje!

(Seja je bila končana ob 16.20.)

4. seja

(24. julija 1974)

Predsedoval: Š t e f a n N e m e c ,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9.10.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 4. sejo Zbora združenega dela, ki sem jo sklical na podlagi 365. člena ustave Socialistične republike Slovenije.

Dne 12. 7. 1974 smo vam poslali dnevni red. Kasneje pa smo dobili predloge za razširitev dnevnega reda. In sicer so predložili:

Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije predlog zakona o dopolnitvah zakona o najmanjšem osebnem dohodku;

Vodni sklad Socialistične republike Slovenije rebalans finančnega načrta vodnega sklada Socialistične republike Slovenije za leto 1974 in

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine Socialistične republike Slovenije predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije, da v imenu Skupščine sklene družbeni dogovor o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenih in imenovanih funkcionarjev v pravosodju ter predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije ter direktorja Zavoda Socialistične republike Slovenije za planiranje.

Obveščam vas, da z dnevnega reda, ki sem vam ga predložil 12. 7., umikamo predlog zakona o ustanovitvi visoke šole za organizacijo dela v Kranju, kajti Republiška izobraževalna skupnost Slovenije še ni razpravljala o tem zakonu, je pa po 27. členu ustavnega zakona za izvedbo ustave Socialistične republike Slovenije dolžna dati stališče, preden zbori dokončno odločijo o predlogu zakona.

Glede na to predlagam naslednji dnevni red:

1. izvolitev članov Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in poročilo te komisije;
2. odobritev zapisnika 3. seje Zbora združenega dela;
3. ocena gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v SR Sloveniji ob polletju 1974;

4. poročilo o poteku samoupravnega sporazumevanja in učinkovitosti delovanja samoupravnih sporazumov o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v letu 1973;

5. predlog z izdajo zakona o samoupravni interesni skupnosti za PTT promet;

6. predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna SR Slovenije (republiškega proračuna) za leto 1973;

7. osnutek zakona o stanovanjskih zadrugah;

8. predlog zakona o tržni inšpekciji;

9. osnutek zakona o zdravstvenem nadzorstvu nad živili;

10. predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani;

11. predlog zakona o potrditvi družbenega dogovora o temeljih razvoja elektrogospodarstva od 1974. do 1980. leta;

12. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje elektroenergetskih objektov;

13. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev odjemalcev električne energije na visoki napetosti za financiranje energetskega objektov;

14. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prispevku odjemalcev električne energije na nizki napetosti za financiranje energetskega objektov;

15. predlog zakona o oprostitvi plačevanja prispevkov in davka iz osebnega dohodka, doseženega z delom, ki je opravljeno za družbeno organizirane solidarnostne akcije;

16. predlog odloka o razdelitvi dela dohodka Loterijskega zavoda Slovenije v letu 1974;

17. predlog odloka o potrditvi rebalansa finančnega načrta Vodnega sklada Socialistične republike Slovenije za leto 1974;

18. predlog zakona o dopolnitvi zakona o najmanjšem osebnem dohodku;

19. predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije, da v imenu Skupščine SR Slovenije sklene družbeni dogovor o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenih in imenovanih funkcionarjev v pravosodju;

20. volitve in imenovanja;

21. vprašanja delegatov.

Ali se s predlaganim dnevnim redom strinjate? Delegatka iz Kranja Zdenka Jurančič ima besedo!

Zdenka Jurančič: Tovarišice in tovariši! Kot delegat združenega dela kranjske občine izražam svoje stališče in stališče ostalih treh delegatov, ki so bili določeni za današnjo sejo Zbora združenega dela, in predlagam, da točka o preosnovi Višje šole za organizacijo dela v Kranju v visoko šolo ostane na dnevnem redu te seje. Za tako stališče navajam naslednje razloge.

Višja šola je interne priprave za preosnovo v visoko šolo začela že v začetku leta 1971. Programske in kadrovske priprave znotraj šole so trajale do junija 1972. Pedagoški svet šole in svet šole sta v juniju 1972 obravnavala izvajanje priprav in sprejela sklep, da bosta predlagala Izvršnemu svetu Skupščine Socialistične republike Slovenije začetek postopka za preosnovo v visoko šolo.

Predlogu, ki je bil v juniju 1972. leta posredovan Izvršnemu svetu, je bilo priloženo gradivo (39 strani), v katerem so bile podrobno obrazložene potrebe po tovrstnem študiju ter zasnove programa in kadrovske ter drugi materialni pogoji za preosnovo v visoko šolo. V začetku 1972. leta in v maju 1973. leta sta preosnovo te šole obravnavala Občinski zbor in Zbor delovnih skupnosti Skupščine občine Kranj, ki sta na 1. seji prevzela formalno zakonsko iniciativo za preosnovo šole v visoko šolo, na drugi seji pa zahtevala čimprejšnjo rešitev tega vprašanja.

V septembru lanskega leta je na podlagi sklepa Koordinacijske komisije Izvršnega sveta za družbene dejavnosti sekretar za kulturo in prosveto imenoval začasno komisijo, ki naj bi proučila utemeljenost predloga za preosnovo višje šole v visoko šolo. Poročilo te komisije je koordinacijska komisija obravnavala na seji 14. 2. tega leta in ugotovila, da naj o pozitivnih stališčih začasne komisije do konca marca 1974 povedo svoje mnenje nekatere organizacije in skupnosti, med njimi tudi Izobraževalna skupnost Socialistične republike Slovenije.

Mnenja nekaterih izmed teh organizacij in skupnosti, to je Združenja visokošolskih zavodov v Mariboru, Gospodarske zbornice, Zavoda za šolstvo, Zavoda za zaposlovanje, so medtem dospela. O preosnovi višje šole v visoko šolo se je pozitivno opredelil tudi Izvršni odbor Skupščine izobraževalne skupnosti. Na izredni skupščini izobraževalne skupnosti dne 16. 7. pa ta točka ni bila sprejeta na dnevni red. Odložitev te točke z dnevnega reda pomeni preložitev začetka študija na visoki šoli za eno leto, kar pomeni, da bodo triletna prizadevanja šole in pa skupščine občine Kranj postala štiriletna.

Višja šola za organizacijo dela v Kranju se je kot prvi visokošolski zavod organizirala v smislu ustavnih dopolnil in nove ustave. S 60 organizacijami združenega dela, ki imajo skupaj okrog 100 tisoč delavcev, je sklenila samoupravne sporazume o razvijanju in financiranju izobraževanja na področju organizacije dela. Skupščina šole, ki jo sestavljajo delegati teh 60 organizacij dela in delegati študentje ter delavci šole, zahtevajo preosnovo šole v visoko šolo, na podlagi analize potreb po izobraževanju kadrov na tem področju.

Izobraževalna skupnost je prejela zahtevo za stališče o preosnovi v drugi polovici maja s prošnjo, da to svoje stališče formulira do 10. junija. Od tega časa do danes je imela Skupščina Izobraževalne skupnosti dve seji, vendar predlog ni bil uvrščen na nobeno izmed teh dveh sej. Šele na drugi seji, dne 16. 7., je bilo gradivo posredovano delegatom na mizo neposredno pred sejo, s predlogom, da se obravnava tega gradiva uvrsti na dnevni red. Člani Skupščine se iz proceduralnih razlogov s takim načinom niso mogli strinjati in dnevnega reda niso razširili. Zaradi tega danes ni mnenja skupščine, čeprav je Izvršni odbor te izobraževalne skupnosti preosnovo Višje šole za organizacijo dela že dvakrat obravnaval in zavzel pozitivno stališče. Postavlja se vprašanje, ali je tako ravnanje Skupščine v skladu z ustavo, hkrati pa tudi vprašanje, ali je dopustno zavreči večletne napore delovne skupnosti Skupščine občine Kranj in velikega števila organizacij združenega dela samo iz proceduralnih razlogov, ker je namesto pristojnega problem obravnaval nepristojni organ določene skupnosti, ob dejstvu, da so se lahko vsi ostali dejavniki izrekli pravočasno. Njihovo mnenje je bilo pozitivno. Zato smo mnenja, da naj se ta točka dnevnega reda kljub temu obravnava in da se šteje, kot da Izobraževalna skupnost nima mnenja, čeprav bi ga lahko povedala na dveh sejah. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: V zvezi s tem predlogom moram povedati, da ima delegatka možnost s podporo desetih delegatov predlagati, naj uvrstimo to točko na dnevni red. Če torej vztrajate, da naj to obravnavamo, prosim, če se še 10 delegatov izreče, da podpira vaš predlog! Očitno predlog podpira 10 delegatov, zato lahko o tem odločamo.

Dajem na glasovanje predlog, da damo preosnovno kranjske šole na dnevni red. Kdor je za to, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (14 delegatov.)

Predlog je sprejet. To bo naša 11. točka dnevnega reda. Dajem celotni predlog dnevnega reda na glasovanje. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko. (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (1 delegat.) Se je kdo vzdržal? (10 delegatov.) Hvala lepa.

Predlog dnevnega reda je z večino glasov sprejet. Pred prehodom na posamezne točke dnevnega reda vas obveščam, da smo se predsedniki zborov na predlog Izvršnega sveta dogovorili, da bomo uvodno obrazložitev k oceni gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v Socialistični republiki Sloveniji ob polletju 1974 poslušali na skupnem zasedanju vseh treh zborov.

Pred skupnim zasedanjem je potrebno opraviti še s 1. točko dnevnega reda, ki je izvolitev članov Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in poročilo te komisije. Predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora izvolimo za predsednika Franca Rutarja, za člana pa Gabrijela Živca in Ivana Ostrmana.

Želi morda kdo o predlogu razpravljati? Lahko preidemo na glasovanje? Glasovali bomo z dvigom rok. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 4. sejo Zbora izvoljeni za predsednika Franc Rutar, za člana pa Gabrijel Živec in Miran Ostrman.

Prosim predsednika in člana Komisije, da pregledajo pooblastila delegatov oziroma poročilo, ki ga je pripravila strokovna služba, in nato z njim seznanijo zbor. Za ta čas odrejam odmor. Prosim pa, da ostanete v dvorani, da bomo lahko začeli skupno zasedanje!

(Seja je bila prekinjena ob 9,25 in se je nadaljevala ob 9.35.)

Predsednik Štefan Nemeč: Tovarišice in tovariši! Ker delegati Zbora občin še niso zbrani, predlagam, da dokončamo prvo točko, da poslušamo poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja. Obveščen sem, da ima Komisija poročilo že pripravljeno. Prosim predsednika tovariša Franca Rutarja, da da poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja!

Franc Rutar: Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Socialistične republike Slovenije za 4. sejo dne 24. 7. 1974. leta.

Zbor združenega dela šteje 150 delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 142 delegatov, in sicer z gospodarskega področja 86 delegatov, s prosvetno-kulturnega področja 18 delegatov, s socialno-zdravstvenega

področja 10 delegatov, iz kmetijske dejavnosti 18 delegatov, iz obrtne in podobnih dejavnosti 4 delegati, iz delovne skupnosti državnih organov, družbeno-političnih organizacij in društev ter drugih delovnih skupnosti 5 delegatov, iz delegacije aktivnih vojaških oseb in civilnih oseb v službi oboroženih sil v SFRJ pa 1 delegat.

Na današnji seji niso prisotni delegati z naslednjih področij oziroma okolišev: z gospodarskega področja 4 delegati, socialno-zdravstvenega 3 delegati, iz obrtne in podobnih dejavnosti 1 delegat, torej skupno 8 delegatov. Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakonom in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vsa predložena pooblastila verificira.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Želi kdo razpravljati o poročilu Komisije? Če ne, prehajamo na glasovanje.

O poročilu bomo glasovali javno in v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno. Kdor je za poročilo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 4. sejo Zbora združenega dela.

Ugotavljam, da zbor lahko veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

S tem prekinjam sejo Zbora združenega dela, da bi počakali na skupno zasedanje.

(Seja je bila prekinjena ob 9.40 in se je nadaljevala ob 11. uri.)

Predsednik Štefan Nemeč: Nadaljujmo delo Zbora združenega dela.

Pred prehodom na posamezne točke bi vas rad, tako kot na prejšnji seji, opozoril na nekatere značilnosti procedure, ki so pomembne za naše delo. To bo verjetno praksa vse dotlej, dokler ne bomo sprejeli stalnega poslovnika. Sedaj smiselno uporabljamo določbe dosedanjega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije. Tako namreč določa odlok o začasnem poslovniku Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki smo ga sprejeli na prvih sejah zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije. Za današnjo sejo imamo predloge zakonov in drugih splošnih aktov, ki jih bomo obravnavali v različnih fazah postopka, bodisi v fazi predloga za izdajo bodisi v fazi osnutka ali pa v fazi predloga zakona. Zaradi boljšega razumevanja bi rad pojasnil, da zakone in druge splošne akte sprejemamo v fazi predloga za izdajo osnutka s sklepom, s katerim naložimo predlagatelju, da pripravi predlog zakona. Obenem mu naročimo, do kdaj mora zakon pripraviti in kaj mora pri pripravi zakona upoštevati.

V teh dveh fazah se dajejo samo pripombe, stališča in predlogi. Ne dajejo pa se še amandmaji. Amandmaji se dajejo v zadnji fazi postopka, ko se obravnava predlog zakona oziroma drug splošni akt.

Amandmaji morajo biti pisмени in jih je treba predložiti 8 dni pred sejo, na kateri bo zbor obravnaval zakonski predlog. Amandmaje je mogoče predlagati tudi na seji sami, dokler ni končana obravnava, vendar je v tem primeru potrebno, da podpre amandma še najmanj 10 delegatov.

V zvezi z odločbo, ki govori o tem, da je potrebno o amandmajih, ki so predloženi v obravnavo, obvezno dobiti mnenje pristojnega odbora in Zakonodajno-pavne komisije, če pa vsebuje amandma določbe, ki zahtevajo finančna sredstva, pa mora povedati svoje mnenje tudi odbor za finance, predlagam, da se dogovorimo, da se tega določila ne bomo držali dosledno, temveč da ga bomo prilagodili situaciji. To predlagam zato, ker imamo še vedno odbore s stalnimi delegati, ti pa niso vedno navzoči na sejah zborov.

Predlagano je, da o zadevah, s katerimi se strinjata Izvršni svet in Zakonodajno-pravna komisija, ne bi zahtevali mnenja pristojnega odbora. Kadar bi prišlo do različnih stališč, bi po potrebi ustanovili ad hoc odbor, ki bi bil sestavljen iz petih članov. Lahko pa bi zbor sprejel sklep, da se zadeva preloži na naslednje zasedanje zbora. Menim, da takšen pristop omogoča bolj prožno obravnavo posameznih zadev in zagotavlja, da bo postopek tekel nemoteno, obenem pa je zagotovljeno tudi to, da bodo amandmaji vsebinsko dobro proučeni.

Ce torej na kratko ponovim! Moj predlog je, da morajo k amandmaju, ki je predlagan na seji zbora, obvezno dati svoja stališča predlagatelj, Izvršni svet in Zakonodajno-pravna komisija.

V zvezi s pripombami skupin delegatov, ki ste jih danes prejeli na mizo, moramo opozoriti, da jih ne moremo vzeti za amandmaje, dokler delegat skupine ne pove, da naj se obravnavajo kot amandma.

Na postopek v zvezi z amandmaji vas opozarjam na začetku seje zaradi tega, da se boste lahko med sejo znajdlji in da se bodo lahko tisti, ki nameravajo dati amandma, pripravili. Opozarjam tudi, da lahko delegati dobijo ustrezno strokovno pomoč, bodisi od sekretarja zbora bodisi od sekretarjev odborov, ki so prav tako navzoči v dvorani.

Zaradi lažjega razumevanja poteka celotne seje bi rad povedal samo še to, da govorimo o skrajšanem postopku takrat, kadar preskočimo eno ali dve fazi sprejemanja zakona. Za to morajo biti posebni razlogi. Predlog za skrajšanje postopka da lahko predlagatelj pa tudi odbor. Vedno mora biti predlog utemeljen. Zato bom med sejo pozval vse predlagatelje skrajšanih postopkov, da svoje predloge pri posameznih točkah dnevnega reda utemeljijo.

Na postopek v zvezi z amandmaji bom opozoril tudi še med razpravo o posameznih točkah. Prosim vas pa, da opozorilo upoštevate. Če kaj ni jasno, pa lahko vprašate.

S tem mislim, sem pojasnil bistvena določila glede postopka, zato lahko preidemo k obravnavi posameznih točk dnevnega reda.

Prehajam na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika Zbora združenega dela.

Zapisnik 3. seje ste prejeli. Ima kdo pripombe ali predloge za dopolnitev zapisnika? (Ne.) Ker nima nihče pripomb oziroma predlogov za dopolnitev, ugotavljam, da je zapisnik 3. seje Zbora združenega dela odobren.

Prehajam na 3. točko dnevnega reda, to je na oceno gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v Socialistični republiki Sloveniji ob polletju 1974.

Gradivo je Skupščini Socialistične republike Slovenije predložil Izvršni svet. Uvodno obrazložitev smo poslušali na skupnem zasedanju vseh treh zborov.

Dal jo je podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije Zvone Dragan.

Za predstavnika na našem zboru je Izvršni svet določil tovariša Jožeta Zakonjška, predsednika Komiteja za družbeno planiranje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter Jožeta Novinška, člana Izvršnega sveta in direktorja Zavoda Socialistične republike Slovenije za planiranje.

Gradivo so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose Zbora združenega dela in Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo, nadalje Odbor za družbenoekonomski razvoj Zbora združenega dela, Odbor za finance Zbora združenega dela in Odbor za finance Zbora občin, ki sta prav tako dala skupno poročilo. Vsa ta poročila ste prejeli. Prav tako ste prejeli tudi povzetek k oceni gospodarskih gibanj, ki ga je dal Izvršni svet.

Pred prehodom na obravnavo bi vas rad obvestil, da bomo gospodarska gibanja obravnavali v dveh fazah. Današnja razprava predstavlja prvo fazo, druga in tudi sklepna faza pa bo na dnevnem redu našega zbora v mesecu septembru. V prvi fazi bi ocenili doslej zbrano gradivo ter dali sugestije, stališča in mnenja ter zadolžili Izvršni svet, da pripravi dokončno oceno ter predloži tudi potrebne ukrepe, s katerimi bo zagotovljeno, da se bodo gospodarska gibanja odvijala v okviru resolucij o družbenoekonomski politiki in razvoju Socialistične republike Slovenije v letu 1974.

Zato bomo na koncu te razprave sprejeli ustrezen sklep.

Pričenjam razpravo. Prosim, kdo želi besedo? Besedo ima delegat tovariš Franc Stanjko iz Maribora!

F r a n c S t a n j k o : Tovarišice in tovariši delegati. Dovolite mi, da povem nekaj misli v zvezi z oskrbo s surovinami in repromaterialom. Čeprav pravi ustavno načelo, da moramo v naši družbi uveljavljati take zasnove ekonomskega sistema, ki bodo neposredno koristile vsem delovnim ljudem v konkretnih okoliščinah razvoja naše družbe, se to načelo prav počasi uresničuje. Nevzdržna je v zadnjem času situacija v nekaterih panogah na področju oskrbe s surovinami in repromaterialom. Blagovni fondit so neurejeni in povzročajo, da izvoz surovin in polizdelkov narašča, pada pa izvoz finalnih izdelkov, kar je v nasprotju z reformskimi načeli, ki smo jih sprejeli leta 1965. Vse to povzroča, da na domačem tržišču v zadnjem času težko dobimo nekatere vrste surovin in repromateriala. Zato so delovne organizacije, ki te surovine in repromaterial uporabljajo, prisiljene surovine in repromaterial uvažati po znatno višjih cenah. Za primer naj dam lesno predelovalno industrijo, kovinsko industrijo itd. Mislim, da je teh problemov pri nas še precej več. Delavci mislimo, da v naši socialistični družbi ne bi smeli pri izvozu surovin in repromateriala izhajati samo iz podjetniških interesov, ki dajejo posameznemu kolektivu boljše finančne uspehe zaradi višjih cen surovin. Če gledamo na to z narodnogospodarskega vidika, vidimo, da tako nastaja ogromna škoda za naše gospodarstvo in celotno družbo.

Potrebno se je tudi zamisliti, ker je pogosto domača predelovalna industrija pripravljena plačati isto ali pa dostikrat še višjo ceno od izvozne, vendar je kljub temu izvoz na prvem mestu in šele nato domače tržišče. Mislim, da pri tem ne bi smeli pozabiti, da izvažanje surovin pomeni tudi neke vrste nerazvitost, saj bi s peozmeritvijo na predelavo surovin na domačem tržišču rešili mnogo problemov.

Mislim, da bo potrebno čim hitreje najti način, kako v najkrajšem času skleniti samoupravne sporazume s proizvajalci surovin in polizdelkov na eni strani in s predelovalnimi delovnimi organizacijami na drugi strani. Mislim, da je to osnova, da bo lahko priporočilo, ki govori o preusmeritvi na domače surovinske osnove, rodilo zelene uspehe. Čeprav so že narejeni določeni premiki, pa je vseeno sporazumevanje na tem področju vse prepočasno. Zato je potrebno na nek način zbuditi interes, predvsem zaradi večje stabilnosti našega gospodarstva, da se z akcijo dogovarjanja pohiti.

S tem v zvezi je pomembno poudariti tudi združevanje sredstev za hitrejši razvoj domače surovinske industrije, kajti le tako bodo delavci v združenem delu z dolgoročnim povezovanjem skrbeli za redno in pravočasno oskrbo s tistimi surovinami, reprodukcijskim materialom in proizvodi, ki jih v naši državi in tudi v svetu najbolj primanjkuje. Zato je potrebno čimprej urediti uvoz in izvoz surovin, posebno tistih, ki jih rabi naša industrija, to se pravi, da bi morali predvsem oskrbovati domače tržišče, seveda pod pogoji, ki omogočajo nadaljnji razvoj tudi surovinski bazi. To naj bi bila osnova, da bi se delavci v temeljni organizaciji združenega dela zavzemali pri nakupu opreme, surovin in polproizvodov za usmeritev na domače proizvajalce in na domače vire.

Neuskладena politika na področju oblikovanja cen povzroča s še vedno premočnimi administrativnimi vplivi neskladje med cenami surovin in končnimi proizvodi. Vse to je pripeljalo v težaven položaj predelovalno industrijo. Predvsem se zmanjšuje njena akumulativna in konkurenčna sposobnost. Tako se neupravičeno odliva dohodek iz določenih panog, kar zmanjšuje reproduktivno sposobnost in ovira normalno gospodarsko rast prizadetih delovnih organizacij v živilsko-kemični, lesno-predelovalni in kovinski industriji.

Mislim, da je na mariborskem področju posebno prizadeta avtomobilska, papirna, kemična in lesno-predelovalna industrija. Omenjam jih zaradi tega, ker predstavljajo precejšen dohodek naše občine. Ostale panoge so v podobnem položaju.

Naraščanje stroškov proizvodnje, ki niso v skladu s prodajnimi cenami, je povzročilo predvsem naraščanje stroškov reprodukcijskega materiala, osebnih dohodkov in pa naraščanje družbenih prispevkov. Vse to je prizadelo predvsem organizacije, katerih proizvodi so pod ostrejšo družbeno kontrolo cen. V splošni gospodarski praksi smo z ureditvijo formiranja prodajnih cen ustanovili dva sistema, enega na področju oblikovanja prostih cen, kjer delujejo svobodne tržne zakonitosti, podkrepljene s premajhno ponudbo, in drugega na področju kontrole cen. Sistema sta si povsem nasprotna, zato ni čudno, da nastajajo takšne razlike pri ekonomskih rezultatih poslovanja med temeljnimi organizacijami združenega dela. Te razlike so nastale predvsem v zadnjih mesecih, saj so se sprostile cene nekaterih proizvodov, predvsem polizdelkov. Vse to je organizacije, ki uporabljajo te polizdelke, privedlo do tega, da poslujejo na meji rentabilnosti, nekatere pa celo z izgubo.

Zato poudarjamo, da je potrebno politiko cen zastaviti tako, da bo zagotavljala enakopraven položaj vseh organizacij združenega dela v družbeni reprodukciji glede na vloženo delo, glede na konkurenčnost in tako dalje ter da bo hkrati odpravljala in preprečevala strukturna neskladja, ki pritiskajo na neuskladeno, nesorazmerno in pa največkrat tudi neupravičeno zvišanje cen.

Zaradi visokega zunanjetrgovinskega primanjkljaja in ker kopnijo devizne rezerve, je pričakovati tudi omejitve pri uvozu surovin in repromateriala. Zato

menimo, naj imajo pri uvozu prednost repromateriali in surovine, ki jih pri nas sploh nimamo ali pa jih je težko dobiti.

Uvozna zaščita naj se sproti prilagaja gibanjem cen na svetovnem trgu in naj bo selektivna tako, da bo pospeševala domačo potrebo repromateriala. Sistem uvozno-izvoznega sporazumevanja je zato potrebno postaviti na realnejše osnove, z elastično politiko cen, pri tem pa moramo upoštevati svetovna gospodarska gibanja in posebnosti domačega tržišča. Zato se moramo upreti tako imenovanemu trgovskemu uvozu in izvozu. Upoštevati moramo učinek. Mislim, da naj bo le-ta najvažnejši. Administrativni ukrepi, ki so še danes potrebni, pa morajo biti predvsem hitri, pa tudi učinkoviti.

Mislim, da ne bi smeli izvažati za vsako ceno, ampak le na osnovi realnih cen, uvažati pa bi morali resnično samo tisto, česar naša industrija in surovinska baza ne moreta zagotoviti. Če vzporedno s tem zagotovimo tudi večje domače zmogljivosti, bi nas verjetno ti ukrepi pripeljali do drugačnega razmerja v zunanjetrgovinski bilanci in tudi do drugačnega razmerja v razvoju našega gospodarstva. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Besedo ima tovarišica Nada Kovač iz Maribora!

Nada Kovač: Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da se na podlagi poslovnih rezultatov prvega polletja tega leta kot delegat mariborskega področja dotaknem v nekaj besedah perečega problema mariborske trgovine. Z zamrznitvijo marž v absolutnem znesku je trgovina, predvsem pa trgovina s prehrabenim blagom, v kateri delam, zelo prizadeta. Ena od štirih mariborskih organizacij združenega dela, ki oskrbujejo skoraj celotni mariborski bazen s prehrabnimi artikli, dela že z več sto milijonsko izgubo, v vseh drugih pa je tudi že več kakor 50 % prodajaln v izgubi. Po primerjalnih podatkih, ki jih imamo na razpolago, lahko ugotovimo, da je razlika v ceni padla od leta 1971 do danes za 15—80 %. Inflacijski proces, ki je še posebno izrazit ravno v obdobju zamrznjenih marž, ta položaj še potencira, kajti stroški poslovanja hitro naraščajo. Materialni stroški rastejo po poprečni stopnji 35—40 % na leto, pogodbene in zakonske obveznosti pa po poprečni stopnji 50 % letno, medtem ko osebni dohodki po poprečni stopnji 10 %.

Takšna nasprotna gibanja med razliko v ceni in stroški poslovanja seveda zožujejo manevrski prostor za formiranje skladov, ki nominalno in relativno padajo. Če bi hoteli ostati samo na nivoju enostavne reprodukcije, vemo pa, da to pomeni stagnacijo, bi se moralo izločanje v poslovni sklad povečati vzporedno z inflacijo. Analize pa nam kažejo, da so omenjene organizacije združenega dela pri za 25 % večji delovni stabilnosti izločale nominalno 12 % v poslovni sklad. To se dogaja ob minimalnih stopnjah amortizacije, za katere vemo, da niso več realne. Če bi hoteli preiti na ekonomsko izračunavanje amortizacije, bi bilo izločanje v poslovni sklad še manjše. Temu ustrezne pa bi bile tudi posledice. Nekatera prehrabena podjetja v Mariboru ustvarjajo na račun zategovanja pasu sicer še določeno nominalno akumulacijo, ki pa je zaradi padanja vrednosti dinarja samo še navidezna.

Po podatkih republiškega zavoda za statistiko so življenjski stroški narasli v zadnjih letih za 37 %. Osebni dohodki v naših prehrabnih trgovskih podjetjih pa so narasli za okoli 19 %. To se pravi, da so realni osebni dohodki neprimerno nižji od slovenskega povprečja. Za ilustracijo naj navedem, da so

naši povprečni osebni dohodki pod 2000 dinarjev na mesec, medtem ko je bilo slovensko povprečje leta 1973 2441 dinarjev. Posledica tega je velik odliv delovne sile iz trgovske mreže v druge dejavnosti. Najbolj boleče pa je to, da odhaja predvsem visoko kvalificiran in kvalificiran kader. Padanje akumulativnosti povzroča investicijsko nesposobnost oziroma nesposobnost razširjene reprodukcije. Zato ne moremo opravljati našega osnovnega poslanstva, ne moremo povečevati prodajnih površin in ne moremo ponuditi potrošniku dovolj dobrega blaga. Opažamo celo nasprotno težnjo: posamezne organizacije združenega dela zaradi nerentabilnosti že zapirajo prodajalne. Prav tako ne moremo modernizirati kapacitet, zaradi česar se povečujejo materialni stroški. Pomanjkanje obratnih sredstev, posledica česar je investicijska nesposobnost, se vidi tudi v tem, da so organizacije združenega dela zelo previdne pri nabavi zalog, kar siromaši prodajni asortiment. Posledice takšnega stanja so lahko hude ob elementarnih nesrečah ali v vojnem stanju in podobnih okoliščinah. Glede na opisano problematiko predlagam zboru, da sprejme sklep, da je potrebno kompleksno rešiti problematiko trgovine. Če ne bo problem razvoja trgovine v najkrajšem času ugodno rešen, bomo prišli v težave, katerih rešitev bo zahtevala večji napor. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi besedo? Prosim! Besedo ima tovariš Slavko Lužnik, delegat iz občine Lendava.

Slavko Lužnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegata v Zbor združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije v občini Lenart je podrobno obravnavala oceno gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v SR Sloveniji ob polletju 1974. Želim razpravljati o pomembnem vprašanju, ki izhaja iz predložene ocene.

Med pomembnimi vprašanji, ki so obravnavana v oceni gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe, so tudi vlaganja v manj razvitih območjih SR Slovenije. Kot je navedeno v gradivu republiškega zavoda za planiranje, zanimanje gospodarstva za vlaganje v manj razvitih območjih iz leta v leto narašča, na kar kažejo zlasti zahtevki investitorja za beneficiranje obrestne mere kreditov iz sredstev Socialistične republike Slovenije. V preteklih treh letih so zagotovljena republiška sredstva za pospeševanje gospodarskega razvoja manj razvitih območij v glavnem zadostovala. V letu 1974 pa kljub temu, da je bil v republiškem proračunu v ta namen določeni znesek sicer povečan, sredstva niso zadostovala niti za odobritev zahtevkov po prvem razpisu. Zahtevki so znašali približno 105 milijonov din. Razpoložljiva sredstva pa znašajo 44 milijonov din. Zahtevki po prvem razpisu znašajo prek 35 milijonov dinarjev. Da so zahtevki v letošnjem letu tako narasli, je razumljivo, saj priprave na pomembne investicije trajajo dve do tri leta, in tako je prav v letošnjem letu večina investitorjev, ki se je po sprejetju republiškega zakona v letu 1971 odločila za investiranje v manj razvitih območjih, pripravila vse potrebno za začetek investicije ter se prijavila na natečaj.

Kot izhaja iz gradiva, se je komisija Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, po prvem letošnjem razpisu, odločila za bistveno omejitev beneficirane obrestne mere in še za nekatere druge restriktivne ukrepe, vendar kljub temu ni mogla v celoti zadovoljiti zahtevkom po prvem razpisu, medtem ko so zahtevki po drugem razpisu v celoti nepokriti. Ker gre za ekonomsko zelo pomembne investicije v razvoju manj razvitih območij, katerih morebitna odlo-

žitev na prihodnje leto bi lahko neugodno vplivala na zainteresiranost gospodarstva za vlaganje na teh območjih, je nujno, da se zagotovijo dodatna sredstva, bodisi neposredno v proračunu Socialistične republike Slovenije bodisi z najetjem kreditov. Prav tako pa je nujno zagotoviti, da v prihodnje ne bo finančnih ovir za izvajanje ukrepov po določenih zakona o pospeševanju razvoja manj razvitih območij v Socialistični republiki Sloveniji.

Sedanje benefikacije so zaradi pomanjkanja sredstev znatno nižje od tistih, ki so predvidene v zakonu. Tako je v zakonu predvideno, da so beneficirane obrestne mere za kredite v celoti nad 3 %, razen tega pa je v zakonu tudi predvideno, da investitorji v manj razvitih območjih za dobo petih let ne plačujejo republiškega davka iz osebnega dohodka za delavce, ki se zaposlijo v novih obratih. Vendar je ta ugodnost sama po sebi odpadla, ker je bil republiški davek ukinjen. Menimo, da republiški proračun lahko zagotovi ustrezna sredstva, saj sedanja sredstva za pospeševanje gospodarskega razvoja manj razvitih območij v znesku 40 milijonov din ne predstavljajo primerne zneska. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Besedo ima tovarišica Karla Majcenovič, delegatka iz občine Lenart!

Karla Majcenovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije za področje državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev za območje mariborske, koroške in štajerske regije je podrobno obravnavala oceno gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v SR Sloveniji ob polletju 1974. Obravnavala je tudi problematiko, o kateri je govoril tovariš pred menoj. Predlog v celoti podpira.

Z razpravo pa želim poseči v problematiko financiranja občinskih proračunov. Problemi v zvezi s financiranjem proračunske porabe so namreč v nekaterih občinah, med njimi tudi v občini Lenart, tako pereči, da nujno terjajo najširšo družbeno presojo in takojšnje ukrepanje. Kot je znano in kot je navedeno tudi v oceni, se je v letošnjem letu v posameznih občinah bistveno spremenil obseg virov, iz katerih se oblikujejo sredstva za proračunsko porabo. Predvsem je prišlo do prazdelitve virov v tistih občinah, ki prejemale in so v preteklosti prejemale dopolnilna sredstva za financiranje vzgoje in izobraževanja.

Kolikor večja dopolnilna sredstva je posamezna občina v preteklih letih prejemale za vzgojo in izobraževanje, toliko večji je izpad njenih lastnih proračunskih dohodkov v letu 1974, kajti med temeljnimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi in občinami je bilo dogovorjeno, da se v letu 1974 za financiranje vzgoje in izobraževanja v vseh občinah uvede enaka stopnja prispevka. Solidarnostni sklad za financiranje občin naj bi se oblikoval po posebnem družbenem dogovoru v višini splošne porabe v letu 1974. Ker pa nekatere občine, in to zlasti tiste, ki naj bi odvajale največ sredstev v solidarnostni sklad, posebnega družbenega dogovora niso pravočasno podpisale, sistem solidarnosti kljub preteku več kot polovice leta še vedno ni zaživel. Razumljivo je, da so pri tem najbolj prizadeti tisti, ki po merilih posebnega družbenega dogovora pričakujejo iz sklada solidarnosti relativno največ sredstev.

V občini Lenart znaša predvideni dotok iz sklada solidarnosti dva milijona sedemsto pet tisoč dinarjev ali 24 % celotnega proračuna za leto 1974. Ker

iz sklada solidarnosti še ni dotoka, je proračun nelikviden in občasno blokiran. Tako občina ne more plačevati tekočih obveznosti, ogroženo pa je tudi plačevanje socialnih podpor in osebnih dohodkov delavcev iz uprave, sodstva, družbenopolitičnih organizacij itd.

Proračun črpa iz celotnega rezervnega sklada in nima več nobenih možnosti za premostitvena posojila. Zato sodimo, da je treba tako oblikovati solidarnostni sklad občin, da bodo še ta mesec začela dotekati sredstva iz tega naslova. Če pa to ni mogoče, naj se odobrijo občinam začasna premostitvena posojila iz republiških sredstev. Ob vsem navedenem želim poudariti, da je družbeno in politično neskladno, da so kljub dogovorjeni solidarnosti posamezne občine prepuščene odločitvam določenega števila občin, in to v glavnem najbolj razvitim in z družbenega vidika najbolj vplivnim. Čeprav razumemo, da imajo tudi te občine velike proračunske probleme in da je pri sprejemanju posebnega družbenega dogovora prišlo do določenih kompromisnih rešitev, vendarle sodimo, da je takšen način postopanja teh občin družbeno nekorekten. V takih odnosih so se občine, ki zaradi slabše razvitosti prejemajo solidarnostna sredstva, prisiljene dogovarjati, četudi so v primerjavi z drugimi občinami prizadete, medtem ko tiste, ki dajejo sredstva, lahko zahtevajo predhodno pokrivanje vseh lastnih potreb oziroma upoštevanje svojih predlogov. Kot predstavnica najmanj razvite občine ne želim tega problema posebej poudarjati. V imenu delegacije le opozarjam, da naj v bodoče k medsebojnemu dogovarjanju pristopamo z ustreznim družbenim poslušom.

Nujno je, da se pri tem bolj angažirajo republiški organi, kajti naj bo dogovarjanje še tako demokratičen način reševanja medsebojnih protislovij, brez objektivnih kazalcev in stališč republiških organov ni mogoče dosegati ustreznih rešitev, temveč so lahko prek dogovarjanja sprejete celo zelo enostranske rešitve.

Tako predlagam, da sprejme zbor naslednje stališče: »Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije je ob obravnavi ocene gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v SR Sloveniji ugotovil, da odklonitev podpisa posebnega družbenega dogovora o višini splošne porabe v občinah v letu 1974 s strani nekaterih občin povzročila izredno težak problem pri financiranju proračunskih potreb v posameznih občinah v SR Sloveniji. Zbor poziva vse občine ter ustrezne republiške organe, da takoj storijo vse potrebno, da se uresniči tisti del posebnega družbenega dogovora, ki predstavlja solidarnostno prelivanje sredstev med občinskimi proračuni. Če se solidarnostno prelivanje sredstev ne more zagotoviti v najkrajšem času, naj se občinam, ki nujno potrebujejo sredstva iz sklada solidarnosti, zagotovi ustrezna višina premostitvenega posojila iz republiških sredstev. Zbor nadalje poziva vse občine v SR Sloveniji, da z ustrezno družbeno odgovornostjo pristopijo k medsebojnemu dogovarjanju o oblikovanju sredstev za splošno porabo. Nujno je, da se v ta namen ob pomoči republiških organov pravočasno pripravijo in določijo minimalni standardi proračunske porabe občin kot osnova za družbeno dogovarjanje o oblikovanju sredstev za splošno porabo v letu 1975. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi besedo? Tovarišica Zdenka Jurančič, delegatka iz Kranja!

Zdenka Jurančič: Sem obenem delegat iz Kranja in član delegacije Socialistične republike Slovenije v Zboru republik in pokrajin. Ker razpravljamo o tekočih gospodarskih gibanjih v Sloveniji, bi želela ta zbor seznaniti

z razpravo o gospodarskih gibanjih v celotni Jugoslaviji. V tem mesecu smo delegati prvič na sejah odborov, prav tako pa tudi na seji Zbora republik in pokrajin obrazložili stališča naše delegacije. V juliju smo dobivali materiale gospodarskih gibanj. V tem času, ki je bil pravzaprav relativno kratek za razpravo in usklajevanje stališč, smo nekako uspeli z nekaterimi predstavniki v republici uskladiti stališča in ta stališča potem posredovati posameznim odborom v zvezni skupščini in jih včeraj tudi povedati na zasedanju zbora. Stališča naše delegacije so delegati iz drugih republik skoraj brez izjeme podprli. Predvsem smo se vsi strinjali s tem, da so materiali, tako kot je tovariš podpredsednik Izvršnega sveta že povedal, pripravljene neprimerno za današnje stanje, kritizirali smo kratek rok, predvsem pa smo poudarili, da ni potrebe po kakršnemkoli prehitrem ukrepanju zveznega izvršnega sveta. Naj vam preberem stališča, ki smo jih na osnovi vseh teh skupnih in skupno izraženih mnenj včeraj sprejeli na zasedanju. Točka o gospodarskih gibanjih je trajala točno pet ur. Sklepne misli Zbora republik in pokrajin so naslednje:

»Ob proučevanju gospodarskih gibanj v prvem polletju 1974. leta je Zbor republik in pokrajin soglašal z ocenami, da se na posameznih področjih uspešno realizira dogovorjena ekonomska politika, kar se predvsem nanaša na dinamiko gospodarske rasti, gibanje produktivnosti dela in na zaposlenost. K temu sta prispevala naslonitev organizacij združenega dela in delovnih ljudi na ustavna določila in izvajanje nalog dogovorjene ekonomske politike. Poleg pozitivnih gibanj ugotavlja Zbor republik in pokrajin tudi negativna gospodarska gibanja in negativne tendence, ki se kažejo v pospešeni rasti inflacije, v neuskladeni rasti izvoza in uvoza oziroma v porastu deficita v trgovinski in plačilni bilanci.

Te tendence in slabosti negativno vplivajo na položaj organizacij združenega dela, življenjski standard prebivalstva in vodijo v neenak položaj nekatera posamezna področja Jugoslavije. Izhajajoč iz razprav v odborih zbora in na zasedanju zbora, ima Zbor republik in pokrajin za potrebno, da vsi nosilci gospodarske aktivnosti podrobno analizirajo izvajanje dogovorjene ekonomske politike in ukrepajo za pravočasno izvrševanje svojih nalog, ki izhajajo iz resolucije o osnovah politike družbenoekonomskega razvoja v letu 1974 in iz programa te protiinflacijske akcije.

Zvezni izvršni svet naj pripravi in predloži Skupščini Socialistične federativne republike Jugoslavije pregled do sedaj sprejetih ukrepov, predvidenih v resoluciji za leto 1974 in v antiinflacijskem programu, z analizo doseženih uspehov, pri tem pa mora pokazati, katera področja in faktorji otežujejo realizacijo teh dokumentov.

Zvezni izvršni svet naj hitreje in odločneje realizira ukrepe, izhajajoče iz resolucije in antiinflacijskega programa ter izdela in predloži Skupščini potrebne ukrepe, da se odstranijo negativne tendence in da se čimbolj učinkovito realizira dogovorjena ekonomska politika za tekoče leto.

Zbor ocenjuje, da je potrebno čimprej pripraviti sistemske rešitve, ki bodo omogočile učinkovitejše odstranjevanje negativnih tendenc v gospodarskem razvoju. Na podlagi materialov, pripravljenih v skladu s temi sklepi in analizo o gospodarskih gibanjih v 9 mesecih tega leta bo Zbor republik in pokrajin ponovno razpravljal o gospodarski situaciji in v soglasju s skupščinami republik in avtonomnih pokrajin sprejel sklepe, ki bodo pomembni za tekoča gospodarska gibanja, predvsem pa za določanje politike družbenoekonomskega razvoja za leto 1975. V okviru tega materiala je potrebno posvetiti posebno pozornost

izvrševanju politike hitrejšega razvoja gospodarsko nezadostno razvitih republik in avtonomne pokrajine Kosovo.

Poročilo odborov in povzetek diskusije na seji zбора je potrebno predložiti zveznemu izvršnemu svetu zaradi uporabe in predlaganja materialov in ukrepov.«

Zadnji odstavek je bil sprejet zaradi tega, ker je bilo nemogoče tako plodno, bogato in obširno diskusijo zajeti v sklepnih mislih, vztrajali pa smo, da je potrebno bogastvo idej izraziti tudi v materialih zveznega izvršnega sveta. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Kdo še želi besedo? Prosim! Tovariš Makovec, delegat iz občine Ajdovščina.

Stojan Makovec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Tudi jaz se oglašam kot delegat v Zboru republik in pokrajin. Tovarišica Zdenka je povedala mnenje naše delegacije, zato tudi v celoti podpiram njena izvajanja. Dodal bi le nekaj misli.

Ob oceni gospodarskih gibanj lahko ugotovimo, da se naš republiški izvršni svet zelo uspešno vključuje v protiinflacijske ukrepe.

Pripraviti pa se moramo na to, da bodo imeli ti ukrepi nekatere neprijetne posledice. Ena izmed njih je prav gotovo podražitev življenjskih stroškov. Ob tem bi opozoril na besede tovariša podpredsednika Izvršnega sveta Zvoneta Dragana, ki je v ekspozeju poudaril, da podražitev kmetijskih pridelkov ni v skladu s podražitvijo industrijskih proizvodov.

Če hočemo, da bomo doma proizvajali več kmetijskih artiklov, moramo tudi na tem področju nekaj ukreniti. To bo zagotovilo, da ne bomo toliko odvisni od uvoza, kot smo bili do sedaj. Jasno, da bo to vplivalo na življenjski standard predvsem tistih kategorij delavstva, ki imajo nizke prejemke, zato bo treba s posebnimi ukrepi zagotoviti, da standard ne bo prizadet. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi besedo? Besedo ima tovariš Florjančič, predstavnik Izvršnega sveta!

Jože Florjančič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Svoj prispevek k razpravi bom omejil samo na splošno porabo v občinah Socialistične republike Slovenije.

V zvezi s tem je bil predlagan zboru konkreten sklep, in zdi se mi, da bi bilo prav, da bi bil zbor obveščen o poteku podpisa posebnega družbenega dogovora, kot tudi o tem, v kateri fazi je družbeni dogovor. Menim, da je to potrebno, preden zavzamemo dokončno stališče.

Verjetno veste, da je v okviru sprememb sistema financiranja splošne in skupne porabe bilo v Socialistični republiki Sloveniji v letošnjem letu več zelo revolucionarnih in obsežnih ukrepov, med drugim tudi ta, da se je od linearnega omejevanja proračunov občin prešlo na selektivno obravnavanje te problematike in da se je v splošnem družbenem dogovoru o višini splošne in skupne porabe v Socialistični republiki Sloveniji opredelila višina splošne porabe na nivoju občin, to je občinskih proračunov za vse občine. V okviru tega je bil izdelan poseben družbeni dogovor, h kateremu so pristopile vse občinske skupščine v Socialistični republiki Sloveniji, ki naj bi na selektiven način uredile vprašanje višine porabe, odvisno od posameznih faktorjev v posameznih občinah. Na ta način smo od linearnega omejevanja porabe na nivoju občin v prejšnjih

letih, vključno z letom 1973, prešli na ustrežnejši, selektiven sistem in s tem brez dvoma naredili velik korak naprej.

Res pa je, da se je pri pripravi posebnega družbenega dogovora o višini splošne porabe v občinah v letu 1974 in pri podpisovanju tega dogovora pojavilo več vprašanj, ki v letošnjem letu niso mogla biti v celoti proučena, a jih bo potrebno še v letošnjem letu dokončno proučiti in opredeliti tako, da bodo rešitve sprejemljive za občine, ki so tudi podpisnice tega družbenega dogovora. Obenem pa se bomo morali tudi dogovoriti za sistem, ki naj bi veljal v letu 1975.

V zvezi s tem se je pojavil problem, ker dvanajst občin ni podpisalo tega posebnega družbenega dogovora; med njimi so tudi ljubljanske občine, Skupščina mesta Ljubljana in Skupščina občine Maribor, ki predstavljajo v splošni in skupni porabi več kot četrtno vse porabe v Socialistični republiki Sloveniji.

Pri kasnejših razpravah in dogovarjanjih so tudi te občinske skupščine pristale na pogojen podpis tega družbenega dogovora: v mesecu septembru, ko se bodo usklajevali podatki po polletnih izračunih, naj se upoštevajo njihove zahteve glede opredeljevanja višine njihove porabe oziroma njihovih proračunov v letošnjem letu.

Po informacijah, ki jih imamo danes na voljo, bodo še danes vse občine v Sloveniji podpisale ta poseben družbeni dogovor, razen občine Velenje in občine Idrija, s katerima kljub dosedanjemu naporu ni bilo moč najti skupnega jezika.

Republiški sekretariat za finance je skupaj s Službo družbenega knjigovodstva pooblaščen, da v okviru tega posebnega družbenega dogovora izvede potrebne tehnične račune in da uresniči tisti del dogovora, ki določa, koliko bo posamezna občina glede na sprejet instrumentarij prispevala iz svojih izrednih dohodkov v solidarnostni fond oziroma prek sredstev solidarnosti občinam, ki s svojimi sredstvi ne bodo mogle zagotoviti ustreznega nivoja izvirnih proračunskih dohodkov. Ta račun je pripravljen, in če bodo občine, o katerih sem prej govoril, danes podpisale dogovor, bo Republiški sekretariat za finance skupaj s Službo družbenega knjigovodstva danes in jutri opravil vse ustrezne akcije, da bi se solidarnostna sredstva, predvidena v tem družbenem dogovoru, prenesla iz določenih občin v druge občine.

Pri tem moram seveda poudariti, da imamo, poleg določene zamude pri podpisu splošnega družbenega dogovora, opravka tudi z dokajšnjo nedisciplino posameznih občinskih skupščin oziroma posameznih občinskih uprav, saj smo šele z veliko muko zbrali vse podatke, ki so nujno potrebni za ta račun, za funkcioniranje družbenega dogovora.

Z velikim naporom nam je to končno le uspelo, tako da bo ta račun pripravljen in v zvezi s tem tudi izpolnjen člen družbenega dogovora, ki govori, da je potrebno proračun solidarnostnih sredstev izvesti na podlagi podatkov za prvo polletje. Tako so se občine v tem posebnem družbenem dogovoru dogovorile.

Solidarnostna sredstva, ki so opredeljena v tem družbenem dogovoru in ki se bodo prelivala, znašajo približno 3 stare milijarde dinarjev. Razporejena so po občinah glede na to, kakšen proračun imajo, kakšni so njihovi izvirni dohodki, skratka upoštevajoč vse tiste elemente v družbenem dogovoru, za katere so se občine dogovorile.

V zvezi s tem, sodim, bi bilo potrebno predlog sklepa korigirati. Prav bi bilo, da Zbor združenega dela opozori oziroma oceni, da je prišlo do zakasnitev in zagotovi, da se skladno s tem družbenim dogovorom naložijo naloge repu-

bliškimi upravnimi organi. Prav bi bilo tudi, da se izdelajo minimalni standardi. V dosedanji diskusiji je bila namreč temeljna dilema, ali tak način solidarnostnega prelivanja zagotoviti prek družbenega dogovora v občini ali pa to urediti na drug način, z zakonom ali kako drugače. Mislim, da gre za dilemo, ki bi jo bilo potrebno razčistiti prej, preden bi se Zbor združenega dela odločil, da naroči občinam in republiškim organi, da izdelajo minimalne standarde proračunske porabe občin.

Izkoristil sem to priložnost, da delegate Zbora združenega dela seznanim z dejanskim stanjem posebnega družbenega dogovora o višini proračunske porabe v občinah v letu 1974. Na drugi strani pa želim, da se na podlagi te informacije ustrezno korigira sklep, ki je bil predlagan zboru v potrditev.

Predsednik Štefan Nemeč: Tovariš Dragan, podpredsednik Izvršnega sveta, ima besedo!

Zvone Dragan: Še nekaj besed glede tistega dela razprave, v katerem je bil kritično ocenjen položaj v trgovini, zlasti v trgovini z živilskimi proizvodi, zaradi znane zamrznitve marž v absolutnem znesku od 26. novembra 1971 dalje.

Izvršni svet je že večkrat razpravljal in ocenjeval to stanje. Soglašamo, da je stanje zlasti v živilski trgovini skrajno kritično in da že mnoge organizacije delajo z izgubo. Zato smo nekajkrat v preteklih mesecih opozorili zvezni izvršni svet, naj se čimprej uskladijo odnosi med proizvodnjo in trgovino. Za čas, dokler pa ne bodo ti odnosi urejeni tako, kot predvideva ustava, smo terjali vsaj nekatere delne rešitve, na primer prenos pristojnosti za reguliranje marž živilskih proizvodov na republike, zaradi specifike posameznih republik na tem področju, in podobno. Zato je bilo tudi sklenjeno ob zadnjih podražitvah, da se za vse prehrabene artikle, katerih cene so bile korigirane, to so sladkor, olje, moka itd., korigirajo tudi marže v trgovini in se uskladijo v okviru posameznih republik. Tak ukrep je naš sekretariat za gospodarstvo skupaj z Gospodarsko zbornico in Zavodom za cene že sprejel, in to z veljavnostjo od istega dne, kot velja povečanje cen proizvodov. Zavedamo pa se, da s tem, v celoti gledano, problem trgovine še ni rešen, ampak da moramo pospešeno pripravljati kompleksnejše rešitve, ki bodo veljale za vso trgovino in bodo čimbolj ekonomsko urejale enakopravne odnose med proizvodnjo in trgovino. Toliko v pojasnilo, da ne bi bilo treba čakati na naslednjo sejo. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ni več razpravjalcev, lahko končamo. Predlagam, da upoštevamo predloge Odbora za družbenoekonomске odnose in da sprejmemo naslednji sklep:

1. Predloženo gradivo, ekspozice Izvršnega sveta, razprave v odborih in razprava na seji zbora so ustrezna osnova za nadaljevanje razprave o oceni gospodarskih gibanj ter splošne in skupne porabe v Socialistični republiki Sloveniji ob polletju 1974. Zaradi pomembnosti analize gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe je treba omogočiti širšo razpravo, tako da bodo delegati lahko sodelovali v razpravah v temeljnih organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah, kar jim bo omogočilo, da bodo zavzeli ustrezna stališča.

2. Vse dejavnike je treba aktivirati, da bi se zadržali dosedanji pozitivni trendi pri gibanju gospodarstva. Vsa odprta razvojna vprašanja in strukturalna

in globalna protislovja je treba reševati na osnovi samoupravnega organiziranja združenega dela in načel, ki so izražena v resoluciji o družbenoekonomskem razvoju za leto 1974. Na ta način bi se lahko onemogočile tendence, da se v novih ustavnih odnosih uveljavi star način gospodarjenja.

3. Ker smo v Socialistični republiki Sloveniji pri rasti osebnih dohodkov v glavnem v skladu s porastom družbenega proizvoda in produktivnosti dela, imamo osnovo, da se vprašanje rasti osebnih dohodkov rešuje prek družbenih dogovorov, ki naj zagotovijo, da bodo osebni dohodki odvisni od rezultatov vloženega dela in poslovnega rezultata.

4. Na področju skupne in splošne porabe je treba zagotoviti, da se bosta gibali v skladu s sprejetimi samoupravnimi sporazumi. Potrebna je analiza o tem, kateri porabniki presegajo dogovorjeno višino sredstev, in treba se je zavzeti za to, da se zmanjšajo prispevki organizacij združenega dela interesnim skupnostim in družbeni dejavnosti.

5. Zaradi visoke stopnje inflacije se je treba v sleherni proizvodni in neproizvodni organizaciji bolj usmeriti k iskanju notranjih rezerv, k pospeševanju produktivnosti dela ter k pospešenemu uresničevanju drugih rešitve za stabilnejše gospodarjenje, predvsem pa k uresničevanju protiinflacijskih programov, ki so bili sprejeti na vseh ravneh.

6. Pri visoki investicijski potrošnji bi bilo treba ugotoviti, katere investicije prispevajo k zboljšanju struktur in tudi k večji likvidnosti. Spremeniti je treba ukrepe kreditno-monetarne politike tako, da bodo zagotavljali selektivnost pri kreditiranju tistih objektov — prek poslovnih bank in ne prek narodne banke, ki bodo dajali največji poslovni učinek.

7. Zaradi poslabšanja izvozne strukture, kajti narašča izvoz reprodukcijjskih materialov, tudi takih, ki bi jih domača industrija nujno potrebovala, je treba spremeniti ukrepe zunanjetrgovinske politike: na samoupravni podlagi naj se sklenejo družbeni dogovori med Gospodarsko zbornico, asociacijami združenega dela in organizacijami združenega dela, omeji naj se izvoz surovin, ki jih potrebuje domača predelovalna industrija in poveča naj se stimulacija tistim izvoznikom, ki izvažajo finalne proizvode.

8. V okviru svojih pristojnosti naj sprejme Izvršni svet ukrepe, za katere je pooblaščen bodisi na podlagi ustave Socialistične republike Slovenije, podpisanih medrepubliških dogovorov, resolucije o družbenoekonomski politiki v letu 1974 bodisi kot podpisnik družbenega dogovora o osnovah programiranja nalog in o oblikovanju sredstev za skupno in splošno porabo za leto 1974, ter naj sodeluje skupaj z drugimi dejavniki pri izdelavi ukrepov Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije na področju kreditno-monetarne politike, zunanjetrgovinskega in kreditno-monetarnega sistema in pri ureditvi drugih sistemskih vprašanj.

9. Izvršni svet naj v skladu z resolucijo o družbenoekonomski politiki in razvoju Socialistične republike Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1974 ter o gibanju splošne in skupne porabe ob polletju 1974 predloži ustrezno dokončno oceno o gospodarskih gibanjih in ukrepe, da bi o njih razpravljala Skupščina Socialistične republike Slovenije v mesecu septembru 1974.

10. Izvršni svet naj med letom seznanja Skupščino Socialistične republike Slovenije o gospodarskih gibanjih in o gibanjih skupne in splošne porabe.

11. Zbor združenega dela podpira ukrepe Izvršnega sveta, ki so bili povedani v ekspoziciji podpredsednika Izvršnega sveta Socialistične republike Slovenije

tovariša Zvoneta Dragana in ki se nanašajo na zaščito tistih ljudi in občanov, ki so s podražitvijo najbolj prizadeti.

To so predlagani sklepi. Poleg tega pa je predlagala tovarišica Majcenovič še sklep, ki ga je komentiral tovariš sekretar za finance.

Sprašujem tovarišico Majcenovič, če se strinja s tem, kar je povedal tovariš sekretar, da naj bi se namreč del njenega sklepa spremenil.

Karla Majcenovič (iz klopi): Predlagam, da se glasuje o takem sklepu, kakršnega sem predložila.

Predsednik Štefan Nemeč: Torej želite, da gre na glasovanje sklep v celoti in se ne strinjate s tovarišem Florjančičem.

Predlagam, da najprej glasujemo o sklepih, ki sem jih prebral. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Dajem te sklepe na glasovanje. Kdor je zanje, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Sklepi so soglasno sprejeti.

Še enkrat bom prebral predlog, ki ga je dala tovarišica Majcenovič: »Zbor združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije je ob obravnavi ocene gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v SR Sloveniji ugotovil, da je odklonitev podpisa posebnega družbenega dogovora o višini splošne porabe v občinah v letu 1974 s strani nekaterih občin povzročila izredno težak problem pri financiranju proračunskih potreb v posameznih občinah v SR Sloveniji. Zbor poziva vse občine ter ustrezne republiške organe, da takoj storijo vse potrebno, da se uresniči tisti del posebnega družbenega dogovora, ki predstavlja solidarnostno prelivanje sredstev med občinskimi proračuni.«

S tem delom se Izvršni svet strinja. Nadaljevanje njenega predloga je: »Če se solidarnostno prelivanje sredstev ne more zagotoviti v najkrajšem času, naj se občinam, ki nujno potrebujejo sredstva iz sklada solidarnosti, zagotovi ustrezna višina premostitvenega posojila iz republiških sredstev.«

S tem delom se Izvršni svet ne strinja.

»Zbor nadalje poziva vse občine v SR Sloveniji, da z ustrezno družbeno odgovornostjo pristopijo k medsebojnemu dogovarjanju o oblikovanju sredstev za splošno porabo v letu 1975.« S tem delom predloga za dopolnitev sklepov se Izvršni svet strinja.

Predlog se nadaljuje z besedilom: »Nujno je, da se v ta namen ob pomoči republiških organov pravočasno pripravijo in določijo minimalni standardi proračunske porabe občin kot osnova za družbeno dogovarjanje o oblikovanju sredstev za splošno porabo v letu 1975.« S tem delom predloga se Izvršni svet ne strinja.

Predlagam, da glasujemo po odstavkih, kajti Izvršni svet se z nekaterimi odstavki predloga sklepa strinja, z nekaterimi pa ne.

Se strinjate s takim načinom glasovanja? Kaže, da ni pripomb. S prvim odstavkom se Izvršni svet strinja: »Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije je obravnaval oceno gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe in ugotovil, da je zakasnitev pri podpisu posebnega družbenega dogovora o višini splošne porabe v občinah v letu 1974 v nekaterih občinah povzročila probleme pri financiranju proračunskih potreb v posameznih občinah v SR Sloveniji. Zbor poziva vse občine ter ustrezne republiške organe, da tako storijo vse potrebno, da se uresniči tisti del posebnega družbenega dogovora, ki pred-

stavlja solidarnostno prelivanje sredstev med občinskimi proračuni.« Kdor se s takim besedilom strinja, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je ta del predloga sklepa soglasno sprejet. Drugi odstavek predloženega sklepa, s katerim se Izvršni svet ne strinja, pa se glasi: »Če se solidarnostno prelivanje sredstev ne more zagotoviti v najkrajšem času, naj se občinam, ki nujno potrebujejo sredstva iz sklada solidarnosti, zagotovi ustrezna višina premostitvenega posojila iz republiških sredstev.« Kdor je tudi za ta del predloga sklepa, naj prosim dvigne roko! (43 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (15 proti.) Se je kdo vzdržal? (60 vzdržanih.)

Ta del predloga sklepa ni sprejet.

Naslednji odstavek predloga sklepa, s katerim se strinja Izvršni svet, se glasi: »Zbor nadalje poziva vse občine v SR Sloveniji, da z ustrezno družbeno odgovornostjo pristopijo k medsebojnemu dogovarjanju o oblikovanju sredstev za splošno porabo v letu 1975.«

Kdor je za tak sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je ta del predloga sklepa soglasno sprejet.

Naslednji odstavek, s katerim se Izvršni svet ne strinja, pa se glasi: »Nujno je, da se v ta namen ob pomoči republiških organov pravočasno pripravijo in določijo minimalni standardi proračunske porabe občin kot osnova za družbeno dogovarjanje o oblikovanju sredstev za splošno porabo v letu 1975.«

Kdor je za ta del sklepa, naj dvigne roko! (17 delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (31 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (Vsi ostali delegati.)

Ta del predloženega sklepa tudi ni sprejet.

Želi še kdo besedo? (Ne.) Ker nihče ne želi razpravljati, lahko končamo to točko dnevnega reda.

Prehajam na 4. točko dnevnega reda, to je na obravnavo poročila o poteku samoupravnega sporazumevanja in učinkovitosti delovanja samoupravnih sporazumov o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v letu 1973.

Poročilo s povzetkom so predložili: Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, Gospodarska zbornica SR Slovenije, Republiški svet Zveze sindikatov SR Slovenije, Kulturna skupnost SR Slovenije, Zveza skupnosti zdravstvenega zavarovanja SR Slovenije, Izobraževalna skupnost SR Slovenije, Raziskovalna skupnost SR Slovenije in Služba družbenega knjigovodstva.

Kot svojega predstavnika je Izvršni svet določil Pavla Gantarja, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za delo. Poleg tega je Izvršni svet predložil stališča k poročilu, ki ste jih prav tako prejeli. Ali želi predstavnik Izvršnega sveta še ustno obrazložiti svoja stališča?

Besedo ima Pavle Gantar, republiški sekretar za delo!

Pavle Gantar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Poročilo, ki je predloženo temu zboru, je izpolnitev zakonske obveznosti, po kateri udeleženci družbenega dogovarjanja vsako leto poročajo o tem, kako so učinkovali samoupravni sporazumi o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke. To poročilo naj bi torej zajelo učinke, dosežene v letu 1973. Toda ker smo z zakonom, sprejetim v juliju 1973, uveljavili novi sistem samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja

na področju teh družbenoekonomskih odnosov, zajema predloženo poročilo tudi vrsto pojavov in problemov, ki so nastali — in so še vedno aktualni — ob prehodu s sistema, uveljavljenega v letu 1971 na sistem, uveljavljen v letu 1973. To je tudi razlog, da so k poročilu priložena stališča Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in gradivo, ki ga je pripravil Center za samoupravno sporazumevanje o delitvi dohodka in osebnih dohodkov pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije in katerega težišča so na problemih uveljavljanja in nadaljnjega dograjevanja tega sistema, zlasti v skladu z letos sprejeto ustavo.

Tovarišice in tovariši delegati! Triletno delovanje družbenega in samoupravnega usmerjanja na področju delitve dohodka in osebnih dohodkov s samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori je pokazalo pozitivne pa tudi negativne učinke. Pri oceni teh učinkov moramo ševeda upoštevati razne vidike. Pozitivni rezultati delovanja samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov se kažejo zlasti v temle:

1. Uveljavljeno je načelo družbene narave dohodka, to je, da je dohodek organizacije združenega dela del celotnega družbenega dohodka. Zaradi tega je treba na samoupravni podlagi, to je na temelju osnov in meril, določenih s samoupravnimi sporazumi usklajevati medsebojne interese med delavci iz različnih temeljnih organizacij združenega dela.

2. Zagotovljena so bila bolj uskladen gibanja osebnih dohodkov, v zvezi s sprejeto ekonomsko politiko na področju osebne potrošnje.

3. Sprejeti sistem usmerjanja delitev je omogočil bolj primerljivo vrednotenje dela med posameznimi dejavnostmi in tesnejšo odvisnost osebnih dohodkov od uspehov poslovanja organizacij združenega dela.

Iz podatkov, ki so razvidni iz gradiva, lahko ocenimo, da je tudi uporaba samoupravnih sporazumov prispevala k postopnemu uresničevanju načela: za približno enako delo enako plačilo.

4. Poenoteni so prejemki, ki gredo v breme materialnih stroškov in v breme sklada skupne porabe. V preteklosti so bili vzrok raznih konfliktov v organizacijah in med organizacijami združenega dela.

Negativni učinki pri delovanju samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov pa so zlasti naslednji:

1. Do sprejetja novega zakona v letu 1973 sta bila postopek sprejemanja kakor tudi vsebina dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja še močno pod vplivom državnih organov. Delavci neposredni proizvajalci niso zadovoljivo sodelovali pri odločanju o ureditvi posameznih vprašanj, kar je zaviralo razvoj socialističnih samoupravnih odnosov na področju samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke.

2. Nestabilnost pogojev za pridobivanje dohodka je včasih zelo negativno vplivala na razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke.

3. Samoupravni sporazumi niso vsebovali indikativnih določb za stimulatивnejšo delitev osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela.

4. Preveč je bila poudarjena kvantitativna stran meril pri delitvi sredstev za osebne dohodke (določanje mase kalkulatивnih osebnih dohodkov glede na izobrazbo), premalo pa je bila upoštevana kvalitativna stran te delitve, ki naj bi zagotavljala delitev po rezultatih dela.

Prav tako nismo še uveljavili nagrajevanja po rezultatih iz minulega dela.

Poleg že navedenih pozitivnih in negativnih učinkov so se pokazali še drugi pozitivni in tudi negativni pojavi, s katerimi bo treba računati pri nadaljnjem

dograjevanju sistema samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja na tem področju v skladu z zakonom, sprejetim v preteklem letu, ustavo, kakor tudi v skladu s političnimi dokumenti, sprejetimi zlasti na kongresu Zveze komunistov Slovenije in kongresu Zveze komunistov Jugoslavije.

Če ocenimo učinkovanje samoupravnih sporazumov s področja razporejanja dohodka in osebnih dohodkov v odnosu do gospodarskih gibanj v letu 1973, lahko ugotovimo naslednje pojave:

1. V letu 1973 se je povečal celotni dohodek v primerjavi z letom 1972 za približno 26 %, razporejena sredstva za osebno in skupno porabo pa so bila večja za 22 %.

2. Če primerjamo porast akumulacije s porastom sredstev za osebno in skupno porabo, lahko ugotovimo, da je porast v letu 1973 zaostal za pričakanjem po resoluciji o gospodarskem razvoju. Akumulacija se je povečala za okoli 15 %, to je za približno 7 % manj, kot pa so se povečala sredstva iz dohodka, namenjena za osebno in skupno porabo. Taka gibanja so vsekakor posledica gospodarskih razmer, ki so v letu 1973 vplivala na porast osebnih dohodkov zaradi hitre rasti življenjskih stroškov.

3. V letu 1973 so na področju gospodarstva dosegla razporejena sredstva za osebno in skupno porabo že 96 %, na področju negospodarstva pa 95 % od dogovorjenih sredstev za osebne dohodke po samoupravnih sporazumih.

4. Značilno je, da število organizacij, ki presegajo sredstva po merilih, dogovorjenih s sporazumi, hitro narašča. Na področju gospodarstva je bilo takih organizacij v letu 1971 81, v letu 1972 130, v zadnjem letu pa že 307. Na področju negospodarstva pa je bilo takih organizacij 16 v letu 1971, 26 v letu 1972 in 32 v letu 1973.

5. Organizacije združenega dela so se pri izplačevanju najvišjih osebnih dohodkov v zadnjem letu bolj prilagodile sprejetim merilom, in je število primerov preseganja limita manjše.

6. Sporazumi so prispevali k zmanjševanju neutemeljenih razponov med poprečnimi osebnimi dohodki posameznih dejavnosti, med poprečnimi osebnimi dohodki podpisnikov enega sporazuma, vendar je to le prvi in začetni korak k postopnemu uresničevanju osnov, ki bodo omogočile realizacijo načela: za približno enako delo, enako plačilo.

7. Ob koncu leta 1973 smo uspeli nekako ustaliti oziroma uravnovesiti osebne dohodke na relaciji gospodarstvo in negospodarstvo. To usklajevanje poskušamo nadaljevati tudi v letu 1974.

V zvezi z izvajanjem samoupravnih sporazumov pa bi zlasti opozoril na dva pojava:

1. Po določbah zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju iz leta 1973 morajo skupne komisije udeležencev samoupravnega sporazumevanja obravnavati vsak primer, ko podpisnik pri razporejanju dohodka preseže obseg sredstev za osebno in skupno porabo, določenih po samoupravnem sporazumu. Na tej podlagi morajo skupne komisije odločati o tem, ali naj se tak podpisnik obravnava kot kršitelj sporazuma. Če ga komisija obravnava kot kršitelja, je podpisnik dolžan plačati prispevek od preseženih sredstev v sklad skupnih rezerv.

Po ugotovitvah, navedenih v poročilu, so skupne komisije z obravnavanjem teh primerov v zaostanku. Poleg tega je treba še opozoriti, da so skupne komisije v večini primerov ugotovile, da ni elementov, na podlagi katerih bi

obravnavali kot kršitelja tistega podpisnika samoupravnega sporazuma, ki je presegel s samoupravnim sporazumom dogovorjena sredstva.

Udeleženci družbenega dogovarjanja sodijo, da bi morale skupne komisije čimprej obravnavati vse kršitelje in te primere čimbolj objektivno presoditi. To so prvi preizkusi samoupravnega ocenjevanja in samoupravnega urejanja. To je postala pravica in dolžnost delavcev in njihovih delegacij.

2. V zadnjem času so opazni pojavi uravnilovke, ki je deloma tudi posledica neprožnih limitov v samoupravnih sporazumih. V tej zvezi je treba poudariti, da samoupravni sporazumi določajo samo obseg dovoljenih sredstev za osebne dohodke, delitev pa je v rokah delavcev vseh organizacij združenega dela. Organizacije združenega dela morajo temu problemu posvetiti večjo pozornost. Nesporno je, da je uravnilovka zelo pomembna zavora pri nadaljnjih prizadevanjih za nagrajevanje po rezultatih dela in za dvig produktivnosti. Zato je treba usmeriti ves trud za razvoj sistema delitve osebnih dohodkov, ki naj bi bolj kot doslej spodbujal osnovne nosilce produktivnosti dela.

Tovarišice in tovariši delegati! Mislim, da je treba opozoriti še na nekatere momente nadaljnje graditve sistema razporejanja dohodka in osebnih dohodkov ter njegovega usklajevanja z ustavo in z družbenopolitičnimi dokumenti. V tej zvezi bi še posebej opozoril na naloge dograjevanja tega sistema, ki so razvidna deloma iz predloženega poročila, deloma pa tudi iz predloženih stališč Izvršnega sveta in iz gradiva Centra za samoupravno sporazumevanje pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije.

1. Krepiti, razvijati in usposabljeni je treba samoupravno organiziranost nosilcev samoupravnega sporazumevanja. Poglavitni nosilci tega sporazumevanja so delavci v temeljnih organizacijah združenega dela, njihovi po delegatskem sistemu oblikovani organi in sindikati.

2. V prihodnjem obdobju je treba intenzivirati strokovno in politično delo pri dograjevanju tega sistema, kar je ena izmed prioritarnih nalog vseh podpisnikov sporazumov. Osrednji nosilec usklajevanja sporazumov so, kot sem že omenil, sindikati, ki v skladu z novo ustavo in političnimi dokumenti dobivajo posebne pravice in dolžnosti na tem področju.

Seveda morajo svojo nalogo opraviti tudi ostali družbeni dejavniki, ki nastopajo kot dejavniki v procesu družbenega dogovarjanja. Kljub temu, da je bilo na tem področju od uveljavitve novega zakona opravljeno določeno delo in da so se razčističevali nekateri problemi, v celoti ne moremo biti zadovoljni z dosedanjimi rezultati. Res je, da gre za ureditev zelo pomembnega področja, kjer je treba posamezna ustavna in politična stališča konkretizirati v praksi. Pri realizaciji teh stališč se pojavljajo razne dileme, ki jih moramo čimprej razčistiti, in čimprej se moramo lotiti reševanja in ureditve tega področja. To je eno najbolj pomembnih področij za nadaljnjo graditev našega družbenega in ekonomskega sistema. Zato je zlasti potrebno, kar izhaja iz predloženega gradiva, da se delavci prek ustreznih skupnih komisij (komisija za presojo) in ostalih organov ter sindikatov kot osnovnih nosilcev dejavnosti na tem področju ustrezno organizirajo, da bodo te naloge lahko čim boljše in čim uspešneje izpeljali. Temelj je samoupravno urejanje tega področja. Vloga države pa je točno opredeljena z ustavo.

3. Z nadaljnjo graditvijo sistema moramo zagotoviti, da bo osebni dohodek delavca ustrezal rezultatom njegovega dela in osebnemu prispevku, ki ga je dal s svojim živim in minulim delom k povečanju dohodka organizacije združenega dela. V tej zvezi je treba omeniti dosedanje pomanjkljivo zajemanje

rezultatov minulega dela. To je treba urediti v samoupravnem sistemu in v novih samoupravnih sporazumih.

Nadalje se je treba približati načelu: za približno enako delo, enako plačilo, ki je v skladu z načelom delitve po delu. Zagotoviti je treba tako samoupravno urejanje delitve, v katerem bodo osebni dohodki faktor rasti produktivnosti dela in kjer bomo odklanjali pojave uravnilovke, ki so zavora za nadaljnjo rast produktivnosti dela. Osebni dohodki morajo biti faktor rasti produktivnosti dela. S samoupravnim sporazumevanjem moramo prav tako poglobljati in razširjati solidarnost delovnih ljudi tudi na področju razporejanja dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Poleg Izvršnega sveta kot predlagatelja stališč in sopredlagatelja poročila so bili na sejo povabljeni tudi ostali predlagatelji. Ali želi kdo od predlagateljev še ustno dopolniti poročilo? Ugotavljam, da ne. Prejeli ste tudi gradivo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki je povzetek »Dograjevanja samoupravnih sporazumov o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke.«

Celotno gradivo sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose Zbora združenega dela in Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo. Ta poročila ste prejeli.

Pred prehodom na obravnavo vas želim opozoriti, da bomo tudi to gradivo obravnavali v dveh fazah. V prvi fazi, danes, bomo ocenjevali predloženo gradivo, ga dopolnjevali s predlogi, stališči in mnenji, v drugi fazi pa bomo obravnavali konkretne predloge za spremembe in dopolnitve sedanjega sistema. Po končani razpravi bomo sprejeli sklep, v katerem bomo ocenili predloženo gradivo in naročili predlagateljem, da izdelajo potrebne predloge za spremembe in dopolnitve sedanjega sistema samoupravnega sporazumevanja in za učinkovitost delovanja samoupravnih sporazumov o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v letu 1973.

Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovarišica Anica Raih!

Anica Raih: Sem član skupine delegatov za prosveto in kulturo za mariborsko regijo. Govorila bom o osebnih dohodkih v prosveti, o vrednotenju dela in nagrajevanju dela prosvetnih delavcev.

Ali je delo prosvetnih delavcev tako malo cenjeno, da smo od 77 grupacij na 68. mestu, celo za delavci tekstilne industrije? Ugotavljamo, da so se življenjski stroški povečali za 22%, osebni dohodki prosvetnih delavcev pa so se zvišali le za 6% ali pa še za nekaj manj. Iz tega je razvidno, da je naše delo celo slabo vrednoteno.

Kakšno stališče ima Izvršni svet do nerešenih materialnih vprašanj v šolstvu, če vemo, da imajo delavci v šolstvu vedno več nalog, nagrajevani pa so slabše? Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi besedo? Kaže, da nihče več. Mogoče želi predstavnik Izvršnega sveta takoj odgovoriti na to vprašanje?

Pavle Gantar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Mislím, da je tovarišica Raih postavila dve vprašanji. Eno je vprašanje materialne problematike na področju šolstva. Tovarišica delegatka postavlja to kot posebno vprašanje delegata Izvršnemu svetu. Na vprašanje o osebnih dohodkih

pa bom takoj odgovoril. To vprašanje se nanaša na področje šolstva in tudi na ostale družbene dejavnosti.

V drugi polovici leta 1973 nam je uspelo s spremembami in dopolnitvami samoupravnega sporazuma s področja šolstva uskladiti gibanje osebnih dohodkov na tem področju z gibanji osebnih dohodkov na področju gospodarstva. Po zamrznitvi osebnih dohodkov na področju družbenih dejavnosti v prvi polovici leta 1973 smo ta problem poskušali reševati s precejšnjimi spremembami samoupravnih sporazumov na področju družbenih dejavnosti, med njimi tudi v šolstvu. S samoupravnimi sporazumi je bil določen le obseg dovoljenih sredstev, notranja delitev pa je seveda v pristojnosti organizacij združenega dela, torej tudi posameznih šol. Tudi v resoluciji o gospodarskih gibanjih, ki jo je sprejela Skupščina SR Slovenije kot družbeni dogovor najbolj odgovornih dejavnikov v republiki, smo ocenili, da so se osebni dohodki v družbenih dejavnostih v drugi polovici leta 1973 kolikor toliko uskladili z osebnimi dohodki v gospodarstvu. To usklajevanje je treba nadaljevati tudi v letu 1974.

To usklajevanje se nadaljuje. Vsake tri mesece se ugotovi, za koliko so se povečali osebni dohodki v gospodarstvu na pogojno nekvalificiranega delavca. O odstotku povečanja se obvesti podpisnike republiškega družbenega dogovora, da bi odločili o povečanju osebnih dohodkov tudi na področju negospodarskih dejavnosti. Iz tega je razvidno, da se v dani situaciji poskušajo najti vse mogoče rešitve in da se nadaljuje usklajevanje osebnih dohodkov iz druge polovice leta 1973 tudi v letošnjem letu.

Opozoril bi tudi, da je bilo iz ekspozicije podpredsednika Izvršnega sveta razvidno, da se bodo po ustreznem dogovoru in stališčih, ki jih bodo sprejeli zlasti podpisniki republiškega družbenega dogovora, zagotovila določena sredstva, ki se bodo natekla iz prispevkov za financiranje raznih družbenih dejavnosti. Ocenjujemo, da bo teh sredstev zaradi porasta osebnih dohodkov nekoliko več. Po ustreznem dogovoru se bodo ta sredstva lahko porabila tudi za nagrajevanje na teh področjih.

Toliko bi lahko odgovoril tovarišici delegatki in ostalim glede truda, ki ga vlagamo za reševanje zelo občutljive problematike nagrajevanja na vseh področjih družbenih dejavnosti. Hvala lepa.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Besedo ima tovariš Stojan Makovec!

S t o j a n M a k o v e c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Imam pripombo o večkrat uporabljenem izrazu, ki po mojem mnenju slabo vpliva na delavne ljudi. Gre za izraz uravnilovka.

Delavci pod tem izrazom razumejo, kot da so najvišje ravni proti temu, da bi delavec imel večji osebni dohodek. Delavci menijo, da je tisti, ki je na višjem položaju, proti temu, da bi se osebni dohodki izenačevali.

Menim, da bi bilo boljše, da bi uporabljali namesto uravnilovke načelo, da naj bo vsak nagrajen po delu, po izobrazbi in po položaju. Izraz uravnilovka je prišel že tako daleč, da pomeni, kot da je delavec že preveč plačan in kot da je tisti, ki je na višjem položaju, premalo plačan. Predlagam, da bi ta izraz zamenjali z bolj ustreznim.

Imam še drugo pripombo, ki sem je tudi slišal od delavcev. Sicer ne živim v delovni organizaciji, ampak na podeželju, vendar tudi tam slišim razne pripombe, za katere menim, da jih je treba upoštevati in povedati. Že v svoji prvi

razpravi sem omenil posledice najnovejših podražitev za porast življenjskih stroškov. Pri tem bodo prizadeti tisti z najnižjimi osebnimi dohodki. Povečanje osebnih dohodkov zaradi porasta življenjskih stroškov se pogosto obračunava v odstotkih na vse osebne dohodke. Po mojem mnenju to ni pravilno. Če se obračunavajo življenjski stroški, se mora povečanje osebnih dohodkov nanašati predvsem na najbolj prizadete. Povečanje naj se prizna enako za vsakega zaposlenega, tako da vsak dobi ustrezen dodatek, saj se ta povečanja nanašajo na porast življenjskih stroškov in torej ne gre za povečanje zaradi večjega dela.

Predsednik Štefan Nemeč: Besedo ima delegat dr. Drago Ocepek!

Dr. Drago Ocepek: Priključujem se mnenju tovarišice, ki je postavila vprašanje glede osebnih dohodkov prosvetnih delavcev. Izražam pomislek oziroma ne strinjam se z odgovorom tovariša Gantarja, in to iz teh razlogov:

1. Mislim, da nas odstotki, s katerimi zelo radi operiramo, vedno zavajajo. Morali bi enkrat imeti razgrnjene absolutne vrednosti. Prav nič ne pomeni, če je neka dejavnost povečala osebni dohodek za 15 % druga pa samo za 2 %, če ne vemo, koliko je 100 %. To vprašanje postavljam zaradi tega, ker smo slišali, in je to tudi navedeno v gradivu, da smo imeli v letu 1973 na področju gospodarstva čez 300 delovnih organizacij, ki so presegle dogovorjene osnove samoupravnih sporazumov, na področju negospodarstva pa samo 32. Upam si trditi, da niso iz vzgojno-izobraževalne dejavnosti, ampak so najbrž projektantske, ki se tudi štejejo med negospodarske. Zato odstotki o povečanju osebnih dohodkov ne pomenijo nič, če ne vemo absolutnega zneska. Želel bi, da je to v dokumentih tudi napisano, ker vem, da so danes osebni dohodki nekaterih prosvetnih delavcev z višjo in visoko izobrazbo v osemletkah in v srednjih šolah izpod ravni osebnih dohodkov polkvalificiranih delavcev v gospodarstvu.

Ne bi imel nič proti, če bi bila to posledica rezultata dela, je pa običajno rezultat privilegirane položaja določenih gospodarskih organizacij.

2. Tovariš Gantar je rekel, da je notranja delitev v pristojnosti delovnih organizacij. Kako pa naj vzgojno-izobraževalne organizacije izvedejo notranjo delitev, če jim, tako kot letos — upam, da je to akontacija — republiška izobraževalna skupnost za materialne izdatke zagotovi 87 % nominalnih sredstev v primerjavi s prejšnjim letom, kar je realno 60 %, če upoštevamo predvidene podražitve? Od kod naj vzgojno-izobraževalni zavodi vzamejo sredstva za notranjo delitev, če hočejo zagotoviti minimum kvalitete vzgoje in izobraževanja? Žal svojega proizvoda ne prodajamo, ampak ga le formiramo. Njegova cena še danes tudi v samoupravnih sporazumih ni ovrednotena. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati?

Pavle Gantar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Oglasiti se moram še enkrat, da bi pojasnil dvoje:

1. Glede vprašanja nadomestil za povečanje življenjskih stroškov je že bilo omenjeno glavno načelo, Upoštevati moramo, da se bo po določenem sistemu samoupravnega sporazumevanja s tega področja dovoljena masa povečala le za porast življenjskih stroškov v letu 1974 v primerjavi z decembrom leta 1973. Tako so v zvezi s povečanjem cen prehrabnih proizvodov dali Izvršni svet,

sindikata in gospodarska zbornica priporočilo, ki ga je omenil v ekspoziciji tovariš podpredsednik, da se na račun povečanja teh osnovnih življenjskih potrebščin valorizirajo kalkulatívni osebni dohodki za 3 %, kar se bo upoštevalo pri devetmesečnem ugotavljanju povečanja življenjskih stroškov v primerjavi z decembrom leta 1973.

Obenem je bilo dano tudi priporočilo, da naj s tem povečanjem udeleženci samoupravnih sporazumov namenijo sredstva predvsem za osebne dohodke delavcev, katerih osebni dohodki so izpod ravni poprečnih osebnih dohodkov v Sloveniji, da bi se tudi tako zaščitili delavci z nižjimi prejemki. To je izjemen ukrep; je posledica podražitve najnujnejših življenjskih potrebščin. Organizacije združenega dela pa morajo razvijati sistem delitve osebnih dohodkov skladno z rastjo produktivnosti in skupnih rezultatov dela tako, da bi bolj kot doslej spodbujale osnovne nosilce rasti produktivnosti dela.

Namesto uravnilovke lahko uporabljamo tudi nek drug izraz. Vendar podatki kažejo, da so se zlasti pri kvalifikacijskih strukturah delavcev osebni dohodki med seboj izenačili, tako da dejansko delujejo zaviralno na produktivnost. Zato je predvsem pri izdelavi novih samoupravnih sporazumov, ki jih pripravljajo skupne komisije, ena izmed nalog, kakor je tudi tovariš delegat jasno povedal, da je treba nagrajevanje izvajati po rezultatih dela.

2. Mislim, da k svojemu stališču, glede na pripombo tovariša delegata dr. Ocepka, nimam več kaj dodati. Kakor sem že povedal, so bili samoupravni sporazumi med gospodarstvom in negospodarstvom uskladeni proti koncu leta 1973. To politiko skušamo nadaljevati tudi v letu 1974. Verjetno so tudi še sedaj v nekaterih primerih težave glede zagotovitve sredstev, kar pa je seveda drugo vprašanje. Te težave se bodo v okviru republiškega odbora za družbeno dogovarjanje poskušale rešiti v skladu z objektivnimi možnostmi. Hvala lepa.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Hvala lepa. Želi še kdo besedo? Kaže, da ne želi nihče več razpravljati.

Končujem razpravo. Predlagam, da ob koncu te točke dnevnega reda sprejememo na predlog Odbora za družbenoekonomske odnose naslednji sklep:

1. Predloženo gradivo ter razprava v odborih in na seji Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije so podlaga za nadaljnjo graditev sistema samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov vzporedno s sistemom samoupravnega družbenega planiranja na podlagi nove ustave, v katerem so delavci osnovni nosilci samoupravnega sporazumevanja in razporejanja dohodka v celoti.

2. Treba je povečati družbenopolitično zavzetost in tudi dejavnost družbenih dejavnikov samoupravnega sporazumevanja, zlasti še sindikalnih organizacij na vseh ravneh in vosečiti že začeto delo.

3. Treba je podrobneje razčleniti odgovornost vseh nosilcev družbenega dogovarjanja ter pri tem jasno opredeliti naloge Gospodarske zbornice SR Slovenije, Izvršnega sveta, samoupravnih interesnih skupnosti ter Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

4. Široka razprava naj zagotovi delegatom, da bodo upoštevali stališča svojih temeljnih organizacij in samoupravnih interesnih skupnosti lahko tvorno sodelovali pri usklajevanju zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke z republiško ustavo.

Ima kdo pripombe k predlaganemu sklepu? (Ne.) Kdor je za predlagani sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Predlagam, da preidemo na obravnavo 20. točke dnevnega reda. Predsednik Družbenopolitičnega zbora me je namreč zaprosil, da to točko najprej obravnavamo, da bi lahko pravočasno opravili morebitno usklajevanje. Družbenopolitični zbor ima na dnevnem redu manj točk kot naš zbor, pa bi moral čakati samo na obravnavo v našem zboru. Ali se strinjate s tem? (Da.)

Prehajamo na 20. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da v imenu Skupščine SR Slovenije sklene družbeni dogovor o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenih in imenovanih funkcionarjev v pravosodju.

Predlog odloka je dala Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije. Za svojega predstavnika je komisija določila Igorja Ponikvarja, člana komisije.

Želi morda tovariš Ponikvar še ustno obrazložiti predlog odloka? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Ker ne želi nihče razpravljati, lahko končam razpravo in preidem na glasovanje.

Dajem predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da v imenu Skupščine SR Slovenije sklene družbeni dogovor o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenih in imenovanih funkcionarjev v pravosodju na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? (2 delegata) Je kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov predlog odloka sprejel.

Predlagam pol ure odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 13. uri in se je nadaljevala ob 13.45.)

Predsednik Štefan Nemeč: Nadaljujmo sejo. Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga za izdajo zakona o samoupravnih interesnih skupnostih za poštni, telegrafski in telefonski promet, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil Draga Petroviča, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za gospodarstvo.

Predlog za izdajo zakona so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose našega zbora in Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo ter Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala poročilo. Poročili ste prejeli.

Pred prehodom na obravnavo bi vas rad opozoril, da gre za prvo fazo zakonodajnega postopka, to je za fazo, v kateri se določa, ali je zakon potreben ali ne, in načela, na katerih naj zakon temelji.

Na sejo zbora je bil k tej točki dnevnega reda povabljen tudi predstavnik Združenega PTT podjetja.

Pričenjam razpravo. Besedo ima republiški sekretar za gospodarstvo Drago Petrovič!

Drago Petrovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi nekaj besed k predlogu za izdajo zakona o samoupravnih interesnih skupnostih za poštni, telegrafski in telefonski promet.

Poštni, telegrafski in telefonski promet oziroma v nadaljnjem besedilu PTT promet predstavlja dejavnost materialne proizvodnje, v kateri delovanje tržnih zakonitosti ni edina podlaga za usklajevanje dela in potreb, za vrednotenje delovnih uspehov. Trajno opravljanje te dejavnosti pa je nujno za zadovoljevanje potreb uporabnikov po medsebojnem komuniciranju, v lokalnem, regionalnem, državnem in meddržavnem merilu. S pospešenim razvojem postaja PTT promet vse pomembnejše komunikacijsko sredstvo ne samo za gospodarstvo, temveč tudi za občane, kar velja tako za poštni kot tudi za telegrafski in telefonski promet.

Vse večji porast potreb uporabnikov PTT storitev zahteva tudi tesnejše sodelovanje med uporabniki PTT storitev in PTT prometa ter skupno reševanje ključnih zadev, zlasti pa trajnost in kakovost PTT storitev, razvoj PTT zmogljivosti in zagotavljanje potrebnih sredstev za realizacijo postavljenih ciljev in politiko cen PTT storitev.

Uspešno uresničevanje teh skupnih interesov uporabnikov in PTT delavcev, ki opravljajo te storitve, je mogoče le prek ustreznega samoupravnega organiziranja v okviru samoupravnih interesnih skupnosti. Zakon naj podpre tak samoupravni razvoj, obenem pa tudi opredeli zadeve posebnega družbenega pomena. Na ta način bo osnova za realizacijo pravic in obveznosti, ki nastajajo zaradi skupnega uresničevanja medsebojnih interesov čvrstejša. V okviru interesne skupnosti bodo mogoče tudi racionalnejše odločitve o razvoju sistema PTT prometa kot celote, v korist vseh zainteresiranih.

Družbeni interes pri razvoju PTT dejavnosti, organizacija PTT omrežja in tokovi PTT storitev narekujejo, da se samoupravno organiziranje PTT uporabnikov in PTT delavcev v SR Sloveniji uredi tako, da se ustanovi republiška samoupravna interesna skupnost kot širša skupnost za območje republike ter območne skupnosti za prometno-tehnološko sklenjena območja. Kot prometno-tehnološko sklenjena območja se praviloma štejejo območja glavnih avtomatskih telefonskih central, končnih avtomatskih telegrafskih central in območja poštних centrov.

Enotnost tehničnega in tehnološkega sistema PTT prometa bi opravičevala tudi čvrsteje poseganje družbe v samoupravno organiziranost PTT prometa, in sicer z zakonsko ustanovitvijo republiške interesne skupnosti za območje Slovenije s temeljnimi skupnostmi za tehnično-tehnološko zaključna območja. Ta možnost za organiziranje skupnosti je bila poudarjena tudi v nekaterih odborih te skupščine.

V okviru področja oziroma temeljne skupnosti se lahko organizirajo enote skupnosti.

V samoupravno interesno skupnost za PTT promet se združujejo kot uporabniki občani v okviru krajevnih skupnosti in delavci v temeljnih organizacijah združenega dela ter v samoupravnih organizacijah kot izvrševalci storitev PTT prometa ter delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela v PTT prometu.

Združevanje v interesne skupnosti je za delavce PTT obvezno. Zaradi družbenega pomena teh dejavnosti bi bilo potrebno pretehtati primernost obveznega članstva tudi za uporabnike teh storitev, ali vsaj za velike uporabnike in za tiste, ki so nosilci splošnih ali pomembnejših funkcionalnih sistemov telekomu-

nikacijskih zvez, kot so: elektrogospodarstvo, železniško gospodarstvo in seveda RTV. Takšna rešitev je nujna, če se sprejme alternativa, ki se predlaga v drugem odstavku 1. člena.

V zakonu je treba opredeliti določene zadeve iz PTT prometa kot zadeve posebnega družbenega pomena. To so zadeve, ki se nanašajo na enotnost delovanja teh zvez, trajnost in kvaliteto storitev, razvoj zmogljivosti in na cene storitev. Zakon opredeljuje v glavnih črtah delovno območje republiške samoupravne interesne skupnosti in območnih skupnosti za PTT promet. Osnove in izhodišča za perspektivni program razvoja PTT prometa Slovenije in perspektivne programe tranzitnih, magistralnih in mednarodnih kapacitet z območja Slovenije sprejema skupščina interesne skupnosti v soglasju s Skupščino SR Slovenije. Perspektivne programe razvoja PTT prometa v območnih skupnostih pa sprejemajo skupščine območnih interesnih skupnosti v skladu z osnovami in izhodišči za perspektivni razvoj razvoja PTT prometa SR Slovenije in v soglasju s pristojnimi skupščinami občin. S tem se spreminja sedanje stanje, ko je načrt združenega PTT podjetja dejansko dogovor s PTT podjetji in so lahko včasih regionalni interesi ali pa podjetniški interesi dobili preveč poudarka.

Skupščino samoupravne interesne skupnosti tvorita dva enakopravna zbora, in sicer zbor uporabnikov teh storitev in zbor PTT delavcev. Za sistem delegiranja se bodo dogovorili člani v samoupravnih sporazumih o ustanovitvi skupnosti. Zaradi usklajevanja razvoja PTT prometa z razvojem ostalih področij združenega dela in zaradi reševanja skupnih zadev se območne skupnosti povezujejo z drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi na svojem območju, republiška skupnost pa z interesnimi skupnostmi prometa in zvez Slovenije in drugimi asociacijami na območju Slovenije, s samoupravnimi interesnimi skupnostmi PTT prometa iz drugih republik in avtonomnih pokrajin.

V skladu z ustavnimi določili predlog za izdajo zakona predvideva tudi nekatere možnosti za zagotovitev izvajanja zadev posebnega družbenega pomena v primerih, kadar jih posamezna skupnost ne bi v celoti in po zakonu opravila sama. Urejena je tudi možnost zagotavljanja sredstev za samoupravno dogovorjene cilje, posebej za cilje, za katere je dogovorjeno, da se financirajo z družbenimi sredstvi.

Predlagatelj meni, da bodo razprave v odborih in zborih te skupščine bistveno prispevale k reševanju odprtih vprašanj samoupravnega organiziranja uporabnikov in PTT delavcev v teh skupnostih in podprle njihovo nastajanje. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo želi še besedo? Besedo ima delegat skupine delegatov za gospodarsko področje Stanislav Brglez iz Maribora!

Stanislav Brglez: Tovariši in tovarišice delegati! Skupina delegatov 13. okoliša me je pooblastila, da dam k predlogu za izdajo zakona o samoupravnih interesnih skupnostih za poštni in telegrafski ter telefonski promet nekaj pripomb.

Menimo, da je dilema ali zakon potreben ali ne, odveč. Tega mnenja so tudi vsi, ki so razpravljali o skupščinskem gradivu. Že v predlogu za izdajo zakona se postavlja dilema ali naj bo članstvo v tej interesni skupnosti prostovoljno ali obvezno. Menimo, da bi moralo biti vključevanje obvezno, saj bo edino tako mogoče uresničiti naloge, ki so postavljene samoupravni interesni skupnosti. Pri prostovoljnem vključevanju bi se namreč lahko zgodilo, da bi bil interes

za samoupravno interesno skupnost tam, kjer je PTT mreža slabo razvita, izredno velik, tam kjer so potrebe po PTT storitvah zadovoljene, pa interesa ne bi bilo.

Če želimo, da se te samoupravne interesne skupnosti v slovenskem merilu povežejo v zvezo samoupravnih interesnih skupnosti za področje prometa in zvez, bi bilo nevzdržno, da bi bila ena samoupravna interesna skupnost organizirana na prostovoljni bazi, medtem ko bi bilo za druge članstvo po zakonu obvezno. Mislim, da bi bilo zelo težko zagotoviti normalno funkcioniranje take samoupravne interesne skupnosti, ki ne bi pokrivala celotnega področja republike.

V zakonu bi bilo treba zapisati tudi kriterije za članstvo v samoupravni interesni skupnosti.

Drugo načelno vprašanje je bilo glede tega, ali naj se ustanovi samo republiška samoupravna interesna skupnost ali tudi območne. Gre tudi za naziv območne ali temeljne. O tem tudi še ni vse jasno. V predlogu za izdajo zakona je uporabljen izraz območne interesne skupnosti.

Menimo, da je interes za PTT promet prisoten v vsakem kraju, zato je nujno, da se vzporedno z republiško ustanovijo tudi območne interesne skupnosti. Za kriterije za območne interesne skupnosti ne bi kazalo navajati oziroma jih prilagajati sedanji samoupravni organiziranosti v PTT, ker ni preverjena optimalnost te organiziranosti. Veliko bolj utemeljeno se je opirati na organizacijo omrežja poštnega, telegrafskega in telefonskega prometa.

Konkretne pripombe k besedilu delovnega osnutka zakona:

K 1. členu: alternativa naj se črta.

K 3. členu: prvi odstavek naj se glasi: »Temeljne skupnosti se ustanovijo za prometno-tehnično zaokroženo območje, ki ga tvorijo območja poštnega centra, končne avtomatske telegrafске centrale in glavne avtomatske telefonske centrale«. Za ustanovitev te skupnosti naj se zahtevajo vsi trije pogoji in ne samo eden od njih.

K 4. členu: smo za alternativo. Prvi odstavek naj se dopolni na koncu tako, da te določbe vsebujejo samoupravni sporazum, če že v zakonu ne bodo določena merila za obvezno članstvo v samoupravni interesni skupnosti.

K 5. členu: smo za alternativo. Predlagamo tudi, da se prvi odstavek na koncu dopolni z besedami »po merilih, ki jih vsebuje samoupravni sporazum«. Velja ista pripomba kot za 4. člen.

Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi besedo? Besedo ima poročevalec Odbora za družbenoekonomske odnose tovariš Andrej Vidovič!

Andrej Vidovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Odbor za družbenoekonomske odnose Zbora združenega dela je na skupni seji z Odborom za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin razpravljal o predlogu za izdajo zakona o samoupravnih interesnih skupnostih za PTT promet. Pripombe in stališča, ki jih je imel k vsebini zakona, ste prejeli v pisni obliki, zato jih ne bom navajal. V načelni razpravi smo tudi obravnavali ustanavljanje vseh samoupravnih interesnih skupnosti, torej tudi tistih, ki so že ustanovljene in tistih, ki še bodo.

Menim, da je potrebno, da z vsebino razprave seznanim tudi vas, tovarišice in tovariši delegati.

Vse samoupravne interesne skupnosti predvidevajo delegatski sistem za svoje skupščine, da bi se na ta način omogočilo zastopanje interesov tudi najmanjšim temeljnim organizacijam združenega dela in krajevnim skupnostim. Problem zastopanja nastaja ravno pri teh najmanjših temeljnih organizacijah združenega dela, kot so na primer podružnice trgovin, manjši gostinski obrati, pošte in zdravstveni domovi, ki imajo le do 15 zaposlenih. V teh temeljnih organizacijah združenega dela že sedaj vsi člani kolektiva predstavljajo delegacijo za občinsko skupščino, in vsako novo dodajanje delegacijskih dolžnosti pomeni podvojitve delegatskih funkcij, kar ni v skladu z delegatskim sistemom.

Zaradi tega se v teh temeljnih organizacijah že sedaj pojavlja problem delavcev, ki bi lahko oziroma ki so pripravljene sprejeti dodatne dolžnosti. Zaradi tega menimo, da bi moralo biti delo pri formiranju delegatskega sistema samoupravnih interesnih skupnosti koordinirano, da ne bi ravno zaradi tega jeseni, ko se bodo skupščine formirale, prišlo do nepotrebnih zapletov. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi besedo? (Nihče se ne javi.) Ker ne želi nihče več razpravljati, končujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o samoupravnih interesnih skupnostih za poštne, telegrafski in telefonski promet se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet. Pri pripravi zakona naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles in v ostalih gradivih, ter predloge, dane v razpravi na seji zбора.

Dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za predlog sklepa, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep soglasno sprejel.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna SR Slovenije (republiškega proračuna) za leto 1973, ki ga je Skupščini SR Sloveniji predložil Izvršni svet.

Kot svojega predstavnika je Izvršni svet določil Jožeta Florjančiča, republiškega sekretarja za finance. Predlog zakona so obravnavali Odbor za finance našega zбора in Odbor za finance Zбора občin, ki sta dala skupno poročilo, ter Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala poročilo. Poročila ste prejeli.

Na sejo zбора je bil k tej točki dnevnega reda povabljen predstavnik Službe družbenega knjigovodstva SR Slovenije. Želi predlagatelj še ustno obrazložiti predlog zakona? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Ker nihče ne želi razpravljati, končujem razpravo in dajem na glasovanje predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi programa SR Slovenije (republiškega proračuna) za leto 1973. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna Socialistične republike Slovenije (republiškega proračuna) za leto 1973.

Prehajam na 7. točko dnevnega reda, to je na obravnavo osnutka zakona o stanovanjskih zadrugah, ki ga je Skupščini predložil Izvršni svet.

Kot predstavnika je določil Borisa Mikoša, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za urbanizem.

Osnutek zakona so obravnavali: Odbor za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja našega zbora in Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo, ter Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala poročilo. Poročila ste prejeli.

Pred prehodom na obravnavo bi vas rad opozoril, da gre pri tej točki dnevnega reda za drugo fazo zakonodajnega postopka, to je za fazo, v kateri se urejajo vprašanja sistema, določa smer razvoja ali rešujejo druga pomembna vprašanja. V okviru obravnave te točke je mogoče dati pripombe in stališča načelne narave in pripombe k posameznim členom. Po končani obravnavi bomo sprejeli sklep.

Pričenjam razpravo. Želi morda predstavnik Izvršnega sveta dati še ustno obrazložitev k tej točki? Besedo ima tovariš Boris Mikoš, republiški sekretar za urbanizem!

Boris Mikoš: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ker je v osnutku zakona priložena sorazmerno obsežna obrazložitev, dovolite, da bom v uvodni besedi kratek.

Predloženi osnutek zakona sloni na resoluciji o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva, le ta pa je postavila v ospredje dve nalogi, in sicer: povečanje obsega stanovanjske graditve na eni strani in na drugi nujnost, da državljani predvsem sami, ob družbeni pomoči, rešujejo svoja stanovanjska vprašanja.

V naši republiki je v tem trenutku zasebna stanovanjska gradnja popolnoma individualizirana, družbeno neusmerjena in še vedno tudi družbeno neorganizirana. Obseg stanovanjskega združništva se je v Sloveniji v letih po gospodarski reformi močno zmanjšal, bolj kakor v drugih republikah, tako da že zelo težko govorimo o združni stanovanjski gradnji. Samo še nekaj proizvodnih organizacij združenega dela vzdržuje združno obliko gradnje, ker so jo uspešno povezali z internim sistemom stanovanjskega varčevanja in kreditiranja.

Pri nas smo v zadnjem času okrepili dejavnost, da bi individualne graditelje, kakor tudi zasebne kupce stanovanj v večetažnih objektih, organizirali na združni osnovi. Stanovanjske zadrage bodo lahko pod določenimi pogoji člani samoupravnih skupnosti, da bi v okviru le-teh usklajevale interese svojih članov s širšimi družbenimi interesi na področju stanovanjske graditve in stanovanjskega gospodarstva nasploh. Ko upošteva temeljno intencijo, da se povežeta zasebni in družbeni interes v organizirani urbanizaciji, določa osnutek zakona, da uresničujejo zadrage svoje cilje samo v skladu s programom stanovanjske graditve v občini. To omogoča smotrnejšo gradnjo in tudi smotrnejšo rabo prostora. To, poleg drugih elementov, tudi upravičuje potrebo, da tako družbenopolitična kakor tudi zemljiška, stanovanjska, komunalna in druge skupnosti pomagajo občanom, ki se združujejo v stanovanjski zadrugi. Pomagajo jim z ukrepi, ki jih sprejemajo.

Z vidika družbenih stroškov, to je družbenega salda, je strnjena in urejena združna gradnja gotovo cenejša od drugih oblik gradenj. Posebno pomoč naj bi uživale zato stanovanjske zadrage za tiste svoje člane, ki bodo gradili ali kupovali stanovanja v večetažnih objektih.

Ob osnutku zakona ostaja odprto eno od temeljnih vprašanj: ali naj v bodoče razvijamo stanovanjsko zadrugo samo kot obliko združevanja sredstev, znanja in dela njenih članov zato, da se doseže pri gradnji stanovanjskih objektov večje in vsestransko angažiranje njihovih bodočih lastnikov ali pa moramo gledati na stanovanjsko zadrugo kakor na trajnejšo asociacijo graditeljev oziroma kupcev stanovanj v zasebni lasti. Glede na zelo velik obseg stanovanjske graditve v zasebni lasti — čeprav sedaj vnašamo določene korektive v ta razmerja, je še vedno okoli 80 % objektov, ki so v gradnji, v zasebni lasti — je takšno vprašanje resnično odprto.

V osnutku zakona, ki vam ga predlagamo, smo se opredelili za takšno stanovanjsko zadrugo, ki se po dograditvi objektov ne razide, razen seveda ob pogojih, ki jih zakon določa, in se lahko torej v bodoče ukvarja tudi še z vzdrževanjem objektov kot izključno dejavnostjo.

Zakon je opredelil samo temeljna načela o pogojih za ustanavljanje oziroma prenehanje stanovanjske zadruge in o poslovanju ter združevanju stanovanjskih zadrug. Vsa ostala vprašanja naj bi urejale zadruge s statutom na osnovi dogovora med občani. Stanovanjska zadruga, tako kot je zasnovana v tem osnutku zakona, je dosledno zgrajena kot asociacija občanov in družbene pravne osebe ne morejo biti njeni člani. Na tej podlagi je tudi izpeljano načelo, da strokovne službe stanovanjske zadruge lahko delajo samo za račun in interes svojih članov, ne pa tudi za tretje osebe. Razen deležev članov je vsa ostala lastnina, ki jo zadruga pridobi s svojo dejavnostjo, družbena lastnina.

V ostalih določbah predstavlja zakon v glavnem le usklajevanje z ustavo in z novimi republiški zakoni s področja stanovanjskega gospodarstva, in prosim, da ga kot takega obravnavate in sprejmete. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemec: Hvala lepa. Želi kdo besedo? (Ne.) Ugotavljam, da nihče ne želi besedo. Končujem razpravo ter predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep.

1. Osnutek zakona o stanovanjskih zadrugah se sprejme.

2. Predlog zakona naj pripravi Izvršni svet.

Pri pripravi zakona naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles in v ostalih gradivih.

Dajem predlog sklepa na glasovanje. Kdor je za sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep soglasno sprejel.

Prehajam na 8. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga zakona o tržni inšpekciji, ki jo je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Kot svojega predstavnika je določil Draga Petroviča, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za gospodarstvo ter Aleksandra Škrabana, republiškega podsekretarja v Republiškem sekretariatu za gospodarstvo.

Predlog zakona sta obravnavala odbor za družbenoekonomski razvoj našega zbora in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala poročili. Poročili ste prejeli.

K tej točki dnevnega reda je bil povabljen tudi predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije.

Ker gre za zadnjo fazo, vas opozarjam na postopek v zvezi z amandmaji, o katerih sem že prej govoril. Pričenjam razpravo. Želi kdo od predlagateljev dati še ustno obrazložitev? (Ne.)

Želi kdo besedo? Besedo ima tovariš Stojan Makovec.

Stojan Makovec: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Tu smo vsi potrošniki in prepričan sem, da kot potrošniki opažamo predvsem na naših tržnicah razne nepravilnosti. Menim, da bi morala biti tržna inšpekcija bolj aktivna in bi morala ugotavljati, kaj se tam prodaja in kako se prodaja. Prepričan sem, da tržna inšpekcija več pozornosti posveča trgovini in blagu v trgovinah, kjer pa je več reda. Na naših tržnicah pa se včasih vidijo nehi-giensi proizvodi, za katere bi morala marsikaterega prodajalca tržna inšpekcija preganjati, tudi kaznovati, predati sodnikom za prekrške itn.

Predlagam, da se vsem občinskim tržnim inšpektorjem priporoči, da bolj ostro ukrepajo na tržnicah, zlasti pri prodaji zelenjave in sadja. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Obveščam, da smo dobili amandma tovariša Ivana Zelenška, delegata skupine z gospodar-skega področja za 1. okoliš, Celje, ki predlaga amandma k 3. členu. Ta amandma je podprt s podpisi 10 delegatov. Dobili ste ga na mizo. Se predstavnik Izvršnega sveta strinja z amandmajem k 3. členu?

Drago Petrovič (iz klopi): Izvršni svet se ne strinja z amandmajem.

Predsednik Štefan Nemeč: Zakonodajno-pravna komisija je pred-lagala amandmaje k 3., 4., 7. in 9. členu. Ali se predstavnik Izvršnega sveta strinja z amandmaji Zakonodajno-pravne komisije? (Se strinja.) Želi kdo raz-pravljati o amandmajih? (Nihče.) Potem preidimo na glasovanje.

Najprej bomo glasovali o amandmajih zakonodajno-pravne komisije k 3., 4., 7. in 9. členu. Dajem te amandmaje na glasovanje. Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji soglasno sprejeti. Dajem na glasovanje amandma tovariša Ivana Zelenška. Nanaša se na drugo alineo 3. člena predloga zakona: Besedilo te alinee naj se spremeni tako, da se glasi: »— v proizva-jalnih organizacijah nad cenami proizvodov in storitev, za katere zagotavljajo neposredno družbeno kontrolo cen organi federacije in republike«. S tem amand-majem se Izvršni svet ne strinja.

Dajem ta amandma na glasovanje. Kdor je za, naj dvigne roko! (18 dele-gatov dvigne roko.) Se je kdo vzdržal? (Večina delegatov se je glasovanja vzdr-žala.) Je kdo proti? (7 delegatov.)

Skupno število delegatov, ki so glasovali proti ali pa so se vzdržali, je večje kot število tistih, ki so glasovali za amandma. Zato amandma ni sprejet.

Dajem na glasovanje predlog zakona o tržni inšpekciji v celoti. Vključno z amandmaji Zakonodajno-pravne komisije. Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (3 delegati.)

Ugotavljam, da je zbor predlog zakona z večino glasov sprejel.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na obravnavo osnutka zakona o zdravstvenem nadzorstvu nad živili, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Kot svojega predstavnika je Izvršni svet določil dr. Antona Fazarinca, člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo. Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava osnutek zakona v smislu 294. člena poslovnika SR Slovenije po skrajšanem postopku.

Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da obrazloži predlog zakona!

Dr. Anton Fazarinc: Tovariši delegati! Razlog za obravnavo po skrajšanem postopku je naveden v I. poglavju obrazložitve, ki govori o pravnih temeljih za izdajo zakona. Nujno je, da se ta zakon sprejme po skrajšanem postopku zaradi tega, ker zdravstveno nadzorstvo nad proizvodnjo prometa in porabo živil ni urejeno. To vprašanje je bilo do sedaj urejeno s temeljnim zakonom o zdravstvenem nadzorstvu nad živili. Po določbi 24. točke 12. člena ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev XX—XLI k ustavi SFRJ bi moral biti ta zvezni zakon uskladen do 31. 12. 1971 z ustavnimi amandmaji. Z uveljavitvijo zveznega zakona o zdravstveni neoporečnosti živil in splošne rabe je formalno prenehal veljati temeljni zakon o zdravstvenem nadzorstvu nad živili.

Novi zvezni zakon ureja samo nekatera temeljna vprašanja, kot na primer, kaj se šteje za živilo, kaj je zdravstvena in higienska neoporečnost živil in predmetov splošne rabe. Zakon dalje predpisuje pogoje in primere, v katerih je dovoljena uporaba barvil za barvanje živil in drugih sredstev, in način deklariranja živil. Zakon vsebuje v drugem delu določbe o postopku pri uvozu živil in predmetov splošne rabe ter pristojnosti zveznih organov pri uvozu živil oziroma predmetov splošne rabe.

Zvezni zakon pa nima nikakršnih določb po zdravstvenem nadzorstvu nad živili, o organizaciji tega nadzora, o organih, ki opravljajo ta nadzor, o pooblaštilih teh organov.

Zato je bilo to vprašanje treba urediti z republiškim zakonom. Nekateri republike, kot Hrvatska, Makedonija in Bosna in Hercegovina, so takšne zakone že sprejele. Ker je glede ureditve teh vprašanj nastala pravna praznina, predlagamo, da se ta zakon sprejme po hitrem postopku.

Predsednik Štefan Nemeč: Pričenjam razpravo o postopku. Želi kdo razpravljati? Ugotavljam, da ne želi nihče razpravljati. Dajem na glasovanje predloženi postopek. Kdor je za predloženi skrajšani postopek, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (3 delegati.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ker je večina delegatov za predloženi postopek, bomo zakon obravnavali po skrajšanem postopku, to je v drugi fazi kot osnutek zakona. Postopek, ki velja za osnutek zakona, sem obrazložil že pri prejšnjem zakonu.

Osnutek zakona so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose naše-ga zbora in Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo, in Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala poročilo.

Na sejo zbora je bil k tej točki povabljen tudi predstavnik Društva živilskih in prehrabnenih delavcev SR Slovenije.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima Karla Majcenovič, delegatka iz Maribora!

Karla Majcenovič: Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegata v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije

s področja državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev za območje mariborske, koroške in pomurske regije je na svoji seji podrobno obravnavala osnutek zakona o zdravstvenem nadzorstvu nad živili. V imenu te skupine delegatov dajem naslednje pripombe:

K drugemu odstavku 6. člena: termin »temeljna organizacija združenega dela« ni dovolj, ker imamo tudi organizacije združenega dela in druge asociacije ter združevanja. Nadalje, obveznost odvajanja in čiščenja odpadkov naj bi se naložila tudi občanom, ki z osebnim delom, z osebnimi sredstvi opravljajo gospodarsko in negospodarsko dejavnost, ker ti prav tako, da uporabim ta izraz, »proizvajajo odpake«.

K 12. členu: manjka rok, v katerem si morajo osebe ob nastopu dela pridobiti znanje o higieni živil in o osebni higieni. Nadalje se postavlja vprašanje obnavljanja znanja po določenem času, na primer po preteku 5 let. Obnavljanje znanja naj bi se uvedlo tudi na predlog inšpekcijskega organa, ko ta ugotavlja ponavljajoče se kršitve subjektivne narave pri eni in isti delovni organizaciji ali osebi.

K 20. členu: osnutek zakona je premalo določen, ko predvideva pred začetkom proizvodnje živil za prodajo preizkus surovin za proizvodnjo posameznih živil. Živila se proizvajajo tudi v serijah, v daljšem časovnem obdobju. Kako preizkušati v teh primerih: ali vsako serijo? Kaj je serija, kaj je s hitro pokvarljivimi živili (hrenovka, klasični sladoled in dr.)? Navedene določbe naj bi ostale sicer kot načelo, izvršilni predpis pa naj vsebuje podrobnejše določbe v smislu predloga.

K 24. členu: drugi odstavek naj bi se glasil: »Organizacije iz prvega odstavka tega člena morajo vzorec poslanih živil oziroma surovin analizirati brez odlašanja, najkasneje pa v treh dneh, če je zahtevana bakteriološka analiza, oziroma v 15 dneh, če je zahtevana kemična ali druga analiza, ter o rezultatih analize pisмено obvestiti organ, ki je vzorec poslal. Zavod, ki preizkuša živila, pa je dolžan telegrafsko ali telefonično obvestiti pristojni inšpekcijski organ v primeru oporečnosti živila, če ta predstavlja nevarnost za zdravje ljudi.«

K 30. členu: v točki 7 naj se za besedo »proizvajalcu« doda »in tistim, ki živila embalira«.

K 39. členu: drugi odstavek naj bi se glasil: »Pregled inšpektorja po prvem odstavku tega člena se ima za analizo. Tisti, pri katerem so se živila našla, pa lahko zahteva, da inšpekcijski organ vzorec vzetega ali uničenega blaga pošlje na podrobnejšo analizo, na tako imenovano super analizo.«

K 43. členu: doda naj se določba, da lahko inšpekcijski organ ustno odredi odstranitev z dela, podobno kot je to določeno v 31. členu, pa o tem izda kasneje pisмено odločbo.

K 49. členu: ni omenjena ambulantna prodaja sladoleada izven poslovnih prostorov, če ga proizvajalec prodaja kljub prepovedi iz 16. člena.

Splošna pripomba: izvršilni predpis naj bi uredil tudi natančnejše določbe oziroma metodologijo za jemanje brisov rok zaposlenih oseb, pa tudi orodja in pribora, ki se uporablja v proizvodnji živil. Izdelan naj bi bil način jemanja brisov, način dostave brisov pristojnim zavodom, normativi, dovoljena vrsta in število klic ter kazenske sankcije. Hvala lepa.

Predsednik Š t e f a n N e m e c : Hvala lepa. Kdo še želi besedo? Če nihče več ne želi razpravljati, končujem razpravo.

Predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o zdravstvenem nadzorstvu nad živili se sprejme.
2. Predlog zakona naj pripravi Izvršni svet. Pri pripravi zakona naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles in ostalih gradivih ter predloge, dane v razpravi na današnji seji.

Dajem na glasovanje predlagani sklep. Kdor je za sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajam na 10. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet.

Kot svoja predstavnik je Izvršni svet določil Elo Ulrih, članico Izvršnega sveta in republiško sekretarko za prosveto in kulturo in Andreja Ujčiča, podsekretarja v Republiškem sekretariatu za prosveto in kulturo.

Predlog odloka so obravnavali: Odbor za družbenoekonomske odnose našega zbora, Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo, ter Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala poročilo.

Odlok sprejemamo v zadnji fazi, zato vas opozarjam na postopek v zvezi z amandmaji.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Ker nihče ne želi besedo, končujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Dajem na glasovanje predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani.

Prehajam na 11. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi Višje šole za organizacijo dela v Kranju, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložila Skupščina občine Kranj.

Predlog zakona sta obravnavala: Odbor za družbenoekonomske odnose našega zbora in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala svoji poročili, ki ste jih tudi prejeli.

Prav tako ste sprejeli mnenje Izvršnega sveta in mnenje Izvršnega odbora Republiške izobraževalne skupnosti.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Jože Pahor, delegat iz 1. okoliša za področje kulture in prosvete!

J o ž e P a h o r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V zvezi s preimenovanjem višje šole v Kranju v visoko šolo bi vas rad seznanil z nekaterimi stališči, ki jih je sprejela na svojem sestanku skupina delegatov 1. okoliša s področja kulture in prosvete.

Glede sistema financiranja imamo sedaj za visoko šolstvo še stari zakon, v pripravi pa je že nov zakon. Pri sistemu financiranja predvideva osnutek zakona izpolnitev nekaterih pogojev. Eden od pogojev je, da ni mogoče kadrov izobraziti že na sedanjih visokošolskih zavodih. Drugi pogoj je, da so zago-

tovljena sredstva, ne samo za začetek šolanja, ampak za kompleten izobraževalni cikel, ki traja štiri leta.

Komentiram prvi pogoj: Znano je, da je doslej ta šola šolala, razen zadnji dve leti, izredne študente. Izredne študente, ki so že na določenih delovnih mestih in imajo prakso, je lahko dobro in hitro izobraziti za organizatorje proizvodnje. To so delavci, ki se v proizvodnji oblikujejo, ki marsikaj vedo o delu v podjetjih, ki poznajo proizvodne procese. Gotovo je dosti bolj problematično to doseči z rednim šolanjem, pri katerem se vpišejo v to šolo gimnazijci — maturanti, ki pred tem šolanjem manj vedo o proizvodnji. Tukaj se postavlja vprašanje, ali je odličen delavec v proizvodnji, pozneje izreden študent, ki ga tovarna podpira z dveletnim šolanjem, enakovreden gimnazijcu, ki gre skozi štiriletno šolanje. Očitno ne gre za ekvivalenco, saj bi po starem dobil prejšnji delavec, ki naredi dve leti šole, nižji naziv kot maturant, ki naredi štiri leta. Vprašanje je, ali ne bi bilo mogoče tega šolanja izpeljati uspešneje tako, da bi bil ta študij bolj specializacija: študent bi po pridobitvi osnovnega znanja o stroki — morebiti na univerzi ali po praksi v tovarni, nadaljeval šolanje.

K drugemu pogoju bi pripomnil tole: skupina delegatov dvomi, da so podpisniki samoupravnega sporazuma pripravljene v kritični finančni situaciji res prevzeti financiranje celotnega izobraževalnega ciklusa, kajti doslej je bilo treba financirati le začetek, po novem zakonu, ki ga bomo obravnavali jeseni, pa bi bilo treba zagotoviti vsa sredstva.

To je bilo mnenje skupine delegatov. Sedaj pa dovolite, da še čisto na kratko povem misel, na katero sem prišel ob primeru kranjske visoke šole in ob našem delu.

Kot delegat sem večkrat v težavnem položaju. Odločam se na podlagi osnutka nekega zakona in raznih mnenj, ki so jih dali ustrezni odbori. Dostikrat si pri teh strokovno napisanih člankih in strokovno napisanih poročilih s področja, ki so mi nekoliko tuja, ne morem ustvariti zanesljive slike. Zaradi tega preprosto štejem, koliko delegatov je za. Če je večina za, se tudi sam odločim za predlog zakona, ali pa osnutek zakona. Res je, da dostikrat ne more biti drugače, ampak mislim, da bi vsaj v nekaterih primerih, pri tem mislim tudi na primer kranjske šole, lahko potekal postopek drugače. Šola je zame nekaj živega: rodi se, raste, uspeva, ima uspehe, dela ali pa ne dela. Menim, da bi bilo mogoče to uporabiti pri tem, ko ocenjujemo, ali je šola zrela za to, da napreduje v naslednjo višjo kategorijo. Bilo bi res imenitno, če bi lahko presojali šolo tako, kot lahko presojamo ljudi. Če bi sedaj nekoga volili za nek višji položaj, bi bil najbrž pred vami življenjepis, ne pa samo mnenja raznih odborov.

No, če bi imeli tak življenjepis kranjske šole, to pa seveda v skrajšanem postopku očitno ni izvedljivo, potem bi se najbrž dosti lažje odločili. Zanimalo bi nas: kako, za kakšno ceno producira strokovnjaka kranjska šola, od kje prihajajo kadri za to šolo, kakšna je cena šolanja v primerjavi s ceno šolanja diplomantov na kakšni drugi šoli. Na podlagi tega bi se najbrž veliko lažje odločali, zlasti če bi imeli priložene še vse ostale dokumente. Ta način je najbrž bolj oseben, bolj človeški in najbrž bi ga bilo primerno uporabiti tam, kjer je to mogoče. Ta misel se mi je namreč danes tukaj oblikovala in mogoče ni čisto odveč, če sem jo javno povedal. Hvala lepa. (Ploskanje.)

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? Besedo ima Štefan Kadoič, delegat z Gorenjske za prosvetno področje.

Štefan Kadoič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ko je naša skupina, ki delegira delegate v Zbor združenega dela, razpravljala o predlogu zakona, nismo mislili, da bo predlog zakona naletel v skupščini na težave, ki so se pojavile na začetku današnje seje zбора. Predlog naj bi se umaknil z dnevnega reda, čeprav je že tri leta v tej hiši.

Kot član skupščin Višje šole za organizacijo, kot delegat tega zбора in delegat Skupščine občine Kranj sem globko razočaran nad načinom dela. Mislim sem namreč, da bomo danes razpravljali o tem, ali je visoka šola za organizacijo dela potrebna, ali naše gospodarstvo potrebuje kadre, ki jih Višja šola za organizacijo dela izobražuje, in o kadrovskih problemih visoke šole, ne pa da se bo zadeva ustavila pri proceduralnem vprašanju, ker Skupščina Republiške izobraževalne skupnosti ni dala svojega mnenja, marveč ga je dal le Izvršni odbor te skupnosti.

Moja ocena in seveda tudi ocena delegatov, ki so danes tukaj z našega področja, je, da je to proceduralno vprašanje samo fasada, za katero se skrivajo tisti, ki nasprotujejo spremembi višje šole, pa nimajo nekih drugih vsebinskih argumentov. Zaradi tega sem, kot sem prej rekel, razočaran nad postopkom oziroma nad metodo dela.

Nenadoma nove ustave ne upoštevamo in enostavno pozabljamo, da je šola podpisala samoupravni sporazum s številnimi temeljnimi organizacijami združenega dela. Šola ima že eno leto in pol skupščino, ki temelji na delegatskih osnovah. Sestavljajo jo delegati študentov in delegati učiteljev. Skupščina že leto in pol sprejema vse akte, ki so potrebni za delovanje šole. Tudi to se seveda pozablja. Prav tako se pozablja, da je šola dala 1128 diplomantov iz vseh večjih in manjših industrijskih krajev v Sloveniji, 991 diplomantov v drugih republikah, v Bosni in Hercegovini, Hrvatski in Srbiji. Za izobraževanje teh diplomantov ni Izobraževalna skupnost dala niti dinarja. Vse to je financiralo gospodarstvo samo. Res pa je, da Izobraževalna skupnost od lanskega leta naprej financira izobraževanje rednih študentov.

Poleg tega so prezrta vsa pozitivna stališča, ki so jih dali Izvršni svet, Gospodarska zbornica SR Slovenije, Združenje visokošolskih zavodov. Zavod za zaposlovanje in strokovna komisija Republiškega sekretariata za prosveto in kulturo. V tem trenutku ima glavno težo dejstvo, da Skupščina Izobraževalne skupnosti ni dala svojega mnenja o tem, čeprav je imela vse možnosti, da bi ga dala.

Zaprošena je bila že februarja letošnjega leta od Koordinacijske komisije pri Izvršnem svetu. Zaprošena je bila nato ponovno 20. maja. Od 20. maja do danes je imela že dve seji, vendar predlog zakona ni prišel na dnevni red. Vprašam seveda, zakaj? Kdo je pravzaprav odgovoren za nepoznavanje predpisov. Danes se sklicujemo na ustavni zakon, ki tudi velja že od 28. februarja 1974. Torej več kot 5 mesecev. Zakaj se je to ugotovilo šele pred dnevi?

Tovariš predsednik! Sedaj se govori, da bo zakon na dnevnem redu v septembru. Vprašam, kdo pravzaprav jamči, da bo skupščina Izobraževalne skupnosti do septembra dala ustrezna stališča.

Mislim, da se moramo v našem delegatskem sistemu truditi za večjo učinkovitost dela. Tiste, ki zavirajo normalno delovanje celotnega mehanizma, je treba iz njega izločiti. Druge rešitve ne vidim. Posledica odložitve zakona za en mesec je ta, da šola ne more vpisovati slušateljev v šolskem letu 1974/75. To pomeni, da se vsi študentje, ki so letos končali I. stopnjo, ne bodo mogli normalno vpisati na drugo stopnjo. To pomeni tudi seveda, da se ne more

vpisati 550 potencialnih kandidatov iz temeljnih organizacij. To pa pomeni tudi to, da bo gospodarstvo dobilo kadre eno leto ali pa še več kasneje, čeprav vsi ugotavljajo, da so organizatorji proizvodnega procesa nujno potrebni.

Tovariš predsednik! Pooblaščen sem, da glasujem za zakon. Ker pa je Zakonodajno-pravna komisija ocenila, da bi bilo sprejetje zakona danes proti-ustavno, mi vest ne dovoljuje, da se opredelim za zakon. Moram pa reči, da najostreje protestiram proti takemu načinu dela Izobraževalne skupnosti in seveda vseh tistih organov, od Skupščine do Izvršnega sveta, ki so s svojim malomarnim odnosom in neodgovornim delom povzročili, da danes ne moremo sprejeti zakona.

Predlagam, da Zbor združenega dela zahteva od Skupščine Izobraževalne skupnosti, da da do prve njegove seje ustrezno stališče.

Tovariš Pahor je govoril, da bi morali biti danes delegati seznanjeni tudi z delom šole. Obžalujem, da delegati niso dobili ustreznega materiala, ki ga je veliko, tu in v Izvršnem svetu. S seboj sem prinesel poročilo strokovne komisije, ki jo je imenoval Sekretariat za prosveto in kulturo. Člani te komisije so bili priznani strokovnjaki z ljubljanske univerze. Komisija je soglasno podprla prehod višje šole v visoko šolo. Ne vem, zakaj delegati niso prejeli tega poročila. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi razpravljati? Prosim! Besedo ima tovarišica Ida Tepej, delegatka iz gospodarstva.

Ida Tepej: Ne bom vam jemala veliko časa. Tovariš pred mano je rekel, da se mu zdi, da je delegatski sistem bolj pravičen oziroma bolj enostaven, jaz pa mislim, da bo delegatski sistem bolj pravičen, ne pa bolj enostaven.

V zvezi s tem problemom: nismo dobili nobenih podatkov o nastanku in rasti šole. Moramo dobro premisliti, da se bomo pravilno odločili. Če ima šola zagotovljena sredstva in profesorje, ne vem, zakaj se ne bi preimenovala v visoko šolo. Vem pa, da so študentje šole opravljali izpite na Ekonomski fakulteti in da so profesorji Ekonomske fakultete poučevali tudi na njihovi šoli. Kako je sedaj, o tem nisem poučena.

Vtis imam, da mečemo drug drugemu polena pod noge. Kranjčani so vzeli stvar resno. Če so si tri leta prizadevali dobiti to šolo, bi morali to njihovo delo upoštevati. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo še želi besedo? Morda jo želi predstavnik Zakonodajno-pravne komisije? Prosim predstavnika Zakonodajno-pravne komisije, da pove mnenje komisije!

Stane Boštjančič: Kot predstavnik Zakonodajno-pravne komisije se ne morem spuščati v vsebino zakona. Mislim pa, da moramo opozoriti na določilo 27. člena ustavnega zakona, ki jasno pravi, da mora pristojni zbor obravnavati pred sklepanjem o zakonu stališča pristojne samoupravne interesne skupnosti; v tem primeru Izobraževalne skupnosti. Ta mora dati stališče pred sprejetjem zakona v Skupščini. Menim, da ta določba obvezuje tudi Skupščino Izobraževalne skupnosti, da da mnenje, ker drugače v odnosu do skupščine nima nobene vrednosti. Torej, tukaj gre tudi za obveznost Skupščine Izobraževalne skupnosti, da mnenje da in pa za obveznost delegatov, da to

mnenje prediskutirajo, preden sklepajo o zakonu. Ta procesna predpostavka, ki jo predvideva 27. člen ustavnega zakona, še ni izpolnjena.

Menim pa, da bi lahko 242. člen poslovnika razlagali tudi tako, da lahko Zbor naloži Skupščini Republiške izobraževalne skupnosti obveznost, da da svoje mnenje do prve naslednje seje zбора.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? V zvezi z očitkom, ki ga je dal tovariš Kadoič, da je Skupščina neodgovorno ravnala, naj povem tole. Predsedstvo je na seji 11. 7. ugotavljalo, ali so izpolnjeni vsi pogoji, da gre zakon na dnevni red zborov. Ugotovili smo, da Izobraževalna skupnost še ni dala soglasja. Še isti dan smo zaprosili Republiško izobraževalno skupnost, da da mnenje do 24. 7. Mnenja, kot veste, do danes nismo dobili. Zato na republiško skupščino ne pade tolikšna odgovornost kot jo je tovariš Kadoič ocenil.

Zato predlagam, da o predlogu zakona danes ne sklepamo. To bi storili na naslednji seji, ko bomo dobili mnenje Republiške izobraževalne skupnosti.

Obveščam vas tudi, da prav zaradi tega razloga Zbor občin zakona danes ni sprejel na dnevni red. Predlagam pa, da sprejmemo sklep, da naj da Izobraževalna skupnost svoje mnenje najkasneje do 15. septembra.

Želi kdo razpravljati o takem sklepu? Tovarišica Zdenka Jurančič!

Zdenka Jurančič: Ker so nekateri govorniki izrazili tudi željo, da bi bili seznanjeni z materiali o tej šoli, predlagam, da naročimo Izvršnemu svetu oziroma sekretariatu, da preskrbi vse potrebne materiale. Prosim tudi administracijo v skupščini, da razmnoži strokovno poročilo Koordinacijske komisije, ki ima, po mojem mišljenju, zadosti veliko težo. Laiki, ki ne delamo v šolstvu, se bomo na osnovi argumentiranega gradiva laže odločili.

Zavedati se moramo še nečesa. Šola je pričakovala, da bo danes zakon sprejet. Potrebno je izvesti določene priprave za normalen vpis in za nadaljevanje študija. Glede na naš sklep bo kolektiv šole dva meseca v negotovosti. Ne vemo niti tega, ali se bomo strinjali z zakonom septembra. Če bi želeli omogočiti vpis v prihodnjem letu, potem se moramo zavedati, da bomo takrat morali podpreti predlog po skrajšanem postopku. Če bomo jeseni imeli dovolj gradiv, bomo laže odločali. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Mislim, da je današnja razprava sestavni del razprave o predlogu zakona. Torej predlagam, da sprejmemo sklep, ki sem ga prej povedal: Republiška izobraževalna skupnost naj razpravlja o zakonu do 15. septembra, delegatom skupščine pa naj se predloži ves material, za katerega je bila danes izražena potreba.

Ali se strinjate s tem predlogom? Kdor je za, naj dvigne roko! (Večina delegatov dvigne rok.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (3 delegati.)

Ugotavljam, da je sklep z večino glasov sprejet.

Končujem to točko dnevnega reda in prehajam na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o potrditvi družbenega dogovora o temeljih razvoja elektrogospodarstva od leta 1974 do leta 1980.

Predlog odloka je dal Izvršni svet. Za svojega predstavnika je določil Draga Petroviča, republiškega sekretarja za gospodarstvo. Predlog odloka sta

obravnavala Odbor za družbenoekonomski razvoj našega zbora in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala poročili.

Poročili ste prejeli. Na sejo zbora so bili k tej točki dnevnega reda povabljeni tudi predstavniki Gospodarske zbornice SR Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Poslovnega združenja za energetiko Socialistične republike Slovenije in predstavnik Odbora za urejanje vprašanj posebnega družbenega pomena za področje elektrogospodarstva v Sloveniji.

Ali želi predlagatelj predlog odloka še ustno obrazložiti? (Ne.) Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če nihče ne želi besedo, končujem razpravo in prehajam na glasovanje. Dajem na glasovanje predlog odloka o potrditvi družbenega dogovora o temeljih razvoja elektrogospodarstva v letih 1974—1980.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka soglasno sprejet.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje elektroenergetskih objektov, ki ga je Skupščini predložil Izvršni svet.

Predstavniki Izvršnega sveta je prav tako tovariš Drago Petrovič.

Izvršni svet predlaga, da Skupščina Socialistične republike Slovenije obravnava predlog zakona v smislu 294. člena poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije po skrajšanem postopku. Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da obrazloži predlog za skrajšani postopek!

Drago Petrovič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Prosim, da Zbor obravnava 13., 14. in 15. točko skupaj. Gre za spremembo zakona o združevanju sredstev za gradnjo elektroenergetskih objektov.

Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije je na zadnji seji vašega zbora skupaj s predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu predložil informacijo o aktualnih problemih elektrogospodarstva. S to informacijo in z uvodno besedo k razpravi je želel opozoriti na aktualnost in občutljivost reševanja problematike oskrbe z energetskimi viri v prihodnjem obdobju, posebno pa še z električno energijo. Preden bom nadaljeval o problematiki, bi opozoril, da je zaradi kontinuitete gradnje elektroenergetskih objektov in zaradi obveznosti, ki jih je skupščina sprejela lansko leto, treba takoj zagotoviti dolgoročen vir sredstev za pokritje primanjkljaja za dograditev projektiranih elektroenergetskih zmogljivosti in za pravočasno proizvodnjo potrebnih količin električne energije za naše gospodarstvo.

Zaradi potrebe po čimprejšnji zagotovitvi teh sredstev prosimo zbere te skupščine, da obravnavajo predloge zakonov po skrajšanem postopku.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Pričenjam razpravo o postopku. Želi kdo besedo? (Nihče.) Predlagam, da glasujemo.

Kdo je za to, da obravnavamo 13., 14. in 15. točko dnevnega reda po skrajšanem postopku? (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da obravnavamo zakone v zadnji fazi. Prosim, da upoštevate postopek v zvezi z morebitnimi amandmaji. Predlog zakona so obravnavali odbora za družbenoekonomski sistem in za finance ter Zakonodajno-pravna

komisija. Njihova poročila ste prejeli. K tej točki so bili povabljeni predstavniki Gospodarske zbornice, Združenja za energetiko Slovenije in Odbora za urejanje vprašanj posebnega družbenega pomena v elektrogospodarstvu.

Prosim tovariša sekretarja, da nadaljuje razpravo!

Drago Petrovič: Dovolite mi, da na kratko obrazložim vse tri predložene zakone.

Že na zadnji seji je bilo ugotovljeno, da bodo težave z energijo, ki so nastale ob energetske krizi, trajale dalj časa. Te bomo občutili tudi pri nas, posebno še, ker imamo sorazmerno omejene energetske vire. Da bi čimbolj omejili vpliv teh težav na naše gospodarstvo, je neobhodno potrebno izvajati naloge v zvezi s proizvodnjo energije iz domačih virov. Te naloge so določene v programu gradnje energetskih objektov. V tem programu je predvidena gradnja elektroenergetskih zmogljivosti, s katerimi bo edino mogoče pokriti povečano porabo električne energije v prihodnjih letih, ki jo predvidevamo v energetske bilanci, in naložbe za modernizacijo in povečanje proizvodnje v premogovnikih ter za novi rudnik urana.

Program virov primarne energije je predvsem uskladen s povečanjem proizvodnje električne energije. Pri tem pa velja poudariti, da bo oskrba s primarnimi viri energije za druge potrebe še naprej odvisna od uvoza. To pomeni, da se bomo morali oskrbovati s premogom iz najbližjih premogovnikov v Socialistični republiki Bosni in Hercegovini in si prizadevati zagotoviti redno oskrbo s tekočimi gorivi in naravnim plinom.

Zaradi težav, ki jih moramo upoštevati pri nabavi tekočih goriv tudi v bodoče, tako glede zadostnih količin kakor tudi glede možnosti naše zunanjetrgovinske bilance, bo orientacija na primarne vire energije v državi z večjo verjetnostjo olajšala reševanje oskrbe z energijo, dolgoročna zagotovitev dobav naravnega plina pa bo bistveno prispevala k razširitvi strukture virov oskrbovanja.

Ta problematika torej kaže, da ne moremo odstopiti od programa gradnje energetskih objektov. Za njegovo izvedbo moramo zagotoviti vse potrebne pogoje. Predvsem gre za veliko odgovornost elektrogospodarstva, ki izvaja program ob premagovanju težav zaradi pomanjkanja kadra ter projektantskih, komercialnih in izvajalskih zmogljivosti. Sedaj delo opravlja zadovoljivo. Organizacijska utrditev in dokončna povezava v enoten sistem, ki je v teku, bo k temu samo prispevala.

Sodelovanje porabnikov električne energije je dobilo nove oblike z ustanovitvijo samoupravnih interesnih skupnosti. Največjo podporo pri izvajanju teh odgovornih nalog pa morajo nuditi še naprej družbenopolitični organi.

V že omenjeni informaciji in ekspoziciji je Izvršni svet opozoril na problem pomanjkanja dolgoročnih finančnih sredstev, potrebnih za izvajanje programa gradnje energetskih objektov. Čeprav so bile občasne težave, pa lahko ugotovimo, da smo z uveljavljenim sistemom združevanja sredstev uspešno reševali ta vprašanja. Osnova za določitev višine prispevnih stopenj po zakonu o združevanju sredstev za financiranje energetskih objektov iz leta 1971 je bil nepopoln program, razen tega pa financiranja kapitalno tako zahtevnih objektov nismo mogli planirati brez angažiranja inozemskih kreditov. Zato je bilo mogoče predvideti potrebna dolgoročna finančna sredstva in predlagati rešitve, ki bodo omogočale izdelati celotno konstrukcijo financiranja, šele sedaj. Danes lahko predvidevamo, na osnovi investicijskih programov in dobavnih pogodb oziroma

ponudb ter pričakovanih podražitev, da bo znašala cena celotnega programa 11 milijard dinarjev. Ostaja torej še nepokrit primanjkljaj v višini 1,1 milijarde dinarjev.

Storili smo vse potrebno, da se zagotovijo inozemski viri financiranja v višini 5,4 milijarde dinarjev. V tem znesku ni upoštevani že odobreni inozemski krediti za 380 kV mrežo ter za termoelektrarno Brestanico.

Za nuklearno elektrarno Krško, plinsko elektrarno Trbovlje in rudnih urana Žirovski vrh je odobrila kredit izvozno-uvozna banka ZDA za 90 % dobav opreme iz ZDA in za 15 % drugih stroškov. Kredit za druga potrebna sredstva je pred odobritvijo. Tudi pri 4. agregatu termoelektrarne Šoštanj računamo na inozemski kredit, ki nam ga nudi dobavitelj.

S tem, da skušamo 48 % potrebnih finančnih sredstev zagotoviti iz inozemskih virov, smo verjetno v največji možni meri razbremenili lastne vire sredstev za naložbe za daljše obdobje. Zato je nujno prostali del potrebnih sredstev zagotoviti iz lastnih virov, pa čeprav bi to zahtevalo določene premike na drugih področjih. Zaostajanje investicij v energetiki je v preteklem obdobju povzročilo težko in nenadomestljivo škodo vsemu gospodarstvu. Z odobrenim programom gradnje energetskih objektov predvidevamo pokrivanje povečanja porabe električne energije vsaj do leta 1980. Ker pa traja gradnja teh zmogljivosti s pripravljalnimi deli tudi do 7 let in ker odobreni program ne obsega tudi objektov, ki bodo omogočali kontinuiteto oskrbe z električno energijo po letu 1980, je nujno zagotoviti že v tem obdobju minimalna sredstva, ki bodo omogočila neprekinjeno gradnjo energetskih objektov.

Program teh zmogljivosti bo predložen v naslednjem letu. Združeno podjetje elektrogospodarstva proučuje ugodne možnosti za financiranje takih objektov v drugih republikah, ki bi nam v primeru, da se zanje odločimo, omogočili oskrbo z električno energijo že pred letom 1978, ko bo naš sistem še vedno obratoval brez rezerv.

Tako odločitev pa bo mogoča le na podlagi predhodnega financiranja. Zato predlagamo, da v okviru odobrenega programa zagotovimo še dodatnih 500 milijonov dinarjev kot minimum za nadaljevanje gradnje po letu 1978. To pomeni, da bo potrebno pokriti primanjkljaj iz lastnih sredstev v višini 1,6 milijarde dinarjev. Manjkajoča dolgoročna sredstva moramo zagotoviti takoj, sicer ne bo mogoče zadostiti predpisom o financiranju investicij in s tem omogočiti podpis pogodbe z dobaviteljem in izvajalci v rokih, ki zagotavljajo zgraditev posameznih projektov po določenem programu.

Od možnih rešitev za zagotovitev manjkajočih sredstev Izvršni svet predlaga kot trenutno edino realno rešitev povišanje prispevnih stopenj za združevanje sredstev na osnovi veljavnih zakonov. Samoupravnih sporazumov o združevanju sredstev namreč ni mogoče skleniti takoj. Upravljalci poslovnih bank bodo morali reševati probleme v zvezi z usklajevanjem priliva in porabe potrebnih sredstev. Če bodo namreč zagotovljeni viri sredstev za financiranje vsega programa, bo razlika med prilivom in porabo zahtevala v prvih letih znatne kratkoročne premostitvene kredite, ki bodo po oceni dosegli v konici tudi 90 starih milijard dinarjev. To nalaga poslovnim bankam odgovorno nalogo, ki je v primeru, da bi morale zagotoviti dolgoročna sredstva za pokrivanje primanjkljaja, ne bi bile sposobne rešiti.

Sicer pa lahko ugotovimo, izhajajoč iz določil 89. člena slovenske ustave, da je zagotovitev pogojev za nemoteno oskrbo z električno energijo in s tem za gradnjo potrebnih elektroenergetskih zmogljivosti nujna za vso družbeno

reprodukcijo. S samoupravnimi sporazumi v okviru interesne skupnosti elektrogospodarstva takih pogojev še ni bilo mogoče zagotoviti. V takih primerih se sme z zakonom naložiti obvezno združevanje sredstev za financiranje programa gradnje elektroenergetskih objektov, ki so pogoj za uspešno izvajanje pričakovanega družbenoekonomskega razvoja naše republike.

Vendar naloge s samoupravnimi sporazumi zagotoviti potrebna sredstva za financiranje energetskih objektov, kar je določeno v 58. členu zakona o elektrogospodarstvu, samoupravna interesna skupnost elektrogospodarstva ni odvezana. To ostaja ena njenih osnovnih nalog, čeprav se do sklenitve samoupravnega sporazuma z zakonom zagotavlja neprekinjeno združevanje sredstev.

Ob tem pa je jasno, da bo interesna skupnost urejala to vprašanje na način, ki bo najbolj ustrežal porabnikom električne energije, ne oziraje se na sistem, po katerem se sredstva združujejo sedaj. Pri tem bo morala upoštevati le višino potrebnih sredstev za izvajanje celotnega programa.

V skladu s tem predlagamo v zakonskih predlogih tolikšno povišanje sedaj veljavnih prispevnih stopenj, da bo moč pokriti primanjkljaj 162 milijard starih dinarjev. Po tem predlogu bi se stopnje po vseh treh zakonih povišale za 60 %, tako da bi se obveznost porazdelila enakomerno na vse vire. S tem bi se izdatki porabnikov družbenih sredstev za zagotovitev potreb po električni energiji povečali v strukturi investicijskih stroškov za 1,2 %, izdatki za porabljeno električno energijo pri odjemu na visoki napetosti za 5,5 %, pri odjemu na nizki napetosti pa od 10 na 11,2 %. Skupni izdatki za porabljeno 1 kW uro, ob upoštevanju poprečnih prodajnih cen, pa bi se na posameznih napetostnih nivojih povečali takole: na 35 kV omrežju od sedanjih 31,49 S dinarja na 33,20 S dinarja, na 10 kV omrežju od 40,44 S din na 42,64 S din, za gospodinjstva od 52,30 S dinarja na 58,77 S dinarja in za ostali odjem na 0,4 kV omrežju od 79,45 na 87,39 S din.

Vsekakor predstavlja to dodatne stroške tako za gospodarstvo kot za življenjski standard. Ti dodatni stroški pa so neobhodni, če si želimo zagotoviti v bodoče nemoteno oskrbo z električno energijo. Analize vpliva tako povečanih stroškov kažejo, da bodo življenjski stroški porasli za približno 0,3 %, skladi gospodarskih organizacij, upoštevajoč rezultate zaključnih računov za leto 1973, pa bi se znižali, razen nekaj izjem, za 1 do 3 %, poslovna sredstva pa od 1,5 do 8 %.

Glede na pomembnost problema in nujnost reševanja naloge predlagamo, da sprejmete predložene zakone, saj gre za reševanje velike in odgovorne naloge našega gospodarskega razvoja.

Predsednik Štefan Nemeč: Predlagam, da razpravljamo o 13., 14. in 15. točki dnevnega reda skupaj, le glasovali bi o vsakem zakonu zase.

Kdo želi besedo? Če ne želi nihče besede, preidimo na glasovanje. Dajem na glasovanje predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje elektroenergetskih objektov.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (2 delegata.)

Ugotavljam, da je Zbor združenega dela z večino glasov sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje elektroenergetskih objektov.

Prehajam na 14. točko dnevnega reda. O postopku smo že glasovali. Poročila so dali Odbor za finance Zbora združenega dela in Zbora občin, Zakonodajno-pravna komisija in Odbor za družbenoekonomski razvoj. Želi kdo razpravljati? (Ne.)

Končujem razpravo in dajem na glasovanje predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev odjemalcev električne energije na visoki napetosti za financiranje energetskih objektov.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev odjemalcev električne energije na visoki napetosti za financiranje energetskih objektov.

Prehajam na 15. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prispevku odjemalcev električne energije na nizki napetosti za financiranje energetskih objektov.

Skrajšani postopek smo že izglasovali. Dobili ste tudi poročilo odborov. Začenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Dajem na glasovanje predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prispevku odjemalcev električne energije na nizki napetosti za financiranje energetskih objektov.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prispevku odjemalcev električne energije na nizki napetosti za financiranje energetskih objektov.

Prehajam na 16. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o oprostitvi plačevanja prispevkov in davka iz osebnega dohodka, doseženega z delom, ki je opravljeno za družbeno organizirane solidarnostne akcije.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet. Za svojega predstavnika je Izvršni svet določil tovariša Jožeta Florjančiča, republiškega sekretarja za finance.

Izvršni svet predlaga, da Skupščina Socialistične republike Slovenije obravnava predlog zakona v smislu 294. člena poslovnika po skrajšanem postopku. Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da obrazloži predlog za skrajšani postopek.

Jože Florjančič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Že na prejšnjih sejah zborov skupščine je bila obravnavana problematika v zvezi z dajanjem pomoči krajem, ki jih je prizadel letošnji potres. Upoštevajoč razpravo je Izvršni svet menil, da je potrebno takoj predložiti predlog zakona. Akcija je v teku in bi bilo potrebno ta zakon takoj sprejeti. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Začenjam razpravo o postopku, Želi kdo besedo? Besedo ima tovariš Franc Rudolf.

Franc Rudolf: Na podlagi razprave v skupini delegatov s področja gospodarstva v okolišju 20, ki obsega občine Postojna, Sežana, Ilirska Bistrica in Cerknica, in na predlog Izvršnega sveta Skupščine občine Sežana se predlaga na podlagi 20. in 21. člena poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije naslednji amandma: Zadnja vrsta prvega člena . . .

Predsednik Štefan Nemeč: Oprostite, da vas prekinjam. Najprej razpravljamo o postopku. Če ne želi nihče razpravljati, dajem predlog na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da se strinjate s predlogom Izvršnega sveta, da obravnavamo zakon v zadnji fazi. Zato morajo biti amandmaji predloženi skupaj s predpisanim številom podpisov delegatov zbora.

Predlog zakona so obravnavali Odbor za finance našega zbora in Zbora občin in Zakonodajno-pravna komisija. Pričenjam razpravo. Besedo ima Franc Rudolf, delegat iz okoliša Postojna.

Franc Rudolf: Prej omenjeni amandma se glasi: Črtajo naj se besede v zadnji vrsti prvega člena in namesto njih vstavi naslednje besedilo: »za družbeno organizirane solidarnostne akcije.« Na koncu 4. člena pa naj se dodajo še besede: »in za akcijo za pomoč Brkinom«. Predlagana sprememba zakona bi pomagala, da bi bila sredstva, zbrana s solidarnostno organizirano družbeno akcijo, oproščena prispevkov in davkov od vseh dohodkov, ki se bodo zbrala s podaljšanim delavnikom nad 42 ur tedensko, ter tista sredstva, ki se bodo zbrala iz skladov skupne porabe v organizacijah združenega dela. Omenjena akcija se je organizirala sporazumno in solidarno v občinah Ilirska Bistrica, Postojna, Sežana, Izola, Koper in Piran pod geslom: Delovni dan za razvoj Brkinov. Taka akcija naj tem krajem pomaga k napredku. Pri tem naj se za začetek zgradi slemenska brkinska cesta, ki bo temeljna prometna žila, na katero se bodo navezale vse druge lokalne ceste tega območja. Ta cesta, dolga 30 km, bo omogočila, da bo v te kraje lahko pripeljal avtobus, prišel zdravnik in da bodo kmetje lahko poslali na tržišče svoje presežke. Za nadaljnji razvoj Brkinov občine Ilirska Bistrica, Postojna in Sežana, ki pokrivajo njihovo območje, že pripravljajo skupen program razvoja. Skupen problem, ki ga je treba enotno reševati, so predvsem ceste, oskrba z vodo, elektriko in tako dalje. Rešitev tega problema bi omogočila povezavo teh krajev s središči, kjer so delovna mesta, šole in zdravstvene ustanove, oskrbovalni centri in drugo.

Akcija za zbiranje finančnih sredstev za razvoj Brkinov je v teku. Organizirana je na enak način kot akcija za zbiranje pomoči za odpravo posledic potresa, ki je prizadel občine Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju.

Brkini so bili za časa narodnoosvobodilne vojne aktiven center antifašističnega odpora proti okupatorju. Na tem območju so se zadrževale številne slovenske in hrvatske brigade narodnoosvobodilne vojne.

Ta amandma podpira 10 delegatov. To so: Urbas, Zalar, Bratoš, Šajn, Avsec, Rudolf, Skočaj, Pipan in drugi. Mislim, da so vsi prisotni.

Predsednik Štefan Nemeč: Kdo želi še razpravljati? Prosim! Besedo ima Jože Florjančič.

Jože Florjančič: Tovarišice in tovariši delegati. K predlogu zakona so dani trije amandmaji, delegatsko vprašanje pa je postavil Ciril Rožič. V svoji razpravi bom skušal argumentirati stališče Izvršnega sveta do predlaganih amandmajev in odgovoriti na vprašanje tovariša Cirila Rožiča.

Na prejšnji seji je Skupščina SR Slovenije sprejela odlok, s katerim je potrdila sprejem dogovora republik in pokrajin o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije ter republik in avtonomnih pokrajin

za odpravljanje posledic elementarnih nesreč. Že v zvezi s tem odlokom je Izvršni svet pojasnil, kako in zakaj se je oblikoval ta dogovor, in opozoril na njegove temeljne elemente. V tretjem členu tega dogovora, ki ga je Skupščina na prejšnji seji potrdila, je določeno: Za elementarne nesreče se po dogovoru štejejo potres, poplava in druge nesreče, ki jih v svojih predpisih določijo republike in avtonomni pokrajini in ki ogrožajo življenje in zdravje več ljudi oziroma povzročajo večjo škodo. Sredstva solidarnosti za medsebojno pomoč republikam in avtonomnim pokrajinam se smejo po tem dogovoru porabiti le za odpravljanje posledic večjih potresov ali poplav. V zvezi s tem želim povedati, da je obseg nesreče oziroma obseg potresa v Socialistični republiki Sloveniji, ki je bil 21. in 22. junija, v okvirih, ki ne dovoljuje oziroma ne zahteva solidarnostnega prelivanja sredstev iz drugih republik in avtonomnih pokrajin. Škoda je manjša, kot je predvidena v družbenem dogovoru, ki ga je sprejela tudi Socialistična republika Slovenija.

Zato se seveda tudi ne uvaja obvezen prispevek, katerega osnova bi bila merila Socialistične republike Slovenije ali Jugoslavije. To je navedel v svojem delegatskem vprašanju tudi tovariš Ciril Rožič. Gre samo za neposredno materialno pomoč delavcev v organizacijah združenega dela in občanov, ki del svojega osebnega dohodka namenijo kot svoj prispevek k uresničitvi te družbene solidarnostne akcije. Vanjo se je že vključila večina delavcev in delovnih ljudi. In kot spodbudo delavcem, da bi prispevali sredstva, ustvarjena z dodatnim delom, to se pravi zunaj sprejetih delovnih obveznosti, Izvršni svet predlaga predlog zakona, po katerem bi bili tako ustvarjeni osebni dohodki oproščeni plačevanja prispevkov in davkov.

To seveda ni obvezen prispevek organizacij združenega dela oziroma delavcev in občanov in se ne more izenačevati s prispevki, ki se uvedejo v primeru večjih elementarnih nesreč, kot sta bila na primer potresa v Skopju in v Bosanski krajini. Za ta dva potresa je bil uveden obvezen prispevek vseh zaposlenih v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji. To je odgovor na vprašanje delegata Cirila Rožiča.

O amandmaju, ki ga predlaga skupina delegatov iz okoliša št. 20, moram reči, da ni v skladu s 3. členom dogovora republik in pokrajin. Tretji člen dogovora republik in pokrajin omejuje to vrsto solidarnosti na potrese, poplave in druge nesreče, ki v večjem obsegu prizadenejo delovne ljudi in občane. Po našem mnenju gre pri predlaganem zakonu za izjemno solidarnostno zbiranje sredstev — za akcijo splošnega slovenskega pomena. V tem smislu naj bi bilo dano pooblastilo Izvršnemu svetu, da oceni, v katerih primerih se na podlagi mnenj posameznih družbenopolitičnih organizacij oziroma družbenih faktorjev v republiki oprostijo prispevki in davki.

Ne bi smeli dovoliti, da bi te solidarnostne akcije presegle določene okvire. Od ljudi in občanov ni mogoče zahtevati, da bodo večkrat na leto zunaj rednega delovnega časa delali za reševanje posameznih problemov, za katere smo že z zakoni ali z družbenimi dogovori določili načine njihovega reševanja.

Opozoriti želim na to, da zakon o manj razvitih območjih v Socialistični republiki Sloveniji v svojem 6. členu obvezuje republiške samoupravne interese skupnosti, da pri razvijanju gospodarske in družbene infrastrukture upoštevajo tudi območja nerazvitih občin, ki jih določa zakon, in s svojimi sredstvi zagotavljajo hitrejši razvoj takih območij.

Za področje Brkinov je bila taka akcija izvedena v okviru samoupravne interesne skupnosti cestnega gospodarstva. Sedaj ko začenjamo uvajati sistem

solidarnosti skladno z družbenimi dogovori, bi bilo nesprejemljivo, da bi v zakonu naštevati posamezne akcije, ki jih je v Sloveniji zelo veliko. Morali pa se bomo do konca letošnjega leta, ko bomo morali sprejeti ustrezen sistem zbiranja teh sredstev in njihovega upravljanja, dokončno dogovoriti tudi o oblikah medsebojnih odnosov med posameznimi občinami v Sloveniji in med posameznimi območji.

Zato ne izključujem možnosti, da se bomo dogovorili tudi za medsebojne odnose pri reševanju teh vprašanj med občinami in med posameznimi območji Socialistične republike Slovenije. Vendar pa sedaj še nismo sposobni oceniti posledic amandmaja, po katerem bi v zakonu določili eno samo akcijo, ki naj bi bila deležna oprostitve prispevkov in davkov. Menimo pa, da so po veljavnih predpisih tako občani kot delovne organizacije, ki prispevajo sredstva za te namene, oproščeni vseh davkov, ki jih pobirajo občine in Socialistična republika Slovenija.

In če grem še dlje, mislim, da ni nobenega ustavnopravnega zadržka, da samoupravne interesne skupnosti na območju petih občin, ki so se dogovorile za to solidarnostno akcijo, in same prizadete občine, oprostijo delavce v temeljnih organizacijah združenega dela na svojem območju prispevkov in davkov, če menijo, da bo to pozitivno vplivalo na uresničitev akcije, ki je brez dvoma pozitivna in jo seveda Izvršni svet s tega gledišča tudi podpira.

Mislim, da sem bil dovolj jasen. Ni torej zadržkov, da se ta akcija izvede v okviru samoupravnih interesnih skupnosti in družbenopolitičnih skupnosti primorskih občin. Za njo imajo ustavno in zakonsko podlago. Menimo pa, da v tem trenutku najbrž ne bi kazalo vztrajati, da se v zakon, ki je namenjen širši solidarnosti, pri kateri naj bi sodelovali vsi delavci v Sloveniji, vnese to določilo. Menimo, da amandmaja ne bi kazalo sprejeti.

Zakonodajno-pravna komisija predlaga amandma k 1. členu. Ta amandma je redakcijski in ga ne bom komentiral.

K 1. členu zakona predlaga amandma tudi skupina delegatov. Dodalo naj bi se besedo: »Oprostitev iz prvega odstavka tega člena velja ob enakih pogojih tudi za občane, ki z osebnim delom in s svojimi sredstvi samostojno opravljajo obrtne in druge gospodarske dejavnosti, ter za v njihovih obratovalnicah zaposlene delavce.

Naše mnenje je, da to vprašanje rešuje 75. člen zakona o davkih občanov, ki je že v letu 1972 ob poplavih v severovzhodni Sloveniji uvedel, da se pri ugotavljanju osnove za davek iz obrtne dejavnosti kot strošek priznavajo tudi prispevki in volila zavezanca kulturnim, humanitarnim, vzgojnim, zdravstvenim, otroškovarstvenim, šolskim in drugim organizacijam ki delujejo in skrbijo za ustrezno raven tovrstne splošne porabe. Uradno tolmačenje, ki ga je takrat dal Sekretariat za finance Socialistične republike Slovenije, je bilo, da je volilo oziroma darilo, katerega dajo zasebniki oziroma občani, ki samostojno opravljajo gospodarsko dejavnost, kot pomoč za odpravo posledic neurja in poplav, v skladu s pogoji po drugem odstavku 75. člena zakona o davkih občanov. Zato ga je treba pri ugotavljanju davčne osnove za davek od osebnega dohodka šteti med stroške. Torej so odbitna postavka. Seveda pa se to nanaša le na prispevke, ki se dajejo v okviru družbeno organiziranih akcij. Akcija Kozjansko je družbeno organizirana akcija. Izdatek zanjo mora zavezanec ustrezno dokumentirati. To sta dva pogoja, ki ju predpisuje veljavni zakon. Naše mišljenje je, da tega amandmaja ne kaže vnašati v ta zakon, ker je zadeva ustrezno rešena v zakonu o davkih občanov. Moja interpretacija zakona o davkih občanov

se lahko razume tudi kot uradna razlaga. Če bo potrebno, bomo to sporočili tudi SDK.

Predsednik Štefan Nemeč: Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, prehajamo na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmajih.

Najprej dajem na glasovanje amandma Zakonodajno-pravne komisije k 1. členu. Amandma je redakcijskega značaja. Izvršni svet se z njim strinja. Kdor je za ta amandma, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Amandma je soglasno sprejet.

Drugi amandma je dala skupina delegatov za gospodarstvo iz 20. okoliša k 1. členu. Izvršni svet se z amandmajem ne strinja.

Dajem amandma na glasovanje. Kdor je za, naj dvigne roko! (2 delegata dvigneta roko.) Je kdo proti? (37 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (Ostali delegati.) Amandma ni sprejet.

O tretjem amandmaju ne glasujemo, ker ga je tovarišica Tončka Ocepek umaknila.

Prehajamo na glasovanje o amandmaju k 1. členu, ki ga predlaga skupina 13. okoliša za gospodarstvo in skupina 4. okoliša za področje obrtne dejavnosti. S tem amandmajem se Izvršni svet ne strinja, ker meni, da je zadeva rešena v 75. členu zakona o davkih občanov.

Kdor je za ta amandma, naj dvigne roko! (2 delegata dvigneta roko.) Je kdo proti? (Večina delegatov.) Se je kdo vzdržal? (Vsi ostali delegati.)

Amandma ni sprejet.

Sedaj dajem na glasovanje predlog zakona o oprostitvi plačevanja prispevkov in davka iz osebnega dohodka, doseženega z delom, ki je opravljeno za družbeno organizirane solidarnostne akcije, v celoti, vključno s sprejetim amandmajem Zakonodajno-pravne komisije, na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (2 delegata.)

Zakon je sprejet z večino glasov.

Prehajam na 17. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o razdelitvi dela dohodka Loterijskega zavoda Slovenije za leto 1974, ki pripada organizacijam iz 15. člena zakona o Loterijskem zavodu Slovenije.

Skupščini je predlog predložil Loterijski zavod Slovenije. Loterijski zavod je določil za svojega predstavnika tovariša Miroslava Šarčeviča, direktorja tega zavoda.

Predlog sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Z dopisom z dne 9. 7. 1974 ste prejeli tudi mnenje Republiške konference Socialistične zveze. Predlog odloka obravnavamo v zadnji fazi, zato velja enak postopek kot prej. Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Prosim, besedo ima tovariš Branko Jerkič!

Branko Jerkič: Tovarišice in tovariši! K vsebini odloka, ki je pred nami in ki naj se danes sprejme, delegacija s področja oboroženih sil nima pripomb. Menimo, da je nujno, da ga sprejmemo. Morali pa bi prihodnje leto o predlogu razpravljati bolj temeljito. Opažamo, da se število zainteresiranih organizacij iz leta v leto povečuje in da je njihov osnovni problem, kako naj pridejo na listo porabnikov tega sklada. Sredstva Loterijskega sklada naj bi se dodeljevala predvsem tistim organizacijam, katerim so neobhodno potrebna.

V zvezi s tem imamo dve osnovni pripombi, in če sta utemeljeni, bo potrebno spremeniti tudi zakon.

1. Porabniki sredstev naj bodo samo organizacije, katere se ukvarjajo s problemi invalidov. To so na primer Zveza društev telesnih invalidov, Zveza gluhih, Zveza slepih, Društvo za pomoč duševno ne dovolj razvitih, Društvo za mišična in živčno-mišična obolenja. Vse druge organizacije, ki sedaj dobivajo sredstva iz sklada, naj se vključijo v druge vire financiranja. Kdor je malo bolj podrobno proučil gradivo, je lahko ugotovil, da se sredstva za invalide in za druge organizacije delijo v enakem razmerju. Razlika je zelo majhna. Druga društva, ki rešujejo problematiko invalidov, naj bi se vključila v 5 osnovnih organizacij, ki sem jih pravkar navedel. Sredstva pa naj bi se uporabljala predvsem za ustvarjanje pogojev za zaposlitev invalidov, in to pod posebnimi pogoji, in pa seveda za rehabilitacijo tistih invalidov, ki se lahko v najkrajšem času usposobijo za družbeno koristno delo.

2. Menimo, da bi kriteriji za dodeljevanje sredstev morali temeljiti na določenih izhodiščih. Ta izhodišča so lahko število invalidov in pa stopnja njihove invalidnosti. Pred leti je bilo na primer duševnih invalidov približno 42 000, gluhih 3600, slepih pa približno 1600. Sedanja razdelitev sredstev pa je naslednja: slepi dobe 64 milijonov starih dinarjev, gluhi približno 197, duševni invalidi, katerih je 10-krat več, pa le 75 milijonov starih dinarjev.

Predsednik Štefan Nemeč: Hvala lepa. Če sem prav razumel to razpravo, zadevajo predlogi razdelitev sredstev za prihodnje leto. Končujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o razdelitvi dela dohodka Loterijskega zavoda Slovenije v letu 1974, ki pripada organizacijam iz 15. člena zakona o Loterijskem zavodu Slovenije.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog odloka soglasno sprejet.

Prehajam na 18. točko dnevnega reda, to je na rebalans finančnega načrta Vodnega sklada Socialistične republike Slovenije za 1974. leto.

Skupščini ga je predložil v potrditev Vodni sklad Slovenije. Za svojega predstavnika je Vodni sklad določil tovariša Jožeta Tramška, predsednika upravnega odbora Vodnega sklada Socialistične republike Slovenije.

Rebalans finančnega načrta sta obravnavala Odbora za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Poročilo ste prejeli. Pričenjam razpravo. Želi morda predlagatelj rebalans še ustno obrazložiti? (Ne želi.) Hvala. Kdo želi besedo? Če nihče ne želi besedo, končujem razpravo in prehajam na glasovanje. Dajem na glasovanje predlog odloka o potrditvi rebalansa finančnega načrta Vodnega sklada Socialistične republike Slovenije za leto 1974.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (2 delegata.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog odloka o potrditvi rebalansa finančnega načrta Vodnega sklada Socialistične republike Slovenije za leto 1974.

Prehajamo na 19. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o dopolnitvi zakona o najmanjšem osebnem dohodku, ki ga je Skupščini predložil Izvršni svet.

Za predstavnika je določil tovariša Staneta Božiča, namestnika republiškega sekretarja za delo. Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava predlog zakona v smislu 298. člena poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije po hitrem postopku. To je izjemen postopek, ki ga predvideva poslovnik le za zakone, ki urejajo takšna vprašanja, ki jih je treba nemudoma urediti, ker bi imelo zavlačevanje zakonske ureditve škodljive posledice za družbo. Najprej odločamo o proceduri, podobno kot smo doslej v zvezi s skrajšanjem postopka. Če bo predlog za izjemen postopek sprejet, se začne takoj obravnava, ki je predpisana za zakonske predloge.

V tem primeru ni potrebno, da zakon obravnavajo pristojni odbori, pač pa je mogoče amandmaje predlagati do konca obravnave. Pri tem ni potrebno, da bi imeli predlagatelji podpise desetih delegatov. O amandmajih morata dati mnenje predlagatelj in Zakonodajno-pravna komisija. Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da obrazloži, zakaj je Izvršni svet predlagal, naj zakon obravnavamo po hitrem postopku!

Stane Božič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V ekspezeju, ki ga je danes dal podpredsednik Izvršnega sveta, so bili obrazloženi predlogi, sklepi in ukrepi, ki jih Izvršni svet predlaga, da se ublažijo posledice povišanja cen, ki prizadenejo nekatere skupine delavcev. Med njimi je predvideno tudi povečanje prispevka, ki ga dobivajo po zakonu o najmanjšem osebnem dohodku določene skupine delavcev. Veljavni zakon določa, da znaša najmanjši osebni dohodek za tekoče leto 45 % povprečnega osebnega dohodka v preteklem letu. Zato da bi lahko izplačevali dodatke v višini 120 dinarjev od 1. avgusta tega leta dalje, predlagatelj predlaga, da bi zakon dopolnili po hitrem postopku. Število delavcev, ki prejemajo dodatek po tem zakonu, je navedeno. Aprila je bilo 132 delavcev, julija pa 546 delavcev. Čeprav to število ni veliko, Izvršni svet meni, da je potrebno zakon spremeniti in tako dati pravno podlago za izplačilo dodatkov.

V imenu predlagatelja dajem še redakcijski popravek k 1. členu. Prvi člen naj bi vseboval naslov zakona: zakon o najmanjšem osebnem dohodku in pa objavo, v katerem uradnem listu je bil zakon objavljen (Uradni list SRS, št. 7/74). S tem redakcijskim popravkom se Zakonodajno-pravna komisija skupščine strinja. Hvala.

Predsednik Štefan Nemeč: V razpravo dajem predlagani postopek. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, dajem predlog na glasovanje. Kdor je za to, da se obravnava zakon po hitrem postopku, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.) Ugotavljam, da je hitri postopek sprejet z večino glasov. Torej obravnavamo zakon v zadnji fazi.

Začenjam razpravo o zakonu. Ali se zakonodajno-pravna komisija strinja s predlaganim zakonom? (Zakonodajno-pravna komisija se strinja.) Želi kdo besedo? Ne želi nihče besede? (Ne.) Končujem razpravo in dajem predlog zakona o dopolnitvi zakona o najmanjšem osebnem dohodku na glasovanje.

Kdor je za zakon, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel predlog zakona o dopolnitvi zakona o najmanjšem osebnem dohodku.

Prehajam na 21. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

1. Predlog odloka o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov Odbora Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za agrarno politiko je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Komisija je določila za svojega predstavnika za vse predloge odlokov tovariša Igorja Poničarja. Ali želi predstavnik komisije še ustno obrazložiti odlok? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Če nihče ne želi besedo, končujem razpravo in prehajam na glasovanje. Dajem na glasovanje predlog odloka o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov Odbora Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za agrarno politiko.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov Odbora Zbora združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije za agrarno politiko. S tem so v Odbor izvoljeni: za predsednika tovariš Janko Mlakar, za podpredsednika Franc Nelec, za člane Franc Čampa, Stefan Klanjšček, Stanko Kos, Janja Košar, Miha Krhin, Vlado Kreft, Matevž Lončar, Dušan Obad, Malka Štefanič, Andrej Štular in Marjan Tovornik.

2. Predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo je predložila Komisija za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Če nihče ne želi razpravljati, končujem razpravo in prehajam na glasovanje. Dajem na glasovanje predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo.

Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je odlok soglasno sprejet.

3. Predlog odloka o imenovanju predstavnikov Skupščine Socialistične republike Slovenije v svete temeljnih organizacij združenega dela Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in v Svet zavoda Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani je predložila Komisija za volitve in imenovanja ter administrativne zadeve.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Ker nihče ne želi razpravljati, končujem razpravo in prehajam na glasovanje. Dajem na glasovanje predlog odloka o imenovanju predstavnikov Skupščine Socialistične republike Slovenije v svete temeljnih organizacij združenega dela Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in v Svet zavoda Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog odloka soglasno sprejel.

4. Predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Celju.

Predlog odloka je predložila Komisija za volitve, imenovanja ter administrativne zadeve naše skupščine. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Če nihče, prehajamo na glasovanje. Dajem na glasovanje predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Celju.

Kdor je za ta odlok, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Celju.

5. Predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter direktorja Zavoda SR Slovenije za planiranje, ki ga je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja ter administrativne zadeve naše skupščine. Pričenjam razpravo.

Želi kdo razpravljati? (Ne.) Ugotavljam, da nihče ne želi razpravljati. Prehajam na glasovanje. Dajem na glasovanje predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter direktorja Zavoda SR Slovenije za planiranje Jožeta Novinška. Kdor je za razrešitev, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta in direktorja Zavoda SR Slovenije za planiranje.

Prehajam na 22. točko dnevnega reda, to je na vprašanja delegatov.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za kmetijsko dejavnost četrtega okoliša, ki ga je postavil delegat Karel Franko, bo odgovoril Ivo Marenk, pomočnik republiškega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo. Prosim!

Ivo Marenk: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegat v tem zboru tovariš Karel Franko je postavil Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije naslednje vprašanje:

»Od 1. januarja do 2. julija so se cene gnojil poprečno dvignile za 73 %, cene krmil za 21 %, cene zaščitnih sredstev za 62 %, cene kmetijske mehanizacije so se povečale na primer bran, od 2530 na 3020 din, traktorjev od 53 000 na 63 000 din, obračalnikov od 9900 na 12 000 in žitnih kombajnov od 110 000 na 190 000 din. Vse to je porušilo ravnovesje v rentabilnosti proizvodnje in ogrozilo uresničevanje programa srednjeročnega razvoja kmetijstva. Prizadet je program razvoja živinoreje, saj živinorejci ne privezujejo telet za nadaljnje pitanje, poleg tega pa je vprašanje, kakšne ukrepe predvideva sprejeti Izvršni svet za ublažitev nastalega stanja v kmetijski proizvodnji.«

Ker je Izvršni svet predložil Skupščini obsežen pismeni odgovor, bom prebral samo izvleček iz odgovora.

Ekonomski položaj kmetijske proizvodnje v Sloveniji, zlasti živinorejske proizvodnje, se je v letu 1974 naglo poslabšal. Reprodukcijska sposobnost kmetijske proizvodnje se je zaradi zadnje podražitve osnovnih reprodukcijskih materialov — goriva, krmil, zaščitnih sredstev in tudi kmetijske mehanizacije — in zaradi zaostajanja odkupnih cen pridelkov močno zmanjšala. Pri tem je bila zlasti prizadeta živinorejska proizvodnja. O nastalem položaju je razpravljal Izvršni svet v začetku junija meseca in predlagal Skupščini, kot je znano, za ublažitev stanja na področju živinoreje zakon o pospeševanju proizvodnje mleka. Ti ukrepi so se uveljavili 1. julija 1974. Povečala se je premija za kravje mleko in uvedel dodatni namenski prispevek za modernizacijo družbene proizvodnje mleka. Izvršni svet je posredoval tudi drugje. Opozoril bi zlasti na pomoč živinorejcem pri premiranju telic in na pomoč, ki je bila dana družbenemu dogovoru o usmerjanju in usklajevanju ter pospeševanju živinoreje za leto 1974.

Izvršni svet je predlagal vrsto ukrepov tudi zveznemu izvršnemu svetu. Večina teh ukrepov je bila sprejeta. Opozoril bi, da so bile sprejete dodatne olajšave za izvoz. Sprejet je bil sklep, da se proizvajalcem iz zveznega proračuna izplačuje 1 dinar in pol za kg pitane živine vseh kategorij, ki so v režimu garantiranih cen, in sicer za obdobje, ko bodo trajale težave pri izvozu.

Znano je tudi, da je bil sprejet medrepubliški dogovor, da se zaradi rasti stroškovne inflacije podvojijo sredstva, ki so bila sprejeta v zveznem proračunu, in povečajo sredstva za kompenzacijo cene za umetna gnojila. Prav tako pa so določeni ukrepi sprejeti pri izvoznih refakcijah, zlasti za olajševanje transporta.

V letu 1974 je bil sprejet družbeni dogovor o uresničevanju dolgoročnega programa razvoja kmetijstva za obdobje 1974—1980, ki tudi predvideva ukrepe za pospešitev razvoja. Dana je bila tudi pomoč za gradnjo hladilnic. S prenosom dela državnega kapitala na temeljne organizacije združenega dela v kmetijstvu in z dodelitvijo določenih sredstev hranilno-kreditnih služb kmetijskim razvojnim skupnostim pa je olajšano izvajanje programa.

V zunanjetrgovinskem prometu pa so nastale medtem nove težave. Evropska gospodarska skupnost je 17. julija 1974 ponovno zaprla meje za uvoz goved in govejega mesa iz tretjih držav. Ta ukrep nas je presenetil predvsem zato, ker smo vendarle pričakovali, da bo Evropska gospodarska skupnost spoštovala večkrat izražene neposredne in dolgoročne interese nadaljnjega obojestransko koristnega sodelovanja na področju blagovne menjave. Ukrep Evropske gospodarske skupnosti bo prizadel zlasti države, in med njimi tudi našo, ki so se na podlagi doseženih dogovorov s svojo živinorejsko proizvodnjo dolgoročno orientirale zadovoljevati potrebe zahodnoevropskega tržišča. Zato prepoved uvoza govejega mesa in govedi predstavlja resno zavoro pri nadaljnem razvoju blagovnega prometa med državami EGS in Jugoslavijo v celoti.

Gre namreč za izvoz blaga, pri katerem ima Jugoslavija nedvomno prednost na teh tradicionalnih tržiščih in ki hkrati pomembno stabilizira plačilno bilanco naše države. Izvršni svet si bo v okviru svojih pristojnosti še nadalje prizadeval, da bi se posledice sedanjega položaja, ki z manjšimi prekinitvami traja že od februarja letos, omilile do maksimalne mere.

Sedanja aktivnost za omilitev posledic na vseh ravneh v gospodarstvu v republiki in federaciji z ukrepi, ki smo jih navedli, je bila relativno uspešna. Zato nas najnovejši ukrepi niso presenetili. Zvezni izvršni svet sodi, da bo potrebno proučiti še nove ukrepe.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je ocenil, da je v tem trenutku potrebno zlasti sprejeti ukrepe, ki naj bi pospešili domačo porabo mesa. To pomeni, naj bi se prizadevanja za povečanje potrošnje in za razvoj proizvodnje nadaljevala. To naj bi ugodno vplivalo tako na strukturo porabe prebivalstva kot na delno kompenzacijo življenjskih stroškov, ki so se nedavno povečali. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za obrt in podobne dejavnosti 3. okoliša, ki ga je postavil Franjo Dolžan, bo odgovoril Drago Petrovič, republiški sekretar za gospodarstvo.

Drago Petrovič: Delegacija skupine delegatov zasebnih obrtnikov celjske regije je postavila naslednje vprašanje:

Za buldozerje je z zakonom predpisana stopnja 12 %, vemo pa, da bi se buldozer moral amortizirati v krajšem obdobju, to je v petih letih s stopnjo vsaj 20 %. Pripomniti je treba, da bi morali pri tem upoštevati tudi zelo draga popravila in inflacijo. Če namreč upoštevamo nabavno ceno z amortizacijo, bo ta cena čez osem let oziroma pet let višja, kot je danes. Mislimo, da bi davčne uprave morale obrtnikom priznati funkcionalno, to je povišano stopnjo amortizacije, da bi lažje nabavljali nadomestila za stroje.

Odgovor: Vprašanje priznanja višje stopnje amortizacije od določene po zakonu za osnovna sredstva v lasti občanov je urejeno v 5. in 5. a členu odloka o načinu vrednotenja in stopnjah amortizacije osnovnih sredstev v lasti občanov (Uradni list SRS, št. 55/72). 5. člen namreč določa, da je stopnja amortizacije lahko višja za tista osnovna sredstva, katerih življenjska doba je zaradi tehnologije, dokaj večje obrabe oziroma hitrejšega dotrajanja krajša od normalne.

O taki višji stopnji amortizacije odloča občinski davčni organ na zahtevo občana. V 5. a členu odloka pa je urejeno vprašanje povišanja amortizacije zaradi višjih cen. Če se namreč cene za delovna sredstva in gradbene storitve na trgu v tekočem letu povečajo poprečno za več kot 5 %, se za ugotovljeni odstotek poviša obračunana amortizacija za to leto. Glede tega povečanja cen se uporabljajo podatki zveznega zavoda za statistiko.

Iz odgovora je torej razvidno, da je vprašanje priznanja višje stopnje amortizacije zaradi večje obrabe od normalne kot tudi vprašanje povečanih cen osnovnih sredstev v veljavnih predpisih urejeno. Določen je tudi postopek, po katerem lahko vprašalec uveljavlja pravico do povečane stopnje amortizacije.

Predsednik Štefan Nemeč: Tovariš Petrovič, ali bi sedaj odgovorili še na del vprašanja skupine delegatov s področja 24. okoliša, ki ga je postavil delegat Mirko Jemec!

Drago Petrovič: Tovariš Mirko Jemec je v imenu skupine delegatov za Zbor združenega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije s področja gospodarstva občine Kamnik v zvezi z gradnjo novih zmogljivosti v tekstilni industriji, z navedbo bombažne predilnice in tkalnice Tržič, ki namerava odpreti nove zmogljivosti za proizvodnjo določenih vrst frotirja, postavil naslednje vprašanje:

Kako Izvršni svet ocenjuje omenjene težnje po podvojitvi nekaterih zmogljivosti na področju tekstilne industrije, kakšno vlogo je pri usklajevanju in odpiranju novih kapacitet v tekstilni industriji doslej imelo samoupravno povezano in organizirano gospodarstvo, Gospodarska zbornica, združenja poslovne banke, in tretjič, kaj bi bilo treba po mnenju Izvršnega sveta ukreniti, da bi se tudi na tem področju spoštovala načela, dogovorjena v resoluciji o družbeno-ekonomski politiki in razvoju Socialistične republike Slovenije v letu 1974?

Odgovor: Skupščina Socialistične republike Slovenije je pred kratkim sprejela osnove pristopa in načrta izdelave družbenega plana Socialistične republike Slovenije v obdobju 1976—1980. V duhu tega pristopa so delovne organizacije dolžne planirati svoj razvoj, ki med drugim zajema tudi proizvodno usmeritev in investicijsko politiko. Razvojni plani temeljnih organizacij združenega dela se usklajujejo v okviru širših organizacij združenega dela, organizacij združenega dela, sestavljenih organizacij združenega dela in tako dalje, pri čemer ne sme priti do izločanja tržišča. Posamezne projekte je treba realno

dimenzionirati in upoštevati ekonomske kriterije. Med drugim je treba tudi ugotoviti, ali gre za bistveno povečanje zmogljivosti ali le za delno pokrivanje proizvodnih programov, kar često narekuje kompletiranje sortimenta. Pri tem je treba upoštevati jugoslovanski trg in možnosti izvoza; izključena pa ne sme biti zdrava konkurenca.

Samoupravni sporazumi in družbeni dogovori morajo biti sklenjeni na tistih področjih družbene dejavnosti in porabe, kjer trg ne zagotavlja optimalnega skladnega razvoja ali pa sploh ne deluje. Slednje velja zlasti za planiranje večjih strukturnih sprememb — za gospodarske komplekse, katerih razvoj angažira velika družbena sredstva, ali pa za razvoj dejavnosti in tehnologije posebnega družbenega pomena, ki imajo odločilen vpliv na nadaljnji razvoj družbene reprodukcije. Če na teh pomembnih področjih niso sklenjeni družbeni dogovori in sporazumi, intervenira republika.

Na področju tekstilne industrije so letos tri organizacije združenega dela predložile programe o investiranju v osnovna sredstva pomembnejše vrednosti. Dva od teh elaboratov je že obravnaval bivši svet za tekstilno industrijo Gospodarske zbornice Slovenije in dal na podlagi poročil recenzentov in vsestranske razprave svoje mnenje pristojnim organom in Ljubljanski banki.

Zadevo gradnje novih zmogljivosti za proizvodnjo določenih vrst frotirjev v bobažni predilnici in tkalnici Tržič pa je svet dal v proučitev tekstilnemu inštitutu Maribor. Na podlagi poročila recenzenta bo na novo izvoljeni izvršni odbor združenja temeljnih organizacij združenega dela tekstilne industrije razpravljal o tej investiciji in bo svoje ugotovitve posredoval Ljubljanski banki, ki je zaprosena, naj da garancijo kot posrednik francoskega državnega kredita.

Po določilih svoje poslovne politike za leti 1974 in 1975 Ljubljanska banka obvezno upošteva mnenje Gospodarske zbornice Slovenije o vseh večjih in pomembnejših projektih, ki jih kreditira in garantira. O podobnem postopku razmišljajo tudi druge poslovne banke. Opisani postopek poslovnih bank je, po mnenju Izvršnega sveta Slovenije, eden od pomembnih ukrepov, da se bodo na področju investicij, ki jih kreditirajo ali garantirajo banke, spoštovala načela resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju Socialistične republike Slovenije v letu 1974.

Predsednik Štefan Nemeč: Na delegatko vprašanje, ki ga je postavil delegat tovariš dr. Ciril Rožič za socialno-zdravstveno področje iz 1. okoliša, je tovariš Florjančič že odgovoril. Ali tovariš Mikoš namerava še kaj dodati k temu odgovoru? Ali želi tovariš Rožič postaviti še kakšno vprašanje? (Ne želi.)

Ali želi kdo postaviti kako dodatno vprašanje oziroma želi, da mu pošljemo pismeni odgovor? Prosim, delegatsko vprašanje bo postavil tovariš Božo Pančur!

Božo Pančur: Tovarišice in tovariši! Kot delegat s pooblastilom delegacije, ki me je delegirala, nimam pravice glasovati za tiste točke dnevnega reda, ki niso bile prej dane delegaciji v obravnavo. Vprašujem: Zakaj so bile zboru predlagane nove točke dnevnega reda, ki nas postavljajo v položaj poslancev? Če smo se dogovorili za delegatski sistem delovanja in odločanja, predlagam, da se dnevni redi zbora ne razširjajo s točkami, ki niso bile prej poslane vsem delegacijam. Hvala lepa.

Predsednik Štefan Nemeč: To je vprašanje za Predsedstvo. Brez dvoma takšna širitev dnevnega reda ni simpatična, še manj pa sodi v delegatski

sistem. Vendar se temu ne bomo mogli vedno izogniti. Na prejšnji seji smo glede Kozjanskega dejali: Po potresu je treba sredstva takoj dati, ker tisti, ki hitro da, dvakrat da. Tudi današnji zakon o minimalnem osebnem dohodku je takega značaja, da se mora hitro obravnavati. Vprašanje pa je, če je res vse drugo potrebno.

To se torej vzame na znanje. Ne vem, če je to lahko odgovor.

Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? Tovariš Stanislav Brglez, delegat skupine delegatov z gospodarskega področja 13. okoliša. Prosim!

Stanislav Brglez: Tovariš predsednik, tovariši, tovarišice delegati! 17. točka dnevnega reda nas je spodbudila, da postavimo tole vprašanje:

Po podatkih Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je bil Loterijski zavod Slovenije na tretjem mestu po višini osebnih dohodkov v letu 1973. V gradivu sindikata je to napisano pod naslovom: Dejavnost z igrami na srečo. Če to ni res, naj naslov popravijo. Vseeno, menim, da te stvari niso čisto v redu. Navedel bom nekaj podatkov, da bi lažje ocenili problem. Za Slovenijo je na pogojno nekvalificiranega delavca znašal poprečni osebni dohodek lani 1240 din, na zaposlenega 2190 din, v gospodarstvu na pogojno nekvalificiranega 1268 din, na zaposlenega 2141 din, za negospodarstvo na pogojno nekvalificiranega 1125, na zaposlenega 2444. V dejavnosti igranje na srečo je pa znašal osebni dohodek na pogojno nekvalificiranega 1648 din, na zaposlenega 5185 din. Loterijski zavod je tudi med tistimi, ki so kršili dogovorjene okvire za delitev dohodka in osebnih dohodkov v 1973. letu. Ne vem, če je prav, da naslovim to vprašanje na Izvršni svet. Menim, da ga boste posredovali pristojnim organom oziroma organizaciji. Sprašujem, kako je mogoče, da je zavod kršil dogovorjene norme? To je zavod, ki je bil ustanovljen z namenom, da zbira sredstva za humanitarne organizacije. Kako mislimo to urediti v bodoče? Hvala lepa. (Ploskanje.)

Predsednik Štefan Nemeč: Prosim. Ali želi direktor Loterijskega zavoda takoj odgovoriti na vprašanje?

Miroslav Šarčevič: Samo da ne bi bilo nesporazumov. V nomenklaturi se Loterijski zavod vodi skupaj z igralnicami. Naši osebni dohodki še zdaleč ne presegajo zneska 1600 din na pogojno nekvalificiranega delavca, temveč znašajo približno 1000 dinarjev. Prosil bi, če bi lahko te podatke preverili in jih dali delegatom na naslednji seji zбора.

Predsednik Štefan Nemeč: Ali kot odgovor na vprašanje? (Da.) Se strinja tovariš delegat s tem predlogom?

Miroslav Šarčevič: Očitno je nesporazum, ker so tukaj vse igralnice.

Predsednik Štefan Nemeč: Prosim, da sedaj ne polemiziramo, ampak da da Izvršni svet na naslednji seji odgovor na to vprašanje. Se strinjate? (Da.) Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? (Ne.) Če ne, smo izčrpali dnevni red in se vam zahvaljujem za udeležbo.

(Seja je bila končana ob 16.20.)

zbor občin

1. seja

(9. maja 1974)

Predsedovala: Nestl Žgank,
najstarejši delegat Zbora občin

Mara Žlebnik,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9.30.

Predsedujoči Nestl Žgank: Tovarišice in tovariši delegati! Kot najstarejši delegat imam dolžnost in čast v smislu poslovnika Skupščine SR Slovenije in odloka o spremembah in dopolnitvah poslovnika Skupščine SR Slovenije pričeti 1. sejo Zbora občin Skupščine SR Slovenije, ki jo je na podlagi tretjega odstavka 6. člena ustavnega zakona za izvedbo ustave SR Slovenije sklical predsednik Skupščine prejšnjega sklica tovariš Sergej Kraigher.

Sejo zbora bom vodil do izvolitve predsednika Zbora občin.

Pri vodenju seje mi pomaga tovariš Jernej Vrhunc, dosedanji sekretar Zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije.

Za 1. sejo zbora predlagam nekoliko spremenjen dnevni red, kot ste ga dobili s sklicem, in sicer:

1. predlog odloka o ustanovitvi in izvolitvi Komisije Zbora občin Skupščine SR Slovenije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja;
2. poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter verifikacija pooblastil;
3. predlog odloka o začasnem poslovniku Skupščine SR Slovenije;
4. izvolitev predsednika in podpredsednika Zbora in slovesna izjava;
5. imenovanje sekretarja Zbora;
6. predlog odloka o sestavi, nalogah in izvolitvi Komisije Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve;
7. izvolitev predsednika in podpredsednika Skupščine SR Slovenije in slovesna izjava;
8. imenovanje generalnega sekretarja Skupščine SR Slovenije;
9. izvolitev predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in
10. izvolitev članov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter imenovanje republiških sekretarjev, ki bodo vodili posamezne republiške sekretariate, oziroma republiških funkcionarjev, ki bodo vodili republiške upravne organe.

Tovarišice in tovariši, ali se strinjate s predlaganim dnevnim redom? (Ni pripomb.) Hvala lepa!

Ker ni pripomb, ugotavljam, da se strinjate.

Po poprejšnjem dogovoru s predsedujočim Zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora predlagam, da današnje sejo vodimo tako, da se najprej konstituiramo, to se pravi, da sklepamo o točkah dnevnega reda od 1. do 5., izvolimo Komisijo za volitve in imenovanja, nato pa na skupnem zasedanju z Zborom združenega dela in Družbenopolitičnim zborom izvolimo predsednika in podpredsednika skupščine SR Slovenije ter imenujemo generalnega sekretarja Skupščine SR Slovenije.

Po izvolitvi predsednika in podpredsednikov Skupščine se bodo vsi trije Zbori zbrali na skupni seji, na kateri bomo obravnavali dnevni red, ki ste ga prejeli s sklicem skupne seje.

Po končani skupni seji se bodo Zbori ponovno zbrali na skupnem zasedanju, kjer bomo izvolili predsednika Izvršnega sveta, člane Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in imenovali republiške sekretarje ter republiške funkcionarje, ki bodo vodili republiške upravne organe.

Predlagani potek sej nam omogoča, da na najbolj racionalen način opravimo naloge, ki so na tej 1. seji pred nami.

Sedaj lahko preidemo na 1. točko dnevnega reda, in sicer na predlog odloka o ustanovitvi in izvolitvi Komisije Zbora občin Skupščine SR Slovenije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja.

Opozarjam vas, da gre za nov predlog odloka, ki ste ga prejeli skupaj s sklicem današnje seje.

Pričenjam razpravo. Želi morda kdo o predlogu odloka razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, lahko preidemo na glasovanje.

Glasovali bomo javno, z dviganjem rok. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin sprejel predlog odloka o ustanovitvi in izvolitvi Komisije Zbora občin Skupščine SR Slovenije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja. S tem obenem ugotavljam, da so bili v Komisijo izvoljeni: za predsednika Nace Dežman, za člana pa Branko Gorjup in Dušan Jug.

Predlagam 15-minutni odmor in prosim člane Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, da pregledajo pooblastila delegatov. O svojem delu naj Komisija sestavi poročilo in z njim seznaní zbor občin. Sejo bomo nadaljevali čez 15 minut.

(Seja je bila prekinjena ob 9.40 in se je nadaljevala ob 9.50.)

Predsedujoči Nestl Žgank: Nadaljujemo sejo. Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je po poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil delegatov zbora občin.

Predsednik Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja me je obvestil, da je Komisija opravila svoje delo. Prosim, da da zboru poročilo.

Nace Dežman: Tovariš predsedujoči, tovarišice in tovariši! Zbor občin SR Slovenije ima 62 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in

imunitetna vprašanja Zbora občin je iz predloženih pooblastil in seznama delegatov ugotovila, da se današnjega zasedanja udeležujejo delegati vseh občin v SR Sloveniji, razen delegata občine Črnomelj, ki je telefonsko sporočil, da ne more priti.

Navzoča sta tudi delegata mesta Ljubljana in obalne skupnosti občin. Ob pregledu dokumentacije je Komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna. Zato predlaga, da Zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo prvo sejo.

Komisija tudi ugotavlja, da je Zbor sklepčen in da lahko pravno veljavno razpravlja in sklepa. Hvala lepa.

Predsedujoči Nestl Žgank: Prehajamo na razpravo o poročilu Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče besede, prehajamo na glasovanje o poročilu. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni primera, da bi bilo pooblastilo kakega delegata oporečno. Kdor je za to, da poročilo sprejmemo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor z glasovanjem soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za 1. sejo Zbora občin.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o začasnem poslovníku Skupščine SR Slovenije.

Tudi ta predlog odloka so pripravili ustrezni organi Skupščine SR Slovenije prejšnjega sklica in strokovna služba Skupščine SR Slovenije.

Predlog odloka ste prejeli skupaj s sklicem. Prejeli ste tudi amandmaje k predlogu odloka. Želi kdo o predlogu odloka oziroma o amandmajih razpravljati? (Ne.) Ima kdo kak dopolnilni ali spreminjevalni predlog? (Nihče.) Kdor je za predlog odloka in za predlagane amandmaje, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog odloka o začasnem poslovníku Skupščine SR Slovenije, skupaj s predlaganimi amandmaji. O tem bom obvestil Zbor združenega dela in Družbenopolitični zbor.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na izvolitev predsednika in podpredsednika Zbora in na slovesno izjavo.

Pismeni predlog Socialistične zveze delovnega ljudstva, s katerim predlaga za predsednico Zbora tovarišico Maro Žlebnik in za podpredsednika tovariša Livija Jakomina, smo vam posredovali danes na klopi.

Predstavnik Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije je tovariš Savin Jogan, član Izvršnega sveta Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva. Želi morda predstavnik SZDL predlog še ustno obrazložiti?

Savin Jogan: Tovariš predsedujoči, tovarišice in tovariši delegati. Predlog kandidatov za predsednika in podpredsednika Zbora občin Skupščine SR Slovenije, ki ga na podlagi sklepa 3. seje Republiške kandidacijske konference SZDL predlaga v izvolitev današnjemu zasedanju Zbora, je rezultat široke aktivnosti in prizadevnosti vseh za politične priprave za volitve odgovornih dejavnikov od Socialistične zveze pa do drugih družbenopolitičnih organizacij.

Predlog upošteva sprejeta družbena merila in kriterije kadrovske politike, ki so bila prisotna ob oblikovanju slehernega kadrovskega predloga, od volitve članov delegacije temeljnih samoupravnih skupnosti do predlaganja skupin delegatov za republiško skupščino in kandidatov za vodilne funkcije v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti.

Pri predlogu smo upoštevali naloge in pristojnosti Zbora, ki ima, če upoštevamo izkušnje Zasedanja delegatov občin, pravzaprav edini že bogato delegatsko dediščino in hkrati obveznost, da te izkušnje razvija naprej.

Razen tega smo na tej podlagi upoštevali tudi družbeno odgovornost, ki jo skupaj s celotnim Zborom prevzemata še posebej njegov predsednik in podpredsednik. Izhajali smo iz dosedanjšega dela obeh kandidatov, ki sta s svojim ustvarjalnim sodelovanjem pri oblikovanju in začetku uresničevanja nove ustavne ureditve izpričala tiste kvalitete delavca, človeka in bojevnikarja za nove odnose, ki so porok za to, da jim lahko zaupamo to odgovorno nalogo.

Tovarišica Mara Žlebnikova, kandidatka za predsednico Zbora, je dolgoletna družbenopolitična delavka, ki je s svojim delom v krajevni skupnosti, občini in republiki izpričala, da se dosledno zavzema za razvijanje samoupravljanja v občini, za predrugačenje vloge občine v družbenopolitičnem sistemu in za uskladen razvoj vseh območij v republiki in sodelovanje med občinami. Njene izkušnje in poznavanje družbenoekonomske in družbenopolitične problematike krajevne skupnosti, občine in republike bodo ob podpori in pomoči celotnega Zbora nedvoumno omogočile uspešno upravljanje zaupane ji naloge.

Za podpredsednika Zbora predlagam v imenu Republiške kandidacijske konference tovariša Livija Jakomina, ki je z dosedanjim družbenopolitičnim delovanjem pokazal, da si je dosledno prizadeval za samoupravno naravnost naše socialistične družbe, za interese delavskega razreda in da je sposoben demokratično usmerjati razpravo in usklajevanje mnenj in stališč. Uspešno prepletanje njegovega delovanja v temeljnih organizacijskih enotah, krajevni skupnosti in občini ter ustvarjalno prenašanje v republiki dogovorjenih nalog v okolje, iz katerega izhaja, in udeležba pri oblikovanju takih širših dogovorov in politike v republiki te njegove odlike še potrjujejo. Še zlasti pa je treba poudariti njegovo delo in dosledno prizadevanje za razvoj vsestranskega sodelovanja med obalnimi občinami ter med obalno skupnostjo in širšim slovenskim prostorom.

Oba predloga sta bila obravnavana in podprta v Koordinacijskem odboru za kadrovska vprašanja pri Republiški konferenci SZDL, v kateri so zastopani delegati vseh republiških vodstev, družbenopolitičnih organizacij. Oba sta dobila polno soglasje in podporo v vseh slovenskih občinah, v mestu Ljubljana in obalni skupnosti. To je nedvomno zagotovilo, da bosta predlagana kandidata tudi poslej uživala široko podporo in zaupanje, brez česar si ni mogoče zamisliti uspešnega dela Zbora občin, ki bo moral od zastavitve svojega programa do predlogov za svoje delo ter do realizacije programa biti izredno tesno povezan z občinami in temeljnimi samoupravnimi skupnostmi v njihovem okviru. Podrobnejšo obrazložitev ste dobili pismeno. Najlepša hvala.

Predsedujoči Nestl Žgank: Ali ima kdo kakšne dopolnilne predloge? Prosim!

Stojan Makovec: Tovariš predsedujoči, tovarišice in tovariši delegati! Slišali smo obrazložitev in predlog za predsednico in podpredsednika Zbora

občin. Žlebnikova je bila že doslej poslanec v Gospodarskem zboru Skupščine SR Slovenije, Jakomin pa v Republiškem zboru. Glede na poznavanje njihovega dosedanjega dela podpiram predlog in delegatom priporočam, da ta predlog sprejmemo in ga izglasujemo.

Predsedujoči N e s t l Ž g a n k : Želi še kdo besedo? (Nihče.)

Predlagam, da izvedemo volitve javno, z dvigom rok. Ali se s tem strinjate? Ker vidim, da nihče ne ugovarja, ugotavljam, da se s tem predlogom strinjate.

Glasovali bomo posebej o predlogu za predsednico in posebej za podpredsednika Zbora občin.

Najprej bomo glasovali o predlogu za predsednico Zbora občin. Prosim delegate, ki so za to, da izvolimo za predsednico Zbora občin tovarišico Maro Žlebnik, da dvignejo roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za predsednico Zbora občin soglasno izvoljena tovarišica Mara Žlebnik.

Dajem na glasovanje predlog, da se za podpredsednika Zbora občin izvoli tovariš Livijo Jakomin.

Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za podpredsednika Zbora občin soglasno izvoljen tovariš Livijo Jakomin.

Tovarišici Mari Žlebnik in tovarišu Liviju Jakominu k izvolitvi v imenu vseh delegatov in v svojem imenu čestitam in jima želim veliko uspeha pri opravljanju njune odgovorne in pomembne dolžnosti. (Ploskanje.)

V smislu 434. člena ustave SR Slovenije in 46. člena odloka o začasnem poslovniku Skupščine SR Slovenije pozivam tovarišico Maro Žlebnik in tovariša Livija Jakomina, da dasta svečano izjavo, in sicer tako, da besedilo slovesne izjave, ki ga bom prebral, podpišeta.

Besedilo slovesne izjave:

»Izjavljam, da bom svojo dolžnost opravljal vestno in odgovorno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom varoval družbeni red Socialistične federativne republike Jugoslavije. Z vsemi svojimi močmi se bom boril za razvoj socialističnih samoupravnih odnosov, za oblast delavskega razreda in uresničevanje skupnih interesov delovnih ljudi in občanov ter za napredek in razvoj Socialistične republike Slovenije in Socialistične federativne republike Jugoslavije.« (Ploskanje.)

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Spoštovane tovarišice delegatke, spoštovani tovariši delegati!

Dovolite mi, da se v svojem imenu in tudi v imenu tovariša podpredsednika vam in prek vas vsem občinskim skupščinam, Republiški konferenci Socialistične zveze, kakor tudi občinskim konferencam Socialistične zveze iz vsega srca zahvalim za izkazano zaupanje, za zaupanje, ki ste ga nama izkazali z današnjo izvolitvijo. Zavedam se, da prevzemam zelo odgovorno delo in odgovorno dolžnost. Pri tem računam na vašo polno pomoč, na vaše sodelovanje, na vašo podporo, na pomoč vseh tistih, ki bodo iz delegacij občinskih skupščin prihajali semkaj. Prepričana sem, da bo naš zbor s svojim delom uresničeval in uresničil ustavne intencije, ki jih nalaga ustava našemu zboru, ter prav tako

vlogo, ki jo ustava daje našemu zboru in da bomo tako opravičili zaupanje, ki nam ga s tem izkazujejo naši občani.

Prizadevali si bomo reševati vse naloge, ki bodo prihajale pred naš zbor objektivno, racionalno in demokratično. Menim, da bomo s skupnim sodelovanjem lahko po 4-letni mandatni dobi zabeležili tudi ustrezne uspehe. Hvala lepa. (Ploskanje.)

Sedaj pa prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na imenovanje sekretarja Zbora.

Za sekretarja Zbora občin predlagam tovariša Jerneja Vrhunca, dosedanjega sekretarja Zasedanja delegatov občin v Skupščini SR Slovenije.

Predlog odloka o imenovanju sekretarja Zbora občin smo vam predložili danes na klop. Prosim, da v gradivu, ki ste ga dobili, ta predlog poiščete. Ima morda kdo kakšen dodaten ali spreminjevalni predlog? (Ne.) Očitno nihče! Želi morda kdo razpravljati o tem predlogu? (Nihče.) Ker nihče ne želi razpravljati, lahko preidemo na glasovanje.

Kdor je za to, da se tovariš Jernej Vrhunec imenuje za sekretarja zbora občin, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno imenoval za sekretarja Zbora občin tovariša Jerneja Vrhunca.

Tovariš Vrhunec, čestitam in želim uspešno sodelovanje!

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o sestavi, nalogah in izvolitvi Komisije Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prav tako dobili z današnjim gradivom in prosim, da ga v gradivu poiščete. Pričenjam razpravo. Ima morda kdo kakšen spremenijski ali dopolnilni predlog? Želi morda kdo razpravljati? (Nihče.)

Predlagam, da tudi to glasovanje opravimo javno, in sicer z dviganjem rok. Kdor je za odlok, ki je predložen, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka soglasno sprejet in da so v Komisijo za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije izvoljeni: Jože Božič, Janez Japelj, Vili Belič, Tomaž Ertl, Šarika Ficko, Stanko Jaki, Stane Gavez, Igor Ponikvar, Emil Rojc, Marjeta Šentjunc, Mihaela Verbič in Gojko Vidovič.

S tem smo dnevni red naše seje izčrpali in prosim delegate, da gredo v veliko dvorano Skupščine SR Slovenije, kjer bomo v smislu dogovora z Zborom združenega dela in Družbenopolitičnim zborom na skupnem zasedanju volili predsednika in podpredsednika Skupščine SR Slovenije in imenovali generalnega sekretarja Skupščine SR Slovenije, po končani seji pa izvolili še Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

S tem končujem ločeno sejo Zbora občin. Hvala lepa!

(Seja je bila končana ob 10.10.)

2. seja

(31. maja 1974)

Predsedovala: Mara Žlebnik,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9.30.

Predsednica Mara Žlebnik: Tovarišice in tovariši delegati! Pričelnjam 2. sejo Zbora občin Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki sem jo sklicala na podlagi 365. člena ustave Socialistične republike Slovenije.

Zaradi potrebe, da se delegati čimprej seznanijo vsaj z okvirnim programom dela Skupščine Socialistične republike Slovenije, predlagam za današnjo sejo razširitev dnevnega reda z novo, 17. točko, ki je informacija o začasnem orientacijskem programu zakonodajnega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije za čas od 1. junija do 31. decembra 1974. Tako se dopoljnjeni dnevni red glasi:

1. izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije;
2. odobritev zapisnika 1. seje Zbora občin;
3. razrešitev in izvolitev predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije in razrešitev javnega tožilca SR Slovenije;
4. izvolitev predsednika, sodnikov in sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije;
5. predlog odloka o sestavi in nalogah Zakonodajno-pravne komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije;
6. predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za mednarodne odnose;
7. predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vloge in pritožbe;
8. predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za narodnosti;
9. predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vprašanja borcev NOV;
10. predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije za poslovnik Skupščine SR Slovenije;

11. predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za pravosodje;
12. predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije;
13. predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah začasnih odborov in komisije Zbora občin;
14. predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odborov in komisije Zbora občin;
15. predlog odloka o imenovanju namestnika generalnega sekretarja Skupščine Socialistične republike Slovenije;
16. vprašanja delegatov;
17. informacija o začasnem orientacijskem programu zakonodajnega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije za čas od 1. junija do 31. decembra 1974.

Predlaga morda kdo k dnevnemu redu kakšen spreminjevalni ali dopolnilni predlog? (Ne.) Ker vidim, ni predlogov, vprašujem, ali se s predlaganim dnevnim redom strinjate. (Da.)

Ugotavljam, da je predlagani dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter na poročilo te komisije.

Izvoliti moramo predsednika in dva člana komisije. Ali predlaga morda kdo kakšen konkreten predlog? (Ni predlogov.) Če ne, mi dovolite, da kar sama predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvolimo naslednje delegate: Dušana Samca za predsednika in Toneta Zimška ter Marka Žnidaršiča za člana.

So vsi predlagani tovariši navzoči? (Da.) Želi morda o tem predlogu kdo razpravljati? (Ne.) Ker ni razpravljalca, lahko preidemo na glasovanje. Glasovali bomo javno, z dviganjem rok. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Na podlagi glasovanja ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 2. sejo Zbora občin izvoljeni Dušan Samec za predsednika in Tone Zimšek ter Marko Žnidaršič za člana.

Prosim komisijo, da se takoj sestane, ugotovi navzočnost delegatov na seji ter verificira pooblastila.

Ostale delegate pa prosim, da ostanejo kar v dvorani, ker menim, da bo Komisija hitro končala delo.

(Seja je bila prekinjena ob 9.40 in se je nadaljevala ob 9.50.)

Predsednica Mara Žlebnik: Prosim predsednika Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, da da zboru poročilo! Tovariš Samec, prosim!

Dušan Samec: Komisija je pregledala dokumentacijo in согласно sprejela poročilo o pregledu pooblastil za drugo sejo Zbora občin, ki je bila sklicana za dne 31. maja 1974 ob 9.30 v mali dvorani poslopja Skupščine SR Slovenije.

Zbor občin Socialistične republike Slovenije ima 62 delegatskih mest.

Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je iz predloženih pooblastil in napravljenega seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati vseh občin v Socialistični republiki Sloveniji, razen delegatov občine Brežice in Radovljica. Od teh je odsotnost opravičil delegat občine Brežice. Navzoča sta tudi delegata mesta Ljubljana in obalne skupnosti občin.

Ob pregledu dokumentacije je Komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna, zato predlaga, da Zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo drugo sejo.

Komisija tudi ugotavlja, da je Zbor sklepčen in da lahko pravnoveljavno razpravlja in sklepa. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala. Prehajamo k razpravi o poročilu, ki ste ga poslušali. Želi morda kdo besedo? Prosim!

Leopold Pernuš: Sem delegat občine Radovljica. Ker sem bil prepozen, nisem oddal pooblastila.

Predsednica Mara Žlebnik: Ugotavljam, da je navzoč tudi delegat občine Radovljica tovariš Leopold Pernuš.

Želi morda še kdo besedo? (Nihče.) O poročilu bomo glasovali javno in v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno. Kdor je za to, da se sprejme poročilo, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetnega vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za to sejo Zbora občin.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, na odobritev zapisnika 1. seje Zbora občin.

Osnutek zapisnika smo vam poslali skupaj s sklicem. Ima morda kdo k zapisniku 1. seje Zbora kakšno pripombo ali popravek? (Ne.) Če ne, dajem odobritev zapisnika na glasovanje! Glasovali bomo javno, z dviganjem rok. Kdor je za to, da se potrdi in odobri zapisnik 1. seje, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin soglasno odobril zapisnik 1. seje Zbora.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, in sicer na razrešitev in izvolitev predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije in razrešitev javnega tožilca Socialistične republike Slovenije.

Predlog predsedstva republike za razrešitev in izvolitev predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije ste prejeli danes na mizo. S tem v zvezi ste prejeli na mizo tudi predloge treh odlokov, in sicer predlog odloka o razrešitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije, predlog odloka o izvolitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije in predlog odloka o razrešitvi javnega tožilca Socialistične republike Slovenije.

Vprašam tovarišico Ančko Kuhar, članico Predsedstva republike, če želi morda predloge še ustno obrazložiti. (Ne želi.) Hvala lepa. Želi morda kdo razpravljati o predlogi odlokov? (Nihče.)

Potem lahko preidemo na glasovanje. Glasovali bomo o vsakem odloku posebej, in sicer z dvigom rok.

Najprej glasujmo o predlogu odloka o razrešitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor občin soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Razrešeni so: Vladimir Krivic kot predsednik in dr. Darko Černej, Milko Goršič, Jože Pavličič, Pavle Žaucer in Mira Svetina kot sodniki Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Sedaj dajem na glasovanje predlog odloka o izvolitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Izvoljeni so: dr. Jože Brilej kot predsednik, dr. Josip Globevnik, Marjan Jenko, Riko Kolenc, Tine Remškar in Olga Vrabič kot sodniki Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Na glasovanje dajem še predlog odloka o razrešitvi javnega tožilca Socialistične republike Slovenije. Kdor je za to, da se Riko Kolenc razreši funkcije javnega tožilca Socialistične republike Slovenije, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi javnega tožilca Socialistične republike Slovenije in da je tovariš Riko Kolenc razrešen te dolžnosti.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, na izvolitev predsednika, sodnikov in sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Za to točko dnevnega reda ste danes na klop prejeli predloge treh odlokov: predlog odloka o razrešitvi predsednika in treh sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije; predlog odloka o izvolitvi predsednika in sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije in predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Ali želi morda predstavnik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve še ustno obrazložiti navedene odloke? (Ne želi.)

Začenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Če nihče ne želi besede, končujem razpravo in prehajam na glasovanje. Glasovali bomo o predlogu vsakega odloka posebej.

Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi predsednika in treh sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije, in sicer Lojzeta Piškurja kot predsednika ter Karla Košenina, Henrika Kužnika in Matije Nadižarja kot sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Glasovali bomo javno, z dviganjem rok! Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi predsednika in treh sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije in da so s tem razrešeni Lojze Piškur kot predsednik in Karel Košenina, Henrik Kužnik ter Matija Nadižar kot sodniki Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Na glasovanje dajem predlog odloka o izvolitvi predsednika in sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Kdor je za ta predlog, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi predsednika in sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije in da so tako izvoljeni: za predsednika Jože Pavličič, za sodnike pa dr. Vilko Androjna, Konrad Bas, Koloman Balažic, Ivan Bele, Adolf Dobovišek, Matej Dolničar, Tomislav Grgič, Stane Hribar, dr. Ciril Jurca, Jože Kobal, Milan Kosterca, Stane Kovač, Jolanda Kuhar-Mevželj, Karel Mejak, Ivan Mišič, Jože Pernuš, Niko Pogačar, Ivan Repinc, Francka Strmole-Hlastec, dr. Boris Strohsack, Savo Šifrer, Janez Šinkovec, Lojze Ude, Janko Vodopija, dr. Živko Zobec in Pavle Zupančič.

Na glasovanje dajem še predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Kdor je za predlog tega odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin soglasno sprejel predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o sestavi in nalogah Zakonodajno-pravne komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predlog odloka ste prejeli dne 22. maja tega leta. V zvezi s to in z naslednjimi točkami dnevnega reda, ki se nanašajo na sestavo, naloge in izvolitev skupščinskih komisij, bi želela pripomniti, da je Predsedstvo Skupščine Socialistične republike Slovenije pri svojem predlogu upoštevalo določbe odloka o začasnem poslovníku Skupščine Socialistične republike Slovenije. Po tem odloku ima republiška skupščina Komisijo za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, ki smo jo izvolili že na prvi seji, in Zakonodajno-pravno komisija, Komisijo za mednarodne odnose. Komisijo za vloge in pritožbe in Komisijo za narodnosti.

Poleg teh, že v poslovníškem odloku predvidenih komisij pa predlaga Predsedstvo še ustanovitev treh komisij: Komisije za vprašanja borcev NOV, Komisije za pripravo poslovníka Skupščine Socialistične republike Slovenije in Komisije za pravosodje. Ustanovitev vseh predlaganih komisij je začasnega značaja, prav tako tudi ustanovitev predlaganih odborov in komisije zbora, kar imamo tudi na današnjem dnevnem redu. Poudariti moram tudi to, da je začasnega značaja tudi predlog za predsednike, podpredsednike in člane tako skupščinskih komisij kakor tudi zborovskih odborov in komisije.

Pričenjam razpravo. Opozarjam vas, da razpravljamo samo o predlogu odloka o sestavi in nalogah Zakonodajno-pravne komisije Skupščin Socialistične republike Slovenije. Želi kdo besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog tega odloka, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel predlog odloka o sestavi in nalogah Zakonodajno-pravne komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za mednarodne odnose.

Tudi ta predlog odloka smo vam poslali 22. maja. Želi morda kdo o predlogu odloka razpravljati? (Nihče.) Če nihče ne želi besede, prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin soglasno sprejel predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za mednarodne odnose.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za vloge in pritožbe.

Predlog smo vam prav tako poslali 22. maja 1974. Želi kdo o predlogu odloka razpravljati? (Nihče.)

Če nihče ne želi besede, prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin soglasno sprejel predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vlogo in pritožbe.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za narodnosti.

Tudi ta predlog odloka ste prejeli 22. maja. Želi morda kdo o tem predlogu razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče besede, prehajamo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam da je Zbor občin soglasno sprejel predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za narodnosti.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vprašanja borcev NOV.

Tudi ta predlog odloka ste dobili 22. maja. Želi kdo o predlogu odloka razpravljati? (Nihče.)

Lahko preidemo na glasovanje! Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin soglasno sprejel odlok o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vprašanja borcev NOV.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije za poslovnik Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predlog odloka smo vam poslali 22. maja. Želi kdo o tem predlogu razpravljati? (Nihče.)

Če ne želi nihče besede, prehajamo na glasovanje! Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin soglasno sprejel predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije za poslovnik Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za pravosodje.

Predlog odloka smo vam poslali 22. maja 1974. Danes smo vam na klop priložili še amandma k četrtemu odstavku 1. točke. Želi morda kdo o predlogu odloka razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče besede, prehajamo na glasovanje.

Najprej glasujmo o amandmaju. Amandma je predložen k četrtemu odstavku 1. točke, ki naj se spremeni tako, da se glasi: »V komisiji stalno sodelujejo štirje znanstveni, strokovni in javni delavci.« To je iz besedila odloka po pomoti izpadlo.

Kdor je za predloženi amandma, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma k 4. odstavku 1. točke soglasno sprejet.

Prehajamo na glasovanje o odloku v celoti! Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin soglasno sprejel predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za pravosodje.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Tudi ta predlog odloka ste danes prejeli na mizo. Želi morda predstavnik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve še ustno obrazložiti predlog odloka? Predstavnik te komisije je tovarišica Mihaela Verbič. Prosim!

Mihaela Verbič: Tovarišice in tovariši delegati, tovarišica predsednica! Dovolite mi, da poleg že podane pismene obrazložitve predloga odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije in predloga odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odborov in komisije Zbora občin Skupščine Socialistične republike Slovenije povem še nekaj uvodnih besed.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je pri predlaganju kandidatov za predsednika, podpredsednika in člane komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije ter odborov in komisije Zbora občin izhajala predvsem iz nalog in pristojnosti, ki jih imajo skupščinske komisije in odbori ter komisija zbora. Pri sestavi vseh predlogov je komisija tesno sodelovala z medobčinskimi sveti Socialistične zveze delovnega ljudstva in tudi verno sledila njihovim konkretnim predlogom za predsednike, podpredsednike in člane skupščinskih in zborovskih teles. Lahko rečem, da so bili v večini primerov v celoti upoštevani predlogi, ki jih je komisija dobila s terena. Izjema je bila storjena le v primerih skupščinskih komisij, kjer je bilo potrebno upoštevati načelo paritetne zastopanosti vseh treh zborov.

Mislím, da moram posebej poudariti, da je tako sestava skupščinskih komisija kakor tudi sestava zborovskih odborov in komisije začasnega značaja in da bo praktično delo pokazalo, kakšne spremembe bodo potrebne, saj bodo izkušnje pri delu nove skupščine dale podlago za trdnejšo ureditev organizacije dela tako skupščine kakor tudi zbora. Prav zaradi tega je komisija izhajala tudi s stališča, naj bodo za sedaj izvoljeni v skupščinska telesa določeni delegati kot stalni člani teh začasnih skupščinskih komisij in zborovskih odborov ter komisije. To ni kršitev načela delegatskega sistema, ki ga postavlja nova ustava, saj skupščinska in zborovska telesa predstavljajo delovna telesa za pripravo in oblikovanje določenih predlogov in drugih rešitev, o katerih bo dokončno odločal zbor.

Komisija je upoštevala tudi stališče, naj bodo v odbore in komisijo vključeni tisti delegati, ki so izvoljeni oziroma imenovani v skupine delegatov, ki delegirajo delegata v Zbor občin, oziroma izmed delegatov, ki jih občinska skupščina in skupščina skupnosti občin kot skupščina posebne družbenopolitične skupnosti pošilja na zasedanja Zbora občin.

Pri sestavljanju skupščinskih komisij in zborovskih odborov ter komisije je imela Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve ves čas v mislih tudi potrebo po ustrezni regionalni zastopanosti, tako da je v vsakem telesu območje Slovenije tako ali drugače v celoti pokrito.

Na koncu mi dovolite, da v imenu Komisije izrazim vse priznanje občinskim in regionalnim vodstvom družbenopolitičnih organizacij, zlasti pa vodstvom Socialistične zveze delovnega ljudstva, ki so morala v sorazmerno kratkem času opraviti veliko dela, brez katerega ne bi mogli na današnjem zasedanju zbora predlagati konkretnih predlogov.

Komisija predlaga Zboru občin, da predloge odlokov o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov skupščinskih komisij, odborov ter komisije Zbora občin sprejme, zlasti še, ker gre za začasna telesa, katerih naloga je, da omogočijo čimbolj nemoteno delo skupščine oziroma njenih zborov že v tej prvi fazi, ko še iščemo dokončne rešitve, ki bodo zagotovile čimbolj nemoteno funkcioniranje skupščine in celotnega delegatskega sistema. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala. Na podlagi odloka in uvodne besede predstavnika Komisije za administrativne zadeve začenjam razpravo.

Želi morda kdo razpravljati? (Nihče.) Končujem razpravo in prehajam na glasovanje. Glasovali bomo z dviganjem rok. Kdor je za predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije. S tem so izvoljeni:

V Zakonodajno-pravno komisijo: za predsednika Janko Česnik, za podpredsednika Stane Boštjančič in za člane Janko Kosmina, Oskar Naglav, Eva Naglič, Dragica Rome, Marjan Šiftar, Valentina Tomlje, Vladimir Žibrat.

Iz vrst znanstvenih in strokovnih delavcev bodo v tej komisiji sodelovali dr. Vilko Androjna, dr. Bogomir Sajovic, dr. Boris Strohsack in dr. Bojan Zabel.

V Komisijo Skupščine Socialistične republike Slovenije za mednarodne odnose: za predsednika Edo Brajnik, za podpredsednika Livio Jakomin in za člane Ciril Cvetko, Franc Sever, Branko Jerkič, Miloš Oprešnik, Darko Smrdelj, Vinko Šarabon, Vlado Uršič, Beno Zupančič, Ivan Žagar in Ivica Žnidaršič.

Iz vrst znanstvenih, strokovnih in javnih delavcev bodo v tej komisiji sodelovali dr. Borut Bohte, dr. France Hočevnar, dr. Janko Jeri, Slavko Štante in Ferdinand Trošt.

V Komisijo Skupščine Socialistične republike Slovenije za vloge in pritožbe: za predsednika Stane Vilar, za podpredsednika Karel Romih in za člane Maks Antolič, dr. Lilijana Čerin-Petrič, Stanislava Dežman, Franc Grešak, Zorka Mikuž, Jože Pratengrazer in Oto Štraser.

V Komisijo Skupščine Socialistične republike Slovenije za narodnosti: za predsednika Livio Jakomin, za podpredsednika Aleksander Varga, za člane Apollinio Abram, Lojze Cepuš, Ernest Eöry, Leo Fusilli, Silian Gianfranco, Štefan Ivanec in Zlata Kert.

V Komisijo Skupščine Socialistične republike Slovenije za vprašanja borcev NOV: za predsednika Janez Japelj, za podpredsednika dr. Erna Primožič, za člane Marija Aljančič, Franc Jere, Anica Kirn, Franc Mreina, Filip Novak, Vojko Rot in Vinko Šarabon.

V Komisijo Skupščine Socialistične republike za pripravo poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije za predsednika Stane Markič, za podpredsednika Janko Česnik in za člane Lojze Bartol, Nada Beltram, Jože Božič, Livio Jakomin, Franc Kobentar, Ignac Kolbl, Alojz Metelko, Milena Pirher, Niko Rihar in dr. Majda Strobl.

V Komisijo Skupščine Socialistične republike Slovenija za pravosodje: za predsednika Martin Košir, za podpredsednika Rado Turk in za člane Janez Brank, Oto Centrih, Vinko Mate, Slava Perger, Metka Smolko, Valentina Tomlje in Jože Varga.

V tej komisiji bodo iz vrst znanstvenih in strokovnih delavcev sodelovali še: dr. Darko Černež, Milan Gaspari, Jože Pernuš in Iva Stipančič.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah začasnih odborov in komisije Zbora občin.

Predlog odloka smo vam poslali 22. maja. Danes smo vam na mizo predložili tudi amandmaje k predlogu tega odloka, ki sta redakcijskega značaja, in pripombo skupine delegatov iz občine Ljubljana-Center, ki se nanaša na 4. točko 1. člena.

Ker v tem primeru ne gre za amandma, mi dovolite, da pojasnim. Predlog oziroma pripomba se nanaša na naslov Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalne zadeve in varstvo okolja. Menimo, da z imenom odbora ne poudarjamo pomembnosti posameznega področja dela. Odbor mora obravnavati vsa

vprašanja iz svoje pristojnosti. Ta vprašanja pa so okvirno navedena v 7. členu odlok, pri čemer se nobeni pristojnosti ne daje prioriteta.

Pričenjam razpravo. Želi morda kdo razpravljati? (Nihče.)

Če ne želi nihče razpravljati, končujem razpravo in prehajam na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmajih k 6. in 7. členu odloka. Ker ste dobili ta amandmaja šele danes na klop, ju bom prebrala.

Amandma k 6. členu: »V osmi vrsti naj se za besedama »javnih posojil« podpičje nadomesti s piko, nadaljnje besedilo pa se črta.« Črta naj se torej besedilo »dejavnosti Narodne banke Slovenije, bančništva in kreditno-monetarne dejavnosti«. To besedilo je po pomoti prišlo v predlog tega odloka. To so namreč zadeve, ki sodijo v izključno pristojnost Zbora združenega dela.

Amandma k 7. členu: »V prvi vrsti naj se besede »prostorsko urejanje ter« nadomestijo z besedo »urbanizem«, nato naj se postavi vejica. V drugi vrsti pa naj se črta beseda »človekovega«.

Kdor je za ta dva amandmaja, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da sta amandmaja soglasno sprejeta.

Sedaj moramo glasovati še o odloku v celoti. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah začasnih odborov in komisije Zbora občin soglasno sprejel.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odbora in komisije Zbora občin.

Predlog odloka ste dobili danes na klop. Ali želi morda predstavnik Komisije za volitve, in imenovanja in administrativne zadeve še ustno poročati? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Končujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odborov in komisije Zbora občin, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin sprejel predlog odloka in da so v telesa Zbora občin izvoljeni naslednji delegati:

V Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj: za predsednika Avgust Jeriha, za podpredsednika Roman Mlakar in za člane Mirko Grabner, Zalka Kocjan, Jože Kočever, Mirko Koritnik, Karlo Marsel, Judita Rakovec, Milivoj Ravbar, Vitja Rode in Karel Sukič.

V Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem: za predsednika Roman Florjančič, za podpredsednika Franc Hrovat, za člane Miro Kolenko, Marko Podobnik, Jože Rakun, Silva Sever, Janez Smole, Vlado Ullen, Franc Veršnik, inž. Savo Vovk in Franc Vrvišar.

V Odbor za finance: za predsednika inž. Stanko Juršič, za podpredsednika Janez Kenk in za člane Alojz Češarek, Franc Kenda, Judita Magajna, Rado Ostrouška, Ciril Pevec, Zvone Ponikvar, Tone Tičar, Božo Tuš in Milan Zafošnik.

V Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstva okolja: za predsednika Ivan Miklavčič, za podpredsednika Ahmet Kalač in za člane

Justi Andlovec, Ludvik Cipot, Franc Filipčič, Ivan Hrovatič, Branko Korenika, Peter Novak, Štefan Prša, Ivo Spetič in Niko Trampa.

V Komisijo za pripravo poslovnika zbora: za predsednika Livio Jakomin, za podpredsednika Franc Fortuna in za člane Maks Kampl, Stane Košir, Pia Kuharič-Mahkovec, Marija Kužnik in Jože Vidič.

To so vsa telesa našega zbora. Poudarjam, da pa seveda to niso vsa telesa, v katerih bo naš zbor reševal probleme, ki bodo na dnevnem redu. Pogosto bomo morali sestaviti tudi ad hoc telesa, ki bodo obravnavala posamezne probleme, dokler ne bodo rešeni. Tako lahko računamo, da bomo pri delu imeli več takih situacij, ko bo potreben tudi začasen odbor ali komisija.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, na predlog odloka o imenovanju namestnika generalnega sekretarja Skupščine socialistične republike Slovenije.

Tudi ta predlog odloka ste danes prejeli na klop. Želi morda kdo o predlogu razpravljati? (Nihče.) Če nihče, potem preidimo na glasovanje! Kdor je za predlog, da se za namestnika generalnega sekretarja Skupščine Socialistične republike Slovenije imenuje tovariš dr. France Petrič, naj glasuje! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin soglasno sprejel predlog odloka o imenovanju tovariša dr. Franceta Petriča za namestnika generalnega sekretarja Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Mislim, da bi bilo bolje, če bi sedaj prešli na 17. točko dnevnega reda in obravnavali informacijo o začasnem orientacijskem programu zakonodajnega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije za čas od junija do 31. decembra 1974 in da bi na koncu poslušali vprašanje delegatov.

Se zbor s tem predlogom strinja? (Da.) Ker vidim, da nihče ne ugovarja, menim, da je predlog sprejet.

Obveščam vas, da je Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije predložil skupščini program svojega zakonodajnega dela za obdobje junij—julij ter september—oktober in okvirno programsko usmeritev do konca leta 1974. Ta program ste prejeli danes na mizo.

Med zakone, ki jih bo Izvršni svet predložil v času do skupščinskih počitnic oziroma v prvem jesenskem roku, so uvrščeni zakoni, ki jih je treba sprejeti zaradi uveljavitve nove ustave in zaradi izpolnjevanja obveznosti, ki jih nalaga ustavni zakon za izvedbo ustave Socialistične republike Slovenije. To so zlasti zakoni, s katerimi bosta sistemsko urejeni organizacija in dejavnost samoupravnih interesnih skupnosti na področjih, kjer se te skupnosti na podlagi ustreznih določb ustave vključujejo v delo Skupščine Socialistične republike Slovenije, to so vzgoja in izobraževanje, raziskovalna dejavnost, kultura, zdravstvo in socialno varstvo, kakor tudi zakoni, s katerimi bodo uveljavljeni novi odnosi v republiških organih, kot položaj, vloga in mesto Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije ter njegovo razmerje do Skupščine Socialistične republike Slovenije, položaj Predsedstva republike in republiških upravnih organov, področje graditve samoupravnih sodnih institucij z ustanavljanjem sodišč združenega dela, uvedbo družbenega pravobranilca samoupravljanja in ureditev nekaterih vprašanj v zvezi z delom Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Pri tem mora biti dan poseben poudarek oblikovanju republiške zakonodaje na področju uresničevanja novih družbenoekonomskih

odnosov, ki jih opredeljuje nova ustava Socialistične republike Slovenije, še posebej z uveljavitvijo odnosov, ki omogočajo in podpirajo družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje in utrjevanje samoupravnega položaja delavcev v združenem delu. Zbor občin bo aktivno prispeval k uresničitvi tako zastavljenega programa v skladu s svojimi ustavno določenimi pristojnostmi.

Poleg zakonskih aktov bodo na dnevnem redu prihodnjih sej tega zbora tudi druge zadeve, med katerimi naj na primer omenim samo izhodišča za družbeni plan Socialistične republike Slovenije za obdobje 1976—1980.

Roki, navedeni v predloženem programu, naj bodo hkrati tudi usmeritev Izvršnemu svetu za dosledno izvajanje in za pravočasno predložitev posameznih aktov skupščini.

Pri oblikovanju dnevnih redov prihodnjih sej zborov pa bo seveda treba zagotoviti s sodelovanjem Predsedstva Skupščine Socialistične republike Slovenije, da bo Izvršni svet predložil Zboru posamezne akte časovno tako, da bo mogoča predhodna obravnava teh aktov v samoupravni bazi, to je v delegacijah temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, v skupinah delegatov, v družbenopolitičnih organizacijah in z vsemi drugimi zainteresiranimi družbenimi dejavniki ter v telesih zbora oziroma skupščine. Le tako bo skupščina svoje naloge zares uspešno opravila.

Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije naj zato pripravi celoten program dela za leto 1974 in orientacijski program dela za leto 1975 in pri tem poleg zakonskih predpisov upošteva tudi vse druge aktualne naloge, ki jih bo morala Skupščina Socialistične republike Slovenije opraviti v tem času v skladu s svojo pristojnostjo.

Nekateri delegati v zboru so tudi predlagali, da bi se ob tem pogovorili tudi o načinu dela v zboru, o povezavi z vodstvi družbenopolitičnih organizacij, z družbenopolitičnimi skupnostmi in delegacijami v samoupravnih organizacijah in skupnostih ter o vseh drugih vprašanjih, o katerih kaže izmenjati mnenja med delegati zbora. Če se s tem strinjate, bomo v okviru te točke razpravljali o teh vprašanjih. Zlasti bi bile koristne vaše pobude.

Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da še ustno pojasni predloženi program dela na področju zakonodaje. Predstavniki Izvršnega sveta je dr. Avguštin Lah, podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Prosim!

Dr. Avguštin Lah: Spoštovana tovarišica predsednica, spoštovane tovarišice in tovariši delegati!

Za današnjo ste dobili torej predlog zakonodajnega programa do jeseni leta 1974 in okvirno programsko usmeritev do konca leta. Želimo vas, tovarišice in tovariši delegati, in z vašo pomočjo najširši krog delovnih ljudi, seznaniti z našim delom in vas prositi, da skupno določimo prioritete zakonodajne naloge. To bi nam pomagalo, da s podporo te skupščine naložimo kot dolžnost vsem odgovornim dejavnikom, da se bo program v predvidenih rokih tudi uresničeval.

Verjamem, da tudi vas zanima, s katerimi neposrednimi nalogami na zakonodajnem področju se boste najprej srečali. Prejšnja skupščina je opravila veliko dela, vendarle so številne naloge ostale nedokončane. Na širokem polju se pričanja ustvarjalno delo za uresničevanje ustave, resolucij VII. kongresa Zveze komunistov Slovenije in X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije.

Za to delo se moramo dobro pripraviti, kajti prevzemamo tudi polno odgovornost za te pomembne družbene odločitve. To velja poudariti tudi zato, ker je

predlog letošnjega programa dokaj obsežen. Zahteval bo od vseh nas, ki bomo sodelovali pri njegovem izvajanju, to se pravi od upravnih organov ter Izvršnega sveta in od drugih družbenih dejavnikov, do delegatske skupščine, da se bomo resnično zavzeto in prizadevno lotili vseh naštetih nalog.

Pri snovanju tega programa smo upoštevali, da bo nova delegatska skupščina pri iskanju pravnih rešitev najtesneje povezana z organizacijami združenega dela in delovnimi ljudmi in da bomo morali zato imeti za obravnavo in razpravo o zadevah, ki bodo na dnevnem redu skupščinskih zborov, dovolj časa. Zavedamo se, da si bomo izkušnje, temelječe na novi obliki dela delegatskih skupščin, ob prizadevnem iskanju pravzaprav šele nabirali in da vnaprej vsega še nismo mogli predvideti.

Srečujemo se z vrsto nedvomno važnih in usmerjevalnih nalog na zakonodajnem področju, katerih izpolnitev zahteva naša družbena praksa in ki bi jih resnično težko odložili. Še pred polletjem moramo začeti vse akcije, ki so v načrtu za jesen. Neposredno po sprejetju ustave čakajo nas in vse socialistične dejavnike velike obveznosti glede njenega uresničevanja, zlasti glede uvajanja sprememb v sistem družbenoekonomskih in političnih odnosov, kar bo nedvomno zahtevalo ne le velik zakonodajni, temveč tudi organizacijski in ustvarjalni napor.

Že od sprejetja ustavnih dopolnil k republiški ustavi konec leta 1971 intenzivno usklajujemo zakone in predpise z novimi ustavnimi načeli in določili. Ta proces pa je sprejetje ustave februarja letos le še poglobilo. Kljub določenemu zaostanku pri uresničevanju dosedanjega zakonodajnega programa je bilo v letih 1972 in 1973 opravljeno obsežno delo pri usklajevanju zakonodaje z ustavnimi dopolnili. Sprejeti so bili številni pomembni sistemski zakoni, ki so bili usmerjeni h krepitvi odločilnega položaja delavcev v združenem delu oziroma k oblikovanju takšnih družbenoekonomskih in političnih odnosov, ki naj zagotovijo uveljavljanje politike in vloge delavskega razreda.

Pomembne naloge na tem področju izhajajo tudi iz drugačne razmejitve zakonodajnih pristojnosti med federacijo in republikami ter pokrajinama. Hkrati pa uspešno razvijamo družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje, ki nadomeščata zakonsko urejanje številnih zadev skupnega pomena.

Kljub temu bodo v obdobju do sredine 1975 oziroma do sredine 1976 še velike zakonodajne naloge, katerih vsebino in smer je začrtala nova ustava. Od tod torej izhaja predloženi program za junij in julij ter september in oktober 1974. Upošteva prioritete naloge po določbah ustavnega zakona, opira se na analizo republiške zakonodaje iz novembra 1973 ter na zakonodajni program, ki so ga oblikovali v začetku tega leta. Nekatere zakone je skupščina že obravnavala v začetni fazi, sedaj je treba to delo nadaljevati. Med zakonodajne naloge v programu do jeseni so vključeni predvsem tisti zakonski predlogi, ki jih imamo za nujne glede na tokove družbenega dogajanja v naši skupnosti.

Zakonski predlogi v osnutku programa, ki so razvrščeni v razdelka I in II, posegajo na naslednja področja družbenih odnosov:

1. urejanje odnosov na področju tako imenovane svobodne menjave dela. Pri tem je dan poseben poudarek zakonski ureditvi delovanja tistih samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti, ki se vključujejo v skupščinski sistem, kakor je to že poudarila predsednica vašega zbora, to je področjem vzgoje in izobraževanja, raziskovalne dejavnosti, kulture, zdravstva in socialnega

varstva. Na teh področjih so bile nekatere stvari že tudi urejene, na primer, za otroško varstvo in telesnokulturno dejavnost, predvsem pa za vrsto gospodarskih področij, kot so elektrogospodarstvo, gozdarstvo, vodno gospodarstvo, stanovanjsko gospodarstvo. Težišče bo sedaj na urejanju prav teh skupnosti na področju družbenih dejavnosti.

2. uveljavljanje novih odnosov v republiških organih. Tu mislimo na vlogo Izvršnega sveta ter republiških upravnih organov, na medsebojna razmerja med temi organi, na razmerja do Skupščine, Predsedstva in tako dalje.

3. graditev samoupravnih sodnih institucij ter institucij družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine.

Gre za urejanje še nekaterih drugih aktualnih področij družbenoekonomskih, političnih in drugih odnosov, ki jih urejajo na primer zakon o varstvu pri delu, zakon o sredstvih skupnih rezerv temeljnih organizacij združenega dela in drugi.

Poleg teh, lahko bi rekli sistemskih zakonodajnih nalog bo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije pripravil za Skupščino še nekatere analize in predloge aktov ali predpisov, ki se nanašajo zlasti na izvajanje sprejete resolucije o družbenoekonomski politiki v letošnjem letu, na gospodarska gibanja v prvem polletju letošnjega leta, na gibanja splošne in skupne porabe itd.

V poglavje III predloženega programa so uvrščeni zakoni, ki bi jih Skupščina obravnavala proti koncu letošnjega leta. Predloge, ki naj bi jih obravnavali v poletnem in jesenskem času, smo lažje odbrali in pripravili, kakor pa določili program od jeseni do konca leta. Prav zato pričakujemo, da bo Skupščina vplivala na nadaljnji zakonodajni program. V tem delu se v sklepni fazi pojavljajo nekateri zakoni, ki bodo v poletnem času osnutki.

V predloženem programu bo verjetno treba vključiti še nekatere zakone in predpise ali analize, zato pa morda celo izvzeti nekatere, ki so predlagani. Nekaj v III. razdelku naštetih zakonskih predlogov je povezanih s sprejetjem ustreznih zveznih zakonov, ki urejajo temeljna razmerja, ali pa so odvisni od poteka medrepubliškega dogovarjanja in usklajevanja.

Tudi današnja razprava, zlasti razprava, ki jo boste začeli v delegacijah, bo prispevala k oblikovanju izpopolnjenega programa zakonodajnega dela. Na podlagi vseh teh razprav v prihodnjih mesecih bo Izvršni svet v jeseni šele mogel sestaviti in predložiti Skupščini dolgoročnejši program zakonodajnega dela. Tudi ta bo usmerjen predvsem k uresničevanju ustave.

Ob koncu vas želim obvestiti, da je Izvršni svet že marsikaj opravil, da bi se skupaj z republiškimi upravnimi organi usposobil za opravljanje nalog na zakonodajnem področju in poleg tega še za uresničevanje politike in sprejetih zakonov. Zato je potrebno, da se vloga in delo Izvršnega sveta in upravnih organov prilagodi ustavi ter tako ustrezno spremeni.

Pred 14 dnevi je Izvršni svet po političnem dogovoru v Centralnem komiteju Zveze komunistov Slovenije in v Republiški konferenci Socialistične zveze delovnih ljudi ustanovil dva sveta: Svet za družbenopolitična in ustavna vprašanja ter Svet za družbenoekonomska vprašanja. V okviru Sveta za družbenopolitična in ustavna vprašanja bo delovala tudi Komisija za spremljanje in uresničevanje ustave, ki ima nalogo obravnavati pojave in problematiko v družbenem življenju ter dajati pobude za družbene akcije. Poleg tega je ustanovil tudi Svet za notranjo politiko in družbeno samozaščito, ki pa ima v nekaterih pogledih drugačno fiziognomijo od prej omenjenega sveta. Hkrati so bile osnovane koordinacijske komisije Izvršnega sveta za gospodarstvo in finance, za

družbene dejavnosti in za upravo, s čimer se je začelo drugačno razvrščanje organizacij in delovanje Izvršnega sveta.

Nadalje je Izvršni svet sprejel sklep o ustanovitvi Komiteja Izvršnega sveta za družbeno planiranje, ki je novo delovno telo za spremljanje in uresničevanje planov, oblikovanje znanj, mnenj in predlogov za načrtovanje družbenega razvoja in podobno. Začele so se tudi priprave za druge spremembe, ki bodo urejene v novem zakonu o Izvršnem svetu ter v zakonu o republiški upravi. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati o informaciji o predlogu zakonodajnega dela skupščine v letošnjem letu? (Nihče.)

Končujem razpravo. Na podlagi predloženega gradiva predlagam, da sprejme Zbor občin naslednji sklep:

»1. Zbor občin sprejema predloženi program zakonodajnega dela v obdobju junij—julij ter september—oktober 1974 ter okvirno programsko usmeritev do konca leta 1974 kot osnovo za zakonodajno delo Skupščine Socialistične republike Slovenije v letu 1974.

2. Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije naj pri izdelavi in predlaganju zakonskih aktov upošteva prioritete naloge, ki jih je potrebno opraviti zaradi uresničevanja ustave Socialistične republike Slovenije in izpolnjevanja obveznosti, ki jih nalaga ustavni zakon za izvedbo ustave Socialistične republike Slovenije pri oblikovanju in uveljavljanju novih družbenoekonomskih odnosov na področju samoupravnega urejanja družbenih razmerij v samoupravnih interesnih skupnostih in njihovega vključevanja v delo skupščin, na področju organizacije republiških organov in pravosodja ter uveljavljanje odnosov, ki omogočajo družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje in s tem utrjevanje samoupravnega položaja delavca v združenem delu.

3. Predsedstvo Skupščine Socialistične republike Slovenije bo sporazumno z Izvršnim svetom Skupščine Socialistične republike Slovenije opredelilo roke, v katerih bo Izvršni svet predložil Skupščini Socialistične republike Slovenije zakonske predpise, upoštevajoč pri tem prioriteto, ki izhaja iz ustavnega zakona za izvedbo ustave Socialistične republike Slovenije in uveljavljanja delegatskega sistema.

4. Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije naj čimprej pripravi in predloži celoten program nalog v letu 1974 za reševanje vseh tistih zadev, o katerih bo Skupščina Socialistične republike Slovenije morala razpravljati in odločati v okviru svojih pristojnosti.«

Ta sklep bi skupaj s programom zakonodajnega dela poslali tudi vsem delegacijam temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti in družbenopolitičnim organizacijam ter občinskim skupščinam.

Ali želi morda kdo predlagati k temu sklepu še kako dopolnitev? (Nihče.) Če ne, dajem predlog sklepa na glasovanje! Kdor je za tak sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je Zbor občin soglasno sprejel predlog zakona.

S tem prehajam na 17. točko dnevnega reda, to je na vprašanja delegatov.

Po drugem odstavku 166. člena ustave Socialistične republike Slovenije ima delegat v zboru pravico obrniti se na Izvršni svet ali na predstojnike repu-

bliških upravnih organov z vprašanji, ki se tičejo njihovega dela ali zadev iz njihove pristojnosti. To institucijo uvajamo oziroma imamo na vsakem zasedanju, na vsaki seji zbor.

Ali želi mogoče danes kdo od delegatov postaviti kakšno vprašanje? Vprašanje bo postavil Drago Benčina, delegat iz Kočevja.

Dr a g o B e n č i n a : Tovarišice in tovariši delegati! Postavljam vprašanje predsedstvu našega zbora. Za današnjo sejo zbora smo večino pomembnega materiala dobili šele danes na klop. Zaradi tega se delegati nismo mogli seznaniti z nekaterimi pomembnimi točkami dnevnega reda oziroma z njihovo vsebino. Tu mislim zlasti na program zakonodajnega dela. Mislim, da tak sistem dela onemogoča delegatom, pa tudi skupinam delegatov, da bi se posvetovali pred zasedanjem zbora. Zato postavljam dve vprašanji:

1. Zakaj smo šele danes dobili na klop tako pomembne dokumente?
2. Kaj bo ukrenjeno, da se v bodoče taka pomanjkljivost odpravi? Hvala lepa.

P r e d s e d n i k M a r a Ž l e b n i k : Za danes se vsekakor opravičujemo, ker smo morali nekatere dokumente predložiti kar na klop. Dnevni red smo razširili z informacijo o programu dela zato, da bi bili že danes obveščeni o tistih zadevah, ki jih mora naš zbor oziroma naša skupščina glede na izvedbo ustave in ustavnega zakona rešiti v letošnjem letu. Želeli smo vas prej obvestiti. Menili smo, da to najbolj primerno storimo na današnji seji s tem, da pošljemo to gradivo, sedaj ko je v skupščini predloženo, še vsem institucijam oziroma delegacijam, občinskim skupščinam itd. Program je več ali manj samo orientacijski, ni popoln niti ni to program dela Zbora občin, ker bo program našega dela sestavljen posebej in poslan posebej.

Strinjam se s tem, da pri skupščinskem delu, zlasti v delegatskem sistemu ne more biti take prakse. Vendar je danes šlo zgolj za predhodno informacijo. Mislim, da je bil ta način informacije koristen, in to bolj koristen, kot pa če bi po redni poti poslali to gradivo in dali ta program šele na dnevni red naslednje seje. Program pa, kot rečeno, ni dokončen. Prepričani smo, da ga bo potrebno po razpravah v temeljnih delegacijah še dopolnjevati oziroma da bo pravi program dela šele predložen. To sprejmite zgolj kot informacijo, ki naj bi potem služila tudi pri obravnavah v skupinah oziroma v temeljnih delegacijah.

Poleg tega je treba poudariti, da gre tu samo za zakonodajni program Izvršnega sveta, gre za nekak spisak tistih predpisov, ki bi jih glede na določila ustave in ustavnega zakona morali letos sprejeti. Ni pa gotovo, da bo program, kakor je predviden za mesec junij in julij, mogoče v teh rokih tudi dejansko uresničiti.

Tovariš Benčina, ali ste z odgovorom zadovoljni?

D r a g o B e n č i n a (iz klopi): Z odgovorom sem zadovoljen.

P r e d s e d n i c a M a r a Ž l e b n i k : Besedo ima tovariš Rok Kržan, delegat iz Brežic!

Rok Kržan: Tovarišica predsednica, tovariši delegati!

Strinjam se s tovarišem iz Kočevja. Del gradiva sem prejel v torek, ostalo pa danes na klop. Zdi se mi resnično neopravičljivo, da se o tako pomembnih stvareh nihi ne moremo pogovoriti.

Tovarišica predsednica! Ne želim, da bi kritizirali drug drugega. Hočem le opozoriti na to, da se to dogaja tudi pri nas v občinskih skupščinah. Sem predsednik zbora krajevnih skupnosti, pa lahko povem, da do danes nismo naredili ničesar. Nimamo formirane delegacije in zato so meni podaljšali mandat.

Še enkrat poudarjam, da je treba storiti več za to, da delegatski sistem zaživi. Referatov, govorjenja in pisanja je bilo dovolj, obljub tudi. Preiti moramo k dejanjem, sicer nam vsi tisti, ki so nam zaupali ta mesta, ne bodo več verjeli, ali pa nas bodo odpoklicali!

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa. Prosim, tovariš Vrviščar, delegat iz Metlike!

Franc Vrviščar: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Znano je, da so vse občinske skupščine sprejele svoje proračune. V proračunih nekaterih občin so tudi postavke, ki vsebujejo zneske, ki naj bi jih občine dobile kot dopolnilna sredstva od republike v okviru solidarnostnih sredstev, ki jih občine združujejo. V proračunih določenih občin ti zneski predstavljajo dobršen del. Teh sredstev ni potrdil republiški sekretariat za finance. Zato nekatere občine kljub temu, da se proračun počasi realizira in se sredstva trošijo, še vedno ne vedo, kakšna bo višina dodatnih sredstev in če bodo ta sredstva sploh dobile.

Zato postavljam Republiškem sekretariatu za finance naslednje vprašanje:

Do kdaj bodo občinske skupščine dokončno seznanjene s tem, katere občine bodo deležne dopolnilnih sredstev in v kakšni višini?

Odgovor želim čimprej.

Predsednik Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Vrviščar.

Želi še kdo postaviti vprašanje? (Ne.)

Če ne želi nihče več postaviti vprašanja, končujem to točko dnevnega reda, s tem pa tudi 2. sejo Zbora občin. Vsem delegatom se zahvaljujem za udeležbo!

(Seja je bila končana ob 11. uri.)

3. seja

(2. julija 1974)

Predsedovala: Mara Žlebnik,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9.10.

Predsednica Mara Žlebnik: Spoštovane tovarišice in tovariši delegati! Sicer nekaj delegatov še manjka, kaže, da zaradi prometnih težav, vendar menim, da naj bi našo sejo vseeno začeli.

Pričenjam 3. sejo Zbora občin republiške skupščine, ki sem jo sklicala na podlagi 365. člena ustave Socialistične republike Slovenije. Z dopisom z dne 20. 6. 1974 sem razširila dnevni red z dodatno točko, in sicer s predlogom zakona o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka. To gradivo ste prejeli.

Glede na aktualnost problematike in veliko škodo, ki jo je povzročil potres v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju, predlagam, da razširimo dnevni red današnje seje še z novo točko dnevnega reda, in sicer z informacijo o posledicah potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju.

Ker nam je Izvršni svet včeraj predložil v obravnavo še štiri akte po hitrem postopku v smislu 298. člena poslovnika, razširjam dnevni red še z naslednjimi dodatnimi točkami: predlog odloka o potrditvi dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic naravnih nesreč; predlog zakona o tednu solidarnosti; predlog zakona o obveznosti plačevanja prispevkov za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti za leto 1974 in predlog zakona o uvedbi posebnega republiškega prometnega davka od plačil za določene storitve.

Glede na to razširitev predlagam naslednji dnevni red:

1. Izvolitev članov Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije;

2. odobritev zapisnika 2. seje Zbora občin;

3. osnove pristopa in načrt izdelave družbenega plana Socialistične republike Slovenije za leta 1976—1980, s predlogom stališč in sklepov za pristop k izdelavi družbenega načrta Socialistične republike Slovenije za leta 1976 do 1980;

4. informacija o posledicah potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju;
5. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu;
6. predlog zakona o dopolnitvi zakona o nadomestilu dela obresti za investicije v zasebnem kmetijstvu;
7. predlog zakona o dopolnitvi zakona o ustanavljanju in poslovanju hranilno-kreditnih služb kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij;
8. predlog zakona o davčnih olajšavah in drugih ugodnostih za kupce določenih obveznic federacije;
9. predlog odloka o potrditvi dogovora o priznavanju olajšav in ugodnosti kupcem obveznic federacije, izdanih po zakonu o izdaji obveznic federacije v letu 1974;
10. osnutek zakona o prepovedi nomadske paše;
11. predlog zakona o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka;
12. osnutek zakona o sodiščih združenega dela;
13. predlog za izdajo zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja;
14. predlog zakona o spremembi zakona o pomilostitvi;
15. osnutek zakona o obveznosti pridobitve predpisane strokovne izobrazbe za delavce v upravnih organih;
16. predlog odloka o načrtu dopolnitev statističnih raziskovanj iz programa statističnih raziskovanj, ki imajo pomen za vso državo, in načrtu statističnih raziskovanj, ki imajo pomen za republiko v letu 1974;
17. predlog zakona o katastru komunalnih naprav;
18. volitve in imenovanja;
19. vprašanja delegatov;
20. predlog odloka o potrditvi dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic naravnih nesreč;
21. predlog zakona o tednu solidarnosti;
22. predlog zakona o obveznosti plačevanja prispevkov za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti za leto 1974;
23. predlog zakona o uvedbi posebnega republiškega davka od plačil za določene storitve.

Ali ima morda k tako predlaganemu dnevnomu redu kdo kakšen dopolnilni ali spreminjevalni predlog? Očitno ne. Potem ugotavljam, da se s predlaganim dnevnim redom strinjate. Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim dvigne roko. (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.) Ugotavljam, da je dnevni red z enim vzdržanim glasom sprejet.

Na današnje sejo so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta povabljeni še Centralni komite Zveze komunistov Slovenije, Republiška konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Zveza sindikatov Slovenije, Republiška konferenca Zveze mladine Slovenije, delegati Socialistične republike Slovenije v Zveznem zboru ter delegati Socialistične republike Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Tovarišice in tovariši delegati! Opozarjam vas, da na današnji seji obravnavamo več aktov v zadnji fazi zakonodajnega postopka, zato vas moram opozoriti, da morate ravnati v smislu določb 284. do 293. člena poslovnika Skupščine

Socialistične republike Slovenije in da morate predloge za spremembo zakonskega besedila, kolikor gre za predloge zakonov, predložiti v obliki amandmajev, to je v pisni obliki s točno navedbo vsebine spremembe, podpreti pa vas mora še 10 na zboru prisotnih delegatov. Za formulacijo amandmajev sta v dvorani strokovna sodelavca Zbora in Zakonodajno-pravne komisije, ki vam bosta v pomoč pri informacijah oziroma pri sestavi teh amandmajev.

Predemo lahko na 1. točko dnevnega reda, in sicer na izvolitev članov Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije.

Izvoliti moramo predsednika in dva člana komisije. Ali ima morda kdo konkreten predlog? Če ne, bi kar sama predlagala, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvolimo po abecednem redu občin naslednje prisotne delegate: tovariša Marjana Frasa za predsednika, Milka Fajdigo ter Adolfa Laznika za člana. So vsi imenovani navzoči? (Da.)

Ali želi morda o tem predlogu kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, lahko preidemo na glasovanje. Glasujemo javno, z dviganjem rok. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet in da so bili v Komisijo izvoljeni tovariši Marjan Fras za predsednika, tovariša Milko Fajdiga in Adolf Laznik pa za člana.

Prosim Komisijo, da se takoj sestane v sobi 84, to je v pritličju levo od vhoda, da ugotovi navzočnost delegatov na seji in verificira pooblastila. Ostale delegate pa prosim, da bi nekaj trenutkov ostali na svojih mestih, ker bomo z delom takoj nadaljevali. Prosim komisijo, da gre na delo.

(Seja je bila prekinjena ob 9.20 in se je nadaljevala ob 9.25.)

Predsednica Mara Žlebnič: Prosim predsednika Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, da da zboru poročilo.

Marjan Fras: Poročilo o pregledu pooblastil 3. seje Zbora občin, ki je bila sklicana dne 2. julija 1974 ob 9. uri v mali dvorani v poslopju Skupščine SR Slovenije.

Zbor občin skupščine SR Slovenije ima 62 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je iz predloženih pooblastil in seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati vseh občin v Socialistični republiki Sloveniji razen delegatov občin Maribor, Lendava, Vrhnika in obalne skupnosti občin; od teh so odsotnost opravičili delegati občine Vrhnika. Navzoč je tudi delegat mesta Ljubljana. Za eno delegatsko mesto sta poslali v zbor po dva delegata občini Črnomelj in Šmarje pri Jelšah.

Po pregledu dokumentacije je Komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati vložili, neoporečna. Zato predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 3. sejo. Komisija tudi ugotavlja, da je zbor sklepčen in da lahko pravno veljavno razpravlja in sklepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Tovariš Fras, zdi se mi, da je medtem nekaj delegatov še prišlo. Ali je bilo poročilo Komisije točno? Prosim, da se to

preveri! Menim, da lahko preidemo na razpravo o poročilu, ki ste ga slišali. Želi mogoče kdo razpravljati? (Ne.) Očitno nihče. Potem lahko preidemo na glasovanje. Glasovali bomo javno, ker ni sporno nobeno pooblastilo. Kdor je za to, da se sprejme poročilo Komisije, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (1 delegat.)

Ugotavljam, da je zbor potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 3. sejo Zbora občin.

Ker smo slišali, da na današnji seji iz nekaterih občin sodeluje več delegatov, bi vas morala opozoriti na to, da ima delegat pravičo razpravljati in glasovati samo pri tisti točki dnevnega reda, za katero je dobil pooblastilo. Prosim, da bi to upoštevali.

Preidemo lahko na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 2. seje Zbora občin.

Osnutek zapisnika smo vam poslali skupaj s sklicem, dne 14. junija 1974. Ali ima morda kdo k zapisniku 2. seje Zbora kakšno pripombo ali popravek? Če ne, dajem zapisnik na glasovanje. Glasujmo javno, z dviganjem rok. Kdor je za to, da se odobri zapisnik 2. seje Zbora občin, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Je kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin soglasno odobril zapisnik 2. seje zbora.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na osnove pristopa in načrt izdelave družbenega plana Socialistične republike Slovenije za leta 1976—1980, s predlogom stališč in sklepov za pristop k izdelavi družbenega načrta Socialistične republike Slovenije za leta 1976—1980:

Gradivo je predložil Izvršni svet. Kot svojega predstavnika je določil tovariša Ivana Lapajneto, namestnika direktorja Zavoda SR Slovenije za planiranje. Prosim ga, da da uvodno obrazložitev k tej točki dnevnega reda.

Ivan Lapajneto: Spoštovano predsedstvo, tovarišice in tovariši delegati! Priprave na nove srednjeročne družbene plane pomenijo v bistvu intenziviranje procesa planiranja na vseh ravneh, aktualiziranje mnogih srednjeročnih ali dolgoročnejših programov in njihovo natančnejšo opredelitev za novo petletno razdobje. Tam, kjer že imamo razvito plansko funkcijo, ne gre za novo zahtevo, temveč za izvajanje načela kontinuiranega planiranja in za uveljavljanje novih družbenoekonomskih odnosov pri oblikovanju in sprejemanju politike razvoja, tako pri temeljnih družbenih celicah kot tudi skupne politike na vseh drugih ravneh in v drugih oblikah združevanja.

V prihodnjem letu bo minilo razdobje, za katero je bila opredeljena srednjeročna razvojna politika Socialistične republike Slovenije in Socialistične federativne republike Jugoslavije, prav tako pa tudi veljavnost družbenih planov na vseh družbenih ravneh družbenopolitičnih skupnosti. V zvezi s tem je zvezna skupščina sprejela zakon o pripravah novega družbenega plana Jugoslavije za razdobje od 1976—1980; pred kratkim pa je bil podpisan tudi družbeni dogovor med Zveznim izvršnim svetom, izvršnimi sveti republik in avtonomnih pokrajin, Gospodarsko zbornico Jugoslavije in Svetom sindikatov Jugoslavije o pripravi družbenega plana Jugoslavije za naslednje srednjeročno razdobje do leta 1980.

Sprejeti dokumenti obvezujejo vse samoupravne organizacije in družbenopolitične skupnosti, da prično pripravljati svoje razvojne programe in plane oziroma družbene plane in da v procesu samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja oblikujejo svojo in skupno razvojno politiko, da bi zagotovili optimalen gospodarski in družbeni razvoj v delovnih skupnostih in v družbi kot celoti.

Usklajevanje odnosov v celotni družbeni reprodukciji in usmerjanje celotnega materialnega in družbenega razvoja v skladu s skupnimi, na samoupravnih temeljih določenimi interesi in cilji je ustavna pravica in dolžnost delavcev v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih ljudi v samoupravnih interesnih skupnostih, krajevnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Tudi stališča in sklepi VII. kongresa Zveze komunistov Slovenije in X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije se odločno zavzemajo za uveljavitev družbenega planiranja in usklajevanja tokov družbene reprodukcije, za usmerjanje gospodarskega in družbenega razvoja na ustavnih načelih, torej za oblikovanje celotnega sistema usklajevanja, sporazumevanja in dogovarjanja, odnosov sistema samoupravnega družbenega planiranja, ki bo na podlagi demokratičnega oblikovanja razvojnih programov in družbenih planov zavezoval vse nosilce odločanja za uresničevanje sprejetih ciljev in nalog.

Zagotoviti moramo, da se na izhodiščih, ki jih opredeljuje ustava, izoblikuje nov sistem družbenega planiranja in načrtovanja v organizacijah združenega dela, da bodo srednjeročni plani, sprejeti v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in družbenopolitičnih skupnostih, v največji možni meri že odražali temeljne ustavne spremembe glede položaja delavca v združenem delu, da bo njegov interes osnovno vodilo oblikovanja družbene vsebine planov, da bo odločal o celotnem spletu medsebojnih odnosov v temeljni organizaciji združenega dela, v kateri dela, in v krajevni skupnosti, kjer živi, ter da se bodo že v temeljnih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih in v samoupravnih interesnih skupnostih organsko povezovali v celoto temeljni ekonomski, socialni in prostorski vidiki družbenih planov. Na teh osnovah bodo tudi družbeni plani občin resnična sinteza prizadevanja vseh samoupravnih nosilcev razvoja občin.

Družbeni plan republike in Jugoslavije bosta, upoštevajoč nujne specifičnosti skupno dogovorjene in sprejete globalne strategije gospodarskega in družbenega razvoja, vsem nosilcem planiranja gospodarskih in družbenih dejavnosti dala splošno usmeritev pri določanju njihove razvojne politike. V novih družbenih odnosih mora postajati planiranje vse bolj družbena navada in potreba in ne tehnološko nasilje, stalna aktivnost samoupravnih nosilcev razvojne politike, ki se bodo pri sprejemanju odločitev opirali na analize in ocene razvojnih možnosti, temelječe na znanstvenih spoznanjih delovanja ekonomskih zakonitosti ter v procesu samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja usklajevali in usmerjali svoje interese in svoje dejavnosti, s tem pa tudi vse bolj obvladovali zakonitosti trga in zakonitosti socialistične blagovne proizvodnje.

Socialistično samoupravno družbeno planiranje mora postati tudi učinkovit instrument povezovanja živega dela z minulim delom, ki ga delavec ustvarja v celotnem procesu družbene reprodukcije, kajti prav neločljiva organska povezanost živega z minulim delom opredeljuje socialistični značaj blagovne proizvodnje. Proces samoupravnega in družbenega planiranja, sporazumeva-

nja in dogovarjanja o skupnih razvojnih ciljih in nalogah ter metodah za njihovo uresničevanje se bo vse bolj utrjeval v odločilen vpliv delavcev v združenem delu na vse sfere in elemente družbene reprodukcije, tako glede materialnih pogojev dela oziroma proizvodnje in njenega razvoja kakor tudi glede razvoja dejavnosti, od katerih je odvisna reprodukcija in povečanje delavčevih delovnih sposobnosti, znanja in kulture ter povečanje njegove splošne produktivnosti dela. Samoupravno družbeno planiranje pa mora delavcem v združenem delu omogočiti tudi učinkovitejši nadzor nad gibanjem sredstev za proizvodnjo in razširjeno reprodukcijo in tako zagotoviti tudi nadzor nad izvajanjem sprejete razvojne politike v širših skupnostih vse do federacije.

V priloženem gradivu »Osnove pristopa in načrt izdelave družbenega plana SR Slovenije od 1976—1980«, ki ga je pripravil Zavod SR Slovenije za planiranje, sprejel pa Izvršni svet kot program svoje aktivnosti pri pripravah družbenega plana Socialistične republike Slovenije in kot okvirno podlago za najširšo mobilizacijo vseh nosilcev planiranja, od temeljnih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in občin do Gospodarske zbornice, samoupravnih interesnih skupnosti in raznih drugih asociacij združenega dela, je okvirno opredeljena vsebina planiranja glavnih udeležencev v procesu planiranja. To gradivo naj bi bilo tudi osnova za izdelavo lastnih organizacijskih načrtov in programov aktivnosti drugih nosilcev planiranja, zlasti samoupravnih interesnih skupnosti, raznih gospodarskih združenj in Gospodarske zbornice ter občin, da bi se zagotovila nujno potrebna skladnost v celotnem procesu samoupravnega planiranja.

Glede občin ustava Socialistične republike Slovenije izrecno opredeljuje v 187. členu njihove naloge na področju planiranja. Določa: »Z družbenim planom občine se določa skupna politika gospodarskega in družbenega razvoja v občini, uskladena s politiko razvoja drugih skupnosti in usmerja ter usklajuje razvoj posameznih dejavnosti. Dve ali več občin lahko sprejme skupni razvojni program, v katerem določi politiko razvoja določenega območja ali regije oziroma posameznih dejavnosti.« Torej kot vidite, postaja planiranje v občini ustavna obveznost in kategorija, ki je prav gotovo ena od osnovnih dejavnosti občine v bodoče.

Zaradi kontinuitete vašega dela bi vas rad obvestil še o enem sklepu, ki so ga sprejeli delegati občin na enem izmed svojih zadnjih zasedanj. Delegati občin so še v času prejšnjega sklica razpravljali o nalogah občin v letošnjem letu in med drugim na 41. zasedanju dne 25. decembra 1973 sprejeli naslednje priporočilo in stališče:

»Pričeti je treba priprave za izdelavo družbenih planov občin, republike in Socialistične federativne republike Jugoslavije za obdobje od 1976 do 1980. V občinah je treba takoj spodbuditi vse samoupravne subjekte, temeljne organizacije združenega dela, organizacije združenega dela, krajevne skupnosti in samoupravne interesne skupnosti, aprila pa naj bodo izdelane tudi ocene stanja, prognoze in okviri kompleksnega razvoja ter opredeljeni temeljni razvojni nosilci v okviru občin. Zato je treba formirati družbene organe, ki bodo usmerjali priprave za izdelavo planov, okreptiti, kjer pa tega še niso storili, pa ustanoviti planske strokovne službe pri skupščinah občin, da bodo kos prihodnjim zahtevnim nalogam. O izdelavi planov je treba razviti medsebojno izmenjavo izkušenj in informacij med občinami in se povezati z znanstvenimi in strokovnimi ustanovami.«

Torej vidite, da so tudi vaši predhodniki v Zboru delegatov občin že razmišljali o tem in sprejeli stališča; zdaj gre v bistvu le za nadaljevanje tega dela.

Izvršni svet se glede na posebnosti in zahtevnost nalog, ki jih je treba opraviti v razmeroma kratkem razdobju, zavzema za povečano aktivnost vseh nosilcev planiranja pri pripravah in izdelavi razvojnih programov in družbenih planov, za pospešitev raziskav na vseh bistvenih področjih tehničnega, gospodarskega, prostorskega in socialnega razvoja, zlasti tistih, ki so pomembne za uspešnost pri oblikovanju razvojne politike, za izpopolnjevanje in posodabljanje metodologije planiranja in družbenega informacijskega sistema ter za strokovno in kadrovsko okrepitev ustreznih planskih služb in institucij. Čim hitreje moramo nadomestiti zamujeno, kajti daljši zastoj v razvoju teorije in prakse planiranja je povzročil vrzeli, ki jih bo mogoče zapolniti le z nekajletnimi intenzivnimi prizadevanji. Tako stanje zahteva tudi učinkovito strokovno pomoč, zlasti temeljnim organizacijam združenega dela, krajevnim skupnostim, samoupravnim interesnim skupnostim in tudi občinam. Vlogi občine smo povečali potrebno pozornost tudi že v preteklem obdobju, vendar izhaja iz priložene ankete v gradivu, ki ste ga dobili, dokaj neugodna slika na tem področju, saj je recimo za srednjeročno obdobje do leta 1950 imele sprejete srednjeročne plane občin samo okrog 40 občin, 20 občin pa je bilo brez njih, čeprav so bili tudi v preteklosti že zakonska obveznost.

Planiranje na novih samoupravnih osnovah naj pomeni tudi intenzivnejšo usmeritev vseh družbenih dejavnikov na konkretizacijo temeljnih določil ustave in še posebej uveljavitev delegatskega sistema na področju oblikovanja skupne razvojne politike. Zato je še zlasti pomembno, da družbenopolitične organizacije, zlasti Socialistična zveza delovnega ljudstva in sindikati z iniciativnim, koordinacijskim in usmerjevalnim delom zagotovijo odločilno vlogo delavcev in vseh delovnih ljudi pri oblikovanju razvojne politike v temeljnih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih in na vseh drugih ravneh njihovega združevanja. Prav tako bo pomemben pri oblikovanju skupnih razvojnih ciljev in usmeritev razvoja republike za naslednje obdobje tudi ta zbor, ker bomo vse faze izdelave srednjeročnega plana, od izhodišč, osnutka do predloga obravnavali tudi v tem zboru.

Vzporedno z delom pri posameznih fazah izdelave in usklajevanja razvojnih programov in srednjeročnih planov se bo nadaljevalo tudi delo pri pripravi novega zveznega in republiškega zakona o družbenem planiranju. V njem naj bi podrobneje opredelili temeljna izhodišča samoupravnega družbenega planiranja, vlogo in odnose med nosilci na raznih ravneh planiranja, metode in proces usklajevanja planov, način sinteze planov raznih nosilcev planiranja, vsebino planov, vlogo organa — v republiki je že formiran Komite za planiranje pri Izvršnem svetu — metodologijo in postopke sprejemanja planov in tako dalje. Računamo, da bi osnutek republiškega zakona o družbenem planiranju lahko predložili Skupščini v začetku prihodnjega leta, ko bomo imeli tudi že prve izkušnje pri uveljavljanju novih metod in nove vsebine planiranja.

Tovarišice in tovariši delegati! Dosedanja razprava o osnovah pristopa in načrtu izdelave družbenega plana Socialistične republike Slovenije v skupščinskih odborih, v Predsedstvu in Izvršnem odboru Republiške konference Socialistične zveze in v nekaterih drugih sredinah je dala polno podporo predloženi zasnovi in usmeritvam. Vendar kaže opozoriti na nekaj vprašanj, ki so se v razpravah pojavljala in ki so opozorila na probleme, s katerimi se bomo srečali pri pripravah družbenih planov. Pri tem gre za napor, da se realno opredelijo

vse pomembne okoliščine, v katerih bodo družbeni plani nastajali, da se za uveljavitev novega sistema samoupravnega družbenega planiranja čim bolj organiziramo in da se ustvarijo optimalni sistemski in drugi pogoji za oblikovanje kvalitetnih razvojnih programov in planov.

Razvoj planiranja na samoupravnih osnovah mora spodbujati in intenzivirati proces oblikovanja temeljnih organizacij združenega dela, v katerih se bo, kot pravi ustava, samostojno izražala vrednost kot rezultat skupnega dela delavcev v delovni organizaciji ali na trgu in v kateri bodo delavci uresničevali svoje družbenoekonomske in druge samoupravne pravice. Planiranje se torej začne že v temeljni organizaciji združenega dela. Tu se tudi že oblikujejo v postopku opredeljevanja medsebojnih pravic in obveznosti, v procesu reprodukcije in v določanju pravic in obveznosti do sredstev reprodukcije zasnove povezave med delavci v združenem delu in zasnove za obvladovanje procesov, odnosov in teženj, ki se na trgu, na katerem prihajajo do izraza objektivne ekonomske zakonitosti, stalno ali občasno pojavljajo, to je prve zasnove obvladovanja stihije v razvoju. Tu se tudi že gradijo temelji za samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje med nosilci procesa reprodukcije, ki so medsebojno povezani v različnih fazah delovnega oziroma proizvodnega procesa.

Pri preobrazbi družbenoekonomskih odnosov v samoupravni bazi se torej ne moremo zadovoljiti zgolj s formalnopravnimi in institucionalnimi spremembami. Le če se bodo dejansko uveljavili globlji posegi v družbenoekonomsko opredelitev položaja delavcev v združenem delu v duhu načela ustave, če bomo zagotovili, da bo delavec dejansko odločal v vseh fazah družbene reprodukcije, bodo dana tudi trajnejša zagotovila, da v družbenem razvoju ne bo stihije, da se bodo razvojni cilji oblikovali v realnih okvirih, da ne bo treba razvojnih ciljev stalno prilagajati spremembam in gibanjem, ki jih porajajo nestabilni tokovi, in da se ne bodo širili posegi državnih organov v planiranje in proces reprodukcije.

Samoupravno planiranje je v svojem bistvu globok demokratičen proces, tako po vsebini kot tudi po obliki. Delavci in občani jemljejo prvič v zgodovini dejansko v svoje roke tudi skrb za lastno bodočnost, kar je temeljni kamen novih ustavnih sprememb. Do sedaj je namreč zanje v veliki meri skrbela država in razni drugi centri, kjer so bila skoncentrirana družbena sredstva. Demokracija se odraža zlasti pri nastajanju planov, ko poteka široko samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje, medtem ko velja pri njihovem izvajanju polna odgovornost in doslednost vseh nosilcev planiranja. Proces samoupravljanja in tak sistem planiranja izločata tudi vpliv ter sedanjo prevladujočo vlogo, ki so jo imeli pri razširjeni reprodukciji odtujeni centri ekonomske in politične moči. Pomembno je tudi, da se že v planih in programih temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti izraža integralnost planiranja, to je sočasno oblikovanje tako imenovane ekonomske, socialne in prostorske komponente planov.

Ločeno in ne dovolj povezano obravnavanje vseh teh bistvenih komponent razvoja in dela v dosednji praksi planiranja nam je pogosto onemogočalo jasno opredeljevati skupen cilj, ki se ne izraža le v gospodarski rasti, temveč predvsem v interesu za povečanje družbene produktivnosti dela, produktivnosti dela vsakega posameznika in družbe kot celote. Te elemente moramo v planih in programih ustrezno razčleniti in povezati, od razvoja materialne osnove, tehnike in tehnologije ter uporabe tehnično-znanstvene revolucije v proizvodnji do razvoja vseh tistih dejavnosti, ki zagotavljajo širjenje in izpopolnjevanje člo-

vekovega znanja in sposobnosti, njegove kulture, da bi postal ustvarjalni nosilec razvoja in se na tej osnovi tudi uveljavil kot subjekt na svojem delovnem mestu in na vseh drugih področjih družbenega življenja. To pa tudi nalaga, da moramo za vse delavce v temeljnih organizacijah združenega dela vedeti, kje živijo in kakšni so pogoji, v katerih se izraža njihova delovna sposobnost. To ni samo interes delavca, temveč tudi interes vseh delavcev, ki so se združili v temeljne organizacije združenega dela, s čimer so prevzeli tudi odgovornost, da bo krajevna skupnosti, v kateri delavci živijo, urejena tako, da bodo v njej lahko uveljavili del svojih življenjskih interesov.

Zato je potrebno že od vsega začetka postaviti krajevno skupnost kot družbenoekonomski odnos in kot samostojen dejavnik, ki ima svoje izvirne pravice do temeljnih organizacij združenega dela na njenih in drugih območjih, kjer njeni delavci in njihove družine živijo. S takšno opredelitvijo se vzpostavlja dialektična povezanost ekonomske, socialne in prostorske komponente planiranja v družbeni bazi, iz nje pa bodo izhajali tudi elementi oblikovanja družbenih planov kot organske sinteze ekonomske in prostorske komponente na vseh drugih ravneh planiranja.

Integralno planiranje v družbeni bazi mora biti tudi izhodišče za presejanje političnoteritorialnih meja, saj se bodo že v samem procesu nastajanja planov izoblikovale ekonomske in druge povezave s plani v temeljnih organizacijah združenega dela, na drugih območjih republik in v Jugoslaviji. Že tu se bodo porajale osnove za širše povezovanje nosilcev planov. Do ustrezne organske sinteze teh povezav, zlasti med republikami in pokrajinama mora priti predvsem v družbenih planih republik in avtonomnih pokrajin in v družbenem planu Jugoslavije. Le tako bo postalo samoupravno organizirano družbeno delo v vseh oblikah delovanja in povezovanja tudi osnovni nosilec temeljnih značilnosti in funkcij enotnega trga, ki se odražajo ne le v svobodni menjavi blaga in storitev in svobodnem nastopanju na trgu, temveč tudi v svobodnem združevanju dela in sredstev, v svobodnem zaposlovanju ter usmerjanju in usklajevanju gospodarskega in družbenega razvoja ter v usklajevanju odnosov na trgu z družbenim planiranjem na samoupravni osnovi.

Prav v razvoju enotnega jugoslovanskega trga smo se v preteklih letih pa tudi še danes srečevali z različnimi avtarktičnimi težnjami, monopoli, diskriminacijskimi akti in podobnim. Tako stanje je bilo pogojeno tudi z odsotnostjo sistema samoupravnega in družbenega planiranja v pogojih enotnega trga ter s pogostimi nihanji med konceptom globalnega planiranja, obremenjenim bolj ali manj z elementi centralističnega planiranja, ter tržnim liberalizmom. Podatki za republiko kažejo, da se integracija in druge oblike poslovnih povezav kljub intenziviranju teh procesov v zadnjem obdobju oblikujejo še pretežno v mejah občin in republik in da so redke integracije ekonomsko in tehnološko povezanih proizvodnih kompleksov, v katerih bi se oblikovala dolgoročna skupna razvojna politika v tehnološko soodvisnih in povezanih procesih.

Takšne integracije, ki se v svoji razvojni politiki usmerjajo ne le na jugoslovanski trg, temveč se s svojimi proizvodnimi, kadrovskimi, znanstvenimi in drugimi potenciali vključujejo v evropski in svetovni gospodarski prostor, lahko postanejo ne le pomemben činitelj stabilnosti gospodarskih gibanj, temveč tudi nosilec skladnejše strukture proizvajalnih sil in razreševanja temeljnih nesorazmerij v razvoju proizvajalnih sil v današnjem časovnem razdobju.

Med najpomembnejšimi elementi za oblikovanje ciljev in skupne politike o družbenih planih družbenopolitičnih skupnosti so plani samoupravnih inte-

resnih skupnosti v dejavnostih posebnega družbenega pomena. Pravočasno sporazumevanje o njihovih planskih usmeritvah in nalogah je bistvenega pomena za celoten potek procesa samoupravnega in družbenega planiranja ter za oblikovanje in sprejem družbenih planov. V planih in razvojnih programih samoupravnih interesnih skupnosti bo praviloma potrebno zagotoviti širši družbeni interes ter dolgoročnost in stabilnost pri zadovoljevanju ugotovljenih potreb.

Ker se bo v samoupravnih interesnih skupnostih oblikovala razvojna politika na področjih kapitalne intenzivne gospodarske infrastrukture in družbene superstrukture, ker so to področja, kjer trg in njegovi zakoni niso in ne morejo biti edino in glavno merilo za ugotavljanje družbenih potreb in ker je uskladen razvoj na teh področjih splošen pogoj za skladen in dinamičen gospodarski in družbeni razvoj, je oblikovanje samoupravnih interesnih skupnosti, njihova utrditev in njihova samoupravna ter družbena aktivnost pri oblikovanju razvojnih programov in planov temeljnega pomena za premagovanje starih odnosov pri planiranju družbenega razvoja, za racionalno porabo sredstev družbene reprodukcije in za odpravo oscilacij in družbenih konfliktov, ki so jih pogosto porajale metode etatiističnega in administrativnega usmerjanja razvoja na teh področjih.

Značilen odraz nekonsistentnosti družbenoekonomskega sistema in sistema planiranja je bila v preteklem obdobju tudi skoraj popolna odsotnost dolgoročnega planiranja, ki naj bi prispevalo k razvitejši delitvi dela v jugoslovanskem ekonomskem prostoru ter spodbujalo razvijanje komparativnih prednosti posameznih področij Jugoslavije. Tudi zato ni prihajalo v preteklem razdobju do intenzivnejšega povezovanja sredstev in dela prek funkcionalne samoupravne povezanosti temeljnih organizacij združenega dela, od proizvodnje do trgovine, v ekonomsko in tehnološko zaključene celote.

Vzporedno s pripravo srednjeročnega plana bomo morali zato v dogovoru z drugimi republikami in pokrajinama izoblikovati tudi dolgoročni koncept razvoja, ki naj bi zagotovil skladnost v osnovnih strateških usmeritvah, skupno politiko v premagovanju strukturnih neskladij in doseganje konkretnih razvojnih ciljev na področju skupnega interesa. Širši družbeni dogovor o osnovah skupne politike dolgoročnega razvoja Jugoslavije — zasnove takšnega dogovora so že v javni razpravi — narekuje spoznanje, da brez jasne in dolgoročne perspektive in pripravljenosti vseh, da se uresničijo nekatere strateške dolgoročne razvojne usmeritve, nismo sposobni voditi racionalne ekonomske politike niti racionalno razvijati naših komparativnih prednosti in dolgoročnejshe politike pri vključevanju v mednarodno delitev dela. Ob vseh uspehih, ki smo jih doslej dosegli, postaja vse bolj jasno, da lahko samo Jugoslavija kot celota uspešno razrešuje nekatera temeljna razvojna vprašanja, kot so enakopravnije vključevanje v znanstveni in tehnološki razvoj v svetu, proizvodnja in oskrba z energijo, surovinami in hrano, racionalnejše izkoriščanje prednosti mednarodnega prometnega položaja, popolnejša valorizacija turističnih vrednosti itd. Oblikovanje skupne dolgoročne razvojne politike narekuje tudi globoke spremembe v ekonomskih, socialnih in političnih odnosih, ki jih doživlja sodobni svet, in pa objektivna nujnost, da Jugoslavija kot neuvrščena država v dokaj zapletenih mednarodnih pogojih optimalno razvija in izrabi svoje prirodne, kadrovske ter druge potenciale in prednosti, da si tudi v perspektivi zagotovi skladen in dinamičen razvoj.

Vse te okoliščine narekujejo tudi potrebo po dopolnitvi že sprejetega dolgoročnega koncepta razvoja Socialistične republike Slovenije, kar bo potrebno

opravitvi vzporedno s pripravami srednjeročnega družbenega plana, da bi temeljnim in drugim organizacijam združenega dela, samoupravnim skupnostim in občinam zagotovili tudi neobhodno dolgoročnejšo usmeritev pri oblikovanju njihovih razvojnih programov in planov.

Tovarišice in tovariši delegati! Razdobje priprave izdelave in sprejemanja razvojnih programov in družbenih planov na samoupravnih osnovah, ki je neposredno pred nami, bo nedvomno pomembna etapa pri uresničevanju ustave in pri razreševanju konkretnih družbenoekonomskih vprašanj. Pojavljali se bodo tudi mnogi problemi pa tudi odpori, ki bodo kot ostanek starega omejevali naše težnje in hotenja; prisotne bodo tudi objektivne omejitve. Vendar, kolikor bolj bomo te probleme razreševali v družbeni bazi, kolikor bolj bodo rešitve odražale dejanske interese delavcev in delovnih ljudi, kolikor bolj bo ustvarjalno in organizirano razmišljanje o možnostih, perspektivah in smereh razvoja postalo vsakodnevna aktivnost in življenjska potreba delavcev in delovnih ljudi, toliko bolj bomo učinkoviti pri zagotavljanju temeljnih ciljev samoupravnega in družbenega planiranja, izboljšanju življenjskih razmer ter razvijanju socialističnih samoupravnih odnosov.

Izvršni svet se bo zavzemal, da bodo v procese priprav in sprejemanja družbenega plana Socialistične republike Slovenije za leta 1976—1980, skladno z obravnavanimi osnovami in načrtom, pravočasno vključeni vsi samoupravni in družbeni nosilci razvoja, da bo sprejeta razvojna politika stvar in odraz ciljev in interesov delavcev in delovnih ljudi glede njihovega materialnega, socialnega in kulturnega napredka in da se bo družbeni plan glede njegovih temeljnih usmeritev, ciljev in nalog oblikoval v demokratičnem procesu samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja med samoupravnimi in družbenimi nosilci odločitev in odgovornosti.

Pred seboj imate tudi stališča in sklepe, ki naj bi jih sprejeli v zvezi s to točko dnevnega reda.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Lapajne. Gradivo, ki ste ga prejeli, so obravnavali še odbor Zbora združenega dela za družbeno-ekonomski razvoj in odbor Zbora občin za družbenoekonomske odnose in razvoj, ki sta dala skupno poročilo, ter Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako predložila poročilo, danes pa smo vam na klop predložili še dodatno poročilo te komisije.

Vprašala bi predstavnika našega odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj tovariša Milivoja Ravbarja, če želi morda še kaj dodati. (Ne želi.)

Za predstavnico oziroma poročevalko Zakonodajno-pravne komisije je bila določena tovarišica Eva Naglič. Tovarišica Nagličeva, želite dati še ustno stališče komisije? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Moram vas opozoriti, da gre pri stališčih in sklepih za pristop k izdelavi družbenega načrta Socialistične republike Slovenije za leta 1976 do 1980 za predlog akta, to se pravi, da morate predloge za spremembo besedila predložiti v obliki amandmajev, podpreti pa vas mora še 10 delegatov.

Obvestila bi vas tudi, da ste danes na klop prejeli še informacije in nekatere pripombe posameznih skupin delegatov.

Kdo želi prosim razpravljati? Prosim, tovariš Ivo Gorjup, delegat Skupščine mesta Ljubljana.

Ivo Gorjup: Skupina delegatov Skupščine mesta Ljubljana je obravnavala predloženo gradivo o osnovah pristopa in načrtu izdelave družbenega

plana za leta 1976 do 1980. Kljub jasnejšim definicijam nalog in vsebine planov je gradivo zelo nedorečeno kar se tiče konkretizacije, ker so določeni odnosi postavljeni preveč teoretično. Tako, na primer, do danes še niso organizirani vsi samoupravni nosilci planiranja, ker je seveda zakonski rok za konstituiranje samoupravnih interesnih skupnosti šele 31. 12. 1974. Materialne osnove posameznih nosilcev planiranja niso determinirane, na primer krajevna skupnost v razmerju do občinskih skupščin. Skratka, ustvarja se vtis, da je v bazi že vse pripravljeno in usposobljeno za družbeno planiranje.

Gradivo poudarja originalnost koncepcij posameznih nosilcev družbenega planiranja. Zaradi slabe organiziranosti na terenu, ki je tudi opisana v tem predlogu, pa bi bilo pričakovati vsaj nekaj več čvrstjših izhodiščnih predpostavk, na katerih naj slone družbeni plani na vseh ravneh.

Gradivo nadalje ne daje jasnejše koncepcije o organiziranosti služb za planiranje pri posameznih nosilcih. Pomanjkljivo je zlasti, ker orientacija in koncepcija sistema informacij in koordinacije med posameznimi nosilci glede na koncept dogovarjanja in sporazumevanja ni dovolj jasna.

Terminski plani so nerealni. Gradivo je bilo posredovano konec junija, ko že zapadejo nekateri roki v procesu oblikovanja planov. Tako je rok začetnih priprav oziroma aktualizacije planov temeljnih organizacij in krajevnih skupnosti in izdelava oziroma aktualiziranje konceptov razvoja v asociacijah družbenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti že 30. 6. Vemo pa, kakšen je datum danes.

Glede na dosedanje izkušnje družbenega planiranja, ko smo doživljali plime in oseke, bi bilo potrebno, da se družbeni plani postavijo po načelu drsečih planov, tako da se zagotovi kontinuiteta planiranja. To se pravi, da bi morali biti plani vsako leto korigirani; prvo leto pa bi moral biti praktično dan že operativni letni plan. Načeloma je to jasno, praktično pa to ni popolnoma izvedeno.

Glede na ugotovljeno sprejema delegacija Skupščine mesta Ljubljana naslednja stališča:

1. Družbeni plan Socialistične republike Slovenije od 1976 do 1980 leta naj se sprejme glede na časovno stisko.

2. V okviru možnosti naj se v družbenem planu racionalizirajo aktivnosti, tako da bo mogoče zamujene termine nadomestiti, kajti nekaj teh terminov smo že zamudili.

3. Proučiti je treba možnosti drsnega planiranja, ki naj bo seveda tudi konkretno in operativno letno planiranje za celotno družbo Slovenije.

4. Skladno z ostalimi priporočili in sklepi odborov bi bilo treba pospešiti aktivnost vseh subjektov naše družbe pri ustanavljanju samoupravnih interesnih skupnosti, ki morajo biti organizirane do konca leta.

Poleg tega pa bi izven te točke rad povedal še tole: Če hočemo skladno sodelovati, bi bilo potrebno, da bi mrežni plan imela tudi Izvršni svet in Skupščina SR Slovenije. Zakaj? Če hočemo koordinirati vse delegacije v temeljnih organizacijah in na drugih nivojih, potem mehanizem ne bo zaživel, če ne bomo imeli programe postavljene tako, da bomo delegati vnaprej vedeli, kaj se bo obravnavalo v posameznih mesecih.

Drugo pa je glede obveščanja. Dogovoriti bi se morali, da bi krajše informacije za vse delegate na vseh nivojih objavljali v dnevem tisku kot posebno prilogo, kar je bilo že predlagano.

Posebej pa poudarjam, da mora biti gradivo za seje pravočasno odposlano, kajti, če bomo dobili materiale tako pozno, se bo lahko hitro našlo 10 delegatov, ki bodo proti sprejetju določenega akta.

Predsednica Mara Žlebnič: Kdo želi še razpravljati? Besedo ima tovariš Vinko Jagodič, delegat iz Šentjurja.

Vinko Jagodič: Tovarišice in tovariši delegati! Nesporo so osnove za pristop in načrt izdelave družbenega plana Socialistične republike Slovenije solidno pripravljene in upoštevajo ustavna določila in podlago, dano na kongresu Zveze komunistov Slovenije in Zveze komunistov Jugoslavije. Na sejah naše delegacije pa smo menili, naj se vsebinsko bolje opredelijo tri, za nas pomembna vprašanja:

1. Nujno moramo na nacionalni ravni določiti, kakšen delež ustvarjenega družbenega proizvoda naj gre za namene razširjene reprodukcije, kakšen za namene osebne in za namene splošne in skupne porabe.

Mnenja smo, da nas je prav to pri letošnjem družbenem dogovarjanju in samoupravnem sporazumevanju najbolj oviralo. Oviralo zaradi tega, ker je vsakdo hotel imeti več, ker nihče ni pokazal pripravljenosti zmanjšati svojo potrošnjo, kar najbrž tudi ni bilo mogoče.

Še vedno nimamo v sferi skupne porabe diferencirane primarne, neizbežne višine potrošnje in druge, morda nekoliko fakultativne, ki se zlasti na račun slabše razvitih oblikuje predvsem v gospodarstvu razvitejših. Tu nastane prvo socialno razlikovanje. Konkretno ga vidimo v letošnjem posebnem družbenem dogovoru, ki ga nekatere družbenopolitične skupnosti niso podpisale; rezultat tega je, da v nekaterih občinah ne bo mogoče normalno poslovati v splošni potrošnji.

V splošni potrošnji se moramo otresti različnega prikazovanja proračunske potrošnje; če bi dokončno očistili proračune vsega, od sociale do anuitet, komunale in tako dalje — bi se dokopali do realnejše slike splošne potrošnje na prebivalca po občinah, česar za vrsto let nazaj ni bilo.

Takšen programiran, dogovorjen princip delitve družbenega proizvoda bi do neke mere uskladil trend gibanja vseh oblik potrošnje, pa tudi zavaroval samoupravne strukture pred privilegiji, stroški družbene režije itd. Na tem področju hočemo več konkretnosti, preglednosti, argumentacij in kontrolirane rasti potrošnje, vse zaradi boljšega gospodarjenja, večje socialne izenačenosti in seveda kvalificiranega pristopa k družbenemu dogovarjanju in samoupravnemu sporazumevanju. Če to ne spada v izhodišča kot sestavni del, je vendarle spremljajoča nujnost večje urejenosti v naših samoupravnih družbenoekonomskih odnosih in ena od fundamentalnih odločitev, ki mora biti jasno zgrajena v interesu delovnih ljudi v proizvodnih in neproizvodnih sredinah.

2. Premalo je v predloženem gradivu prisoten princip solidarnostne concipiranosti srednjeročnega programa. Predlagamo, da ta važna gospodarska in negospodarska vsebina naših bodočih samoupravnih odnosov dobi tudi v tem dokumentu svoje mesto, sicer z razvojnim programom ne bomo realizirali ustavnih in kongresnih soglasno sprejetih stališč. To zlasti velja za vse samoupravne interesne skupnosti in gospodarske grupacije na nivoju republike, pa tudi na nivoju regij. Solidarnost ne more biti samo v besedah, ampak mora biti vsebovana v družbenoekonomskih odnosih, brez izmikanj ko naj se konkretno realizira.

3. V poglavje o planiranju v združenem delu ni vneseno določilo, da je sestavni del planiranja v temeljnih organizacijah združenega dela tudi področje splošnega ljudskega odpora in družbene samozščite. Enako ugotavljamo tudi v stališčih občin in skupnosti občin, pa tudi v okviru raznih samoupravnih interesnih skupnosti. Za razvoj in financiranje nalog s področja splošnega ljudskega odpora smo odgovorni vsi, ne glede na nivo samoupravne organiziranosti.

In še en predlog: na strani 24 naj se v tretjem odstavku obravnava tudi modernizacija poštnega omrežja kot izredno pomembne dejavnosti za vse področje republike Slovenije.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Jagodič. Kdo še želi besedo? Prosim, tovariš Janez Gorišek, delegat občine Ljubljana-Siška!

Janez Gorišek: Naša delegacija je razpravljala o 3. točki današnjega dnevnega reda in sprejela naslednje pripombe:

Podpiramo sklep, da se pristopi k družbenemu planiranju, vendar menimo, da so roki nerealni, kajti vprašljivo je, da bi osnovni nosilci nalog — TOZD in krajevne skupnosti — mogli do septembra kaj napraviti, glede na tehnične, organizacijske in kadrovske zmogljivosti delovnih organizacij, predvsem pa samoupravnih interesnih skupnostih, ki so šele v fazi organiziranja. Rok za izdelavo osnutkov planov je za osnovne nosilce sicer do 30. 10. 1974, vendar je za njihove asociacije dan isti rok, kar pomeni, da bi morali osnovni nosilci pretežni del planiranja opraviti v času letnih dopustov.

Predsednica Mara Žlebnik: Želi morda še kdo razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Janez Smrekar, delegat iz Tolmina!

Janez Smrekar: Spoštovano predsedstvo, tovariši delegati! Nekje v gradivu je napisano, naj bi bil plan čimbolj življenjski, zaradi česar se tudi pričakuje sodelovanje osnovnih nosilcev planov, to je temeljnih organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti. Hotel bi podpreti tovariše delegate pred menoj, da smo s tem že v precejšnji zamudi; pa tudi če ne bi bili, bi po programu, ki je predviden, verjetno ne zmogli dosledno in temeljito uresničiti nalog iz vsebine planiranja, kar je predvideno v gradivu.

V temeljnih organizacijah in krajevnih skupnostih nimamo nobenih osnov in metod. Če pogledamo minimalni obseg kazalcev, ki ga je izdal zvezni izvršni svet, je teh toliko, da jih v krajevnih skupnostih verjetno brez strokovnjakov ne bi mogli realno in življenjsko pripraviti. Tudi si ne znam predstavljati, da bi v krajevni skupnosti, kjer je največ volonterjev, ki delajo samo iz veselja, lahko dosegli, da bi bil plan dejansko odraz vseh njihovih hotenj, zlasti če ne bomo imeli v družbenih planih kolikor toliko natančno predvideno, kakšne bodo obremenitve gospodarstva, da se bo le-to vedelo ravnati, koliko bo lahko prispevalo za razvoj krajevnih skupnosti. Kajti krajevne skupnosti, če bodo kaj dobile, bodo dobile od samoprispevkov in od gospodarskih organizacij. Toda če bomo še naprej tako neplansko obremenjevali gospodarstvo kot doslej, potem prav gotovo cilja ne bomo dosegli. Vem, da letos kolegi, s katerimi sem govoril, govorijo o več stot milijonskih obremenitvah v gospodarskih organizacijah v primerjavi z lanskim letom. O tem problemu smo seznanili tudi republiški izvršni svet. Zato smo menili v naši delegaciji, da bi moral bodoči plan vsaj kolikor toliko natančno predvidevati obremenitve gospodarstva, da se bomo znali rav-

nati v razmerjih do krajevnih skupnosti oziroma celotne občinske družbene skupnosti.

Poleg tega bo moral biti plan takšen, če ga bomo že sprejeli, da ga bomo tudi spoštovali, da ga bomo uresničevali, ne pa da ga bomo sprejeli zato, ker pač tako mora biti, ker je predpisano, ker to določa ustava. Pretekla doba nam dokazuje, da je to bilo doslej vedno tako. Prav škoda bi bilo, če ga ne bi uresničili, posebno zdaj, ko nam je ustava to možnost dala.

Gradivo je zelo obširno in govorniki so prav ugotovili, da ga je veliko preveč, da bi ga lahko človek preštudiral v času, ki mu je na razpolago.

V gradivu piše, da je metode in proces usklajevanja planov nujno treba doseči s samoupravnim sporazumevanjem in družbenim dogovarjanjem tudi na ravneh zveze. Jaz bi poudaril, da zlasti tudi v Zvezni gospodarski zbornici. To utemeljujem s tem, da se v republikah več ali manj uspešno povezujemo med seboj v panogah, medtem ko se v jugoslovanskem merilu, z izjemo redkih panog ali redkih podjetij, ne povezujemo. Zelo je vprašljivo, kdaj bo to povezovanje v jugoslovanskem merilu kaj večje. Da ne bi prihajalo do velikih disproporcij, bi bilo prav, da bi v Zvezni gospodarski zbornici skušali skleniti dogovore o skupnih naložbah, o skupnem združevanju sredstev za tiste objekte, za katere se bomo dogovorili, da so primerni, da jih gradimo v Jugoslaviji.

Rad bi omenil, da bi bilo prav, da bi bilo že v teh prvih izhodiščih za izdelavo plana omenjeno tudi nekaj o enakomernem razvoju Slovenije. Doslej je bil plan monocentričen, sedaj pa smo se dogovorili, in to je tudi v partijskih dokumentih zapisano, naj bo plan policentričen. Mislim tudi, da bi bilo treba dati poudarka predvsem tistim območjem, kjer imamo močno migracijo, kjer nimamo priliva prebivalstva, temveč nasprotno, kjer prebivalstvo odhaja. To so predvsem manj razvita območja in pa manj razvita področja obmejnih občin.

V planu je dan precejšen poudarek večji družbeni storilnosti dela. Več kot prav je, da se o tem govori, še bolj prav bi bilo, ko bi to lahko uresničili. Če pogledamo zadnja leta, lahko opazimo ne samo stagnacijo, temveč celo padeč storilnosti dela. Prav bi bilo, da bi republiške strokovne službe ugotovile vzroke temu in da bi na podlagi ugotovljenih vzrokov poiskali zdravila, zlasti ker ponekod čutimo nezainteresiranost za to vprašanje. Delavci večkrat govorijo o tem, do katere mere se jim splača delati, od kod naprej pa ne več. Meni se zdi, da bi morali zagotoviti takšen sistem, kjer bi bil vsak optimalno zainteresiran za vlaganje svojih sil v razširjeno reprodukcijo oziroma v povečano družbeno storilnost dela.

Na koncu bi rad poudaril, da smo bolj za realne roke, čeprav bodo dejavnosti zaradi tega skrčene, kot pa da bi bile dejavnosti v planu zelo široko postavljene in da bi bili roki nerealni. V končni fazi pa bi zato morali škodovati dobremu oblikovanju plana. Vsi smo za to, da bi imeli dober plan, ker sem prepričan, da zlasti tisti, ki delamo v gospodarstvu, komaj čakamo, da bi pričeli delati smotrno in da bi pomagali pri izpopolnjevanju samoupravnih odnosov in doseganju večje storilnosti dela.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Želi še kdo govoriti? Očitno nihče. Zato prosim predstavnika Izvršnega sveta tovariša Lapajneto, da na probleme in nekatere pripombe, ki so bile izražene v razpravi, odgovori.

I v a n L a p a j n e : Tovarišice in tovariši delegati! Očitno je tema močno spodbudila vaša razmišljanja, ker so vprašanja, ki ste jih nakazali, prav gotovo zanimiva. Z njimi se bomo srečevali v celotnem procesu pri izdelavi plana.

Vendarle bi rad v začetku poudaril, da ni bil danes namen razpravljati predvsem o vsebinskih vprašanjih bodočega plana, ampak zlasti o pripravi in proceduri, to se pravi, o tehnični izpeljavi načel ustave na področju družbenega planiranja.

Glede konkretizacije gradiva je jasno, da ne moremo na republiški ravni konkretizirati gradiva za vse nosilce planiranja. Zato so v tem gradivu samo okvirna izhodišča, pristopi in načela ter metode dela pri družbenih planih; naloga vseh nosilcev planiranja, občin, krajevnih skupnosti, delovnih organizacij in samoupravnih interesnih skupnosti pa je, da izdelajo podoben pristop za svojo aktivnost, kot je v tem gradivu za republiko. To pa pomeni, da morajo občine, če sem konkreten, na tej osnovi izdelati enak akcijski program in ga uskladiti s temi roki, čeprav se strinjam, da so tesni, tako da bomo vsi skupaj ob koncu prihodnjega leta sprejeli lahko srednjeročne plane republike, Jugoslavije in tudi občin. To je smisel tega gradiva.

Prav gotovo je opozorilo na to, da še niso oblikovane temeljne organizacije tako, kot bi morale biti, kot določa ustava, da samoupravne interesne skupnosti še niso formirane na ustavnih načelih, da se še oblikujejo krajevne skupnosti, vredno upoštevati. Toda to ne more biti ovira, da se dela ne bi lotili. Nikoli ne bodo vsi mehanizmi v družbi tako zgrajeni, da bi lahko rekli, da z začetkom nimamo težav. Menimo, da je planiranje sestavni del vsake aktivnosti in da bodo na drugih področjih morali tudi razmišljati o svojem razvoju. To je tudi eden od elementov utrjevanja novih samoupravnih nosilcev, ki jih opredeljuje ustava. Seveda se zavedamo, da ni zadosti strokovno usposobljenih kadrov, toda to so vprašanja, ki se vedno postavljajo v razvoju, kot na primer tista, ali naj počakamo, da bodo vsi ljudje sposobni za samoupravljanje in bomo šele potem začeli s samoupravljanjem. Isto je s planiranjem; začeti bomo morali delati in se pri tem učiti.

Jasno pa je, če smo to stvar zanemarjali, da bo treba sedaj vložiti nekaj več truda, kot je sicer potrebno. Vendar mislim, da stvari prav gotovo ne bodo slabše, kot so bile doslej, ko nismo nič planirali. Upamo, da bo v bodoče boljše, če bomo vsaj nekaj stvari uspeli družbeno urediti in jih učinkovito usmerjati.

Prav tako bi poudaril, da smo imeli z občinami v preteklosti že dve posvetovanji, dva seminarja za strokovne delavce planerje in da bo tretji tak posvet prihodnji teden v Čateških Toplicah, kjer se bomo zelo konkretno dogovorili o tem, kaj bi morale občine v tem obdobju narediti, da bomo lahko pripravili družbene plane. Seveda so problem strokovne službe v občinah in samoupravnih interesnih skupnostih. Vendar mislimo, da naša praksa že razpolaga z zadostnim številom kadrov, da jih je treba le pravilno razporediti, pa bomo kos tudi tem nalogam. Ti plani prav gotovo ne bodo v prvi fazi taki, kot si jih po ustavi zamišljamo, saj vemo, da je realizacija trajnejši proces in da bo mogoče vse stvari, ki so zapisane in o katerih sem že govoril, uresničiti samo v določenem prihodnjem obdobju.

Glede terminskih planov menimo, da so napeti. Kljub temu pa računamo, da bo mogoče do konca prihodnjega leta srednjeročne plane republik in občin sprejeti. Pri tem bodo najbrž nekatere faze nekoliko krajše, da bo več časa za javno razpravo. Ni pa nujno, da je ta tako široka, če se bodo v delo vključili vsi, saj bodo praktično plani sami rezultat dogovorov in sporazumov in bodo zato že v sami fazi nastajanja medsebojno uskladeni tako cilji kot tudi poti za njihovo realizacijo.

Prav tako bi rad poudaril, da ne začenjamo vsega znova, saj imamo vrsto planov in programov; gre za njihovo ponovno verifikacijo in za nadaljevanje marsikje že začete delo.

Prepričan sem, da je mogoče realizirati bistvene vsebinske spremembe, ki jih sistem planiranja prinaša, čeprav, kot sem že prej rekel, bo prišlo tudi do odpora, oportunitizma in dostikrat tudi do izgovarjanj. Toda dejstva kažejo, da je mogoče marsikaj narediti, če je dobra volja in prava mobilizacija. Že prej sem rekel, da je 40 občin imelo plane, in to predvsem nerazvite občine, medtem ko Ljubljana kot razvito središče z vsemi petimi občinami ni imela srednjeročnega plana. To pomeni, da ne gre le za vprašanje kadrov, za vprašanje znanja, ampak za vprašanje odgovornosti in seveda tudi mobilizacije ljudi. Zato mislim, da je predvsem naloga tudi tega zbora in vas, da boste kot delegati mobilizirali vaše okolje in prenesli današnje sklepe v občine ter na tej osnovi postavili konkretne zahteve, da se te naloge realizirajo.

Glede vsebinskih vprašanj naj vas obvestim, da bodo v kratkem, do konca meseca, pripravljena prva izhodišča srednjeročnega razvoja Slovenije, ki bodo prišla v jeseni verjetno na eno od prvih zasedanj vašega zbora. Takrat se bomo pogovarjali o možnostih razvoja do leta 1980, kar ne bo projekcija republike, ampak naš skupen dogovor o možnostih razvoja. Opredelili bomo razvojne cilje, opredelili bomo možnosti rasti družbenega proizvoda, njegovo delitev, o čemer je bilo že danes govora, in porporec ter usmeritve v razvoju. To bo potem osnovna usmeritev vsem nosilcem planiranja. Spomladi vam bomo predložili osnutek plana, drugo jesen, se pravi pred novim letom, pa naj bi plan sprejeli. Tako je predviden rokovnik in mislim, da v tem, sorazmerno kratkem času to nalogo lahko uspešno opravimo.

Glede povzetkov moram reči, da jih je iz takih gradiv, ki ste jih dobili, težko delati, ker je vsaka samoupravna in druga skupnost opredeljena na relativno majhnem prostoru. Nekak povzetek so bila moja današnja uvodna razmišljanja. V bodoče pa boste dobili povzetke za vsa obsežnejša gradiva. Prav te dni je naš zavod izdelal analizo petmesečnih gospodarskih gibanj in boste dobili povzetek na 5 ali 6 straneh o celotni gospodarski situaciji.

Strinjam se s predlogom, da je potrebno imeti izdelane bilance in razmerja delitve, vendar bi se predaleč spuščal, če bi hotel zdaj pojasnjevati vsa vsebinska in metodološka vprašanja; zato sprejemam sugestije, ki ste jih dali. Ker imate danes izredno obsežen dnevni red, ker se boste o teh in o drugih vprašanjih še pogovarjali, vas ne bom zadrževal, saj se bomo o tem še pogovarjali v zboru in v njegovih odborih.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Lapajne. Jaz bi dala samo še odgovor tovarišu Gorjupu, ki je razpravljal tudi o celotnem informacijskem sistemu, ne samo glede te točke dnevnega reda, ampak nasploh. Opozorila bi na to, da smo imeli v preteklem mesecu nekaj posvetovanj s predsedniki skupin delegatov za posamezne zборе in da smo tam obravnavali naš načrt informacijskega sistema, ki naj bi učinkoval prav do delegacij in delovnih skupnosti neposredno. Ta proces je še v teku, stvari še niso pripeljane do konca, ker gre za zahtevnejše delo. Vendar so naša gledanja popolnoma identična s tem, kar ste, tovariš Gorjup, vi povedali; seveda se bomo potrudili, da bo to tudi v naši skupščini čimprej steklo.

Bi želel o pojasnilu, ki ga je dal glede na razpravo tovariš Lapajne, kdo razpravljati? Očitno nihče. Končujem razpravo in prehajam na glasovanje. Zbor mora glasovati o dokumentu, ki je bil predložen s tem gradivom, to je o stališčih in sklepih za pristop k izdelavi družbenega načrta Socialistične republike Slovenije od leta 1976 do 1980.

V našem zboru ni bil k temu dokumentu predložen noben amandma. Vendar vas moram obvestiti, da sem pravkar dobila od predsednika Družbenopolitičnega zbora naše skupščine obvestilo, da je na današnji seji Družbenopolitični zbor sprejel predlog stališč in sklepov za pristop k izdelavi družbenega načrta Socialistične republike Slovenije za leta 1976—1980 z naslednjim amandmajem: na 3. strani naj se v prvi in drugi vrsti točke 1/II črta besedilo »ki sodelujejo na sejah zborov, se zavezujejo, da bodo prek delegacij, iz katerih izhajajo, takoj« ter spremeni tako, da se začetek prve točke glasi: »Delegati bodo spodbudili proces priprave oziroma«. To se pravi, da se vmesno besedilo, ki je bilo opredeljeno samo za delegate, ki sodelujejo na sejah zborov, črta.

Prosim poročevalca Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, da pove mnenje o v Družbenopolitičnem zboru sprejetem amandmaju.

Torej menite, da je v redu in ga sprejemate. Prosim še predstavnico Zakonodajno-pravne komisije za mnenje. (Se strinja.) To se pravi, da naša telesa amandma sprejemajo; zato lahko preidemo najprej h glasovanju o amandmaju. Kdor je za to, da se amandma, ki je bil sprejet v Družbenopolitičnem zboru in ki so ga naša telesa prevzela, sprejme, naj glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je amandma soglasno sprejet.

Prehajamo na glasovanje o predlogu stališč in sklepov v celoti. Kdor je za predlog stališč in sklepov za pristop k izdelavi družbenega načrta Socialistične republike Slovenije za leta 1976 do 1980, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog stališč in sklepov soglasno sprejet.

Zelega bi obvestiti zbor, da je prispel tudi delegat iz občine Maribor, tovariš Ahmed Kalač, ki je bil prej omenjen med manjkajočimi.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na informacijo o posledicah potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju.

Informacijo je predložil v obravnavo Izvršni svet. Kot svojega predstavnika je določil tovariša Borisa Mikuša, republiškega sekretarja za urbanizem. Zbor občin pa je sprejel tudi predlog, da mu poroča o posledicah potresa tudi občina Šmarje pri Jelšah, in sicer delegat tovariš Jožko Lojen, predsednik te občine.

Zato predlagam, da najprej poslušamo poročilo delegata tovariša Jožka Lojena, ki bo poročal predvsem o stanju po potresu, nato pa še poročilo Izvršnega sveta, ki se bo navezalo predvsem na predloge ukrepov. Tovariš Mikoš, se s tem strinjate? (Da.) Prosim, tovariš Lojen!

J o ž k o L o j e n : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati!

Dovolite mi, da dam kratko informacijo o potresu, ki je prizadel občini Šmarje in Šentjur pri Celju. V imenu skupščin obeh občin in delegacij obeh občin vas želim seznaniti z nekaterimi najbolj perečimi problemi, ki jih je na območju občine Šmarje in Šentjur povzročil potres, in s stališči, ki smo jih za reševanje situacije sprejeli v obeh občinah.

Potres je zavzel veliko večji in širši obseg, kot smo sprva sami ocenjevali. Potres je prizadel in poškodoval predvsem stare ter nekatere mlajše stavbe in nestrokovno zidane hiše. Najhujše poškodbe so ugotovljene v okolici epicentra, zlasti v krajevni skupnosti Šentjur, Šmarje pri Jelšah, Sladka gora, Mestinja, Pristava, Kristan vrh, Zibika, Podčetrtok, Polje ob Sotli, Vinski vrh, Šentvid, Loka pri Žusmu in Ponikva. Na ostalem področju naše občine so poškodbe

nekoliko manjše, čeprav so prizadete več ali manj vse stavbe, ki so starejše od 70 let in ki so po ugotovitvah strokovnjakov grajene na poseben način.

Na srečo ni bilo smrtnih žrtev in težjih telesnih poškodb, ker so občani tudi tokrat ravnali preudarno in brez panike. Registrirani sta le dve lažji poškodbi. Materialna škoda, ki zaenkrat še ni povsem ocenjena, je velik udarec za gospodarski razvoj obeh občin prav v času, ko smo v skladu s splošno politiko hitrejšega razvoja manj razvitih območij načrtno pričeli odpravljati pretirane socialne razlike in ko smo vložili mnogo truda za hitrejšo gospodarsko rast obeh občin.

Posebej so prizadeti ravno najbolj nerazviti predeli občine na Kozjanskem, prizadeti so občani, ki zaradi objektivnih pogojev vse doslej še niso uspeli obnoviti svojih domov in ki so glede na svoj materialni in socialni položaj na dnu socialne lestvice v naši republiki. Številne družine z majhnimi otroki in obolelimi starejšimi ljudmi so ostale brez strehe in brez možnosti, da bi z lastnimi silami obnovile načete ali porušene domove, razmajana gospodarska splotja.

Zato je nujno, da s pomočjo vse slovenske družbe priskočimo na pomoč in ponovno izkažemo solidarnost tem ljudem in tem področjem. Kraji in občani so med vojno in ves čas po vojni dosti prispevali za osvoboditev in razvoj socialistične družbe, zato je naš dolg, da jim v sili pomagamo, še toliko večji, še bolj nas moralno obvezuje.

Posledice na prizadetih stavbah so bile na zunaj opazne le po večjih ali manjših razpokah, porušeni dimnikih in razbiti strešni opeki. Večjih rušenj ni bilo. Pogled v notranjost teh stavb pa je nudil povsem drugačno sliko v obsegu škode, saj je bilo v mnogih stavbah pravo razdejanje.

S pomočjo republiškega štaba za civilno zaščito so bile formirane ekipe gradbenih strokovnjakov, ki so začele ogled prizadetih stavb, da bi ugotovile, kako je ogroženo bivanje in zadrževanje v teh stavbah. Te ekipe so delo opravile v teh dneh. Na osnovi vzorčne ugotovitve teh strokovnjakov pod vodstvom Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij je ugotovljeno, da je na prizadetem potresnem območju poškodovanih vsaj 30 % vseh stavb in da je od tega 12 % takih, ki jih bo potrebno rušiti. Po dosedanjih prijavih, ki se še zbirajo, je iz ožjega potresnega območja poškodovanih okoli 1500 stanovanj, katerih poškodbe so na podlagi strokovnih ogledov priznanih strokovnjakov za ugotavljanje posledic potresa razvrščene v štiri kategorije, in sicer: za rušenje prek 250 stanovanj, za težja popravila prek 400 stanovanj, za srednja popravila prek 450 in za lažja popravila 400 stanovanj. Škodo, ki temelji le na dosedaj zbranih prijavih, čenijo strokovnjaki na več kot 158 milijonov dinarjev. V tej oceni pa niso zajeti gospodarski komunalni objekti.

Poleg stanovanjskih in gospodarskih zgradb je potres prizadel tudi šole, ki so zaradi starosti in načina gradnje popustile pod močnimi sunki potresa tako, da jih ne bo mogoče več usposobiti za pouk ali pa bodo potrebne zelo velikih popravil. Od 27 šolskih objektov, ki jih imamo v občini, jih je prizadetih 19, poleg tega pa še 2 v občini Šentjur. Trenutno je nesporno, po ugotovitvah strokovnjakov, da je potrebno rušiti šole v Zibiki, Šmarju in Loki pri Žusmu, medtem ko bodo pri ostalih šolskih zgradbah strokovnjaki ugotovili možnost in racionalnost popravil. Te dni se mudi v občinah ekipa strokovnjakov Republiške izobraževalne skupnosti, ki bo ocenila škodo in predlagala rešitve, ki naj bi zagotovile do začetka novega šolskega leta pogoje za normalni pouk za okoli 1500 učencev.

Poseben problem po tej katastrofi predstavlja Dom počitka Jelšingrad, ki je prizadet do tolike mere, da je bilo nujno izprazniti prostore. Zavarovance smo namestili v sosednje pomožne prostore, v nekatere domove sosednjih občin in izpraznjene ambulantne in pisarniške prostore tega doma, le-te pa smo preselili v avtomobilske prikolice.

Druženopolitične organizacije, skupščini občin in izvršna sveta podpiramo ukrepe in stališča republiškega izvršnega sveta, Izvršnega odbora Republiške konference Socialistične zveze in drugih za zbiranje sredstev za pomoč ogroženim. Cenimo hitro intervencijo predvsem Izvršnega sveta, njegovega sekretariata za urbanizem, Republiške konference in tudi drugih. Vložili bomo ves napor in vsa sredstva za solidarnost znotraj občine in regije. Vendar višina potrebnih sredstev daleč presega realne možnosti, saj je nekatere probleme v zvezi s šolami, domom počitka in zagotavljanjem nujnih stanovanj potrebno reševati hitro in učinkovito. Zato apeliramo na solidarnost širše družbene skupnosti tako v materialu kakor tudi v denarju in strokovnjakih.

Katastrofa, ki nas je prizadela, bo brez dvoma dolgotrajno obremenjevala naš razvoj, zato morajo biti tudi ukrepi za odpravo posledic dolgoročno zastavljeni. Tako smo se dogovorili v občini, da bomo pri nadaljnji konkretizaciji ukrepov za odpravljanje posledic potresa predlagali in zagovarjali predvsem naslednja stališča:

V primerih, ko ogroženi občani, predvsem starejši in socialno ogroženi ne bodo sposobni sami organizirati sanacij ali gradenj, bomo morali formirati strokovne komisije, ki naj bi pomagale posameznim družinam. V tej akciji bi strokovne mladinske delovne brigade, ki so že doslej na Kozjanskem dokazale uspeh, lahko odigrale zelo pomembno vlogo. Pričakujemo, da bodo gradbena podjetja na ogrožena območja poslala opremljene gradbene ekipe, ki bodo v sklopu občinskega štaba sodelovale pri obnovi.

Razen predvidenih solidarnostnih sredstev bi bilo potrebno za učinkovitejše reševanje problema angažirati tudi dodatna usmerjena bančna sredstva, ki bi jih v obliki kreditov porabili za sanacijo gospodarske škode. Predvsem pa bi morali pri kreditiranju zasebnih kmetov zagotoviti ugodnejše kreditne pogoje, da ne bi s stroški, ki jih bodo imeli kmetje s sanacijo škode, še bolj osiromašili že tako šibke gospodarske osnove teh kmetij. Mislimo, da bi morali z angažiranjem kmetijske strokovne službe tudi zagotavljati usmerjen razvoj teh kmetij.

Posebej zahtevna je nadomestitev uničenih stanovanj. Tehnične rešitve so zaradi pomanjkanja strokovnjakov in izvajalcev del odprte, saj imamo na razpolago zelo malo časa do zime.

Najvažnejše in najbolj pereče pa so naloge, ki izhajajo iz dejstva, da moramo za otroke na območju, kjer so poškodovane šole, zagotoviti že v jeseni normalen pouk. Zato posebej pozivamo vse dejavnike, ki lahko kakor koli prispevajo k hitri rešitvi tega problema, da se z vso zavzetostjo vključijo v to akcijo.

Vsi delovni ljudje in prizadeti v naši občini in v sosednji občini Šentjur povsem zaupamo, da bo solidarnostna akcija stekla in da ne bo primera, da bi bila pomoč odklonjena. Kljub temu pa nas skrbi, ker že ugotovljeni obseg škode daleč presega predvideno višino solidarnostnih sredstev. Zato bo verjetno potrebno sprejeti še dodatne ukrepe. Tudi tokrat, še posebej pa na primeru Kozjanskega, lahko dokažemo, da so socialistični družbeni odnosi in načela socializma v našem življenju prisotna, še predvsem ob takšni katastrofi, kot je prizadela to področje. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa. Besedo ima predstavnik Izvršnega sveta tovariš Boris Mikoš, republiški sekretar za urbanizem!

Boris Mikoš: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da najprej ugotovim, kako velikega pomena je za prebivalce prizadetega območja obeh občin, šmarske in šentjurske, da je Skupščina na svojem prvem zasedanju po potresu takoj postavila na dnevni red vprašanja družbene intervencije na tem področju.

Iz poročila, ki vam je bilo predloženo in ki smo ga sestavili neposredno po začetku naše akcije za družbeno intervencijo, je razvidno, da sicer še vedno nimamo dovolj natančnih in podrobnih ugotovitev o dejanskem stanju na terenu, ker te dni komisije še vedno delajo, je pa že danes jasno, kot je pojasnil tovariš Lojen, da je obseg nesreče, ki je te kraje prizadela, bistveno večji, kakor je kazalo prve dni. Treba je reči, da je tudi bistveno večji, kakor je kazalo po izteku prvega tedna.

Danes lahko ugotovimo, da je v večji ali manjši meri na tem področju prizadetih približno 2000 stanovanjskih, gospodarskih, šolskih, zdravstvenih in drugih objektov. Obseg dejanske škode, ker gre pretežno, kot ste slišali, za stare in mnoge dotrajane objekte, sicer ni tako velik, kot sama škoda. Uporabna škoda pa je sorazmerno velika. Stare objekte bomo morali v mnogih primerih nadomestiti z novimi, za kar bo potrebno znatno več sredstev, kot je bilo mišljeno v začetku.

Kot veste so Izvršni svet, Republiška konferenca SZDL in Zveza sindikatov Slovenije že pozivali vse delovne ljudi na solidarnostno akcijo. Te dni je koordinacijski odbor za odpravo posledic potresa na Kozjanskem skušal v javnem pozivu za prvo pomoč konkretizirati oblike te solidarnostne pomoči. Tovariši, posebej bi rad poudaril v imenu Izvršnega sveta in Koordinacijskega odbora, da je izrednega pomena, da ta pomoč začne pritekati takoj, brez zavlačevanja. Na terenu smo doslej končali le prvo fazo naše intervencije. V tej prvi fazi smo klasificirali vse objekte, ki so bili prizadeti, glede na varnost bivanja in vsi ljudje, ki so ostali brez strehe, so na tak ali drugačen način zasilno zavarovani. Preseljeni so k sosedom, k znancem, v šotore, v prikolice, v neporušena gospodarska poslopja itd. Pri tem sem dolžan opozoriti, da je to le prva rešitev, da so mnoga teh bivališč dejansko zelo začasna in da jih bo nemogoče uporabljati v jesenskih in zimskih mesecih.

Hkrati teče na terenu drugi del naše akcije, druga faza. Oblikovali smo približno 20 strokovnih ekip, ki imajo nalogo, da izločijo objekte glede na stopnjo prizadetosti. Začeli smo intervenirati za pospešeno dobavo gradbenega materiala na ta področja. Moramo ugotoviti, da kljub našim naporom ta material prepočasi doteka. Res pa je, da so potrebne precejšnje količine gradbenega materiala, in to na višku gradbene sezone, ko materiala manjka povsod. Samo v ilustracijo: v nekaj prihodnjih tednih, največ v dveh mesecih, bi na prizadetem območju potrebovali samo za naša intervencijska dela in tudi za nove gradnje, ki so potrebne, okrog 8000 ton cementa, približno 3 milijone kosov različne vrste opek, od votlakov za stropne konstrukcije in predelne stene, do polnih opek za nosilne stene, dimnike in približno 70 000 m² kritine. Mislim, da bo zato treba tudi glede dobave gradbenega materiala uveljaviti solidarnost med nami, še posebej zaradi situacije z gradbenim materialom v republiki. Dobro bi bilo, če bi se prav ta oblika solidarnosti uveljavila tudi širše, izven meja naše republike.

Izvršni svet je kot prvi ukrep ob tem, da je dal v okviru svojih zakonskih pooblastil prvo pomoč v denarnih sredstvih obema prizadetima občinama, formiral Koordinacijski odbor, ki zajema vse politične izvršne organe, vključujoč pri tem obe prizadeti občini, vse družbenopolitične faktorje, upravne organe, Rdeči križ, banke, Gospodarsko zbornico in druge. Prva naloga Koordinacijskega odbora je bila, da takoj realizira republiško solidarnost vseh delovnih ljudi v Sloveniji, in kakor veste smo se zavzeli za to, da vse proizvodne organizacije 13. julij določijo kot delovni dan za Kozjansko, vsi ostali, ki z razširitvijo delovnega dne ne morejo ustvarjati novih sredstev, pa da v breme svojih osebnih dohodkov izločijo najmanj 3 in pol odstotka svojega mesečnega osebnega dohodka. Pozvali smo vse kmetovalce, svobodne poklice, obrtnike in upokojene, da prav tako prispevajo ustrezen delež. Pozvali smo vse samoupravne stanovanjske skupnosti v vseh občinah in njihove solidarnostne sklade, da se samoupravno sporazumejo in da izločijo 5 % sredstev, ki v letošnjem letu dotekajo v občinske solidarnostne sklade. Pozvali smo tudi druge samoupravne skupnosti — pokojninskega in invalidskega zavarovanja, izobraževalno skupnost Slovenije, Vodni sklad Slovenije in druge, da v okviru svojih programov, razvojnih in tekočih, prav tako ponovno pregledajo možnosti in povečajo pomoč temu področju.

V tem trenutku tečeta dve temeljni akciji: zbiranje prispevkov iz osebnega dohodka in zbiranje sredstev stanovanjskih solidarnostnih skladov. Tovariši, dolžan sem vas obvestiti, da ti dve akciji lahko pokrijeta kvečjemu polovico za pomoč neposredno potrebnih sredstev po sedanjih, še vedno zelo grobih ocenah. Treba je vedeti, da strokovne ekipe na terenu v tem trenutku ugotavljajo potrebno višino sredstev za restitucijo in da bomo šele, ko bo to delo končano, lahko sporočili javnosti, kakšen je obseg potrebnih sredstev. Zato je prav, da računamo s tem, da bomo verjetno prisiljeni v jeseni predložiti skupščini, ko bo natančno ugotovljeno, koliko sredstev definitivno potrebujemo za odpravo posledic potresa, še druge posebne ukrepe, na podlagi katerih bi preprečili, da ne bi potres razvrednotil dosedanjega pozitivnega procesa postopnega gospodarskega in splošnega družbenega napredovanja in razvoja teh krajev.

Vsa naša prizadevanja doslej so izhajala iz samoupravne organiziranosti naše družbe, zato smo se povsod obračali za sodelovanje k samoupravnim organizmom in mislimo, da moramo maksimalno angažirati vse samoupravne subjekte z nalogo, da sami čimbolj neposredno ter v okviru svojih delovnih in razvojnih načrtov in programov rešujejo stanje v obeh občinah enakopravno in skupno z istimi faktorji v občinah.

Dolžan sem vas opozoriti tudi na to, da je potres prizadel tudi nekatere kraje v celjski občini, o čemer se danes manj piše in govori. Skupščina občine Celje je v dogovoru s Koordinacijskim odborom sprejela obveznost, da bo sama reševala posledice potresa na svojem območju, ker posledice ne presegajo njene ekonomske moči, in da se bo s preostalimi sredstvi enakopravno s skupščinami drugih občin ter delovnimi in drugimi organizacijami vključila v solidarnostno akcijo Slovenije.

Na prizadeto področje je doslej že začela pritekati prva pomoč, čeprav je prav, da ugotovimo, da je ta po obsegu še vedno skromna. Ta pomoč, kot je po mojem pravilno ocenil tovariš Lojen, je potrebna v večstranskem pogledu. Ne gre samo za denarno, gre tudi za organizacijsko in strokovno pomoč. Posebej naj poudarim, da je Zveza mladine Slovenije samoiniciativno in v duhu tradicij mladinskih delovnih akcij sklenila ustanoviti posebno 300 do 500-člansko ekipo

mladih strokovnih delavcev iz Jugoslavije in prevzeti obveznost za strokovno pomoč na objektih, ki so manj prizadeti, katerih število pa je posebno veliko. Gradbena operativa bo skupno s strokovnimi ekipami prevzela sanacijo in popraviljanje močnejše prizadetih objektov.

V tem trenutku so že v toku uskladitve s Skupnostjo pokojninskega in invalidskega zavarovanja za dolgoročno rešitev Doma počitka v Jelšingradu, ki je bil zelo hudo prizadet in ga bo zelo verjetno treba deloma porušiti. Prav tako se pripravljajo tudi rešitve za graditev in popravilo šolskih prostorov. Pri tem naj rečem, da se Koordinacijski odbor zavzema za to, da bi vsaka občina v naši republiki odstopila od sredstev, ki jih ima v skladu za stanovanjsko graditev pri skupnosti socialnega in invalidskega zavarovanja, po posebnem ključu, za katerega bi se dogovorili, del sredstev, tako da bi lahko dodatno pridobili 7 milijonov novih dinarjev za intervencijo, poleg sredstev, ki jih je Skupnost socialnega in invalidskega zavarovanja že izločila za Jelšingrad. To bi omogočilo, da z delom sredstev, verjetno iz solidarnostnih stanovanjskih skladov, definitivno rešimo tudi ta problem, ki je posebno pereč, ker je, kot veste, del objekta tako prizadet, da strokovne ekipe zahtevajo njegovo rušenje; vsi drugi objekti za stare in onemogle ljudi v Sloveniji pa so že tako prenatrpani, zato ni rešitve v premestitvi ljudi drugam.

Za nas predstavlja poseben problem obnova kmečkih domov in gospodarskih poslopij. Mislim, da bi bilo prav, da projektantske organizacije nudijo pomoč v tem smislu, da predložijo nekaj tipiziranih, krajini in tradiciji teh krajev prilagojenih projektnih rešitev, kar bi olajšalo pa tudi poenostavilo družbeno intervencijo.

Prav je, da vas, tovariši, seznanim tudi z nekaterimi konkretnimi sklepi, ki jih je sprejel Koordinacijski odbor in ki jih bomo še predložili v nadaljnjo obravnavo. Predlagamo, da so prizadeti kmetovalci oproščeni plačevanja prispevka za starostno in zdravstveno zavarovanje in da se za pokrivanje teh prispevkov poveča pomoč republike tako, da se sorazmerno zmanjša pomoč republike drugim občinam v ta namen. Na prihodnjem zasedanju skupščine nameravamo predložiti ustrezen dokument v tem smislu, da kreditno-hranilniška služba v Sloveniji pomembneje poveča obseg kreditiranja kmetijske proizvodnje na prizadetem območju, da se tako poveča ekonomska moč prebivalstva, ki ga je prizadel potres. Republiški sekretariat za finance bo v sodelovanju z glavno direkcijo Službe družbenega knjigovodstva v prihodnjih dneh pripravil za javnost posebno pojasnilo, kako je z obračunavanjem prispevkov iz vseh vplačil, ki imajo solidarnostni značaj. Koordinacijski odbor bo javnost in skupščini dal poročilo o škodi oziroma o nujni restituciji takrat, ko bodo strokovne komisije končale delo. Za to nalogo je na terenu zadolžen Zavod za raziskavo materiala Socialistične republike Slovenije, v sodelovanju z Birojem za gradbeništvo Slovenije in Fakulteto za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo. Ko bo ta pregled na terenu končan, bomo izdelali sumarno poročilo, ki ga bo Koordinacijski odbor na eni strani predložil v vednost javnosti in hkrati uporabil za svoje intervencijske ukrepe.

Poseben problem, tovariši in tovarišice, predstavlja izreden porast strokovnih nalog v zvezi s sanacijo potresa, tako v šentjurski, posebno pa še v šmarski občini. Zato se Koordinacijski odbor zavzema in poziva, da v okviru svojih možnosti dajo tako občine kot organizacije združenega dela vsaj za nekaj časa na voljo del svojih strokovnih delavcev, pa tudi administrativnih in drugih delavcev za delo predvsem v šmarski občini.

Na koncu naj še povem, da smo se dogovorili, da bodo nosilci nalog in realizacije sklepov organi in samoupravne skupnosti in drugi glede na svoje pristojnosti po neposrednem dogovoru s Koordinacijskim odborom. Končam naj z mislijo, da je glede na obseg nesreče in na nizko ekonomsko moč prizadetih krajev nujna solidarnost vseh delovnih ljudi v Sloveniji in zato v imenu Koordinacijskega odbora predlagam, da na današnji seji tudi naš zbor še enkrat pozove vse, da se v skladu s svojimi materialnimi možnostmi vključijo v solidarnostno akcijo.

Koordinacijski odbor za odpravo posledic potresa na Kozjanskem je skupno s štaboma in skupščinama občin Šmarje in Šentjur svoje delo zastavil tako, da pred tem visokim domom lahko prevzame garancijo, da bodo zbrana sredstva uporabljena čimbolj racionalno in izključno za odpravo posledic potresa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa. Začenjam razpravo. Želi kdo od delegatov o tem poročilu razpravljati? (Ne.) Če ni razpravljalcev, končujem razpravo in predlagam, da Zbor občin sprejme naslednji sklep:

1. Zbor občin podpira vse zasnovane in izvedene akcije za pomoč od potresa prizadetim krajem v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju.

2. Zbor občin potrjuje in podpira vse ukrepe Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki so bili ali bodo izvedeni v zvezi z odpravo posledic potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju.

3. Zbor občin poziva vse delovne ljudi in občane, temeljne organizacije združenega dela, samoupravne interesne skupnosti, družbenopolitične organizacije in tudi druge družbenopolitične dejavnike, da s solidarnostnimi akcijami podprejo prizadevanja za čimprejšnjo odstranitev posledic potresa v prizadetih občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju.

Kdor je za ta sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet s predlogom, da ga obravnavamo po skrajšanem postopku.

Predlog zakona ste prejeli skupaj s sklicem dne 14. junija 1974. Kot svojega predstavnika je Izvršni svet določil tovariša Iva Klemenčiča, namestnika republiškega sekretarja za gospodarstvo, ki bo imel tudi uvodno obrazložitev. Povem naj vam, da ste kot gradivo k predlogu zakona prejeli tudi informacijo o nekaterih aktualnih problemih elektrogospodarstva, ki bolj na široko razlaga problematiko zakona, in izvleček iz zakona o elektrogospodarstvu.

Ivo Klemenčič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da razpravo o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu izkoristim za krajšo analizo energetskega stanja v svetu in pri nas. To vprašanje je predmet mnogih razprav in je odločilnega pomena za naš nadaljnji družbeni in gospodarski razvoj.

Smo v obdobju, ko je gospodarjenje z energijo in njenimi viri dobilo izreden pomen. Štirikratno povečanje cene nafte in nekaj manjše povečanje cene plina je prisililo velike porabnike, predvsem razvite dežele, da so temeljito pregledale svoje energetske bilance in sprejele stroge ukrepe za varčevanje. Gibanje defi-

citov plačanih bilanc kaže, da je stanje, posebno v Evropi, precej spremenjeno in da bo imelo tudi dolgoročne posledice. Zelo pomembni so postali domači primarni viri, če se na razpolago, pa tudi zanesljivost virov iz uvoza. Evropska gospodarska skupnost namerava do leta 1985 zmanjšati delež nafte v porabi primarne energije od 58 % v letu 1973 na 38 % ter povečati udeležbo trdih goriv, jedrske energije in naravnega plina od 38 % v letu 1973 na 60 % v letu 1985. To daje nesporno slutiti ogromne premike, ki bodo nastali v prihodnjih 12 letih.

Stopnja odvisnosti od uvoza energije iz tretjih dežel naj bi se znižala od 63 % v lanskem letu na 38 % v letu 1985. Proizvajalke nafte tem načrtom ne nasprotujejo, temveč podpirajo racionalnejšo poraba nafte, to je manj kot energetske gorivo in več kot pogonsko gorivo oziroma za potrebe razvoja petrokemije. S tem seveda podaljšujejo dobo eksploatacije lastnih ležišč in si omogočajo pospešeno industrializacijo in racionalno izrabo lastnih surovinskih virov.

V dosedanjih razpravah se je stališče proizvajalk nafte jasno pokazalo, in sicer v dveh smereh: da eksploatacije ležišč nafte ne bo sledila potrošnji porabnikov ter da se bodo cene nafte gibale glede na inflacijo porabnikov, ker proizvajalci nafte doseženega deleža v mednarodni menjavi ne želijo izgubiti.

Alžirska konferenca je podprla težnje proizvajalcev primarne energije in surovin, kar je pomembno za nadaljnji družbeni in ekonomski razvoj ter gospodarsko osamosvojitve nekaterih nerazvitih dežel. Kljub diferenciaciji, ki je med njimi nastopila zaradi dohodkov od nafte in osnovnih surovin, smo, čeprav prizadeti, podprli to gospodarsko osamosvojitve, s pogojem, da naftne proizvajalke del sredstev združijo za pomoč nerazvitim, ki nafte nimajo.

Ob spremembi cen primarne energije, posebno nafte, se je tudi naša država znašla v precej težkem položaju, saj smo tudi naše dolgoročne bilance snovali na povečani porabi tekočih goriv in izrazitem zmanjšanju trdih goriv. Izdatki za uvoz nafte se bodo povečali v letošnjem letu zaradi podražitev za okoli 600 milijonov dolarjev, kar je izredno težko za našo plačilno bilanco. Do sedaj sprejeti ukrepi so nekoliko racionirali porabo, vendar rasti niso ustavili. Ob sestavljanju letošnje energetske bilance so se pokazala vsa nasprotja dosedanjega razvoja in začilnosti strukturnih disproporcij. Hkrati ko smo začeli bistveno zmanjševati uvoz nafte, smo ugotovili, da nam primanjkuje približno 2 in pol milijona ton premoga, električne energije pa za okrog 2 milijardi kilovatnih ur. Ob taki energetski bilanci seveda ni mogoče govoriti o strukturnih spremembah, temveč v prvi vrsti o racioniranju potrošnje vseh vrst energije.

Energetski viri, ki jih imamo, kažejo, da bo mogoče pokrivati dolgoročne potrebe dinamičnega družbenega in gospodarskega razvoja le ob dolgoročnem sistemu zagotovitve posameznih vrst energije. Pri sestavljanju energetske bilance bomo morali upoštevati tudi element racionalnega izkoriščanja in gospodarjenja z energetskimi viri, kajti porabi in njenim oblikam doslej nismo posvečali dovolj pozornosti, čeprav vsebuje znatne rezerve, ki bodo omogočale racionalno porabo domačih in uvoženih energetskih virov.

Da bi v Jugoslaviji spremenili stanje na področju posameznih vrst primarne energije, smo zaradi povečanih cen nafte začeli iskati možnosti za večji razvoj domačih primarnih energetskih virov. Proizvodnja premoga naj bi se povečala od sedanjih 37 na 72 milijonov ton v letu 1980, plin od 2,4 milijarde normalnih m³ na 3,6 milijarde, proizvodnja nafte od 3,6 milijona ton na 5 milijone ton, jedrska energija na 4 milijarde kilovatnih ur in hidroenergija od sedanjih 16

milijard na 29 milijard kilovatnih ur v letu 1980. Pri tem bo leta 1980 proizvodnja primarne energije porabljena v celoti in bo potrebno za povečano potrošnjo uvoziti še dodatnih 6,8 milijarde normalnih kubičnih metrov plina in približno 12 milijonov ton nafte. Ker je proizvodnja električne energije izvedena iz primarnih virov, to je premoga, hidroenergije, nuklearne energije in nafte, lahko iz navedenih razlogov ugotovimo, da bo za porast proizvodnje električne energije od predvidenih 38 milijard kilovatnih ur v letošnjem letu na 76 milijard kilovatnih ur v letu 1980 potrebnih 51 milijonov ton premoga, 3 milijone ton mazuta in 117 ton uranovega dioksida.

Letos bomo uvozili približno 7 milijonov ton nafte. Poraba nafte bo po predvidevanjih rastla najpočasneje. Nafta pa se bo uporabljala predvsem kot pogonsko gorivo, za potrebe petrokemije ter manj kot energetska gorivo.

Proces nadomeščanja bo trajal nekaj let, vendar naj bi se v končni fazi rabila nafta v energetske namene le tam, kjer bo nujno. Samo pod takimi pogoji lahko računamo na počasnejšo rast porabe nafte in njenih derivatov in manjšo obremenitev plačilne bilance. Medtem ko je oskrbljenost iz lastnih virov v letošnjem letu 67 %, se bo v letu 1978 znižala na 64 % ali za 3 %, kljub naporu, da se lastni viri čimbolj povečajo.

V Sloveniji je ta problem še bolj zaostren. Primarni viri, razen premoga in nekaj hidroenergije, so pičli in smo v precejšnji meri vezani na dobave energije iz drugih republik in iz uvoza. Računamo, da bo v strukturi energetske porabe padla udeležba premoga od 49 % v lanskem letu na 37 % v letu 1980, poraba tekočih goriv pa se bo znižala od 38 % v lanskem na 37 % v letu 1980. Ta predvidevanja se lahko nekoliko spremenijo, vendar kot vse kaže, ne bistveno. Plin in jedrska energija bosta dosegla v letu 1980 že 19 % celotne energije, kljub temu pa bo oskrbljenost iz lastnih virov v Sloveniji padla od 57 % v lanskem na 52 % v letu 1980.

Verjetno bomo uspeli delež lastnih virov energije zadržati na predvideni ravni le, če bomo hitro in dosledno izpeljali v nadaljnjem razvoju nujno potrebne ukrepe. Akcija poteka, vendar še premalo organizirano in dosledno, ker je potrebno usklajevati vrsto interesov, ki marsikdaj nimajo dovolj skupnega z narodno gospodarskimi interesi. Da bi dosegli predvidene proporce energetske bilance, bo potrebno sprejeti družbene dogovore o razvoju vseh primarnih virov energije, to je premogovništva, naftnega in plinskega gospodarstva. Sedaj je pripravljen družbeni dogovor o razvoju premogovništva, ostale pa bomo morali še pripraviti.

Družbeni dogovor o osnovah razvoja proizvodnje premoga v Jugoslaviji od leta 1974 do 1980 usklajuje in določa osnove politike razvoja proizvodnje in potrošnje domačega premoga, plan graditve in financiranje ustreznih zmogljivosti ter ukrepe za zgraditev kapacitet rudnikov premoga, da bi lahko pokrivali potrebe do leta 1980. Z dogovorom bo povečana proizvodnja od 32,5 milijona ton v lanskem letu na 72 milijonov ton v letu 1980. Za izvedbo investicij je potrebno zagotoviti 9,4 milijarde dinarjev, seveda novih, po cenah iz leta 1973. 30 % nepovratnih sredstev naj bi zagotovili rudniki in potrošniki, ostala sredstva pa naj bi se zagotovila s prispevki na podlagi zakonov oziroma samoupravnih sporazumov ter z blagovnimi in finančnimi krediti iz tujine. Federacija se obvezuje, da bo vse dosedanje ukrepe za stimulacijo izvajanja investicij na tem področju obdržala do poteka veljavnosti tega dogovora.

Poudariti moramo veliko povezanost premogovništva s proizvodnjo električne energije. Letos bo 55 % proizvodnje premoga porabljenih v termoelek-

trarnah, v letu 1980 pa celo 72 %, tako da bo široka potrošnja razpolagala z enako količino premoga kot letos, medtem ko v industriji računamo le na 30% povečanje. Povezanost premogovništva z elektrogospodarstvom narekuje dosledno izvajanje predvidenega plana. V nasprotnem primeru bomo začeli resno zaostajati pri proizvodnji električne energije. Osnovni problem bo vsekakor zagotovitev sredstev, pri čemer računamo na razmeroma visok delež tujih sredstev. Del sredstev bodo morale zagotoviti tudi samoupravne interesne skupnosti posameznih republik, ker je to v njihovem neposrednem interesu, ne glede na to, kje bodo vlagali v nove zmogljivosti.

V naftnem in plinskem gospodarstvu ustreznih dogovorov še ni, čeprav bi bili nujno potrebni. Razvoj in stanje naftnega gospodarstva Slovenije odpira vrsto vprašanj. Dejansko razpolagamo samo z zmanjšano zmogljivostjo predelave 600 tisoč ton nafte v Lendavi in razvito distribucijsko mrežo. Edina zmogljivost je integrirana v hrvaškem podjetju. Razvoju teh zmogljivosti nismo posvečali posebne pozornosti, zato smo tudi precej zaostali. Danes se nahajamo pred težkimi odločitvami, kako vključiti v naftno gospodarstvo nove zmogljivosti, ker nimajo uskladenih planov in obdelanega razvoja posameznih kapacitet. Ponujajo se nam določene rešitve, vendar niso dokončne in glede njih še ni mogoče dajati dokončnih stališč.

V Jugoslaviji še ni razčiščen enoten koncept razvoja naftnega gospodarstva, ker so interesi precej neuskladeni. Želi se nadaljevati razvoj z relativno avtonomijo in visoko zaščito s sistemom primarne delitve in pogoji uvoza ter s tem onemogočiti vstop novih potencialno produktivnejših kapacitet. Na ta razvoj je vezan tudi nadaljnji razvoj petrokemičnih zmogljivosti, kar seveda interese dodatno polarizira. Kot republika smo zainteresirani za enoten pristop k razvoju naftnega gospodarstva, ob vsestranskem upoštevanju administrativnih, gospodarskih in transportnih prednosti na posameznih območjih.

Področje plinskega gospodarstva nudi nekoliko ugodnejšo sliko, čeprav je tudi razmeroma zapleteno. Potrebe v Jugoslaviji bomo v letu 1980 krili s 65 % ali 6,8 milijardami normalnimi kubičnimi metri plina iz uvoza, predvsem iz Sovjetske zveze, proučuje pa se tudi možnost uporabe iranskega in alžirskega plina.

Slovenija računa na 750 milijonov normalnih kubičnih metrov plina. Predvidevamo, da bomo uspeli zgraditi primarno mrežo in priključek na avstrijski in italijanski plinovod do leta 1977, celotno sekundarno mrežo pa do leta 1978. Poraba naj bi šla predvsem za tehnološke in kemične procese, manj pa v energetske namene. Dogovarjanje porabnikov je steklo, na razpolago so tudi začetna sredstva in pripravljajo se projekti. Kljub intenzivnemu razvoju, ki ga pričakujemo v plinskem gospodarstvu Jugoslavije, interesi niso povezani in je dogovor o razvoju enotne jugoslovanske mreže in o njenem vključevanju v sistem nujen že zaradi enotnosti funkcioniranja plinovodnega sistema.

Upamo, da bomo s Sovjetsko zvezo čimprej sklenili dolgoročni sporazum. Srečujemo se tudi s problemom tranzita čez Češko, ker njihove sedanje zmogljivosti ne omogočajo dobave plina za naše potrebe. Zato se trudimo za povežavo z italijansko plinovodno mrežo, pri kateri pa bi prevzemali alžirski plin, in proučujemo možnost priključitve na njihove razvojne programe. Problematika je obširna in ne bi smela biti omejena le na dogovor podjetij za distribucijo plina, temveč bi morala biti definirana širše v medrepubliškem dogovoru.

Pri snovanju politike cen na področju primarne energije v letošnjem letu smo se srečali z zelo nedodelanimi stališči. Mehanizem cen, ki je bil sprejet

z osnovami sistema in politike cen in zakonom o družbeni kontroli cen za področje energetike, ni bil več sprejemljiv. Nove in čezmerno zvišane cene uvozne nafte, ki so bile osnova za določanje notranjih cen primarnih energetskih surovin, bi omogočile zvišanje cen premoga za več kot 220 %, proizvodnjo in predelavo nafte za 186 % in električne energije za celih 76 %. Če bi sprejeti mehanizem izbrali, bi samo iz tega naslova morali povečati industrijske cene za približno 11 %. Seveda smo morali zaradi navedenih ugotovitev iskati ustrezne rešitve, ki s sedanjim sistemom in mehanizmom nimajo več nobene zveze. Cene domače nafte, plina in premoga naj bi se povečale ob upoštevanju porasta stroškov in potreb ter hkrati s povečanimi raziskavami in izboljšanjem reproduktivne sposobnosti teh dejavnosti. Analogno tem cenam naj bi se povečale tudi cene električne energije.

Pri pripravi teh sprememb pa so se pojavile zahteve po uveljavitvi svetovnih cen ali pa vsaj približno enakih. Zato smo prišli do sklepa, da je potrebno doseči dogovor, ki bo že upošteval nove kriterije. Dogovor je bil sicer dosežen, vendar v celoti ni upošteval navedenih kriterijev. Cene domače nafte so bile povečane za 100 %, cene plina in premoga pa za 50 %. Na tej osnovi so bile korigirane cene električne energije v poprečju za 22,5 %. Kljub temu, da so ti porasti precej nižji, kot bi jih omogočal mehanizem, le delno lahko ocenimo, kaj pomenijo za poslovanje posameznih področij primarne energije. Za Slovenijo ugotavljamo, da se je v premogovnikih, razen manjših izjem, ekonomska situacija nekoliko popravila, ker pa je bilo povišanje cen uveljavljeno šele v drugem četrtletju, so s to korekcijo v prvem četrtletju predvsem popravili osebne dohodke, ki so bili za delo v tej dejavnosti nespodbudno nizki.

Seveda pomanjkljivosti analiz še onemogočajo vodenje ustrezne politike cen na področju energetike, čeprav je ta za bodoči energetski razvoj posebno pomembna. V bodoče bomo morali, upoštevaajoč realne potrebe razvoja in vlogo teh dejavnosti, zagotoviti njihov nemoten razvoj. V ta namen bo potrebno poleg ukrepov na področju primarne delitve uveljaviti tudi poseben interes porabnikov, upoštevaajoč, da bodo ti pri uveljavitvi svojih interesov prispevali k optimalni uporabi združenih sredstev.

Navedeni problemi prestrukturiranja energetske proizvodnje in porabe, problemi primarne delitve, problemi družbenega dogovarjanja in sporazumevanja in ostali elementi delovanja kažejo na izredno važno vlogo energetske dejavnosti v družbenem in ekonomskem razvoju in na nujnost dolgoročne zagotovitve vpliva porabnikov in družbenopolitičnih skupnosti.

Prvi medrepubliški dogovor s področja energetike, ki smo ga podpisali maja letos, je bil družbeni dogovor o temeljih razvoja elektrogospodarstva od l. 1974 do 1980, na podlagi določil resolucije o temeljih politike družbenoekonomskega razvoja Jugoslavije v letu 1974. Povod za sklenitev družbenega dogovora so bili neuskladeni programi razvoja in planov graditve objektov elektrogospodarstva, različne strukture in sistemi financiranja investicij, nezadostna povezanost proizvajalcev primarne energije premogovnikov in neobdelan sistem združevanja in zbiranja sredstev. Posledica so nezadostna in nekakovostna proizvodnja električne energije, vse večji zastoji zaradi omejevanja in prekinitve preskrbe z električno energijo in seveda gospodarska škoda.

Namen družbenega dogovora je s pospešeno gradnjo elektroenergetskih zmogljivosti in z njihovo povezavo s primarnimi viri omogočiti gospodarstvu nadaljnjo rast, večjo produktivnost dela in bolj učinkovito gospodarjenje. Programi bodo uresničeni le, če bomo pravočasno zagotovili priliv potrebnih dolgo-

ročnih sredstev na podlagi cene, samoupravnih sporazumov, predpisov o združevanju in drugih finančnih virov. Republike in pokrajini, organizacije združene dela s področja proizvodnje in prenosa so skupno s porabniki odgovorne za pokrivanje potreb po električni energiji na svojih območjih in za razvoj električne energije, uskladen z razvojem porabe. V ta namen morajo zagotoviti potrebna sredstva, ki jih bodo združevali po predvideni dinamiki in vlagali v objekte, ki so potrjeni z družbenimi dogovori. Ali investirajo na lastnem področju ali na drugih, je odvisno od njihovih energetskih potencialov ter racionalnosti njihovega izkoriščanja. Federacija bo pospeševala gradnjo z ukrepi pri režimu uvoza, s carinsko zaščito, zadolžitvami v inozemstvu, depoziti in drugimi ukrepi pri uvozu opreme. V soglasju z republikami in pokrajinami pa bo, z instrumenti kreditno-monetarne politike, usmerjala domača kreditna sredstva za financiranje investicij v elektrogospodarstvu, proizvodnji premoga in urana in zagotovila manjkajoča devizna sredstva za odplačilo tujih kreditov. Dogovor obvezuje povezavo z domačimi primarnimi viri ter predvideva ukrepe za pospeševanje in dokončanje tekočih gradenj in izdelavo družbenega dogovora o razvoju elektrogospodarstva po letu 1980.

Za zgraditev 11 MW dodatnih elektroenergetskih zmogljivosti, rekonstrukcijo rudnikov premoga, gradnjo 380-kilovoltne mreže in rudnikov urana je potrebno zagotoviti 63 novih milijard dinarjev oziroma okoli 9 milijard na leto. Od tega je potrebno zagotoviti najmanj 30 % nepovratnih sredstev, ostalo pa s posojili na podlagi zakona ali dogovora, z odložitvijo anuitet, konverzijo prejetih kreditov ter majetjem blagovnih in finančnih kreditov doma in v tujini.

Ob lanskoletni katastrofalni redukciji električne energije v mesecu septembru, ki je bila posledica izredne suše, pomanjkanja premoga, slabe obratovalne sposobnosti in neurejenih notranjih razmer, je kazalo, da se bo izredno težko izogniti ponovnim pretresom, ki jih povzročajo omejitve porabe električne energije. Pokazalo se je, da je naš celotni elektroenergetski sistem izredno ranljiv, brez rezerv in da ob vsaki večji suši in izpadu termoelektrarn bistveno pade proizvodnja in omejuje potrošnjo električne energije. Ugotovili smo, da so vse negativne posledice rezultat vseh dogajanj, ki kažejo na to, da je bil dosednji razvoj elektroenergetike premalo uskladen s potrebnimi porabnikov, prav tako pa ni upošteval njihove vloge pri delovanju elektroenergetskega sistema. Zlasti to velja za sistem financiranja investicij, kjer gospodarske organizacije in ostali porabniki še niso imeli bistvenega vpliva, niti na investicijsko gradnjo oziroma razširjeno reprodukcijo niti na tekoče ukrepanje pri izkoriščanju energetskih virov. Prav tako so se ob teh dogodkih pokazali neurejeni dolgoročni odnosi med termoelektrarnami in rudniki premoga, tako glede obsega dobav kot tudi glede ostalih pogojev medsebojnega poslovanja.

Neobdelani družbenoekonomski odnosi in še posebej pomanjkanje vpliva porabnikov, tako na razširjeno reprodukcijo kot na celoten sistem planiranja v elektrogospodarstvu, bistveno vplivajo na sedanje težave. Od razrešitve teh temeljnih odnosov je odvisno, kako hitro bomo to neskladje oziroma pomanjkanje odpravili.

Sprejeti zakon o elektrogospodarstvu je uredil to področje na novih osnovah, v skladu s takrat veljavnimi ustavnimi dopolnili. Zakon je v osnovi spremenil in demonopoliziral dotedanji sistem odločanja o razširjeni reprodukciji in težišče odločanja prenesel na porabnike, ki bodo prek samoupravne interesne

skupnosti elektrogospodarstva uveljavili neposredni interes in spoznanje, da so investicije v elektroenergetiko integralni del njihovih lastnih naložb.

V Šoštanju so se uredila odprta vprašanja s potrebno integracijsko povezavo, v skladu z ekonomskimi interesi in medsebojno odvisnostjo obeh kolektivov. V sedanji povezavi ta bazen uspešno opravlja svojo funkcijo v okviru našega elektroenergetskega kompleksa. Prav tako teče povezovanje termoelektrarne Trbovlje z zasavskimi premogovniki.

Sprejete ugotovitve, sklepi in akcije Izvršnega sveta in njegovih organov v septembru so pomenili v takratni situaciji dodaten napor, da bi se zaradi zaščite širših družbenih interesov čim racionalneje ukrepalo.

Sklep Izvršnega sveta o omejitvi porabe električne energije velja do sprejetja ustreznega družbenega dogovora o omejitvi porabe električne energije. Menimo, da smo z njim objektivizirali odnos do omejitve porabe in omejili nastajanje gospodarske škode na najmanjšo mero. Hkrati je bil vložen velik napor za zmanjšanje obsega redukcij. Oskrba z električno energijo je v proizvodnji v glavnem omogočila nadomestitev izpada v septembru, razen seveda v procesni industriji. Elektrogospodarstvo se je po septembrskih dogodkih trudilo, da se je obratovalna sposobnost povečala, urejeni odnosi z rudniki pa so omogočili, da pri proizvodnji električne energije premoga ni primanjkovalo. V spomladanskem obdobju smo imeli potrebne zaloge. Razmeroma mila zima je vplivala na manjšo rast potrošnje in so bile omejitve v poprečju do 10 % do decembra lanskega leta, v decembru nekoliko večje in v poprečju do 5 % do konca marca letos. To pomeni, da obratujemo glede na obvezne remonte brez rezerv in da grozi ob vsakem izpadu zmogljivosti, če ne zagotovimo električne energije iz drugih republik ali iz sosednjih držav, omejitev porabe. Ker se tega zavedamo, nenehno opozarjamo na varčevanje in racionalnost pri porabi. Na manjše povečanje potrošnje so vplivale tudi povečane cene, vendar očitno premalo, še posebno v gospodinjstvih. Tako stanje bo trajalo še najmanj do vključitve novega agregata Šoštanj IV, to je do oktobra leta 1977, zato bomo morali spremljati elektrogospodarstvo ter po naših možnostih pomagati odpravljati težave, predvsem pa izredno odgovorno obravnavati potrošnjo električne energije.

Z družbenim dogovorom o omejitvi porabe električne energije naj bi se poleg omejitev uredilo tudi zbiranje sredstev za pokrivanje škode tistim, ki bi bili z redukcijami nadpoprečno prizadeti. Družbeni dogovor je pripravila skupina pri Gospodarski zbornici SR Slovenije, izhodišča tega družbenega dogovora pa so naslednja.

Ker je pričakovati tudi v prihodnje občasno pomanjkanje električne energije, bo treba razdeliti razpoložljive količine električne energije med odjemalce sporazumno, da bodo zagotovljene osnovne življenjske zahteve in da bo gospodarstvo utrpelo čim manjšo škodo. Vsi porabniki električne energije so dolžni varčevati in sprejeti vse ukrepe za čimbolj racionalno porabo, pri čemer morajo aktivno sodelovati tudi proizvajalci oziroma dobavitelji električne energije. Elektrogospodarstvo je dolžno sprejeti vse ukrepe, da bo porabnikom zagotovljena optimalna oskrba z električno energijo.

Dogovor obsega kriterije za omejevanje porabe električne energije, ki so predvsem ekonomske narave, saj gre za največje možno zmanjšanje gospodarske škode. Vprašanje odškodnine zaradi omejitev in določitev upravičencev zahteva dogovarjanje, saj gre za najbolj občutljiv del družbenega dogovora, čeprav po našem mnenju ni odločilnega pomena. Predložena metodologija bo skušala na objektivni način prek posameznih meril ugotoviti dejansko škodo.

Sredstva za odškodnino zbirajo na podlagi samoupravnega sporazuma, upoštevajoč načelo solidarnosti, vsi odjemalci električne energije. Določila, ki zadevajo odškodnino, naj bi veljala od 1. januarja 1974, seveda pa to pomeni, da se škoda, nastala ob redukcijah v lanskem letu, ne bi pokrivala. Čeprav je to stvar izjemnega dogovora podpisnikov, bi družbeni dogovor moral rešiti tudi to vprašanje, saj je do tega prišlo predvsem zaradi kasnitve pri sprejemanju družbenega dogovora. Menimo, da bo s sklenitvijo tega dogovora storjen korak naprej, ki bo prispeval k omiljenju vzrokov, ki povzročajo redukcije, saj je jasno, da je proizvodnja ob reducirani energiji najdražja.

Lani novembra sprejeti zakon o elektrogospodarstvu, glede na to, da ureja najvažnejši del celotnega energetskega sistema, je naložil izvajalcu vrsto odgovornih nalog, med katerimi so najvažnejše: organizacija elektrogospodarstva na novih ustavnih načelih, upoštevajoč pravice delavcev v združenem delu, enotnost elektroenergetskega sistema v tehnološkem in ekonomskem smislu; optimalno izkoriščanje elektroenergetskih objektov, naprav in napeljav ter zanesljiva preskrba porabnikov s kakovostno električno energijo, upoštevajoč, da je elektrogospodarstvo dejavnost posebnega družbenega pomena; ustanovitev samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva in združevanje v samoupravne interesne skupnosti na preskrbovalnih območjih. S tem bi se zagotovilo organizirano zadovoljevanje potreb po električni energiji in uskladen razvoj elektrogospodarstva z ostalim gospodarstvom, ob neposrednem reševanju vseh skupnih vprašanj, ki zadevajo uporabnike in proizvajalce električne energije. Temeljni namen zakona je, da imajo porabniki električne energije odločujočo vlogo pri vseh bistvenih zadevah, ki določajo delovanje in perspektivni razvoj elektrogospodarstva. Gre za spoznanje, da je razvoj elektrogospodarstva del in pogoj njihovega lastnega razvoja in da odgovornosti za to ni mogoče prenesti le na proizvajalce električne energije.

Zakon je določil, da se mora elektrogospodarstvo organizirati po določbah zakona v štirih mesecih od dneva uveljavitve zakona, samoupravne interesne skupnosti pa bi morale začeti delovati 6 mesecev po uveljavitvi zakona, to je do 19. julija letošnjega leta. Zakonski rok je, tako pri organiziranju elektrogospodarstva kot tudi pri ustanovitvi samoupravnih interesnih skupnosti, prekoračen. Pričakujemo, da bo elektrogospodarstvo sprejelo sporazume o združitvi v delovne organizacije in sestavljeno organizacijo združenega dela v mesecu juliju, prav tako pa naj bi se interesne skupnosti elektrogospodarstva na preskrbovalnih območjih konstituirale do 12. julija letošnjega leta, skupščine do 10. julija letos, Skupščina republiške samoupravne interesne skupnosti pa se bo sešla na prvo zasedanje 12. julija letos.

Razlogov za zakasnitev je več in so predvsem subjektivne, manj pa formalne narave. Med subjektivne razloge je treba šteti predvsem počasnost, neorganiziranost, notranje težave, nekonsolidarnost organizacije, težave pri proizvodnji in ne nazadnje nerazumevanje, zakaj je nujna zagotovitev tehnično-tehnološke in ekonomske enotnosti elektrogospodarstva.

Če se ozremo na priprave za organizacijo elektrogospodarstva, ugotovimo, da so organizacije združenega dela s področja distribucije pred rokom podpisale sporazum o združitvi v delovno organizacijo podjetij za distribucijo električne energije. Vendar je obravnava pokazala, da kaže obravnavati celotno področje samoupravnega sporazumevanja in ustreznih aktov o organiziranju na področju elektrogospodarstva, saj gre za vrsto medsebojnih soodvisnosti, ki so razvidne le iz celotnega konteksta sporazumov.

Organizacije združenega dela s področja proizvodnje in prenosa so v začetku aprila pripravile teze o združevanju v sestavljeno organizacijo združenega dela za proizvodnjo in prenos, hkrati pa je delovna skupina celotnega elektrogospodarstva pripravila teze za sporazum o združevanju v sestavljeno organizacijo elektrogospodarstva Slovenije. Odbor za urejanje vprašanj posebnega družbenega pomena na področju elektrogospodarstva je v drugi polovici maja dal v razpravo predloga o ustanovitvi samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva o in združevanju interesnih skupnosti na posameznem preskrbovalnem območju. Pri izoblikovanju obeh dokumentov je upošteval številne pripombe in predloge, ki so bili izrečeni med javno razpravo. V prvi polovici junija je oba sporazuma objavil, da bi ju bodoči člani samoupravnih interesnih skupnosti prejeli, določili pooblaščenca za podpis in izvolili delegate ter s tem omogočili konstituiranje skupnosti. S tem bi se zakon o elektrogospodarstvu v večji meri lahko uresničil, vendar so se ob snovanju samoupravnih sporazumov o združevanju v elektrogospodarstvu, oblikovanju samoupravnih interesnih skupnosti ter ob sprejetju zvezne in republiške ustave pojavili nekateri formalni razlogi, ki so narekovali določene dopolnitve in spremembe zakona.

Zakon je v 6. členu postavil načelo, da naj bo organizacija elektrogospodarstva taka, da bo zagotovila skladnost združenega dela v celotnem elektrogospodarstvu, organizacijsko in ekonomsko smotrno povezano s primarnimi viri, tehnološko in funkcionalno enotnost proizvodnje, prenosa in distribucije ter optimalno delovanje elektroenergetskega sistema kot celote. Podrobneje je določil tudi oblike združevanja dela in sredstev, kar je bilo glede na razmere v elektrogospodarstvu v preteklem obdobju tudi najbolj smotrno. Pri usklajevanju svoje organizacije z določili zakona pa so elektrogospodarske organizacije predlagale ustrežnejše in racionalnejše oblike združevanja, ki prav tako zagotavljajo enotnost in optimalnost delovanja celotnega sistema. Glede na določila republiške ustave se je zastavilo vprašanje, ali so v skladu določbe zakona o organizaciji elektrogospodarstva in delo temeljnih elektrogospodarskih interesnih skupnosti. V 36. členu ustave SR Slovenije je delavcem temeljnih organizacij združenega dela prepuščeno, da svoje delo in sredstva svobodno združujejo v delovnih organizacijah in drugih oblikah združenega dela. Zato je potrebno iz zakona določila o konkretnih oblikah združevanja tudi črtati. Ker pa je elektrogospodarstvo posebnega družbenega pomena in je družbena skupnost zainteresirana, da se zagotovi skladnost združenega dela in enotnost delovanja elektroenergetskega sistema, se predlaga, da naj se posamezne določbe samoupravnih aktov dajo v soglasje Izvršnemu svetu, saj gre v teh sporazumih predvsem za presojo tehničnih in organizacijskih in ne več družbenopolitičnih rešitev.

Po 51. členu ustave se zagotavlja uveljavljanje posebnega družbenega interesa tudi z določitvijo pogojev in načina opravljanja takih dejavnosti, med katere nedvomno sodijo tudi določene organizacijske norme. Zato zakon ne more mimo ureditve določenih organizacijskih vprašanj. Enotni organizacijski, tehnološki in ekonomski sistem elektrogospodarstva je Skupščina SR Slovenije postavljala že več let, in to zahtevo uresničila v zakonu.

Predlagane spremembe zakona se nanašajo tudi na organiziranje temeljnih interesnih skupnosti, ker se le-te po 68. členu slovenske ustave organizirajo v okviru samoupravne interesne skupnosti za kar najbolj neposredno uresničevanje posebnih in lokalnih interesov. Zato niso osnova, iz katere je oblikovana samoupravna interesna skupnost elektrogospodarstva Slovenije, temveč območ-

na organizacija za reševanje določenih vprašanj v okviru interesne skupnosti Slovenije.

Ker bo samoupravna interesna skupnost zaživela šele v juliju, lahko pričakujemo, da bo združevanje sredstev za naložbe v elektrogospodarstvo na podlagi samoupravnih sporazumov zamenjalo sedanji sistem šele jeseni. To pa bo pomenilo prekinitev kontinuitete ter planiranja dotoka sredstev. Zato predlagamo ustrezno spremembo 58. člena zakona: črta naj se določi zakona o veljavnosti financiranja elektroenergetskih objektov do konca junija 1974. Stalnost dotoka sredstev virov je bilo nujno potrebno zagotoviti, če želimo nemoteno izvajati sprejete programe gradnje. Vsaka prekinitev bi pomenila ne le zastoj pri objektih, ki se že gradijo, temveč bi onemogočila začetek gradnje tudi takih objektov, ki so v fazi pripravljanih del.

S tem kratkim pojasnilom smo želeli opozoriti, zakaj so bile spremembe in dopolnitve zakona nujne. Menimo, da smo odstranili še zadnje ovire formalnega značaja, ki naj bi zadrževale izpolnitev zakona in tudi njegovo uskladenost z ustavo.

Tovarišice in tovariši delegati! S tem poročilom smo želeli prikazati elektroenergetsko situacijo doma in v svetu ter opozoriti na problematiko, s katero se bomo srečevali v prihodnjih letih. S predlogom zakona ste prejeli tudi informacijo o nekaterih aktualnih problemih v elektrogospodarstvu v Sloveniji. Glavni problem, z rešitvijo katerega bomo lahko v največji možni meri prispevali k usmeritvi oskrbe z električno energijo v prihodnjih letih, je seveda izvedba programa graditve novih objektov v predvidenih rokih. Na podlagi planiranja porasta električne energije moramo pokriti do leta 1980 na leto 2,7 milijarde kilovatnih ur novih potreb. V letošnjem letu predvidevamo potrošnjo okoli 6,4 milijarde kilovatnih ur, leta 1980 pa okoli 9,1 milijarde kilovatnih ur. Potrjeni program gradnje novih zmogljivosti v največji meri pokriva ta porast, vsako neizpolnjevanje rokov do začetka obratovanja novih zmogljivosti pa bo oskrbo z električno energijo, ki se bo do začetka obratovanja Šoštanja IV pokrivala brez rezerve proizvodnih zmogljivosti, še dodatno poslabšalo.

Iz omenjene informacije je razvidno, da je pomembno zagotoviti tudi rok za začetek obratovanja Šoštanja IV in nuklearne elektrarne Krško, ki bosta nosila vso težo povečanja porabe električne energije po letu 1977, da pa bo pravočasna zgraditev plinskih elektrarn Brestanica in Trbovlje, za kateri smo se morali odločiti zaradi kratkega časa gradnje, ter 100 MW agregata v Tuzli in hidroelektrarne Srednja Drava II omogočila povečanje proizvodnih zmogljivosti v letih 1975, 1976 in 1977 v skladu s predvideno dinamiko porasta porabe v obdobju do leta 1977. Posebno pomembna je bila odločitev za kreditiranje agregata v Tuzli, ker nam je to omogočilo pogodbeno zagotoviti po bilanci manjkajoča sredstva tudi v letu 1974 in 1975 iz elektroenergetskega sistema v SR Bosni in Hercegovini. Kot iz informacije izhaja, so gradbena dela v Brestanici stekla, medtem ko so ostali objekti še v fazi priprav, razen v Tuzli, kjer je investitor po pogodbi vezan na dobavo električne energije iz svojega sistema, tudi če bi prišlo do kasnitve gradnje. Lahko trdimo, da je stanje pripravljanih del zadovoljivo, kar omogoča izpolnjevanje rokov. Trenutno je to vprašanje najbolj pereče v Šoštanju, kjer verjetno ne bo mogoče s pogodbo zagotoviti začetka obratovanja.

Naloge, ki nas čakajo za izvedbo celotnega programa, so seveda ogromne. Izdelava potrebne dokumentacije, izbira dobaviteljev, problemi zaščite okolja, zagotovitev izvajalskih zmogljivosti, vse to zahteva izjemen napor in koordi-

nirano delo kadrov v elektrogospodarstvu, v projektantskih in zunanjetrgovinskih organizacijah, prav tako pa tudi v republiških in občinskih upravnih organih. Upravičeno moremo zahtevati, da ta vprašanja prioriteto rešujejo. Sodelovanje vseh teh dejavnikov je nujno, ker elektrogospodarstvo ne razpolaga z zadostnim številom strokovnih kadrov. Zato upravičeno pričakujemo, da bo elektrogospodarstvo takoj utrdilo svojo organizacijo v smislu intencij zakona in dokončno uredilo svoje notranje odnose, da bo kot enoten sistem lahko kos zastavljenim nalogam.

Samoupravni sporazum o združevanju v sestavljeno organizacijo združenega dela elektrogospodarstva Slovenije, ki izhaja iz novih osnov, je v kolektivih sedaj v javni razpravi. Pričakujemo, da se bo v kratkem začel izvajati. Storiti moramo vse, da bo delovanje samoupravnih interesnih skupnosti pomenilo dejanski kakovostni premik v nadaljnjem razvoju te pomembne gospodarske panoge. To pa bo mogoče doseči z angažiranjem vseh porabnikov ter z odgovornim sodelovanjem s proizvajalci električne energije. S takim sodelovanjem si bodo porabniki zagotovili vpliv na pokrivanje svojih potreb po zadostni in kakovostni električni energiji, elektrogospodarstvo pa mora takemu sodelovanju zagotoviti učinkovito pomoč pri izvajanju njegovih odgovornih nalog.

Tovarišice in tovariši delegati! Kot je razvidno iz celotne problematike, je ena od osnovnih nalog v prihodnjem obdobju zagotoviti izvajanje programa novih proizvodnih in prenosnih objektov. Izvedba tega programa, kot je razvidno iz informacije, zahteva približno 11 128 milijonov dinarjev sredstev. V tej številki so upoštevana sredstva do začetka obratovanja posameznih objektov vključno z združevanjem sredstev na podlagi zakona.

Osnova za določitev višine prispevkov ob sprejemanju zakona v letu 1971 seveda ni pokrivala celotnega programa, ker le-ta ni bil niti dokončen in ker je bilo predvideno pri posameznih objektih tudi angažiranje tujih kreditov. Pa tudi v stabilnejši situaciji ne bi mogli predvideti vseh potrebnih sredstev. Zato je bilo mogoče ugotoviti celotno konstrukcijo financiranja šele sedaj, ko je tik pred podpisom pogodbe za glavne objekte znano zavezovanje finančnih konstrukcij s tujimi krediti. Iz predložene informacije je razvidno, da bo mogoče pokriti program z domačimi viri v višini 4,636 milijonov dinarjev ali s 47,1 %, s tujimi krediti pa v višini 5,364 milijonov dinarjev ali z 48,2 %, za 10 % ali 1128 milijonov dinarjev pa sredstva še niso zagotovljena. Ta primanjkljaj je treba pokriti takoj, da bi omogočili zavezovanje finančne konstrukcije za celotni program gradnje do leta 1978 in s tem zadostili zakonskim predpisom o financiranju investicijskih objektov. To bo šele omogočilo sklepanje pogodb in pridobitev potrebnih garancij za vse objekte po programih.

Združevanje sredstev na podlagi samoupravnega sporazumevanja je ena od osnovnih nalog samoupravne interesne skupnosti. Ker pa skupnosti še ni in ker bo zagotovitev sredstev prek samoupravnih sporazumov zahtevala določen čas, smo prisiljeni iskati drugo rešitev. Ta rešitev je izvedljiva s krediti poslovnih bank ali pa s povišanjem stopnje prispevkov za združevanje po zakonu. Udeležba poslovnih bank v celotni konstrukciji financiranja je dejansko minimalna, saj znaša le okoli 1 %. Vendar ocenjujemo, da se bodo morali upravljalci bank, ki so hkrati tudi porabniki električne energije, krepko angažirati za pokrivanje premostitvenih kreditov med izvajanjem programa gradnje. Kratkoročne premostitvene kredite za približno 300 milijonov dinarjev bo potrebno zagotoviti zaradi kasnitve operativnosti tujih kreditov, dvoletne premostitvene kredite, ki bodo v konici po oceni znašali okoli 70 milijonov

dinarjev, pa zaradi neskladnosti priliva energetskih sredstev s predvideno dinamiko porabe v prvih letih. Dinamika priliva energetskih sredstev v letih 1977 in 1978, kljub globalnemu primanjkljaju, izkazuje presežke, s katerimi bo mogoče plačati premostitvene kredite. Zato po tej alternativni ne pričakujemo, da bi poslovne banke lahko sedaj odobrile sredstva za pokrivanje osnovnega primanjkljaja, ker bi le-ta morala imeti dolgoročni značaj. Zaradi nujnosti kontinuitete gradnje in pravočasne zagotovitve manjkajočih dolgoročnih sredstev v višini 1128 milijonov dinarjev je torej mogoče rešiti to vprašanje le s povišanjem stopenj prispevkov za združevanje sredstev na podlagi zakona. Pri tem moramo opozoriti na 89. člen slovenske ustave, ki dopušča v takih primerih z zakonom naložiti obvezno združitev sredstev, ker s samoupravnim sporazumom med organizacijami združenega dela še ni bilo mogoče zagotoviti sredstev in drugih potrebnih pogojev za izvršitev zastavljenih razvojnih ciljev, čeprav se zavedamo, da je izvršitev zastavljenega programa nujna za nadaljevanje gospodarskega in družbenega razvoja.

Predvideni primanjkljaj je mogoče pokriti s povišanjem stopenj prispevkov za okoli 40 0/0. To sicer predstavlja dodatne izdatke porabnikov ter povečanje poslovnih in investicijskih stroškov gospodarstva, vendar menimo, da je program gradnje elektroenergetskih objektov osnovni pogoj za naš nadaljnji razvoj in kot tak nujen sestavni del vseh programov družbenoekonomskega razvoja. Še večjim prispevkom, ki bi bili nujni že v sedanjem obdobju, da bi lahko zagotovili razvoj proizvodnje, skladen s porabo električne energije, smo se v največji možni meri izognili z zagotovitvijo tujih virov financiranja.

Na podlagi tega želi Izvršni svet predložiti Skupščini na prihodnjem zasedanju predloge zakonov za spremembo zakonov o združevanju sredstev za financiranje energetskih objektov, na podlagi katerih bo mogoče pravočasno zavezati celotno konstrukcijo financiranja, da ne bo vprašanje zagotavljanja finančnih virov vzrok za nepravčasno gradnjo energetskih virov. Ob tem pa bomo morali, kot je rečeno, vložiti izjemen napor za reševanje vseh problemov, potruditi se bodo morali vsi prizadeti dejavniki, predvsem pa elektrogospodarstvo in samoupravna interesna skupnost, ki bo neposredno upravljala z združenimi sredstvi in zagotavljala njihovo optimalno porabo.

Predlagamo vam, tovariši in tovarišice delegati, da v vašem zboru sprejmete predložene spremembe in dopolnitve zakona o elektrogospodarstvu, ter da podprete izvedbo notranje organizacije elektrogospodarstva kot tudi čimprejšnji pričetek delovanja samoupravnih interesnih skupnosti. Hkrati pa zaradi izredno važnih nalog na področju energetike ter posebej elektrogospodarstva obravnava naše predloge in sugestije, ki se nanašajo na kontinuiteto gradnje energetskih objektov, da bo Izvršni svet lahko do naslednjega zasedanja zborov pripravil ustrezne rešitve. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala lepa, tovariš Klemenčič.

Obrazložitev predstavnika Izvršnega sveta je zajela mnogo širše probleme elektrogospodarstva, tako da ni povezana le s predloženim zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu, ki ga imamo na dnevnem redu. Ker daje širši vpogled v celotno situacijo, pomenijo po mojem mnenju nekakšen uvod v nadaljnje delo in ukrepe na tem področju. To pa bo seveda moralo biti obravnavano po redni poti v delegacijah in temeljnih skupnostih.

Izvršni svet predlaga, da skupščina obravnava predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu v smislu 294. člena poslovnika

Skupščine SR Slovenije po skrajšanem postopku. Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Zakonodajno-pravna komisija k predlogu za takšen postopek nista imela pripomb. V zvezi s predlaganim postopkom pričujem razpravo. Vsebinsko razpravo pa bi imeli kasneje. Želi mogoče kdo razpravljati? Prosim! Tovariš Tone Rakovec, delegat iz Škofje Loke.

Tone Rakovec: Tovarišice in tovariši! Ko danes govorimo o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu in razlogih, ki so narekovali pripravo teh sprememb, bi rad spregovoril nekaj besed glede izvajanja programa gradnje novih proizvodnih objektov, oziroma če sem bolj točen, gre za objekt jedrske elektrarne v Krškem, ki bi moral začeti obratovati v januarju 1979. leta in s katerim je tesno povezan tudi rudnik urana na Žirovskem vrhu.

Po sedanjih predvidevanjih je rok za pričetek obratovanja rudnika januar 1978, za kar so več ali manj zagotovljena finančna sredstva. Obenem pa je še vedno vrsta odprtih vprašanj, ki jih bo potrebno rešiti skupaj z rudnikom urana. Dejstvo je, da je nahajališče urana na območju Škofje Loke in da so širši interesi, da se začne izkoriščati ta rudnik, vendar ne moremo mimo tega, da ne bi zaščitili svojih interesov in zato postavili nekaj zahtev, ki so po našem mnenju popolnoma upravičene, saj niso nastale same od sebe, pač pa so v tesni povezavi z rudnikom urana, se pravi z nečim, kar je izven občine. Naštel bom samo nekaj najvažnejših zahtev, na katere občina Škofja Loka že dalj časa opozarja:

— do maksimalne mere zaščititi okolje z upoštevanjem in uporabo vseh do sedaj znanih znanstvenih dosežkov;

— zagotovitev finančnih sredstev za graditev stanovanjskih in komunalnih objektov, objektov otroškega varstva, zdravstva, kulture in telesne kulture ter drugih. Moramo upoštevati dejstvo, da bo rudnik zaposlil 500 do 600 novih delavcev, z njihovimi družinami je to približno 1500 novih prebivalcev, in sicer v glavnem tujih, ki jim bo treba zagotoviti normalen življenjski standard;

— zgraditev celotne infrastrukture to je cesta, elektrika in vse ostalo, za kar pa niso zagotovljena finančna sredstva. Glede rekonstrukcije ceste Škofja Loka—Gorenja vas je bilo že dosti govora in posvetov. Eden od zadnjih je bil 21. 6. 1974 v Izvršnem svetu, kjer je navzoče na te probleme opozoril predsednik občinske skupščine Škofja Loka. Gre namreč za to, da rekonstrukcija te ceste ni v programu cestnih del do leta 1975 in da je še odprto vprašanje, če bo prišla v program za leta 1976—1980.

Kjerkoli smo namreč do sedaj dali te zahteve, povsod so prišli do iste ugotovitve, da so sicer te potrebe znane in da jih bo treba reševati vzporedno z rudnikom, vendar pa da sredstva zanje niso zagotovljena.

V naši občini se ne želimo spuščati v to, kdo naj bo investitor oziroma kdo naj zagotovi finančna sredstva za modernizacijo poljanske ceste in ostalega. Menimo, da je za rudnik na Žirovskem vrhu zainteresirana Slovenija, zato je za nas investitor nek republiški organ ali interesna skupnost. Pogoji, da mora biti ta cesta urejena pred odprtjem rudnika urana, je določen že v zapisniku iz predkalkulacijske razprave z dne 21. januarja lanskega leta. Iz tega je mogoče sklepati, da je oziroma da mora biti finančna konstrukcija znana in da mora biti znan tudi investitor, preden bo Republiški sekretariat za urbanizem izdal potrebna lokacijska dovoljenja.

Nadalje, še vedno ni izdelana lokacijska dokumentacija za rudnik urana in zato tudi ni podatkov, kakšni bodo objekti, od kje električna energija, kje transformatorska postaja, skratka, ni dovolj podatkov, na podlagi katerih bi

lahko naredili lokacijsko dokumentacijo. Tako je tudi s problematiko izdelave zazidalnega načrta za stanovanjsko ureditev.

Na koncu bi rad poudaril samo še to, če je januar 1979 določen za pričetek obratovanja nuklearne elektrarne Krško oziroma januar 1978 za pričetek obratovanja rudnika urana, ki je pogoj za obratovanje elektrarne, potem bo potrebno z vsemi temi deli pohiteti in seveda vzporedno reševati tudi probleme, ki ob tem nastajajo. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa. Tovariš delegat je vseeno načel vsebinsko razpravo. Želela sem, da zbor pred razpravo o zakonu pove svoje mnenje o predlogu Izvršnega sveta, da se predlog zakona v smislu 294. člena poslovnika Skupščine obravnava po skrajšanem postopku. Omenila sem, da se naš odbor strinja s takšnim postopkom. Zaradi tega vprašam, če ima kdo k takšnemu postopku pripombo. Če nihče, končujem razpravo o postopku in dajem predlog, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku.

Predlog zakona so obravnavali Odbor za družbenoekonomski razvoj Zbora združenega dela in Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin, ki sta dala skupno poročilo ter Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako predložila zboru pismeno poročilo.

Pismena poročila ste prejeli. Vprašam poročevalca Odbora za družbeno-ekonomske odnose in razvoj tovariša Milivoja Ravbarja, če želi dati k pismenemu poročilu še ustno dopolnitev. Ne želi.

Vprašam poročevalko Zakonodajno-pravne komisije tovarišico Evo Naglič, če želi še ustno dopolniti poročilo. Ne želi.

Danes ste prejeli tudi nekatere informacije in pripombe s sej skupin delegatov, ki so to gradivo obravnavale.

Pričenjam razpravo in opozarjam, da gre za predlog zakona, za zadnjo fazo postopka, v katerem morate, če bi želeli dati kakšno pripombo, le-to formulirati kot amandma, pri tem pa morate imeti še podporo 10 delegatov. Kdo želi besedo? Prosim!

Ivo Gorjup: Dnevni red ima 17 točk, sedaj pa smo pri 5. točki. Zato bi prosil delegate, da bi se dogovorili o tem, koliko časa lahko kdo razpravlja, oziroma da bi se čas za razpravo omejil.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa. Tovariš Gorjup, opozorilo je seveda primerno, ker je dnevni red zelo obsežen, vendar računam na to, da so uvodne točke pomembnejše in da se najbrž pri naslednjih točkah ne bomo veliko zadrževali. Če pa bi predsedujoči ugotovili, da je razprava preširoka, jo bom skušala omejiti. Prosim delegate, da se sami omejijo na bistvenejše stvari.

Prosim! Besedo ima tovariš Jože Šeme iz občine Ljubljana-Bežigrad.

Jože Šeme: Predvsem bi poudaril, da docela sprejemam obrazložitev tovariša Klemenčiča. Vendar pa bi želel pojasnilo, kako je s prenosnim omrežjem iz hidroelektrarne Djerdap v Slovenijo, kajti vložili smo velika skupna sredstva. Če je Izvršni svet o tem razpravljaj, prosim za njegovo stališče.

Predsednica Mara Žlebnik: Predlagam, da tovariš Klemenčič odgovori na vsa morebitna vprašanja hkrati.

Prosim, želi še kdo razpravljati? Besedo ima tovariš Janez Smrekar!

Janez Smrekar: Imam samo vprašanje, in sicer, kakšno je stališče Izvršnega sveta glede gradnje hidroelektrarne v Kobaridu na Soči ter glede gradnje hidroelektrarne na Idrijci v Dolnji Trebuši. O tem je bilo nekaj že v dnevnikih, v časopisih, nekatere zadeve pa je že obravnavala tudi Skupščina občine Idrija. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Želi prosim še kdo besedo? (Ne.) Tovariš Klemenčič, lahko na vprašanje odgovorite? Po možnosti na kratko.

Ivo Klemenčič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Menim, da je iz gradiva razvidno, v zvezi s prvim vprašanjem, da zastavljamo vse napore, da bi rudnik urana Žirovski vrh zgradili v roku. Menim, da je to osnova, na kateri načrtujemo pokrivanje potreb po električni energiji v prihodnjem obdobju, saj je po medrepubliškem dogovoru v bodoče treba izkoriščati predvsem domačo surovinsko bazo. V Sloveniji, kjer nam primanjkuje primarne energije, nam je uranova ruda zelo dobrodošla, saj je njeno pridobivanje rentabilno in je je toliko, da bomo gorivo za novo elektrarno lahko zagotovili za daljše obdobje. Seveda so se pri tem, in se bodo, pojavljali problemi, saj je potrebno poleg glavnega objekta preskrbeti in financirati vse, od rudnika do objektov družbenega standarda, stanovanj, cest itd. O vsem tem je bilo že razpravljano, zagotovljena so že sredstva za financiranje graditve stanovanj, razpravlja se o gradnji ceste, ki je nujna, saj sicer ne bomo mogli zgraditi tega objekta, misli pa se prav tako na zaščito okolja. Vsa ta vprašanja bodo morala biti rešena pred izdajo lokacijskega dovoljenja. Pri tem pa bo seveda sodelovala občinska skupščina.

Glede drugega vprašanja, glede gradnje prenosnih zmogljivosti iz hidroelektrarne Djerdap bom odgovoril čisto na kratko, da bo to rešeno z dograditvijo 380-kilovoltne mreže, katere prva faza je predvidena do konca prihodnjega leta. Za to so zagotovljena sredstva, tudi krediti Mednarodne banke. Ta mreža je interkonekcijska in bo povezovala vse večje proizvodne objekte za električno energijo v Jugoslaviji. V prvi fazi naj bi potekala od Djerdapa do Slovenije. Če bodo dela tekla normalno, kot so zastavljena, upamo, da bo mogoče prenašati energijo iz Djerdapa brez večjih težav tudi v Slovenijo. Pri tem se moramo zavedati, da tudi ta prenos za nas ne rešuje vseh problemov, ker ima hidroelektrarna Djerdap prav tako obdobja visokih in nizkih voda kot naše hidrocentrale. Tako lahko računamo na dobave iz hidroelektrarne Djerdap samo takrat, kadar bodo tam presežki, teh pa ob nizkih vodah tudi v tej elektrarni ni. Gre za vprašanje koordiniranja celotne bilance. Vsekakor pa bodo možnosti za prenos energije iz srbskega sistema, saj ni rečeno, da bo energija ravno iz hidroelektrarne Djerdap, saj Srbija razpolaga z okoli 8000 MW proizvodnih zmogljivosti. Gre za prenos presežkov z enega področja države na drugo, v deficitarna območja in v sisteme, ki so po republikah več ali manj samostojni. To pa bo mogoče doseči s povezavo vseh velikih proizvodnih zmogljivosti s 380-kilovoltno mrežo.

Glede starih vprašanj, kako gleda Izvršni svet na gradnjo hidroelektrarn Kobarid in Idrija, moramo ugotoviti naslednje. — Zelo kratek bom, ker me-

nim, da je bilo o tem že toliko povedanega, da najbrž sam ne bom povedal nič novega: Pri obeh vprašanjih je bilo naše stališče, da nam z energetskega stališča objekti ustrezajo, ker bi prispevali k ekonomičnosti proizvodnje električne energije. Nastali pa so problemi okolja, ki se pa rešujejo. Ko bodo ta vprašanja rešena, se bomo lahko dogovarjali, ali se bodo ti objekti gradili ali ne. Vsekakor pa menim, da bo treba to upoštevati pri optimizaciji pokrivanja naših potreb po električni energiji v prihodnjem obdobju, ki še ni pokrito. Zaenkrat pa, ta dva objekta, zaradi časa gradnje namreč, ne bi pomagala pokrivati potreb v obdobju, za katerega smo že sprejeli program. Ta program je seveda brez rezerv, kot sem že rekel, in bi nam seveda lahko vsaka zmogljivost, ki bi jo zgradili v enem letu, ali še prej, bistveno pomagala premostiti težave, ki nam jih povzročajo omejitve dobav električne energije. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Želi mogoče še kdo razpravljati? Sta razpravljalca s pojasnilom tovariša Klemenčiča zadovoljna? (Da.)

Ker amandmajev k zakonu ni bilo, dajem na glasovanje predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu v celoti. Kdor je prosim za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu.

Zbor moram obvestiti, da nismo sprejeli v enakem besedilu z Zborom združenega dela predloga stališč in sklepov za pristop k izdelavi družbenega plana. V tem zboru je namreč bil sprejet še en dodaten amandma, ki pa v našem zboru ni bil predložen.

Zato se vračam na 3. točko dnevnega reda in vas obveščam, da je na današnji seji Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije sprejel predlog stališč in sklepov z naslednjimi amandmaji:

1. Na 1. strani naj se v tretjo vrsto 3. točke pred besedo »ustrezno« vstavi besedilo »dopolnjena z ugotovitvami, stališči, priporočili in sklepi skupščinskih organov, ki so razpravljali o osnovah pristopa in načrtu izdelave družbenega plana SR Slovenije 1976—1980, ter pripombami in predlogi zborov Skupščine SR Slovenije« tako, da bi se 3. točka ugotovitev v celoti glasila:

»Skupščina SR Slovenije ugotavlja nadalje, da predpostavljajo osnove pristopa in načrt izdelave družbenega plana SR Slovenije za leta 1976—1980, dopolnjena z ugotovitvami, stališči, priporočili in sklepi skupščinskih organov, ki so razpravljali o osnovah pristopa in načrtu izdelave družbenega plana SR Slovenije 1976—1980 ter pripombami in predlogi zborov skupščine SR Slovenije, ustrezno programsko osnovo za aktivnost Izvršnega sveta in ustrezno organizacijsko izhodišče za celoten potek družbenega planiranja na samoupravnih temeljih ter za pristop k pripravi in izdelavi razvojnih planov in programov temeljnih in drugih organizacij združenega dela, interesnih skupnosti in drugih skupnosti pri sklepanju ustreznih samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov ter pri pripravi in sprejemanju planov krajevnih in družbenopolitičnih skupnosti.«

2. Na 3. strani naj se tretja točka stališč dopolni z novim drugim odstavkom, ki se glasi: »Za uskladen in kontinuiran potek planiranja je potrebno sistematično izpopolnjevati in dopolnjevati obstoječi družbeni informacijski sistem, ki mora vsem subjektom samoupravnega planiranja na vseh ravneh zagotoviti potrebno informacijsko osnovo.«

3. Na 3. strani naj se v prvi in drugi vrsti točke 1/II črta besedilo: »ki sodelujejo na sejah zborov, se zavezujejo, da bodo prek delegacij, iz katerih izhajajo«. Sicer pa smo ta amandma tudi mi že sprejeli.

Obveščena sem, da se je predstavnik predlagatelja s temi amandmaji v Zboru združenega dela strinjal. Vprašam poročevalca našega odbora tovariša Milivoja Ravbarja, če se z amandmajema strinja. Se strinja. Poročevalec Zakonodajno-pravne komisije? Nima pripomb. Želi še kdo razpravljati o predloženih amandmajih? (Ne.)

Če ne, končujem razpravo in dajem na glasovanje amandmaje, ki sem jih prebrala in ki jih je sprejel Zbor združenega dela. Pri tem gre dejansko za to, da se da večji poudarek razpravam v zborih in v drugih skupščinskih telesih.

Kdor je za amandmaje, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo s tem sprejeli besedilo sklepov in stališč v obeh zborih v enakem besedilu.

S tem končujem 3. točko dnevnega reda in predlagam polurni odmor. Sejo bomo nadaljevali ob 13. uri.

(Seja je bila prekinjena ob 12.25 in se je nadaljevala ob 13. uri.)

Predsednica Mara Žlebnič: Prehajam na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o dopolnitvi zakona o nadomestilu dela obresti za investicije v zasebnem kmetijstvu.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet, kot svojega predstavnika pa je določil tovariša Iva Marenka, pomočnika republiškega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo.

Predlog zakona smo poslali 10. junija 1974. Prejeli pa ste tudi skupno poročilo Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj Zbora občin ter Odbora za družbenoekonomski razvoj Zbora združenega dela, poročilo Odbora za finance našega zbora ter Zakonodajno-pravne komisije.

Najprej bi vprašala predstavnika Izvršnega sveta tovariša Marenka, če želi v imenu predlagatelja še ustno obrazložiti predlog zakona. Ne želi.

Vprašam poročevalce, če želijo še ustno dopolniti poročila. Ne želijo.

Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava predlog zakona v smislu 294. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po skrajšanem postopku. Najprej bi razpravljali o tem predlogu. Želi kdo besedo? Besedo ima tovariš Jože Majcenovič iz Lenarta!

Jože Majcenovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije v občini Lenart je temeljito razpravljala o predloženi dopolnitvi zakona o nadomestilu dela obresti za investicije v zasebnem kmetijstvu. Skupina delegatov v načelu podpira zakon, s katerim bi pospeševali razvoj kmečkega turizma. Po širši obravnavi je skupina prišla do naslednjih sklepov:

— delegacija občine Lenart se ne strinja s predlogom, da naj se ta predlog obravnava po skrajšanem postopku, ker je hkrati s tem potrebno obravnavati osnove in izhodišča za razvoj kmečkega turizma v Sloveniji, ki bi služile kot kriterij za izdelavo pravilnika za kreditiranje te dejavnosti pod posebnimi pogoji in za olajšave, predvidene s tem zakonom;

— Zadrúžna zveza SR Slovenije je pod številko 1255 z dne 5. 5. 1974 poslala vsem občinskim skupščinam okvirna izhodišča za razvoj kmečkega turizma v SR Sloveniji kot informacijo. Ta izhodišča niso bila v dovolj široki javni razpravi, prav tako pa sem prepričan, da se s temi izhodišči delegacije občin niso dovolj seznanile. Na koncu teh okvirnih izhodišč je navedeno (citiram drugi odstavek): »Predloženi program bo tudi osnova, na kateri bo možno izdelati pravilnik za kreditiranje te dejavnosti pod posebnimi pogoji in z zakonom predvidenimi olajšavami, ki naj sledijo kot eden od značilnih ukrepov pri poživitvi razvoja kmečkega turizma.«

Naša skupina delegatov ugotavlja, da je predložena rajonizacija slovenskega prostora za razvoj turizma v 9 kategorij v načelu sprejemljiva. Postavljamo pa vprašanje, če so določeni predeli Slovenije pravilno razvrščeni v ustrezne kategorije. Po tej rajonizaciji je pretežni del severovzhodne Slovenije razvrščen v najnižjo kategorijo, to je z zmanjšanimi možnostmi za razvoj kmečkega turizma in s tem tudi benefikacije;

— omenjena izhodišča sicer navajajo vsebinsko opredelitev kmečkega turizma, vprašanje pa je, če je ta opredelitev celovita, da bi iz nje lahko ugotovili, kakšen obseg in rezultate naj dosežemo s kmečkim turizmom;

— spričo pomembnosti kmečkega turizma, nikakor ne želimo zavirati ali zavlačevati sprejem ustreznega zakona, ki bo pospešil razvoj kmečkega turizma. Ker pa bodo v to pospeševanje usmerjena precejšnja družbena sredstva, sodimo, da bi tak zakon moral biti nujno sprejet v rednem postopku, s celovito obravnavo in razčiščenimi osnovami.

Zaradi tega dajem Zboru občin naslednji predlog: Predlog zakona o dopolnitvi zakona o nadomestitvi dela obresti za investicije v kmetijstvu naj se ne obravnava kot predlog zakona po skrajšanem postopku, temveč naj se vrne predlagatelju, ki naj ga predloži Skupščini SR Slovenije v obravnavo po rednem postopku z razčiščenimi vsemi vzporednimi in predhodnimi vprašanji, to je z okvirnimi izhodišči za razvoj kmečkega turizma.

Predsednica Mara Žlebnič: Želi o vprašanju postopka še kdo razpravljati? Tovariš Ivo Marenc, predstavnik predlagatelja!

Ivo Marenc: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Rad bi razpravljal o predlogu delegacije iz občine Lenart. V zvezi s tem predlogom bi opozoril na naslednje:

1. O izhodiščih za razvoj kmečkega turizma se je v določeni meri razpravljalo v Skupščini SR Slovenije prejšnjega sklica, in sicer ob obravnavi predloga družbenega dogovora o razširjeni reprodukciji v kmetijstvu do leta 1980. Tedaj je bilo tudi načelno sprejeto, da se kmečki turizem ureja s posebno zakonodajo.

2. Že v srednjeročnem planu SR Slovenije je opredeljeno, da je treba z zakonsko regulativo urediti vprašanje kmečkega turizma. O izhodiščih za razvoj kmečkega turizma so razpravljali predsedniki občinskih skupščin prejšnjega sklica na posvetu v Novi Gorici in so močno podprli predloge, da se to vprašanje čimprej uredi.

Menim, da je opozorilo tovarišev iz Lenarta toliko pravilno, da je nujno potrebno, da organizatorji kmečkega turizma in nosilci, to pomeni Zadrúžna zveza in organizatorji v temeljnih organizacijah združenega dela na področju kmetijstva in gozdarstva organizirajo razpravo, kako voditi kmečki turizem, da bo dejansko postal dopolnilna dejavnost na področju kmetijstva. Pri tem naj se Izvršni svet, kot je dano tudi v obrazložitvi, zaveže, da bo s posebnim odlo-

kom določil, kaj se šteje za kmečki turizem, da se nam ne bi le-ta spremenil iz dopolnilne dejavnosti v kmetijstvu v pridobitno dejavnost penzijskega značaja, kar bi bilo s stališča kmetijstva najbrž napačno.

Zato predlagam, da se predloženo besedo zakona obravnava, kot predlaga Izvršni svet, po skrajšanem postopku. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Marenk. Želi o tem vprašanju še kdo razpravljati? Prosim! Tovariš Ciril Počivalšek, Šmarje pri Jelšah.

Ciril Počivalšek: Tovarišice in tovariši! Želel bi se z nekaj besedami dotakniti vprašanja kmečkega turizma predvsem s stališča naše občine. Menim, da je naše območje, to je področje šmarske občine dovolj zanimivo za razvijanje kmečkega turizma, saj imamo nacionalni park, Kumrovec, Kozjansko, zgodovinske znamenitosti, gradova v Podčetrtku in Podsredi, prvo lekarno na Balkanu ter turistične kraje Rogaška Slatina, Podčetrtek, Atomske toplice. Z obnovitvijo vinogradov in dograditvijo vinske ceste Golobinjek—Virštanj—Lesično bodo kraji ob tej cesti dobili široko možnost za vključitev v kmečki turizem. Imamo ugodne naravne pogoje za lov in ribolov. Po obisku naših predstavnikov na usmerjenih kmetijah, ki se ukvarjajo s kmečkim turizmom na Gorenjskem in v okolici Škofje Loke, se je pokazala zainteresiranost naših kmetov. Predvidevamo, da bi se s prikazanimi pogoji dalo doseči, da bi se povečala zainteresiranost mlajše generacije, da ostane doma na zemlji in da se šola. Le v tem vidimo možnost, da se vnovčijo pridelki kmetov neposredno. S tem bi se povečal kmečki dohodek in ljudje bi ostali doma, kar pa je tudi v interesu splošnega ljudskega odpora. Znano je, da je Kozjansko prispevalo velik delež v NOB. Sedaj pa je na Kozjanskem čedalje manj kmetij. Menimo, da je to nujno potrebno omejiti in kmete spodbuditi, da ostanejo doma.

Da bi na našem šmarsko-kozjanskem območju zaživel kmečki turizem, je potreben organiziran in načrten pristop, kar bo omogočeno le z ustrezno kreditno politiko, dolgoročnimi krediti z ugodno nizko obrestno mero, čim enostavnejšim postopkom za pridobivanje kredita in olajšavami pri plačilu davka vsaj v začetku. S temi dejstvi želimo nakazati stanje na našem območju in pomen kmečkega turizma. Z razvojem te dejavnosti bi se delno zapolnila vrzel delovnih mest, hkrati pa bi dosegli razvoj območja, ustavili odhod kmečke delovne sile v tujino, izboljšali starostno strukturo kmečkega prebivalstva in boljše življenjske pogoje kmeta. V interesu vseh nas je, da te kraje obiše čim več ljudi, saj je tu tovariš Tito prebil svojo mladost in v teh krajih je legendarna XIV. divizija prestopila na slovensko ozemlje in bila hude boje.

Vsekakor bi kmetom turistični dinar mnogo pomagal, od tega pa bi imeli koristi vsi, kajti s tem bi se spremenila podoba naših vasi, spominski park Kumrovec-Kozjansko pa bi postal še bolj zanimiv.

Podpiram sprejem zakona po hitrem postopku. Predlagam pa, da naj se tudi to območje, glede na povedano, enakovredno vključi v slovenski prostor. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa tovariš Počivalšek. Želi še kdo razpravljati, prosim? Če nihče, končujem razpravo.

Najprej se moramo domeniti glede skrajšanega postopka. Slišali ste obrazložitev. Dobili ste pismena poročila naših teles, prav tako ste slišali dodatno obrazložitev tovariša Marenka ter pomislek delegata iz občine Lenart. Prosim,

da z glasovanjem odločimo o postopku. Kdo je za to, da zakon obravnavamo po skrajšanem postopku? (Večina delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog za obravnavo po skrajšanem postopku sprejet z večino glasov.

Ker k predlogu zakona ni bilo amandmajev, prehajam na glasovanje o zakonu v celoti. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona soglasno sprejet.

Prehajam na 7. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o dopolnitvi zakona o ustanavljanju in poslovanju hranilno-kreditnih služb kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet. Kot svojega predstavnika je določil tovariša Iva Marenka, pomočnika sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo. Predlog zakona smo poslali 10. junija 1974. Vprašala bi tovariša Marenka, če želi dati v imenu predlagatelja še ustno obrazložitev. (Ne želi.)

Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava predlog zakona v smislu 294. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po skrajšanem postopku.

Predlog zakona so obravnavali Odbor za družbenoekonomski razvoj Zbora združenega dela in Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj našega zbora ki sta dala skupno poročilo, Odbor za finance našega zbora in Odbor za finance Zbora združenega dela, ki sta prav tako dala skupno poročilo, ter Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako predložila pismeno poročilo. Želijo predstavniki odborov in Zakonodajno-pravne komisije še ustno obrazložiti svoja poročila? Ne želijo.

Opozoriti vas moram tudi v tem primeru, da gre za predlog zakona in da morate, če bomo soglašali s skrajšanim postopkom, spremembo besedila predložiti pismeno v obliki amandmaja in s podporo 10 delegatov. Kdo želi razpravljati? (Nihče.)

Najprej moramo odločiti o skrajšanem postopku. Kdor je za to, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta, da zakon obravnavamo po skrajšanem postopku, sprejet z večino glasov.

Ker ni amandmajev, prehajam na glasovanje o zakonu v celoti. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o dopolnitvi zakona o ustanavljanju in poslovanju hranilno-kreditnih služb kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij soglasno sprejet.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o davčnih olajšavah in drugih ugodnostih za kupce določenih obveznic federacije.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet. Kot svojega predstavnika je določil tovariša Jožeta Tepino, namestnika republiškega sekretarja za finance. Želi tovariš Tepina še ustno obrazložiti predlog zakona? (Da.)

Jože Tepina: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati. Pred vami je predlog odloka o potrditvi dogovora o priznavanju olajšav in

ugodnosti kupcem obveznic federacije, izdanih po zakonu o izdaji obveznic federacije v letu 1974.

Kot je znano, je federacija na podlagi zakona izdala obveznice v skupni vrednosti 2 milijardi 100 milijonov dinarjev za kritje dohodkov zveznega proračuna. Za te obveznice je predvideno 10% obrestovanje, razen tega pa so se republike dogovorile, ta medrepubliški dogovor imate pred seboj, da bi za hitrejši in uspešnejši plasma teh obveznic uredile tudi določene davčne olajšave na svojih območjih. Te naj bi veljale za vse uporabnike družbenih sredstev, druge organizacije, družbene pravne osebe in občane, ki kupujejo obveznice, in sicer v višini 6% od nominalne vrednosti kupljenih obveznic. Seveda pa ta davčna olajšava ne bi veljala za temeljni in posebni davek od prometa proizvodov, temeljni in posebni davek od plačil za storitve, davek iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja ter druge davke iz osebnega dohodka, ki se plačujejo pri izplačilu.

Upoštevač ta medrepubliški dogovor je Izvršni svet danes predložil predlog zakona o davčnih olajšavah in drugih ugodnostih za kupce določenih obveznic federacije. S tem zakonom se kupcem obveznic priznava posebna davčna olajšava v obliki znižanja v letu 1975 odmerjenega oziroma obračunanega davka. Davčna olajšava znaša do 6% nominalne vrednosti kupljenih obveznic. Predlog zakona konkretno opredeljuje, za katere davščine je oziroma za katere ni mogoče priznavati davčnih olajšav. Predvidevamo možnost, da od vseh prodanih obveznic, ki bi po dogovoru odpadle na našo republiko, to je v višini 348 milijonov dinarjev, lahko doseže davčne olajšave največ 20 milijonov dinarjev, seveda pod pogoji, da bi vsi kupci v polni meri izkoristili predvidene olajšave. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava zakon v smislu 294. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po skrajšanem postopku. Predlog zakona so obravnavali Odbor Zbora združenega dela za finance in Odbor našega zbora za finance, ki sta danes dala skupno poročilo, ter Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako predložila poročilo.

Vprašam poročevalca Odbora za finance, če želi dopolniti pismeno poročilo. Ne želi.

Vprašam poročevalca Zakonodajno-pravne komisije, če želi ustno dopolniti poročilo. Ne želi.

Pričenjam razpravo o predlogu, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku. Želi kdo besedo? Če nihče, dajem najprej na glasovanje predlog Izvršnega sveta, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog za skrajšani postopek soglasno sprejet.

Ker ni bilo vsebinske razprave in ker ni amandmajev, dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel predlog zakona o davčnih olajšavah in drugih ugodnostih za kupce določenih obveznic federacije.

Prehajam na 9. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o potrditvi dogovora o priznavanju olajšav in ugodnosti kupcem obveznic federacije, izdanih po zakonu o izdaji obveznic federacije v letu 1974.

Uvodno obrazložitev predstavnika predlagatelja tovariša Tepine ste že slišali. Predlog odloka so obravnavala ista telesa kot pri prejšnji točki dnevnega reda. Vsa poročila ste prejeli. Želijo predstavniki teh teles še ustno obrazložiti poročila? Ne želijo.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Če nihče, dajem predlog odloka na glasovanje! Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel predlog zakona o potrditvi dogovora o priznavanju olajšav in ugodnosti kupcem obveznic federacije, izdanih po zakonu o izdaji obveznic federacije v letu 1974.

Prehajam na 10. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o prepovedi nomadske paše.

Ta osnutek je predložil skupščini v obravnavo Izvršni svet, kot svojega predstavnika pa je določil tovariša Iva Marenka, pomočnika republiškega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo. Želi tovariš Marenk še ustno obrazložiti osnutek zakona? Ne želi.

Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava osnutek zakona v smislu 294. člena poslovnika Skupščine po skrajšanem postopku.

O tem osnutku so razpravljali: Odbor Zbora združenega dela za družbeno-ekonomski razvoj in Odbor našega zbora za družbeno-ekonomske odnose in razvoj, ki sta dala skupno poročilo, ter Zakonodajno-pravna komisija, ki je zboru prav tako predložila pismeno poročilo. Vprašam predstavnike teh teles, če želijo še ustno obrazložiti svoja poročila. Ne želijo.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Najprej se moramo izreči o predlogu Izvršnega sveta, da se osnutek zakona obravnava po skrajšanem postopku. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog za obravnavo po skrajšanem postopku soglasno sprejet.

Ker vsebinske razprave k osnutku zakona ni bilo, predlagam, da sprejme Zbor k osnutku zakona naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o prepovedi nomadske paše se sprejme.
2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet. Pri pripravi zakona naj upošteva vse predloge, ki so bili dani v razpravi do današnje seje zbora.

Kdor je za tak sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka.

Predlog zakona je predložil Izvršni svet. Kot svojega predstavnika je določil tovariša Iva Marenka, pomočnika republiškega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo. Želi tovariš Marenk predlog zakona še ustno obrazložiti? Prosim! Besedo ima tovariš Ivo Marenk.

I v o M a r e n k : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Živinoreja je, kot je znano, pri nas najpomembnejša kmetijska panoga, saj daje 70% dohodkov iz kmetijstva. V obdobju tekočega srednjeročnega plana je bil njen razvoj uspešen, saj se je število govedi povečalo od 493 tisoč

v letu 1970 na 538 tisoč konec lanskega leta. Odkup mleka je v tem obdobju narasel od 130 na 183 milijonov litrov letno, pri tem pa je porasel odkup iz kooperacije za 53 %, iz družbenega sektorja pa je padel za 1,4 %. Prireja mesa je narasla od 33 600 na 38 200 ton letno, živinoreja kot celota pa je dala približno 30 starih milijard izvoza. Pomembno je, da se je v prireji mesa izredno povečal delež mlade pitane govedi in da se je zboljšala tudi sestava osnovne črede. To pomeni, da je živinoreja ključna proizvodna in razvojna usmeritev v slovenskem kmetijstvu, kljub temu, da zaradi naravnih pogojev ni v ugodnem položaju za razvoj. Kar 2/3 slovenske površine predstavlja travnati svet, kar pomeni, da travniška krmna osnova za govedorejsko proizvodnjo ni le prednost, temveč nujna proizvodna osnova oziroma prirodna danost in v veliki meri tudi pogoj, da zemljišče ostane v kmetijski rabi.

Znano je, da so letošnji ekonomski premiki v svetu povzročili težave tudi v slovenskem kmetijstvu. Razumljivo je, da kljub ukrepom ne moremo ostati nedotaknjeni ob svetovnih gibanjih. Vendarle pa ugotavljamo, da nismo doživeli podobne krize, kot že večkrat v preteklosti, čeprav so ekonomske težave izredno velike.

Izvršni svet je položaj v mlečni proizvodnji in prireji mesa v letošnjem letu nekajkrat obravnaval in ugotovil, da so težave nastopile predvsem tudi v mlečni proizvodnji, ki je znotraj govedoreje še posebno občutljiva, saj je hkrati tudi pogoj za obstoj osnovne črede govedi. Na podlagi razprave je bil predlagan skupščini v sprejem zakon o ukrepih za pospeševanje mlečne proizvodnje, ki je uveljavljen na sistemski podlagi za tekoče srednjeročno obdobje že z dosedanjo premijo za mleko, razen tega pa se predlaga s 1. julijem še uvedba dodatne premije za mleko in namenski prispevek za modernizacijo družbene mlečne proizvodnje. Te ukrepe predlagamo predvsem zaradi delovanja stroškovne inflacije v zadnjem četrletju preteklega in prvi polovici letošnjega leta.

Znatno so porasle cene krmil in zlasti gnojil, nekoliko tudi osebni dohodki zaposlenih in drugi stroški, ki so povezani z mlečno proizvodnjo. Dvig stroškov je vsekakor nad ravnijo uskladitve odkupnih cen mleka sredi marca letos, ko se je minimalna odkupna cena dvignila od 0,55 na 0,65 dinarja po tolščobni enoti. Republika Slovenija je v medrepubliškem usklajevanju zastopala stališče, naj se minimalna odkupna cena poveča na 0,70 dinarja po tolščobni enoti, vendar predlog ni bil sprejet, saj mlečna proizvodnja predstavlja v drugih republikah in pokrajinah le dopolnilno dejavnost tržni rastlinski proizvodnji. V republiki Sloveniji pa je mlečna proizvodnja, kot rečeno, vezana na travniško gospodarstvo in je zlasti v nekaterih območjih, Kočevju, Postojni, na Ljubljanskem barju in v alpskem svetu pogoj, da se ta zemljišča tudi produktivno izrabljajo.

Rast stroškovne inflacije v zadnjih mesecih je celotno živinorejsko, še zlasti pa mlečno proizvodnjo prizadela do takšne mere, da je ogrožena zlasti v družbenem sektorju in na specializiranih kmetijah. V pogojih, ko se administrativno določa minimalna odkupna cena in se predpisujejo najvišje maloprodajne cene mleka in mlečnih izdelkov, je nujno, da se proizvajalcem zagotovi ustrezna kompenzacija, da bi ohranili osnovno čredo in zagotovili redno oskrbo tržišča z mlekom in mlečnimi izdelki.

Izvršni svet ocenjuje, da reševanje ekonomskega položaja v proizvodnji mleka ni mogoče na podlagi popravka odkupnih cen, ne le zaradi določb medrepubliškega dogovora o politiki cen, temveč predvsem zaradi potrebe po za-

drževanju rasti življenjskih stroškov in zaradi antiinflacijskega programa, ker je predvideno, da se vprašanje vpliva stroškovne inflacije na standard maksimalno rešuje prek kompenzacij, vsaj za določene prehrabne proizvode, med katere gotovo sodi tudi mleko.

Gibanje odkupa mleka v letošnjem letu kaže, da se sedanji položaj proizvajalcev že odraža na količini razpoložljivega mleka na tržišču. V prvi polovici leta je odkup porastel le za 2%. Ob dejstvu, da Jugoslavija kot celota ne odkupi zadostnih količin mleka, saj uvaža letno znatne količine masla in mlečnega prahu, v posameznih kritičnih obdobjih pa celo konzumno mleko, je tedaj nujno zagotoviti izvajanje srednjeročnega programa pri proizvodnji in odkupu mleka oziroma neposredno ukrepati, da bi se program uresničil.

V tem smislu Izvršni svet predlaga, kot rečeno, sprejem zakona o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka, ki uvaja poleg dosedanje tudi dodatno premijo, ki naj bi znašala 0,20 dinarja na liter mleka za vse proizvajalce. To pomeni, da ostajata cena in premija za mleko enaki za vse proizvajalce v Sloveniji.

Zaradi dejstva, da družbeni sektor zagotavlja letno 20 do 25% tržnih količin mleka, da razpolaga z osnovno čredo izredno visoke plemenske vrednosti in s površinami, ki bi v primeru ukinitve mlečne proizvodnje postopoma ostale neobdelane, zlasti v nekaterih območjih Slovenije, je predlagano, da se družbenim mlečnim farmam izplačuje tudi namenski prispevek v poslovni sklad, ki naj bi nadomestil nizko obračunano amortizacijo objektov, opreme in osnovne črede. Ta sredstva naj bi se izplačevala pod pogojem, da se pripravijo in potrdijo programi modernizacije govedorejske proizvodnje v družbenem sektorju, ki naj bi postopoma omogočili racionalnejšo in ekonomsko bolj utemeljeno proizvodnjo mleka v družbenem sektorju kot doslej. Namenski prispevek tako pomeni družbeno podporo temeljiti konceptijski in tehnološki usmeritvi družbenih mlečnih farm k dograditvi, izboljšanju organizacije proizvodnje, vnašanju nove tehnologije in k boljši izrabi strokovnih zmogljivosti, predvsem pa k temeljitejši izrabi surovin domačega izvora. To hkrati pomeni poseg za odpravo neugodnih gibanj v družbeni mlečni proizvodnji, ki že vrsto let znižuje stalež krav, ker nima zadostne materialne podpore za temeljito rekonstrukcijo proizvodnih zmogljivosti.

Predlagatelj računa še na podporo občin in gospodarstva samega. Izvršni svet priporoča občinam, da s konkretno materialno podporo ob likvidaciji državne kapitala na občinski ravni podprejo preusmeritev govedorejske proizvodnje na družbenih obratih in v kooperaciji, slednji zlasti še v hribovskih predelih. Občine so že doslej z obrestno benefikacijo, davčnimi olajšavami in prispevki za sofinanciranje kmetijske pospeševalne službe odločilno prispevale k modernizaciji govedorejske proizvodnje v zasebnem sektorju, to je v kooperaciji, ki ima zadnja leta lepe uspehe. Na ta način je mogoče reševati tudi posebne proizvodne, razvojne in socialne probleme v določenih pogojih. Menim, da ne terjam preveč, če vas, tovarišice in tovariši delegati prosimo za takšno podporo v občinah in gospodarskih organizacijah tudi v prihodnje.

Ukrepi, ki naj bi bili sprejeti na podlagi predloženega zakona za kooperacijski in družbeni sektor v obliki neposredne materialne intervencije s strani republike, pa ne morejo biti uspešni, če ne bodo hkrati sprejeti vsi ukrepi, ki jih predlaga Izvršni svet. Predvsem velja opozoriti na ukrepanje na ravni občin. Na ravni kmetijske razvojne skupnosti naj bi se v dogovorih z bankami zagotovili za mlečno proizvodnjo v družbenem sektorju in v kooperaciji ugod-

nejši kreditni pogoji, ki naj bi razbremenili proizvodnjo predvsem previsokih anuitet. Živinorejski poslovni skupnosti je omogočeno, da se kvalitetnejše telice premirajo v letošnjem letu z znatnejšimi zneski, kar naj bi omogočilo predvsem hitrejšo izboljševanje osnovne črede.

Ustrezno ukrepati je potrebno tudi v organizacijah združenega dela, kjer naj bi se zagotovilo solidarno pokrivanje indirektnih stroškov s strani vseh temeljnih organizacij oziroma naj bi se zagotovila temeljnimi organizacijam govedorejske proizvodnje ustrezna udeležba pri najemanju kreditov za sanacijo. Na podlagi nove ustave je nujno, da pride do ustrezne delitve ustvarjenega dohodka tudi na črti proizvodnja—predelava—trgovina, kar pomeni, naj bi se dohodek mlekarn, v skladu s tekočim in minulim delom, delil temeljnimi organizacijam združenega dela v družbenem sektorju in kooperaciji za pospeševanje proizvodnje mleka. Zato je nujno, da se dobavitelji organizirajo v poslovnih in drugih skupnostih.

Vsekakor je potrebno združevati tudi posamezne strokovne funkcije temeljnih organizacij združenega dela v mlečni proizvodnji, da bi se tako največji raziskovalni dosežki lahko čim hitreje prenesli v proizvodnjo. Celoten sklop ukrepov naj bi tako prispeval, da bi se v drugi polovici leta povečal odkup mleka zlasti iz kooperacije in nadaljeval proces modernizacije, na podlagi razvojnih programov, ki so jih sprejele temeljne organizacije združenega dela v kmetijstvu neposredno in združene v kmetijski razvojni skupnosti.

Vsi ukrepi, ki jih trenutno sprejema republika, in ukrepi, ki jih je že sprejela, naj omenim spremembo dela obratnih kreditov v dolgoročne kredite za obratna sredstva, dodelitev sredstev za premiranje telic, podpora živinorejskemu pospeševalnemu skladu, nedvomno ne zadoščajo, da bi se vsi proizvajalci, zlasti v družbenem sektorju, brez korenitih ukrepov v temeljnih organizacijah združenega dela, lahko v bodoče ekonomsko stabilizirali do takšne mere, da bi bila trajno zagotovljena ekonomičnost mlečne proizvodnje. Menimo, da je potrebno breme ukrepov prenesti na vse ravni, hkrati pa z ukrepi za povečanje produktivnosti dela doseči večjo rentabilnost mlečne proizvodnje.

Nekateri ukrepi, ki so bili sprejeti v okviru prizadevanj za uresničenje tekočega srednjeročnega plana za pospeševanje razvoja kmetijskih kooperacij, omenim naj benefikacijo obrestne mere, posebna sredstva za sofinanciranje pospeševalne službe, sredstva za razširjeno reprodukcijo v kooperaciji, davčne olajšave kmetom investitorjem, nedvomno terjajo, da se za sanacijo družbenih mlečnih farm sprejme še poseben ukrep, namenski prispevek. Podpora, ki so jo predlogi Izvršnega sveta doživeli v sedanji razpravi, kaže, da so ukrepi nujni oziroma da je bil izražen izredno širok družbeni interes za ohranitev osnovne črede oziroma za stabilizacijo mlečne proizvodnje.

Naj na koncu ponovim, da ne predlagamo dvojnih cen, za mleko iz družbenega sektorja in iz kooperacije. Sodimo, da je v splošnem interesu, da se energično poseže v zmanjšanje staleža krav v družbenih proizvodnih obratih, kar je izrednega pomena za razvoj celotne govedoreje v republiki, z dodatno finančno pomočjo na podlagi sanacijskih programov, pri čemer je merilo za uspeh gospodarske intervencije proizvodni liter mleka.

Predlagatelj sodi, da iz ekonomskih in razvojnih razlogov ni mogoče več dopuščati stagnacijo proizvodnje v družbenem sektorju in relativno nezadostno povečevanje produktivnosti dela zaradi prepočasnega uvajanja najsodobnejše tehnologije, kajti to terja znatna finančna sredstva. Nadaljnja stagnacija bi brez dvoma postala tudi zavora za nadaljnji razvoj kooperacije v tem temeljnem delu

kmetijske proizvodnje v SR Sloveniji, kjer smo imeli v zadnjih letih, kot rečeno, velike rezultate pri specializaciji proizvodnje in pri rasti produktivnosti dela. Zato je tehnološka in ekonomska sanacija nujna in v interesu ne le potrošnikov mlekarke industrije, temveč tudi kmetov živinorejcev, kar zelo jasno zahtujejo tudi zadnje kongresne resolucije.

Glede na nujnost uvedbe ukrepov v sedanjem položaju Izvršni svet predlaga, da se predlog zakona sprejme po hitrem postopku. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Marenk. Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava predlog zakona v smislu 294. in 296. člena poslovnika po skrajšanem postopku.

Najprej bomo razpravljali in glasovali o tem predlogu. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če nihče, dajem predlog na glasovanje. Kdor je za to, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko). Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku, soglasno sprejet.

K predlogu zakona ste prejeli tudi gradivo Republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo o ekonomskem položaju proizvodnje mleka v SR Sloveniji, ki podrobneje pojasnjuje aktualna vprašanja proizvodnje mleka v naši republiki in smeri njihovega reševanja.

Danes ste na klop prejeli tudi stališča in sklepe kmečke sekcije pri Republiški konferenci SZDL, ki jih je sprejela na svoji 5. seji 21. junija 1974, in informacijo skupine delegatov iz občine Jesenice.

Predlog zakona so obravnavali: Odbor Zbora združenega dela za družbeno-ekonomski razvoj in Odbor našega zbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, ki sta dala skupno poročilo, Odbor za finance Zbora združenega dela in Odbor za finance našega zbora, ki sta prav tako dala skupno poročilo, ter Zakonodajno-pravna komisija. Vprašam predstavnike teh teles, če želijo še ustno dopolniti svoja poročila. Ne želijo.

Na podlagi predloga zakona in vseh poročil skupščinskih in zborovskih teles ter ostalega gradiva, ki ste ga prejeli, pričenjam razpravo. Opozarjam, da gre za predlog zakona in da je morebitne spreminjevalne predloge potrebno dati v obliki amandmaja. Kdo želi besedo? Prosim!

Besedo ima tovariš Savo Vovk, delegat iz Kočevja.

Savo Vovk: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati. Moja delegacija mi je naložila dolžnost, da spregovorim nekaj besed o družbenem sektorju kmetijstva, predvsem o družbeni mlečni proizvodnji.

Pozabljamo na napore Republiškega sekretariata za kmetijstvo in gozdarstvo, predvsem pa Izvršnega sveta, da sta tako hitro sestavila zakonski predlog. Vendar, ta pereča problematika se je zastavljala že ob koncu leta 1973 in o njej so jih nekatera družbena podjetja nenehno obveščala in jih nanjo opozarjala, tako da pojasnila, da je do tega prišlo šele v zadnjem času, ne morem sprejeti. Vsekakor pa smo v družbeni proizvodnji v takšnih razmerah, da ne moremo več čakati. Pred nami so polletne bilance in je potrebno vse finančne rezultate, predvsem v negativni pokrivati. Menim, da je ta zakon poslovni zakon, to je zakon o kompenzacijah. Zakon bi se lahko imenoval tudi drugače in ne pospeševanje mlečne proizvodnje. Poznamo vse resolucije kongresov in tudi ostala določila, kako se v naši socialistični družbi mora poslovati.

Glasoval bom za ta zakon, ker je bolje imeti takšnega, kot pa biti brez njega. Besedilo podpiram v celoti. Predlagam pa, da bi ta zakon začel veljati 1. januarja 1974, v 4. členu pa naj se 25 milijonov dinarjev nadomesti s 50 milijoni dinarjev.

Upam, da veste, da pri nas raste samo trava. Zato se ne moremo preusmeriti v rastlinsko ali drugo specializirano proizvodnjo ali v kooperacijo. Na tem območju je namreč zelo malo kmetov in še ti so revni.

V družbenem sektorju sem od 1950. leta, od prvega dneva pa sem zaposlen v mlečni proizvodnji. Zato si upam trditi, da po strokovni in po plansko-ekonomski plati, ne bom in da še nikoli nisem dajal nobenih napačnih podatkov naši družbi. Ne bom ponavljal vseh argumentov, ki jih je navedel predlagatelj. Prikazal je dovolj resno stanje. Poudariti želim, da s tem zakonom ne bomo rešili problematike družbenega sektorja. Upam si celo trditi, da tudi zasebnega sektorja ne. Dosegli smo šele 4500 preusmerjenih kmetij, če pa se spomnimo plana, bi jih moralo biti 70 000. Zdaj so preusmerjali bogate; mogoče je bila to faza kapitalizacije zasebnega sektorja. To ni pravo posodobljanje. Koliko nam je tega še ostalo?

Glede družbenega sektorja, navajam ugotovitev Zavoda za ekonomiko pri Kmetijskem inštitutu Slovenije, ki pravi, da so stroški pri litru mleka glede na obstoječo tehnologijo realni. Dodatna premija 20 dinarjev za liter in razvojna premija 30 dinarjev za liter le delno rešujeta razliko pri proizvodnih stroških. Ocena tega zavoda in vseh družbenih farm v Sloveniji pa je naslednja: cena proizvodnje v letu 1974 je za liter mleka 325 S dinarjev. Sedaj prejemo za liter mleka, če ima 3,7 % toščice, 276 dinarjev. Razlika je 119 dinarjev pri litru mleka. Pri nas proizvedemo v družbenem sektorju 7 milijonov 200 tisoč litrov mleka. Sami si lahko ustvarite podobo, v kakšni situaciji smo. Priznanih nam je 276 in dodatnih 50 dinarjev, to je 326 dinarjev. Za naprej nam še vedno ostane 6 dinarjev negative, za nazaj pa 119 dinarjev.

Preveč velik davek bi to bil za vse, če bi se sklicevali na solidarnost posameznih enot. Do sedaj smo bili solidarni znotraj kmetijstva, po novi ustavi pa bi morali biti v vsem našem združenem podjetju. Naše podjetje je namreč kmetijsko in gozdarsko.

Del te solidarnosti bi morale prispevati tudi banke.

Nekatere ocene so še vedno poenostavljene in preveč optimistične. Svoje čase smo trdili, da bomo rentabilni, če bodo krave imele 4000 litrov mleka. Sedaj trdimo, da morajo imeti 5000 ali več litrov mleka. V našem podjetju smo imeli lani 4491 litrov, letos pa bomo imeli 4600 litrov več pri skupnem številu 1650 krav. Ugotavljamo, da stroški izven kmetijske proizvodnje rastejo hitreje, kot se vrednoti delo v kmetijski proizvodnji, ne glede na to, ali gre za družbeni sektor ali za zasebni sektor. Verjetno je temu domu znano stanje kmetijstva v Jugoslaviji in na živinorejskem področju še posebej, kakor tudi to, da če se ne priznajo stroški proizvodnje, če se razvrednoti delo, da mora republika s svojimi ukrepi skrbeti za en in drugi sektor.

O rešitvah, ki jih ta zakon nakazuje za pospeševanje proizvodnje mleka, naša delegacija meni, da so le parcialne ter da se pri tem ne sme ostati. Če bo ostalo le pri tem, ne bo potrebnega interesa za nadaljnjo sanacijo, vsekakor pa ne za nadaljnje investiranje. Da je tako, že kažejo nekatera podjetja in kombinati. Ne bom jih našteval. Vsi vedo, zakaj je bilo pred nedavnim še 20 000 tisoč krav, sedaj jih je pa le še 11 000. Ponovno prosim, da skrbno pretehtamo, ali ne bi kazalo sprejeti dopolnilo, da bi se predloženi zakon uporabljal od 1. januarja 1974.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Vovk.

Dovolila bi si, zlasti ob tem zadnjem predlogu, opozoriti na določilo naše ustave, po katerem predpisi in drugi splošni akti, ki jih sprejemamo, ne morejo imeti retroaktivnega učinka. Zaradi tega verjetno taka prizadevanja ne bodo rodila uspeha, saj bi naša Zakonodajno-pravna komisija vsekakor posegla v smislu zaščite zakonitosti.

Tovariš Vovk, vi želite nadaljevati razpravo? (Ne.) Želi še kdo razpravljati? Tovariš Marenk, prosim!

Ivo Marenk: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Odgovoril bom na nekatera vprašanja tovariša Vovka iz Kočevja. Izvršni svet pozna, kot sem že rekel, težak ekonomski položaj proizvajalcev mleka. Zato je zavzel pri medrepubliškem usklajevanju stališče, naj bo uskladitev minimalne odkupne cene uskladitev na višji nivo. Vendar zaradi razlogov, ki sva jih oba omenila, to je, da je položaj mlečne proizvodnje v drugih republikah drugačen prav zaradi značaja in večje akumulacije rastlinske proizvodnje, s predlogom ni uspel. Zato smo že takrat začeli razmišljati, da bi ustrezno ukrepali.

Glede predloga, da naj bi zakon veljal od 1. 1. 1974, mislim, da je točno pojasnilo tovarišice predsednice, da bi retroaktivno delovanje zakona zelo težko ustavno utemeljili. Poleg tega pa velja še opozoriti na to, da za to ni sredstev. Že za izvedbo predlaganega zakona je Izvršnemu svetu potrebno pooblastilo, da v primeru potrebe najame kredit in se tako zadolži že na sredstva prihodnjega leta.

Temeljno vprašanje tovariša Vovka, o katerem bi želel spregovoriti nekoliko več, je pa vprašanje, ali bo mlečna proizvodnja s tem zakonom rešena ali ne. Mislim, da zakon, kot sem že rekel v uvodni besedi, te rešitve ne prinaša, ker je samo del kompleksnih ukrepov, ki bi jih morali sprejeti. Pri teh pa naj ne bi šlo le za materialno intervencijo in kompenzacijo, ampak za družbeno mobilizacijo na vseh ravneh. Znotraj gospodarstva, zlasti v odnosih med organizacijami združenega dela in v odnosih med predelavo, trgovino in kmetijsko proizvodnjo, se morajo uresničiti novi proizvodni odnosi z delitvijo dohodka po vložnem sedanjem in minulem delu.

V tem smislu seveda Izvršni svet ponovno opozarja občine, organizacije združenega dela, druge asociacije, razvojne skupnosti in banke na potrebo ukrepanja in na potrebo po dogovarjanju z mlekarnami. Mislim, da je nujno uresničevati predvsem ustreznejše nove odnose, na podlagi ustave. Le na ta način bo mogoče dobiti bitko za ekonomičnejšo proizvodnjo tudi v kmetijstvu, za večjo produktivnost, za večjo proizvodnjo mleka. Hvala lepa!

Predsednica Mara Žlebnik: Prosim predstavnika Zakonodajno-pravne komisije, da k problemu, ki ga je sprožil tovariš Vovk, pove svoje stališče!

Eva Naglič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Zakonodajno-pravna komisija je v zvezi z vprašanjem vzratne veljavnosti zakona že obravnavala podobne probleme. Mislim, da je taka veljavnost v skladu z ustavo o tistih primerih, kjer je dan utemeljen družbeni interes. Po drugi strani pa z vzratno veljavnostjo ne sme priti do oškodovanja prizadetega. V takih primerih ustava dopušča vzratno veljavnost predpisa.

Predsednica Mara Žlebnik: Tovarišica Nagličeva! Torej bi zakon lahko veljal od 1. januarja 1974?

Eva Naglič: V drugem odstavku 259. člena republiške ustave piše: »Samo iz posebno utemeljenih razlogov se lahko določi, da začne predpis ali splošni akt veljati prej kot osmi dan po objavi ali istega dne, ko je bil objavljen.«

Kolikor gre torej za utemeljeno družbeno korist, potem Zakonodajno-pravna komisija najbrž ne bi vztrajala pri splošnem stališču, da zakon ne more imeti vzratne veljavnosti in bi, ob že navedenih pogojih, predlagana sprememba mogla biti sprejeta. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa! Problema, kot vidim, ne bomo mogli rešiti z dialogom. Gre za korist, ki bi jo imel proizvajalec mleka, na drugi strani gre za obremenitev drugega partnerja, ki pa teh sredstev nima.

Tovariš Vovk, če vztrajate pri predlogu, morate po določbah poslovnika predložiti pismeni amandma, ki ga mora s podpisi podpreti 10 delegatov. V tem primeru bi se morala sestati Zakonodajno-pravna komisija.

Tovariš Vovk, prosim!

Savo Vovk: Mislim, da vsi poznamo probleme. V kmetijstvu še vedno plačujemo posojilo z odplačilno dobo 6, 7 do 10 let. V kmetijstvu gre za kapitalne investicije. Krava stane 15 do 20 tisoč din. Za 15 tisoč ne dobite niti dolenjske sivke. Menim, da bi lahko spremenili v zakonu datum. Pri tem pa ne bodimo preveč formalni!

Predsednica Mara Žlebnik: Tovariš Vovk! Procedura vendarle mora biti, pa če jo imamo radi ali ne. Če imate namen predložiti amandma, vam bo pomagal pomočnik sekretarja. Prosim, tovariš Slavko Kržan!

Slavko Kržan: Moramo se zavedati, da je potrebno zagotoviti 25 milijonov din, če sprejmemo ta predlog kot amandma. Mislim, da je treba, preden se odločimo o amandmaju, dobiti tudi garancijo za ta sredstva. Zato naj sekretar pojasni, ali je ta sredstva mogoče zagotoviti ali ne.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Kržan. Prosim, tovariš Juršič!

Stanko Juršič: V smislu 290. in 292. člena poslovnika skupščine mora povedati svoje mnenje o tem amandmaju Odbor za finance. Ker člani odbora niso navzoči, to ni mogoče. Pripomnil bi še to, da je odbor danes zjutraj zasedal v okrnjeni sestavi. Razpravljali smo o stališčih skupin delegatov iz treh občin, ki predlagajo, da naj bi se ta zakon razširil tako, da bi tudi zasebni kmetijski proizvajalci mleka kooperanti dobili za modernizacijo proizvodnje mleka 30 par za liter. Ugotovili smo, da bi bilo za to potrebnih še 22 milijonov dinarjev. Po daljši razpravi o tem, od kod ta sredstva, smo videli, da proračun tega ne zmore. Zato menim, da odbor tudi glede tega amandmaja verjetno ne bi zavzel drugačnega stališča.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Juršič! Ali nadaljujemo razpravo ali pa počakamo, da bodo predlagatelji predložili amandma? Prosim, tovariš Lakner!

Lojze Lakner (iz klopi): Predlagam, da nadaljujemo razpravo, ker je že pozno.

Predsednica Mara Žlebnik: Želi mogoče o predlogu zakona še kdo razpravljati? (Ne.)

Prekinjam razpravo o tej točki dnevnega reda. Predlagam, da preidemo k razpravi o 20. in naslednjih točkah dnevnega reda, ker nas čakajo delegati Družbenopolitičnega zbora, ki je zasedal hkrati z našim zborom, pa je sejo že končal. Obravnavali smo iste zakone, ki morajo biti v obeh zborih sprejeti v enakem besedilu. Ali se zbor strinja s tem predlogom? (Da.)

Prehajamo k 20. točki dnevnega reda, to je k predlogu zakona o potrditvi dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic naravnih nesreč.

Prosim predstavnika predlagatelja, da da uvodno obrazložitev. Tovariš Tepina, prosim!

Jože Tepina: Tovarišice in tovariši delegati! Dogovor, ki vam ga danes predlagamo v potrditev, je pravzaprav rezultat dveletnega dela. To delo se je začelo na iniciativo Zvezne konference Socialistične zveze delovnega ljudstva, in to v času, ko je več republik, med drugimi tudi našo, prizadelá poplava in toča. Glavne značilnosti tega dogovora so, da se sredstva solidarnosti zbirajo za odpravo posledic večjih naravnih nesreč, kot so potresi, poplave in druge nesreče. Sredstva v svojih predpisih predvidejo republike in pokrajini, prelivanje teh sredstev med republikami se izvaja le za odpravo posledic večjih potresov in poplav.

Vsaka republika in pokrajina se je zavezala, da bo s svojimi akti zagotovila, da se bodo na njenem območju vsako leto zbrala sredstva solidarnosti najmanj v višini 0,2 % od družbenega proizvoda celotnega gospodarstva republike oziroma pokrajine za preteklo leto. Obveznost izločanja v sredstva solidarnosti pa preneha, ko ta sredstva dosežejo višino 2 % družbenega proizvoda celotnega gospodarstva republike oziroma avtonomne pokrajine v letu poprej. Sredstva solidarnosti se med drugim oblikujejo tudi iz dohodkov, doseženih s prodajo znamk solidarnosti v tednu solidarnosti od 26. julija do 1. avgusta, od prispevkov delovnih ljudi in občanov ter iz drugih virov, ki jih bodo določile republike in pokrajine. Način vplačevanja in vodenja teh sredstev na posameznih računih bodo predpisale republike in pokrajine.

Sredstva solidarnosti se uporabljajo za pomoč drugi republiki oziroma pokrajini v primeru, če je ta zaradi večjega potresa ali večjih poplav pretrpela škodo, ki znaša več kot 3 % družbenega proizvoda njenega celotnega gospodarstva, doseženega v prejšnjem letu. O konkretni pomoči ob posamezni nesreči se bodo republike in pokrajine dogovorile za vsak primer posebej.

Dovolite mi, prosim, še nekaj besed o zakonu o tednu solidarnosti, ki ga bomo obravnavali v naslednji točki dnevnega reda. Ta zakon je v skladu s sklenjenim medrepubliškim dogovorom in predvideva, da bi bil teden solidarnosti od 26. julija do 1. avgusta. Datum 26. julij 1963 nas spominja na naravno nesrečo v Skopju. Zaradi tega tudi predlagamo, da se ta zakon sprejme po hitrem postopku, da bi že v letošnjem letu lahko na ta dan začeli teden solidarnosti. V tem tednu se predvideva prodaja znamk za vse poštné pošiljke, za vstopnice za vse kulturne, zabavne, športne in druge prireditve. Cena oziroma vrednost teh znamk je diferencirana. Znamke za poštné pošiljke bodo po 0,30 dinarja, za vstopnice za kulturne, zabavne, športne in druge prireditve pa po 1 dinar. Sredstva, ki bi jih nabrali s pomočjo teh znamk, bi se zbirala na posebnem računu pri Službi družbenega knjigovodstva. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Tepina!

Predlog odloka smo vam posredovali danes na klop. Predlog odloka je obravnavala Zakonodajno-pravna komisija, ki je Zboru predložila pismeno poročilo, ter Odbora za finance našega zbora in Zbora združenega dela, ki sta prav tako predložila pismeno poročilo.

Želi mogoče predstavnik odbora še ustno obrazložiti stališče odbora? (Ne.)

Začenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Končujem razpravo in prehajam na glasovanje o predlogu odloka.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko. (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo predlog odloka o potrditvi dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledice naravnih nesreč soglasno sprejeli.

Prehajamo na 21. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o tednu solidarnosti, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet.

Uvodno besedo tovariša Tepine ste slišali. Predlog zakona smo vam danes posredovali na klop. Izvršni svet predlaga, da se zakon sprejme v smislu 298. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po hitrem postopku.

Zakon pomeni uresničitev 7. člena dogovora o oblikovanju sredstev za odpravljanje elementarnih nesreč.

Najprej bomo razpravljali in glasovali o predlogu Izvršnega sveta, da se zakon sprejme po hitrem postopku. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Končujem razpravo in dajem predlog Izvršnega sveta, da se zakon o tednu solidarnosti obravnava po hitrem postopku, na glasovanje. Kdo je za to? (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da se s predlogom Izvršnega sveta strinjate. Zato bomo obravnavali zakon v zadnji fazi, to je kot predlog zakona.

O tem zakonu so razpravljali isti odbori in Zakonodajno-pravna komisija. Želi morda predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne.)

Začenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Končujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o tednu solidarnosti.

Prehajamo na 22. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o obveznostih plačevanja prispevka za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti za leto 1974, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet.

Kot svojega predstavnika je določil tovariša Jožeta Tepino, ki bo imel uvodno besedo.

J o ž e T e p i n a : Tovarišice in tovariši delegati! Predlog zakona, za katerega tudi predlagamo, da se sprejme po hitrem postopku, ima namen zapolniti tisto vrzel, ki je nastala, ker niso vsi zavezanci podpisali samoupravnega sporazuma.

Po tem zakonskem predlogu bodo zavezanci, to je organizacije združenega dela, delovni ljudje in drugi občani, ki niso pristopili k samoupravnemu sporazumu, v letu 1974 plačevali prispevke v višini oziroma po stopnjah, ki jih določa

samoupravna interesna skupnost. Mnenja smo, da je primerneje, da se to vprašanje uredi v okviru samoupravne interesne skupnosti kot pa neposredno z zakonom, saj je bil tudi celoten postopek določanja sredstev za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti izpeljan na samoupravni osnovi v okviru samoupravnih interesnih skupnosti. Pri tem pripominjamo, da se višina prispevkov za skupnosti pokojninskega in invalidskega ter zdravstvenega zavarovanja že nekaj let samostojno določa v okviru samoupravnih interesnih skupnosti.

Ta predlog zakona predvideva tudi možnost, da samoupravne skupnosti v svojem okviru oprostijo plačevanja prispevkov oziroma določijo olajšave pri plačevanju prispevkov za tiste zavezance iz prejšnjega člena, ki so že po dosedanjih predpisih oproščeni plačevanja teh oziroma podobnih prispevkov. V mislih imam na primer invalidske delavce. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Tepina! Izvršni svet predlaga, da skupščina sprejme zakon po hitrem postopku v smislu člena 298 poslovnika Skupščine SR Slovenije. Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.)

Dajem predlog, da se zakon obravnava po hitrem postopku, na glasovanje! Kdor je za to, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da se zbor strinja s predlogom Izvršnega sveta, da se zakon obravnava po 298. členu poslovnika po hitrem postopku.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Želita poročevalca še ustno obrazložiti stališča? (Ne.)

Začenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Končujem razpravo.

Ker ni amandmajev, glasujemo o predlogu zakona v celoti! Kdor je za to, da se zakon sprejme, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o obveznosti plačevanja prispevkov za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti za leto 1974.

Prehajamo na 23. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o uvedbi posebnega republiškega davka od plačil za določene storitve, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet.

Kot svojega predstavnika je določil tovariša Jožeta Tepino. Prosim za uvodno obrazložitev!

Jože Tepina: Tovarišice in tovariši delegati! S predloženim zakonom nadomeščamo zakon o začasni ureditvi plačevanja temeljnega davka od plačil za storitve, ki je prenehal veljati 30. 6. 1974. Veljavnost zakona je bila pred tem trikrat podaljšana. Dokončno obvestilo, da zvezni izvršni svet ne bo sprejemal ukrepov za podaljševanje veljavnosti oziroma drugih ukrepov v tej zvezi, je bilo dano na zadnji seji medrepubliškega komiteja za področje financ 26. junija 1974. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je glede na to 28. junija tega leta obravnaval in sprejel osnutek, ki ga danes predlaga v obravnavo in odločanje pristojnim zborom Skupščine.

Poudariti moram, da je ukinitvev davka v skladu s stališči, za katere se je SR Slovenija dosledno zavzemala v vseh dosedanjih razpravah. Ker je uve-

ljavljen sistem obdavčevanja dohodka temeljnih organizacij združenega dela, ni sprejemljivo, da bi zadrževali to davčno obliko, razen če so predmet obdavčitve dejavnosti, ki so po svoji vsebini dejansko čiste storitvene dejavnosti.

Predlagana rešitev temelji na naslednjih izhodiščih:

1. Iz doslej obdavčenih poslov in storitev so izločeni vsi posli, ki so vezani na promet blaga in obdavčitev je omejena izključno na tiste dejavnosti, ki imajo značaj čiste storitve.

2. Obdavčitev naj bi bila po predlogu povsem enaka dosedanji, tako glede višine davka kot glede drugih pogojev, pod katerimi se davek plačuje.

3. Predlagana ureditev je začasna, in to za obdobje druge polovice letošnjega leta. Hkrati s sprejetjem navedenega zakona bodo proučene možnosti, da bi se v okviru sistema obdavčevanja dohodka temeljnih organizacij združenega dela izoblikovale ustrezne rešitve, s čimer bi potreba po urejanju tega problema s prometnim davkom odpadla. Predvideni efekt tega zakona za drugo polletje je ocenjen na približno 25 milijonov dinarjev, pri čemer pretežni del odpade na obdavčitev zastopniških provizij.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala lepa, tovariš Tepina! Izvršni svet predlaga, naj se zakon obravnava po hitrem postopku, to je v smislu 298. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije. Želi kdo o tem razpravljati? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje! Kdor je za to, da se predlog zakona obravnava po hitrem postopku, naj dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.) Ugotavljam, da je Zbor z enim vzdržanim glasom odločil, da obravnavamo zakon po 298. členu poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Zakon sta obravnavala Odbor za finance našega zbora in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala pismeni poročili. Vprašujem predstavnike, če želijo še ustno obrazložiti stališča. Eva Naglič, prosim!

E v a N a g l i č : Tovarišice in tovariši delegati! Zakonodajno-pravna komisija Skupščine SR Slovenije je na seji dne 1. julija 1974 obravnavala predlog zakona o uvedbi posebnega republiškega davka od plačil za določene storitve, ki ga je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

V načelni razpravi je komisija menila, da bi bila potrebna večja koordinacija med republiškimi in zveznimi organi o tem, kdaj preneha veljavnost posameznega zveznega zakona oziroma kdaj se ukinjajo posamezni davki, da bi bilo mogoče še v ustreznem časovnem obdobju posamezno področje urediti z republiškim zakonom, predvsem za tiste zavezance, ki bi z ukinitvijo temeljnega davka od plačil in storitev prišli v ugodnejši položaj od drugih zavezancev. S tem zakonom se sicer za kratek čas uveljavlja retroaktivna veljavnost, čeprav so podobne obremenitve veljale po zveznem zakonu že doslej.

Zaradi te ugotovitve bi bilo v bodoče potrebno, da predlagatelj predloži ustrezen predpis Skupščini SR Slovenije tako, da je mogoč 8-dnevni rok za začetek veljavnosti zakona, saj ustava SR Slovenije določa, da samo iz posebno utemeljenih razlogov lahko začne veljati predpis prej kot 8. dan po objavi ali istega dne, ko je bil objavljen. V konkretnem primeru poseganje za nazaj ne bi bilo potrebno, če bi bil predložen zakon pravočasno posredovan skupščini.

V obravnavi po členih je komisija sprejela amandma k 4. členu: na koncu tega člena naj se pika nadomesti z vejico in doda naslednje besedilo:

»uporablja pa se od 1. 7. 1974«. Dopolnitev je potrebna zato, ker se ta davek uvaja 1. julija 1974, zakon pa začne veljati naslednji dan po objavi. Objavljen pa bo v Uradnem listu po 1. 7. 1974. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovarišica Nagličeva! Začenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Ker nihče ne želi razpravljati, končujem razpravo.

Najprej se moramo odločiti o amandmaju, ki ga je predložila Zakonodajno-pravna komisija k 4. členu, da se na koncu tega člena pika nadomesti z vejico in doda besedilo: »uporablja pa se od 1. 7. 1974«. Kdor je za ta amandma Zakonodajno-pravne komisije, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma Zakonodajno-pravne komisije k 4. členu sprejet.

Ker drugih amandmajev ni, prehajamo na glasovanje o zakonu v celoti. Kdor je za to, da se predlog zakona sprejme, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel predlog zakona o uvedbi posebne republiškega davka od plačil za določene storitve.

Nadaljevali bomo z razpravo o 11. točki dnevnega reda. Ugotavljam, da je tovariš Vovk, ki ga podpira več kot 10 delegatov, predložil k zakonu o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka naslednja amandmaja:

1. k 4. členu: v tretji vrsti naj se številka 25 nadomesti s 50;

2. k 5. členu: v drugi vrsti naj se besedilo »1. julija« nadomesti z besedilom »1. januarja«.

Predlagatelj in podpisniki menijo, da je amandma potreben zato, da bi se s premijami iz prvega člena tega zakona vsaj deloma olajšal položaj proizvajalcev mleka, kajti proizvodne cene so že vse leto višje od cen mleka na trgu.

Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da pove stališče k temu amandmajema!

Ivo Marenk: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet amandmajev ne sprejema. Po določbah 2. odstavka 261. člena ustave mora biti za to, da se z zakonom poseže nazaj, posebej utemeljen družbeni interes. Tega v amandmaju ni. Zato prosim ta zbor, da se na vseh področjih držimo ustave in da seveda kolikor je mogoče tudi podpiramo njeno izvajanje.

Opozarjam pa tudi, da bodo že pri realizaciji predloženega zakona težave, saj z zakonom o proračunu niso zagotovljena sredstva za financiranje obveznosti, ki nastajajo na podlagi predloga tega zakona. Zato bo potrebno del obveznosti kriti s kreditom na račun proračuna v prihodnjem letu. To seveda pomeni obremenitev gospodarstva. Zato Izvršni svet ne more sprejeti toliko večje obveznosti.

Mislím, da je sanacija na področju mlečne proizvodnje nujna. Opozarjam pa, da še nimamo programa sanacije. Vendar pa je temeljna smer začrtana. Pomoč družbenemu sektorju kmetijstva naj bi se dajala na podlagi programov, ki jih je pa treba preveriti.

Opozoril bi tudi na to, da ta zakon najbrž ne bi mogel biti uveljavljen 1. 1. 1974, ker je bila 15. marca uskladená minimalna odkupna cena za mleko, do česar ni prišlo čez noč.

Izvršni svet vztraja, da naj se predlog zakona sprejme v predloženem besedilu. Predlagam pa, da ta zbor zahteva od Izvršnega sveta, Gospodarske zbornice in Zadrुžne zveze, da se maksimalno angažirajo za realizacijo ukrepov, ki jih predlaga Izvršni svet za sanacijo mlečne proizvodnje v družbenem sektorju in kooperaciji, to se pravi, da se na nivoju občin, bank, asociacij, razvojnih skupnosti in seveda znotraj organizacij združenega dela na podlagi solidarnosti med proizvodnjo in predelavo zagotove ukrepi, ki naj bi pripeljali mlečno proizvodnjo na zeleno vejo.

V tem smislu je, z ekonomskega stališča, predlog tovariša Vovka smotrni. Menim, da bi bilo zelo narobe, da bi se v celoti preneslo breme za realizacijo teh ukrepov na proračun. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Ali želi besedo predstavnik sekretariata za finance? Prosim, tovariš Tepina!

Jože Tepina: Tovarišice in tovariši delegati! Ne da bi zanikali potrebe kmetijskega sektorja in njegov napor za pospeševanje proizvodnje mleka, moram opozoriti, da je že teh 25 milijonov din veljalo Izvršni svet mnogo truda, ki pa ga je ta vložil zato, da bi se vsaj deloma omilili problemi in da bi se omogočila nadaljnja proizvodnja. Vem, da ste tudi obrazložitev k predlaganemu zakonu skrbno prebrali, vendar bi kljub vsemu še enkrat ponovil del te obrazložitve. Gre namreč za to, da je v letošnjem republiškem proračunu, torej v proračunu za leto 1974, zagotovljenih 67,5 milijona dinarjev za redne premije. To poudarjam zaradi tega, ker je letošnji republiški proračun sprejet na podlagi dogovorjene politike, s stopnjo povečanja, ki je bila dogovorjena. Vsako povečanje sredstev bi pomenilo tudi kršenje dogovorjene politike. Vsaka dodatna milijarda, vsak dodaten milijon bi pomenil, da presegamo tisto stopnjo rasti, ki je dogovorjena in ki jo naša ekonomika zmore. Zato teh predlaganih novih 25 milijonov din proračun ne bo mogel izplačati v letošnjem letu, pač pa jih bo prenesel v proračun prihodnjega leta. Med tem časom pa bo skušal z manipulativnim kreditom premostiti težave pri izplačilih že v letošnjem letu.

Prosim, tovarišice in tovariši delegati, da imate pri odločanju o tem amandmaju to pred seboj in razumite, da Izvršni svet ne more sprejeti še dodatne obveznosti, ki bi veljala od 1. januarja naprej, ampak le polovico te, in še to z največjim naporom in težavami. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa! Medtem ko se je sestala skupina predlagateljev amandmaja, je predsednik Odbora za finance Zboru že sporočil njihovo stališče. Odbor zakon podpira. Amandmaja seveda ni obravnaval. Vprašam tovariša Juršiča ali predlaga, naj se zato, da bi se zadostilo določilom 292. člena poslovnika, obravnava zakona odloži. Tako bi se lahko sestal Odbor za finance, v čigar pristojnost spada ta zadeva. Prosim, tovariš Juršič, delegat občine Lendava!

Stanko Juršič: Menim, da se moramo ravnati po 290. členu poslovnika, kjer je rečeno, da o amandmajih ni mogoče odločati na seji zboru, preden njegov pristojni odbor in Zakonodajno-pravna komisija ne dasta zboru poročila o njih. Ker Odbor za finance ni sklepčen, se ne more izreči o amandmaju. Zato predlagam, da se to odloži na naslednjo sejo zboru.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Juršič!

Želi o tem še kdo razpravljati? Prosim, tovariš Lakner, delegat občine Ljubljana-Center!

L o j z e L a k n e r : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Predlagam, da ne odlagamo te zadeve, ker bi s tem nastala še večja škoda, kot jo rešujemo danes. Potem ne bomo mogli sprejeti niti zakona z veljavnostjo od 1. 7. 1974. Zato predlagam, da amandmaja ne sprejmemo. Za to imamo dovolj tehtnih razlogov. Nujno pa je, da zakon sprejmemo, ker drugače ne bomo mogli uveljavljati tega, kar hočemo.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Lakner! Želi še kdo razpravljati? Prosim, tovariš Vovk!

S a v o V o v k : Umikam predložena amandmaja.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala lepa, tovariš Vovk! Ker je predlagatelj amandmajev tovariš Vovk amandmaja umaknil, predlagam, da nadaljujemo obravnavo. Želi še kdo razpravljati? Prosim, tovariš Gorjup, delegat mesta Ljubljana!

I v o G o r j u p : Tovariši delegati! Predlagam, da se določi rok, morda na predlog predstavnika Izvršnega sveta, do kdaj bo Izvršni svet poročal o predlaganih ukrepih o kompleksnem reševanju te zadeve. Zbor naj o tem sprejme sklep. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Gorjup!
Tovariš Marenk, do kdaj lahko to pripravite?

I v o M a r e n k (iz klopi): Do 1. oktobra 1974.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Končujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za to, da se sprejme zakon o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka v besedilu, v katerem je bil predložen, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka.

Na podlagi razprave predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

»Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj do 1. oktobra 1974 poroča Skupščini SR Slovenije o ekonomskem položaju proizvajalcev mleka v družbenem sektorju in sektorju kooperacije oziroma o posledicah dosedanjih neugodnih gibanj pri proizvodnji mleka na nadaljnje izvajanje srednjeročnega plana razvoja proizvodnje mleka ter o začelih in izvedenih ukrepih za povečanje proizvodnje in prodaje mleka.«

Se s tako oblikovanim sklepom strinjate? (Da.)

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je osnutek zakona o sodiščih združenega dela, ki ga je republiški skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet.

Kot svojega predstavnika je določil tovariša Vlada Tanceta, namestnika republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo.

Osnutek zakona smo vam poslali dne 11. junija 1974. Ali želi tovariš Tance še ustno obrazložiti osnutek zakona? Prosim!

V l a d o T a n c e : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ne bi vam rad jemal časa, vendar ker gre za novo institucijo na podlagi naše nove ustave, bi le želel ob obravnavi tega osnutka zakona v skupščini dati nekaj uvodnih pojasnil oziroma uvodnih pripomb.

Po določbah nove ustave opravljajo sodno funkcijo poleg rednih sodišč kot organov državne oblasti tudi samoupravna sodišča kot organi družbene skupnosti. Nenehen razvoj samoupravljanja ustvarja nova razmerja, ki porajajo nove, specifične spore o pravicah in obveznostih, katerih reševanje mora biti organizirano posebej pred samoupravnimi sodišči, torej zunaj klasičnih državnih sodišč. Samoupravna sodišča ne rešujejo samo z ustavo in zakoni določenih vrst sporov iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih razmerij, temveč tudi spore, nastale iz medsebojnih razmerij, ki jih delovni ljudje samostojno urejajo in njihovo reševanje zaupajo tem sodiščem, ter spore, izvirajoče iz pravic, s katerimi prosto razpolagajo, če zakon ne določa, da jih rešujejo redna sodišča.

Ustava pozna več vrst samoupravnih sodišč. To so sodišča združenega dela, arbitraže, razsodišča, poravnalni sveti in druga samoupravna sodišča. Samoupravna sodišča se ustanavljajo s samoupravnim aktom ali s sporazumom strank v skladu z zakonom. Sodišča združenega dela pa se po ustavnih določbah ustanavljajo z zakonom. Glede na navedeno bo morala republika sprejeti zakon, ki bo vseboval načela o organizaciji, pristojnosti in delovanju vseh samoupravnih sodišč ter opredelil specifičnosti posameznih vrst teh sodišč. V posebnem položaju pa so sodišča združenega dela, glede katerih zvezni zakon določa načela o ustanovitvi, pristojnosti in sestavi ter v celoti ureja postopek pred temi sodišči. Republika pa na podlagi teh načel podrobneje ureja ustanovitev, pristojnost, sestavo ter organizacijo sodišč združenega dela.

Organiziranost združenega dela na samoupravni podlagi in uresničevanje drugih temeljnih načel in določb o samoupravljanju zahtevata, da sodišča združenega dela kot specifični organi sojenja v sporih iz samoupravnih razmerij zaživijo čimprej. To je potrebno tudi zato, ker se z razvojem samoupravljanja omejuje področje državne normative, krepi in širi pa se samoupravno urejanje razmerij v združenem delu s samoupravnimi pravili, ki jih samostojno sprejemajo delavci v organizacijah združenega dela in drugih organizacijah oziroma skupnostih. Prav zato je zvezna skupščina med prvimi zakoni, izdanimi na podlagi nove ustave, sprejela prav zakon o sodiščih združenega dela. Zato je tudi v republiškem programu zakonodajne dejavnosti predloženi zakon obravnavan kot prioritetan.

Ob ustreznem angažiranju vseh odgovornih družbenih dejavnikov bo mogoče izvesti vse potrebne priprave, da bodo splošna sodišča združenega dela lahko začela delati 1. januarja 1975.

Pojasnil bom še nekatera izhodiščna vprašanja, katerim so tudi skupščinska telesa posvetila največ pozornosti, stališča pa se deloma tudi razlikujejo.

Kar se tiče organizacije oziroma mreže splošnih sodišč združenega dela, se stališča večine skupščinskih teles ne razlikujejo bistveno od predloga v 16. členu osnutka zakona. Močno je namreč prisotna težnja, da naj se ta sodišča čimprej približajo samoupravno organizirani bazi. Tej težnji pa ne ustreza rešitev, ki sta jo predlagala Odbora za finance Zbora združenega dela in Zbora

občin, po kateri bi bila v Sloveniji le štiri splošna sodišča združenega dela s sedežem v Celju, Kopru, Ljubljani in Mariboru. Menimo namreč, da pri opredelitvi števila teh sodišč ne kaže upoštevati le dosedanje število sporov ter nove kadrovske in finančne zahteve. V obrazložitvi zakona je izrecno poudarjeno, da številnih sporov v organizacijah združenega dela doslej niso reševala niti redna sodišča niti Ustavno sodišče, ker so se nesoglasja odpravljala s politično intervencijo družbenopolitičnih organizacij.

Upoštevati je nadalje treba, da bodo v skladu z novo ustavo ustanovljena družbena pravobranilstva samoupravljanja ter da bodo družbeni pravobranilci samoupravljanja sprožali postopke tudi pred sodišči združenega dela zaradi uresničevanja družbenega varstva samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine. Zato se zavzemamo za rešitev, s katero novih sodišč združenega dela takoj v začetku ne bi preveč obremenili. Kajti s tem bi zmanjševali njihovo učinkovitost. Izkušnje pa bodo pokazale, ali je teh sodišč dovolj. Prepričan sem, da bomo spričo širokih pristojnosti sodišč združenega dela in širšega reševanja družbenih odnosov na samoupravni podlagi razmeroma kmalu z zakonom povečali število splošnih sodišč združenega dela.

Strinjamo se s pripombo, izraženo v Odboru družbenopolitičnega zbora, naj se v območja predvidenih 8 splošnih sodišč združenega dela vključujejo celotna območja enega ali dveh medobčinskih svetov občin, da bi samoupravno že organizirana baza in družbenopolitični mehanizmi laže in uspešneje sodelovali pri utrjevanju samoupravnega sodstva. Menimo, da predvideni organizaciji sodišč in njihovi povezavi z občinami ustreza le rešitev, po kateri splošna sodišča združenega dela financirajo občine, višja sodišča združenega dela pa republika.

Kar zadeva posebna sodišča združenega dela, zakon predvideva njihovo ustanovitev v okviru samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti. Ta sodišča ustanovijo in financirajo te skupnosti kot ustanoviteljice. Posebno sodišče lahko ustanovijo samoupravne interesne skupnosti iste družbene dejavnosti ali samoupravne interesne skupnosti podobnih družbenih dejavnosti, na primer skupaj Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, Skupnost zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja ter Skupnost otroškega varstva. V skladu s posebnim zakonom pa bi lahko ustanovile posebno sodišče združenega dela tudi samoupravne interesne skupnosti drugih dejavnosti, na primer na področju elektrogospodarstva, komunalne dejavnosti, stanovanjskega gospodarstva, kmetijskih zemljišč in tako dalje.

Začetek delovanja posebnih sodišč združenega dela je odvisen od odločitev samoupravnih interesnih skupnosti in od sprejema zakonov, ki urejajo posamezna področja družbenih dejavnosti. O pristojnosti sodišč združenega dela je republiški zakon povzel ustrezne določbe zveznega zakona in dodal nekaj novih. Obstajajo pa deljena mnenja o tem, ali je primerno v celoti povzeti zvezni zakon v republiškem zakonu. Menimo, da je zvezni zakon preveč podroben in da ni ostal pri načelih. Kljub temu pa mora biti republiški zakon glede pristojnosti v skladu z načeli zveznega zakona.

V ospredju pa je vprašanje, ali je mogoče s tem zakonom že dovolj natančno določiti tudi druge z zakonom določene spore iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov. V 18. členu zveznega zakona je navedeno: »Na pobudo republiškega sveta Zveze sindikatov so posebej precizirani spori, navedeni v 11. členu, v točkah 11., 12., 13., 14. ter 16.«.

Ni pa mogoče zaenkrat predvideti, kakšni novi spori se utegnejo še pojaviti v družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosih. Te spore bodo v skladu z ustavo opredelili posebni zakoni, za njihovo reševanje pa bodo pristojna ta sodišča.

Podrobnosti o pristojnosti posebnih sodišč združenega dela niso potrebne, ker so ta sodišča z izjemo delovnih sporov pristojna za reševanje enakih sporov kot splošna sodišča združenega dela, le da so udeleženci sporov omejeni na določeno samoupravno interesno skupnost.

Kar zadeva sestavo sodišč združenega dela, moramo ugotoviti, da je besedilo osnutka zakona nekoliko nejasno. Uporabljeni pojem »sodniki« je sicer povzet iz zveznega zakona, ustvarja pa nejasnosti, ki jih v celoti ne odpravijo niti določbe o pogojih za predsednika sodišča oziroma za namestnika, za predsednika senata oziroma za druge sodnike. Osnovna zamisel osnutka zakona je, da sta pri vsakem splošnem sodišču združenega dela vsaj po dva poklicna sodnika, s pravno fakulteto in s pravosodnim izpitom, in to predsednik sodišča in njegov namestnik. Ta dva sta tudi predsednika senata. V teh senatih, bodisi 3-članskih ali 5-članskih, pa sodelujejo tudi delovni ljudje kot sodniki. Zanje niso predpisani pogoji o strokovni izobrazbi. V primeru, da sodišče združenega dela ne bi zmoglo vsega dela v dveh senatih, bi bil za tretjega poklicnega sodnika, to je za predsednika senata, lahko izvoljen diplomirani pravnik, za katelega pa ni nujno, da ima opravljen pravosodni izpit.

Končno naj povem, da po osnutku zakona odstopijo ustavna in redna sodišča vse nedokončane zadeve, ki niso pravnomočne in ki spadajo v pristojnost sodišč združenega dela, tem sodiščem, ko začnejo poslovati. Tako rešitev je narokovala skrb, da bi sodišča združenega dela takoj po začetku poslovanja dejansko tudi takoj začela reševati zadeve.

Stališče, izraženo v skupščinskih telesih, da naj bi doslej pristojna sodišča dokončno rešila vse nerešene zadeve, in da naj bi na novo ustanovljena sodišča združenega dela dobila v reševanje samo nove zadeve, je utemeljeno s tem, da ne bi obremenjevali novih sodišč s spori, ki se vlečejo že dalj časa. Obstaja pa bojazen, da pristojna sodišča morda prav zaradi spremembe pristojnosti teh zadev ne bi dovolj hitro reševala.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala! Osnutek zakona smo vam poslali 11. junija. Izvršni svet predlaga, da obravnavamo osnutek zakona v smislu 264. člena poslovnika po skrajšanem postopku.

Začenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? Prosim, tovariš Mravljak, delegat iz Slovenj Gradca!

V i k t o r M r a v l j a k : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V zvezi s 16. členom osnutka zakona o sodiščih združenega dela se je skupina delegatov občine Slovenj Gradec na svoji seji zavzela za variantno rešitev. Torej za to, da naj bi bil sedež sodišča združenega dela v Slovenj Gradcu, in to za območje 4 koroških občin, to je Radlje, Dravograd, Ravne in Slovenj Gradec. Na tem območju tudi sedaj deluje sodišče splošne pristojnosti.

Uveljavljanje in zaščito samoupravnih pravic neposrednih upravljalcev in temeljnih organizacij združenega dela je treba čim bolj približati delovnemu človeku in mu tako omogočiti varstvo vseh njegovih pravic, ki mu jih daje ustava. Zavedamo se, da bo ustanavljanje sodišč združenega dela povezano z

določenimi težavami, tako kadrovskimi kot prostorskimi in finančnimi, vendar menimo, da je to sekundarnega značaja. Primarno je to, da čimbolje uredimo uveljavljanje in varstvo vseh samoupravnih pravic, da jih čimbolj približamo delovnemu človeku. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala! Prosim, tovariš Rok Kržan, delegat iz Brežic!

Rok Kržan: Tovarišice in tovariši! Moja delegacija, pa tudi pravniki, zaposleni na sodišču in v upravi občinske skupščine, so me zaprosili, naj posredujem njihovo mnenje. Gre namreč za to, da naj bi se pri rednem sodišču v Brežicah prav tako ustanovilo splošno sodišče. Enakega mnenja so tudi delegati občine Sevnica in Krško. Tako bi to sodišče zastopalo področje treh občin Posavja.

Razlogi so isti, kot jih je povedal prejšnji govornik. Če ne bi bila sprejeta varianta, ker so nekateri, na primer Trbovlje, proti taki rešitvi, predlagam, da se 16. členu morda doda še en odstavek, v katerem bi bilo formulirano, da se lahko po potrebi splošna sodišča za posamezna področja združujejo ali pa tudi da posamezne regije lahko ustanovijo za svoje področje splošno sodišče združenega dela.

Želimo seveda, da bi bilo sporov čim manj. Ta sodišča hočemo približati delovnim organizacijam in želimo, da bi bila čimbolj učinkovita. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Kržan! Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

K temu osnutku zakona smo vam predložili poročilo Odbora za družbenopolitični in komunalni sistem, poročilo Odbora za finance našega zbora, poročilo Komisije za pravosodje in poročilo Zakonodajno-pravne komisije, pa tudi nekatere informacije in stališča skupin delegatov, ki so nam poslali svoje zapisnike ali svoja poročila pismeno.

Najprej bi morali odločiti o predlogu Izvršnega sveta, da obravnavamo ta zakon kot osnutek, se pravi po skrajšanem postopku. Kdor je za to, prosim, da dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog Izvršnega sveta za obravnavo zakona po skrajšanem postopku.

Ker sta tovariša že vsebinsko razpravljala in ker nadaljnje razprave ni bilo, končujem razpravo. Ali želi besedo predstavnik predlagatelja? Tovariš Tance, prosim!

Vlado Tance: Mislim, da predlog prejšnjega delegata ni sprejemljiv. V 16. členu ne bi mogli dodati posebne določbe, po kateri bi se sodišča sama združevala in po potrebi ustanavljala nova. Kot sem prej rekel, mora zakon določiti organizacijo in mrežo sodišč ter sedeže sodišč. Mislim, da se bo treba odločiti za eno ali drugo varianto. Izvršni svet predlaga kot osnovno rešitev 8 splošnih sodišč združenega dela, variantna rešitev pa 13. Če se bo razprava v drugih zborih nagibala k večjemu številu samoupravnih sodišč v začetku, potem bo seveda veljala taka rešitev. Vendar pa moramo povedati, da je stališče Izvršnega sveta, da se je treba čim bolj približati samoupravnim bazi, pri tem pa naj se ne gre takoj v začetku preveč na široko, da ne bi bili čez leto ali dve prisiljeni sodišča združenega dela, ki ne bi imela dovolj dela, ukinjati. Lažje

je ustanoviti nova sodišča, če bo praksa pokazala, da je večja mreža sodišč potrebna. Smo za to, da se osnuje teh 8 sodišč. Čez leto ali dve bomo glede na obseg poslov, glede na število sporov, ki jih bodo ta sodišča obravnavala, raje predlagali spremembo zakona v tem smislu, da se osnujejo nova sodišča združenega dela.

Mislím, da je lažje dopolnjevati, kot pa ukinjati že ustanovljena sodišča. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Tance! Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Končujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o sodiščih združenega dela se sprejme.
2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet. Pri pripravi predloga zakona naj prouči in upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles, pripombe, ki so jih predložile skupine delegatov, in predloge, dane v razpravi na današnji seji.

Kdor je za tak sklep, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep soglasno sprejel.

Prehajam na 13. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet.

Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Tance! Prosim!

Vlado Tance: Vse širše uveljavljanje samoupravljanja v naši družbi, ki ga uveljavlja naša nova ustavna ureditev, zahteva tudi ustrezne družbene mehanizme, ki bodo v polni meri poskrbeli, da se bodo načela in določbe ustave v celoti uresničile. Zato se z ustavo zagotavlja posebno družbeno varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine. To varstvo uresničujejo skupščine družbenopolitičnih skupnosti in njim odgovorni organi, sodišča, ustavna sodišča, javni tožilec in družbeni pravobranilec samoupravljanja.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja je samostojen organ družbene skupnosti, ki je po ustavi pooblaščen, da za uresničevanje varstva samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine nastopa z ukrepi in pravnimi sredstvi ter izvršuje druge z zakonom določene pravice in dolžnosti.

Načela o položaju, pravicah in dolžnostih družbenega pravobranilca samoupravljanja določa federacija v skladu z 281. členom ustave SFRJ. Zvezna skupščina je že sprejela predlog za izdajo zakona. V skladu s tem zakonom pa je pripravljen tudi predlog za izdajo republiškega zakona in prvi delovni osnutek tega zakona.

Predvsem bi želel poudariti, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja družbeni organ in ne pravosodni oziroma državni organ. Z ukrepi in pravnimi sredstvi bo lahko nastopil tudi proti družbenopolitični skupnosti, če bo le-ta oziroma njen organ kršil samoupravne pravice delovnih ljudi ali oškodoval družbeno premoženje. Družbeni pravobranilec samoupravljanja tudi ni organ, ki sprejema odločitve, s katerimi se neposredno varujejo samoupravni in družbenolastninski odnosi, pač pa svojo funkcijo uresničujejo s preventivnim delovanjem in z uporabo pravnih sredstev pri pristojnih organih.

Družbenopolitična oziroma preventivna vloga družbenega pravobranilca samoupravljanja se kaže predvsem v tem, da spremlja stanje, probleme in

pojave pri uresničevanju samoupravljanja delovnih ljudi in pri varstvu družbene lastnine ter obvešča o tem skupščino družbenopolitične skupnosti, da daje mnenja in predloge za vzpostavitev samoupravnih odnosov v skladu z ustavnimi in zakonskimi določbami, da daje pobudo za dopolnitev ali spremembo zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov, ki se nanašajo na varstvo samoupravljanja in družbene lastnine, da opozarja organe upravljanja v organizacijah združenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti na kršitve samoupravnih pravic in na škodo, povzročeno družbeni lastnini in tako dalje. Pomembno pooblastilo, ki ga družbenemu pravobranilcu samoupravljanja daje ustava, je tudi to, da sproža postopke pred skupščino družbenopolitične skupnosti, ustavnimi sodišči, rednimi in samoupravnimi sodišči, zlasti pred sodišči združenega dela ter pred državnimi in samoupravnimi organi. Ker je ta materija v zakonu podrobno obdelana, se pri tem ne bom dlje zadrževal.

Zakon izhaja s stališča, da republiški in občinski pravobranilci samoupravljanja v okviru pravic in dolžnosti republike oziroma občine samostojno opravljajo svojo dolžnost in da med njimi ni hierarhičnega odnosa. Med seboj sodelujejo pri vprašanjih, ki so skupnega pomena za izvajanje njihovih nalog. Za družbenega pravobranilca samoupravljanja z zakonom niso določeni pogoji glede formalne izobrazbe. Družbeni pravobranilec samoupravljanja pa mora biti predvsem razgledan družbeni delavec, visokih moralnih in političnih kvalitet, ki dobro pozna probleme družbenoekonomskih odnosov in samoupravljanja.

V skladu z načeli zveznega zakona bo republiški zakon opredelil pristojnosti družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zlasti pa bo taksativno naštel pristojnosti družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije in s tem postavil še jasnejše razmejitve med pristojnostmi republiškega in občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja.

Občinska družbena pravobranilstva samoupravljanja ne bodo ustanovljena z zakonom. Ni namreč stvar zakona, da določi mrežo in sedeže občinskih družbenih pravobranilstev samoupravljanja. Zato bo lahko vsaka občina ali pa več občin skupaj ustanovilo občinsko družbeno pravobranilstvo. Spričo funkcij družbenih pravobranilcev samoupravljanja in zainteresiranosti družbe za njihovo učinkovito delovanje bo vsekakor ustanovljeno večje število tovrstnih občinskih organov, saj morajo biti le-ti kar najbolj povezani s samoupravno bazo.

Na koncu mi dovolite, tovarišice in tovariši delegati, še nekaj besed o razmejitvi pristojnosti med družbenim pravobranilcem samoupravljanja in sedanjim javnim pravobranilstvom. Po sedanji zakonodaji so javna pravobranilstva organi družbenopolitičnih skupnosti, ki nudijo pravno pomoč in zastopajo te skupnosti in druge družbene pravne osebe pred sodišči in drugimi organi na podlagi posebnih zakonov, pa tudi varujejo premoženjske pravice in interese družbene skupnosti. Glede na ustavne funkcije družbenega pravobranilca samoupravljanja bo treba funkcijo javnega pravobranilstva omejiti na zastopanje družbenopolitičnih skupnosti in drugih družbenih pravnih oseb, pri tem pa bi se zakonito zastopanje in dajanje pravne pomoči lahko razširilo še na samoupravne interesne skupnosti in druge družbene subjekte. Že z zakonom o družbenem pravobranilcu samoupravljanja pa bo določeno, da družbeni pravobranilec lahko pooblasti javno pravobranilstvo, da v določenih zadevah vlaga tožbe, predloge in z zakonom predvidena pravna sredstva ter ga zastopa v postopku pred rednimi sodišči. Menimo, da teh organov ni mogoče združiti, saj so druž-

beni pravobranilci samoupravljanja družbeni organi, javna pravobranilstva pa državni organi, vsak s točno določenimi pristojnostmi. Vsekakor pa bo treba revidirati vse zakone, ki drugače opredeljujejo funkcijo javnega pravobranilstva. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Tance.

Predlog za izdajo zakona smo vam poslali 11. junija. Obravnavali so ga Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Odbor za finance, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija. Vsa telesa so priložila pismena poročila. Danes ste na klop dobili tudi informacije in stališča skupin delegatov o obravnavi predloga za izdajo zakona.

Predstavnike odborov in komisij vprašam, če želijo dati še ustno poročilo. (Ne želijo.)

Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Končujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet. Pri pripravi zakona naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles in v poročilih skupin delegatov.

Kdor je za ta sklep, naj dvigne roko! (Vsi delegati, dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembi zakona o pomilostitvi, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet.

Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Tance. Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Ne želi.)

Izvršni svet predlaga, da skupščina obravnava predlog zakona po skrajšanem postopku. Želi morda o tem predlogu Izvršnega sveta kdo razpravljati? (Nihče.) Končujem razpravo in dajem predlog Izvršnega sveta na glasovanje! Kdor je za to, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet, zato bomo obravnavali akt kot predlog zakona.

Predlog zakona so obravnavali Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, ki je dal pismeno poročilo, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta prav tako zboru predložili pismeni poročila.

Navedena poročila ste prejeli. Želijo morda predstavniki teh teles še ustno pojasniti stališča? (Ne.)

Začenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.) Končujem razpravo.

Dajem predlog zakona na glasovanje. Kdor je za predlog zakona, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembi zakona o pomilostitvi.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o obveznosti pridobitve predpisane strokovne izobrazbe za delavce v upravnih organih, ki ga je Skupščini predložil Izvršni svet.

Predstavnik Izvršnega sveta je tovariš Tance. Prosim!

Vlado Tance: Tovariši delegati! Ko se danes v tem zboru prvič srečujete s problematiko strokovne izobrazbe delavcev, zaposlenih v upravnih organih, mi dovolite, da na rob tistega, kar je zapisano v normativnem delu gradiva in v obrazložitvi, povem še nekaj stvari.

Kot je znano, se je republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo lotil proučevanja te problematike ne le v zvezi s priporočilom republiške skupščine prejšnjega sestava, ampak tudi s stališča svojih dolžnosti, da z aktivnim delovanjem usmerja procese povečevanja strokovnosti dela upravnih organov občin in republike, da si prizadeva za povečanje učinkovitosti.

Ko se je lotil dela po tem načrtu, se je na začetku postavila dilema, ali dosledno upoštevati sklep skupščine in predložiti tak osnutek zakona, ki bo v nekem smislu intervencijski, ali se lotiti vsega sistema strokovnega izobraževanja delavcev, zaposlenih v upravnih organih in vse to izraziti v kompleksnem zakonu o upravi, ki pa bi ga mogli predložiti v razpravo šele po letu 1975.

Ob izdelavi kompleksnega zakona bi bilo potrebno proučiti vrsto vprašanj in najti nove sistemske rešitve. Zato je bila ta misel opuščena in sprejeto stališče, da bi v tem trenutku kazalo predložiti le zakonski predpis o obveznosti pridobitve strokovne izobrazbe, kar izhaja iz omenjenih sklepov in priporočil.

K taki odločitvi so končno prispevale tudi konkretne kadrovske razmere v upravnih organih nasploh in v občinskih še posebej, kjer je 56 % neustrezno zasedenih delovnih mest, za katera se zahteva visoka izobrazba, 66 odstotkov neustrezno zasedenih delovnih mest, za katera se zahteva višja izobrazba, in 64 odstotkov sistemiziranih nezasedenih delovnih mest, za katera se zahteva srednja strokovna izobrazba.

Ne glede na dejstvo, da so pri nas, v upravi pa še posebej v mnogočem devalvirane določene stopnje strokovne izobrazbe in da so realno postavljeni profili delovnih mest za posamezna opravila gotovo omilili prikazano stanje, je splošno znano, da nivo upravnega poslovanja ni na zadovoljivi višini. In prav to je bilo osnovno vodilo Skupščini in njenemu izvršnemu svetu pri sprejemanju omenjene odločitve, ki se ob uresničevanju nove ustave kaže v še drugačni luči.

Delegatska baza, snovanje skupščine in nove obveznosti izvršnih svetov in upravnih organov družbenopolitične skupnosti, ki odgovarjajo za stanje na področjih, za katera so ustanovljeni, vse to zahteva tiste ukrepe kadrovskega, materialnega in drugega pomena, ki bodo vplivali na krepitev upravnih organov, z družbeno razgledanimi strokovnjaki, ki bodo znali ustvarjalno delati in ki bodo sposobni dajati konkretne iniciative in predloge za reševanje družbene in ekonomske problematike.

Seveda pa je to samo en vidik upravnega delovanja. Drugi po našem mnenju nič manj pomemben pa je kvalificirano delovanje upravnih organov pri izvrševanju politike skupščine ter zakonov in drugih predpisov in z njim povezano upravno poslovanje za občane, ki vsak dan v velikem številu prihajajo pred upravne organe občin in republike. Znano je, da to delovanje ni vselej korektno.

Predloženi osnutek zakona o obveznosti strokovne izobrazbe delavcev, zaposlenih v upravnih organih, je treba razumeti le kot enega od ukrepov, ki pa sam po sebi ne bo bistveno spremenil stanja, če ne bodo sprejeti tudi drugi ukrepi za razreševanje kadrovske, organizacijske in materialne problematike, ki so prav tako vsebovani v sklepih in priporočilih skupščine.

Predloženi osnutek je bil od delovne zasnove že v marsičem dopolnjen. Sedanje besedilo je plod obširnih razprav, ki jih je republiški sekretariat za

pravosodje in občo upravo organiziral s predstavniki strokovne javnosti naše republike in s predstavniki občinskih skupnosti.

Osnutek zakona je bil v preteklih dneh obravnavan v delovnih telesih vseh zborov skupščine. Iz poročil je mogoče videti, da načelno podpirajo osnutek, predložene pa so bile koristne pobude za dopolnitev.

Dovolite, da povem nekaj misli o tistih vprašanih oziroma predlogih, glede katerih se predlagatelj še ni opredelil. Prvo tako vprašanje je, ali je mogoče s tem zakonom predpisovati obveznost pridobitve strokovne izobrazbe v enakem obsegu za delavce republiških in občinskih upravnih organov. Glede tega vprašanja menimo, da osnutek zakona praktično uveljavlja načelo, o katerem ne bi smelo biti dvoma, namreč da morajo delavci izpolnjevati pogoje, predpisane za delovno mesto. To načelo pa je enako pomembno za republiške kot za občinske upravne organe. Kadrovska struktura v občinskih upravnih organih je namreč še manj zadovoljiva kot v republiških. Poleg tega občinski upravni organi neposredno izvršujejo večino zveznih in republiških zakonov in drugih predpisov. Tako ni mogoče ocenjevati, da je 5. člen osnutka zakona, ki predpisuje, da morajo pridobiti delavci ustrezno izobrazbo, kaj več kot nekoliko konkretizirano splošno znano načelo.

Drugo vprašanje, ki so ga postavili domala vsi odbori, je vprašanje, ali je osnutek zakona dosleden samemu sebi glede na dejstvo, da zanemarja sankcije za primer, če si delavec v določenem roku ne pridobi izobrazbe.

Pojasnili smo, da so sankcije v dosedanji fazi že nekajkrat menjale mesto, da so bile enkrat v tem osnutku in drugič zopet v osnutku zakona o medsebojnih razmerjih delavcev, zaposlenih v upravnih organih, ki bo predložen jeseni. Menim, da smo si enotni, da so sankcije potrebne, ni pa posebnih razlogov za obrambo ene ali druge variante in njene praktične realizacije.

Te in tudi druge predlagane dopolnitve, pa seveda tudi današnja razprava, bodo koristen napotek za naše delo v naslednji fazi zakonodajnega postopka.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa! Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem našega zbora in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta dala Zboru pismeni poročili.

Danes smo vam na klop predložili tudi pismene pripombe nekaterih skupin delegatov.

Začenjam razpravo! Kdo želi razpravljati? Prosim, tovariš Majcenovič, delegat iz Lenarta!

Jože Majcenovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati. Skupina delegatov iz Lenarta postavlja vprašanje, ali je republika po ustavi pristojna, da sprejema podroben zakon s tega področja tudi za občinske upravne organe. Skupina delegatov se v celoti pridružuje pripombam, ki jih je k osnutku zakona predložila Zakonodajno-pravna komisija, in pripombam, ki jih je predložil Odbor za družbenopolitični in ekonomski sistem Zbora občin k drugemu odstavku 8. člena.

Ob razpravi o zakonu je bila skupina delegatov mnenja, da s tem praktično ustvarjamo dve skupini delavcev z isto izobrazbo: delavci v javni upravi in pa delavci v proizvodnji. Ali ni to različno obravnavanje delavcev z isto izobrazbo? Če vrednotimo delovna mesta v upravnih organih oziroma v družbenih službah kot zahtevnejša, zakaj jih tako ne obravnavamo tudi, ko jih vrednotimo z osebnim dohodkom? Hvala.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Majcenovič.

Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Končujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o obveznosti pridobitve predpisane strokovne izobrazbe za delavce v upravnih organih se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet. Pri pripravi predloga zakona naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles, pripombe skupin delegatov in pripombe, dane v današnji razpravi na seji zбора.

Kdor je za predlagani sklep, naj dvigne roko. (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o načrtu dopolnitev statističnih raziskovanj iz programa statističnih raziskovanj, ki imajo pomen za vso državo, in načrtu statističnih raziskovanj, ki imajo pomen za republiko v letu 1974, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet.

Kot svojega predstavnika je Izvršni svet določil tovariša Franta Komela, direktorja Zavoda socialistične republike Slovenije za statistiko. Ali želite besedo? (Ne.)

Predlog odloka so obravnavali Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija. Vsa telesa so predložila zboru pismena poročila. Ali želijo mogoče predstavniki teh teles še ustno obrazložiti stališča? (Ne želijo.)

Začenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? Tovariš Lakner, prosim!

Lojze Lakner: V naslovu odloka bi moralo biti jasneje povedano, za katero državo gre, Slovenija in Jugoslavija sta namreč državi.

Predsednica Mara Žlebnič: Tovariš Komel, prosim!

Franta Komel: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Federacija je sprejela lansko leto 6. marca zakon o statističnih raziskovanjih, ki imajo pomen za vso državo (objavljen v Uradnem listu SFRJ, št. 13/74). To je zakon, s katerim se ureja jugoslovanski statistični sistem. V okvirih in po določitih tega zakona se izdelava program statističnih raziskovanj, ki imajo pomen za vso državo. Pri tem se misli na vso Jugoslavijo, zajeta pa je tudi vsaka republika s svojim interesom. V smislu zakona ima vsaka družbenopolitična skupnost pravico dopolniti raziskovanja, ki se opravljajo v vsej državi, glede na svoje potrebe. Zato je potrebno sprejeti odlok, torej ustrezen pravni akt v vsaki republiki, na osnovi katerega bi bila raziskovanja formalnopravno regulirana.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala. Tovariš Lakner, ali ste z odgovorom zadovoljni? (Da.) Hvala lepa!

Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Končujem razpravo in prehajam na glasovanje o predlogu odloka. Kdor je za predlog odloka, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel predlog odloka o načrtu dopolnitev statističnih raziskovanj iz programa statističnih raziskovanj, ki imajo pomen za vso državo, in načrta statističnih raziskovanj, ki imajo pomen za republiko v letu 1974.

Prehajamo na 17. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o katastru komunalnih naprav, ki ga je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet.

Kot svojega predstavnika je določil tovariša Miroslava Černivca, direktorja Republiške geodetske uprave. Ali želi besedo mogoče predstavnik Izvršnega sveta? (Ne želi.) Predlog zakona sta obravnavala Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta predložila pismeni poročili. Danes na klop pa smo vam posredovali tudi pripombe skupin delegatov iz občine Ptuj in Kranj.

Vprašujem predstavnika odbora in Zakonodajno-pravne komisije, če želita še ustno obrazložiti stališča? (Ne želita.)

Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, tovariš Černivec!

Miroslav Černivec: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši! Izvršni svet sprejema amandmaje, ki jih je predložil Odbor za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja ter varstvo okolja tega zbora, ki se nanašajo na 2., 6. in 10. člen zakona, prav tako pa tudi amandma, ki ga predlaga Zakonodajno-pravna komisija k 10. členu tega zakona.

Izvršni svet pa ne sprejema pripombe skupine delegatov iz Kranja glede 2. člena. Gre za zelene površine v katastru komunalnih naprav. Predlagatelj meni, da so zelene površine v geodetski zakonodaji dovolj obdelane, saj se ne pojavljajo samo v katastru komunalnih naprav, ampak so kot posebna kategorija predvidene v zakonu o zemljiškem katastru. Tam se namreč poleg katastrskih kultur, zemljišč pod gradbenimi objekti in nerodovitnih zemljišč uvaja posebna skupina zemljišč — zelene površine brez gozdov. S posebno kategorizacijo bodo te razdeljene na zelenice, javne nasade, pokopališča, drevorede in tako dalje. Tako je v zakonu o zemljiškem katastru zagotovljen ureditveni, krajinski in ekološki aspekt zelenic. Občine pa imajo po drugem odstavku 2. člena zakona o katastru komunalnih naprav možnost, da uredijo še ostale površine, to pa so samo manjše in nepomembnejše zelene površine ob ulicah in drugih komunikacijah. Te so predvsem pomembne za estetski izgled in eventualno tudi za varnost prometa. Ta potreba pa ni v vseh občinah tolikšna, da bi tudi zelenice vključili v kataster kot obveznost za vso republiko. Zaradi tega predlagamo, da se pripomba delegatov iz Kranja zavrne. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Černivec!

Želi morda kdo razpravljati? (Nihče.) Končujem razpravo in prehajam na glasovanje. Najprej moramo glasovati o amandmajih odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja k 2., 6. in 10. členu.

Vprašam predstavnika Zakonodajno-pravne komisije, ali se z amandmaji odbora strinja. (Da.)

Glasujmo torej o amandmajih k 2., 6. in 10. členu predloga zakona, ki jih je predložil odbor. Kdor je za te amandmaje, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji k 2., 6. in 10. členu sprejeti.

Dajem na glasovanje amandma Zakonodajno-pravne komisije k 10. členu. Odbor in predlagatelj se z amandmajem strinjata. Kdor je za ta amandma, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma Zakonodajno-pravne komisije k 10. členu soglasno sprejet.

Sedaj moramo glasovati še o predlogu zakona o katastru komunalnih naprav v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o katastru komunalnih naprav soglasno sprejet.

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Predlog odlokov o volitvah in o imenovanjih skupščinske komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve ste že prejeli, in to nekatere že prej, nekatere pa smo vam morali posredovati na klopi.

Ali želi besedo predstavnik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve? (Ni navzoč.)

Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Socialistične republike Slovenije in republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo.

Začenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, končujem razpravo in prehajam na glasovanje. Kdor je za to, da se tovariš Bojan Škrk razreši dolžnosti člana Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije in republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije in republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo soglasno sprejet. S tem je tovariš Bojan Škrk razrešen dolžnosti člana Izvršnega sveta in republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo.

Prehajamo na predlog odbora o imenovanju javnega tožilca Socialistične republike Slovenije.

Komisija predlaga, da se za javnega tožilca Socialistične republike Slovenije imenuje tovariš Bojan Škrk, dosedanji član Izvršnega sveta in republiški sekretar za pravosodje in občo upravo.

Začenjam razpravo. Vprašujem, če želi o tem kdo razpravljati. (Nihče.)

Dajem predlog odloka o imenovanju javnega tožilca na glasovanje! Kdor je za ta predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor občin soglasno sprejel predlog odloka o imenovanju javnega tožilca Socialistične republike Slovenije, s čimer je za javnega tožilca imenovan tovariš Bojan Škrk.

Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi in imenovanju ravnatelja Arhiva Slovenije. Komisija predlaga, da se dolžnosti ravnatelja s 30. junijem 1974 razreši Jože Maček, za ravnatelja pa naj se imenuje Marija Oblak.

Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje o tem, da se tovariš Jože Maček razreši dolžnosti ravnatelja Arhiva Slovenije. Kdor je za to, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tovariš Jože Maček razrešen dolžnosti ravnatelja Arhiva Slovenije.

Glasovati moramo še o predlogu, da se za ravnatelja Arhiva Slovenije imenuje Marija Oblak. Kdor je za predlog, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi in imenovanju ravnatelja Arhiva Slovenije soglasno sprejet. Tako je Jože Maček razrešen dolžnosti ravnatelja Arhiva, Marija Oblak pa je imenovana za ravnateljico Arhiva Slovenije.

Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi sodnika za prekrške in o izvolitvi predsednika in sodnika za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani.

Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Najprej bomo glasovali o tem, da se dolžnosti sodnika Republiškega senata za prekrške v Ljubljani razreši tovarišica Marta Müller. Kdor je za predlog, naj glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bila dolžnosti sodnika Republiškega senata za prekrške v Ljubljani razrešena tovarišica Marta Müller.

Glasujmo še o predlogu, da se za predsednika Republiškega senata za prekrške v Ljubljani izvoli tovariš Marjan Šenk, dosedanji predsednik Republiškega senata za prekrške.

Kdor je za ta predlog, naj dvigne roko. (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tovariš Marjan Šenk ponovno izvoljen za predsednika republiškega senata za prekrške v Ljubljani.

V zvezi s tem odlokom moramo glasovati še o tem, da se za sodnika Republiškega senata za prekrške v Ljubljani izvoli tovarišica Ada Borštner, dosedanja sodnica Republiškega senata za prekrške v Ljubljani. Kdor je za ta predlog, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tovarišica Ada Borštner ponovno izvoljena za sodnico Republiškega senata za prekrške v Ljubljani.

Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi treh sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani.

Komisija predlaga, da se dolžnosti sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani razrešijo tovariš Dušan Orel s 1. avgustom 1974, dr. Leon Pompe s 1. avgustom 1974 in Jože Vidmar.

Začenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Mislím, da lahko glasujemo o predlogu odloka v celoti, se pravi o razrešitvi vseh treh imenovanih tovarišev naenkrat. Kdor je za ta predlog, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka sprejet in da so razrešeni dolžnosti sodnikov okrožnega sodišča v Ljubljani tovariši Dušan Orel in dr. Leon Pompe s 1. avgustom 1974 ter tovariš Jože Vidmar.

Prehajamo na obravnavo predloga odloka o izvolitvi petih sodnikov Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani.

Začenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Končujem razpravo.

Glasovali bomo o predlogu odloka v celoti. Kdor je za to, da se za sodnike Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani izvolijo Vladimir Majcen, Marta Müller, Darjan Smrdelj, Mihaela Sotlar-Lavrič, Helena Vauhnik-Gabrijel, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Ugotavljam, da so za sodnike Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani izvoljeni navedeni tovariši in tovarišice.

Prehajamo na predlog odloka o imenovanju predstavnikov Socialistične republike Slovenije v skupščino Izobraževalne skupnosti Socialistične republike Slovenije.

Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Končujem razpravo.

Glasovali bomo o odloku v celoti. Kdor je za tak predlog odloka, naj glasuje! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog odloka sprejel in da so s tem za predstavnike Socialistične republike Slovenije v skupščino Izobraževalne skupnosti Slovenije imenovani naslednji tovariši in tovarišice: Silva Bauman-Cencič, Franc Braniselj, Ivan Gole, Vida Robida, Marija Stanič, Milena Štifter in Milan Zafošnik.

Prehajamo na predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije v Svet Slovenske filharmonije v Ljubljani.

Predlog odloka dajem v razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Končujem razpravo.

Glasovali bomo o predlogu odloka v celoti. Kdor je za to, da se imenujejo v Svet Slovenske filharmonije v Ljubljani tovariš Marjan Gabrijelčič, Borut Plavšak in Dane Škerlj, naj glasuje! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog odloka sprejel in da so navedeni tovariši in tovarišice izvoljeni v Svet Slovenske filharmonije.

Prehajamo na predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije v Svet Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij v Ljubljani in o določitvi delovnih in drugih organizacij, ki delegirajo svojega predstavnika v ta svet.

Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Glasovali bomo o predlogu odloka v celoti. Kdor je za ta predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka zbor soglasno sprejel in da sta bila za predstavnika družbene skupnosti v Svet Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij v Ljubljani ponovno imenovana Avgust Jeriha in Miloš Turk.

Po enega predstavnika v ta svet pa morajo delegirati Fakulteta za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani, Gospodarska zbornica Socialistične republike Slovenije in industrija cementa in azbest-cementa Salonit Anhovo.

Prehajamo na predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Novi Gorici. Želi kdo besedo? (Ne.)

Glasovali bomo o predlogu odloka v celoti. Kdor je za ta predlog, naj glasuje! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Novi Gorici soglasno sprejel.

S tem smo za sodnike porotnike tega sodišča izvolili 116 kandidatov.

Prehajamo na predlog odloka o imenovanju 11 članov Iniciativnega odbora za konstituiranje Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Socialistične republike Slovenije, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije.

Kdo želi razpravljati? (Nihče.)

Glasovali bomo o predlogu odloka v celoti. Kdor je za predlog, naj prosim glasuje! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog odloka o imenovanju 11 članov Iniciativnega odbora za konstituiranje Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Socialistične republike Slovenije, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije, soglasno sprejel.

S tem so za člane Iniciativnega odbora za konstituiranje Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo SR Slovenije izvoljeni: Srečko Doblekar, Vlado Gorišek, Branko Korbar, Brane Kozamernik, Rado Lipičar, Vladimir Pavšič, Tone Simonič, Janez Sitar, Ida Tepej, Mirko Vrtačnik in Iztok Winkler.

Prehajamo na 19. točko dnevnega reda, to je na vprašanja delegatov.

Po 2. odstavku 166. člena ustave Socialistične republike Slovenije ima delegat v zboru pravico obrniti se na Izvršni svet ali na predstojnike republiških upravnih organov z vprašanji, ki se tičejo njihovega dela ali zadev iz njihove pristojnosti.

K tej točki dnevnega reda ste prejeli že odgovor na vprašanje delegata Franca Vrviščarja iz Metlike, ki ga je postavil na 2. seji Zbora občin dne 31. maja 1974.

Delegat Franc Vrviščar bo prejel tudi pismeni odgovor, na seji zboru pa bo v imenu Izvršnega sveta na vprašanje delegata odgovoril tovariš Jože Tepina.

Jože Tepina: Tovariš Franc Vrviščar je na seji Zbora občin Skupščine SR Slovenije, ki je bila 31. maja 1974, postavil naslednje vprašanje:

»Znano je, da so vse občinske skupščine sprejele svoje proračune. V teh proračunih so tudi nekatere postavke, ki naj bi jih občine dobile kot dopolnilna sredstva od republike v okviru združevanja in solidarnostnih sredstev, ki jih občine združujejo. Predvidena sredstva iz republike predstavljajo v proračunih nekaterih občin pomembno postavko. Čeprav se občinski proračuni že realizirajo, še ni znano, kakšna bo višina dotiranih dopolnilnih sredstev občinam. Zato naj Republiški sekretariat za finance odgovori na naslednji vprašanji:

Kdaj bodo občinske skupščine dokončno seznanjene s tem, katere občine bodo deležne dopolnilnih sredstev iz republike in v kakšni višini?«

Odgovor: Že v preteklem letu so v razpravah ob sprejemu splošnega družbenega dogovora o omejitvi splošne in skupne porabe občine opozarjale, da je linearno povečanje proračunov občin nesprejemljivo. Hkrati so opozarjale, da je potrebno pri obravnavi proračunske porabe upoštevati posebnosti v proračunih, tako pri razvitih kot pri manj razvitih občinah. Zato so ob snovanju dogovora o splošni porabi v letošnjem letu odklanjale linearno povečanje proračunske porabe. To vprašanje naj bi se na ustrezen način skušalo reševati v posebnem družbenem dogovoru v okviru Skupnosti slovenskih občin. V ta namen se je pri Skupnosti oblikovala komisija, v kateri so bili predstavniki občin ter republiških upravnih organov. Komisija je po široki razpravi predložila model diferenciranega postopka za določitev proračunske porabe v posamezni občini za letošnje leto.

Potrebno je opozoriti, da je akcija za posebni družbeni dogovor stekla šele v mesecu marcu in da je bilo potrebno nekatere naloge opraviti v zelo kratkem času. Razprava je pokazala na vrsto problemov, ki so posledica različnega vsebinskega pojmovanja financiranja dejavnosti iz proračunov posameznih občin oziroma možnosti ter oblik financiranja splošne porabe izven proračunov.

V SR Sloveniji smo v letu 1974 prilagodili financiranje splošne porabe ustavnim načelom tako, da se sredstva za te namene zagotovijo samo z davki iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in z davki občanov. Zaradi bistveno spremenjenega obsega virov v posameznih občinah, iz katerih se v letu 1974 oblikujejo sredstva za splošno porabo, je bilo v posebni družbeni dogovor potrebno vključiti sistem solidarnega prelivanja. Skupščine občin so sprejele načelo solidarnosti in so pripravljene v ta namen združevati sredstva, čeprav je bila razprava o tem vprašanju najbolj kritična in tudi najbolj obširna. Sistem solidarnosti ter obseg predvidenih sredstev za solidarnost sta vezana na pristop vseh občin k posebnemu družbenemu dogovoru.

Kot posebnost sistema solidarnosti moramo omeniti, da solidarnost ni določena v zneskih, temveč je solidarnost vezana na realizacijo dohodkov vseh občinskih proračunov v SR Sloveniji. To pomeni, da so občine solidarne tako pri porabi, določeni z družbenim dogovorom, kakor tudi pri odstotkih realizacije dohodkov, in sicer občine, ki ustvarjajo sredstva za solidarnost in občine, ki prejemajo sredstva iz solidarnosti.

Tovariš delegat Vrviščar sprašuje Republiški sekretariat za finance, kdaj in kako bo zaživel sistem solidarnosti. Obenem pa želi pojasnilo o vlogi, ki naj bi jo v sistemu solidarnosti imela republika. Kot smo že omenili združujejo občine sredstva za solidarnost iz svojih dohodkov v okviru dogovora, ki so ga same sprejele. Zato republika nima pravice posegati v samoupravno dogovorjene rešitve. Republiški sekretariat za finance pa opravlja po pooblastilu iz 15. člena posebnega družbenega dogovora zgolj tehnične naloge za podpisnike in bo potem, ko bo posebni dogovor podpisan, izvajal solidarnost v skladu z določbami omenjenega dogovora. Da bi sekretariat začel izvajati solidarnost, pa je potrebno predvsem, da vse občine podpišejo posebni družbeni dogovor. V informacijah, s katerimi razpolaga sekretariat, omenjenega dogovora na dan 1. junija niso podpisale naslednje skupščine občin: vse ljubljanske in skupščina mesta Ljubljana ter Maribor, Idrija in Velenje. Skupščine občin Ljubljane in mesta Ljubljana ter občin Maribora in Idrije so sprejele sklepe za pogojni pristop k posebnemu družbenemu dogovoru ter bodo v prihodnjih dneh pogojno podpisale omenjeni dogovor. Sekretariat za finance nima informacij, ali je tudi občina Velenje razpravljala o pogojnem pristopu.

Ce želi Republiški sekretariat za finance ugotoviti, kakšen obseg sredstev je predviden za solidarnost, mora imeti na razpolago podatke o sprejetih proračunih vseh občin. Še vedno tudi ni zano, koliko občin je uporabilo možnost iz 8. člena posebnega družbenega dogovora, po katerem se sredstva za solidarnost prelivajo iz občine šele potem, ko ima ta zagotovljeno porabo iz lastnih virov do 80 % poprečne porabe na prebivalstva v SR Sloveniji v letu 1974. Da bi sekretariat lahko pripravil analizo vse navedene problematike, potrebuje podatke vseh občin. Do dneva odgovora nam manjkajočih podatkov kljub nekajkratnim opozorilom ni poslalo 8 občin.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Tepina! S tem smo izčrpali prvi del te točke. Ali želi mogoče kdo izmed delegatov postaviti novo vprašanje?

Vprašanje bo postavil delegat Karl Seme iz Velenja!

Karl Seme: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V imenu delegacije Zbora občin Velenje, ki jo zastopam, in ker delam na

vzgojno-izobraževalnem področju, postavljam Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije naslednji dve vprašanji:

Želeli bi vedeti, zakaj financiranje dejavnosti srednjih šol za leto 1974 doslej še ni urejeno, čeprav je pretekla že polovica obračunskega leta. Res je, da Izobraževalna skupnost SR Slovenije obljublja, da bo vse potrebno pripravljeno do 15. julija, toda hkrati opozarja, da bomo glede na težko finančno situacijo morali opustiti financiranje nekaterih stvari, ki so se doslej že uveljavile. Gre predvsem za naslednje: v naslednjem šolskem letu Izobraževalna skupnost nima predvidenih nobenih sredstev za nakup pripomočkov za sodobno učno tehnologijo. Če je to res, pomeni to večleten zastoj na tem področju.

V naslednjem šolskem letu bo potrebna posebna privolitvev Izobraževalne skupnosti za odpiranje novih oddelkov na srednjih šolah. Ali to pomeni uveljavljanje omejenega vpisa na srednje šole, ko hkrati vsi naši dokumenti govorijo o potrebi, da se vsa mladina ustreznih starosti vključi v izobraževanje po končani osnovni šoli.

Doslej se je uveljavilo regresiranje stroškov za prehrano in za stanovanja za mladino v dijaških domovih. Ti regresi so omogočili predvsem delavski in kmečki mladini izobraževanje na srednješolski stopnji. Kako bomo reševali njihove socialne probleme, če ukinemo regresiranje?

Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da obrazloži, na kakšen način bomo ta vprašanja rešili, posebno še glede na to, da nas resolucija X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije pri tem povsem določno obvezuje.

Drugo vprašanje postavljam v zvezi s splošno znanim problemom, o katerem že dalj časa vsi govorimo. To je problem dijaških domov. Tudi tu gre predvsem za to, da zagotovimo delavski in kmečki mladini, ki predstavlja pretežno večino stanovalcev dijaških domov, enako možnost za pridobitev izobrazbe. Problem se nam kaže tako z vidika nemogoče situacije, v kateri je naša vzgojno-izobraževalna institucija, kakor tudi z vidika vse prizadete slovenske mladine. Znano je, da je bil pripravljen program sanacije dijaških domov v Socialistični republiki Sloveniji, vendar pa vemo tudi, da v letošnjem letu za te namene ni predvidenih investicijskih sredstev, to pomeni, da se program ne more realizirati. Ponekod so že tudi rešili vprašanje projekta, lokacije in lastne udeležbe pri graditvi dijaškega doma, ker pa ni rešeno vprašanje financiranja teh investicij iz skupno zbranih sredstev v republiki, gradnje ne morejo pričeti. Tako spet zamujamo.

Zato postavljamo vprašanje: Na kakšen način in kdaj namerava Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije sprejeti ustrezne ukrepe za samiranje dijaških domov v Sloveniji in kakšen program ima pripravljen za reševanje tega vprašanja? Hvala.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala lepa, tovariš Seme!

Prosim, tovariš C v e t o Š u l g a j , Idrija!

C v e t o Š u l g a j : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Sem delegat občine Idrija, to je ene izmed tistih občin, ki ni podpisala posebnega družbenega dogovora o skupni potrošnji. Občina dogovora ni podpisala, ne zaradi tega, ker ne bi spoštovala principa samoupravnega sporazumevanja, ampak zato, ker so ji bila s sistemom odmerjena premajhna proračunska sredstva. Odmerjena proračunska sredstva komaj pokrivajo 9 mesecev. Želimo biti obravnavani kot poseben problem. Z našim problemom smo seznanili tako

Skupnost slovenskih občin kot Odbor pri Izvršnem svetu za usklajevanje splošne potrošnje. Oba organa nas podpirata, vendar vse ostaja le pri podpiranju. Konkretne rešitve pa ni.

Zato predlagamo Izvršnemu svetu, da zaradi specifičnosti naše proračunske situacije sam ali nek organ, recimo Sekretariat za finance, prouči ta problem in zavzame določeno stališče oziroma nam enostavno pove, kako problem rešiti. Ali naj likvidiramo občino ali pa saniramo proračun in s to sanacijo omogočimo funkcionalno in normalno delovanje skupščine in njenih organov?

Ta predlog oziroma to vprašanje postavljamo zaradi tega, ker smo v vsem dosedanjem delovanju prišli do sklepa, da je v našem primeru princip samoupravnega dogovarjanja odpovedal. Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala lepa, tovariš Šulgaj! Tovariš Tepina, ali lahko že zdaj odgovorite?

J o ž e T e p i n a (iz klopi) : Ne, na prihodnji seji.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Kdo želi postaviti vprašanje? (Nekdo iz klopi predlaga, da se vsem delegatom pošlje poslovnik Skupščine SR Slovenije.)

Kot veste, smo imenovali Komisijo za poslovnik, ki pripravlja nov poslovnik skupščine. Starega poslovnika nimamo več. Videli bomo, kaj se da narediti, da bi delegati vendarle spoznali glavna določila poslovnika.

Želi še kdo postaviti kako vprašanje? (Nihče.)

S tem je dnevni red današnje seje izčrpan. Zahvaljujem se vam za sodelovanje. Obveščam vas, da je Zbor združenega dela sprejel zakon o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka v enakem besedilu kot naš zbor. Hvala lepa.

(Seja je bila končana ob 16.20.)

4. seja

(24. julija 1974)

Predsedovala: Mara Žlebnik,
predsednica Zbora občin

Začetek seje ob 9.05.

Predsednica Mara Žlebnik: Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 4. sejo Zbora občin Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki sem jo sklicala na podlagi 365. člena ustave Socialistične republike Slovenije.

Glede na opozorilo v sklicu za današnjo sejo zbora razširjam dnevni red še z naslednjo točko:

— predlog odloka o rebalansu finančnega načrta Vodnega sklada Socialistične republike Slovenije za leto 1974.

Poleg tega razširjam dnevni red današnje seje še s:

— predlogom odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da v imenu Skupščine SR Slovenije sklene družbeni dogovor o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenim in imenovanim funkcionarjem v pravosodju,

— predlogom zakona o dopolnitvi zakona o najmanjšem osebnem dohodku.

Izobraževalna skupnost Slovenije do danes še ni predložila republiški skupščini svojega stališča k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi Višje šole za organizacijo dela v Kranju. Svoje stališče je dolžna dati na podlagi 2. odstavka 27. člena ustavnega zakona za izvedbo ustave Socialistične republike Slovenije. Zato umikam z dnevnega reda predlog omenjenega zakona. V bistvu gre za odložitev z dnevnega reda seje, saj bomo ta predlog zakona obravnavali takoj, ko bomo dobili stališče Izobraževalne skupnosti Socialistične republike Slovenije.

Tako predlagam za današnjo sejo zbora naslednji dnevni red:

1. izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije;

2. odobritev zapisnika 3. seje Zbora občin;

3. ocena gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v Sloveniji ob polletju 1974;

4. poročilo o poteku samoupravnega sporazumevanja in učinkovitosti delovanja samoupravnih sporazumov o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov;

5. predlog za izdajo zakona o samoupravni interesni skupnosti za PTT promet;

6. predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna Socialistične republike Slovenije za leto 1973;

7. osnutek zakona o stanovanjskih zadrugah;

8. predlog zakona o tržni inšpekciji;

9. osnutek zakona o zdravstvenem nadzorstvu nad živili;

10. predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani;

11. predlog odloka o potrditvi družbenega dogovora o temeljih razvoja elektrogospodarstva od 1974. do 1980. leta;

12. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje elektroenergetskih objektov;

13. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev odjemalcev električne energije na visoki napetosti za financiranje energetskega objektov;

14. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prispevku odjemalcev električne energije na nizki napetosti za financiranje energetskega objektov;

15. predlog zakona o oprostitvi plačevanja prispevkov in davkov iz osebnega dohodka, doseženega z delom, ki je opravljeno za družbeno organizirane solidarnostne akcije;

16. predlog odloka o razdelitvi dela dohodka Loterijskega zavoda Socialistične republike Slovenije v letu 1974;

17. predlog odloka o rebalansu finančnega načrta Vodnega sklada Socialistične republike Slovenije za leto 1974;

18. predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da v imenu Skupščine Socialistične republike Slovenije sklene družbeni dogovor o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenim in imenovanim funkcionarjem v pravosodju;

18. a predlog zakona o dopolnitvi zakona o najmanjšem osebnem dohodku;

19. volitve in imenovanja;

20. delegatska vprašanja.

Ima kdo k predlaganemu dnevniemu redu še kakšen dopolnilni ali spreminjevalni predlog? Prosim, tovariš Tone Krašovec z Vrhnike!

Tone Krašovec: Delegacija Skupščine občine Vrhnika me je zadolžila, da naj hkrati, ko naj glasujem za dnevni red, povem pred zborom naslednje stališče: delegacija meni, da se je kljub temu, da še niso nastopile skupščinske počitnice, v času, ko so že dopusti v delovnih kolektivih, izredno težko v pravem smislu delegatskega sistema pripraviti na sejo z 20 točkami dnevnega reda, kot je današnja. Že samo gradivo je zahtevalo, da bi se morale delegacije sestati večkrat, ni pa bilo časa in zaradi dopustov je bilo nemogoče, da bi se posvetovali ne le s krajevnimi skupnostmi, ampak tudi z drugim delom baze, to je s temeljnimi organizacijami združenega dela. Današnji dnevni red, menim, to zahteva, ne samo zaradi gospodarskih gibanj, ampak tudi zaradi

ocene splošne in skupne porabe, ker izvajamo ustavno načelo svobodne menjave dela. Zato menimo, da bi morale biti take seje, kot je današnja, v našem mandatnem obdobju izjema. Seje naj bodo raje pogostejše in z ožjim dnevnim redom. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Prosim, želi mogoče o predlogu dnevnega reda še kdo razpravljati? Prosim, tovariš Franc Istenič, delegat občine Kranj!

Franc Istenič: Tovarišica predsednica, tovariši delegati! Ko smo razpravljali o gradivu za današnje zasedanje zbora in med drugim o spremembi zakona o Višji šoli za organizacijo dela, si nihče med delegati v občini Kranj, ki je predlagateljica spremembe zakona, pa tudi ne skupina delegatov z Gorenjske, ki delegira delegate v Zbor združenega dela za področje kulture in prosvete, ni mislil, da bo predlog zakona po skoraj dveh letih doživel tako usodo, da ne bo prišel niti na dnevni red tega zasedanja, čeprav smo o njem v bazi razpravljali konstruktivno in odgovorno v duhu nove ustave in novih teženj na področju izobraževanja. Kot delegat temeljne organizacije — podpisnice samoupravnega sporazuma in pa tega zbora sem globoko razočaran. Mislim sem namreč, da bomo danes razpravljali o vsebini zakona, o potrebnosti prehoda Višje šole za organizacijo dela v visoko šolo, o učnem načrtu, o kadrovskih problemih, o tem, ali šola daje takšne strokovnjake, kot jih združeno delo potrebuje, ali ne. Od vsega tega pa ni nič.

Zadeva se je ustavila formalno pri proceduralnem vprašanju, ker Skupščina republiške izobraževalne skupnosti ni dala svojega mnenja, dal ga je le Izvršilni odbor te skupnosti. Razočaran sem nad tako metodo dela. Mislim, da je nezdržljiva z delegatskim sistemom. Nenadoma tisto, na kar se sklicujemo in kar z muko gradimo, nima nobene teže.

Danes se ne upošteva oziroma se pozablja to, da je z Višjo šolo za organizacijo dela podpisalo samoupravni sporazum 60 organizacij združenega dela, kar pomeni po približni oceni okrog 100 tisoč zaposlenih. Nobene teže nima dejstvo, da ima Višja šola za organizacijo dela že več kot eno leto kot najvišji samoupravni organ skupščine delegatov, ki šteje 80 članov podpisnikov sporazuma, študentov in učiteljev šole, ki spremljajo vse najvažnejše sklepe glede delovanja šole. Ali si je katera višja ali visoka šola toliko prizadevala za nove odnose na področju izobraževanja? Pozablja, da je na Višji šoli za organizacijo dela v 13 letih do vključno 30. julija 1974 diplomiralo v Sloveniji po vseh večjih in manjših industrijskih središčih 1128 slušateljev, na Hrvaškem, Srbiji in Bosni pa 991 in da za ta študij Republiška izobraževalna skupnost ni dala niti dinarja. Republiška izobraževalna skupnost financira študij rednih slušateljev šele od lanskega leta. Vse je financiralo gospodarstvo. Nobene teže nimajo pozitivna stališča Izvršnega sveta, Gospodarske zbornice, Združenja visokošolskih zavodov, Zavoda za zaposlovanje, Strokovne komisije Sekretariata za prosveto in kulturo. V tem trenutku ima glavno težo dejstvo, da Skupščina Republiške izobraževalne skupnosti ni dala svojega mnenja, Izvršni odbor pa je dal pozitivnega.

Po informacijah, ki smo jih dobili oziroma slišali, je Sekretariat za prosveto in kulturo že v mesecu maju zahteval od Republiške izobraževalne skupnosti, da do 10. junija 1974 da svoje mnenje. Točno je tudi to, da je skupščina Izobraževalne skupnosti imela v tem času že dve seji. Zakaj svojega

mnenja ni dala? Ali zaradi nepoznavanja predpisov, neodgovornosti posameznih funkcionarjev skupnosti ali pa namerno? Kdo je za nastalo situacijo odgovoren? Vemo, da ustavni zakon, na katerega se sklicujemo, velja že od 28. 2. 1974.

Tovarišica predsednica! Govori se, da bo predlog zakona o višji šoli prišel na dnevni red v septembru. Kdo jamči, da bomo do tedaj imeli mnenje skupščine Izobraževalne skupnosti? Če ga ne bo, ali bomo ponovno odložili obravnavo? Mislim, da si moramo prizadevati, da bo naš delegatski sistem učinkovit in da tiste, ki niso za pravočasne odgovore in zavirajo normalno delovanje celotnega mehanizma, izločimo.

Tovariši delegati! Posledice današnje odločitve so dolgoročneješe. Ne gre samo za odložitev na september, ampak pomeni to praktično odložitev za eno leto. Pomeni prenehanje neprekinjenega študija tistih absolventov drugega letnika — rednih študentov, ki so letos končali prvo stopnjo, pomeni, da se del od 550 potencialnih kandidatov za študij na II. stopnji ne bo mogel vpisati v šolskem letu 1974/75, pomeni tudi to, da bo gospodarstvo dobilo eno leto kasneje toliko in toliko organizatorjev proizvodnega procesa, za katere vsi ugotavljajo, da so zelo potrebni. Iz navedenih razlogov predlagam, da predlog zakona ostane na dnevnem redu! Hvala lepa.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala lepa, tovariš Istenič! Dovolite mi, da kot predsednica zbora opozorim delegate na okoliščino, ki zahteva, da to točko dnevnega reda umaknemo z današnje seje. Po določitih 27. členu ustavnega zakona bodo samoupravne interesne skupnosti, ko bodo konstituirane, enakopravno odločale z našimi zbori o zadevah, ki so skupnega pomena. Dokler pa te skupščine niso konstituirane, odločajo pristojni zbori skupščine družbenopolitične skupnosti samostojno o zadevah, ki bi jih morali sprejemati z ustreznimi skupščinami samoupravnih interesnih skupnosti. Pred sprejemom končne odločitve morajo pristojni zbori skupščine družbenopolitične skupnosti obravnavati stališča skupščine samoupravne interesne skupnosti na ustreznem področju v njeni sedanjih sestavi.

To se pravi, da je naša skupščina pred svojo odločitvijo po ustavnem zakonu absolutno vezana na stališče oziroma mnenje pristojne samoupravne interesne skupnosti. Če bi danes o tem zakonu odločali, bi zavestno kršili ustavnost. Zato je razumljivo, da se Predsedstvo skupščine po ponovnem posvetu o tem problemu ni moglo odločiti drugače. Pred sejo sem o tej stvari razpravljala tudi s predstavnikom Zakonodajno-pravne komisije, ki ima enako stališče.

Prosim, tovarišica Ela Ulrih!

E l a U l r i h : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Odločila sem se, da pojasnim vsaj to, kar je Izvršni svet včeraj sklenil o tem predmetu. Bil je namreč že seznanjen z namero oziroma s sklepom Predsedstva skupščine, da se ta točka umakne z dnevnega reda iz razlogov, ki jih je že povedala tovarišica predsednica zbora. Izvršni svet je to sprejel kot povsem normalno na znanje. Drugače kot tako pravzaprav ne more biti. Menimo tudi, da ni dosti izgubljenega, ker tudi če bi danes obravnavali zakon, ki je v fazi osnutka, z novim šolskim letom ta zakon ne bi mogel začeti delovati, saj so razpisi že morali biti opravljeni in bodo v jeseni samo še naknadni razpisi. Tako v tem šolskem letu ni realno računati, da bi ta zakon začel veljati. To bo mogoče šele v naslednjem šolskem letu, dotlej pa bo tudi Skupščina interesne

skupnosti, ki je pristojna poleg skupščinskih zborov, svoje delo gotovo opravila. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? Prosim, tovariš Jože Jelovčan, delegat občine Jesenice!

Jože Jelovčan: Tovarišica predsednica, tovariši delegati! Sem absolvent Višje šole za organizacijo dela v Kranju. Spominjam se, kakšne težave smo imeli, da se je priznala naša šola. Prav take težave nastopajo tudi sedaj, ko gre za to, da Višja šola za organizacijo dela v Kranju postane visoka. Verjetno so Kranjčani, ko so napisali in pripravili to izjavo, vse dobro preštudirali. Ne glede na to, ali nam bodo očitali protiučustavnost, vseeno podpiram predlog delegata iz Kranja, da se danes obravnava ta zakon, torej da naša skupščina zavzame določeno stališče.

Pri tem ne smemo biti indiferentni. Šola ima bogat in strokovno pester program, ki je na višini. Kar smo se jih naučili v šoli, uspešno uporabljamo v proizvodnji. Zato vas, tovarišica predsednica, vseeno prosim, da se ta zakon danes obravnava. Sklepi pa naj bi služili kot osnova za razpravo potem, ko bo dala mnenje še interesna skupnost.

Dnevni red ni nastal včeraj, materiale imamo že lep čas doma in čudim se zaradi neodgovornosti interesne skupnosti, za katero vemo, da je imela dve seji. Menim, da se to ne bi smelo ponoviti.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala lepa! Tovariš Istenič, ali vztrajate pri svojem predlogu? (Da.) Potem dajem predlog tovariša Isteniča za ponovno vključitev te točke v dnevni red današnje seje na glasovanje! Kdor je za to, da se ta točka vključi v dnevni red, naj dvigne roko! (20 delegatov glasuje za.) Kdo je proti? (23 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (14 delegatov.) Predlog tovariša delegata iz Kranja ni dobil zadostne podpore in zato ostane predlog dnevnega reda tak, kot sem ga prebrala.

Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (3 delegati.) Hvala lepa. Ugotavljam, da je dnevni red za današnjo sejo zbora sprejet.

Na današnjo sejo so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije povabljeni še: Centralni komite ZKS, Republiška konferenca Socialistične zveze, Zveza sindikatov Slovenije in Skupnost slovenskih občin, delegati iz Socialistične republike Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ ter delegati iz Socialistične republike Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Pred prehodom k posameznim točkam dnevnega reda bi vas, tako kot že na prejšnji seji, opozorila na nekatere proceduralne zadeve, ki so pomembne za naše delo. To moramo opraviti zaradi tega, ker je vsaka seja zbora v novem sestavu. Taka praksa bo potrebna vse dotlej, dokler ne bomo sprejeli novega poslovnika. Sedaj namreč smiselno uporabljamo določbe dosedanjega poslovnika skupščine, kar določa odlok o začasnem poslovniku Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki smo ga sprejeli na prvih sejah zborov te skupščine.

Na današnji seji obravnavamo zakone in druge splošne akte v različnih fazah postopka, in sicer v fazi predloga za izdajo, v fazi osnutka in v fazi predloga.

Zaradi boljšega razumevanja bi rada že takoj pojasnila, da zakone in druge splošne akte sprejemamo v fazi predloga za izdajo zakona in osnutka s sklepom, s katerim nalažamo predlagatelju, da pripravi predlog zakona. Pri tem naročimo, kaj vse mora pri pripravi predloga zakona upoštevati. V teh dveh fazah se dajejo samo pripombe, stališča in predlogi. Amandmaji se dajejo v zadnji fazi postopka, to je, ko se obravnava predlog zakona oziroma drugega splošnega akta. Amandmaji morajo biti pismeni in jih je potrebno predložiti najmanj 10 dni pred dnevom, določenim za sejo, na kateri zbor obravnava predlog akta. Amandmaje je mogoče predlagati tudi na seji, vse dokler ni končana obravnava. V takem primeru je potrebno, da podpre amandma še najmanj 10 delegatov. Če nastane taka situacija, imamo v dvorani strokovno službo naše skupščine, ki bo pomagala delegatom pripraviti amandma.

V zvezi z določbo, da je potrebno o amandmajih, ki so predloženi v obravnavo, obvezno dobiti mnenje pristojnega odbora in Zakonodajno-pravne komisije, če pa vsebuje amandma določbe, ki zahtevajo finančna sredstva, pa se mora izreči tudi Odbor za finance, predlagam, da zbor sprejme sklep, da se tega določila ne držimo striktno, temveč ga prilagodimo situaciji. To predlagam zaradi tega, ker imamo odbore s stalnimi delegati, ki pa niso vedno navzoči na sejah zborov. Če bi hoteli zagotoviti navzočnost članov odborov na sejah zborov, bi to pomenilo znatne stroške. Zato predlagam, da v primeru, ko na seji zbora ni prisoten odbor, ki naj bi dal mnenje o takih amandmajih, zbor sam formira ad hoc odbor izmed delegatov, ki so prisotni. Predlagam, da v takem primeru pozovemo Zakonodajno-pravno komisijo in predlagatelja takega predpisa, da se o tem izrečeta. To bi seveda poenostavilo naše delo, predpisom pa bi bilo vseeno zadoščeno, saj bi bil ad hoc odbor sestavljen iz prisotnih delegatov.

V zvezi s pripombami, ki bi jih dale skupine delegatov, moram opozoriti, da jih še ne moremo vzeti za amandmaje, dokler jih delegat skupine, ki je takšne predloge poslala, ne aktivira, to se pravi, dokler ne pove, naj se obravnava kot amandmaji.

Na postopek v zvezi z amandmaji vas opozarjam na začetku seje zaradi tega, da boste lahko ustrezno ravnali in da se bodo tisti, ki nameravajo predložiti amandmaje, tudi pripravili.

Zaradi lažjega razumevanja seje bi vam rada povedala še to, da govorimo o skrajšanem postopku takrat, kadar preskočimo eno ali dve fazi sprejemanja zakona. Za to morajo biti posebni razlogi. Predlog za skrajšani postopek da lahko predlagatelj, lahko pa tudi odbor, ki je to zadevo obravnaval. Vedno mora svoj predlog tudi utemeljiti, zato bom pozvala vse predlagatelje skrajšanih postopkov, da svoje predloge pri posameznih točkah dnevnega reda utemeljijo. Na postopek v zvezi z amandmaji bom opozorila tudi še med razpravo o posameznih točkah dnevnega reda. S tem, mislim, sem pojasnila bistvene probleme glede postopka.

Pred prehodom k posameznim točkam dnevnega reda vas obveščam, da smo se s predsedniki zborov na predlog Izvršnega sveta dogovorili, da bi uvodno obrazložitev k oceni gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v Socialistični republiki Sloveniji ob polletju 1974 poslušali na skupnem zasedanju vseh treh zborov, to je Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora, in sicer po obravnavi druge točke dnevnega reda. Uvodno obrazložitev bo podal predstavnik Izvršnega sveta tovariš Zvoñe Dragan. To

skupno zasedanje bo po dogovoru vodil predsednik Zbora združenega dela tovariš Štefan Nemeč.

Prehajam na 1. točko dnevnega reda, to je na izvolitev članov Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter na poročilo te komisije.

Izvoliti moramo predsednika in dva člana komisije. Dovolite mi, da sama predlagam člane v to komisijo, in sicer za predsednika tovariša Vlada Zajca, za člana pa Albino Dunič in Jožeta Jelovčana.

Kdor je za ta predlog, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da so v Komisijo za verifikacijo pooblastil navedeni tovariši soglasno izvoljeni.

Prosim komisijo, da se takoj sestane in ugotovi navzočnost delegatov na seji ter verificira pooblastila. Ostale delegate prosim, da ostanejo na svojih mestih, ker bo komisija to delo verjetno zelo hitro opravila.

(Seja je bila prekinjena ob 9.30 in se je nadaljevala ob 9.40.)

Predsednica Mara Žlebnič: Nadaljujemo sejo. Prosim predsednika Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, da da poročilo!

Vlado Zajc: Tovarišica predsednica, tovariši delegati! Poročilo o pregledu pooblastil za 4. sejo Zbora občin, ki je bila sklicana za dne 24. julija 1974 ob 9. uri v mali dvorani poslopja Skupščine SR Slovenije, se glasi:

Zbor občin Skupščine Socialistične republike Slovenije ima 62 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je iz predloženih pooblastil in napravljenega seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati vseh občin v Socialistični republiki Sloveniji, razen delegatov občin Cerknica, Kopra, Ribnice na Dolenjskem in Slovenj Gradca. Nihče od odsotnih ni opravičil izostanka.

Navzoča sta tudi delegata mesta Ljubljana in Obalne skupnosti občin.

Ob pregledu dokumentacije je komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna. Zato predlagam, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za 4. sejo.

Komisija tudi ugotavlja, da je zbor sklepčen in da lahko pravno veljavno razpravlja in sklepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala lepa. Prehajamo na razpravo o poročilu, ki ste ga poslušali. Želi kdo besedo? (Nihče.) Prehajam na glasovanje o poročilu. O poročilu glasujemo javno in v celoti, ker ni nobeno pooblastilo sporno. Kdor je za to, da se poročilo sprejme, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je zbor z glasovanjem soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 4. sejo Zbora občin.

Prehajam na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 3. seje Zbora občin.

Osnutek zapisnika smo vam poslali skupaj s sklicem dne 12. julija. Ali predlaga morda kdo k zapisniku 3. seje kakšno pripombo ali popravek? Prosim, tovariš Majcenovič, delegat iz občine Lenart!

J o ž e M a j c e n o v i č : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina, iz občine Lenart, je mnenja, da naj zapisnik vsebuje tudi tiste razpravljalce, ki razpravljajo o postopku ali o čem podobnem. Tako bi zapisnik vseboval vse razpravljalce na seji zbora. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik : Hvala lepa. Ima še kdo kakšno pripombo? (Ne.) Če ne, dajem odobritev zapisnika na glasovanje. Glasujemo zopet javno, z dviganjem rok. Kdor je za to, da se odobri zapisnik 3. seje Zbora občin, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je Zbor občin soglasno odobril zapisnik 2. seje zbora.

Sedaj pa prosim delegate, da gredo v veliko dvorano v prvem nadstropju, kjer bodo poslušali na skupnem zasedanju vseh treh zborov uvodno obrazložitev, ki jo bo dal k oceni gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v Socialistični republiki Sloveniji, ob polletju 1974 podpredsednik Izvršnega sveta tovariš Zvone Dragan. Po uvodni obrazložitvi bomo takoj nadaljevali sejo našega zbora v tej dvorani.

Tovariše delegate prosim, da vzamejo s seboj danes dostavljeni pismeni ekspozice predstavnika Izvršnega sveta, da bi lažje spremljali njegovo obrazložitev.

(Seja je bila prekinjena ob 9.45 in se je nadaljevala ob 11. uri.)

Predsednica Mara Žlebnik : Obveščam vas, da je prispel tudi delegat Skupščine občine Koper tovariš Rudi Kocjančič, ki je predal pooblastilo.

Nadaljujemo sejo našega zbora. V zvezi s 3. točko dnevnega reda, to je z oceno gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v Sloveniji ob polletju 1974, smo poslušali obrazložitev predstavnika Izvršnega sveta na skupnem zasedanju vseh treh zborov.

K tej točki dnevnega reda je bila povabljen tudi Gospodarska zbornica SR Slovenije. Gradivo pa so obravnavali Odbor za finance našega zbora, Odbor za finance ter Odbor za družbenoekonomski razvoj Zbora združenega dela, ki so dali skupno poročilo, ter Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj našega zbora, ki je predložil prav tako pismeno poročilo. Najprej bi vprašala predstavnika obeh naših zborov, ali želita morda k poročilu še kaj dodati. (Ne želita.)

Na podlagi predloženega gradiva, ekspozija, ki ga je dal predstavnik Izvršnega sveta tovariš Zvone Dragan, ter poročil odborov začenj razpravo! Kdo želi besedo? Prosim! Besedo ima tovariš Janko Zabukovec, delegat iz Škofje Loke!

J a n k o Z a b u k o v e c : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ker se dobršen del dohodka oziroma narodnega dohodka v naši občini ustvarja v industriji, in sicer v predelovalni industriji, smo za pogoje, v

katerih ta panoga gospodari, zelo zainteresirani. Povsem razumljivo je, da je bila naša delegacija do gradiva in do ocene gospodarskih gibanj v prvih petih mesecih letošnjega leta zelo pozorna. O gradivu in o oceni je bilo izrečenih precej pozitivnih pripomb ter mnenj. Ob teh pa je bilo opozorjeno tudi na nekatere probleme, ki v gradivu niso dovolj obdelani, nas pa spravljajo v skrb, tako kakor verjetno tudi nekatere druge občine.

Zaradi hitrega dviganja cen reprodukcijskega materiala, surovin, energije, družbenih obveznosti in drugega se tudi v letošnjem letu nadaljuje proces zmanjševanja akumulacije v organizacijah združenega dela predelovalne industrije. Proces, ki kaže, da se mnogo hitreje večajo proizvodni stroški kot celoten dohodek in dohodek v nekaterih organizacijah, postaja zelo zaskrbljujoč. Izboljšave v organizaciji dela, izboljšani tehnološki postopki, varčevanje in iskanje notranjih rezerv, kar je v organizacijah združenega dela mogoče, postajajo ob takih gibanjih cen surovin razvrednoteni ter so tudi že nestimulativni. Praksa kaže, da je najbolj učinkovito, če organizacija združenega dela za malenkost spremeni proizvodnjo ter proizvode deklarira kot nove, da doseže pri Zavodu za cene spremembo cen. Kam nas to pelje, menim, da ni potrebno navajati.

Naša delegacija meni, naj Izvršni svet SR Slovenije čimprej izdela analizo gospodarjenja za prvo polletje letošnjega leta. Ta analiza bo namreč lahko temeljila na polletnih obračunih organizacij združenega dela in ne le na statističnih podatkih ter iz teh izhajajočih ocenah. V analizi naj bi bila posebna pozornost namenjena predelovalni industriji ter pogojem, v katerih posluje.

Tesno povezan s prejšnjim je tudi problem nelikvidnosti gospodarstva. Učinkoviti ukrepi iz prejšnjih let so zbledeli, a se nam, kot kaže, zopet približuje čas, ko bo morala biti borba proti nelikvidnosti zelo resna in ostra.

Normalno je, da si vsaka organizacija združenega dela prizadeva za povečanje obsega poslovanja. Povečan obseg poslovanja pa žal le prevečkrat ni pokrit tudi s prizadevanjem za povečanje obratnih sredstev. Poleg tega pa postajajo hud problem tudi prevelike zaloge materiala in polizdelkov.

Kakor sem že omenil, se zaloge povečujejo zaradi večjih potreb proizvodnje. Poleg tega pa še zaradi mnogo višjih nabavnih cen materiala ter zaradi neurejenih razmer na tržišču. Te onemogočajo redno in normalno preskrbo ter s tem tudi minimalne zaloge. Zaradi teh in takih pogojev se nam prepotrebna obratna sredstva, če že ne v večjih količinah, prav gotovo pa v večjih vrednostih, kopičijo v zalogah. Obračanje obratnih sredstev zaostaja za hitrejšim in tudi normalnim obračanjem v lanskem in predlanskem letu.

Naša delegacija se zaveda, da so ukrepi proti nelikvidnosti boleči ter lahko zavrejo dosedanja dokaj ugodna gospodarsko rast. Vendar meni, da bi se morali pravočasno odločati za ukrepe, ki naj sedanje pojave nelikvidnosti odpravijo že med nastajanjem, in ne šele takrat, ko bodo potrebni ukrepi lahko zelo resno pretresli naš celotni gospodarski sistem.

Razen teh dveh bi rad opozoril še na tretji problem, in sicer na problem zmanjšanja interesa za izvoz proizvodov. Hitro naraščanje stroškov in s tem čedalje višja lastna cena izdelkov na eni in kolikor toliko stabilna tržišča na drugi strani postajajo resna ovira tistim organizacijam združenega dela, ki so se z velikimi težavami, kvaliteto in količino svoje proizvodnje pripravile tudi za izvoz na druga tržišča. Razlike med lastno ceno in ceno, ki jo organizacije združenega dela dosegaajo na tujih trgih, postajajo čedalje večje ter jih izvozne premije največkrat ne pokrivajo več. Interes za izvoz se je predvsem

v tistih organizacijah, ki svoje proizvode laže plasirajo tudi doma, zreduciral predvsem na ožji interes pridobivanja deviznih sredstev, to je za pridobivanje tolikšnih deviznih sredstev, kolikor jih organizacije združenega dela nujno potrebujejo za svoje normalne nabave materialov ali izdelkov, ki jih je nujno potrebno uvoziti. Ta interes je sicer pomemben, vendar bi interesov za izvoz moralo biti več. Ti pa so nam vsem dobro znani.

Med sklepi današnje razprave bi gotovo moral biti tudi sklep, da bi ob upoštevanju pogojev gospodarjenja Izvršni svet moral s posebno pozornostjo proučiti tudi pogoje in interese industrijskih podjetij, ki bi svojo proizvodnjo lahko plasirala tudi v izvoz. S temi predlogi želi naša delegacija prispevati k splošni, predvsem pa k realni oceni gospodarskih gibanj v naši republiki in državi.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Zabukovec! Prosim, besedo ima Jože Majcenovič, delegat iz Lenarta!

Jože Majcenovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine Socialistične republike Slovenije v občini Lenart je podrobno obravnavala oceno gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v Socialistični republiki Sloveniji ob polletju 1974. Želim razpravljati o dveh pomembnih vprašanjih, ki izhajata iz predložene ocene.

Med pomembnimi vprašanji, ki so obravnavana v oceni gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe, so tudi vlaganja na manj razvita območja v Socialistični republiki Sloveniji. Kot je navedeno v gradivu Republiškega zavoda za planiranje, zanimanje gospodarstva za vlaganje na manj razvitih območjih iz leta v leto narašča, na kar kažejo zlasti zahtevki investitorja za beneficiranje obrestne mere za kredite iz sredstev Socialistične republike Slovenije. V preteklih treh letih so zagotovljena republiška sredstva za pospeševanje gospodarskega razvoja manj razvitih območij v glavnem zadostovala za odobritev zahtevkov investitorjev. V letu 1974 pa kljub temu, da je bil v republiškem proračunu za ta namen določeni znesek sicer povečan, ni dovolj sredstev niti za odobritev zahtev po prvem razpisu. Da so zahtevki v letošnjem letu tako narasli, je razumljivo, saj priprave na pomembne investicije trajajo dve do tri leta, in tako je prav v letošnjem letu večina investitorjev, ki se je po sprejetju republiškega zakona v letu 1971 odločila za investiranje na manj razvitih območjih, pripravila vse potrebno za začetek investicij ter se prijavila na natečaj.

Kot izhaja iz gradiva, se je Komisija Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije odločila po prvem letošnjem razpisu za bistveno omejitev beneficirane obrestne mere in še za nekatere druge restriktivne ukrepe, vendar kljub temu ni mogla v celoti zadovoljiti zahtev po prvem razpisu, medtem ko so zahtevki po drugem razpisu v celoti nepokriti. Ker gre za ekonomsko zelo pomembne investicije za razvoj manj razvitih območij, katerih morebitna odložitev na prihodnje leto bi lahko imela neugodne posledice za zainteresiranost gospodarstva za vlaganje na teh območjih, je nujno, da se zagotovijo ustrezna dodatna sredstva, bodisi neposredno v proračunu Socialistične republike Slovenije bodisi z najetjem kredita. Prav tako pa je nujno zagotoviti, da v prihodnje ne bo finančnih ovir za izvajanje ukrepov in določb

zakona o pospeševanju razvoja manj razvitih območij v Socialistični republiki Sloveniji.

Sedanje benefikacije so zaradi pomanjkanja sredstev znatno nižje od tistih, ki so predvidene z zakonom. Tako je v zakonu predvideno, da se beneficira obrestna mera za kredite v celoti nad 3 %, razen tega pa je v zakonu predvideno tudi, da investitorji na manj razvitih območjih pet let ne plačujejo republiškega davka iz osebnih dohodkov za delavce, ki se zaposlijo v novih obratih. Vendar je ta ugodnost sama po sebi odpadla, ker je bil republiški davek ukinjen. Menimo, da republiški proračun lahko zagotovi ustrezni znesek sredstev. Sedanja višina sredstev za pospeševanje gospodarskega razvoja manj razvitih območij v znesku 4,10 milijona din dejansko ne predstavlja primernega zneska.

V drugem delu svoje razprave želim poseči tudi v problematiko financiranja občinskih proračunov. Problemi v zvezi s financiranjem proračunske porabe so namreč v nekaterih občinah, med njimi tudi v občini Lenart, tako pereči, da zahtevajo najširšo družbeno presojo in takojšnje ukrepanje. Kot je znano in kot je navedeno v oceni, se je v letu 1974 v posameznih občinah bistveno spremenil obseg virov, iz katerih se oblikujejo sredstva za proračunsko porabo. Predvsem se je izvršila prerazdelitev virov v tistih občinah, ki prejemajo in so v preteklosti prejemale dopolnilna sredstva za financiranje vzgoje in izobraževanja. Kolikor večja dopolnilna sredstva je posamezna občina v preteklih letih prejela za vzgojo in izobraževanje, toliko večji ima praviloma izpad lastnih virov proračunskih dohodkov v letu 1974, kajti med temeljnimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi in občinami je bilo dogovorjeno, da se v letu 1974 za financiranje vzgoje in izobraževanja v vseh občinah uvede enaka stopnja prispevka.

Zaradi navedenega je za financiranje splošne porabe v občinah v letu 1974 uveden sistem solidarnosti. Solidarnostni sklad za financiranje proračuna občin naj bi se oblikoval po posebnem družbenem dogovoru o višini splošne porabe v občinah v letu 1974. Ker pa nekatere občine, in to zlasti tiste, ki naj bi odvajale največ sredstev v solidarnostni sklad, posebnega družbenega dogovora niso pravočasno podpisale, sistem solidarnosti, kljub preteku več kot polovice leta, praktično še vedno ni zaživel. Razumljivo je, da so s tem najbolj prizadete občine, ki po merilih posebnega družbenega dogovora pričakujejo iz sklada solidarnosti relativno največ sredstev.

V občini Lenart znaša predvideni dotok iz sklada solidarnosti 2 705 000 din ali 24 % celotnega proračuna za leto 1974. Ker iz sklada solidarnosti še ni nobenega dotoka, je proračun nelikviden in občasno celo blokiran. Tako občina ne more plačevati tekočih obveznosti, ogroženo pa je tudi plačevanje socialnih podpor in osebnih dohodkov delavcem uprave, sodstva in družbenopolitičnih organizacij. Proračun uporablja celoten rezervni sklad in nima več nobenih možnosti za premostitvena posojila. Spričo tega sodimo, da je nujno takoj storiti vse za formiranje solidarnostnega sklada občin, da bodo začela še v tem mesecu dotekati sredstva iz tega naslova. Če pa to ni mogoče, naj se odobrijo občinam začasni premostitveni krediti iz republiških sredstev.

Ob vsem navedenem želim poudariti, da je družbeno in politično neskladno, da so kljub dogovorjeni solidarnosti posamezne občine prepuščene odločitvam določenega števila občin, in to v glavnem najbolj razvitim, hkrati pa tudi z družbenega vidika najbolj vplivnim občinam. Čeprav razumemo, da imajo tudi te občine velike proračunske probleme in da je pri sprejemanju posebnega

družbenega dogovora prišlo do določenih kompromisnih rešitev, vendarle menimo, da je takšen način postopanja teh občin družbeno nesprejemljiv. Ob takih odnosih smo postavljeni pred dejstvo, da so se tiste občine, ki zaradi slabše razvitosti prejemajo solidarnostna sredstva, prisiljene dogovarjati, četudi so v odnosu do drugih občin prizadete, medtem ko tiste, ki dajejo sredstva, lahko zahtevajo prej pokrivanje vseh lastnih potreb oziroma upoštevanje vseh svojih predlogov.

Tovarišice in tovariši delegati! Kot predstavnik najmanj razvite občine v Socialistični republiki Sloveniji ne želim tega problema potencirati, temveč v imenu delegacije naše občine le opozarjam, da naj v bodoče k medsebojnemu dogovarjanju pristopimo z usteznim družbenim poslušom. Nujno pa je, da pri tem še bolj angažiramo republiške organe, kajti naj bo dogovarjanje še tako demokratičen način reševanja medsebojnih protislovij, brez objektivnih kazalcev in stališč republiških organov ni mogoče dosegati ustreznih rešitev, temveč še celo zelo enostranske rešitve.

Zato predlagam zboru, da sprejme naslednje stališče: Zbor občin Skupščine Socialistične republike Slovenije je ob obravnavi problematike splošne porabe v občinah Socialistične republike Slovenije ugotovil, da je odklonitev podpisa posebnega družbenega dogovora o višini splošne in skupne porabe v letu 1974 s strani nekaterih občin povzročila izredno težke probleme pri financiranju proračunskih potreb v posameznih občinah v Socialistični republiki Sloveniji. Zbor poziva vse občine ter ustrezne republiške organe, da takoj storijo vse potrebno, da se uresniči tisti del posebnega družbenega dogovora, ki predstavlja solidarnostno prelivanje sredstev med občinskimi proračuni. Če se solidarnostno prelivanje sredstev ne more zagotoviti v najkrajšem času, naj se občinam, ki nujno potrebujejo sredstva iz sklada solidarnosti, zagotovi ustrezna višina premostitvenega posojila iz republiških sredstev.

Zbor poziva vse občine v Socialistični republiki Sloveniji, da z ustrežno družbeno odgovornostjo pristopijo k medsebojnemu dogovarjanju o oblikovanju sredstev za splošno porabo. V ta namen je nujno, da se ob pomoči republiških organov pravočasno pripravijo in določijo minimalni standardi proračunske porabe občin kot osnova za družbeno dogovarjanje o oblikovanju sredstev za splošno porabo za leto 1975. Hvala.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Majcenovič!
Prosim! Besedo ima Bojan Mihelič, delegat iz Litije.

B o j a n M i h e l i č : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Kot glavna panoga slovenskega kmetijstva dosega kooperacijska proizvodnja mesa in mleka vsako leto povečanje proizvodnje. Proizvajalci mesa so v velikih težavah zaradi neskladnega zvišanja cen reprodukcijskega materiala in zaradi težav pri prodaji in pri izvozu živine. Za reprodukcijski material, gnojila, stroje, semena so se v dveh letih cene podvojile, cene živine pa so ostale nespremenjene. Pri tem so v večjih težavah večji proizvajalci, ki so izvozniki, medtem ko se za manjše proizvajalce in za manjše količine že najde domači trg. Odkup živine s strani direkcije je le trenutna rešitev. Treba je najti trajnejšo rešitev in zagotoviti trg za živino in meso na več straneh in ne samo v Italiji.

Za nemoten proces reprodukcije v živinoreji pa tudi v poljedelski proizvodnji je nujno v prihodnje bolj sistematično in pravočasno reševati problem

cen, hkrati pa seveda tudi plasma. Ni namreč mogoče voditi dvojne politike cen: po eni strani zvišujemo cene reprodukcijskega materiala, po drugi plati pa administrativno zadržujemo cene kmetijskih proizvodov. Velikega pomena za načrtno, dolgoročno usmerjeno kmetijsko proizvodnjo so čim tesnejše integracijske povezave med proizvajalci surovin, predelovalci in trgovino. Nikakor ne sme prevladovati stihija, temveč nasprotno, elementi planskega gospodarjenja morajo prav na tem področju priti do izraza. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa! Prosim, tovariš Krašovec, delegat občine Vrhnika!

Tone Krašovec: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da vas seznanim z nekaterimi ugotovitvami, ki smo jih soglasno sprejeli na sestanku naše delegacije ob obravnavi tega gradiva. Nismo podcenjevali doseženih rezultatov gospodarskih gibanj, vendar smo bili mnenja, da bi bilo potrebno spregovoriti predvsem o nekaterih kritičnih pojavih. Vemo, da teh ne manjka in soglasna je bila naša ugotovitev, da bi to, kot je bilo v uvodnem izvajanju tovariša Dragana že povedano, nikakor ne smelo biti vzrok za preplah in za nadaljnjo krepitev administrativnega poseganja v gospodarstvo. Nasprotno, na vseh področjih je treba v praksi čimprej izpeljati ustavna načela, da bo združeno delo dejansko postalo nosilec ne samo razvoja, ampak tudi vseh protiinflacijskih naporov. Ocenili smo, da mu do sedaj to v bistvu še ni bilo omogočeno. Pri tem smo menili, da se ne smemo zavajati z iluzijo, da bo naš razvoj potekal brez inflacije. Vendar pa mora iti za pravilno dozo inflacije, tako kot velja v razvitem svetu. Gre torej za doseganje te meje inflacije, ne pa za razvoj brez inflacije, ker bi to na naši ravni razvoja lahko pomenilo obenem tveganje, da zaradi podreditve vseh naporov protiinflacijskim težnjam zavremo razvoj.

Posebno pozornost smo posvetili enemu izmed področij popraševanja, to je splošni in skupni porabi. Vemo, da pri skupni porabi sredstva, ki dotekajo, čeprav še ni dokončnih rezultatov, presegajo predvidevanja. V uvodnem ekspoziju sta bila dana dva predloga, kaj s temi sredstvi. Vendar smo menili, da bi morali proučiti tudi možnost, če hočemo dejansko delovati po ustavi, da se del teh sredstev vrne gospodarstvu. Smo proti rezervam, proti blokiranju teh sredstev, ki pomenijo v bistvu samo odlaganje potrošnje. Na drugi strani moramo odkrito povedati, da imamo s temi rezervami slabe izkušnje, ker so bile večasih odtujene ne samo gospodarstvu, ampak tudi občinam.

Kar se tiče drugega področja, to je splošne porabe oziroma proračunov, smo se zadržali pri republiškem proračunu. Razumemo njegove težave. Moram pa povedati, da je sedanja zadrega, v kateri je proračun, ki je nastala predvsem zaradi prometnega davka, tudi koristen in očiten dokaz, da smo temeljni prometni davek do sedaj obravnavali izključno kot fiskalni instrument, nikakor pa nismo z njim opravljali še dveh funkcij, ki jih predvidevata ustava in zakon, to sta urejanje razmerij med cenami in urejanje razmer na trgu. Skratka, to orožje nam ni nikdar služilo v naših protiinflacijskih naporih, čeprav se je v svetu izkazalo kot zelo učinkovito.

V naši občini smo seveda še posebno zainteresirani, da bi izboljšali pogoje za tiste delovne organizacije, ki so najtesneje vključene v mednarodno delitev dela, saj več kot tretjino proizvodnje realiziramo na svetovnem trgu. Izvoz na prebivalca v občini znaša okrog 1200 dolarjev, kar je dosežek, s katerim se

ponašajo najrazvitejše zahodnoevropske dežele. V predlogih, ki smo jih do sedaj zasledili predvsem v gradivu, so nakazane rešitve predvsem glede selektivnosti izvoza in uvoza, vendar smo menili, da tudi ta selektivnost lahko pomeni novo področje za administrativne posege. Zato menimo, da je treba v taki situaciji, ko z izvozom krijemo komaj še dobro polovico uvoza, poseči po širšem izboru ekonomskih ukrepov, ki seveda niso vedno lahki niti se ni vedno zanje lahko odločiti. Kot sem povedal, je izbor širok, včasih je ukrep zelo oster in včasih, če bomo hoteli stvari urediti, bomo morali načeti taka vprašanja, ki nikakor niso popularna za razpravo, lahko pa pomenijo bistven prispevek h generalni stimulaciji izvoza in generalni destimulaciji uvoza, to je k vprašanju paritete dinarja.

Prosim, da sprejmete te naše ugotovitve kot prispevek k razpravi o gospodarskih gibanjih v Sloveniji.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Krašovec! Prosim, tovarišica Alenka Kladnik, delegatka iz Žalca!

Alenka Kladnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Rada bi se dotaknila kmetijskega vprašanja. Menimo, da se premalo naredi za razvoj kmetijstva. Problemi se sicer omenjajo, rešujejo se pa ne. Menim, da bi tudi industrija lahko prispevala kaj k razvoju kmetijstva, saj dobi največ delovne sile še vedno s kmetij. Žal s kmetij odhajajo mladi. Tako kmetje ostajajo brez naslednikov. Z novim zakonom o zemljiški skupnosti in z zakonom o dedovanju je bilo precej narejeno. Menim pa, da je to še vedno premalo in da še vedno premalo dajemo za kmetijstvo. Poglejmo na primer cene mesa, cene mleka. Ljubljanski kmetijski inštitut je objavil lastne cene mleka s petih družbenih posestev. Te cene so 3,30 din za liter mleka, nam pa plačajo največ 2,70—2,80 din. Družbena posestva dobijo še 30 par več, pa imajo probleme. Kmetje vedno to krijejo sami, tako da njihovo delo sploh ni plačano.

Rada bi tudi omenila, da so se cene reprodukcijskega materiala dvignile tudi za 100 %, cene kmetijskih proizvodov, kot so meso, mleko, hmelj, pa so že tri leta iste. To je že nevdržno. Škoda, da se to prepočasi rešuje. Mladi odhajajo s kmetij, kmetije pa ostajajo brez naslednikov. Z zakonom je zdaj določeno, da bodo zemljiške skupnosti to zemljo dajale v najem, bojimo pa se, da bo zmanjkalo delovne sile, ki bi delala na zemlji. Kdo pa bo potem obdeloval zemljo?

Bilo je že omenjeno in že dolgo se govori, da bo za kmetijstvo nafta nekaj cenejša. O tem se že dolgo govori, vendar se nič ne stori. Tako nas pritiska registracija traktorja, pri gorivu pa plačujemo ravno toliko davka kot drugi potrošniki. Menimo, da bi se tu moglo nekaj ukreniti, da bi dobili ali bone ali pa bi to upoštevali pri registraciji traktorjev.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala lepa, tovarišica Kladnikova! Kdo želi besedo? (Nihče.)

Zeli tovariš Lapajne, predstavnik Izvršnega sveta besedo? Prosim!

Ivan Lapajne: Spoštovano predsedstvo, tovarišice in tovariši delegati! Najprej bi ponovil, kar je bilo povedano v ekspoziciji Izvršnega sveta, da se namreč razprava o gospodarskih gibanjih s tem ne končuje in da bomo na naslednji seji, to je na prvem zasedanju v septembru, razpravljali o konkretni

situaciji, ki izhaja iz polletnih obračunov, o čemer je govoril tovariš iz Škofje Loke. Dejstvo je namreč, da danes še nimamo podatkov in da bomo lahko šele na prvem jesenskem zasedanju ugotovili, kakšen je materialni položaj gospodarstva, v kakšni meri je gospodarstvo obremenjeno, kolikšen je dohodek in kako rastejo stroški. Od tega bo seveda potem odvisno ukrepanje tudi na drugih področjih, zlasti glede splošne in skupne porabe, ker bodo tudi v zvezi s tem predloženi konkretni ukrepi. Takrat bomo razpravljali o tem, kaj napraviti s tistimi presežki, ki se natekajo nad predvidevanji iz resolucije, ali jih blokirati oziroma jih uporabiti za določene prednostne naloge v okviru posameznih samoupravnih interesnih skupnosti ali pa jih uporabiti za poravnavo odnosov med njimi, ker položaj v skupnostih ni enak. O teh dveh bistvenih vprašanjih bi se dokončno odločili, ko bo Izvršni svet predložil tudi ukrepe. To je bilo dogovorjeno s Predsedstvom skupščine prav zaradi tega, ker do tega zasedanja ni bilo mogoče o teh stvareh pripraviti ustreznega gradiva.

O vprašanju pogojev za izvoz, o katerih je bilo tudi govora, je včeraj razpravljala zvezna skupščina. Zvezni izvršni svet predvideva vrsto ukrepov, ki naj bi spodbudili izvoz, kajti osnovna usmeritev je bila, da moramo povečati izvoz, sicer se bodo težave v plačilni bilanci še zaostriale. Vendar bo zvezni izvršni svet postopno sprejemal ukrepe na osnovi začrtane politike.

Glede vprašanja proračunov in republiškega proračuna ter sredstev za manj razvita območja lahko rečem, da je Slovenija sprejela to politiko v srednjeročnem planu in jo tudi izvaja. Obseg sredstev pa je odvisen od možnosti republiškega proračuna. Ta je bil za letošnje leto že sprejet, vendar računamo, da bi bilo ob rebalansu, ki bo najbrž v jeseni, mogoče zagotoviti dodatna sredstva za beneficiranje obresti za naložbe na manj razvitih območjih. Zavedamo se, da je to potrebno. Izvršni svet celo meni, da je potrebno manj razvita območja obravnavati širše in upoštevati tudi obmejna območja, ne pa samo teh 11 občin, ki so sedaj določene po zakonu o manj razvitih.

Mislím, da je formiranje sklada solidarnosti občin za občine izpit o medsebojnem solidarnostnem reševanju vprašanj. Letos je prvič prišlo do tega dogovora, in se seveda pojavljajo določene težave pri njegovi realizaciji. Mislím pa, da je sprejemljiv poziv, ki ga je dal tovariš in ki bi ga lahko današnje zasedanje sprejelo, ker je to res predvsem v kompetenci vas samih, to se pravi občin, zlasti tistih, ki bi morale ta solidarnostni sklad oblikovati.

Vprašanje mesa je prav gotovo v središču pozornosti in je pereče, zato Izvršni svet razmišlja o tem, kako povečati prodajo mesa. Razmišlja tudi o stimuliranju večje potrošnje. Konkretné ukrepe pa bo še predložil.

Vprašanja, ki jih je načel tovariš Krašovec, so seveda izredno pomembna in so bila tudi v središču današnjega ekspozéja. Strinjam se z njim v tem smislu, da je vprašanje inflacije mogoče obravnavati glede na njene posledice in da je prav gotovo tudi v naši družbi neka gornja stopnja povečevanja cen, do katere lahko zdržimo. Kot vidite, zahteva tudi sedanje povečanje cen določene socialne korektive, ki jih bo treba v tem času izvesti. In višja kot bi bila stopnja inflacije, bolj bi bilo potrebno posegati. To pomeni stalno prelivanje iz enega področja v drugo, in ta krog inflacije se praktično nikoli ne sklène. Zato je borba proti inflaciji še zmeraj ena od temeljnih nalog naše družbe.

Znano je, da je bilo v Sloveniji o vprašanjih kmetijstva že veliko govora, da je sprejet program razvoja do leta 1980 in da se v okviru tega programa predvideva vrsta ukrepov. Je pa možnost republike tudi na tem področju omejena. Finančne intervencije so pa že sedaj znatne, tako iz republiškega prora-

čuna kot tudi iz drugih virov. Kot vidite, se politika do kmetijstva stalno v nekem smislu, rekel bi, izboljšuje, kajti osnovni namen neposrednega povečanja cen, ki je bilo sprejeto sedaj, je, da se poveča materialna osnova kmetijstva, da bi se s tem povečale naložbe, zagotovila večja proizvodnja in zmanjšal uvoz kmetijskih proizvodov, čeprav je seveda to omejeno samo na del proizvodov: na pšenico, na olje, sladkor in tako naprej. Na žalost je prav živinoreja v težjem položaju, to pa zaradi znanih ukrepov Evropske gospodarske skupnosti. Vendar računamo, da se bodo tudi v tem okviru mogle najti ustrezne rešitve.

Predsednica Mara Žlebničnik: Hvala lepa, tovariš Lapajne! Želi še kdo besedo? (Nihče.) Končujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme v skladu s stališči odborov, z današnjo razpravo in v skladu z ekspozejem predstavnika Izvršnega sveta naslednji sklep:

1. Predloženo gradivo lahko služi za nadaljevanje razprave o oceni gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v Socialistični republiki Sloveniji ob polletju 1974. Zaradi pomembnosti analize gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe je treba omogočiti širšo razpravo, tako da bodo lahko delegati sodelovali v razpravah v temeljnih organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih in družbenopolitičnih organizacijah, kar jim bo omogočilo, da bodo zavzeli ustrezna stališča.

2. Vse dejavnike je treba aktivirati, da se zadržijo sedanji pozitivni trendi v gibanju gospodarstva. Vsa odprta razvojna vprašanja in vsa strukturalna in globalna protislovja je treba reševati na osnovi samoupravnega organiziranja združenega dela in na načelih, ki so izražena v resoluciji o družbenoekonomskem razvoju za leto 1974. Na ta način bi se lahko onemogočile tendence, da se v novih ustavnih odnosih uveljavi star način gospodarjenja.

3. Ker je v Socialistični republiki Sloveniji rast osebnih dohodkov v glavnem v skladu s porastom družbenega proizvoda in produktivnosti dela, imamo osnovo, da se vprašanje rasti osebnih dohodkov rešuje prek samoupravnih sporazumov, da bodo osebni dohodki odvisni od rezultatov vloženega dela in poslovnega rezultata.

4. Na področju skupne in splošne porabe je treba zagotoviti, da se bosta ti dve gibalni v skladu s sprejetimi družbenimi dogovori. Potrebna je analiza o tem, kateri porabniki presegajo dogovorjeno višino sredstev, in doseči, da se zmanjšajo prispevki organizacij združenega dela interesnim skupnostim družbenih dejavnosti.

Glede na razpravo predlagam, da sprejme zbor tudi naslednje stališče: Zbor občin Skupščine SR Slovenije je ob obravnavi problematike splošne porabe v občinah SR Slovenije ugotovil, da je odklonitev podpisa posebnega družbenega dogovora o višini splošne porabe v občinah v letu 1974 s strani nekaterih občin povzročila izredno težko stanje pri financiranju proračunskih potreb v posameznih občinah v Socialistični republiki Sloveniji. Zbor poziva vse občine ter ustrezne republiške organe, da takoj storijo vse potrebno, da se uresniči tisti del posebnega družbenega dogovora, ki predstavlja solidarnostno prelivanje sredstev med občinskimi proračuni. Če se solidarnostno prelivanje sredstev ne more zagotoviti v najkrajšem času, naj se občinam, ki nujno potrebujejo sredstva iz sklada solidarnosti, zagotovi ustrezna višina premostitvenega posojila iz republiških sredstev.

Zbor nadalje poziva vse občine v Socialistični republiki Sloveniji, da z ustreznimi družbeno odgovornostjo pristopijo k medsebojnemu dogovarjanju o

oblikovanju sredstev za splošno porabo. V ta namen je nujno, da se ob pomoči republiških organov pravočasno pripravijo in določijo minimalni standardi proračunske porabe občin ter osnova za družbeno dogovarjanje o oblikovanju sredstev za splošno porabo v letu 1975.

5. Zaradi visoke stopnje inflacije se je treba v sleherni proizvodni in neproizvodni organizaciji bolj usmeriti v aktiviranje notranjih rezerv, v pospeševanje produktivnosti dela ter v pospešeno povezovanje in iskanje drugih rešitev za stabilnejše gospodarjenje, predvsem pa v striktno izvrševanje protinflacijskih programov, ki so bili sprejeti na vseh ravneh.

6. Pri visoki investicijski potrošnji bi bilo treba ugotoviti, katere investicije pripomorejo k zbolšanju strukturnih nesorazmerij in tudi k večji likvidnosti. Spremeniti je treba ukrepe kreditno-monetarne politike tako, da bodo zagotavljali selektiven pristop h kreditiranju tistih objektov — prek poslovnih bank in ne prek narodne banke — ki bodo dajali največji poslovni efekt.

7. Zaradi poslabšanja izvozne strukture (narašča izvoz reprodukcijskih materialov, tudi takih, ki bi jih domača industrija nujno potrebovala) je treba spremeniti ukrepe zunanjetrgovinske politike, da bi se sklenili na samoupravni podlagi dogovori med Gospodarsko zbornico, asociacijami združenega dela in organizacijami združenega dela o omejitvi izvoza surovin, ki jih potrebuje domača predelovalna industrija. Poveča naj se stimulacija tistim izvoznikom, ki izvažajo finalne proizvode.

8. Zbor občin v celoti podpira ukrepe, ki jih je sprejel Izvršni svet ali ki jih predlaga v svojem današnjem ekspoziju in se nanašajo na zaščito tistih delovnih ljudi in občanov, ki so s podražitvami najbolj prizadeti. V okviru svojih pristojnosti naj sprejme Izvršni svet še druge ukrepe, za katere je pooblaščen, bodisi na podlagi ustave Socialistične republike Slovenije, podpisanih medrepubliških dogovorov, resolucije o družbenoekonomski politiki v letu 1974 bodisi kot podpisnik družbenega dogovora o osnovah programiranja nalog in o oblikovanju sredstev za skupno in splošno porabo v letu 1974, ter naj sodeluje skupaj z drugimi dejavniki pri izdelavi ukrepov Skupščine SFRJ na področju kreditno-monetarne politike, zunanjetrgovinskega, kreditno-monetarnega sistema in pri ureditvi drugih sistemskih vprašanj.

9. Izvršni svet naj v skladu z resolucijo o družbenoekonomski politiki in razvoju Socialistične republike Slovenije ter neposrednih nalogah v letu 1974 ter o gibanjih splošne in skupne porabe v polletju predloži ustrezno, dokončnejšo oceno o gospodarskih gibanjih in ukrepe, da bi o njih razpravljala Skupščina SR Slovenije ponovno v mesecu septembru 1974.

10. Izvršni svet naj med letom seznanja Skupščino SR Slovenije o gospodarskih gibanjih in o gibanjih skupne in splošne porabe.

Kdor je za tak sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je zbor sklep soglasno sprejel.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na poročilo o poteku samoupravnega sporazumevanja in učinkovitosti delovanja samoupravnih sporazumov o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov, ki so ga skupščini predložili v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, Gospodarska zbornica SR Slovenije, Republiški svet Zveze sindikatov, Kulturna skupnost Slo-

venije, Zveza skupnosti zdravstvenega zavarovanja, Izobraževalna skupnost Slovenije, Raziskovalna skupnost Slovenije in Služba družbenega knjigovodstva.

K poročilu smo vam poslali še stališča Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, gradivo Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije »Značilnosti samoupravnega sporazumevanja o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke ter dileme njegovega dograjevanja« in povzetek tega gradiva z naslovom »Dograjevanje samoupravnih sporazumov o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke«.

Kot svojega predstavnika za današnjo sejo je Izvršni svet določil tovariša Rada Mikliča, podsekretarja v Sekretariatu za delo, ki bo imel tudi uvodno obrazložitev. Prosim!

Rado Miklič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo, ki je predloženo temu zboru, je v bistvu izpolnjevanje zakonske obveznosti, po kateri udeleženci družbenega dogovarjanja vsako leto poročajo o tem, kako so učinkovali samoupravni sporazumi o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke v preteklem letu.

To poročilo naj bi torej zajelo učinke, dosežene v 1973. letu. Toda, ker smo v tem letu z zakonom, sprejetim v juliju 1973, uveljavili nov sistem samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja na področju teh družbenoekonomskih odnosov, zajema letos poročilo tudi vrsto pojavov in problemov, ki so nastajali, in so še vedno aktualni, ob prehodu iz sistema, uveljavljenega v letu 1971, na sistem, uveljavljen v letu 1973.

To je tudi razlog, da so k poročilu predložena stališča Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in gradivo, ki ga je pripravil Center za samoupravno sporazumevanje pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije in katerega težišče je prav na problemih nadaljnjega dograjevanja tega sistema, zlasti v skladu s sprejeto ustavo.

Triletno delovanje urejanja delitve dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke s samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori je pokazalo mnogo pozitivnih, pa tudi nekatere negativne učinke. Pozitivni rezultati tega delovanja se kažejo zlasti v naslednjem: dokončno je uveljavljena družbena narava dohodka, to je, da je dohodek organizacij združenega dela del celotnega družbenega dohodka, zaradi česar je treba na samoupravni osnovi, s samoupravnimi sporazumi usklajevati medsebojne interese med delavci različnih temeljnih organizacij združenega dela. Zagotovljena so bila gibanja osebnih dohodkov, ki so bolj uskladena s sprejeto ekonomsko politiko na področju osebne potrošnje.

Sprejeti sistem je omogočil bolj primerljivo vrednotenje dela med posameznimi dejavnostmi in tesnejšo odvisnost osebnih dohodkov od uspehov poslovanja organizacij združenega dela. Uporaba samoupravnih sporazumov je torej deloma že prispevala k postopnemu uresničevanju načela: za približno enako delo enako plačilo. Poenotili smo prejemke, ki gredo v breme materialnih stroškov in v breme sklada skupne porabe in ki so bili v preteklosti vzrok številnih konfliktov v organizacijah združenega dela.

Med negativnimi učinki v delovanju samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov pa velja omeniti zlasti tole: do sprejetja novega zakona v juliju 1973 je bil postopek sprejemanja, pa tudi vsebina sporazumevanja, še močno pod vplivom državnih organov, saj delavci še niso dovolj neposredno sodelovali pri odločanju o ureditvi posameznih vprašanj na tem področju. Zato se je spo-

razumevanje še vse premalo uveljavljalo kot kreativno sporazumevanje neposrednih ustvarjalcev in nosilcev dohodka.

Nestabilnost pogojev za pridobivanje dohodka je večkrat negativno vplivala na razporejanje dohodka in na delitev sredstev za osebne dohodke ter na uporabo sprejetih samoupravnih sporazumov.

Dosedanji samoupravni sporazumi imajo premalo indikativnih določb za stimulatívno urejanje delitve osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela. Preveč je bila poudarjena kvantitativna stran meril pri delitvi sredstev za osebne dohodke in za ugotavljanje delitve sredstev, kot je določanje mase kalkulatívni osebni dohodkov glede na pretežno formalno izobrazbo, premalo pa je bila upoštevana kvalitativna stran te delitve, ki naj bi zagotavljala delitev po rezultatih dela.

Poleg omenjenih učinkov pa so se pokazali še nekateri deloma pozitivni, deloma pa tudi negativni pojavi, s katerimi bo treba računati zlasti pri nadaljnjem dograjevanju sistema samoupravnega sporazumevanja na področju razporejanja dohodka in osebnih dohodkov v skladu z zakonom, sprejetim v preteklem letu, zlasti pa z ustavo, sprejeto v letošnjem letu, pa tudi s političnimi dokumenti, sprejetimi zlasti na obeh kongresih, tako Zveze komunistov Slovenije kakor tudi Zveze komunistov Jugoslavije.

Če ocenimo učinkovanje samoupravnih sporazumov s področja razporejanja dohodka in osebnih dohodkov v odnosu do gospodarskih gibanj v letu 1973, pa opazimo tele pojave.

1. V letu 1973 se je povečal celotni dohodek v primerjavi z letom 1972 za približno 26 %. Razporejena sredstva za osebno in skupno porabo pa so bila večja za 22 %.

2. Če primerjamo porast akumulacije s porastom sredstev za osebno in skupno porabo, pa ugotovimo, da je porast v letu 1973 zaostal za ocenami, ki jih vsebuje resolucija o gospodarskem razvoju. Akumulacija se je namreč povečala le za okoli 15 %, to je približno za 7 % manj, kot pa so se povečala sredstva iz dohodka za osebno in skupno porabo. Taka gibanja so vsekakor posledica gospodarskih razmer, ki so v letu 1973 vplivale na gibanje in porast osebnih dohodkov ob hitri rasti življenjskih stroškov in porasti inflacije.

3. V letu 1973 smo se na področju gospodarstva približali že 96 %, na področju negospodarstva pa 95 % dogovorjenih sredstev za osebne dohodke po samoupravnih sporazumih.

4. Število organizacij, ki presegajo sredstva po merilih, dogovorjenih s samoupravnim sporazumom, iz leta v leto dokaj hitro narašča. Na področju gospodarstva je bilo takih organizacij v letu 1971 81, v letu 1972 130, v zadnjem letu, se pravi v letu 1973, pa 307. Na področju negospodarstva jih je bilo v letu 1971 16, v letu 1972 26, v letu 1973 pa 32.

5. Organizacije združenega dela so se pri izplačevanju najvišjih osebnih dohodkov v zadnjem letu znatno bolj prilagodile sprejetim merilom in je število primerov preseganja limitov znatno manjše.

6. Sporazumi so vplivali na zmanjševanje neutemeljenih razponov med poprečnimi osebnimi dohodki posameznih dejavnosti in med poprečnimi osebnimi dohodki podpisnikov posameznih sporazumov. To pa je seveda le začetni korak k postopnemu uresničevanju takih osnov, ki bodo omogočale realizacijo načela: za približno enako delo enako plačilo.

7. Konec leta 1973 je uspelo nekako uravnovesiti osebne dohodke na relaciji gospodarstvo in negospodarstvo. Ta uravnovešenost se še relativno ugodno nadaljuje tudi v letu 1974,

V zvezi z izvajanjem samoupravnih sporazumov pa želim omeniti zlasti dva pojava:

1. Po določbah novega zakona iz leta 1973 so skupne komisije udeležencev sporazumevanja dolžne obravnavati vsak primer, ko podpisnik pri razporejanju dohodka preseže obseg sredstev za osebno in skupno porabo. Na tej podlagi so potem komisije dolžne odločiti o tem, ali se šteje tak podpisnik za kršitelja sporazuma, in uveljaviti odgovornost za kršitev. Šele če ga komisija opredeli za kršitelja, je namreč ta dolžan plačati prispevek od presežnih sredstev v sklad skupnih rezerv. Po ugotovitvah, ki so navedene tudi v poročilu, pa so skupne komisije za obravnavanje takih primerov v zaostanku. Poleg tega pa so skupne komisije v večini primerov ugotovile, da ni razloga, na podlagi katerih bi bilo mogoče podpisnika samoupravnega sporazuma, ki je presegel dogovorjena sredstva, šteti za kršitelja. Udeleženci družbenega dogovarjanja pa sodijo, da bi morale skupne komisije čimprej obravnavati vse kršitelje in te primere čimbolj objektivno presojati. To pa so seveda prvi preizkusi samoupravne ocene, samoupravnega urejanja nekega pojava, kar je postalo pravica in dolžnost delavcev samih oziroma delegatov v njihovih organih.

2. V zadnjem času so opazni nekateri pojavi uravnilovke, kar je deloma tudi posledica neprožnih limitiranj v samoupravnih sporazumih. V tej zvezi je treba poudariti, da samoupravni sporazumi določajo samo obseg sredstev za osebne dohodke. Delitev teh sredstev pa je v pristojnosti delavcev v organizacijah združenega dela. Zato mora prav temeljna organizacija združenega dela temu problemu posvetiti vso pozornost.

Nesporno je uravnilovka ena izmed pomembnih, občutljivih zavor za nadaljnje nagrajevanje po rezultatih dela in za dvig produktivnosti dela. Zato je treba usmeriti ves napor v razvoj sistema delitve osebnih dohodkov, ki bo bolj kot doslej spodbujal osnovne nosilce produktivnosti dela.

Končno velja opozoriti na nujnost nadaljnjega dograjevanja sistema razporejanja dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke, njegovega usklajevanja z ustavo in z družbenopolitičnimi dokumenti.

O nalogah tega dograjevanja je govora deloma v predloženem poročilu, zlasti pa v stališčih Izvršnega sveta in v gradivu Centra za samoupravno sporazumevanje pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije. Zato jih ne bom ponavljal. Vendarle želim med temi nalogami opozoriti zlasti na naslednje:

1. Organizacijsko, zlasti pa metodološko je treba krepiti, razvijati in usposabljalati samoupravno organiziranost nosilcev samoupravnega sporazumevanja. To je temeljni pogoj za uresničevanje načela, da so pglavitni nosilci tega sporazumevanja delavci v temeljnih organizacijah združenega dela ter njihovi po delegatskem sistemu oblikovani organi in sindikati.

2. V prihodnjem obdobju je treba mnogo bolj razviti strokovno, znanstveno in politično delo pri dograjevanju sistema samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja na tem področju, kar je ena izmed prioriternih nalog vseh podpisnikov sporazuma. Osrednji nosilec usklajevanja sporazumov na ravni republike je Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije, ki v skladu z novo ustavo in s političnimi dokumenti dobiva novo, posebno zahtevno vlogo, tako glede pravic kot glede odgovornosti na tem področju. Seveda pa je ustavno

in politično dokaj konkretno opredeljen tudi krog ostalih družbenih dejavnikov, ki nastopajo kot udeleženci v procesu družbenega dogovarjanja.

Kljub temu, da je bilo na tem področju od uveljavljanja novega zakona opravljenega mnogo dela, saj so se vsebinsko in metodološko razčiščevali problemi, vendar z doseženimi rezultati le ne moremo in ne smemo biti zadovoljni. Res je, da gre za ureditev zelo pomembnega področja, ker je treba posamezna politična in ustavna stališča konkretizirati v praksi. Pri njihovi realizaciji pa se pojavljajo številne dileme. Te dileme moramo organizirano, sistematično razčiščevati in čimprej preiti h konkretni ureditvi tega področja, saj je to eno najbolj občutljivih področij pri nadaljnji graditvi celotnega družbenoekonomskega sistema. Zato je zlasti še potrebno, kar izhaja iz predloženega gradiva, da se prek ustreznih skupnih komisij, komisije za presojo, ostalih organov ter sindikatov delavci kot osnovni nosilci dejavnosti na tem področju učinkovito organizirajo, da bodo lahko te naloge čimbolje in čim učinkoviteje izpeljali. Gre za samoupravno urejanje tega področja, ker je vloga države točno opredeljena z ustavo.

3. Pri nadaljnji graditvi sistema je treba zagotoviti realizacijo načela, po katerem mora osebni dohodek delavca ustrezati rezultatom njegovega dela in osebnemu prispevku, ki ga je s svojim živim in minulim delom dal k povečanju dohodka organizacije združenega dela. Doslej je bilo malo storjenega, da bi bili v sistem vključeni zlasti rezultati minulega dela. Zagotoviti je treba takšno samoupravno sporazumevanje o delitvi sredstev za osebne dohodke, kjer bodo osebni dohodki dejansko postali faktor rasti produktivnosti dela in kjer bomo obvladovali pojave uravnilovke, ki so zavora za večjo prizadevnost, za rast družbene produktivnosti dela. S samoupravnim sporazumevanjem pa moramo poglobljati in razširjati tudi socialistično solidarnost delovnih ljudi na področju razporejanja dohodka, zlasti pa na področju delitve sredstev za osebne dohodke.

Pred nami je torej naloga zgraditi celoten sistem razporejanja dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke. Prav to pa zahteva, da se hkrati zgradi in uveljavi sistem samoupravnega družbenega planiranja. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Miklič!

K tej točki dnevnega reda smo povabili tudi predstavnika Gospodarske zbornice Socialistične republike Slovenije.

Vsa predložena gradiva sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj našega zbora in Odbor za družbenoekonomske odnose Zbora združenega dela, ki sta dala skupno pismeno poročilo. Za svojega predstavnika sta določila tovariša Karla Marsela. Vprašujem predstavnika odbora, če želi mogoče k tej točki dati še ustno poročilo. (Ne želi.)

Na podlagi predloženega gradiva, uvodne obrazložitve predstavnika Izvršnega sveta ter poročil začujem razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, končujem razpravo in predlagam, da sprejme zbor na podlagi predloženih gradiv in poročil odbora naslednji sklep:

1. Gradiva o poteku samoupravnega sporazumevanja in učinkovitosti delovanja samoupravnih sporazumov o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov ter razprave v odborih Skupščine SR Slovenije pomenijo podlago za nadaljnjo graditev sistema samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja o merilih za usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov vzporedno s sistemom samoupravnega družbenega planiranja na podlagi nove ustave,

v katerem so delavci osnovni nosilec samoupravnega sporazumevanja in razporejanja dohodka v celoti.

2. Povečati je treba družbenopolitično zavzetost in tudi dejavnost družbenih dejavnikov samoupravnega sporazumevanja, zlasti še sindikalnih organizacij na vseh ravneh in pospešiti že začeto delo.

3. Podrobneje je treba razčleniti odgovornost vseh nosilcev družbenega dogovarjanja ter pri tem jasno opredeliti naloge Gospodarske zbornice SR Slovenije, Izvršnega sveta, samoupravnih interesnih skupnosti ter Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

4. Široka razprava naj zagotovi delegatom, da bodo lahko v skladu s smernicami svojih samoupravnih organizacij in skupnosti ter v skladu s skupnimi in splošnimi družbenimi interesi tvorno sodelovali pri usklajevanju zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke z republiško ustavo.

Kdor je za tak sklep, naj glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog sklepa.

Predlagam, da preidemo na 18. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da v imenu Skupščine SR Slovenije sklene družbeni dogovor o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenim in imenovanim funkcionarjem v pravosodju, ki ga je zborom predložila v obravnavo Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

To premaknitev dnevnega reda predlagam zaradi tega, ker je za to točko dnevnega reda enakopravno pristojen Družbenopolitični zbor naše skupščine, ki pa ima na svojem dnevnem redu bistveno manj zadev kot mi, in bi bilo nekolegialno, da bi morali delegati tega zbora čakati vse dotlej, dokler ne bi mi obravnavali te točke.

Ali se s spremembo vrstnega reda točk v dnevnem redu strinjate? (Da.)

Predstavniki komisije je tovariš Vili Belič! Ali želite dati še ustno obrazložitev? (Ne.)

Predlog tega odloka smo vam predložili danes na klopi. Predlog odloka je obravnavala tudi Komisija za pravosodje, ki je dala pismeno poročilo, ki smo ga tudi predložili.

Začenjem razpravo! Želi kdo razpravljati? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, končujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da v imenu Skupščine SR Slovenije sklene družbeni dogovor o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenim in imenovanim funkcionarjem v pravosodju.

Predlagam odmor do 12.45.

(Seja je bila prekinjena ob 12.10 in se je nadaljevala ob 12.55.)

Predsednica Mara Žlebnič: Lahko nadaljujemo? Vračam se na 5. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o samoupravnih interesnih skupnostih za PTT promet.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet. Kot svojega predstavnika je določil tovariša Iva Klemenčiča, ki bo imel tudi uvodno obrazložitev.

Ivo Klemenčič: Tovarišice in tovariši delegati! Poštni, telegrafski in telefonski promet predstavlja dejavnost materialne proizvodnje, v kateri delovanje tržnih zakonitosti ne more biti edina podlaga za usklajevanje dela in potreb ter za vrednotenje delovnih uspehov, trajno opravljanje te dejavnosti pa je nujno za zadovoljevanje potreb uporabnikov po medsebojnem komuniciranju v lokalnem, regionalnem, državnem in meddržavnem merilu.

S pospešenim razvojem postaja PTT promet vse pomembnejše komunikacijsko sredstvo ne le za gospodarstvo, temveč tudi za vse občane. Vse večji porast potreb uporabnikov teh storitev terja tudi tesnejše sodelovanje med uporabniki PTT storitev in samim PTT prometom ter skupno reševanje ključnih zadev, zlasti pa trajnost in kakovost PTT storitev, razvoj zmogljivosti in zagotavljanje potrebnih sredstev za uresničevanje postavljenih ciljev in politike cen PTT storitev.

Uspešno uresničevanje skupnih interesov uporabnikov in PTT delavcev, ki opravljajo te storitve, je mogoče le prek ustreznega samoupravnega organiziranja v okviru samoupravnih interesnih skupnosti. Zakon naj podpre tak samoupravni razvoj, hkrati pa tudi opredeli zadeve posebnega družbenega pomena na tem področju. Na ta način bo osnova za uresničevanje pravic in obveznosti, ki nastajajo zaradi skupnega uresničevanja medsebojnih interesov čvrstejša. V interesnih skupnosti bodo možne tudi racionalnejše odločitve glede razvoja sistema zvez kot celote in v korist vseh zainteresiranih, tudi tistih, ki sedaj razvijajo svoje ločene sisteme zvez. Družbeni interes pri razvoju te dejavnosti, organizacija, omrežja in tokovi storitev narekujejo, da se samoupravno organiziranje PTT uporabnikov in delavcev v celotni naši republiki uredi tako, da se ustanovi republiška samoupravna interesna skupnost kot širša skupnost za območje Slovenije ter območne skupnosti za prometno-tehnološko sklenjena območja.

Kot prometno-tehnološko sklenjena območja se praviloma štejejo območja glavnih avtomatskih telefonskih central, končnih avtomatskih telegrafskih central in območja poštinih središč. Enotnost tehničnega in tehnološkega sistema PTT prometa bi opravičevala tudi čvrstejše poseganje družbe v samoupravno organiziranost PTT prometa, in sicer z zakonsko ustanovitvijo republiške interesne skupnosti za območje celotne Slovenije in s temeljnimi skupnostmi za tehnično — tehnološko zaključena območja. Ta možnost za organiziranje skupnosti je bila poudarjena tudi na nekaterih odborih te skupščine. V okviru območne oziroma temeljne skupnosti se lahko organizirajo enote te skupnosti.

V samoupravno interesno skupnost za PTT promet se združujejo kot uporabniki občani prek krajevnih skupnosti in delavci v temeljnih organizacijah združenega dela ter samoupravnih organizacijah, kot izvrševalci storitev PTT prometa pa delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela v PTT prometu.

Združevanje v interesne skupnosti je za PTT delavce obvezno. Zaradi družbenega pomena te dejavnosti bi bilo potrebno pretehtati primernost obvez-

nega članstva tudi za uporabnike teh storitev ali vsaj za velike uporabnike, to je za tiste, ki so nosilci splošnih ali pomembnejših funkcionalnih sistemov telefonsko-telegrafskih zvez, kot so elektrogospodarstvo, železniško gospodarstvo in seveda tudi radio in televizija. Takšna rešitev je nujna, če se sprejme alternativa, ki je predlagana v drugem odstavku 1. točke tega poglavja.

V zakonu je treba opredeliti določene zadeve iz PTT prometa kot zadeve posebnega družbenega pomena. To so zadeve, ki se nanašajo na enotnost delovanja sistema PTT zvez, na trajnost in kakovost PTT storitev, na razvoj PTT zmogljivosti ter na cene PTT storitev. Zakon opredeljuje v glavnih črtah tudi delovno področje republiške samoupravne interesne skupnosti in območnih skupnosti za PTT promet. Osnove in izhodišča za perspektivni program razvoja PTT prometa v Sloveniji in perspektivne programe tranzitnih magistralnih in mednarodnih zmogljivosti z območja Slovenije sprejema skupščina republiške interesne skupnosti v soglasju s Skupščino SR Slovenije.

Perspektivne programe razvoja PTT prometa območnih skupnosti sprejemajo skupščine območnih interesnih skupnosti v skladu z osnovami in izhodišči za perspektiven program razvoja PTT prometa Slovenije in v soglasju s pristojnimi občinskimi skupščinami. S tem se spreminja sedanje stanje, ko je načrt dejansko dogovor PTT podjetij in so lahko včasih regionalni interesi v PTT ali podjetniški interesi dobili preveč poudarka. Skupščino samoupravne interesne skupnosti tvorita po tem predlogu za izdajo zakona dva enakopravna zbora, in sicer zbor uporabnikov PTT storitev in zbor PTT delavcev. O sistemu delegiranja se bodo dogovorili člani v samoupravnih sporazumih o ustanovitvi skupnosti.

Zaradi usklajevanja razvoja PTT prometa z razvojem ostalih področij družbenega dela in zaradi reševanja skupnih zadev se območne skupnosti povezujejo z drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi prometa in zvez Slovenije in drugimi asociacijami na območju Slovenije ter samoupravnimi interesnimi skupnostmi PTT prometa drugih republik in avtonomnih pokrajin.

V skladu z ustavnimi določili predvideva predlog za izdajo zakona tudi nekatere možnosti za zagotovitev izvajanja zadev posebnega družbenega pomena v primerih, kadar jih posamezna skupnost ne bi v celoti in po zakonu opravila sama. Urejena je tudi možnost zagotavljanja sredstev za samoupravno dogovorjene razvojne cilje s posebej dogovorjenim združevanjem sredstev.

Ker Izvršni svet predlaga predlog za izdajo zakona, to je zakon v prvi fazi, predlagatelj meni, da bo razprava v zborih in komisijah te skupščine bistveno prispevala k razčiščenju še odprtih vprašanj o samoupravnem organiziranju uporabnikov in PTT delavcev v teh skupnostih in s tem omogočila čimprejšnje samoupravno urejanje odnosov tudi na tem področju. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovariš Klemenčič. K tej točki dnevnega reda smo povabili tudi predstavnika Združenega PTT podjetja v Ljubljani. Predlog za izdajo zakona smo vam poslali s sklicem za današnjo sejo zbora.

Predlog za izdajo zakona so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj našega zbora in Odbor za družbenoekonomske odnose Zbora združenega dela, ki sta dala skupno poročilo, ter skupščinska Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako predložila pismeno poročilo. Obe omenjeni poročili ste prejeli. Vprašam predstavnike odborov in skupščinske komisije, če želijo kaj dodati k pismenim poročilom. Ne želijo.

Na podlagi predloga za izdajo zakona, vseh poročil, ustne obrazložitve predstavnika Izvršnega sveta in stališč predstavnikov zborovskih in skupščinskih teles začentjam razpravo. Kdo želi razpravljati? Ker se nihče ne javlja k besedi, predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o samoupravnih interesnih skupnostih za PTT promet se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pripravi zakona naj upošteva predloge, dane v poročilih skupščinskih teles, predloge skupin delegatov, ki smo jih prejeli pismeno, ter ostale predloge.

Kdor je za ta sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlagani sklep soglasno sprejel.

Prehajam na 6. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna SR Slovenije za leto 1973.

Predlog zakona je skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet, ki je kot svojega predstavnika določil tovariša Jožeta Tepino, namestnika republiškega sekretarja za finance, ki bo imel uvodno obrazložitev.

Jože Tepina: Tovarišice in tovariši delegati! Podrobna obrazložitev k zaključnemu računu je sicer dana, zato bom samo opozoril na nekatera vprašanja. Predlog zaključnega računa proračuna SR Slovenije vsebuje bilanco dohodkov in njihovo razporeditev. Sestavljen je na podlagi ustavnega zakona za izvedbo ustavnih amandmajev od XXV do XLII k ustavi SR Slovenije, na podlagi navodila o uporabi in dopolnitvi navodila o sestavljanju zaključnih računov in proračunov družbenopolitičnih skupnosti in navodila o spremembah in dopolnitvah navodila o sestavljanju zaključnih računov in proračunov družbenopolitičnih skupnosti ter na podlagi zakona o financiranju federacije in zakona o spremembi zakona o financiranju federacije.

Proračun SR Slovenije za leto 1973 je bil sprejet z zakonom o proračunu SR Slovenije za to leto. Z zakonom določeni skupni dohodki republiškega proračuna so znašali 1 milijardo 318 milijonov 200 tisoč dinarjev. Od tega je bilo razporejenih po posebnem delu proračuna 1 milijardo 272 milijonov 244 tisoč ter v tekočo proračunsko rezervo 45 milijonov 956 tisoč dinarjev. Med letom je bil sprejet z zakonom o spremembah zakona o proračunu SR Slovenije za leto 1973 rebalans, po katerem so bili skupni dohodki republiškega proračuna zvišani tako, da znašajo 1 milijardo 372 milijonov 300 tisoč dinarjev, od česar je bilo razporejeno po posebnem delu proračuna 1 milijardo 326 milijonov 344 tisoč dinarjev, medtem ko je tekoča proračunska rezerva ostala nespremenjena.

Dohodki republiškega proračuna so se oblikovali iz naslednjih sredstev iz republiškega davka od dohodka temeljnih organizacij združenega dela, posebne stopnje republiškega davka od osebnega dohodka iz delovnega razmerja, republiškega davka od osebnega dohodka iz samostojnega opravljanja obrtnih in drugih gospodarskih dejavnosti, davka na sredstva skupne porabe, temeljnega davka od prometa proizvodov ter plačil za storitve, posebnega republiškega davka na dobiček tujih oseb od sredstev, vloženi v gospodarske organizacije, sodnih taks, denarnih taks, kazni za carinske prekrške, denarnih kazni za gospodarske postopke in prekrške, ki pripadajo republik, ter dohodkov republiških upravnih organov in drugih dohodkov.

Predvideni dohodki so bili izvršeni v višini 1 milijarde 384 milijonov 782 350,29 dinarja, kar predstavlja 100,91 odstotka od predvidenih dohodkov. Izvrševanje republiškega proračuna za leto 1973 je bilo končano 31. decembra 1973. leta. V skladu z določilom 2. člena zakona o proračunu, ki določa, da se preseženi dohodki vložijo na poseben račun za izravnavanje v gospodarstvu, je bilo 20 milijonov dinarjev usmerjenih na poseben račun za izravnavanja v gospodarstvu, za zakonsko določene intervencije v gospodarstvu, kot tudi za pokrivanje obveznosti tega računa po finančnem načrtu, ki ga je sprejela Skupščina SR Slovenije. Skupno so bili razdeljeni dohodki v višini 1 milijarde 384 milijonov 781 tisoč 693,12 dinarja. Nerazporejeni dohodki proračuna SR Slovenije za leto 1973 v znesku 657,17 dinarja pa se prenesejo med ostale dohodke republiškega proračuna za leto 1974.

Predlagani zaključni račun za leto 1973, ki je bil, kot rečeno, sestavljen po navodilu o sestavljanju zaključnih računov in proračunov družbenopolitičnih skupnosti, je bil skupno s poročilom predložen službi družbenega knjigovodstva, ki ni ugotovila nobenih pomanjkljivosti. Hvala lepa.

Podpredsednik Livio Jakomin: Hvala lepa. Predlog zakona smo poslali dne 9. julija 1974. Predlog zakona so obravnavali Odbor za finance našega zbora in Odbor za finance Zbora združenega dela, ki sta dala skupno poročilo, ter skupščinska Zakonodajno-pravna komisija, ki je zboru prav tako predložila pismeno poročilo. Omenjena poročila ste prejeli. Vprašam še predstavnika odbora in Zakonodajno-pravne komisije, če želita še kaj dodati k pismenim poročilom. Ne želita.

Na podlagi tega zakona, pismenih poročil in ustne obrazložitve predstavnika Izvršnega sveta pričujem razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker nihče ne želi razpravljati, prehajam na glasovanje.

Dajem na glasovanje predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna SR Slovenije za leto 1973. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna SR Slovenije za leto 1973 soglasno sprejel.

Prehajam na 7. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o stanovanjskih zadrugah.

Osnutek zakona je predložil Skupščini v obravnavo Izvršni svet. Kot svojega predstavnika je določil tovariša Borisa Mikoša, republiškega sekretarja za urbanizem. Prosim!

Boris Mikoš: Tovarišice in tovariši delegati! Zaradi obsežnega dnevnega reda bom imel k osnutku zakona o stanovanjskih zadrugah le kratko uvodno besedo.

Predloženi osnutek zakona sloni na resoluciji o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva, ta pa med drugimi nalogami postavlja v ospredje povečanje obsega stanovanjske graditve in hkrati tudi nujnost, da državljeni predvsem sami, ob družbeni pomoči, rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje.

V naši republiki je zasebna stanovanjska gradnja v celoti individualizirana, družbeno doslej še neusmerjena in v glavnem neorganizirana. Obseg stanovanjskega združništva se je v letih po gospodarski reformi v naši republiki močno zmanjšal, tako da danes že zelo težko govorimo o združni stanovanjski gradnji.

Imamo samo še nekaj proizvodnih organizacij združenega dela, ki vzdržujejo zadružno obliko gradnje, ker so jo uspele povezati z internim sistemom stanovanjskega varčevanja in kreditiranja.

V zadnjem času smo okrepili dejavnost, da bi individualne graditelje, kakor tudi zasebne kupce stanovanj v večetažnih objektih organizirali na zadružni osnovi. Stanovanjske zadruge bodo lahko pod določenimi pogoji člani tudi samoupravnih stanovanjskih skupnosti, da bi v okviru le-teh usklajevale interese svojih članov s širšimi družbenimi interesi na področju stanovanjske graditve in stanovanjskega gospodarstva nasploh.

Ko upošteva temeljni smoter, da se povežeta tako zasebni kot družbeni interes organizirane urbanizacije, določa zakon, da uresničujejo zadruge svoje cilje samo v skladu s programom stanovanjske graditve v občini. To hkrati omogoča smotrnejšo gradnjo in smotrnejšo izrabo prostora. To pa razen drugih elementov tudi upravičujejo potrebo, da tako družbenopolitična kakor tudi zemljiška, stanovanjska, komunalna in druge skupnosti pomagajo občanom, ki se združujejo v stanovanjski zadrugi. Pomagajo jim z ukrepi, ki jih le-te sprejemajo. Z vidika družbenih stroškov, se pravi z vidika družbenega salda, je strnjena zadružna gradnja cenejša od drugih gradenj. Posebno pomoč naj bi uživale stanovanjske zadruge za tiste člane, ki bodo gradili ali kupovali stanovanja v večetažnih objektih.

V osnutku zakona ostaja odprto eno od temeljnih vprašanj: ali naj razvijamo stanovanjsko zadrugo samo kot obliko združevanja sredstev, znanja in dela njenih članov zato, da se doseže pri graditvi stanovanjskih objektov večje vsestransko angažiranje njihovih bodočih lastnikov ali pa moramo gledati na stanovanjsko zadrugo kot na trajnejšo asociacijo graditeljev oziroma kupcev stanovanj v zasebni lasti. Glede na zelo velik obseg stanovanjske graditve v zasebni lasti pri nas, ta dosega še doslej kljub spremembam, ki jih vnašamo v stanovanjsko gradnjo, še vedno blizu 80 %, je takšno vprašanje resnično odprto.

V osnutku zakona, ki vam ga predlagamo, smo se opredelili za takšno stanovanjsko zadrugo, ki se po dograditvi objektov ne razide, razen seveda ob pogojih, ki jih določa zakon. Zadruga se lahko pozneje ukvarja samo z vzdrževanjem objektov ne pa tudi z novo gradnjo, kot je bilo to doslej.

Zakon je opredelil samo temeljna načela o pogojih za ustanavljanje in za prenehanje stanovanjske zadruge in o poslovanju in združevanju stanovanjskih zadrug. Vsa ostala vprašanja naj bi urejale zadruge s statutom na podlagi dogovora med občani. Stanovanjska zadruga je po našem osnutku dosledno zgrajena kot asociacija občanov, in družbene pravne osebe ne morejo biti njeni člani. Na tej podlagi je tudi izpeljano načelo, da strokovne službe stanovanjske zadruge lahko delajo samo za interes in za račun svojih članov, ne pa tudi za tretje osebe. Razen deležev članov, ki jih ti vložijo v stanovanjsko zadrugo, je vsa ostala lastnina, ki jo zadruga pridobi s svojo dejavnostjo, po tem zakonu družbena lastnina.

V ostalih določbah, tovariši in tovarišice, predstavlja zakon v glavnem le usklajevanje z ustavo in z novimi republiškimimi zakoni s področja stanovanjskega gospodarstva. Hvala.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala lepa, tovariš Mikoš.

Osnutek zakona smo vam poslali 9. julija tega leta. Osnutek zakona so obravnavali: Odbor našega zbora za urbanizem in stanovanjsko-komunalna

vprašanja ter varstvo okolja in Odbor Zbora združenega dela za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, ki sta dala skupno poročilo, ter skupščinska Zakonodajno-pravna komisija, ki je zboru prav tako predložila pismeno poročilo. Omenjeni poročili ste prejeli. Želi mogoče poročevalec odbora tovariš Miklavčič k pismenemu poročilu dodati še ustno obrazložitev? Želi.

Ivo Miklavčič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! V pripombah odborov je k 5. členu v točki b) v drugi in predzadnji vrsti besedilo nekoliko nejasno. Ta del stavka bi se moral pravilno glasiti: »ter vprašanje, ali ne bi bilo primernejše pri določanju višine poročstva, da ima družbena skupnost večji vpliv, kot je le potrjevanje ustanovitvene pogodbe.«

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa. Vzeto na znanje.

Na podlagi osnutka zakona ter poročil pričujem razpravo. Kdo želi besedo? Prosim! Besedo ima tovariš Pavle Pogorelc, delegat iz Kočevja.

Pavle Pogorelc: Tovarišica predsednica, tovariši delegati! Imam le eno manjšo pripombo. Naša delegacija je to obravnavala. V 12. členu tega zakona se predvideva, da je lahko nekdo član le ene zadruga, v obrazložitvi pa je rečeno, da je lahko član tudi več zadrug. Delegacija meni, da je prav, da je nekdo lahko član le ene zadruga. Prosil bi za pojasnilo, ali je prav to, kar je v besedilu zakona, ali v obrazložitvi.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa. Želi še kdo besedo? Tovariš Mikoš, ali želiš na vprašanje delegata odgovoriti? (Da.)

Boris Mikoš: Tovariši delegati! Ker v zakonu izvajamo načelo, da naj bi družbenopolitične skupnosti in interesne skupnosti s svojimi ukrepi pomagale tistim graditeljem ali kupcem stanovanj, ki se vključujejo v zadrugo in prek zadruga v občinski program gradnje stanovanj, smo v 12. členu zapisali, da sme biti občan član samo ene zadruga. Menim, da je to pravilno, ker je logično, da lahko samo v okviru ene zadruga dobiva družbene beneficije, prednosti in koristi. Če je v obrazložitvi kako drugače napisano, je to čista napaka. Nedvomno smo menili, da sme nekdo biti član samo ene zadruga. To izhaja tudi iz načela, ki ga izvajamo iz ustave, da vsakdo lahko gradi stanovanje in je lahko posestnik in lastnik za svoje potrebe in potrebe svoje družine; normalno pa je, da rabi za sebe in za svojo družino samo eno stanovanje. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala. Želi še kdo besedo? Če nihče, končujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Osnotek zakona o stanovanjskih zadrugah se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pripravi zakona naj upošteva vse predloge, dane v poročilih skupščinskih teles, in predloge, dane v današnji razpravi, ter pripombe skupin delegatov.

Kdor je za sklep, naj prosim dvigne roko. (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet.

Prehajam na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o tržni inšpekciji.

Predlog zakona je predložil v obravnavo Izvršni svet, ki je kot svojega predstavnika določil tovariša Aleksandra Škrabana, republiškega podsekretarja v Republiškem sekretariatu za gospodarstvo, ki bo imel tudi uvodno obrazložitev. Prosim, tovariš Škraban!

Aleksander Škraban: Tovarišice in tovariši delegati! O predlogu zakona o tržni inšpekciji so skupščinski odbori razpravljali že lani pred skupščinskimi počitnicami. V zborni zakon ni prišel, ker se je medtem pripravljala zakon o inšpekcijah. Kajti sklenjeno je bilo, da ne kaže prej sprejemati zakonov, ki obravnavajo delo posameznih inšpekcijskih organov, dokler ne bo sprejet zakon o inšpekcijah, s katerimi naj se vsi ti zakoni uskladijo. Zakon o inšpekcijah je bil sprejet letos marca. Predlog zakona o tržni inšpekciji je tako uskladen z zakonom o inšpekcijah. Iz njega so izločena vsa tista določila, ki so skupna in značilna za vse inšpekcijske organe. Zakon o tržni inšpekciji je tudi uskladen z zakonom o zvezni tržni inšpekciji, ki je izšel prejšnji mesec. Ker so iz zakona izločena vsa tista določila, ki so skupna za vse inšpekcijske organe, in so zajeta v zakonu o inšpekcijah, vsebuje predlog tega zakona le tista določila, s katerimi se opredeljuje področje tržne inšpekcije, razmejuje pristojnost nadzora med republiško tržno inšpekcijo in občinskimi tržnimi inšpekcijami, ter določila, ki so specifična za delo tržne inšpekcije. Med te sodi dolžnost tržnega inšpektorja, da začasno prepove opravljati gospodarsko dejavnost, če poslovni prostor in oprema ne ustrezata minimalnim tehničnim pogojem, da prepove opravljati gospodarsko dejavnost, za katero organizacija nima dovoljenja ali če je prekoračen predmet poslovanja, da pri zasebniku zaseže delovne priprave, izdelke in material, ki se uporablja, če le-ta opravlja gospodarsko dejavnost brez dovoljenja, da pri nadzoru ugotovi morebitno pozitivno razliko, ki jo je organizacija dosegla s kršitvijo predpisov o cenah, ter da predlaga, da se ta pozitivna razlika odvzame kot protipravno pridobljena premoženjska korist.

Zakon določa tudi postopek v zvezi z zaseženimi stvarmi in v katerih primerih pritožba organizacije na odločbo tržnega inšpektorja ne odloži izvršitve.

Poudariti velja, da problemov nadzora na področju trga ne bomo odpravili le s sprejetjem tega zakona, če občinske skupščine ne bodo organizirale te službe v skladu z že sprejetim priporočilom Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in če organizacijsko in kadrovske ne bodo utrdile te službe. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Škraban.

Predlog zakona smo vam poslali 9. julija 1974. Predlog zakona sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj našega zbora, ki je predložil pismeno poročilo, in Zakonodajno-pravna komisija, ki je zboru prav tako predložila pismeno poročilo. Obe poročili ste prejeli.

Na podlagi zakonskega predloga ter obeh poročil pričujem razpravo. Kdo želi besedo? Prosim!

Besedo ima tovarišica Helena Križnik, delegatka iz Kamnika.

Helena Križnik: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Naša delegacija je med obravnavanjem predloga zakona o tržni inšpekciji ugotovila, da se po novem predlogu zakona daje večja pristojnost republiški tržni inšpekciji in hkrati zmanjšuje pristojnost občinske tržne inšpekcije. V dosedanem zakonu o tržni inšpekciji je bil republiški tržni inšpektorat pristojen za kakovostne lastnosti blaga, ki ga dajejo v promet proizvajalne delovne

organizacije, za cene blaga v proizvodnji, ki so po predpisih pod neposredno družbeno kontrolo cen, ter za cene v cestnem, pomorskem in luškem prometu. Sedaj se pristojnost republiškega tržnega inšpektorata razširja tudi na cene vseh proizvodov in storitev, razen tistih, za katere je pristojna občinska skupščina. To pomeni, da bi bila po tem predlogu zakona občinska skupščina pristojna le za osnovne prehrabene predmete ter za določene storitve na področju komunalno-stanovanjskega gospodarstva, priključke ter obrtne in gostinske storitve. S tem bi bila zajeta v glavnem celotna pristojnost občinske inšpekcije.

Poleg tega smo obravnavali tudi pripombe, ki jih je dal eden od odborov, in sicer, da bi morali biti odvzeti zneski za določene kršitve pri cenah dohodek občinskih skupščin oziroma dohodek tistih organov, ki ugotovijo kršitve predpisov. Le na ta način bi se lahko učinkovito zagotovilo delo inšpekcijskih služb, saj bi občine same imele neposreden interes za močnejšo kontrolo izvajanja predpisov, predvsem na področju cen. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa. Tovarišica Križnikova, če razumem prav, so to pripombe vaše delegacije. Predlagam, da predstavnik predlagatelja tovariš Škraban odgovori najprej na te pripombe.

Aleksander Škraban: Na pripombe, ki jih je imela tovarišica Križnikova, delegatka iz Kamnika, moram povedati naslednje: Predloga, da bi odvzeta razlika v ceni šla v proračun občinskih skupščin, ne moremo sprejeti, ker bi to bilo v nasprotju z zakonom o gospodarskih prestopkih. V tem primeru bi bilo treba spremeniti zakon o gospodarskih prestopkih in v njegovem okviru rešiti to vprašanje, ne pa v zakonu o tržni inšpekciji. Kar zadeva zoženja področja dela občinskih tržnih inšpekcij, moram povedati, da ta zakon temelji na zakonu o zvezni tržni inšpekciji in na zakonu o družbeni kontroli cen. Pristojnosti glede kontrole cen so določene v zveznem zakonu o družbeni kontroli cen, pristojnosti med zvezno in republiško tržno inšpekcijo pa v zveznem zakonu o tržni inšpekciji. Zato z republiškim zakonom ne moremo širiti ali ožiti pooblastil posameznih inšpekcijskih organov.

Opozoriti pa moram, da zakon o inšpekcijah, ki obravnava vse inšpekcijske službe, omogoča in celo nalaga medsebojno sodelovanje med republiškimi in občinskimi inšpekcijami, in ni nobenega razloga, da to sodelovanje tudi vnaprej ne bi bilo takšno kot doslej. Republiškatržna inšpekcija tudi ni kadrovsko sposobna, da bi opravljala in prevzemala nekatere zadeve, ki so jih doslej opravljali občinski tržni inšpektorji. Izhajamo iz tega, da bodo tudi naprej občinski tržni inšpektorji opravljali tista opravila, ki so jih doslej. Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Tovarišica Križnikova, ste zadovoljni z odgovorom? Da. Besedo ima tovariš Franc Knafelc.

Franc Knafelc: Opravičujem se, ker ne vem, kakšen je postopek. Na skupni seji v veliki dvorani smo dobili amandma, katerega smisel je v tem, o čemer je razpravljala tovarišica iz Kamnika. Vsebina amandmaja je namreč, da se v 2. določbi tretje alineje 3. člena predloga zakona o tržni inšpekciji besedilo spremeni tako, da se glasi: »v proizvodnih in storitvenih organizacijah nad cenami proizvodov in storitev, za katere zagotavljajo neposredno družbeno kontrolo cen organi federacije in republike«. Ne vem, kakšen je postopek in kaj

predvideva poslovnik, če je amandma predložen v Zboru združenega dela. Ali ta amandma ni tudi nam posredovan?

Predsednica Mara Žlebnič: Če je amandma dan v nekem drugem zboru in je sprejet, potem me predsednik tega zbora, konkretno Zbora združenega dela, obvesti o tem amandmaju in pove, da je bil sprejet. Če ni sprejet, potem tega obvestila ni. Drugačna je situacija, če je amandma dan pri nas. Ker je bil ta amandma dan samo v Zboru združenega dela, bomo o njem, če bo sprejet, razpravljali tudi pri nas v usklajevalnem postopku.

Bi želel še kdo razpravljati, prosim? Ker se nihče več ne javlja k besedi, končujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Iz poročila Zakonodajno-pravne komisije je razvidno, da je ta vložila nekatere amandmaje, in sicer k 3. členu, k 4. členu, k 7. in k 9. členu. Amandmaji so redakcijske narave. Se pristojni odbor strinja z amandmaji Zakonodajno-pravne komisije? Da.

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za amandmaje, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so amandmaji Zakonodajno-pravne komisije soglasno sprejeti, in sicer k 3. členu, k 4. členu, k 7. členu in k 9. členu.

Sedaj glasujemo o zakonu v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (Večina delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel zakon o tržni inšpekciji z večino glasov.

Če bodo v Zboru združenega dela sprejeli zakon v drugačnem besedilu, me bodo o tem obvestili in bomo obravnavo tega zakona nadaljevali.

Prehajam na 9. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o zdravstvenem nadzorstvu nad živili.

Osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet, ki je kot svojega predstavnika določil tovariša dr. Sevnika.

Osnutek zakona smo vam poslali 12. julija. Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava osnutek zakona v smislu 294. člena poslovnika skupščine po skrajšanem postopku. To pomeni, da sta združeni prvi dve fazi postopka. O predlogu Izvršnega sveta pričujem razpravo. Kdo želi besedo? Prosim! Besedo ima tovariš Rudi Kocjančič, delegat iz Kopra.

Rudi Kocjančič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Naša delegacija je med drugim razpravljala o osnutku zakona o zdravstvenem nadzorstvu nad živili in dala več pripomb. Te pripombe smo pismeno pripravili, zato vam ne bom jemal časa. Prosil pa bi vas, da jih upoštevate v nadaljnjem postopku. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Želi še kdo razpravljati o predlogu Izvršnega sveta glede skrajšanega postopka? (Ne.) Če ne, naj končam razpravo. Predlog Izvršnega sveta za obravnavo zakona po skrajšanem postopku dajem na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta sprejet.

Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj našega zbora in Odbor za družbenoekonomske odnose Zbora združenega

dela, ki sta dala skupno poročilo, ter skupščinska Zakonodajno-pravna komisija, ki je zboru prav tako predložila svoje pismeno poročilo. Poročila ste prejeli. Želi o vsebini zakona še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, končujem razpravo in predlagam, da zbor sprejme naslednji sklep:

1. Osnutek zakona o zdravstvenem nadzorstvu nad živili se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pripravi predloga zakona naj upošteva predloge skupščinskih teles ter pripombe skupin delegatov in predloge, dane na današnji razpravi.

Kdor je za, naj prosim dvigne roko. (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sklep soglasno sprejel.

Prehajam na 10. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani.

Predlog odloka je skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet, ki je za svojega predstavnika določil tovariša Andreja Ujčiča. Predlog odloka smo vam poslali 12. 7. 1974. Želi tovariš Ujčič še ustno obrazložiti odlok? (Ne želi.)

Predlog odloka so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj našega zbora in Odbor za družbenoekonomske odnose Zbora združenega dela, ki sta dala skupno poročilo, ter skupščinska Zakonodajno-pravna komisija, ki je zboru prav tako predložila svoje poročilo. Vprašam poročevalca odbora, če želita še ustno dopolniti poročila. Ne želita.

Na podlagi predloga odloka in pismenih poročil pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če nihče, prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani.

Prehajam na 11. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o potrditvi družbenega dogovora o temeljnih razvoja elektrogospodarstva od leta 1974 do 1980.

Predlog odloka je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet, ki je za svojega predstavnika določil tovariša Iva Klemenčiča.

Poleg predloga odloka smo vam poslali še družbeni dogovor o osnovah razvoja elektrogospodarstva od 1974.—1980. leta, ki nam ga je poslal Zvezni izvršni svet. Obe gradivi smo vam poslali 9. julija 1974.

Predlog odloka sta obravnavala Odbor našega zbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, ki je dal pismeno poročilo, in skupščinska Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako predložila svoje poročilo. Obe poročili ste prejeli. Želi poročevalec odbora še ustno dopolniti poročilo? Ne želi.

Na podlagi predloženih gradiv in pismenih poročil pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Če nihče, prehajam na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o potrditvi družbenega dogovora o temeljnih razvoja elektrogospodarstva od leta 1974 do 1980.

Prehajam na 12. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje elektro energetskih objektov.

Predlog zakona je skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet, ki je za svojega predstavnika določil tovariša Iva Klemenčiča, ki bo imel tudi uvodno obrazložitev k tej in k naslednjima dvema točkama dnevnega reda, to je k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev odjemalcev električne energije na visoki napetosti za financiranje energetskih objektov in k predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prispevku odjemalcev električne energije na nizki napetosti za financiranje energetskih objektov.

Predlog zakona smo vam poslali 12. julija 1974. Besedo ima predstavnik Izvršnega sveta tovariš Ivo Klemenčič!

I v o K l e m e n č i č : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je na zadnjem zasedanju vašega zbora skupaj s predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu predložil tudi informacijo o aktualnih problemih v elektrogospodarstvu. S to informacijo in z uvodno besedo in razpravo je želel opozoriti na pomembnost in občutljivost reševanja problematike oskrbe z energetskimi viri v prihodnjem obdobju, še posebej glede oskrbe z električno energijo.

Na podlagi tega je bilo ugotovljeno, da bodo težave pri oskrbi z energijo, ki so nastale ob energetski krizi, trajale dalj časa in da jih bomo občutili tudi pri nas, zlasti zato, ker razpolagamo s sorazmerno omejenimi energetskimi viri. Da bi čimbolj omejili vpliv teh težav na naše gospodarstvo, je treba zagotoviti izpolnjevanje nalog, ki smo si jih zastavili za zagotovitev energije iz domačih virov.

Glavne naloge so zajete v programu gradnje energetskih objektov. V tem programu je predvidena gradnja elektroenergetskih zmogljivosti, s katerimi bo edino mogoče pokriti povečano porabo električne energije v prihodnjih letih, ki jo predvidevamo v energetski bilanci, in naložbe za modernizacijo in povečanje proizvodnje v premogovnikih ter za novi rudnik urana. Program virov primarne energije je predvsem uskladen s povečanjem proizvodnje električne energije. Pri tem pa velja poudariti, da bomo glede oskrbe s primarnimi viri energije za ostale potrebe še naprej odvisni od uvoza. To pomeni, da se bomo morali oskrbovati s premogom iz najbližjih premogovnikov v SR Bosni in Hercegovini in si prizadevati zagotoviti redno oskrbo s tekočimi gorivi in naravnim plinom. Zaradi težav, ki jih moramo upoštevati pri nabavi tekočih goriv tudi v bodoče, tako glede zadostnih količin kot tudi glede na možnosti naše zunanjetrgovinske bilance, bo usmeritev na primarne vire energije v državi nedvomno predstavljala večjo zanesljivost in lažje reševanje oskrbe z energijo, dolgoročna zagotovitev dobav naravnega plina pa bo k temu bistveno prispevala zaradi razširitve strukture virov oskrbovanja.

Omenjena problematika kaže, da ne moremo odstopiti od programa gradnje energetskih objektov in da je treba za njegovo izvršitev zagotoviti vse pogoje. Predvsem gre za veliko odgovornost elektrogospodarstva samega, ki izvaja program ob premagovanju težav zaradi pomanjkanja kadrov ter projektanskih, komercialnih in izvajalskih zmogljivosti. Vendar teče delo zaenkrat zadovoljivo. Organizacijska ureditev in dokončna povezava v enoten sistem celotnega elektrogospodarstva, ki je v teku, pa bo k temu samo prispevala.

Sodelovanje porabnikov električne energije je dobilo nove oblike z ustanovitvijo samoupravnih interesnih skupnosti, največjo podporo pri razreševanju teh odgovornih nalog pa morajo nuditi tudi družbenopolitični organi.

V omenjeni informaciji in ekspoziciji je Izvršni svet opozoril na vprašanje pomanjkanja dolgoročnih finančnih sredstev, potrebnih za izvajanje programa gradnje energetskih objektov. Čeprav je že do sedaj prišlo do občasnih težav, lahko ugotovimo, da smo samo z uveljavljenim sistemom združevanja sredstev uspešno razreševali ta vprašanja. Za osnovo za določitev višine prispevnih stopenj po zakonu o združevanju sredstev za financiranje energetskih objektov iz leta 1971 je bil vzet nepopoln program. Razen tega pa si financiranja kapitalno tako zahtevnih objektov nismo mogli zamisliti brez angažiranja tujih kreditov. Zato je bilo mogoče predvideti potrebna dolgoročna finančna sredstva in predlagati rešitve, ki bodo omogočile izdelati konstrukcijo financiranja celotnega programa, šele sedaj.

Kot lahko danes predvidevamo na podlagi investicijskih programov in dobavnih pogojev oziroma ponudb ter pričakovanih podražitev, bo znašala cena tega programa 11 128,2 milijona dinarjev. Ob razpoložljivih virih financiranja ostaja še nepokrit primanjkljaj v višini 1127,5 milijona dinarjev, kar je razvidno tudi iz obrazložitve.

Storili smo vse potrebno, da se zagotovijo inozemski viri financiranja v višini 5364 milijonov dinarjev. V tem znesku so upoštevani že odobreni tuji krediti za 380 kV mrežo ter termoelektrarno Brestanico. Za jedrsko elektrarno Krško, plinsko elektrarno Trbovlje in rudnik urana Žirovski vrh je odobren kredit uvozno-izvozne banke Združenih držav Amerike za 90 % dobav opreme iz ZDA in 15 % ostalih stroškov. Kredit za ostala potrebna sredstva je pred odobritvijo. Tudi za četrti agregat termoelektrarne Šoštanj računamo na tuji kredit, ki nam ga nudi dobavitelj.

S tem, da skušamo 48,2 % potrebnih finančnih sredstev zagotoviti iz tujih virov, smo verjetno v največji možni meri razbremenili lastne vire za naložbe za daljše obdobje. Zato je nujno za preostali del potrebnih sredstev zagotoviti lastne vire, pa čeprav bi to zahtevalo določene premike na drugih področjih. Zaostajanje investicij v energetiki je že povzročilo težko in nenadomestljivo škodo v celotnem gospodarstvu. Z odobritvijo programa gradnje energetskih objektov predvidevamo pokrivanje povečanja porabe električne energije vsaj do leta 1980. Ker traja gradnja teh zmogljivosti s pripravljalnimi deli tudi do 7 let in ker odobreni program ne obsega tudi objektov, ki bodo omogočali kontinuiteto oskrbe z električno energijo po letu 1980, je nujno zagotoviti že v tem obdobju minimalna sredstva, ki bodo omogočila kontinuiteto gradnje energetskih objektov.

Program teh zmogljivosti bo predložen v prihodnjem letu v razpravo in odobritev. Združeno podjetje elektrogospodarstva proučuje možnosti za financiranje takih objektov v drugih republikah, ker bi nam v primeru, da se zanje odločimo, omogočili bolj zanesljivo oskrbo z električno energijo že pred letom 1978, ko bo naš sistem še vedno obratoval brez rezerv. Taka odločitev pa bo mogoča seveda le na podlagi predhodnega financiranja. Zato predlagamo, da v okviru odobrenega programa zagotovimo še 500 milijonov dinarjev kot minimum za kontinuiteto gradnje po letu 1978. To pomeni, da bo potrebno pokriti primanjkljaj iz lastnih sredstev v višini 1627,5 milijona dinarjev. Manjkajoča dolgoročna sredstva moramo zagotoviti takoj, sicer ne bo mogoče zadostiti predpisom o financiranju investicij in s tem omogočiti podpis pogodb z dobavitelji in izvajalci v rokih, ki zagotavljajo zgraditev posameznih objektov po programu.

Od možnih rešitev za zagotovitev manjkajočih sredstev Izvršni svet predlaga kot edino realno povišanje prispevnih stopenj za združevanje sredstev na

podlagi veljavnih zakonov. Samoupravnih sporazumov o združevanju sredstev namreč ni mogoče skleniti takoj. Upravljalci poslovnih bank bodo morali reševati vprašanja v zvezi z usklajevanjem prelivanj in porabe potrebnih sredstev. Če bodo namreč zagotovljeni viri sredstev za pokrivanje celotnega programa, bo razlika med prilivom in porabo zahtevala v prvih letih, to je v letu 1975 in 1976, pomembne kratkoročne premostitve, ki bodo po oceni dosegle v konici tudi do 900 milijonov dinarjev. To seveda nalaga poslovnim bankam odgovorno nalogo, ki je v primeru, da bi morale zagotoviti dolgoročna sredstva za pokrivanje primanjkljaja, ne bi bile sposobne izpolniti.

Sicer pa lahko ugotovimo, izhajajoč iz določil 89. člena slovenske ustave, da je zagotovitev pogojev za nemoteno oskrbo z električno energijo in s tem za gradnjo ustreznih elektroenergetskih zmogljivosti nujna za celotno družbeno reprodukcijo. S samoupravnimi sporazumi v okviru interesne skupnosti takih pogojev še ni bilo mogoče zagotoviti. V takih primerih se sme z zakonom naložiti obvezno združevanje sredstev za financiranje programa gradnje, ki je eden od pogojev za uspešno izvajanje pričakovanega družbenoekonomskega razvoja naše republike.

Vendar naloge s samoupravnimi sporazumi zagotoviti potrebna sredstva za financiranje energetskih objektov, kar je določeno v 58. členu zakona o elektro-gospodarstvu, samoupravna interesna skupnost elektrogospodarstva ni odvezana. To ostaja ena njenih osnovnih nalog, čeprav se do sklenitve samoupravnega sporazuma z zakonom zagotavlja kontinuiteta združevanja sredstev. Pri tem je jasno, da bo interesna skupnost urejala to vprašanje na način, ki bo najbolj ustrezal porabnikom električne energije, ne glede na sistem, po katerem se sredstva sedaj združujejo. Pri tem bo morala vsekakor upoštevati višino ustreznih sredstev za izvajanje celotnega programa.

V skladu s tem predlagamo v zakonskih predlogih spremembo sedaj veljavnih pristojnih stopenj v višini, ki bo pokrivala primanjkljaj 1627,5 milijona dinarjev. Po tem predlogu bi se stopnje v vseh treh zakonih povešale za 60 %, tako da bi se obveznost porazdelila enakomerno na vse vire. S tem bi se izdatki porabnikov iz družbenih sredstev za zagotovitev potreb po električni energiji povečali v strukturi investicijskih stroškov za 1,2 %, izdatki za porabljeno električno energijo pri odjemu na visoki napetosti za 5,5 %, pri odjemu na nizki napetosti pa od 10 do 11,2 %. Skupni izdatki za porabljeno eno kW uro. ob upoštevanju poprečnih prodajnih cen, bi se po posameznih napetostnih nivojih povečali, in sicer na 35 kV omrežju od poprečnih sedanjih stroškov 31,49 na 33,20 S dinarja, na 10 kV omrežju od 40,44 na 42,64 S din, za gospodinjstva od 52,30 na 58,27 S din in za ostali odjem na nizkonapetostnem omrežju od 79,45 na 87,39 S dinarja.

Vsekakor predstavlja to dodatne stroške tako za gospodarstvo kot za življenjski standard. Ti dodatni stroški pa so nujni, če si želimo zagotoviti v bodoče nemoteno oskrbo z električno energijo. Analize vpliva tako povečanih stroškov kažejo, da bodo življenjski stroški porasli za okoli 0,3 %, skladi gospodarskih organizacij, upoštevajoč rezultate zaključnih računov za lansko leto, pa bi se znižali, razen izjem, za 1 do 3 %, poslovna sredstva pa za 1,5 do 8 %.

Zato na tej podlagi, tovarišice in tovariši delegati, predlagamo, da sprejmete predložene zakone, saj gre za reševanje velike in odgovorne naloge našega gospodarskega razvoja. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala, tovariš Klemenčič. K 13. in 14. točki dnevnega reda smo povabili tudi predstavnike Gospodarske zbornice SR Slovenije in Združenega podjetja elektrogospodarstva Slovenije.

Izvršni svet predlaga, da Skupščina obravnava predlog zakona v smislu 294. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po skrajšanem postopku. Najprej bi razpravljali o tem predlogu.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če nihče, dajem na glasovanje predlog Izvršnega sveta, da se ta zakonski predlog obravnava po skrajšanem postopku. Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da se s predlogom Izvršnega sveta strinjamo in da bomo obravnavali zakon v zadnji fazi, to je kot zakonski predlog.

Predlog zakona so obravnavali Odbor Zbora občin za družbenoekonomske odnose in razvoj, ki je zboru dal pismeno poročilo, Odbor našega zbora za finance in Odbor Zbora združenega dela za finance, ki sta zboru dala skupno poročilo, ter skupščinska Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako predložila poročilo. Omenjena poročila ste prejeli.

Na podlagi predloga zakona in pismenih poročil skupščinskih teles pričenjam razpravo. Vprašala bi še prej poročevalce omenjenih teles, če želijo še ustno dopolniti poročilo. Ne želijo. Kdo želi besedo glede prvega predloga zakona. Prosim, tovarišica Alenka Kladnik, delegatka iz Žalca!

Alenka Kladnik: Rada bi le pripomnila, da smo ugotovili, da bo podražitev električne energije precej prizadela kmete, ki se modernizirajo. Kmetije še niso modernizirane, z nabavo strojev na električni pogon pa bo zopet prizadet kmet. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala lepa. Tovariš Klemenčič, želiš k temu kaj dodati? (Ne.) To je sicer dejstvo, vendar prizadeva prav vse strukture gospodarstva in prebivalstva. To je tovariš Klemenčič že povedal. Želi še kdo besedo? (Ne.) Če nihče, končujem razpravo in prehajam na glasovanje.

Dajem na glasovanje predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje energetskih objektov. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Večina delegatov dvigne roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje energetskih objektov z večino glasov.

Prehajam na 13. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev odjemalcev električne energije na visoki napetosti za financiranje energetskih objektov.

Predlog zakona je predložil v obravnavo Izvršni svet. Uvodno obrazložitev k temu zakonskemu predlogu smo že slišali pri prejšnji točki. Predlog zakona smo vam poslali s sklicem. Izvršni svet predlaga, da Skupščina obravnava predlog zakona v smislu 294. člena poslovnika skupščine po skrajšanem postopku.

Pričenjam razpravo. Najprej o predlogu, da obravnavamo predlog zakona po skrajšanem postopku. Kdo želi besedo? (Nihče.) Dajem predlog, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku, na glasovanje. Kdor je za, naj prosim

dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet.

Predlog zakona so obravnavali Odbor našega zbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, ki je zboru dal pismeno poročilo, Odbor našega zbora za finance, ki sta zboru dala skupno poročilo, ter skupščinska Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako predložila svoje poročilo. Poročila ste prejeli.

Na podlagi predloga zakona in pismenih poročil skupščinskih teles ter ustne obrazložitve predstavnika Izvršnega sveta začenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če nihče, prehajam na glasovanje.

Dajem na glasovanje predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju odjemalcev električne energije na visoki napetosti za financiranje energetskih objektov. Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev odjemalcev električne energije na visoki napetosti za financiranje energetskih objektov.

Prehajam na 14. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prispevku odjemalcev električne energije na nizki napetosti za financiranje energetskih objektov.

Predlog zakona je predložil v obravnavo Izvršni svet. Uvodno obrazložitev k zakonskemu predlogu smo že slišali. Predlog zakona smo vam poslali s sklicem. Izvršni svet predlaga, da Skupščina obravnava predlog zakona v smislu 294. člena poslovnika skupščine po skrajšanem postopku.

Pričenjam najprej razpravo o predlogu, da obravnavamo predlog zakona po skrajšanem postopku. Želi kdo besedo? (Nihče.) Dajem predlog, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku, na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta sprejet.

Predlog zakona so obravnavali Odbor našega zbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, Odbor našega zbora za finance in Odbor zbora Združenega dela za finance ter skupščinska Zakonodajno-pravna komisija. Poročila vseh teh teles ste prejeli.

Na podlagi predloga zakona in pismenih poročil skupščinskih teles ter ustne obrazložitve predstavnika Izvršnega sveta začenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Dajem na glasovanje predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prispevku odjemalcev električne energije na nizki napetosti za financiranje energetskih objektov. Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prispevku odjemalcev električne energije na nizki napetosti za financiranje energetskih objektov.

Prehajam na 15. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o oprostitvi plačevanja prispevkov in davkov iz osebnega dohodka, doseženega z delom, ki je opravljeno za družbeno organizirane solidarnostne akcije.

Predlog zakona je predložil v obravnavo Izvršni svet. Za svojega predstavnika je določil tovariša Jožeta Tepino, ki bo imel tudi uvodno obrazložitev.

Jože Tepina: Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je v skladu s sugestijami v poročilu Koordinacijskega odbora za odpravo posledic potresa na Kozjanskem, ki ga je Skupščina SR Slovenije obravnavala na svojem zadnjem zasedanju, pripravil predlog zakona o oprostitvi plačevanja prispevkov in davka iz osebnega dohodka, doseženega z delom, ki je opravljeno za družbeno organizirane solidarnostne akcije. Ob potresu, ki je v juniju letos prizadel območje Kozjanskega, je bila ponovno izpričana visoka stopnja solidarnosti delavcev, delovnih ljudi in občanov za neposredno pomoč prizadetim območjem. Eno temeljnih oblik solidarnosti prizadetim območjem predstavljajo odločitve delavcev, da del svojega osebnega dohodka namenijo kot pomoč za odpravo posledic te naravne nesreče. Pri tem se je velik del delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela, ki ustvarjajo dohodek po načelih gospodarskega poslovanja, odločil, da sredstva za to pomoč ustvari z dodatnim delom, izven 42-urnega delavnika. Ob sprejemanju odločitev za uvedbo dodatnega dela v te namene so delavci opozarjali, da naj se vprašanje plačevanja prispevkov in davka od tako doseženih osebnih dohodkov reši tako, da bodo lahko svoj celotni, to je bruto osebni dohodek prispevali v ta namen, saj bi bila na ta način pomoč znatno učinkovitejša. Izvršni svet podpira tako usmeritev, kajti solidarnost na podlagi osebnega dohodka delavcev se šteje kot temeljna oblika zagotavljanja pomoči za take primere. Oprostitev plačevanja prispevkov in davka bo nedvomno vplivala, da se bo ta oblika še bolj uveljavila, po drugi strani pa je taka oprostitev tudi določena spodbuda, da se osebni dohodek, ki bo porabljen v te namene, povsod tam, kjer je to glede na načela poslovanja organizacije primerno, tudi dodatno ustvari.

Osnovne rešitve predlaganega zakona so:

1. oprostitev se nanaša samo na organizacije združenega dela, ki ustvarjajo dohodek po načelih gospodarskega poslovanja;
2. oprostitev se nanaša na osebni dohodek, ki izvira iz dodatnega dela, to je nad 42-urnim tednikom;
3. tako delo mora biti organizirano z namenom, da se doseženi osebni dohodek uporabi za družbeno organizirane akcije solidarnosti;
4. oprostitev je vezana na pogoj, da se doseženi osebni dohodek v celoti, torej v bruto zneskih, prispevka v tak namen;
5. oprostitev velja, če gre za družbeno organizirano akcijo zbiranja sredstev v republiki, kar ugotovi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije;
6. dejstvo, da iz tega osebnega dohodka niso bili plačani prispevki, nima posledic za pravice, ki jih delavci na podlagi dela uresničujejo v samoupravnih interesnih skupnostih.

Ker je akcija za zbiranje pomoči za odpravo posledic potresa na Kozjanskem že v teku in ker je veliko število delavcev že opravilo takšno dodatno delo, za katerega bi bilo po oceni Izvršnega sveta potrebno uveljaviti oprostitev v smislu predloga tega zakona. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije predlaga, da se zakon uporablja tudi za že plačano pomoč, kakor tudi, da ga pristojna zborna sprejmeta po skrajšanem postopku. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala lepa, tovariš Tepina. Predlog zakona smo vam poslali 12. julija 1974. Izvršni svet predlaga, da Skupščina

obravnavava predlog zakona v smislu 294. člena poslovnika po skrajšanem postopku.

Pričenjam razpravo, najprej o predlogu, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku. Želi kdo besedo? Če nihče, dajem predlog, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku, na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta sprejet.

Predlog zakona so obravnavali Odbor našega zbora za finance in Odbor Zbora združenega dela za finance, ki sta predložila skupno poročilo, ter skupščinska Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala svoje poročilo. Navedena poročila ste prejeli. Želita poročevalca odborov še ustno dopolniti poročila? Ne želita.

Na podlagi predloga zakona in pismenih poročil pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim! Besedo ima tovariš Bojan Mihelič, delegat iz Litije.

Bojan Mihelič: Obravnavani zakon delegati v Litiji v celoti podpiramo. Vendar v zvezi z njim postavljamo Izvršnemu svetu vprašanje, ali je mogoče 1. in 2. člen zakona razumeti tako, da sme tako akcijo podpreti s podobnimi ukrepi tudi občinska skupščina. Gre namreč za to, da se dogajajo na območju posamezne občine podobne elementarne nesreče in je za sanacijo škode potrebno zbirati sredstva, zlasti v tistih primerih, ko škode ni mogoče kriti iz rezervnih sredstev ali kako drugače. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Tovariš Mihelič, hvala. Bi mogoče ugotovili, če je še kakšno vprašanje, na katero bi potem predstavnik Izvršnega sveta odgovoril? Ni. Tovariš Tepina, prosim, če ste pripravljeni na to vprašanje dati ustrezno pojasnilo.

Jože Tepina: Tovarišice in tovariši delegati! Najprej bi rad vprašanje natančneje opredelil. Ali je tovariš delegat mislil s svojim vprašanjem, da gre za akcijo, ki bi bila tako opredeljena v okviru občine, kjer se je zgodila nesreča?

Bojan Mihelič: Točno tako.

Jože Tepina: Menim, da to ne omejuje občine oziroma družbeno-politične skupnosti, da sprejme takšen oziroma podoben ukrep. V tem primeru, torej v primeru zakona, ki ga predlagamo, gre za akcije, ki so širšega solidarnostnega značaja, katerega je tako opredelil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Predsednica Mara Žlebnik: Je razumljivo? (Da.) Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Končujem razpravo in prehajam na glasovanje. Najprej bomo glasovali o amandmaju Zakonodajno-pravne komisije k 1. členu. Poročilo Zakonodajno-pravne komisije ste dobili. Komisija predlaga amandma zaradi jasnejše opredelitve.

Najprej bi vprašala predstavnika odbora, če se z amandmajem Zakonodajno-pravne komisije strinja. (Se strinja.) Kdor je za amandma, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel amandma Zakonodajno-pravne komisije k 1. členu.

Zdaj moramo glasovati še o predlogu zakona v celoti. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o oprostitvi plačevanja prispevkov in davka iz osebnega dohodka, doseženega z delom, ki je opravljeno za družbeno organizirane solidarnostne akcije.

Prehajam na 16. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o razdelitvi dela dohodka Loterijskega zavoda SR Slovenije v letu 1974.

Loterijski zavod SR Slovenije je Skupščini poslal v obravnavo predlog o razdelitvi dela dohodkov Loterijskega zavoda Slovenije v letu 1974, ki pripada organizacijam iz 15. člena zakona o Loterijskem zavodu Slovenije. Ta predlog smo vam poslali 9. julija 1974. Hkrati smo poslali tudi mnenje Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Predlog o razdelitvi dela dohodkov so obravnavali Odbor našega zbora za finance in Odbor zbora združenega dela za finance, ki sta zboru predložila predlog odloka o razdelitvi dela dohodka Loterijskega zavoda SR Slovenije v letu 1974 z obrazložitvijo, ter skupščinska Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala pismeno poročilo.

Na podlagi predloženih gradiv in pismenih poročil pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim! Besedo ima tovariš Manko Golar, delegat iz Gornje Radgone.

M a n k o G o l a r : Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Dobili smo odlok o razdelitvi dela dohodkov Loterijskega zavoda SR Slovenije. V 4. točki je navedeno, da se znesek 3 783 700 dinarjev razdeli temeljnim telesno-kulturnim skupnostim, na območju katerih so bili doseženi dohodki od športne napovedi.

Naša občina je občina v razvoju, kot pravimo. V njej živijo ljudje, ki se kaj malo zanimajo za športne napovedi, ker bolj malo spremljajo nogometne tekme in rezultate. Tako je bilo lani pri nas prav malo listkov športne napovedi. Zaradi tega je bil delež za to določenega denarja za Radgono komaj omembe vreden in bo kaj malo pripomogel, kot tudi v drugih takšnih občinah, k razvoju telesne vzgoje. Zato predlagam v imenu skupine delegatov občine Gornja Radgona, da se ta sredstva razdelijo na drugačen način. V zvezi s tem mi je bilo naročeno, da predlagam Zboru občin, da naj se pri razdeljevanju upošteva površina športnih objektov, sicer bodo dobile razvite občine še več in se bodo tudi po tej plati še bolj razvile, medtem ko bomo nerazviti ostali tudi na športnem in telesnovzgojnem področju še vedno nerazviti.

Predsednica M a r a Ž l e b n i k : Hvala, tovariš Golar. Želi še kdo besedo? Prosim, tovariš Pavle Pogorelec iz Kočevja!

P a v l e P o g o r e l c : Tovarišica predsednica, tovariši delegati! Delegacija iz Kočevja se strinja s predloženo razdelitvijo, vendar meni, da je še eno društvo, ki pa še ni vključeno v seznam. To je društvo bolnikov multipleks skleroze. To društvo je že dokaj številno, in kolikor je meni znano, je okoli 80 članov že samo v Ljubljani. Vodstvo tega društva je že odpiralo vrata v

sekretariatih in skupščinah, bilo pa je napoteno za pomoč na socialno zavarovanje. Verjetno, da to še ni rešeno, zato bi prosil, da se v seznamu upošteva, kolikor se da, tudi to društvo. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Je predstavnik Loterijskega zavoda navzoč? (Ni navzoč.) Bi mogoče predstavnik Odbora za finance ali Republiškega sekretariata za finance dal kakšno pojasnilo oziroma zavzel stališče?

Jože Tepina: Tovarišice in tovariši! Predloga vnašata nova merila v delitev sredstev. Sedanji odlok je pripravljen po uskladenih merilih, ki temeljijo na regionalni razporeditvi sredstev oziroma na vplačilih. Če tovariša delegata vztrajata pri svojih predlogih, potem bo to vsekakor zavrlo delitev sredstev, ker bo treba to vprašanje proučiti že za letošnje leto oziroma za delitev sredstev v letu 1974. Mogoče bi kazalo, da tovariša delegata ne bi vztrajala pri spremembah sedanje delitve, temveč pri tem, da se ta vprašanja proučijo in upoštevajo pri delitvi za prihodnje leto. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnič: Hvala lepa, tovariš Tepina. Vprašala bi tovariša Pogorelca iz Kočevja, če ni njegov predlog že zajet v 8. točki na 2. strani.

Pavle Pogorelec (iz klopi): Ne vztrajam, prosim pa, da se to upošteva v naslednjem letu.

Predsednica Mara Žlebnič: Tovariš Golar, ali boste dali amandma k 4. točki tega odloka? (Ne.) Potem bi predlagala, kajti Socialistična zveza kot tudi naši odbori so se strinjali s takšno delitvijo, in ker spreminjevalnih predlogov v smislu amandmajev ni, da bi o tem predlogu odločali. Mnenja, ki ste jih izrazili, pa bi šteli kot priporočilo, ki naj se prouči in pri bodoči delitvi sredstev po možnosti upošteva. Se strinjate? (Da.) Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Prehajam na glasovanje. Dajem predlog odloka o razdelitvi dela dohodka Loterijskega zavoda SR Slovenije v letu 1974 na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o razdelitvi dela dohodkov Loterijskega zavoda SR Slovenije v letu 1974.

Prehajam na 17. točko dnevnega reda, to je na predlog odloka o rebalansu finančnega načrta Vodnega sklada SR Slovenije za leto 1974.

Rebalans finančnega načrta za leto 1974 je Skupščini predložil v potrditev Vodni sklad SR Slovenije. Za svojega predstavnika je določil tovariša Draga Justina.

Rebalans finančnega načrta so obravnavali Odbor za finance našega zbora in Odbor za finance Zbora združenega dela, ki sta predložila predlog odloka o potrditvi rebalansa finančnega načrta Vodnega sklada SR Slovenije za leto 1974 z obrazložitvijo, ter skupščinska Zakonodajno-pravna komisija, ki je prav tako dala svoje poročilo.

Na podlagi predloženih gradiv in pismenih poročil začnjam razpravo. Kdo želi besedo, prosim? (Nihče.) Če nihče, prehajamo na glasovanje. Dajem na

glasovanje predlog odloka o potrditvi rebalansa finančnega načrta Vodnega sklada SR Slovenije za leto 1974. Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka o potrditvi rebalansa finančnega načrta Vodnega sklada SR Slovenije za leto 1974.

Prehajam na 18. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o dopolnitvi zakona o najmanjšem osebnem dohodku.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet, ki je za svojega predstavnika določil tovarišico Anko Tominškovo, republiško sekretarko v Republiškem sekretariatu za delo, ki bo imela tudi uvodno besedo.

Anka Tominšek: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je na včerajšnji seji ob obravnavi predlogov za zaščito standarda delovnih ljudi glede na porast življenjskih stroškov ocenil, da je treba zaščititi tudi standard delavcev, ki prejema najmanjši osebni dohodek. Upoštevač, da tega ni mogoče zadovoljivo izvesti brez dopolnitve zakona, je sklenil predlagati republiški skupščini, da sprejme predloženi zakon po hitrem postopku.

Po zakonu o najmanjšem osebnem dohodku, ki je bil sprejet maja lani, znaša najmanjši osebni dohodek 45 % poprečnega, za polni delovni čas preračunanega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v republiki v preteklem letu. Ker znaša v preteklem letu ta dohodek 2241 din, znaša tako najmanjši osebni dohodek v letošnjem letu 1005,50 din.

Sedaj veljavni zakon ni mogel predvideti mehanizma, po katerem bi bilo mogoče med letom ta najmanjši osebni dohodek usklajevati z nepredvidenim izjemnim porastom življenjskih stroškov. Po predlagani dopolnitvi pa bi imel Izvršni svet možnost, da lahko med letom poveča znesek najmanjšega osebnega dohodka zaradi porasta življenjskih stroškov, ki je posledica izjemnih gospodarskih ukrepov.

Po zakonu je najmanjši osebni dohodek zagotovljen vsakemu zaposlenemu delavcu ne glede na to, ali njegova organizacija oziroma delovna skupnost razpolaga s potrebnim dohodkom za izplačilo takega najmanjšega osebnega dohodka. Zato je treba ta dohodek razlikovati od najnižjega osebnega dohodka, ki ga urejajo samoupravni sporazumi, o njem pa tudi govori sindikalna lista.

Po podatkih Službe družbenega knjigovodstva je v juniju letos prejemale najmanjši osebni dohodek v osmih podjetjih v celoti 564 delavcev, in sicer 471 s področja industrije in rudarstva Panonija, kovinska industrija Murska Sobota). 54 delavcev, zaposlenih v štirih trgovskih podjetjih ter 39 delavcev, zaposlenih v dveh obrtnih podjetjih. Po obvestilu omenjene službe je to trenutno stanje, ki pa se iz meseca v mesec spreminja. V aprilu je tako na primer prejemale najmanjši osebni dohodek le 132 delavcev. Predlagano je, da bi se za leto 1974 omenjeni najmanjši osebni dohodek povečal tako, da se k znesku, do katerega je delavec upravičen, v sorazmerju z delovnim časom, prebitem na delu, doda znesek 120 din. Ta dodatek bi se upravičencem izplačeval najdalj do konca tega leta, kajti s 1. 1. prihodnjega leta bi znašal najmanjši osebni dohodek, kot določa zakon, 45 % poprečnega osebnega dohodka v letošnjem letu.

V osebno informacijo ste sprejeli predlog odloka, s katerim bi Izvršni svet uveljavil omenjeni dodatek s 1. avgustom 1974. Ne glede na to, da sedaj ne

gre za veliko število delavcev, ki prejemajo najmanjši osebni dohodek, pa je Izvršni svet mnenja, da je predlagana dopolnitev zakona utemeljena.

Naj vas samo še obvestim, da je potreben v 1. členu zakona redakcijski popravek. V tem členu naj se točno navede ime zakona. S tem popravkom soglaša tudi skupščinska Zakonodajno-pravna komisija.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa, tovarišica Tominškova. Predlog zakona ste danes dobili na klop. Izvršni svet predlaga, da Skupščina SR Slovenije obravnava predlog zakona v smislu 298. člena poslovnika skupščine po hitrem postopku. Ta predlog Izvršnega sveta dajem v razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če nihče, dajem predlog Izvršnega sveta na glasovanje. Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da se s predlogom Izvršnega sveta strinjamo.

Ker je izvršni svet predlog zakona predložil v obravnavo po hitrem postopku, skupščinska in zborovska telesa tega predloga niso obravnavala. Predlog zakona je bil dan danes na klop.

V skladu z na začetku današnje seje obrazloženim stališčem o proceduri sprejemanja aktov prosim zbor, da se odloči, ali je potrebno prej obravnavati predlog zakona v Zakonodajno-pravni komisiji oziroma Odboru za družbeno-ekonomske odnose in razvoj našega zbora. Osebno menim, da glede na obrazložitev predstavnika predlagatelja to ni potrebno. Želi o tej zadevi kdo razpravljati? (Ne.) Se zbor strinja, da ne oblikujemo posebnega telesa, ki bi kot začasen odbor za družbenoekonomske odnose o tem razpravjal? Se strinja.

Bi želel kdo razpravljati o vsebini zakona? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, prehajam na glasovanje o predlogu zakona. Pri tem sprejemamo na znanje redakcijski popravek 1. člena. Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona o dopolnitvi zakona o najmanjšem osebem dohodku.

Prehajamo na 19. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Predloge odlokov o volitvah in imenovanjih naše skupščinske komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve ste že prejeli. Predstavniki komisije je tovariš Vili Belič. Želi predstavnik komisije še ustno obrazložiti predloge? (Ne želi.)

Prehajam na prvi predlog odloka, to je o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če nihče, prehajam na glasovanje. Kdor je za to, da se tovariš dr. Stanko Lajevec razreši dolžnosti namestnika republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo soglasno sprejet. S tem je dr. Stanko Lajevec razrešen dolžnosti namestnika republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo.

Prehajamo na predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Celju.

Pričenjam razpravo! Kdo želi besedo? (Nihče.) Prehajam na glasovanje. Glasovali bomo o predlogu odloka v celoti. Kdor je za, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Celju soglasno sprejel.

Prehajam na predlog odloka o imenovanju predstavnika Skupščine SR Slovenije v svete temeljnih organizacij združenega dela Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in v Svet zavoda Slovensko narodno gledališče v Ljubljani. O tem predlogu začenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Prehajam na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog odloka o imenovanju predstavnikov Skupščine SR Slovenije v svete temeljnih organizacij združenega dela Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in v Svet zavoda Slovensko narodno gledališče v Ljubljani soglasno sprejel.

Prehajam na predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in direktorja Zavoda SR Slovenije za planiranje.

Predlog odloka ste danes dobili na klop. O tem predlogu začenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Prehajamo na glasovanje. Kdor je za to, da se tovariš Jože Novinšek razreši dolžnosti člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in direktorja Zavoda SR Slovenije za planiranje, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in direktorja Zavoda SR Slovenije za planiranje soglasno sprejet.

Prehajamo na 20. točko dnevnega reda, to je na vprašanja delegatov.

Po drugem odstavku 166. člena ustave Socialistične republike Slovenije ima delegat v zboru pravico obrniti se na Izvršni svet ali na predstojnika republiških upravnih organov z vprašanji, ki se tičejo njihovega dela ali zadev iz njihove pristojnosti.

K tej točki dnevnega reda ste prejeli vprašanje delegata Karla Semeta iz občine Velenje in Cveta Šulgaja iz občine Idrija. Izvršni svet je sporočil, da bo na vprašanje delegata Karla Semeta odgovoril tovariš Peter Winkler. Prosim, tovariš Winkler!

Peter Winkler: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Delegat Karel Seme je v imenu skupine delegatov za Zbor občin postavil Izvršnemu svetu vprašanje, ki zadeva financiranje dejavnosti srednjih šol in dijaških domov. Vprašanje imate v gradivu, zato ga ne bom prebral. Izvršni svet je pripravil naslednji odgovor:

V letu 1974 smo uvedli nekatere sistemske spremembe, ki izhajajo iz ustave in dokumentov VII. kongresa Zveze komunistov Slovenije in X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije, med njimi tudi to, da programiranje in financiranje družbenih dejavnosti, vključno s skrbjo za razširjeno reprodukcijo, preide na samoupravne interesne skupnosti. Tako so Izobraževalna skupnost SR Slovenije in vse temeljne izobraževalne skupnosti ne glede na to, da še niso organizirane po novih ustavnih načelih, že prevzele te obveznosti in zagotavljajo financiranje

dejavnosti vzgoje in izobraževanja na podlagi sklenjenega družbenega dogovora in samoupravnih sporazumov.

Zato smo za odgovor na postavljena vprašanja zaprosili Izobraževalno skupnost SR Slovenije. Iz dogovora povzemamo naslednje:

K prvi točki: Tako kot pri vseh drugih družbenih dejavnostih je tudi financiranje srednjega šolstva v prvi polovici leta potekalo v skladu z zakonom o začasnem financiranju samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbene dejavnosti v letu 1974. Šole so v tem času redno prejemale akontacije v višini lanskoletnih dvanajstin s pribitkom 30 %, kar jim je omogočilo redno delo. Potem ko je bilo v sklopu širše družbene akcije v mesecu maju sklenjen samoupravni sporazum v programu dejavnosti Izobraževalne skupnosti SR Slovenije in o združevanju sredstev za njegovo uresničitev, je Izobraževalna skupnost sprejela potrebne izvedbene akte, opravila izračunavanja in pripravila pogodbo za vse zavode, ki jih financira. Tako bo v juliju financiranje srednjih šol že potekalo v skladu z novim sistemom, opravljen pa bo tudi proračun za prvo polletje.

Resolucija o družbenoekonomski politiki in razvoju SR Slovenije ter o neposrednih nalogah v letu 1974 predvideva, da bomo na vseh področjih družbenih dejavnosti za 4 % zaostajali za porastom proizvodnje in s tem omogočili večjo akumulativnost gospodarstva. Taka odločitev je narekovala samoupravnim interesnim skupnostim, da svoje finančne načrte utesnijo v okvire, sprejete z družbenim dogovorom o oblikovanju sredstev za skupno in splošno porabo. Taka usmeritev je tudi od izobraževalne skupnosti zahtevala racionalno programiranje dejavnosti in nekatere nujne omejitve, med drugim tudi pri sredstvih za modernizacijo v vzgojno-izobraževalni dejavnosti.

Zavedamo se posledic, ki jih take omejitve prinašajo. Zato si bo Izobraževalna skupnost SR Slovenije prizadevala, da bi ob polletnem usklajevanju, ki ga predvideva družbeni dogovor, zagotovili potrebna dodatna sredstva, ki bodo omogočila financiranje tistih nujnih nalog, ki jih s sedanjim finančnim načrtom ni bilo mogoče pokriti. Glede novih oddelkov srednjih šol je sekcija za srednje šolstvo pri Izobraževalni skupnosti že sprejela sklep, da jih srednje šole lahko odprejo, če izpolnjujejo pogoje po sedaj veljavnih merilih in normativih.

Regresiranje v domovih je bilo uvedeno kot izrazit socialni ukrep. Letos sprejeti družbeni dogovor o oblikovanju in izvajanju študentske politike v SR Sloveniji rešuje socialna vprašanja učencev in študentov v okviru štipendij. Zato regresiranje oskrbnin v domovih v prihodnje ne bo več potrebno. Pomen dogovora je prav v enotnem izvajanju dogovorjene politike na tem področju. Z novim letom naj bi novi sistem v celoti zaživel. Do takrat pa je Izobraževalna skupnost že zagotovila tudi sredstva za delno regresiranje oskrbnin, tako da se tisti del oskrbnine, ki ga plačujejo učenci oziroma njihovi starši, do konca letošnjega leta ne bo povečal. Hkrati pa Izobraževalna skupnost še naprej zagotavlja domovom precejšnja sredstva v obliki amortizacije za investicijsko vzdrževanje, za odplačilo anuitet in za vzgojno delo, ki vplivajo na nižjo ceno oskrbnine.

K 2. točki: V skladu s sprejetimi sistemskimi spremembami in z družbenim dogovorom o financiranju skupne in splošne porabe v letu 1974 je Izobraževalna skupnost pripravila osnutek družbenega dogovora o načelih in pogojih poslovanja domov za učence in študente ter o oblikah in obsegu financiranja osnovne dejavnosti investiranja v teh zavodih. Osnutek vsebuje tudi načrt sanacije in razširitev zmogljivosti domov v letih 1974 do 1980. Dogovor naj bi bil sprejet

že v letu 1974, tako da bi se čimprej začela zbirati sredstva za uresničitev zastavljenega programa.

Delegatu bomo odgovor posredovali tudi pismeno, skupaj s celotnim odgovorom Izobraževalne skupnosti SR Slovenije. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa. Na vprašanje delegata Cveta Šulgaja bo po sporočilu Izvršnega sveta odgovoril tovariš Jože Tepina.

Jože Tepina: Odgovor na vprašanje tovariša Cveta Šulgaja, delegata Zbora občin Skupščine SR Slovenije, je naslednje:

Zagotavljanje sredstev za financiranje splošne porabe se glede na sprejeti sistem virov v smislu ustavnih rešitev odraža sila različno v možnostih posamezne občine za oblikovanje lastnih virov za splošno porabo v občini v letu 1974. Posamezna občina se je glede na različno razdeljenost virov znašla v pomembno drugačnem položaju kot leta 1973. Zato je bil v posebnem družbenem dogovoru s strani občin soglasno sprejet sistem solidarnosti in vzajemnosti.

Pri ugotavljanju osnov, iz katerih se je izračunalo dovoljeno povečanje porabe, se je upoštevalo stanje v letu 1973. Ugotovimo lahko, da so se pri dejavnostih, ki so organizirane v samoupravnih interesnih skupnostih, dosegli približno enaki kriteriji glede zadovoljevanja družbenih potreb v SR Sloveniji. Nasprotno pa lahko ugotovimo, da se tam, kjer še ni dejavnost organizirana v smislu novih ustavnih načel oziroma je poraba izrazito proračunskega značaja v preteklem obdobju ustreznim rešitvam in merilom ni posvečalo dovolj pozornosti.

V preteklem obdobju so bile tudi bolj izrazite težnje, da se del sredstev za splošno porabo zagotavlja mimo proračunov iz sredstev gospodarstva. Te težnje so prisotne tudi sedaj, vendar se v novih ustavnih odnosih ti problemi lahko rešujejo samo z družbenim dogovarjanjem. Glede možnosti zagotavljanja sredstev mimo proračunov so občine razumljivo v različnih položajih. Občina, ki ima večji gospodarski potencial oziroma je gospodarstvo v občini v prosperiteti, lažje doseže, da se del dejavnosti, ki so sicer v ostalih občinah v proračunih, financira z družbenimi dogovori. Težje je seveda občini, kjer so gospodarska gibanja slabša in je ob tem celotna ekonomika občine vezana na eno samo organizacijo združenega dela. V luči gornjih ugotovitev moramo obravnavati tudi vprašanje tovariša Cveta Šulgaja, delegata Zbora občin iz Idrije.

Skupščine občin so pri družbene dogovarjanju v letu 1973 odklonile linearno povečanje proračunov. Zato so v letošnjem letu v okviru Skupnosti slovenskih občin oblikovali komisijo, ki je pripravila posebni družbeni dogovor o splošni porabi ob upoštevanju različnega položaja posameznih skupin občin. Pri zasnovi meril so bili predvsem upoštevani momenti, ki bi pripomogli k enotnejši obravnavi. Po določbah omenjenega dogovora bi lahko občina Idrija povečala proračun za 17,7 %. Občina Idrija tako rešitev odklanja in zahteva, da se ji dovoli 35% povečanje, glede na poseben položaj v proračunski porabi omenjene občine. Pri izračunavanju osnov proračunske porabe smo v preteklem letu prenesli v program samoupravnih interesnih skupnosti vse izdatke, ki nimajo značaja splošne porabe. Proračunska sredstva so v letu 1973 znašala v občini Idrija 378 dinarjev na prebivalca. Tako je občina Idrija na 56. mestu med 60 občinami. Z dovoljenim povečanjem proračuna bi dosegla proračunska sredstva na pre-

bivalca v letu 1974 573 dinarjev, kar pomeni, da bi nižjo porabo na prebivalca imela občina Lendava s 532 dinarji in občina Ravne s 563 dinarji.

O problematiki proračunske porabe v občini Idrija je bil seznanjen odbor podpisnikov družbenega dogovora pri Izvršnem svetu, ki je predlagal, naj Skupščina občine Idrija seznanjena s svojimi problemi vsete občine zaradi rešitev, ki jih predvideva posebni družbeni dogovor. Pri družbenem dogovarjanju je Izvršni svet sicer lahko pobudnik za razreševanje problemov, vendar mora pri tem spoštovati že dogovorjeno politiko proračunske porabe med občinami. Izvršni svet meni, da je potrebno ta problem obravnavati in reševati v okviru Skupnosti slovenskih občin, posebej še, ker bi tako povečan proračun zahteval povečana sredstva solidarnosti, ki pa jih v letošnjem letu v ta namen združujejo ostale občine. To pa bi bilo mogoče storiti le s spremembo oziroma dopolnitvijo posebnega družbenega dogovora o splošni porabi na ravni občin, o čemer pa lahko odločijo samo občinske skupščine, ki so dogovor podpisale. Družbeni dogovor ne omejuje politično-izvršilnih organov občine, da z družbenim dogovarjanjem oziroma s samoupravnim sporazumevanjem zberejo sredstva, ki bi zagotovila potrebno raven porabe. Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala, tovariš Tepina. S tem je prvi del te točke končan in prehajam na drugi del. Kdo želi od delegatov postaviti novo delegatsko vprašanje? Prosim!

Vprašanje bo postavil delegat Franc Firer, Šmarje pri Jelšah.

Franc Firer: Tovarišica predsednica, tovariši in tovarišice delegati! Zbor delegatov občine Šmarje pri Jelšah je na svoji seji 19. junija 1974 med drugim razpravljal tudi o problematiki železniških prometnih nesreč v Ratski vasi pri Rogaški Slatini. Zbor ugotavlja, da je Železniško transportno podjetje pred leti na železniških zapornicah postavilo avtomatsko semaforško signalizacijo. Kmalu potem so se vrstile na tem prehodu ceste čez železniško progo prometne nezgode. Pristojni organi so o tem razpravljali in dajali predloge za boljšo varnost in ustrezne ukrepe. Ugotovljeno je, da je bilo v času od 6. julija 1973 do sedaj, to je do 18. julija 1974 na tem prehodu 7 prometnih nesreč, pri katerih so izgubile življenje štiri osebe, osem oseb pa je bilo huje poškodovanih. Materialna škoda je ocenjena na 2 300 000 din ali 230 milijonov S din. Postavljam vprašanje: Zakaj niso pristojne organizacije železniško-transportnega podjetja in cestnega podjetja, kljub ponavljajočim se nesrečam, poskrbele za boljšo varnost, čeprav so bile na to opozorjene od pristojnih organov?

Naša delegacija zahteva na to vprašanje odgovor, če je mogoče, takoj, če ni mogoče, pa vsaj do 18. avgusta. Pripominjam še, da so na isti progi na odseku 2 km še štirje enaki cestno-železniški prelazi in da se še na nobenem niso zgodile takšne nesreče. To je znak, da cestna signalizacija na omenjenem prehodu ni ustrezno urejena.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa. Takojšnjega odgovora najbrž na to vprašanje ne bo mogoče dati, pač pa predlagam, da se tovarišu delegatu posreduje v predlaganem roku pismen odgovor, saj do 18. oktobra 1974 novega zasedanja zbora ne bomo imeli.

Se s tem strinjate? Želi še kdo postaviti vprašanje? Prosim, Jože Majcenovič, delegat iz občine Lenart!

Jože Majcenovič: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Vprašanje, ki ga nameravam postaviti, vam je bilo danes predloženo na mizo.

Skupina delegatov za zasedanje Zbora občin Skupščine SR Slovenije je na seji dne 18. 7. 1974 razpravljala o financiranju investicij v osnovnošolski prostor na manj razvitih območjih v SR Sloveniji. Pri razpravi je izhajala iz dejstev, da je v preteklih letih republiška izobraževalna skupnost zagotavljala v okviru svojih sredstev dolgoročno posojila za investicije za osnovnošolski prostor, ki so jih lahko najemale občine na manj razvitih območjih, in sicer pod ustreznimi kreditnimi pogoji.

V letu 1974 Izobraževalna skupnost SR Slovenije ne predvideva novih vlaganj za razširitev oziroma modernizacijo osnovnošolske mreže na manj razvitih območjih. Tudi za naslednja leta je po izjavah predstavnikov Izobraževalne skupnosti SR Slovenije malo možnosti, da bi bila zagotovljena sredstva za tovrstne investicije oziroma posojila.

Občina Lenart je v svojem srednjeročnem programu za obdobje 1971—1975 predvidevala zgraditev oziroma obnovo in dozidavo treh osnovnih šol v občini, na podlagi sistemsko zastavljene politike Izobraževalne skupnosti SR Slovenije, ki je pogojena tudi z določili zakona o ukrepih za pospeševanje razvoja manj razvitih območij v SR Sloveniji. Če Izobraževalna skupnost SR Slovenije ne bo več zagotavljala sredstev za posojila za investicije v osnovnošolsko mrežo na manj razvitih območjih, bo v posameznih občinah onemogočeno nadaljnje urejanje osnovnošolskega prostora, kar bo zlasti v tistih občinah, ki imajo večino osnovnih šol v zastarelih in funkcionalno ter prostorsko neustreznih prostorih, povzročilo velike socialne probleme.

Zato skupina delegatov postavlja vprašanje: Kakšne ukrepe predvidevajo republiški organi za nadaljnje uresničevanje politike pomoči občinam za urejanje osnovnošolskega prostora oziroma kako bodo zagotovili nadaljnje izvajanje tistega dela določil zakona o ukrepih za pospeševanje in razvoj na manj razvitih območjih v SR Sloveniji, ki se nanašajo na pomoč Izobraževalne skupnosti SR Slovenije pri investicijah v osnovnošolski prostor na manj razvitih območjih v Sloveniji? Hvala.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa. Želi še kdo postaviti vprašanje, prosim? Vprašanje bo postavil tovariš Vlado Zajc, delegat iz Idrije!

Vlado Zajc: Tovarišica predsednica, tovarišice in tovariši delegati! Ker na vprašanje našega delegata tovariša Šulgaja, kako reševati problematično situacijo v našem občinskem proračunu, ni konkretnega odgovora, sem dolžan — po nalogu delegacije — ponovno opozoriti na problem proračuna v naši občini.

Občina Idrija je glede proračuna za leto 1974 v izredno težkem položaju, saj ima pri 18 000 prebivalcih in 5800 zaposlenih le 1 milijardo 70 milijonov starih dinarjev proračunskih sredstev. Posledica tega je, da je onemogočeno normalno delo, saj omenjena sredstva zadoščajo komaj za kritje potreb za devetmesečno obdobje.

V preteklem obdobju je Skupščina občine Idrija iz proračuna, zaradi visokega narodnega dohodka, h kateremu je največ pripomogel rudnik živega srebra v času konjunkturne situacije, morala prispevati za potrebe šolstva 50 % sredstev. Posledica tega je bila, da je bilo manj sredstev za druge na-

mene, tako da je za vse investicije, za sredstva za ljudsko obrambo, za sredstva za delo krajevnih skupnosti, za kmetijski sklad itd. Skupščina občine v prejšnjem obdobju zbirala sredstva s posebnim družbenim dogovorom. Sredstva so prispevale delovne organizacije. Na podlagi take politike je bila potrošnja, kot je bilo že v dogovoru rečeno, na prebivalca izredno majhna. Tudi na podlagi meril sedanjega družbenega dogovora o splošni potrošnji je ta postavka v letošnjem proračunu izredno majhna, saj je bila startna osnova izredno nizka. Ta osnova je tako nizka, da ne zadovoljuje potreb za normalno poslovanje. Ni sredstev, kot sem že prej omenil, za ljudsko obrambo, za poslovanje delegatov in delegatskega sistema, kakor tudi ne za normalno poslovanje občinskih organov in družbenopolitičnih organizacij. Naj povem, da imajo nekatere občine z enakim številom prebivalstva in s približno enakim številom zaposlenih, recimo občina Ajdovščina, tudi za 50 % več sredstev za proračun. Iz tega lahko ugotovimo, da se pri takih sredstvih za proračun ne da normalno poslovati.

Zato bi ponovno postavil vprašanje: Kako bo Skupnost slovenskih občin konkretno sodelovala pri reševanju proračunske situacije v idrijski občini, in sicer v smislu normalnega funkcioniranja skupščine in njenih organov? Hvala lepa.

Predsednica Mara Žlebnik: Hvala lepa. Malo nesporazuma je pri tem, da namreč Skupnost slovenskih občin ni institucija, ki se vključuje v delegatski sistem. Če je to vprašanje za Skupnost slovenskih občin, bi se morali tja neposredno obrniti. Če ste pa hoteli to vprašanje postaviti Skupščini, Izvršnemu svetu oziroma upravnim organom, potem bi morali vprašanja postaviti tako, da se to šteje kot dodatno vprašanje, na katerega je potrebno ponovno odgovoriti prihodnjč.

Vlado Zajc: To štejem za dodatno vprašanje, na katerega naj bi odgovoril Izvršni svet.

Predsednica Mara Žlebnik: Želi še kdo postaviti vprašanje? (Ne želi.) Če nihče, končujem tudi to točko dnevnega reda.

Opozarjam, da seje zbora še ne morem končati, ker Zbor združenega dela še dela. Ker so v Zboru združenega dela predloženi nekateri amandmaji, moramo počakati toliko časa, da vidimo, če smo uskladeni.

Pravkar sem bila obveščena, da smo v besedilih vseh zakonov uskladeni.

Zahvaljujem se vam za sodelovanje, hkrati pa vam želim prav prijetne počitnice.

(Seja zbora je bila končana ob 15.45.)

družbenopolitični zbor

1. seja

(9. maja 1974)

Predsedovala: dr. Marijan Brecelj,
najstarejši delegat Zbora

Stane Markič,
predsednik Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 9.30.

Predsedujoči dr. Marijan Brecelj: Tovarišice in tovariši delegati! V smislu poslovnika Skupščine SR Slovenije pričnjam kot najstarejši delegat 1. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine naše republike, ki jo je sklical na podlagi tretjega odstavka 6. člena ustavnega zakona za izvedbo ustave Socialistične republike Slovenije predsednik skupščine prejšnjega sklica tovariš Sergej Kraigher.

To sejo bom vodil do izvolitve predsednika in podpredsednika Družbenopolitičnega zbora. Pri vodenju seje mi bo pomagal tovariš Miha Ribarič, dosedanji sekretar Ustavne komisije naše skupščine.

Za prvo sejo zbora predlagam nekoliko spremenjen dnevni red. Predlagam, da bi 1. in 2. točko združili. Predlagani dnevni red se torej glasi:

1. predlog odloka o ustanovitvi in izvolitvi Komisije Družbenopolitičnega zbora Skupščine Socialistične republike Slovenije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja;
2. poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter verifikacija izvolitve;
3. predlog odloka o začasnem poslovniku Skupščine Socialistične republike Slovenije;
4. izvolitev predsednika in podpredsednika zbora ter slovesna izjava;
5. imenovanje sekretarja Zbora;
6. predlog odloka o sestavi, nalogah in izvolitvi Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve;
7. izvolitev predsednika in podpredsednikov Skupščine Socialistične republike Slovenije in slovesna izjava;
8. imenovanje generalnega sekretarja Skupščine Socialistične republike Slovenije;

9. izvolitev predsednika Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije;

10. izvolitev članov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter imenovanje republiških sekretarjev, ki bodo vodili posamezne republiške sekretariate, oziroma republiških funkcionarjev, ki bodo vodili republiške upravne organe.

Ali se s tem predlogom dnevnega reda strinjate? (Delegati se strinjajo.) Obveščam vas, da sem se s predsedujočimi tovariši v Zboru združenega dela in Zboru občin dogovoril, da bi 7., 8., 9. in 10. točko dnevnega reda, to je izvolitev predsednika in podpredsednika itd., obravnavali na skupnem zasedanju vseh treh Zborov. Opozarjam, to ne bo skupna seja v smislu ustavnih določb, ampak skupno zasedanje, ker bo vsak Zbor samostojno in enakopravno odločal. Racionalno je, da te točke obravnavamo na skupnem zasedanju. Ko bomo končali 8. točko dnevnega reda, se bodo vsi trije Zbori zbrali še enkrat, ker bodo volili predsednika in člane Izvršnega sveta.

Po končanem skupnem zasedanju bo skupna seja vseh Zborov, ki jo je že prej sklical dosedanji predsednik Sergej Kraigher. Na dnevnem redu bo razglasitev Predsedstva naše republike, predlog, da se tovariš Tito izvoli za predsednika SFRJ Jugoslavije brez omejitve trajanja mandata, izvolitev člana Predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije in izvolitev naše 12-članske delegacije v Zbor republik in pokrajin Zvezne skupščine. To je dnevni red naše skupne seje, ki jo bomo začeli ob 12. uri v veliki dvorani.

Po teh pojasnilih, mislim, da lahko preidemo na 1. točko dnevnega reda, na predlog odloka o ustanovitvi in izvolitvi Komisije našega zbora za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja.

Predlog odloka, ki so ga pripravili organi naše skupščine prejšnjega sklica in strokovna služba skupščine, ste prejeli in ga imate na mizi. S tem predlogom je nadomeščen prejšnji odlok, ki ste ga dobili s sklicem seje.

Predlagam, da predloženi odlok sprejmemo. Želi kdo razpravljati o predlogu odloka? (Nihče.) Če ne, vas prosim, da potrdite predlog z dvigom roke! Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o ustanovitvi in izvolitvi Komisije Družbenopolitičnega zbora za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja sprejet. Za predsednika Komisije je izvoljen tovariš Geza Bačič, za člana pa tovariš Franc Mrcina in tovarišica Ivica Žnidaršič.

Predlagam približno 15-minutni odmor. Prosim člane Komisije za verifikacijo, da opravijo svojo nalogo in obvestijo Zbor o svojih ugotovitvah.

(Seja je bila prekinjena ob 9.40 in se je nadaljevala ob 9.50.)

Predsedujoči dr. Marijan Brečelj: Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, na poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter verifikacijo izvolitve.

Prosim predsednika komisije, da da poročilo.

Geza Bačič: Tovarišice in tovariši! Dovolite, da v imenu Komisije za verifikacijo pooblastil dam poročilo o izvolitvi delegatov v Družbenopolitični zbor Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja je na podlagi 367. člena ustave Socialistične republike Slovenije na današnji seji obravnavala poročilo Republiške volilne komisije o izidu glasovanja in o izvolitvi delegatov v Družbenopolitični zbor Skupščine Slovenije z dne 30. aprila 1974 in pregledala potrdila delegatov o izvolitvi ter ugotovila naslednje:

Prvič, na podlagi odloka o razpisu splošnih volitev vseh članov delegacij v temeljnih samoupravnih organizacijah in skupnostih ter glasovanje o izvolitvi delegatov v družbenopolitične zbere skupščin družbenopolitičnih skupnosti (Uradni list SR Slovenije, št. 7/54/74) je bilo dne 29. aprila 1974 glasovanje v družbenopolitičnih zborih občinskih skupščin in skupščin skupnosti občin kot posebnih družbenopolitičnih skupnosti za izvolitev delegatov v Družbenopolitični zbor Skupščine Slovenije.

Drugič, Republiška volilna komisija je ugotovila, da so bili vsi delegati na listi kandidatov, ki jo je sprejela Republiška kandidacijska konferenca Socialistične zveze, izvoljeni.

Republiška volilna komisija je ugotovila, da so bile volitve v Družbenopolitični zbor Skupščine SR Slovenije izvedene v skladu s predpisi in da ni bilo nepravilnosti, ki bi lahko vplivale na volilni izid. Družbenopolitični zbor ni prejel nobene pritožbe ali opozorila o nepravilnosti. Na podlagi navedenih ugotovitev Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije predlaga, da Družbenopolitični zbor Skupščine SR Slovenije sprejme to poročilo in s tem verificira izvolitev vseh delegatov v Družbenopolitičnem zboru Skupščine SR Slovenije, ki so:

Viktor Avbelj, Geza Bačič, Jože Bogovič, Jože Božič, dr. Marijan Breclj, Marko Bulc, Lojze Cepuš, Ciril Cvetko, Lilijana dr. Čerin-Petrič, Janko Česnik, Lojzka Čotar, Stanislava Dežman, Leo Fusilli, Stane Gavez, Jože Globačnik, Ludvik Golob, Janez Japelj, Vera Jukič, Danica Jurkovič, Rudi Koprivnik, Danilo Kralj, Valerija Kralj, Teodora Krpan, Martin Košir, Vladimir Logar, Cveto Majdič, Zdenko Mali, Stane Markič, Srečko Mlinarič, Franc Mrcina, Pavel Mermolja, Filip Novak, Henrik Peternelj, Zoran Polič, Jože Pratengrazer, Emil Rojc, Tone Romih, Metka Smolko, dr. Majda Strobl, Marjan Šiftar, Terezija Štefančič, Štefan Štok, Valentina Tomlje, Aleksander Varga, Srečko Vrbinc, Avgust Vrtar, Beno Zupančič, Ivan Žagar, Ivica Znidaršič in Anita Zoher. Hvala.

Predsedujoči dr. Marijan Breclj: Slišali smo poročilo verifikacijske komisije. Želi kdo besedo? Če ne, glasujmo o poročilu v celoti, ker ni nobena izvolitev sporna. Kdor je za sprejem poročila, prosim, da dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Zbor soglasno sprejel poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral izvolitev vseh delegatov v Družbenopolitičnem zboru naše skupščine.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, na predlog odloka o začasnem poslovniku Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Tudi ta predlog odloka so pripravili organi dosedanje skupščine in njena strokovna služba. Predlog odloka ste prejeli. Na mizo ste prejeli tudi amandmaje k predlogu odloka.

Prosim, ali želi kdo o predlogu odloka in o amandmajih razpravljati? Ima kdo dopolnilne ali spreminjevalne predloge? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati,

glasujmo o predlogu odloka. Kdor je za predlog odloka, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog odloka o začasnem poslovniku skupščine naše republike. O tem bom takoj obvestil Zbor združenega dela in Zbor občin.

Predlagam, da imenujemo komisijo našega zbora z nalogo, da bi uskladila morebitne spremembe poslovnika, ki bi jih sprejeli drugi zbori. V to komisijo predlagam naslednje delegate: Janka Česnika, Zdenko Mali in dr. Majdo Štrobl. Se strinjate s tem predlogom? (Delegati se strinjajo.)

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, na izvolitev predsednika in podpredsednika našega zbora in njuno slovesno izjavo.

Pismeni predlog Socialistične zveze delovnega ljudstva, s katerim predlaga za predsednika tovariša Staneta Markiča, in za podpredsednika tovariša Jožeta Božiča, ste prejeli.

Želi predstavnik Socialistične zveze predlog še ustno obrazložiti? Prosim, besedo ima tovarišica Silva Jereb.

Silva Jereb: Tovarišice in tovariši! Pri oblikovanju predloga za tovariša Staneta Markiča kot kandidata za predsednika in tovariša Jožeta Božiča kot kandidata za podpredsednika Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije, ki ga predlagam današnjemu zasedanju Zbora v izvolitev po sklepu Republiške kandidacijske konference Socialistične zveze in ob soglasni podpori vseh občinskih konferenc SZDL v Sloveniji, so bila upoštevana vsa tista merila in družbeni kriteriji, ki so jih družbenopolitične organizacije v republiki sprejele z dogovorom o oblikovanju Družbenopolitičnega zbora, hkrati pa tudi merila, dogovorjena za vodilne funkcije v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti.

Med njimi so bile, glede na odgovorne naloge in funkcije tega zbora, zlasti poudarjene zahteve, da je kandidat s svojim dosedanjim družbenopolitičnim delovanjem dokazal, da se zna uspešno in z lastnim ustvarjalnim prispevkom boriti za uresničevanje interesov delavskega razreda, za razvijanje samoupravnega socialističnega sistema in odnosov, za uresničevanje ciljev družbenoekonomskega razvoja republike, za bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti, za uresničevanje politike aktivnega miroljubnega sožitja in politike neuvrščenosti.

Kandidacijska konferenca Socialistične zveze je ugotovila skladnost obeh predlogov s sprejetimi merili, kar med drugim potrjuje tudi njuna bogata dosedanja družbenopolitična pot, ki je razvidna tudi iz podatkov, ki ste jih prejeli za oba kandidata za današnjo sejo.

Čprav njuno delo ni neznano, naj pri tovarišu Stanetu Markiču vendarle še posebej naglasim njegov ustvarjalni napor pri oblikovanju nove slovenske ustave, ki se pri njem kot predsedniku Skupine za družbenopolitični sistem pri Ustavni komisiji vseh zborov Skupščine SR Slovenije ni zaključil le z oblikovanjem ustavnega besedila, temveč se je nadaljeval s konkretno družbenopolitično aktivnostjo in prizadevnostjo za njeno čim polnejšo razumevanje in za aplikacijo njenih načel in norm v drugih samoupravnih aktih in zlasti tudi za njeno uresničevanje v družbeni praksi.

O tovarišu Jožetu Božiču pa naj povem, da je v zadnjem času intenzivno sodeloval pri oblikovanju vloge in funkcije Socialistične zveze v novem ustavnem sistemu. Zato je upravičeno pričakovanje, da bosta s svojimi bogatimi

izkušnjami uspešno in odgovorno vodila Zbor ob ustvarjalnem sodelovanju vseh vas in vseh družbenopolitično organiziranih delovnih ljudi v Sloveniji, katerih delegati ste. A to pripravljenost za sodelovanje in polno podporo ter zaupanje celotnemu zboru ter obema kandidatoma gotovo izpričujejo in obvezujejo hkrati tudi volilni rezultati, saj bi se smelo reči, da je bil Zbor soglasno izvoljen v vseh slovenskih občinah. Hvala lepa.

Predsedujoči dr. Marijan Brecelj: Hvala. Imamo predlog, da za predsednika Zbora izvolimo tovariša Staneta Markiča, za podpredsednika pa tovariša Jožeta Božiča. Slišali smo tudi obrazložitve.

Ima morda kdo kak drug predlog? (Ne.) Če drugega predloga ni, dajem predlog za izvolitev Staneta Markiča za predsednika Družbenopolitičnega zbora na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tovariš Stane Markič soglasno izvoljen za predsednika našega zbora. (Ploskanje.)

Glasujmo o predlogu, da izvolimo za podpredsednika našega zbora tovariša Jožeta Božiča. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Še je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tovariš Jože Božič soglasno izvoljen za podpredsednika Družbenopolitičnega zbora. (Ploskanje.)

V smislu 434. člena ustave Socialistične republike Slovenije in 46. člena odloka o začasnem poslovníku skupščine pozivam tovariša Staneta Markiča in tovariša Jožeta Božiča, da dasta slovesno izjavo tako, da besedilo izjave, ki ga bom prebral, podpišeta. Prosim, da pristopita k predsedniški mizi.

»Izjavljam, da bom svojo dolžnost opravljal vestno in odgovorno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom varoval družbeni red Socialistične federativne republike Jugoslavije. Z vsemi svojimi močmi se bom boril za razvoj socialističnih samoupravnih odnosov, za oblast delavskega razreda in uresničevanje skupnih interesov delovnih ljudi in občanov ter za napredek in razvoj Socialistične republike Slovenije in Socialistične federativne republike Jugoslavije.«

Prosim vaju, da slovesno izjavo podpišeta. Hvala.

Tovariš Stane Markič dovoli, da ti v imenu nas vseh iskreno čestitam k izvolitvi z željo, da bi svojo odgovorno dolžnost v tem zboru čimbolje in uspešneje opravljal. (Ploskanje.) Prosim, da prevzameš vodstvo seje.

Predsednik Stane Markič: Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite, da se v imenu podpredsednika zbora Jožeta Božiča in v svojem lastnem imenu toplo zahvalim Republiški konferenci Socialistične zveze, ki naju je predlagala za ti dve odgovorni dolžnosti v Skupščini Socialistične republike Slovenije, in vam delegatom, ki ste nas izvolili in s tem izkazali vaše zaupanje.

Ob tej priložnosti vam zagotavljam, da si bova z vsemi svojimi močmi prizadevala za čimhitrejšo uresničitev socialističnih samoupravnih odnosov, ki jih načrtuje naša slovenska ustava. Z vso prizadevnostjo se bova zavzemala, da bo naš družbenopolitični zbor opravil tiste naloge, ki mu jih nalaga naš delegatski oziroma skupščinski sistem. Še enkrat prav lepa hvala! (Ploskanje.)

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, na imenovanje sekretarja Zbora.

Za sekretarja Družbenopolitičnega zbora predlagam tovariša Miha Ribariča, dosedanjšega sekretarja Skupne komisije vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije za ustavna vprašanja.

Predlog odloka ste prejeli. Ima kdo kakšen drug predlog? (Ne.) Želi kdo o predlogu razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, predlagam, da glasujemo.

Kdor je za to, da se tovariš Miha Ribarič imenuje za sekretarja Družbenopolitičnega zbora, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je tovariš Miha Ribarič soglasno imenovan za sekretarja Družbenopolitičnega zbora. (Ploskanje.)

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, na predlog odloka o sestavi, nalogah in izvolitvi Komisije Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli na mizo. Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če nihče ne želi besede, dajem predlog odloka o sestavi, nalogah in izvolitvi Komisije Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve na glasovanje. Predlagam, da tudi te volitve opravimo javno, z dvigom rok.

Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve izvoljena. Za predsednika je izvoljen Jože Božič, delegat v Družbenopolitičnem zboru; za podpredsednika Janez Japelj, delegat v Družbenopolitičnem zboru; za člane pa: Vili Belič, delegat v Zboru občin; Tomaž Ertl, delegat v Zboru občin; Šarika Ficko, delegat v Zboru združenega dela; Stanko Jaki, delegat v Zboru združenega dela, Stane Gavez, delegat v Družbenopolitičnem zboru; Igor Ponikvar, delegat v Zboru združenega dela; Emil Rojc, delegat v Družbenopolitičnem zboru; Marjeta Šentjurs, delegat v Zboru združenega dela; Mihaela Verbič, delegat v Zboru občin in Gojko Vidovič, delegat v Zboru občin.

Prekinjam sejo Družbenopolitičnega zbora in prosim delegate, da gredo v veliko dvorano Skupščine SR Slovenije, kjer bomo v smislu dogovora z Zborom združenega dela in Zborom občin na skupnem zasedanju volili predsednika in podpredsednika Skupščine SR Slovenije in imenovali generalnega sekretarja Skupščine SR Slovenije, po končani skupni seji pa izvolili še Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

S tem končujem sejo Družbenopolitičnega zbora.

(Seja je bila končana ob 10.10.)

2. seja

(31. maja 1974)

Predsedoval: Stane Markič,
predsednik Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 9.30.

Predsednik Stane Markič: Pričenjam 2. sejo Družbenopolitičnega zbora.

Svojo odsotnost so opravičili delegati Jože Globačnik, Martin Košir, Zdenko Mali in Srečko Mlinarič. Ugotavljam, da je zbor sklepčen.

Predlagam razširitev dnevnega reda z novo točko — informacijo o začasnem orientacijskem programu zakonodajnega dela Skupščine SR Slovenije. Tako bi se dnevni red v celoti glasil:

1. odobritev zapisnika 1. seje Družbenopolitičnega zbora,
2. razrešitev in izvolitev predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije in razrešitev javnega tožilca Socialistične republike Slovenije,
3. izvolitev predsednika, sodnikov in sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije,
4. predlog odloka o sestavi in nalogah Zakonodajno-pravne komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije,
5. predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za mednarodne odnose,
6. predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vloge in pritožbe,
7. predlog odloga o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za narodnosti,
8. predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vprašanja borcev NOV,
9. predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije za pripravo poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije,
10. predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za pravosodje,

11. predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije,

12. predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah odborov in komisije Družbenopolitičnega zbora,

13. predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odborov in komisije Družbenopolitičnega zbora,

14. predlog odloka o imenovanju namestnika generalnega sekretarja Skupščine Socialistične republike Slovenije,

15. informacija o začasnem orientacijskem programu zakonodajnega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije in

16. vprašanja delegatov.

Ali kdo predlaga kako spremembo oziroma dopolnitev predlaganega dnevnega reda? Kaže, da nihče. Ali se strinjate s predlaganim dnevnim redom? (Da.)

Ugotavljam, da nima nihče nobenih pripomb in da je dnevni red sprejet.

Preden preidemo na 1. točko dnevnega reda, mi dovolite, da vas obvestim o nekaterih tehničnih vprašanjih. Vsi mikrofoni so med seboj povezani in se vključujejo s pritiskom na gumb. Kdor hoče govoriti, se mora vključiti. Lahko pa bi se tudi dogovorili, da tisti, ki hoče razpravljati, pride na govorniški oder.

Prehajam na 1. točko dnevnega reda, na odobritev zapisnika 1. seje Družbenopolitičnega zbora.

Osnutek zapisnika ste prejeli. Predlaga kdo kak popravek zapisnika? (Ne.) Če ne, dajem odobritev zapisnika na glasovanje. Glasovali bomo z dviganjem rok. Kdor je za osnutek zapisnika, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zapisnik soglasno sprejet.

Predlagam, da bi preskočili 2. točko dnevnega reda, ker naj bi bil pri tej točki zraven predstavnik Predsedstva Socialistične republike Slovenije, ki pa je trenutno na drugem zboru.

Prehajam na 3. točko dnevnega reda, na izvolitev predsednika, sodnikov in sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Za to točko dnevnega reda ste prejeli na mizo predlog treh odlokov. Predlog odloka o razrešitvi predsednika in treh sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije, predlog odloka o izvolitvi predsednika in sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije in predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Želi predstavnik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve dati še ustno obrazložitev? (Ne želi.)

Začenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Če noče nihče razpravljati, prehajam na glasovanje. Glasovali bomo o predlogu vsakega odloka posebej.

Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi predsednika in treh sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi predsednika Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije

Lojzeta Piškurja in sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije Karla Košenine, Henrika Kužnika in Matije Nadižarja.

Na glasovanje dajem predlog odloka o izvolitvi predsednika in sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi predsednika in sodnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Za predsednika je bil izvoljen Jože Pavličič, za sodnike: dr. Vilko Androjna, Konrad Bac, Koloman Balažič, Ivan Bele, Adolf Dobovišek, Matej Dolničar, Tomislav Grgič, Stane Hribar, dr. Ciril Jurca, Jože Kobal, Milan Kosterca, Stane Kovač, Jolanka Kuhar-Mevželj, Karel Mejak, Ivan Mišič, Jože Pernuš, Niko Pogačar, Ivan Repinc, Francka Strmole-Hlastec, dr. Boris Strohsack, Savo Šifrer, Janez Šinkovec, Lojze Ude, Janko Vodopija, dr. Živko Zobec in Pavle Zupančič.

Na glasovanje dajem predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Prosim, tovariš Brecelj!

Dr. Marijan Brecelj: Tovarišice in tovariši delegati! Ravnokar smo z odlokom razrešili dolžnosti predsednika Vrhovnega sodišča naše republike tovariša Lojzeta Piškurja in tri sodnike, Karla Košenino, Henrika Kužnika in Matijo Nadižarja.

Mislim, da je prav, da ob tej priložnosti izrečemo dosedanjemu predsedniku tovarišu Piškurju in imenovanim sodnikom Vrhovnega sodišča zahvalo za dosedanje delo. Izreči jim moramo priznanje za zelo uspešno in dolgoletno izvrševanje težkih nalog. To moramo storiti sedaj, ko volimo novega predsednika in sodnike Vrhovnega sodišča naše republike. (Ploskanje.)

Predsednik Stane Markič: Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, na predlog odloka o sestavi in nalogah Zakonodajno-pravne komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predlog odloka ste prejeli. Naj pripomnim, da je Predsedstvo Skupščine Socialistične republike Slovenije pri svojem predlogu o skupščinskih komisijah upoštevalo določbe odlokov o začasnem poslovniku Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Po odloku o začasnem poslovniku ima republiška skupščina Komisijo za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, ki smo jo izvolili že na 1. seji, in pa Zakonodajno-pravno komisijo, Komisijo za mednarodne odnose, Komisijo za vloge in pritožbe in Komisijo za narodnosti.

Poleg teh, že v odloku predvidenih komisij, predlaga Predsedstvo ustanovitev še treh komisij: Komisije za vprašanja borcev NOV, Komisije za pripravo poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije in Komisije za pravosodje.

Ustanovitev predlaganih komisij je začasnega značaja, prav tako tudi ustanovitev predlaganih odborov zbora; začasnega značaja je tudi predlog za predsednike, podpredsednike in člane komisij.

Pričenjam razpravo glede tega odloka. Kdo želi besedo? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, prehajam na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka o sestavi in nalogah Zakonodajno-pravne komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o sestavi in nalogah Zakonodajno-pravne komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, na predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za mednarodne odnose.

Predlog odloka ste prejeli. Ali želi kdo o predlogu razpravljati? (Ne.) Kaže, da ne, zato lahko preidemo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za mednarodne odnose.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vloge in pritožbe.

Tudi ta predlog ste prejeli. Želi kdo o predlogu razpravljati? (Ne.) Če ne, lahko preidemo na glasovanje. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vloge in pritožbe.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za narodnosti.

Predlog odloka ste prav tako prejeli. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, lahko preidemo na glasovanje. Kdor je za predlog, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za narodnosti.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, na predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vprašanja borcev NOV.

Tudi ta predlog ste prejeli. Ali želi kdo razpravljati? Prosim!

Jože Božič: Rad bi obvestil delegate, da je danes zjutraj Predsedstvo Zveze združenj borcev poslalo predlog, da bi se ta odlok razširil v naslovu, in

sicer tako, da bi se glasil: Odlok o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vprašanja borcev NOV in vojaških invalidov. Dopolnilo naj bi se tudi besedilo v II. točki odloka tako, da bi se glasilo: »Komisija spremlja problematiko borcev NOV, vojaških invalidov, španskih borcev...«

Predlagam tovarišu predsedniku, da da ta predlog v razpravo.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo razpravljati o tem? Prosim, tovariš Polič!

Zoran Polič: V odloku, ki smo ga prejeli pred tem, je bila odločba, da se po trije člani izvolijo izmed delegatov v vsakem zboru. V tem odloku pa je določeno, da se po trije člani izvolijo izmed delegatov v vseh zborih. Ali je način izvolitve namenoma drugačen?

Predsednik Stane Markič: Ne, v vsakem zboru se izvolijo po trije delegati!

Zoran Polič: V odloku o sestavi Komisije za vloge in pritožbe smo ugotovili, da ima komisija devet članov, po trije se izvolijo izmed delegatov v vsakem zboru. Mislim, da je to v redu. V tem odloku pa je rečeno, da ima komisija devet članov in da se po trije člani izvolijo izmed delegatov v vseh zborih skupščine.

Če gre za enak način volitev, naj bo formulacija enaka, kot v prejšnjem odloku.

Predsednik Stane Markič: Mislim, da je treba sprejeti pripombo tovariša Poliča.

Želi kdo razpravljati v zvezi s predlogom tovariša Božiča oziroma Zveze združenj borcev? Sam bi o tem povedal, da je bilo na seji predsedstva, ko smo razpravljali o teh komisijah, postavljeno vprašanje, ali je treba v naslovu te komisije zajeti vsa področja njenega dela. Odločili smo se, da ni treba. Ta komisija obravnava poleg problematike borcev NOV tudi problematiko prostovoljcev za severno mejo, udeležencev balkanskih vojn in španskih borcev. Bili smo mnenja, da bi bilo najbolje, da ostanemo pri takšnem naslovu te komisije, kot je v dosedanjem poslovniku skupščine, to se pravi pri Komisiji za borce NOV.

Predlagam, da predlog Zveze združenj borcev vzamemo na znanje in ga posredujemo komisiji za skupščinski poslovnik, naj ga prouči in pove svoje stališče o tem, ali je predlog Zveze združenj borcev utemeljen.

Se strinjate s takšnim predlogom? (Delegati se strinjajo.) Tovarišem v Zvezi združenj borcev bomo sporočili ta sklep.

Če k temu odloku nima nihče več nobene pripombe, lahko preidemo na glasovanje. Kdor je za ta odlok, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel odlok o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za vprašanja borcev NOV.

Prehajamo na 9. točko dnevnega reda, na predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije za pripravo poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Tudi ta odlok ste prejeli. Želi kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, lahko preidemo na glasovanje. Kdor je za ta odlok, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel odlok o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije za pripravo poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Prehajamo na 10. točko dnevnega reda, na predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine Socialistične republike Slovenije za pravosodje.

Amandma k predlogu ste prejeli na mizo. Želi kdo o predlogu odloka razpravljati?

Zoran Polič: Velja enaka pripomba kot za prejšnji odlok glede besedila »v vseh zborih« in »v vsakem zboru«.

Dr. Marijan Breclj: V tem odloku je rečeno, da v komisiji stalno sodelujejo predstavniki pravosodnih institucij v naši republiki. Ali je to v skladu z amandmajem?

Amandma upošteva princip, ki velja tudi za druge komisije, da so namreč poimensko imenovani zunanji sodelavci oziroma člani teh komisij, ne pa institucije.

Predsednik Stane Markič: Ali lahko preidemo na glasovanje? Kdor je za ta odlok, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko!) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel odlok o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za pravosodje.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, na predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predlog odloka ste prejeli na mizo. Želi predstavnik Komisije za vloge, imenovanja in administrativne zadeve še ustno obrazložiti predlog odloka? Prosim, tovariš Gavez!

Stane Gavez: Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Pri predlaganju kandidatov za predsednike, podpredsednike in člane komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije je Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve upoštevala naloge, ki jih imajo ta skupščinska telesa.

Ustanovitev predlaganih komisij je začasnega značaja, ker bodo trajnejše rešitve oblikovane šele po sprejemu stalnega poslovnika skupščine in stalnega poslovnika zbora, če gre za telesa zbora. Poudariti velja, da si bomo ob delu skupščinskih teles v novem delegatskem sistemu pridobili izkušnje in prišli do spoznanj, kako kaže najbolj organizirati skupščinsko delo.

Zato je tudi kadrovska sestava komisij začasnega značaja. Nedvomno lahko ugotovim, da pri sestavi skupščinskih komisij še ni mogla priti do izraza vsa delegatska baza našega novega skupščinskega sistema. Kolikor gre namreč za člane komisije s področja Zbora združenega dela in Zbora občin, so bili v glavnem upoštevani predlogi izmed sedaj oblikovanih skupin delegatov v občinah. Prav tako pa je v delegacijah temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti oziroma v delovnih skupnostih, ki v celoti opravljajo funkcijo delegacije, še mnogo kadrov, ki bi jih lahko v prihodnje prek skupine delegatov v občinah oziroma v okoliših vključevali v delo skupščinskih teles.

Pri sestavi komisij je Komisija za volitve upoštevala tudi ustrezno zastopanost delegatov s posameznih področij družbenega dela, pa tudi regionalni vidik, kolikor je bilo to seveda mogoče upoštevati. Osnovni kriterij je namreč bil sestaviti komisije tako, da bodo lahko kar najbolje opravile naloge, ki so pred njimi.

Pri sestavi predloga se je komisija posvetovala z medobčinskimi sveti Socialistične zveze. Večinoma je bilo mogoče upoštevati predloge, ki so bili izoblikovani na teh posvetovanjih. Pri tem pa je morala komisija upoštevati, da so v vsaki komisiji v enakem številu udeleženi delegati iz vsakega zbora republiške skupščine. V skladu s stališči Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve menim, da sestava ustreza sedanjim potrebam. Komisija pa bo spremljala in analizirala izkušnje, do katerih bomo prišli pri delu novih skupščinskih teles, in jih upoštevala pri nadaljnji kadrovski politiki oblikovanja skupščinskih komisij.

Predsednik Stane Markič: Želi kdo razpravljati? (Ne.) Ker ni pripomb, lahko preidemo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Ker je na naši seji prisoten predstavnik Predsedstva Socialistične republike Slovenije tovariš Bole, predlagam, da se vrnemo na 2. točko dnevnega reda, na razrešitev in izvolitev predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije in razrešitev javnega tožilca Socialistične republike Slovenije.

Predlog Predsedstva republike za razrešitev in izvolitev predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije ste prejeli na klop. S tem v zvezi ste prejeli na klop predlog treh odlokov: predlog odloka o razrešitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije, predlog odloka o izvolitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije in predlog odloka o razrešitvi javnega tožilca Socialistične republike Slovenije. Ali želi predstavnik Predsedstva republike predlog še ustno obrazložiti? Prosim, tovariš Bole!

Tone Bole: Tovariš predsednik, mislim, da ni potrebno, ker je obrazložitev priložena pisмено.

Predsednik Stane Markič: Želi kdo drug razpravljati o teh odlokih? Ker nihče ne želi razpravljati, lahko preidemo na glasovanje. Glasovali bomo o vsakem odloku posebej.

Najprej glasujemo o predlogu odloka o razrešitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Kdor je za ta predlog, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Na glasovanje dajem predlog odloka o izvolitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije. Kdor je za ta predlog odloka, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

S tem so izvoljeni za predsednika ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije Jože Brilej, za sodnike pa dr. Josip Globevnik, Marjan Jenko, Riko Kolenc, Tine Remškar in Olga Vrabič.

Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi javnega tožilca Socialistične republike Slovenije. Kdor je za predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o razrešitvi javnega tožilca Socialistične republike Slovenije.

S tem smo končali tudi 2. točko dnevnega reda. Prosim, tovariš Breclj!

Dr. Marijan Breclj: Tovarišice in tovariši delegati! Ravnokar smo s posebnim odlokom razrešili dolžnosti predsednika Ustavnega sodišča naše republike in ustavne sodnike dr. Darka Černeja, Milka Goršiča, Jožeta Pavličiča, Miro Svetino in Pavla Žaucerja.

Mislím, da je prav, da v naši skupščini izrečemo predsedniku Vladimiru Krivicu in imenovanim petim sodnikom našega Ustavnega sodišča priznanje za dosedanje dolgoletno delo in da se jim za odgovorno in uspešno opravljeno delo uradno zahvalimo. (Ploskanje.)

Predsednik Stane Markič: Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, na predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah odborov in komisije Družbenopolitičnega zbora.

Ta predlog ste prav tako prejeli. Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Če nihče, dajem predlog odloka na glasovanje. Kdor je za predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah odborov in komisije Družbenopolitičnega zbora, prosim, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah odborov in komisije Družbenopolitičnega zbora.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, na predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odbora in komisije Družbenopolitičnega zbora.

Predlog odloka ste prejeli na mizo. Ali želi predstavnik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve dati še ustno obrazložitev? Prosim, tovariš Gavez!

Stane Gavez: Tovarišice in tovariši! Ob že dani obrazložitvi k predlogu odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Skupščine Socialistične republike Slovenije bi pri predlogu odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odborov Družbenopolitičnega zbora in komisije Skupščine poudaril naslednje:

Predlagana odbora za družbenoekonomske odnose in za družbenopolitični sistem v svojem delovnem področju zajemata obravnavo vseh zadev in pristojnosti Družbenopolitičnega zbora, razen tistih, ki so prenesene v skupščinske komisije.

Ustanovitev obeh odborov je začasnega značaja; v praksi se bo šele videlo, ali bo treba poleg teh odborov ustanoviti še kaka druga delovna telesa zbora.

Glede sestave pa naj, upoštevajoč pismeno obrazložitev k predlogu tega odloka in vse že prej povedano, pojasnim, da pri sestavi odborov nismo upoštevali delegatov v Zboru republik in pokrajin Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije iz Družbenopolitičnega zbora.

Menili smo namreč, da obveznosti, ki jih imajo ti delegati v Zboru republik in pokrajin, ne dopuščajo, da bi jih vključevali v odbore Družbenopolitičnega zbora. Vsi ti delegati, tako člani Družbenopolitičnega zbora kot tudi drugi delegati v Zboru republik in pokrajin iz naše republike, pa bodo redno vabljeni na seje odborov in se bodo lahko udeleževali njihovega dela tako, kot bo to najbolj ustrezalo njihovim nalogam v Zboru republik in pokrajin oziroma v naši skupščini. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Želi kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odborov in komisije Družbenopolitičnega zbora, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odborov in komisije Družbenopolitičnega zbora.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, na predlog odloka o imenovanju namestnika generalnega sekretarja Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predlog odloka ste prejeli na mizo. Želi kdo o predlogu razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, dajem predlog na glasovanje. Kdor je za predlog, da se za namestnika generalnega sekretarja Skupščine Socialistične republike Slovenije imenuje tovariš dr. France Petrič, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o imenovanju tovariša dr. Franceta Petriča za namestnika generalnega sekretarja Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, na informacijo o začasnem orientacijskem programu zakonodajnega dela Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Program z informacijo o ustanovitvi svetov ste prejeli na klop. Obveščam vas, da je Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije predložil skupščini program svojega zakonodajnega dela v obdobju junij—julij ter september—oktober 1974 in okvirno programsko usmeritev do konca leta 1974. Ta program ste prejeli na klop.

Med zakone, ki jih bo Izvršni svet predložil v času do skupščinskih počitnic oziroma v prvem jesenskem roku, so uvrščeni zakoni, ki jih je treba sprejeti zaradi uveljavitve nove ustave in zaradi obveznosti, ki jih nalaga ustavni zakon za izvedbo ustave Socialistične republike Slovenije.

To so zlasti zakoni, s katerimi bo sistemsko urejena organizacija in dejavnost samoupravnih interesnih skupnosti, ki se na podlagi določb ustave Socialistične republike Slovenije vključujejo v delo Skupščine Socialistične republike Slovenije. To so samoupravne interesne skupnosti na področjih vzgoje in izobraževanja, raziskovalne dejavnosti, kulture, zdravstva in socialnega varstva. Sem štejemo tudi zakone, s katerim bodo uveljavljeni novi odnosi v republiških organih, položaj, vloga in mesto Izvršnega sveta Socialistične republike Slovenije ter njegovo razmerje do Skupščine Socialistične republike Slovenije, Predsedstva republike in republiških upravnih organov, ter zakone, ki urejajo področje in delo samoupravnih sodnih institucij, sodišč združenega dela, družbenega pravobranilca samoupravljanja in nekatera vprašanja v zvezi z delom Ustavnega sodišča Socialistične republike Slovenije.

Poseben poudarek mora biti dan oblikovanju republiške zakonodaje na področjih uresničevanja novih družbenoekonomskih odnosov, ki jih opredeljuje nova ustava Socialistične republike Slovenije, še posebej pa uveljavitvi odnosov, ki omogočajo in podpirajo družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje in utrjevanje samoupravnega združevanja delavcev v združenem delu.

Družbenopolitični zbor bo aktivno prispeval k uresnitvi tako zastavljenega programa v skladu s svojimi ustavno določenimi pristojnostmi.

Poleg teh zakonskih aktov bodo na dnevnem redu prihodnje seje tega zbora tudi druge zadeve, ki niso izključno zakonodajnega značaja. Med njimi naj na primer omenim samo izhodišča za družbeni plan Socialistične republike Slovenije v obdobju 1976—1980. Poleg tega se bo naš zbor v skladu s svojimi ustavnimi pristojnostmi vključil tudi v obravnavo zadev, o katerih odloča Zbor republik in pokrajin Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije na podlagi soglasja republiških in pokrajinskih skupščin.

Navedeni roki v predloženem programu naj bodo hkrati tudi usmeritev za Izvršni svet, da bo program dosledno izvajan in da bodo posamezni akti pravočasno predloženi skupščini. Pri oblikovanju dnevnih redov prihodnjih sej zborov pa bo seveda treba zagotoviti sodelovanje Predsedstva Skupščine Socialistične republike Slovenije. Izvršni svet bo moral predložiti zboru posamezne akte v takem času, da jih bodo lahko prej obravnavale delegacije temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti, skupine delegatov, družbenopolitične organizacije in drugi zainteresirani družbeni dejavniki ter telesa zbora oziroma skupščine. Le tako bo skupščina svojo nalogo uspešno opravila.

Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije naj zato pripravi celoten program dela za leto 1974 in pri tem poleg zakonodajnih upošteva tudi vse druge aktualne naloge, ki jih bo morala Skupščina Socialistične republike Slovenije opraviti v tem času, v skladu s svojo pristojnostjo.

Prosim predstavnika Izvršnega sveta, da še ustno pojasni program dela na področju zakonodaje. Besedo ima tovariš Klemenčič.

Vladimir Klemenčič: Tovarišice in tovariši! Namen predloženega zakonodajnega programa za obdobje junij—julij in september—oktober 1974 ter okvirne programske usmeritve do konca 1974. leta je, da spodbudi delegate in z njimi najširši krog delovnih ljudi, da se vključijo v opredeljevanje prioritetenih in drugih nalog na zakonodajnem področju, ter da se v takšni obravnavi program potrdi in tako tudi s podporo delegatske skupščine zavežejo vsi, ki pri njegovem izpolnjevanju sodelujejo, da se bo v predvidenih rokih tudi uresničil.

Hkrati bi se po tej poti delegacije seznanile s svojimi delovnimi nalogami na zakonodajnem področju za obdobje, ki je neposredno pred nami, tako da bi se lahko organizirale za uspešno opravljanje svojih delegatskih dolžnosti in bi v skladu s svojo vlogo lahko resnično prevzele tudi polno odgovornost za pomembne družbene odločitve. To velja poudariti tudi zato, ker je predlog programa dokaj obsežen in zahteven in bo terjal od vseh, ki bodo pri njegovem izvajanju sodelovali, od upravnih organov do Izvršnega sveta ali drugih družbenih dejavnikov in delegatske skupščine, da se resnično zavzeto in prizadeto lotijo teh nalog.

Pri snovanju tega programa smo imeli pred očmi, da je oblikovana nova delegatska skupščina, ki je najtesneje povezana z družbeno bazo, in da morajo imeti delegati, da bi takšno funkcijo lahko opravili, dovolj časa, da bi se lahko seznanili in plodno razpravljali o zadevah, ki bodo na dnevnem redu skupščinskih zborov. Vendar je treba ob tem opozoriti, da bomo do prvih izkušenj iz dela delegatskih skupščin pravzaprav prišli šele v obdobju, ki je pred nami, zaradi česar vnaprej ni moč predvidevati tega dogajanja z vseh vidikov.

Obenem, ko se zavedamo, da morajo imeti delegati dovolj časa, pa smo soočeni z vrsto nedvomno prioritetenih nalog na zakonodajnem področju, na katere nas opozarja družbena praksa, in ki bi jih bilo resnično težko odložiti. Zlasti to velja za naloge, opredeljene za obdobje do vključno meseca oktobra, čeprav so nekatere prioritete jasno opredeljene tudi za poznejši čas. Smo v obdobju neposredno po sprejetju ustave. Pred vse nas in pred vse socialistične dejavnike se postavlja velika naloga uresničiti ustavo, izpeljati in konkretizirati njene določbe, uvesti spremembe v sistem družbenoekonomskih in političnih odnosov in podobno. Že od sprejetja ustavnih dopolnil k republiški ustavi, konec leta 1971, poteka intenzivno usklajevanje sedanje zakonodaje z novimi ustavnimi določbami. Ta proces pa je sprejetje ustave februarja letos še poposejšilo. Kljub nekaterim posamičnim zaostankom pri uresničevanju sprejetega zakonodajnega programa je bilo v letih 1972 in 1973 opravljeno obsežno delo pri usklajevanju zakonodaje z ustavnimi dopolnili. Sprejeti so bili številni pomembni sistemski zakoni, ki so bili usmerjeni h krepitvi odločilnega položaja delavcev v združenem delu oziroma k oblikovanju družbenoekonomskih in političnih odnosov, ki naj zagotovijo takšno vlogo delavcev.

Pomembne naloge na tem področju izhajajo tudi iz drugačne razmejitve zakonodajnih pristojnosti med federacijo in republikami ter pokrajinama. Hkrati poteka tudi proces, ko družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje nadomešča zakonsko urejanje zadev skupnega pomena.

Kljub temu so v obdobju do srede 1975. oziroma do srede 1976. leta pred nami obsežne zakonodajne naloge, katerih vsebina in smer sta začrtani v ustavi. V skladu s tem tudi predloženi program za čas junij—julij in september—oktober izhaja iz prioritetenih nalog, navedenih v ustavnem zakonu in se opira na analizo republiške zakonodaje iz novembra 1973; taka obsežna analiza je bila

napravljena ob koncu lanskega leta ter za zakonodajni program, sprejet v začetku tega leta.

V tem programu, ki je bil sprejet v začetku tega leta, so bili tudi zakonski akti, ki naj bi jih prejšnja skupščina obravnavala v začetnih fazah, to je v fazi priprave, nadaljnje faze obravnav ter sprejetje pa naj bi bile opravljene v novi delegatski skupščini. Skratka, med zakonodajne naloge, opredeljene za čas do jeseni, so vključeni tisti zakonski predlogi, ki so v skladu s sprejetimi dokumenti in ki so tudi bili v dosedanji razpravi selekcionirani kot nujni in jih nedvomno terjajo pereče družbene potrebe.

Zakonski predlogi, razvrščeni v predlogu programa v poglavjih I in II, se pravi za obdobje do vključno jeseni, posegajo na naslednja področja družbenih odnosov: urejanje odnosov v tako imenovani svobodni menjavi dela, pri čemer je dan poseben poudarek zakonski ureditvi delovanja tistih samoupravnih interesnih skupnosti in družbenih dejavnosti, ki se vključujejo v skupščinski sistem, uveljavljanje novih odnosov v republiških organih, vloga izvršnega sveta ter republiških upravnih organov, medsebojna razmerja teh organov in razmerja do skupščine, predsedstva in tako dalje; graditev samoupravnih sodnih institucij ter institucij družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine; urejanje še nekaterih drugih aktualnih področij družbenoekonomskih, političnih in drugih odnosov, kot na primer varstvo pri delu, skupne rezerve temeljnih organizacij združenega dela in tako dalje.

Poleg teh zakonodajnih nalog bo Izvršni svet v tem obdobju predložil skupščini v obravnavo še nekatere analize in akte, ki se zlasti nanašajo na izvajanje sprejete resolucije o družbenoekonomski politiki v letu 1974, na gospodarska gibanja v letošnjem prvem polletju, na analizo gibanja skupne in splošne porabe v prvem polletju in podobno.

V poglavju III predloženega programa so naštetih zakoni, ki naj bi jih skupščina obravnavala do konca leta 1974. Po našem mnenju in na podlagi dosedanjih razprav in dokumentov so naloge do jeseni očitne ter jasno izstopajo, kar pa ne velja v tolikšni meri za program do konca leta. V ta program bo verjetno treba uvrstiti še nekatere nove prioritete, hkrati pa napraviti ponovno selekcijo med že navedenimi zakonskimi predlogi. Zato tudi ta del programa nosi naslov Programska usmeritev do konca leta.

Nekateri od teh zakonskih predlogov so povezani s sprejetjem ustreznih zveznih zakonov, ki urejajo temeljna razmerja in so tudi odvisni od poteka medrepubliškega dogovarjanja in usklajevanja.

Tudi današnja razprava ter sugestije in razprave v delegacijah bodo lahko zelo koristne pri oblikovanju tega programa. Na podlagi teh in drugih razprav ter izkušenj, ki si jih bomo pridobili v prihodnjih mesecih, bo Izvršni svet jeseni predložil Skupščini dolgoročnejši program zakonodajnega dela. Tudi ta program bo zajel predvsem naloge, ki izhajajo iz uresničevanja ustave ter s tem povezane opredelitve v ustavnem zakonu.

Dovolite, da ob koncu rečem samo še nekaj besed v zvezi z organizacijo Izvršnega sveta in upravnih organov, zadolženih za naloge, ki izhajajo iz ustave in pa iz nove, deloma spremenjene vloge Izvršnega sveta in upravnih organov, opredeljene v novi ustavi.

Pred 14 dnevi je Izvršni svet po političnem dogovoru v CK ZKS in Republiški konferenci SZDL ustanovil Svet za družbenopolitična in ustavna vprašanja ter Svet za družbenoekonomska vprašanja. Zato smo danes tudi predložili odlok o ustanovitvi teh dveh svetov. Poleg tega je Izvršni svet ustanovil tudi Svet

za notranjo politiko in družbeno samozaščito, ki pa ima drugačno fiziognomijo kot prej omenjena sveta. Hkrati sta bila sprejeta sklepa o koordinacijskih komisijah Izvršnega sveta ter Komisiji za upravo, s čimer so bile opredeljene spremembe v organizaciji nekaterih delovnih teles Izvršnega sveta, zlasti s stališča ustanovitve obeh svetov.

Nadalje je Izvršni svet sprejel sklep o ustanovitvi Komiteja Izvršnega sveta za družbeno planiranje, ki je novo delovno telo za spreminjanje in uresničevanje planov, oblikovanje mnenj in predlogov za načrtovanje družbenega razvoja in podobno.

Začele pa so se tudi že priprave za druge spremembe, ki bodo urejene v novem zakonu o republiški upravi in zakonu o Izvršnem svetu, ki sta po tem programu predvidena za sprejem jeseni letošnjega leta, kot osnutka pa na julijskem zasedanju skupščine, pa tudi za kadrovske in organizacijske ukrepe ter podzakonske akte, ki izhajajo iz določb omenjenih zakonov.

Predsednik Stane Markič: Prosim, kdo želi besedo? Nihče. To se pravi, da se strinjamo s predloženim orientacijskim programom zakonodajne aktivnosti našega zbora oziroma Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predlagam, da sprejme Družbenopolitični zbor sklep, ki ga imate tudi vi, pri čemer naj bi v 4. točki v drugi vrsti črtali, kar se nanaša na Izvršni svet, in pa zadnji stavek tega odstavka, ki se nanaša na okvirni program dela za leto 1975. Mislim, da je prav, da se usmerimo samo na okvirni program za leto 1974. Potemtakem bi se ta sklep glasil:

1. Družbeno politični zbor sprejema predloženi program zakonodajnega dela v obdobju junij—julij ter september—oktober 1974 ter okvirno programsko usmeritev do konca 1974 kot osnovo za zakonodajno delo Skupščine Socialistične republike Slovenije v letu 1974.

2. Izvršni svet Skupščine Socialistične republike Slovenije naj pri izdelavi in predlaganju zakonskih aktov upošteva prioritete naloge, ki jih je potrebno opraviti zaradi uresničevanja ustave Socialistične republike Slovenije in izpolnjevanja obveznosti, ki jih nalaga ustavni zakon za izvedbo ustave Socialistične republike Slovenije pri oblikovanju in uveljavljanju novih družbenoekonomskih odnosov na področju samoupravnega urejanja družbenih razmerij v samoupravnih interesnih skupnostih in njihovega vključevanja v delo skupščin, organizacije republiških organov in pravosodja ter uveljavljanja odnosov, ki omogočajo družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje in s tem potrjevanje samoupravnega položaja delavcev v združenem delu.

3. Predsedstvo Skupščine Socialistične republike Slovenije bo sporazumno z Izvršnim sveto Skupščine Socialistične republike Slovenije opredelilo roke, do katerih bo Izvršni svet predložil Skupščini posamezne zakonske predpise, upoštevajoč pri tem prioriteto, izhajajočo iz ustavnega zakona za izvedbo ustave Socialistične republike Slovenije in uveljavljanje delegatskega sistema.

4. Izvršni svet naj čimprej pripravi in predloži celotni program v letu 1974 za reševanje vseh tistih zadev, o katerih bo Skupščina Socialistične republike Slovenije morala razpravljati oziroma odločati v okviru svojih pristojnosti.

S tem bi se ta sklep končal.

Dr. Marijan Breclj: Zdi se mi, da je treba razmisliti, ali smo sposobni tako decidirano sprejeti predloženi program kot naš skupščinski program. Pri tem imam v mislih 1. točko sklepa. Res je, da smo na seji predsedstva

skupaj s tovariši iz Izvršnega sveta v tem smislu pripravili predlog, vendar pa niti Izvršni svet še ni mogel dokončno proučiti, kaj bomo zmogli in česa ne. Sedaj razpravljamo samo o zakonodajnem programu, vendar bomo morali v naših zborih obravnavati tudi druge zadeve. Razpravljati bomo morali npr. o gospodarskih gibanjih, o vprašanih s področja družbenih dejavnosti in o drugih vprašanih. Ne vemo tudi, v kakšnem obsegu in kakšno delo nas čaka v zvezi z delom zvezne skupščine, predvsem z delom Zbora republik in pokrajin; gre za vprašanja, ki jih mora obravnavati republiška skupščina in o njih tudi zavzemati konkretna stališča. Zato se mi zdi ta program preambiciozen. Predlagam, da tega, kar je navedeno v prvi točki, ne sprejmemo danes kot naš program, ampak le kot orientacijo za naše delo in da predloge, ki jih vsebujejo točke 2, 3, 4, konkretiziramo skupaj z Izvršnim svetom. Vsega, kar je predvideno do konca 1974. leta, ne bomo mogli narediti. Določenim stvarjem moramo seveda dati prioriteto, zlasti zadevam, ki jih je treba urediti do konca leta 1974 na podlagi ustavnega zakona. Glede vsega drugega pa moramo opraviti selekcijo.

Mislim, da moramo biti previdni in da ne smemo sprejemati obveznosti in programov, ki jih bomo morali jutri spreminjati.

Zoran Polič: Podpiram idejo tovariša Breclja. Mislim sicer, da ne bi bilo prav, če bi se povsem ravnali po predlogu zakonodajnega dela zvezne skupščine, kajti zvezna skupščina bo temeljito odvisna od tega, kako bo uskladen program z republiški in pokrajinskimi skupščinami. Predvideno je, da bo v zvezni skupščini, po dogovoru z Izvršnim svetom, pripravljen predlog junija; predvideva se, da bo zvezni izvršni svet uskladal programe z republiški in pokrajinskimi izvršnimi sveti v času med 21. in 25. junijem. Medtem je treba pripraviti predlog, katere zadeve naj bi se kot prioritete obravnavale v obeh zborih. Kaže, da pred 25. junijem v zvezni skupščini sploh ne bomo imeli izdelanega predloga, ker ne bo soglasja republik in pokrajin. Zdi se mi, da hitre odločitve, ki bi lahko pomenile demobilizacijo delegatov v zvezni skupščini, ne bi bile preveč priporočljive. Po vsej verjetnosti bodo dogovori med skupščinami republik in pokrajin povzročili, da bo treba neke prioritete naloge iz zveznega programa vključiti v republiški program, ker sicer Zvezni zbor, predvsem pa Zbor republik in pokrajin, sploh ne bo mogel odločiti.

Če bodo naši zbori preobremenjeni z lastnimi prioritetskimi nalogami, ne bo mogoče v program vključiti nalog iz zveznega programa. Zato podpiram idejo tovariša Breclja, da bi program izvršnega sveta vzeli na znanje, ne pa ga dokončno potrdili in s tem izključili vse druge naloge.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo razpravljati?

Janko Česnik: Tudi jaz se strinjam s tako usmeritvijo. Seveda moramo upoštevati, da so naloge sedanjega obdobja delno že opredeljene v ustavnem zakonu in da smo dolžni po ustavnem zakonu sprejeti nekatere nujne akte, ki pravzaprav pripravljajo novi sistem, ki usposablja sedanjo skupščino, da bo v celoti zaživela in opravila svoje naloge. Taki akti so recimo vsi zakoni o interesnih skupnostih, zakoni o organizaciji izvršnega sveta in upravnih organov in pa zakon o ustavnem sodišču. To so, da tako rečem, republiške prioritete naloge, ki niso vezane na delo v federaciji, so pa po ustavnem zakonu nujne, zaradi česar bi lahko rekli, da predstavljajo neko osnovo za zakonodajno delo v naslednjem obdobju. Strinjam pa se s tem, da bo

potrebno v ta program vključiti, kar pravi 4. točka, tudi vse aktualne naloge, katerih posledica ne bo neka zakonska regulativa, o katerih pa bosta morala Izvršni svet in skupščina razpravljati in o njih tudi odločati v okviru svojih pristojnosti, bodisi da gre za aktualne naloge iz pristojnosti naše republike kakor tudi iz pristojnosti naše republike za delo v federaciji, torej za soglasje naše skupščine za sprejem takega zakona, ki potem velja za celotno Jugoslavijo.

Mislim, da bi bilo dobro ta program čimprej izdelati in sprejeti, skupaj s programom, ki ga bo sprejela federacija oziroma zvezna skupščina, zaradi orientacije, ki jo morajo imeti delegacije v bazi.

Tudi občinske skupščine in delegacije v občinskih skupščinah in v občinah ter v temeljnih organizacijah morajo vsaj približno vedeti, o čem bomo razpravljali v naslednjem obdobju, da bi svoje delo pravilno organizirale. Morajo pa tudi pravočasno dobiti potrebno gradivo. Zato se zavzemam, da bi tak celovit program, z vsemi nalogami, čimprej izdelali.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo besedo? Prosim, tovariša Stroblova!

Dr. Majda Strobil: Imam le eno pripombo. Vemo, da je bil zakonodajni postopek že sedaj zelo dolg. Ker imamo sedaj drugačno strukturo in druge navade, najbrž pa tudi drugačne, daljše postopke, moramo računati z daljšimi roki in z vsemi fazami postopka.

To sicer vemo, hočem pa v zvezi s tem povedati, da bi bilo morda primerno, da se tako, kot je tukajle predvideno, doseže sporazum med Predsedstvom in Izvršnim svetom, do kdaj najkasneje bi morali biti sprejeti posamezni zakoni, tako da bi do konca leta sprejeli vsaj tiste zakone, ki jih moramo sprejeti po ustavnem zakonu za izvedbo ustave. To še bolj potrjuje, kar je dejal tovariš predsednik, in morda celo terja, da Predsedstvo poskrbi za določitev rokov, zlasti za zakone, ki so nam naloženi po ustavnem zakonu. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo besedo? Tovariš Klemenčič!

Vladimir Klemenčič: Opozoril bi rad na to, da je v 1. točki predloženega sklepa pravzaprav že rečeno, da sprejema ta zbor program kot osnovo za zakonodajno delo Skupščine SR Slovenije v 1974. letu.

Določena omejitev je torej že narejena in mislim, da odraža dosedanjo razpravo. Rad bi pa poudaril tudi dejstvo, ki izhaja iz podrobnega pregleda teh 22 zakonov za obdobje junij-julij in 20 zakonov za jesensko obdobje, da je bila že razprava v okviru organov Izvršnega sveta in v samem Izvršnem svetu selektivna v smeri, ki je bila v dosedanji razpravi poudarjena. Prvič, gre za novo, delegatsko skupščino, ki rabi več časa, če hoče svoje naloge ustrezno opraviti in drugič, z ustavnim zakonom in z drugimi nalogami smo zavezani tako, da nekega zelo velikega manevrskega prostora nimamo.

Strinjam se s tem, da je potrebno ta predlog podpreti. Ta program je verjetno za to delegatsko skupščino relativno obsežen. Potrebno je, da se sprejema dogovor med Predsedstvom in Izvršnim svetom o vsaki posamezni zadevi še posebej. Tako usklajevanje bi lahko veliko pripomoglo, da naloge opravimo v rokih. Če pa program analiziramo konkretno od točke do točke, pa mislim,

da zelo velikega manevrskega prostora v tem programu ni in da so že sedaj izločene zadeve, ki se lahko odložijo za kasneje.

Poleg tega mislim, da je najbolje, da tekst sklepa v 1. točki ostane tak, kot je, ali pa da je nebitveno spremenjen. Glede 4. točke bi pa na podlagi dosedanje razprave predlagal, da rečemo, naj Izvršni svet »do jeseni pripravi« namesto »čimprej pripravi«, ali pa da naredimo neko diferenciacijo med zakonodajnim programom in med celotnim programom. Izvršni svet naj program ostalih nalog dejansko čimprej pripravi, kompleten zakonodajni program, ki naj bi realiziral ustavni zakon, pa naj bi bil pripravljen do jeseni. Dejansko smo vezani na opredelitev zakonodajnih nalog v federaciji in zato tudi ne moremo izoblikovati definitivnega predloga zakonodajnega programa za prihodnje obdobje, dokler nimamo tega predloga v federaciji. Mislim, da je vrsta primerov, ki kaže na to, npr. zakon o varstvu pri delu. Sedaj se pripravlja zvezni zakon in bo verjetno naš zakon moral počakati do jeseni, dokler ne bo sprejet zvezni zakon, ki ureja temelje na tem področju.

Morda bi bilo treba v 2. točki, kjer se govori o sodnih institucijah, dodati »in družbenega varstva ustavnih pravic«. Tu gre za branilca samoupravljanja, kar je v skladu s tistim poglavjem ustave, ki govori o varstvu samoupravnih pravic.

Predsednik Stane Markič: Tovarišica Stroblova!

Dr. Majda Strobl: Komisija, ki pripravlja osnutek zakona o visokem šolstvu, bo predložila osnutek jeseni, čeprav je v ustavnem zakonu določeno, da je skrajni rok konec junija prihodnjega leta. Če imamo že toliko stvari, ki so obvezne do konca leta, bi kazalo ugotoviti, ali je res nujno, da se ta zakon predloži že letos jeseni, zlasti še, ko vemo, da je toliko pripomb, da ne bo mogel biti sprejet. Absolutno prednost dajmo temu, kar je določeno z ustavnim zakonom, čeprav to ne pomeni, da bi drugo morali odlagati.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Polič.

Zoran Polič: Moram reči, da me ne skrbi toliko ta tekst, kolikor me skrbi izjava, ki jo je dal tovariš Klemenčič, da namreč praktično ni več prostora za kaj drugega.

Pri tem opozarjam, da v zvezni skupščini pred počitnicami sicer ne mislimo obravnavati nekkih zakonov, vendar pa je treba v Zboru republik in pokrajin sprejeti poslovnik.

Poslovnik spada med tiste akte, ki jih je treba sprejeti v soglasju z republiški in pokrajinskimi skupščinami. V jeseni mislimo v skladu z resolucijo o stabilizacijskih nalogah, ki jo je sprejel X. kongres, kot prioriteto nalogo obravnavati vse tiste ekonomske zakone, ki so bili kot osnutek ali predlog za sprejetje že pred zvezno skupščino. Če torej ni več prostora, glede na ta spisek, ki je tu, so pa vsi ti ekonomski zakoni predmet razprave v Zboru republik in pokrajin, to se pravi sprejeti jih morajo republiške in pokrajinske skupščine, mi enostavno ni jasno, kako naj se obrnemo. Polemiziram namreč z izjavo, da je malo prostora še za kaj drugega v tem programu.

Še enkrat opozarjam na to, da mora biti v tem programu prostor tudi za tiste prioritete naloge, o katerih se bomo dogovorili z republiški in pokra-

jinskimi izvršnimi sveti v roku, ki je predviden od 21. do 25. in ki zahtevajo da se v letošnjem letu sprejmejo vsi tisti ekonomski zakoni in drugi dokumenti, ki pomenijo realizacijo nalog v zvezi s stabilizacijskimi napori.

To pa seveda ne pomeni, da gre samo za te zakone; verjetno bodo še kakšni drugi, kar je odvisno od tega, kaj bodo želeli izvršni sveti republik in pokrajin v ta program vključiti. Moram reči, da predvidevam še vrsto predpisov s področja manj razvitih, ker so že napovedane zahteve, da se v tem pogledu že v letošnjem letu zakoni spremenijo. Republiška skupščina bo morala biti zelo, da tako rečem, elastična pri sprejemanju odločitev o svojih nalogah, kajti takoj ko bo dogovorjeno, da gredo ti in ti predpisi v ta okvir, potem bo morala tudi republiška skupščina o njih razpravljati. Če pa bo republiška skupščina nasprotovala predlogu, da se ti zakoni v letošnjem letu sprejemajo, bo to pomenilo demobilizacijo zvezne skupščine.

Predsednik Stane Markič: Še kdo želi razpravljati? Prosim, tovariš Klemenčič!

Vladimir Klemenčič: Mislim, da sem dolžan pojasnilo. Tovarišu Poliču sem samo zato vskočil v besedo, da ne bi zaradi nesporazuma nadaljevali razprave. Hotel sem reči, da veliko manevrskega prostora ni, da ni možnosti, da bi veliko zadev iz tega spiska izpadlo.

Že doslej smo program maksimalno reducirali. Pri tem smo izhajali iz predvidevanj, da bodo do vključno oktobra letošnjega leta štiri zasedanja, eno junija, eno julija, eno septembra in eno oktobra, kar je seveda približna orientacija. Na teh zasedanjih bi bilo približno po 10 točk s tega zakonodajnega programa. Ker je bilo doslej v skupščini po 30, 40 točk dnevnega reda, smo skušali potemtakem bistveno reducirati in prilagoditi programe zasedanj delegatski skupščini.

Ker nimamo izkušenj iz delegatske skupščine, tudi ne moremo reči, da je ta orientacija na približno toliko točk dnevnega reda in na približno toliko zasedanj pravilna in upravičena. Mislim, da se bo verjetno dalo sklicati še kakšno zasedanje več in dodati še nekatere druge točke; to je seveda vsa stvar razprave. Poudarjam, da je programska usmeritev okvirna in da je verjetno treba, napraviti še dodaten napor za selekcijo.

Predsednik Stane Markič: Mislim, da diskusija kaže dvoje. Prvič, da je veliko stvari, ki jih bomo morali obravnavati in o katerih bomo morali odločati v republiški skupščini, da se tega tudi zavedamo in drugič, da se zavedamo, da imamo drugačno skupščino, da imamo delegatsko skupščino in da je način obravnavanja, razpravljanja in odločanja drugačen, kot je bil do sedaj. Zaradi tega ne bo mogoče o vseh zadevah v republiški skupščini na hiter način odločati, kot je bilo mogoče prej ob poslancih. Mislim, da bi moral Izvršni svet upoštevati ta element. Ko govorimo o tem, koliko zasedanj imamo še pred počitnicami, se mi zdi, da imamo lahko eno samo zasedanje konec junija, če bo gradivo prihodnji teden poslano delegacijam.

Če gradivo ne bo poslano delegacijam oziroma skupinam delegacij v razpravljanje, potem zasedanja v desetih, štirinajstih dneh ne bomo mogli sklicati, ker skupine delegatov o njem ne bodo mogle razpravljati, usklajevati in opredeliti svoja stališča, da ne govorim o delu naših teles v sami skupščini.

Mislím, da se moramo zavzemati za to, da bo časovni razmak med poslaním gradívom in obravnavo v skupščini tolikšen, da se delegatski sistem lahko praktično uveljavi.

Kar zadeva sam program, mislim, da je nujno obvezno to, kar nam nalaga ustavni zakon; to bi morali imeti kot prioritetni program.

Drugo so zadeve v zvezi z delom zvezne skupščine, ki bodo verjetno časovno tekle vzporedno z delom zvezne skupščine. Tretje pa so nekatere zadeve, ki jih bo čas sam zahteval in narekoval skupščini.

Mislím, da bi se na to usmerili in poverili Predsedstvu skupščine, da se dogovori z Izvršnim svetom o zaporedju in obsegu nalog.

Z vidika današnje razprave bi predlagal, da se ne bi že danes opredelili za obseg celotnega programa. Mogoče bi 1. točko sklepa formulirali tako, da Družbenopolitični zbor jemlje na znanje predloženo informacijo o programu zakonodajnega dela v obdobju junij—julij ter september—oktober 1974 ter okvirno programsko usmeritev do konca 1974 kot osnovo za zakonodajno delo. Tako jemljemo ta program v vednost kot informacijo in ga sprejemamo kot osnovo, če se s tako formulacijo strinjate. Prosim, tovarišica Stroblova!

Dr. Majda Strobl: Pravzaprav sem prehitro dvignila roko, mislim pa, da ni tako važno, ali povem to malo prej ali pozneje.

Če vidimo pred seboj spiske težkih, obsežnih, važnih zakonov, republiških in zveznih, ob tem pa delegatski sistem, ki ga uvajamo in ki ga seveda še ne poznamo, bi se morali čimprej dogovoriti še o nečem. Zakone bi bilo treba drugače pisati. Naj kot primer navedem zakon o interesnih skupnostih. V ustavi je povedano, da se z njím določijo tri stvari. Vpogled imam v tri zakone s tega področja. Spet so tako obsežni, kot so bili zakoni prej. Sprašujem se, ali bodo delegacije vse to obravnavale, ali ni bolj važno, da z zakonom uredimo teh nekaj vprašanj in delegacije o tem razpravljajo, vse drugo pa da začnemo prepuščati Izvršnemu svetu, samoupravnim interesnim skupnostim in samoupravnemu sporazumevanju. To seveda ne bo revolucionaren skok, jemati pa bi morali tak način kot usmeritev za bodoče delo. Mislim, da je to tudi naša ustavna naloga. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo besedo? To pobudo je treba posredovati Zakonodajno-pravni komisiji, Izvršnemu svetu in drugim, ki bodo neposredno delali pri teh vprašanjih. Mislim pa, da bo imel lahko pri tem pomembno vlogo tudi Svet za družbenopolitična vprašanja, ker bo vplival na oblikovanje zakonov.

Želi še kdo besedo? Prosim, tovarišica Danica Jurkovič!

Danica Jurkovič: Pridružujem se mnenju in predlogu tovarišice Stroblove, tudi zato, ker sem videla dva od teh osnutkov in menim, da je v njih še mnogo starega pristopa. Po ustavi niso zamišljeni taki zakoni ali zakonsko urejanje takih podrobnosti oziroma vprašanj, ki spadajo v pristojnost samoupravnih interesnih skupnosti. Če bomo dobili take, ustavi prilagojene in ustrezne zakone, jih bomo lahko hitro sprejemali, sicer pa jih bomo zavračali in ne bo mogoče nobenega programa izločiti.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo besedo?

Vladimir Klemenčič: Konkretno pripombe dveh tovarišic bi bilo treba posredovati Izvršnemu svetu; glede predpisov, ki sta jih imeli v mislih, pa menim, da naj bi pristojnim resorjem ali pa zakonodajalcem te pripombe posredovali, tako da bi bile vključene že v same priprave.

Predsednik Stane Markič: Se strinjate s popravkom v 1. vrsti, ki sem ga prebral, in s tem, da v 4. točki prav tako vnesemo omenjene popravke?

Opozarjajo me, da je pri 4. točki predlagano, da bi rekli: »Izvršni svet naj do jeseni pripravi in predloži celoten program nalog.« Najboljše je, da ostane tako, kot je, in sicer: »čimprej pripravi in predloži celoten program«, saj se potem vidi, kaj je od tega tekoče, kaj je pa zakonodajno.

Ali se strinjate s takšno formulacijo sklepa? (Delegati se strinjajo.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Kaže, da smo predlog soglasno sprejeli. Predlagam, da ta sklep s tem programom pošljemo delegacijam temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti kot orientacijo za njihovo delo. Tovariš Breclj ima besedo!

Dr. Marijan Breclj: To, kar je rekla tovarišica Stroblova, je brez dvoma zelo važno in zelo aktualno vprašanje. Želel bi vas obvestiti, da v Predsedstvu mislimo, da je treba v najkrajšem času rešiti vprašanje, kako obveščati oziroma kako predložiti material delegacijam in skupinam delegatov. Jasno je, da dosedanje prakse ne moremo več izvajati, kajti nihče ne bo uspel prebrati vsega materiala. Zato je treba preiti na sistem, ki bi omogočil vsem delegacijam in skupinam delegacij, da se na najkrajši način poučijo o vseh bistvenih stvareh, o katerih morajo razpravljati. To se pravi, gre za sistem, ki obvezuje vsakega predlagatelja kakršnega koli predloga in kakršnegakoli gradiva, da poleg koncepta zakona in obrazložitve, ekspertize in drugega v najkrajši in najbistvenejši obliki pripravi tudi povzetek.

Treba je omogočiti, da so delegati obveščeni o bistvenih vprašanjih, da se bodo lahko odločali, ne pa da jih silimo, da bodo v vseh podrobnostih sodelovali pri koncipiranju zakonskega teksta.

To, o čemer govorimo, je treba uvesti kot sistem, kot dolžnost in obveznost vsakega, ki pripravlja gradivo, predloge in drugo. Mislim, da bomo morali to čimprej izvesti. Temu seveda lahko kdo ugovarja, češ da ima vsak pravico, da je v celoti obveščen o problematiki.

Mislim, da bo treba to urediti tako, da bodo informativne službe, konkretno tudi dokumentacijska in arhivska služba v Skupščini, vsakemu lahko na njegovo željo posredovale gradivo v celoti. Ta praksa je bila pri zveznih poslancih že uvedena. Vsa dokumentacija mora biti v republiški skupščini vedno na razpolago. Prav tako mora biti čimbolj kompleten material na razpolago vsem, ki se za stvar podrobneje zanimajo, tudi v občinskih skupščinah.

Recimo, če vam neki inštitut izdela kot skupščinski material neko ekspertizo na 500 straneh, ali jo bomo morda razmnožili v 2000 izvodih? Tu je treba gledati tudi na racionalnost. Na drugi strani pa moramo spoštovati delegatski sistem, ki smo ga uvedli. Mislim, da bomo storili največ s tem, da delegate na najkrajši način obvestimo o vsem, kar je najbolj bistveno.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo besedo? (Ne.) Potem lahko končam to točko dnevnega reda.

Predlagam, da preidemo na 16. točko dnevnega reda, na vprašanja delegatov.

Po drugem odstavku 166. člena ustave Socialistične republike Slovenije ima delegat v zboru pravico obrniti se na Izvršni svet ali na predstojnike republiških upravnih organov z vprašanji, ki se tičejo njihovega dela ali zadev iz njihove pristojnosti. Ali želi kdo izmed delegatov postaviti vprašanje?

Zoran Polič: Že v razpravi sem želel nekaj pripomniti v zvezi z materialom, ki smo ga dobili danes kot pomožni material Izvršnega sveta, to je namreč odlok o ustanovitvi obeh svetov. Sedaj pa bom formuliral to kot vprašanje.

Ali se ne zdi Predsedstvu skupščine prav, da bi morala komisija, ki naj spremlja uresničevanje ustave, dobiti širši značaj in da bi morala biti to komisija skupščine. Zdi se mi, da ne gre samo za spremljanje nekega operativnega izvrševanja določenih predpisov, ampak za to, da spremljamo, kako je pravzaprav zaživela in bo zaživela ustava v celoti. To pa niso samo tiste naloge, ki neposredno pripadajo Izvršnemu svetu, ampak gre za daleč širše spremljanje uresničevanja ustave, od baze pa do republiškega vrha.

Ne mislim sedaj sprožiti o tem razpravo, ampak postavljam to kot vprašanje, ker se mi zdi, da je treba o tem razmisliti in potem, če bi prišlo do drugačne odločitve, postaviti komisijo tako, da bi ustrezala tej zahtevi. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Prosim, tovariš Brecelj!

Dr. Marijan Brecelj: Mislim, da je vprašanje, ki ga je postavil tovariš Polič, postavljeno Predsedstvu naše skupščine, in mislim, da je to vprašanje zelo aktualno. Doslej nismo mogli z ničemer vplivati na odločitev Izvršnega sveta, ki je v okviru Sveta za družbenopolitični sistem oblikoval to komisijo. O teh vprašanjih smo razpravljali tudi v zvezni skupščini. Zelo vprašljivo je, ali je prav postaviti nek organ ali komisijo, ki ima neko generalno kompetenco ali nalogo, da spremlja izvrševanje ustave. Kaj se pa spremlja, če se spremlja izvrševanje ustave? Vse, razvoj v celoti, razvoj sistema itd. Vprašanje je, če je to sploh primerno. To je moj osebni pomislek.

Res je, da smo v odlokih o ustanovitvi zvezne, najbrž pa tudi republiške ustavne komisije rekli, da ima komisija nalogo, da koncipira novo ustavo in da jo tudi spremlja. Kot veste, smo ustanovili celo komisijo za spremljanje in uresničevanje tako imenovanih delavskih amandmajev, katere predsednik je bil, kot veste, naš poslanec Albreht.

To vprašanje jemljem na znanje kot pomembno in aktualno. V Predsedstvu bomo, skupaj z Izvršnim svetom premislili, kakšno najadekvatnejšo organizacijsko obliko bi bilo treba dati takemu delu, kot je spremljanje ustave.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo besedo? (Nihče.) Potem končujem tudi to točko dnevnega reda.

S tem smo v celoti izčrpali dnevni red današnje seje in se vam zahvaljujem za sodelovanje.

(Seja je bila končana ob 11.10.)

3. seja

(2. julija 1974)

Predsedoval: Stane Markič,
predsednik Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 9.05.

Predsednik Stane Markič: Začenjam 3. sejo Družbenopolitičnega zbora.

Odsotnost so opravičili Lojze Cepuš, Leo Fusilli, Jože Globačnik, Terezija Štefančič, Ivica Žnidaršič in Emil Rojc. Prisotnih je torej 39 delegatov, 6 se jih je opravičilo, manjka še 5 delegatov, ki bodo verjetno še prišli.

Predlagam razširitev dnevnega reda z novimi točkami, in sicer:

— informacija o posledicah potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju;

— predlog odloka o potrditvi dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic naravnih nesreč in

— predlog zakona o obveznosti plačevanja prispevkov za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti za leto 1974.

Dnevni red današnje seje je naslednji:

1. odobritev zapisnika 2. seje Družbenopolitičnega zbora;
2. osnove pristopa in načrt izdelave družbenega plana SR Slovenije za leta 1976—1980, skupaj s predlogom stališč in sklepov za pristop k izdelavi družbenega načrta SR Slovenije za leta 1976—1980;
3. osnutek zakona o sodiščih združenega dela;
4. predlog za izdajo zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja;
5. osnutek zakona o obveznosti pridobitve predpisane strokovne izobrazbe delavcev v upravnih organih;
6. informacija o posledicah potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju;

7. predlog odloka o potrditvi dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic naravnih nesreč;

8. predlog zakona o obveznosti plačevanja prispevkov za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti za leto 1974;

9. volitve in imenovanja;

10. vprašanja delegatov.

Ali se strinjate s predlaganim dnevnim redom? (Da.)

Ugotavljam, da je predlog dnevnega reda sprejet.

Preden preidemo na 1. točko dnevnega reda, bi prosil tovariša Megušarja, predstojnika skupščinske redakcije, da pove nekaj besed v zvezi s tehniko snemanja.

Milan Megušar: Tovariši delegati! V imenu redakcije, ki kasneje pripravlja razprave za objavo in za tisk, vas prosim za sodelovanje spričo nekaterih izkušenj, ki nam jih je pokazala 2. seja tega zbora. Težave so predvsem v tem, da mikrofoni, ki so pred vami, niso najbolj selektivni in jih je treba zato strogo usmeriti proti govorniku. Predvsem prosimo, da se vsakdo, kadar želi govoriti, najprej prijavi predsedniku, in dokler mu predsednik besede ne da, naj ne vključuje mikrofona, ker je sicer celoten ozvočevalni in snemalni sistem blokiran. Šele ko mu je predsednik dal besedo, se lahko vključi, pri tem pa naj ne pozabi na koncu govora izključiti mikrofona, ker je sicer narava ponovno blokirana in predsednik ne more nadaljevati seje.

Hkrati vas prosimo, zlasti tiste, ki sedite v prvih klopeh, da ste pri razpravi obrnjeni proti mikrofону, ker pomeni odmikanje od mikrofona izgubljeno besedilo.

Razen tega vas prosimo, da po možnosti vsakokrat, ko se prijavite za besedo, poveste tudi svoje ime in priimek, ker je tudi to nujno potrebno za registracijo. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Taka informacija se nam je zdela potrebna, ker se moramo sporazumeti, ali razpravljamo iz klopi, in se moramo potem držati tega, kar je bilo rečeno, sicer pa se moramo dogovoriti, da bomo hodili na govorniški oder. Če mislite, da naj ostanemo pri sedanji praksi, da govorimo z mesta, potem bi moral vsakdo upoštevati to, na kar nas je opozoril tovariš Megušar.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 2. seje Družbenopolitičnega zbora.

Osnutek in popravek zapisnika ste prejeli. Ali predlaga kdo še kakšen popravek zapisnika? Če ne, dajem odobritev zapisnika, skupaj s popravkom na glasovanje. Glasujemo javno, z dviganjem rok. Prosim, kdor je za sprejem zapisnika, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zapisnik 2. seje Družbenopolitičnega zbora sprejet.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na osnove pristopa in načrt izdelave družbenega plana SR Slovenije za leta 1976—1980, skupaj s

predlogom stališč in sklepov za pristop k izdelavi družbenega načrta SR Slovenije za leta 1976—1980.

Predlagatelj je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Gradivo sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in Odbor za družbenopolitični sistem. Predlog stališč in sklepov je obravnavala tudi Zakonodajno-pravna komisija. Odbora sta k predlogu stališč in sklepov predlagala amandma. Pismena poročila ste prejeli. Predlagani amandma je obravnavala tudi Zakonodajno-pravna komisija in ste njeno dodatno poročilo prejeli danes. Prav tako ste danes prejeli stališča Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije. Pred začetkom seje pa smo slišali tudi dodatno obrazložitev tovariša Dušana Šinigoja.

Uvodno obrazložitev bo dal predstavnik Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije tovariš Jože Novinšek, direktor Zavoda SRS za planiranje.

Jože Novinšek: Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da posredujem v tem zboru ekspozice predsednika Komiteja za družbeno planiranje v zvezi z obravnavano problematiko, ki pa hkrati predstavlja tudi stališče Izvršnega sveta. Pri tem se bom nekoliko zadržal pri nekaterih problemih, ki se mi zdijo glede na vlogo tega zbora še zlasti pomembni.

Priprave na nove srednjeročne družbene plane pomenijo v bistvu intenziviranje procesa planiranja na vseh ravneh, aktualiziranja mnogih že obstoječih srednjeročnih ali dolgoročnejših programov in njihovo opredelitev za novo petletno razdobje. Kjer že imamo razvito funkcijo planiranja, torej ne gre za neko novo zahtevo, temveč za izvajanje principa kontinuiranega planiranja in pa seveda za uveljavljanje novih družbenoekonomskih odnosov pri oblikovanju in sprejemanju politike razvoja, pri temeljnih celicah in tudi glede skupne politike na vseh drugih ravneh in v drugih oblikah združevanja.

Sprejeti dokumenti, to je zakon o pripravah plana Jugoslavije, družbeni dogovor Zveznega izvršnega sveta, izvršnih svetov republik, Gospodarske zbornice Jugoslavije in svetov sindikatov Jugoslavije in prav tako stališča in sklepi naše skupščine obvezujejo in pozivajo vse samoupravne organizacije in družbenopolitične skupnosti, da pričnejo pripravljati svoje razvojne programe in plane oziroma družbene plane in da v procesu samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja oblikujejo svojo in skupno razvojno politiko, da bi zagotovili optimalen gospodarski in družbeni razvoj v delovnih skupnostih in družbi kot celoti.

Usklajevanje odnosov v celotni družbeni reprodukciji in usmerjanje celotnega materialnega in družbenega razvoja v skladu s skupnimi, na samoupravnih temeljih določenimi interesi in cilji, je ustavna pravica in dolžnost delavcev v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih ljudi v samoupravnih interesnih skupnostih, krajevnih skupnostih in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih. Tudi stališča in sklepi VII. kongresa Zveze komunistov Slovenije in X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije se odločno zavzemajo za uveljavitev družbenega planiranja in usklajevanja tokov družbene reprodukcije, za usmerjanje gospodarskega in družbenega razvoja na ustavnih načelih, to je za oblikovanje celotnega sistema usklajevanja, sporazumevanja in dogovarjanja oziroma sistema samoupravnega in družbenega planiranja, ki bo na podlagi demokratičnega oblikovanja razvojnih programov in družbenih planov zavezoval vse nosilce odločanja za uresničevanje sprejetih ciljev in nalog.

Zagotoviti moramo, da se na izhodiščih, ki jih opredeljuje ustava, izoblikuje nov sistem družbenega planiranja in planiranja v organizacijah združenega dela;

da bo srednjeročni plani, sprejeti v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in v druženopolitičnih skupnostih, v največji meri že odražali temeljne ustavne spremembe glede položaja delavca v združenem delu; da bo njegov interes osnovni dejavnik pri oblikovanju družbene vsebine planov; da bo odločal v celotnem spletu medsebojnih odnosov v temeljni organizaciji združenega dela, v kateri dela, in v krajevni skupnosti, kjer živi; da se bodo že v temeljnih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih in v samoupravnih interesnih skupnostih oblikovale temeljne ekonomske, socialne in prostorske komponente družbenih planov; da bodo družbeni plani občin resnična sinteza prizadevanj vseh samoupravnih nosilcev razvoja v občini; da bosta družbeni plan republike in Jugoslavije, upoštevajoč nujne specifičnosti, skupno določena in sprejeta globalna strategija gospodarskega in družbenega razvoja, temelječa na skupnih interesih in ciljih ter vsem nosilcem planiranja v gospodarstvu in v družbenih službah tudi splošna orientacija pri določanju njihove razvojne politike.

V novih družbenih odnosih mora planiranje vse bolj postajati družbena navada in potreba in ne tehnološko ali ekonomsko nasilje, stalna aktivnost samoupravnih nosilcev razvojne politike, ki se bodo pri sprejemanju odločitev opirali na analize in ocene razvojnih možnosti, temelječe na znanstvenih spoznanjih delovanja objektivnih ekonomskih zakonitosti, na analizi trga, na tehnično-ekonomskem razvoju in podobno ter v procesu samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja usklajevali in usmerjali svoje interese in svojo dejavnost, s tem pa tudi vse bolj obvladovali zakonitosti trga in zakonitosti socialistične blagovne proizvodnje.

Socialistično samoupravno in družbeno planiranje mora postati tudi učinkovit instrument povezovanja živega dela z minulim delom, ki ga delavec ustvarja v celotnem procesu družbene reprodukcije, kajti prav neločljiva organska povezanost živega z minulim delom opredeljuje socialistični karakter blagovne proizvodnje.

V procesu samoupravnega in družbenega planiranja, sporazumevanja in dogovarjanja o skupnih razvojnih ciljih in nalogah ter o metodah za njihovo uresničevanje se bo vse bolj utrjeval odločilen vpliv delavca v združenem delu na vse sfere in elemente procesa družbene reprodukcije, tako glede materialnih pogojev dela oziroma proizvodnje in njenega razvoja, kakor tudi glede razvojne dejavnosti, od katere sta odvisna reprodukcija in povečanje njegovih delovnih sposobnosti, znanja in kulture ter povečanje njegove in splošne produktivnosti dela. To pa mora priti v polni meri do izraza pri snovanju programov in planov. Samoupravno in družbeno planiranje pa mora delavcem v združenem delu omogočati tudi učinkovitejši nadzor nad gibanjem sredstev za proizvodnjo in razširjeno reprodukcijo in tako zagotoviti tudi nadzor nad izvajanjem sprejete razvojne politike v širših skupnostih, vse do federacije.

Gradivo »Osnove pristopa in načrt izdelave družbenega plana SR Slovenije 1976—1980« je Izvršni svet sprejel kot program svoje aktivnosti pri pripravah družbenega plana SR Slovenije in kot okvirno podlago za najširšo mobilizacijo vseh nosilcev planiranja, od temeljnih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in občin do Gospodarske zbornice, samoupravnih interesnih skupnosti in raznih drugih asociacij združenega dela. V njem je tudi okvirno opredeljena vsebina planiranja glavnih udeležencev v procesu planiranja. To gradivo naj bi bilo tudi osnova za izdelavo lastnih organizacijskih načrtov in programov aktivnosti drugih nosilcev planiranja, zlasti samoupravnih interesnih skupnosti, raz-

nih gospodarskih združenj in Gospodarske zbornice ter občin, da bi se zagotovila nujno potrebna skladnost v celotnem procesu samoupravnega planiranja.

Posebej je treba poudariti pomembno vlogo interesnih skupnosti v novem sistemu samoupravnega planiranja, ki kot demokratični organizmi prevzemajo nekatere pomembne razvojne in interventne funkcije, ki jih je doslej opravljala država. Tu gre za področje skupnega interesa in pogosto za probleme in naloge, ki so posebnega družbenega interesa z vidika razvoja kot celote. Kolikor bolje bo steklo v teh skupnostih planiranje in bo s pomočjo delegatskega sistema zagotovljeno oblikovanje in izvanjanje ustreznih programov, toliko bolj bomo lahko etastičen način reševanja reducirali na najnujnejši nivo. Seveda se bosta s tem tudi oblika in vsebina dosedanjega dokumenta družbenega plana spremenili, saj bodo že s programi teh skupnosti opredeljene in se bodo razreševale številne smernice in naloge, ki smo jih do sedaj opredeljevali v vse obstoječih dokumentih. Z drugimi besedami, v takih pogojih bo mogoče družbeni plan omejiti na resnično strateške elemente skupne politike razvoja, s tem pa bo tudi smer širše družbene akcije bolj jasna. Pri tem pa je treba poudariti, da mnoge skupnosti šele začenjajo razvijati svojo aktivnost in bo potrebno posebej poskrbeti, da se organizacijsko in kadrovske usposobijo za svojo osnovno funkcijo, ki je programiranje in načrtno uveljavljanje razvojne politike oziroma optimizacija skupnih faktorjev in pogojev razvoja na njihovih področjih. S tem pa niti najmanj ne podcenjujemo organizacijskih in kadrovske problemov, ki so na vseh drugih ravneh, tako v okviru združenega dela in še posebej v krajevnih in družbenopolitičnih skupnostih. Vse to so v nekem smislu nove, široke fronte nosilcev planiranja, kjer je potrebno ustvarjati potrebno klimo, mobilizacijo, zato pa bo izrednega pomena še zlasti stalna spodbuda in pomoč družbenopolitičnih organizacij.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se glede na obsežnost in zahtevnost nalog, ki jih je treba opraviti v razmeroma kratkem času, zavzema za intenzivno aktivnost vseh nosilcev planiranja pri pripravah in izdelavi razvojnih programov in družbenih planov, za intenziviranje raziskav na vseh bistvenih področjih tehničnega in gospodarskega razvoja in sistema, in to zlasti tistih, ki so pomembne za uspešnost pri oblikovanju razvojne politike, za izpopolnjevanje in posodabljanje metodologije planiranja in informacijskega sistema ter za strokovno in kadrovske okrepitve ustreznih planskih služb in institucij. Zagotoviti bo potrebno tudi učinkovito strokovno pomoč, zlasti temeljnim organizacijam združenega dela, krajevnim skupnostim in občinam, kajti daljši zastoj v razvoju teorije in prakse planiranja je povzročil vrzeli, ki jih bo mogoče zapolniti le z nekajletnimi intenzivnimi napori.

Planiranje na novih samoupravnih osnovah naj pomeni tudi intenzivnejšo usmeritev vseh družbenih dejavnikov na konkretizacijo temeljnih določil ustave in še posebej afirmacijo delegatskega sistema na področju oblikovanja skupne razvojne politike. Zato je še zlasti pomembno, »da družbenopolitične organizacije, zlasti Socialistična zveza delovnega ljudstva in sindikati z iniciativnim, koordinacijskim delom zagotovijo odločilno vlogo delavcev in vseh delovnih ljudi pri oblikovanju razvojne politike v temeljnih organizacijah združenega dela, v krajevnih skupnostih in na vseh drugih ravneh njihovega združevanja.«

Če je dosedanja razprava o osnovah pristopa in o načrtu izdelave družbenega plana SR Slovenije v skupščinskih odborih, v Predsedstvu in Izvršnem odboru Republiške konference Socialistične zveze delovnih ljudi in v nekaterih drugih sredinah dala, lahko rečemo, polno podporo predloženi zasnovi in usme-

ritvam, pa vendarle kaže opozoriti na nekaj vprašanj, ki so se v razpravah pojavljala in ki so opozorila na probleme, s katerimi se bomo pri pripravah družbenih planov srečali. Ne gre pri tem, kot sem že dejal, za odklanjanje predložene zasnove, temveč za napor, da se realno opredelijo vse relevantne okoliščine, v katerih bodo družbeni plani nastajali, da se za uveljavitev novega sistema samoupravnega in družbenega planiranja čim boljše organiziramo in da se ustvarijo optimalni sistemski in drugi pogoji za oblikovanje kvalitetnih razvojnih programov in planov.

Razvoj planiranja na samoupravnih osnovah mora spodbujati in intenzivirati procese oblikovanja temeljnih organizacij združenega dela, v katerih se bo, kot pravi ustava, samostojno izražala vrednost kot rezultat skupnega dela delavcev v delovni organizaciji ali na trgu in v kateri bodo delavci uresničevali svoje družbenoekonomske in druge samoupravne pravice. Planiranje se torej začne že v temeljni organizaciji združenega dela. Tu se tudi že oblikujejo v postopku opredeljevanja medsebojnih pravic in obveznosti v procesu reprodukcije in v določanju pravic in obveznosti do sredstev reprodukcije zasnove povezav med delavci v združenem delu in osnove za obvladovanje procesov, odnosov in tendenc, ki so na trgu, na katerem prihajajo do izraza objektivne ekonomske zakonitosti. Stalno ali občasno se pojavljajo torej prve zasnove obvladovanja stihije v razvoju. Tu se tudi že gradijo temelji za razne oblike solidnega dolgoročnejšega povezovanja, za samoupravno sporazumevanje in dogovarjanje med nosilci procesa reprodukcije, ki so med seboj povezani v različnih fazah delovnega oziroma proizvodnega procesa.

Pri preobrazbi družbenoekonomskih odnosov v samoupravni bazi se torej ne moremo zadovoljiti zgolj s formalno-pravnimi institucionalnimi spremembami. Le če se bodo dejansko uveljavili globlji posegi v družbenoekonomsko opredelitev položaja delavcev v združenem delu v duhu načel ustave, če bomo zagotovili, da bo delavec dejansko odločal o vseh fazah družbene reprodukcije, bodo dana tudi trajnejša zagotovila, da se v družbenem razvoju ne bo prebijala stihija, da se bodo razvojni cilji oblikovali v realnih okvirih, da ne bo potrebno razvojne cilje stalno prilagajati spremembam in gibanjem, ki jih porajajo nestabilni tokovi, in da se ne bodo širili posegi državnih organov v planiranju in proces reprodukcije.

Programi in plani morajo sprožiti široko mobilizacijo delovnih ljudi za razmišljanje o razvojni politiki in o mnogostranski povezanosti lastnih planov z mnogimi drugimi plani. Že v planih in programih temeljnih organizacij združenega dela in v krajevnih skupnostih se mora izraziti zato tudi integralnost planiranja, to je oblikovanja tako imenovane ekonomske, socialne in prostorske komponente planov.

Integralno planiranje v družbeni bazi mora postati tudi izhodišče za presejanje političnoteritorialnih meja, saj se bodo že v samem procesu nastajanja planov izoblikovale ekonomske in druge povezave s plani in programi temeljnih organizacij združenega dela na drugih območjih v republiki in Jugoslaviji. Že tu se bodo porajale osnove širšega povezovanja nosilcev planov. Do ustrezne organske sinteze teh povezav, zlasti med republikami in avtonomnima pokrajina, pa mora priti predvsem v družbenih planih republik in avtonomnih pokrajin in v družbenem planu Jugoslavije. Le tako bo postalo samoupravno organizirano združeno delo v vseh oblikah svojega delovanja in povezovanja tudi osnovni nosilec temeljnih značilnosti in funkcij enotnega trga, ki se odražajo ne le v svobodni menjavi blaga in storitev in v svobodnem nastopanju

na trgu, temveč tudi v svobodnem združevanju dela in sredstev, v svobodnem zaposlovanju ter usmerjanju in usklajevanju gospodarskega in družbenega razvoja, v usklajevanju odnosov na trgu z družbenim planiranjem na samoupravni osnovi, in preseganje različnih avtarkičnih teženj, monopolov, diskriminacij in podobnega.

Nadalje moramo razvijati integracije, ki se v svoji razvojni politiki usmerjajo ne le na jugoslovanski trg, temveč se s svojimi proizvodnimi, kadrovske, znanstvenimi in drugimi potenciali vključujejo v evropski in svetovni gospodarski prostor, pa lahko postanejo ne le pomemben činitelj stabilnosti gospodarskih gibanj, temveč tudi nosilke skladnejše strukture proizvodjalnih sil in razreševanja temeljnih nesorazmerij v razvoju proizvodjalnih sil v daljšem časovnem razdobju. Da bi to uresničili in da se takšen razvoj ne bi sprevrgel v tehnokratsko in birokratsko nasilje, se mora samoupravno združeno delo na vseh ravneh organizirati za samoupravno odločanje o vseh vprašanih, sistem in metode planiranja pa oblikovati tako, da se razbijajo bariere, ki zavirajo svobodno gibanje blaga in storitev, cirkulacijo in koncentracijo finančnih sredstev družbene reprodukcije, pretok znanja, kulturnih vrednot in da se ustvarjajo osnovni življenjski pogoji za svobodno zaposlovanje delavcev širom po Jugoslaviji.

Očitno takšnih odnosov ne bomo dosegli prek noči, od intenzivnosti, doslednosti in samoupravne naravnosti teh procesov in od uresničevanja kvalitativnih sprememb v oblikovanju sistema in metod samoupravnega planiranja v novih pogojih pa bo v veliki meri odvisno, kako hitro se jim bomo približali.

Med najpomembnejšimi elementi za oblikovanje ciljev in skupne politike v družbenih planih družbenopolitičnih skupnosti, kot že rečeno, so plani samoupravnih interesnih skupnosti v dejavnostih posebnega družbenega pomena. Pravočasno sporazumevanje o njihovih planskih usmeritvah in nalogah je bistvenega pomena za celoten potek procesa samoupravnega in družbenega planiranja ter za oblikovanje ter sprejem družbenih planov.

V planih in razvojnih programih samoupravnih interesnih skupnosti bo praviloma potrebno zagotoviti širši družbeni interes ter dolgoročnost in stabilnost pri zadovoljevanju ugotovljenih potreb. Ker se bo v samoupravnih interesnih skupnostih oblikovala razvojna politika na področju kapitalno intenzivne gospodarske infrastrukture in družbene superstrukture, ker so to področja, kjer trg in njegovi zakoni niso in ne morejo biti edino in glavno merilo za ugotavljanje družbenih potreb in ker je uskladen razvoj na teh področjih splošen pogoj za skladen in dinamičen gospodarski in družbeni razvoj, je oblikovanje samoupravnih interesnih skupnosti, njihova konsolidacija in njihova samoupravna in družbena aktivnost pri oblikovanju razvojnih programov in planov temeljnega pomena za premagovanje starih odnosov pri planiranju družbenega razvoja, za racionalno uporabo sredstev družbene reprodukcije in za odpravo oscilacij in družbenih konfliktov, ki so jih pogosto porajale metode etatičnega in administrativnega usmerjanja razvoja na teh področjih.

Značilen odraz nekonsistentnosti družbenoekonomskega sistema in sistema planiranja je bila v preteklem obdobju tudi skoraj popolna odsotnost dolgoročnega planiranja, ki naj bi prispevalo k razvitejši delitvi dela v jugoslovanskem ekonomskem prostoru ter spodbujalo razvijanje komparativnih prednosti posameznih področij Jugoslavije.

Širši družbeni dogovor o osnovah skupne politike dolgoročnega razvoja Jugoslavije — zasnove takšnega dogovora so že v javni razpravi — narekuje spoznanje, da brez jasne in dolgoročne perspektive in pripravljenosti vseh, da se

uresničijo nekatere strateške dolgoročne razvojne usmeritve, ne moremo voditi racionalne ekonomske politike niti racionalno razvijati naših komparativnih prednosti in dolgoročnejshe politike vključevanja v mednarodno delitev dela.

Vse te okoliščine narekujejo tudi potrebo po dopolnitvi že sprejetega dolgoročnega koncepta razvoja SR Slovenije, kar bo treba opraviti vzporedno s pripravo srednjeročnega družbenega plana, da bi temeljnim in drugim organizacijam združenega dela, samoupravnim skupnostim in občinam zagotovili tudi neobhodno dolgoročnejšo orientacijo pri oblikovanju njihovih razvojnih programov in planov.

Razdobje priprave, izdelave in sprejemanja razvojnih programov in družbenih planov na samoupravnih osnovah, ki je neposredno pred nami, bo nedvomno pomembna etapa v uresničevanju ustave v vseh sredinah in v razreševanju konkretnih družbenoekonomskih vprašanj. Pojavljali se bodo tudi mnogi problemi, ki bodo kot recidiva starega omejevali naše ambicije in hotenja. Prisotne bodo tudi objektivne omejitve. Vendar, kolikor bolj bomo te probleme razreševali v družbeni bazi, kolikor bolj bodo rešitve odražale dejanske interese delavcev in delovnih ljudi, kolikor bolj bo ustvarjalno in organizirano razmišljanje o možnostih, perspektivah in smereh razvoja postalo vsakodnevna aktivnost in življenjska potreba delavcev in delovnih ljudi, toliko bolj bomo učinkoviti pri zagotavljanju temeljnih ciljev samoupravnega in družbenega planiranja, to je pri izboljšanju življenjskih in delovnih razmer delavcev ter razvijanju socialističnih samoupravnih odnosov. Izvršni svet se bo zavzemal, da bodo v proces izdelave in v sprejemanje družbenega plana SR Slovenije za leto 1976—1980 skladno z obravnavanimi osnovami in načrti sočasno vključeni vsi samoupravni in družbeni nosilci razvoja, da bo sprejeta razvojna politika dejanski odraz ciljev in interesov delavcev in delovnih ljudi glede njihovega materialnega, socialnega in kulturnega napredka in da se bo družbeni plan glede njegovih temeljnih usmeritev, ciljev in nalog oblikoval v demokratičnem procesu samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja, med samoupravnimi in družbenimi nosilci odločitev in odgovornosti.

Predsednik Stane Markič: Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, tovariš Kropivnik!

Rudi Kropivnik: Želim zastaviti vprašanje k stališčem, ki smo jih danes dobili od Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije, in sicer v zvezi s 4. točko. Ali je mišljeno, da bo Zavod SR Slovenije za planiranje kot strokovni organ Izvršnega sveta pripravil prvo gradivo o izhodiščih in okvirnih možnostih razvoja, ki naj kot indikatorji družbenoekonomskega razvoja SR Slovenije služijo udeležencem v samoupravnem planiranju kot začetna orientacija in ali bo ta prvi material prej družbeno verificiran, da bi kot takšen služil za izdelavo prvih variant planov?

Predsednik Stane Markič: Na to vprašanje bo odgovoril tovariš Jože Novinšek.

Jože Novinšek: Zavod SR Slovenije za planiranje bo pripravil v juliju prva izhodišča, to je zelo kratek dokument, v katerem bo poskušal povzeti vsa dosedanja stališča o razvoju — iz dolgoročnega koncepta in iz raznih resolucij, ki so obravnavale posamezna področja. Iz tega bomo skušali pretehtati,

kakšne so možnosti teh razvojnih ciljev in nalog za naslednja obdobja. Nadalje bo v tem dokumentu prikazan globalni vidik, procent določene materialne možnosti, to se pravi v celo globalnih okvirih prikazani družbeni računi, materialne bilance itd.

Nadalje mislimo prikazati strukturne probleme, ki se že rešujejo oziroma se še bodo, zlasti tiste, ki pomenijo že določen prejudic za naslednje razdobje, in seveda tudi vsa razmišljanja, ki nastajajo in ki so v raznih programih in so nam za to obdobje znana. Tako bi vedeli, kateri samoupravni sporazumi in družbeni dogovori naj bi bili sprejeti v tem obdobju pripravljanja planov, da bi imeli s tega vidika pokrito realizacijo razvoja. Seveda bo imel ta dokument začetni, zelo orientacijski značaj in verjetno bo Izvršni svet odločil, ali pa republiška skupščina, da se bo obravnaval po počitnicah, ko bo v nekem smislu že malo bližje orientacija za nadaljnje priprave družbenega plana. Mislim pa, da bo glavni proces soočenja dokument, ki bo nastal na podlagi nadaljnje analize globalnih razvojnih možnosti in seveda analize planov vseh samoupravnih nosilcev, zlasti pa na podlagi programov samoupravnih interesnih skupnosti na področju gospodarstva in negospodarstva. To se pravi analiza razvojnih možnosti, na podlagi katere bomo začeli izdelavo družbenega plana. To bo bistveni dokument, kjer bomo našli argumente za razvojne odločitve. Ta pa mora biti sinteza neke globalne analize možnosti in seveda analiza programov organizacij, integriranih nosilcev itd.

Predsednik Stane Markič: Kdo želi besedo? Prosim, besedo ima tovariš Kropivnik!

Rudi Kropivnik: Tovariš predsednik! Nisem razumel, kaj bo s tem prvim gradivom, ki naj predstavlja izhodišče in okvirne možnosti. Ali bo družbeno verificirano ali ne? Ne glede na to predlagam, da bi bilo potrebno gradivo, ki naj predstavlja izhodišča in okvirne možnosti razvoja SR Slovenije, širše družbeno verificirati, in sicer iz dveh razlogov. Prvi razlog je ta, da je ena od osnovnih kvalitiet način dogovarjanja v novem sistemu planiranja. Če je to res, potem bi morali to prvo gradivo tudi družbeno verificirati.

Drugi razlog pa je popolnoma praktične narave. Nesprejemljivo bi bilo namreč, da bi šele potem, ko bi organizacije združenega dela in druge institucije že izdelale plane ob upoštevanju tega osnovnega gradiva, le-tega družbeno verificirali. Pozneje pa bi ugotovili, da ta prva osnova ne ustreza, da to ni tisto, kar si na ravni republike želimo, kajti vsak plan na ravni republike ni samo dogovor o ekonomskem, ampak tudi o družbenem razvoju. Zato menim, da bi bil zaradi tega takšen družbeni dogovor potreben. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Razumel sem tovariša Novinška, da je to v bistvu sestavni del celotnega postopka, metodologije planiranja in da bodo ta izhodišča in razvojne možnosti tudi sestavni del širših razprav ob celotnem oblikovanju stališč oziroma oblikovanju plana. Tako je to vključeno v to razpravo in v verificiranje izhodišč in razvojnih možnosti, če želimo, da bo kasnejše gradivo takšno, da bo lahko podlaga za resno diskusijo o srednjeročnem planu.

Jože Novinšek: Bistvo vsega sistema samoupravnega družbenega planiranja je, da bodo vsi razvojni programi v katerikoli fazi nastajanja prišli v zavest čim širšega kroga delovnih ljudi, da bo to razvojno razmišljanje za-

sidrano v vseh sredinah, bodisi da gre za lasten plan ali za integralni, republiški ali zvezni plan. Naš interes je, da damo vse dokumente v najširšo razpravo, seveda racionalno. Pred seboj moramo imeti še mnoge druge plane, s tem mislim sleherni plan samoupravne interesne skupnosti in druge. Tudi tak plan mora biti širše javno verificiran. Potem bo tudi republiški plan lahko jasnejši, enostavnejši in ne vseobsegajoč, velik, širok plan. Vse to pa seveda zahteva resne priprave.

Poleg tega pa bo pomembna paralelnost vseh teh priprav. V zvezi s tem moram poudariti, da pa bo v primeru, če bi nastala zaostajanja na nekaterih področjih, vse to težko uresničiti. V tem primeru bi moral na primer Zavod SR Slovenije za planiranje ali Izvršni svet improvizirati na takem področju programske cilje in osnove, da bi tako nekako prišli do celote. Zato je potrebno, kot sem že omenil, aktivirati vse nosilce v tem procesu.

Predsednik Stane Markič: Kdo želi besedo? Besedo ima tovariš Polič!

Zoran Polič: Če razumemo, da gre za povsem nov pristop k planiranju, ne glede na to, da moramo zaradi same metodologije in nekih splošnih načel uporabljati že doslej znane elemente, je treba upoštevati, da neposredno ustava narekuje, da bo moral biti ves način dela bistveno drugačen, kot je bil doslej. Če imam pred očmi, da gre tukaj predvsem za uveljavljanje ustavnih načel, potem se mi zdi, da ni potrebno izgubljati besed o načinu priprave plana. V praksi je potrebno čimprej uveljaviti ustavna načela. Sama praksa nam bo pa pokazala niz potreb, pomanjkljivosti in odprtih vprašanj, od katerih je bilo eno pravkar načeto.

Opozoriti želim na nekatere stvari, za katere mislim, da niso dovolj precizne. Kljub temu pa menim, da ta material lahko v polni meri služi za čim hitrejši začetek konkretnega planiranja. Jasno je torej, da pripravljamo plan za obdobje 1976—1980, da so po ustavi poznani vsi nosilci planiranja, temeljne organizacije združenega dela, družbenopolitične skupnosti itd., da imamo samoupravne sporazume in družbene dogovore. Vendar se mi zdi, da bi bilo treba še jasneje povedati organizacijam združenega dela, da ni potrebno, da planirajo samo za to razdobje, temveč da neodvisno od tega lahko sestavljajo kakršnekoli plane, lahko 110-letne ali 120-letne. Kot splošno perspektivo za potrebe skupnosti, »slovenske gospodarske skupnosti ali družbene skupnosti«, pa morajo iz teh svojih projekcij vendarle izdelati izsek za razdobje 1976—1980. Ta pa mora biti uskladen z njihovimi in s splošnimi družbenimi pogoji. Zato se mi zdi, da bi bilo treba močneje poudariti problem konfrontacije. Najbrž bo treba nekoliko več pozornosti posvetiti materialu, ki ga je pripravil Zavod za statistiko. Kaj naj pomeni ta konfrontacija? Najbrž so na eni strani elementi, ki jih dajejo temeljne organizacije združenega dela, na drugi strani pa obči družbeni pogoji. Verjetno je Zavod za planiranje pred zelo težko nalogo, da s svojimi strokovnimi kadri, pa tudi z ostalimi strokovnimi institucijami, to občo družbeno pogojenost napravi tako prisotno, da se temeljne organizacije združenega dela, krajevne skupnosti in drugi nosilci planiranja ne bodo pojavljali s pretiranimi zahtevami, z ne-realnimi razvojnimi programi.

To pa seveda ob tej konfrontaciji zahteva obsežno in vsakodnevno informiranje. Če ne bodo temeljne organizacije združenega dela informirane o izsledkih naših strokovnih in znanstvenih institucij, če ne bodo dovolj obveščene

o pogojih, ki nastajajo ne samo v slovenskem, temveč tudi v jugoslovanskem prostoru, bodo seveda ti njihovi plani lahko dokaj nerealni in izven časa in prostora. Pri tem govorimo, da morajo biti v planih prisotni tako interesi samih nosilcev plana kot tudi skupni interesi. Povedati moram, da mi ni povsem jasno, kaj je mišljeno na 4. strani s tem, da mora biti zagotovljeno opredeljevanje skupnih interesov in opredeljevanje specifičnih skupnih interesov. Ali ni vneseno s tem nekoliko nejasnosti? Skupni interesi so lahko splošni, specifični, kakršnikoli, skupni so in mi jih moramo opredeliti. To je tisto, o čemer sem že govoril, da bi namreč morala biti prisotna splošna družbena pogojenost, to bi najbrž moral biti nekak prikaz teh občin, skupnih interesov, ki lahko da ne bodo sprejeti, ker bodo morali doživeti to »občo aprobacijo«, ker bo moral nekdo potrditi, da so to resnično splošni družbeni interesi.

Najbrž bo najlažje izvesti, kot sem že omenil, splošno konfrontacijo tistih principov, tistih materialnih pogojenosti, ki jih bodo pripravile strokovne službe v okviru Zavoda za plan. Tako bi se po vsej verjetnosti moralo delo začeti od spodaj, pri temeljnih organizacijah združenega dela, interesnih skupnostih itd., obenem pa tudi pri Zavodu za plan in njegovih strokovnih institucijah oziroma z njim povezanih institucijah, da bi se lahko temeljne organizacije, interesne skupnosti in drugi nosilci v svojih samoupravnih sporazumih, družbenopolitične skupnosti pa v svojih družbenih dogovorih vendarle opredeljevale po svojih pogojih in po splošnih možnostih, ki so pa hkrati tudi že opredeljeni skupni interesi.

Zdi se mi, da si časovno zelo otežujemo nalogo. Čeprav je pred nami še leto in pol, kar sicer trenutno zgleda veliko, pa bomo po mojem mnenju, ko se bomo lotili konkretnih nalog, ugotovili, da smo v veliki časovni stiski. Ne smemo pozabiti, da sočasno pripravljamo tudi plan za jugoslovanski prostor, kar pomeni soočanje z mnogo širšimi elementi materialne pogojenosti in seveda z različnimi interesi v republikah in pokrajinah. Zato mislim, da bi bilo dobro uporabiti vse tiste možnosti, ki olajšujejo delo. Tako nekoliko dvomim, če ima prav Zavod za plan, ko na 10. strani pravi, da v nekaterih republikah obstajajo načrti, po katerih naj bi se gospodarstvo povezovalo v neke grupacije in sektorje itd., ki bi pripravljali srednjeročne plane. Ne vem, če je treba to takoj dokončno odkloniti. Menim, da bi bilo treba odkloniti, da bi se to povezovanje tako oblikovalo, da bi se izločilo iz celotne gospodarske strukture, kot na primer poseben zavod za plan. Vendar, če bi bil to nek pomožen element, da se gospodarske grupacije povežejo in skušajo najti tako na slovenskem kot na jugoslovanskem gospodarskem prostoru skupen jezik o določenih elementih planiranja, pa najbrž to ne bi bilo slabo. Poudariti želim, da ne bi smeli vnaprej odklanjati poti, ki lahko privede do hitrejšega spoznavanja določenih resnic, ki so za to planiranje vendarle materialen pogoj in jih z raznimi analizami, z drugimi oblikami ugotavljanja napravimo bližje tudi tistim, ki so, kot pravimo, osnovni nosilci planiranja.

Pripombo imam še glede prisotnosti političnih faktorjev. Ne vem, če je to v tem materialu dobro nakazano. Kasneje je sicer to deloma korigirano, tako v materialu Izvršnega sveta, kot tudi v nekaterih pripombah. Zdi se mi, da manjka druga stran. Če nismo povsem zadovoljni s tem, kako so politični faktorji, Socialistična zveza, Zveza komunistov, vključeni v te priprave, pa je potem treba nekaj več reči, kako naj bodo prisotni. Tu bi morali biti sploh vsi politični mehanizmi prisotni predvsem v smislu ustavnih načel, to se pravi odločni borci za to, da je osnovno planiranje v temeljnih organizacijah, v te-

meljnih interesnih skupnostih in da od tu naprej raste, da mora biti za lažjo orientacijo vseh prav gotovo prisotno vse tisto, kar lahko opredeljuje splošne pogoje, splošne okvire. Bitka za to usklajevanje je najbrž osnovna politična bitka. In če tu politični faktorji ne bodo dovolj prisotni in če ne bodo dovolj poudarjali te funkcije, ki jo imajo tako delovni ljudje kot njihovi delegati in delegacije, potem nam najbrž tudi ta plan ne bo v celoti uspel. Sprijazniti se bomo morali namreč s tem, da je to prvi poskus planiranja v novih pogojih in da zaradi tega najbrž o idealnem planu ne more biti govora. Vsekakor pa bi se morali čimprej približati temu, kar smo v ustavi začrtali. Kajti brez takega pristopa bodo najbrž ne samo zavladata v celoti neka stihijska pravila, ki niti ne bodo tržne zakonitosti, ampak bodo daleč od tega, da bi s planom usmerjali tržne zakonitosti, ali pa še drugače rečeno, z usmerjanjem povsem odpravljali stihijske pojave, kakršni so danes na področju cen, dupliranja kapacitet itd. Prav zaradi tega menim, da ni dovolj naglašena prisotnost političnih faktorjev pri teh pripravah. Zato se bomo morali še določneje dogovoriti, da predstavlja plan vendarle prvi dokument po ustavi, ki naj praktično prikaže našo pripravljenost kot tudi sposobnost, da delamo v duhu ustave in da je zato to eminentno politična naloga. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Logar!

Vladimir Logar: Zavod za statistiko je dal pripombe in predloge. Kakšno je stališče do teh pripomb in sugestij Zavoda za planiranje oziroma Izvršnega sveta?

Jože Novinšek: Do tega gradiva zavzemamo pozitivno stališče. Bistvo tega pristopa ni v tem, da gremo širše v problematiko informacijskega sistema. Vendar menimo, da je ta sistem, njegovo nadaljnje izpolnjevanje integralni del razvoja in da iz njega črpamo pomembne komponente, pomembne osnove za planiranje. Zaradi tega se strinjamo z vključitvijo te materije v celotno obravnavo. Vendar pa menim, da zaradi tega niso potrebne posebne spremembe, ker gre za materijo, ki jo moramo paralelno obravnavati. Tudi sam plan bo terjal prilagoditev informacijskega sistema zahtevam spremljanja realizacije ciljev in nalog, ki si jih bomo zastavili.

Predsednik Stane Markič: Ali še kdo želi besedo? Tovarišica Jurkovičeva!

Danica Jurkovič: Lahko bi ocenili, da se to gradivo ujema s tistimi zahtevami iz ustave in kongresnih dokumentov, ki govorijo o nosilcih planiranja, o načinih usklajevanja in ravneh usklajevanja planov in o področjih, ki ga planiranje obsega. To se pravi o vseh področjih dela in življenja. Menim, da je glede tega to gradivo celovito in da je treba le z delom začeti. Menim, da je bila obrazložitev tovariša Novinška popolnejša kot pa predloženo gradivo. Kajti bil je zelo dosleden pri uporabi terminov, ko je govoril o nosilcih planiranja in o tem, kaj planiranje je, česar pa v tem gradivu ni. Predlagam, da kdorkoli pripravlja gradivo o planiranju, naj bo dosleden pri uporabi teh terminov. Ne postavljam tega zama, kajti tudi s kongresnimi dokumenti smo se v Sloveniji zavestno izogibali terminu združeno delo. Govorili smo: delavci v združenem delu, delovni ljudje v krajevnih skupnostih itd., navajali smo

vedno nosilce, sicer postane kar naenkrat planiranje subjekt, razvojni načrti pa nekaj zagotavljajo sami po sebi. Isto velja tudi za funkcijo planiranja, saj planiramo, nismo pa nosilci funkcije. Po moji oceni je pomembno, da v vsakem dokumentu vnašamo ustavno opredeljene odnose.

Dalje, vsa področja, ki so tu omenjena, so pravzaprav tista, na katera smo navajeni po sedanjem načinu razmišljanja. Ne glede na to, da smo polagoma v konceptu razvoja uveljavili ekonomski, socialni in prostorski vidik, so ta področja in njihova povezanost premalo poudarjena in po utečeni praksi je planiranje osredotočeno samo na ekonomsko področje. Zato moramo biti vsi skupaj tudi v nadaljnjem razlaganju zelo natančni in dosledni pri uporabi ustave in kongresnih dokumentov.

Ko sem to gradivo prebrala, sem ugotovila, da nekaj manjka. Planiranje je neločljiva prvina vsakega dela, delovnega procesa. Zato moramo planirati tudi razvoj samoupravnih odnosov. Že pri prvih registracijah TOZD, pri tej prvi družbeni akciji uveljavljanja ustave, smo ugotovili nešteto pomanjkljivosti, in to predvsem pomanjkljivosti v samoupravnih sporazumih glede družbenoekonomskih odnosov. To se pravi, da moramo v plane temeljnih organizacij in skupnosti, republike in federacije vnesti jasna določila o razvijanju samoupravnih odnosov. Ne razvijamo samo proizvajalnih sil, ampak moramo planirati celovito družbeno dejavnost v razvijanju samoupravnih odnosov in da si morajo vsi družbeni dejavniki posebej prizadevati za razvoj samoupravnih socialističnih družbenoekonomskih odnosov. To je tisto, kar v tem pristopu manjka, kajti samo postopek planiranja je premalo za zagotavljanje razvoja vsebine, tj. družbenoekonomskih odnosov in proizvajalnih sil. Tovariš Novinšek je upravičeno in zelo primerno opozoril, da smo zaostali pri raziskovanju sistema planiranja in mnogih drugih stvari, da se obračamo h gradivom, ki jih že imamo, nimamo pa gradiv in analiz o položaju, prej smo rekli posamezne delovne organizacije oziroma neke delovne skupnosti, sedaj vsake TOZD, vsake krajevne skupnosti, v družbeni reprodukciji. Lahko delamo zelo dobre plane in se med seboj uspešno uskladimo. Vprašanje pa je, na kar so že prejšnji razpravljalci opozorili, kako bomo uskladili različne posamične interese in izoblikovali skupne interese, saj je to odvisno od tega, v kakšnem položaju v družbeni reprodukciji je danes posamezna organizacija združenega dela, družbena dejavnost, krajevna skupnost, občina ali tudi republika oziroma država kot celota v svetu.

Pri vsem dosedanjem analiziranju premalo računamo in upoštevamo — ker nimamo analiz — položaj v družbeni reprodukciji in v proizvodnji ter kako vpliva ekonomski sistem in konkretni ukrepi s hitrim gibanjem in spreminjanjem na družbenoekonomski položaj posamezne družbene celice. Menim, da teh analiz ne more sam narediti niti zavod niti kateri koli drug organ. Zato bi morali dati priporočilo, da ravno o teh analizah dobijo podatke delavci v temeljnih organizacijah in delovni ljudje kot nosilci planiranja. Vseeno je, če je lepo zapisano v planu, kako so interesi uskladeni, če nam pa realnost kaže nekaj povsem drugega. Prav to pa je tisto, kar je treba povedati že na začetku, ker bo sicer velik napor usklajevanja dejansko zelo malo učinkovit. Pogoji gospodarjenja in življenja so zelo različni, tudi protislovni. Zato se bo že v prvih strokovnih in političnih razmišljanjih potrebno dogovoriti, kako premostiti protislovna stališča, ki nastajajo med organizacijami združenega dela istih dejavnosti ali v vertikalni povezanosti, predvsem pa koliko je protislovnost resnična ali umišljena. Vse to je v praksi naših organizacij pri-

sotno v vsakdanji bitki za delo, cene, za produktivnost, za ekonomičnost itd. Tovrstnim analizam ustrezne osnovne kazalce moramo pospešeno pripraviti v okviru tistih, ki se pripravljajo za Jugoslavijo in jih vnesti že v naše začetne analize. Hvala lepa.

Predsednik S t a n e M a r k i č : Prosim! Tovariš Žagar ima besedo.

I v a n Ž a g a r : V ustavi in v resoluciji VII. kongresa smo napisali, da morajo delavci na zboru delovnih ljudi odločati o najpomembnejših vprašanjih. Zato na 11. strani v zadnjem odstavku ni v redu napisano, da odloča o planu temeljne organizacije združenega dela delavski svet po javni razpravi v kolektiv, ampak bi moralo biti napisano, da odločajo delovni ljudje na zboru delovnih ljudi. Prav tako ni v nadaljevanju v redu napisano, da je določeno, da plan izdelata poslovodni organ s strokovnimi službami v temeljni organizaciji združenega dela oziroma s pomočjo strokovnih služb v organizaciji združenega dela v primerih, ko v temeljnih organizacijah združenega dela še ni dosežena ustrezna organiziranost. Menim, da si ne prizadevamo, da bi bila sleherna temeljna organizacija združenega dela tako organizirana, da bi imela strokovne službe za plan ali da bi sleherna temeljna organizacija združenega dela imela ustrezne strokovne službe.

Predsednik S t a n e M a r k i č : Henrik Peternelj ima besedo!

H e n r i k P e t e r n e l j : Dopolniti želim izvajanje tovariša Poliča glede časovne utesnitve. Odbor za družbenopolitični sistem in Odbor za družbeno-ekonomske odnose sta tudi obravnavala to problematiko in sta se predvsem zavzemala za to, da je treba zaradi kratkih časovnih rokov, v katerih naj bi potekale te posamezne faze priprave in izdelave družbenega plana, resnično čimprej sprejeti stališča in sklepe za izdelavo družbenega načrta srednjeročnega družbenega plana. Vsako odlašanje s temi stališči in sklepi bi namreč povzročilo še večjo časovno stisko, ki jo je že tovariš Polič omenil, pri izvrševanju potrebnih opravil srednjeročnega plana.

Hkrati pa je bilo na teh sejah poudarjeno, da organizacija procesa družbenega planiranja ne more biti izključno domena in naloga strokovnih organov planiranja, temveč da je treba na vsak način organizirati široko dejavnost vseh subjektivnih družbenih sil, ki so organizirane v družbenopolitičnih organizacijah. Prav tako pa je treba angažirati sočasno vse strokovne in znanstvene institucije, združenja in zbornice in ne nazadnje, doseči je treba, da bodo delegati posameznih zborov prek svojih delegacij spodbujali te priprave razvoja v vseh sredinah in na vseh ravneh samoupravnega odločanja.

Predlagano je bilo tudi, da naj bi skupščina sproti spremljala izvajanje tega plana, pri čemer bi moral Izvršni svet občasno dajati poročila o poteku priprav pri izdelavi družbenega plana. Na tej seji smo obravnavali tudi minimume skupnih kazalcev, ki so nam jih nosilci načrtovanja zagotovili za izdelavo družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1976 do 1980. Na seji je bilo poudarjeno, da bi bilo boljše, če bi ta odlok vseboval maksimum skupnih kazalcev, ki jih morajo zagotoviti pri izdelavi družbenega plana Jugoslavije nosilci planiranja, predvsem zato, ker bi ta odlok o maksimalnih kazalcih zaščitil nosilca planiranja pred nepotrebnim zbiranjem dodatnih podatkov.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Vrta!

Avgust Vrta: Ker osnove pristopa in načrt izdelave družbenega plana opredeljujejo ne le proceduro priprav, pač pa tudi vsebino planiranja, mislim, da je prav, da se povsod tam, kjer se ta vsebina navaja, navedejo tudi naloge na področju ljudske obrambe. V sedanjem besedilu je namreč to navedeno le pri planiranju v krajevnih skupnostih in pri planiranju družbenega razvoja na ravni SR Slovenije, in to z enim stavkom na strani 21 in na strani 24. Mislim, da se s tema stavkoma ne bi dalo odpraviti naloge ljudske obrambe in prav je, da se te naloge dodajo tudi v besedilu pri temeljnih organizacijah združenega dela in pri občinah. Te institucije na podlagi ustavne opredelitve opravljajo zelo pomembne naloge tudi s področja ljudske obrambe. To področje pa vsebuje vsekakor ugotovljen skupen interes vseh delovnih ljudi in občanov.

Predsednik Stane Markič: Ali želi še kdo besedo? (Nihče.) Menim, da bo ta razprava lahko bogat prispevek za nadaljnje delo pri planu. Prehajamo na glasovanje o stališčih in sklepih. Najprej moramo glasovati o amandmaju Odbora za družbenoekonomske odnose in Odbora za družbenopolitični sistem. Predlagatelj s tem amandmajem soglaša, prav tako Zakonodajno-pravna komisija. Kdor je za predlagani amandma, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je amandma soglasno sprejet.

Glasujem o predlogu stališč in sklepov za pristop k izdelavi družbenega načrta SR Slovenije za leta 1976 do 1980 v celoti. Kdor je za predlog stališč in sklepov, prosim, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel stališča in sklepe za pristop k izdelavi družbenega načrta SR Slovenije za leta 1976 do 1980.

Predlagam krajši odmor.

(Seja je bila prekinjena ob 10.20 in se je nadaljevala ob 10.35.)

Predsednik Stane Markič: Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na osnutek zakona o sodiščih združenega dela.

Predlagatelj Izvršni svet predlaga, da obravnavamo osnutek zakona v smislu 294. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po skrajšanem postopku, torej v drugi fazi. Ali se zbor strinja, da zakon obravnavamo po skrajšanem postopku? Kdor je za to, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da zbor soglaša s skrajšanim postopkom.

Osnutek zakona so obravnavali Odbor za družbenopolitični sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija. Pismena poročila ste prejeli. Pričenjam z razpravo. Kdo želi besedo? Tovariš Bojan Škrk, predstavnik predlagatelja!

Bojan Škrk: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Po določbah nove ustave opravljajo sodno funkcijo poleg rednih sodišč kot organov

državne oblasti tudi samoupravna sodišča kot organi družbene skupnosti. Ne-
nehen razvoj samoupravljanja ustvarja nova razmerja, ki porajajo nove speci-
fične spore o pravicah in obveznostih, katerih reševanje mora biti organizirano
posebej pred samoupravnimi sodišči, torej zunaj klasičnih državnih sodišč.

Samoupravna sodišča ne rešujejo samo z ustavo in zakoni določenih vrst
sporov iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih razmerij, temveč tudi
spore, nastale iz medsebojnih razmerij, ki jih delovni ljudje samostojno urejujejo
in njihovo reševanje zaupajo tem sodiščem, ter spore, izvirajoče iz pravic,
s katerimi prosto razpolagajo, če zakon ne določa, da jih rešujejo redna sodišča.

Ustava pozna več vrst samoupravnih sodišč. To so sodišča združenega dela,
arbitraže, razsodišča, poravalni sveti in druga samoupravna sodišča. Samo-
upravna sodišča se ustanavljajo s samoupravnim aktom ali s sporazumom strank
v skladu z zakonom. Sodišča združenega dela pa se po ustavnih določbah
ustanavljajo z zakonom. Glede na navedeno bo morala republika sprejeti zakon,
ki bo vseboval načela o organizaciji, pristojnosti in delovanju vseh samo-
upravnih sodišč ter opredelil specifičnosti posameznih vrst teh sodišč. V po-
sebnem položaju pa so sodišča združenega dela, o katerih zvezni zakon določa
načela ustavnosti, pristojnosti in sestavi ter v celoti ureja postopek pred temi
sodišči, republika pa na podlagi teh načel podrobneje ureja ustanovitev, pristoj-
nost, sestavo ter organizacijo sodišč združenega dela.

Organiziranost združenega dela na samoupravni podlagi in uresničevanje
drugih temeljnih načel in določb o samoupravljanju terjata, da sodišča združe-
nega dela kot specifični organi sojenja o sporih iz samoupravnih razmerij
zaživijo čimprej. To je potrebno tudi zato, ker se z razvojem samoupravljanja
omejuje področje državne normative, krepi in širi pa se samoupravno urejanje
razmerij v združenem delu s samoupravnimi pravili, ki jih samostojno spreje-
majo združeni delavci v organizacijah združenega dela in drugih organizacijah
oziroma skupnostih. Prav zato je zvezna skupščina med prvimi zakoni, izdanimi
na podlagi nove ustave, sprejela prav zakon o sodiščih združenega dela; zato je
tudi v republiškem programu zakonodajne dejavnosti predloženi zakon obrav-
navan kot prioriteten.

Ob ustreznem angažiranju vseh odgovornih družbenih dejavnikov bo mo-
goče izvesti vse potrebne priprave, da bodo splošna sodišča združenega dela
lahko začela delati 1. januarja 1975.

Posebej bi se želel zadržati pri nekaterih izhodiščnih vprašanjih, katerim
so tudi skupščinska telesa posvetila največ pozornosti, stališča pa se deloma
razlikujejo. V pogledu organizacije oziroma mreže splošnih sodišč združenega
dela se stališča večine skupščinskih teles bistveno ne razlikujejo od osnovnega
predloga v 16. členu osnutka zakona. Močno je namreč prisotna težnja, naj se
ta sodišča čimbolj približajo samoupravno organizirani bazi. Tej težnji pa ne
ustreza rešitev, ki sta jo predlagala odbora za finance Zbora združenega dela
in Zbora občin, po kateri bi bila v Sloveniji le 4 splošna sodišča združenega dela
s sedežem v Celju, Kopru, Ljubljani in Mariboru. Menimo namreč, da pri opre-
delitvi števila teh sodišč ne kaže upoštevati le dosedanjšega števila sporov ter
nove kadrovske in finančne zahteve. V obrazložitvi zakona je izrecno poudar-
jeno, da številnih sporov v organizacijah združenega dela doslej niso reševala
niti redna niti ustavna sodišča, ker so se mnoga nesoglasja odpravljala s poli-
tično intervencijo družbenopolitičnih organizacij. Upoštevati je nadalje treba,
da bodo v skladu z novo ustavo ustanovljena družbena pravobranilstva samo-
upravljanja ter da bodo družbeni pravobranilci samoupravljanja sprožali po-

stopke tudi pred sodišče združenega dela zaradi uresničevanja družbenega varstva samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine.

Zato se zavzemamo za rešitev, ki novih sodišč združenega dela takoj v začetku ne bi preveč obremenila in s tem ovirala njihove učinkovitosti. Izkušnje pa bodo pokazale, ali je teh sodišč dovolj. Prepričan sem, da bomo spričo širokih pristojnosti sodišč združenega dela in z vse širšim reševanjem družbenih odnosov na samoupravni podlagi razmeroma kmalu z zakonom povečali število splošnih sodišč združenega dela.

Strinjam se s pripombo, izraženo v odboru Družbenopolitičnega zbora, naj se v območja predvidenih osmih splošnih sodišč združenega dela vključujejo celotna območja enega ali dveh medobčinskih svetov skupščin, da bi samoupravno že organizirana baza — to je družbeni in družbenopolitični mehanizmi — lažje in uspešneje sodelovali pri utrjevanju samoupravnega sodstva.

Menimo, da predvideni organizaciji sodišč in njihovi povezavi z občinami ustreza le rešitev, po kateri splošna sodišča združenega dela financirajo občine, višje sodišče združenega dela pa republika.

Kar zadeva posebna sodišča združenega dela, zakon predvideva njihovo ustanovitev v okviru samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti. Ta sodišča ustanovijo in financirajo te skupnosti kot ustanoviteljice. Posebno sodišče lahko ustanovijo samoupravne interesne skupnosti iste družbene dejavnosti ali samoupravne interesne skupnosti podobnih družbenih dejavnosti. V skladu s posebnim zakonom pa bi lahko ustanovile posebno sodišče združenega dela tudi samoupravne interesne skupnosti v drugih dejavnostih (na primer elektrogospodarstvo, komunalne dejavnosti, stanovanjsko gospodarstvo in podobno). Začetek delovanja posebnih sodišč združenega dela je odvisen od odločitev samoupravnih interesnih skupnosti in predhodnih sprememb zakonov, ki urejajo posamezna področja družbenih dejavnosti.

Glede pristojnosti sodišč združenega dela je republiški zakon povzel ustrezne določbe zveznega zakona in dodal nekaj novih. Obstajajo deljena mnenja o tem, ali je prav v celoti povzeti zvezne določbe v republiškem zakonu. Menimo, da je zvezni zakon glede tega preveč podroben in da ni ostal le pri načelih. Kljub temu pa mora, po mnenju predlagatelja, republiški zakon zajeti celotno materijo, seveda v skladu z načeli zveznega zakona.

V ospredje pa stopa vprašanje, ali je mogoče s tem zakonom že dovolj precizirati tudi druge, z zakonom določene spore iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov, kar navaja 18. člen zveznega zakona. Na pobudo Republiškega sveta Zveze sindikatov so posebej precizirani spori, navedeni v 11. členu v točkah 11, 12, 13, 14 in 16. Ni pa mogoče zaenkrat predvideti nove spore iz družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosov. Te spore bodo v skladu z ustavo opredelili posebni zakoni, za njihovo reševanje pa bodo vsekakor pristojna ta sodišča.

Kar zadeva sestavo sodišč združenega dela, moramo ugotoviti, da je besedilo osnutka nekoliko nejasno. Uporabljeni pojem »sodniki« je sicer povzet iz zveznega zakona, ustvarja pa nejasnosti, ki jih v celoti ne morejo odpraviti tudi določbe o pogojih za predsednika sodišča oziroma njegovega namestnika, predsednika senata oziroma druge sodnike. Osnovna zamisel osnutka zakona je, da sta pri vsakem splošnem sodišču združenega dela vsaj dva poklicna sodnika s pravno fakulteto in pravosodnim izpitom, in to predsednik sodišča in njegov namestnik. Ta dva sta tudi predsednika senatov. V teh senatih (tričlanskih ali petčlanskih) pa sodelujejo tudi delovni ljudje kot sodniki. Zanje niso pred-

pisani pogoji strokovne izobrazbe. V primeru, da sodišče združenega dela ne bi zmoglo vsega dela v dveh senatih, bi bil za tretjega poklicnega sodnika, to je predsednika senata, lahko izvoljen tudi diplomirani pravnik, za katerega pa ni nujno, da ima opravljen pravosodni izpit.

Končno naj omenim, da po osnutku zakona odstopijo ustavno sodišče in redna sodišča vse nedokončane zadeve, ki niso pravomočne in ki spadajo v pristojnost sodišč združenega dela, tem sodiščem, ko začnejo poslovati. Tako rešitev je narekovala skrb, da bi sodišča združenega dela takoj po začetku poslovanja dejansko tudi začela reševati zadeve. Stališče, izraženo v skupščinskih telesih, da naj bi doslej pristojna sodišča dokončno rešila vse nerešene zadeve in da naj bi na novo ustanovljena sodišča združenega dela dobila v reševanje samo nove zadeve, je utemeljeno s tem, da naj ne bi obremenjevali novih sodišč s spori, ki se vlečejo že dalj časa. Obstaja pa tudi bojazen, da pristojna sodišča morda prav zaradi predvidene spremembe pristojnosti teh zadev ne bi dovolj hitro reševala.

Predsednik Stane Markič: Kdo želi besedo? Prosim, tovarišica Stroblova!

Dr. Majda Strobl: Odbor za družbenopolitični sistem našega zbora je imel k osnutku zakona nekaj pripomb. Glede organizacije teh sodišč sicer nimam nobenih pripomb, ker je predstavnik predlagatelja sam povedal, da je edino primerno, da se organizacija nasloni na samoupravno strukturo v republiki in da sklicevanje na to, da so okrožna sodišča drugače organizirana, kaže na to, da je treba tudi organizacijo okrožnih sodišč prilagoditi novi samoupravni organizaciji v republiki, konkretno medobčinskim regijam.

Drugo vprašanje, ki ga je predstavnik predlagatelja sedaj omenil, sta struktura in način dela sodišč. Priznati moram, da v Odboru nismo tako razumeli te strukture. V 23. členu namreč piše, da morata biti predsednik in namestnik diplomirana pravnik z izkušnjami, ne pa s pravosodnim izpitom. Poleg tega je predvideno v naslednjem členu, da lahko sodelujejo tudi sodniki rednih sodišč. To nam je dalo misliti, da bi se utegnilo zgoditi, da bi sodili v senatu kar naenkrat trije pravniki, kar pa prav gotovo ni potrebno, saj niti sodišča splošne pristojnosti nimajo take situacije. Mislim, da bi bilo dobro, če bi predlagatelj preciziral, kaj pravzaprav sprejema oziroma ali morda ne gre samo za slabo stilizacijo.

Kar zadeva vprašanje prehodnih določb, glede zadev, ki so v teku, je bil naš odbor istega mnenja kot Zakonodajno-pravna komisija, namreč da naj bi jih končala sodišča sedanje pristojnosti, in sicer prav zato, da bi le-ta pohitela z delom. V nasprotnem primeru, če bi bilo tako, kot je v osnutku predvideno, bi se zaradi zavlačevanja vsa nerešena vprašanja odstopila novim sodiščem, ki pa prav gotovo v začetku še ne bodo toliko usposobljena, da bi lahko hitro delala. Zato predlagamo, da tudi o tem predlagatelj razmisli.

Predsednik Stane Markič: Hvala lepa. Še kdo želi besedo? Prosim, tovariš Polič!

Zoran Polič: Strinjam se z mnenjem Zakonodajno-pravne komisije glede 11. člena, da ni potrebno ponavljati v tem zakonu določb, ki jih že vsebuje zvezni zakon. Dejansko gre samo za štiri dodatne pristojnosti, ki so izvirne,

vse ostalo pa je prepisano iz zveznega zakona. Najbrž bi bilo prav intervenirati, ko se bo v nadaljnjem postopku zvezni zakon spreminjal, da se takrat iz zveznega zakona ti detajli izločijo in vnesejo v republiške zakone.

Pripombo imam k 16. členu. Tu je predlagana tudi varianta. Razprave so o tem, ali naj bi bilo več ali pa manj sodišč. Postavljam vprašanje, zakaj se to sploh določa v zakonu. Ustava določa, da se lahko z zakonom organizirajo sodišča. Z zakonom se določajo samo organizacija, sestava in delo teh sodišč, kar pa ne pomeni določati konkretna sodišča. Zakaj ne bi prepustili občinam, da se sporazumejo, kje žele formirati splošna sodišča, ki pa morajo delovati po zakonu, tako kot je tudi določeno. Mislim, da bi se s tem izognili razpravi o tem, ali je prav, če republika določi prav vsa sodišča, recimo za več ali za manj občin. Mislim sicer, da je precej težav zaradi tega, ker trenutno sprejemamo samo zakon o sodiščih združenega dela. Če bi sprejemali celotno kompozicijo posebnih sodišč, bi bila stvar nekoliko enostavnejša oziroma lažje bi se odločali in našli tudi rešitve.

Glede nejasnosti, ki je nastala zaradi pravnikov oziroma laikov, se mi zdi, da bi bilo prav, dajem samo sugestijo, v 20. člen, kjer govorimo o številu sodnikov, vnesti določbo, s katero bi prepustili skupščinam družbenopolitičnih skupnosti odločitev, kakšno strukturo želijo. Moti me, da vnašamo v zakon pojem splošni samoupravni akt. Že ustava govori o tem, da se s samoupravnim aktom določajo razne stvari. Zakaj ne bi ostali pri tej terminologiji, kajti jasno je, da je po svojem značaju to splošni akt. Zakaj je treba to posebej poudarjati, in to v vrsti določb, da so to splošni samoupravni akti, in to tudi tam, kjer gre za čisto konkretno mero.

V zvezi s 5. členom se pridružujem mnenju enega izmed teles skupščine, da je drugi odstavek brez potrebe in da zadostuje, če rečemo »in opravljajo sodniško dolžnost sodniki« ter nadaljujemo s tretjim odstavkom: »ki jih volijo in razrešujejo ustrezne skupščine družbenopolitičnih skupnosti na način, ki ga določa ta zakon«.

V 9. členu je potrebno tudi v drugem odstavku govoriti v množini in uporabiti isto terminologijo, to se pravi »način zagotovitve sredstev za delo posebnih sodišč se določi s splošnim samoupravnim aktom o ustanovitvi teh sodišč«, ker je jasno, da gre za možnost večjega števila teh sodišč.

Nekoliko nejasen je 13. člen, ki določa, da odloča višje sodišče na prvi in zadnji stopnji v sporih itd. Najbrž bi bilo treba reči, če višje sodišče združenega dela odloča na prvi stopnji, da je ta odločba dokončna, ker nastane sicer vprašanje, ali večkrat odloča o isti stvari vrhovno sodišče oziroma to višje sodišče.

V 17. členu, predlagam, naj se vendarle razmisli, kaj so to iste družbene dejavnosti, podobne dejavnosti in druge dejavnosti. Najbrž ni povsem posrečena terminologija za diferenciacijo med družbenimi dejavnostmi. Tu bi bilo primerno dopustiti več svobode dejavnostim, ki se želijo združevati, zato naj ne bi določali, da morajo biti iste ali pa podobne. Več dejavnosti lahko formira skupno posebno sodišče ali pa več takih sodišč.

Ne vztrajam, da morajo biti upoštewane moje pripombe, če pa se s tem olajša delo pri nadaljnjem razmišljanju, predlagam, da se tudi njim posveti pozornost. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Tovarišica Stroblova!

Dr. Majda Strobl: Na nekatere zadeve, o katerih je govoril tovariš Polič, gledam nekoliko drugače in naj mi tega ne zameri.

Najprej glede ponavljanja pristojnosti v republiškem zakonu. Tako naš odbor kot tudi Zakonodajno-pravna komisija že dalj časa zavzemata stališče, da se v republiških zakonih ne prepisujejo določbe iz zveznega zakona, razen kadar je to zaradi smiselne povezave neobhodno potrebno. Vendar nas je predstavnik predlagatelja opozoril in njegovo razlago smo sprejeli, da je stvar pristojnosti stvar republiškega zakona. In če je zvezni zakon določil te pristojnosti, jih moramo interpretirati kot načela, hkrati pa jih zapisati kot določbe v republiški zakon, ker smo zato pristojni. Utemeljena pa je seveda pripomba, da bi se moral zvezni zakonodajalec bolj držati meja, kot so načela in kaj so konkretne določbe. Zato se je naš odbor strinjal s tem, da ostanejo pristojnosti navedene tudi v republiškem zakonu.

Drugo, kar zadeva število sodišč, menim, da je prav, da moramo v republiki določiti organizacijo teh sodišč, da z zakonom določimo, katera so ta sodišča. Vprašanje je samo, po kakšnem kriteriju in koliko jih bo. V zvezi s tem smo razpravljali zato, ker želimo, da se tudi ti organi prilagodijo samoupravni organizaciji republike, konkretno regijam. Moje mnenje je, da je treba določiti število sodišč in sedežev sodišč v zakonu.

Kar se tiče števila pravnikov, mislim, kajti tako smo razumeli osnutek, da je razmišljanje tovariša Poliča mogoče, a ne nujno pravilno. Predstavnik predlagatelja je namreč pojasnil, da do take situacije ne more priti, ker se pritegujejo sodniki rednih sodišč kot predsedniki senatov, kadar bi bila potreba, da sodelujejo. S tem pojasnilom je pravzaprav zadoščeno naši pripombi, seveda pa je treba to v zakonu jasno zapisati.

Naš odbor je imel še pripombo k 23. členu, namreč glede sojenja v senatu in števila sodnikov. Predlagamo, da naj ne bo senat vedno tričlanski, ampak da je lahko tudi pet ali pa celo veččlanski. V zakonu pa naj se določijo zadeve, kjer bo potreben tak senat. Pred očmi smo imeli zlasti zadeve, o katerih je sedaj odločalo ustavno sodišče, se pravi 9 sodnikov, in so bile najbrž pravno in tudi sicer komplicirane. No, v podrobnosti se nismo spuščali, ampak tako možnost, mislim, bi bilo prav predvideti v zakonu.

Predsednik Stane Markič: Kdo želi razpravljati? Besedo ima tovariš Polič.

Zoran Polič: Sprejemam, kar je navedla tovarišica Stroblova, samo ena stvar me pa moti, in sicer odgovor, ki ga je dala glede sodnikov. Motilo me je že samo besedilo v osnutku in imam občutek, da vendarle preveč ne zaupamo tem sodiščem. Zato, ker naj bi sodniki rednih sodišč pri tem sodelovali. Zame je to osnova nezaupanja. Bojim se, da bodo ta sodišča nekje ob strani reševala neke drobne stvari, čeprav smo zapisali, da je po vsebini njihovo delo tako pomembno, da bi ga morali brezpogojno opravljati stalni sodniki, ki ne morejo praktično opravljati nobenega drugega dela, sodelovali pa bi tudi občasni sodniki. To, da bi sodniki rednih sodišč pomagali, če bi bilo treba, ni v redu, ker se s tem postavlja še tretji senat. To se pravi, da iščemo za ta sodišča nek izhod za silo, kar bi bila zopet le redna sodišča. Menim, da postajajo ta samoupravna sodišča ali pa če jih drugače imenujem, posebna sodišča primarna oblika urejevanja medsebojnih odnosov, s čimer se bomo morali sprijazniti in zato bomo najbrž morali v tem smislu kmalu spremeniti nekatere določbe v tem zakonu. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Škrk ima besedo!

Bojan Škrk: Pripombe, da nameravamo v čimvečji meri vključiti v delo samoupravnih sodišč sodnike rednih sodišč, niso utemeljene. Naše stališče je: Posamezni spori iz delovnih razmerij in pa spori, ki so jih doslej reševala celo ustavna sodišča o združitvi oziroma razdružitvi organizacij združenega dela itd., niso tako enostavni, da bi takemu senatu lahko predsedoval predsednik — pravnik brez pravosodnega izpita. Zato smo predvideli, da bi morala biti predsednik sodišča in njegov namestnik pravnik s pravosodnim izpitom. Če bi bil pripad zadev na sodišču tolikšen, da bi bilo potrebno imeti celo tri senate, potem mislimo, da bi moral biti tudi predsednik tretjega senata diplomirani pravnik. Zanj ne zahtevamo, da ima pravosodni izpit. Dalje se postavlja vprašanje, zakaj se dopušča, da so občani kot sodniki lahko tudi sodniki rednih sodišč? Hoteli smo v zakonu to dopustiti, saj bodo po vsej verjetnosti včasih nekatere zadeve takega značaja, da bo predsednik senata pritegnil k sojenju v senatu tudi sodnika rednega ali gospodarskega sodišča. In samo zato, da je dana ta možnost, navajamo to v zakonu. Nikakor ni naš namen in tudi ne bomo smeli dopustiti, da bi se v teh sodiščih uveljavila praksa, da bi redno pritegovali v senate sodnike rednih sodišč.

Glede določitve mreže teh sodišč stojimo na stališču, da je potrebno določiti sedež in območje sodišč s tem zakonom. Če bo potrebno kasneje mrežo teh sodišč spreminjati, predvsem, po mojem mnenju, širiti, bo treba spremeniti zakon. Ostale pripombe, ki jih je navedel tovariš Polič, bomo skušali upoštevati pri izdelavi predloga zakona.

Predsednik Stane Markič: Besedo ima tovariš Golob!

Ludvik Golob: Zboru želim povedati, da je Odbor za družbenopolitični sistem razpravljal o 16. členu. Odbor je najprej predlagal, naj bi sprejeli varianto k temu členu. Menili smo, da bi morali sodišča čimbolj približati organizacijam združenega dela. Po daljši razpravi, glede na kadrovske probleme, ki so v naši republiki, in ker je vprašljiv obseg zadev, ki bodo prišle pred ta sodišča, se je potem odbor strinjal z rešitvijo, predlagano v osnovnem besedilu. Vendar je bilo sproženo tudi vprašanje, ali je res obveznost po ustavi, da se mreža sodišč predpiše z zakonom. Danes je predstavnik predlagatelja govoril o potrebi, da je to vsebovano v zakonu. Zdi se mi boljša pot, da se občine v regijah med seboj dogovorijo o ustanovitvi teh sodišč, ker jih bodo tudi financirale. Tako bi ustrezneje kadrovske, organizacijske, materialno in finančno hkrati razrešili ta vprašanja.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo besedo? (Nihče.) Tudi sam želim povedati nekaj misli. S problemom ponavljanja materije zveznih zakonov v republiških se bomo še večkrat srečevali. Pri tem imamo že neke vrste prakso. V zvezi s tem menim, da bi morali povsod, kjer gre za originalne pristojnosti republike, v celoti vse opredeliti, ne glede na to, kaj določajo zvezni zakoni. Moram reči, da smo se po tem principu v bistvu ravnali tudi pri sestavi ustav. Ker je to originarna pravica in je vse tisto, kar potem zvezni zakon določa, v bistvu dogovor med republikami in pokrajinami oziroma so to prenesene pravice na federacijo, so tako opredeljene, kot je dogovorjeno v fede-

raciji. Verjetno bo potrebno uveljaviti nek princip, po katerem se bomo ravnali, da bi zakone obravnavali dosledno.

Pridružujem se mnenju tovarišev Poliča in Goloba, namreč da naj bi predlagatelj razmislil, ali je potrebno z zakonom ustanavljati konkretno sodišče združenega dela za konkretno področje ali naj bi v zakonu pravzaprav uveljavili tako določbo, ki bi obvezovala, da se taka sodišča ustanovijo povsod in lahko pokrijejo celoten teritorij za vse občine, da pa se občine med seboj dogovorijo, kje bodo ustanovile ta sodišča. Ne bi smeli pustiti, da bi se ta sodišča preveč odtujila združenemu delu, bazi, ampak bi jih morali približati bazi, kajti točna je ugotovitev, da bodo postala slej ko prej primarna sodišča. 281. člen naše ustave določa, da zakon ureja ustanovitev, pristojnosti in sestavo sodišč združenega dela. Izhajajoč iz te določbe lahko sklepamo, da gre za ustanavljanje sodišč nasploh, ne pa za določitev konkretnih sodišč. Zato naj predlagatelj te zadeve še prouči, kajti ne želimo podpirati tendenc, naj bi bilo v republiki čimmanj teh sodišč, zaradi kakršnih koli kadrovskih ali finančnih razlogov. Pred očmi moramo imeti osnovno funkcijo teh sodišč, to je razvijanje samoupravnih odnosov v združenem delu.

Če nihče ne želi razpravljati, predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. osnutek zakona o sodiščih združenega dela se sprejme,

2. predlog zakona pripravi Izvršni svet in pri tem upošteva pripombe in predloge, ki so dani v poročilih skupščinskih teles in pripombe, ki so bile dane v današnji razpravi. Kdor je za ta sklep, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o izdaji zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja.

Predlagatelj je Izvršni svet. Predlog za izdajo zakona so obravnavali Odbor za družbenopolitični sistem, Komisija za pravosodje in Zakonodajno-pravna komisija. Pismena poročila ste prejeli. Začenjam razpravo.

Želi kdo besedo? Tovariš Bojan Škrk!

Bojan Škrk: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Vse širše uveljavljanje samoupravljanja v naši družbi, ki ga zasleduje naša nova ustavna ureditev, terja tudi ustrezne družbene mehanizme, ki bodo v polni meri poskrbeli, da se bodo načela in določbe ustave v celoti uresničile. Zato se z ustavo zagotavlja posebno družbeno varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine. To varstvo uresničujejo skupščine družbenopolitičnih skupnosti in njim odgovorni organi, sodišča, ustavna sodišča, javni tožilec in družbeni pravobranilec samoupravljanja.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja je samostojen organ družbene skupnosti, ki je po ustavi pooblaščen, da za uresničevanje varstva samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine nastopa z ukrepi in pravnimi sredstvi ter izvršuje druge z zakonom določene pravice in dolžnosti.

Načela o položaju, pravicah in dolžnostih družbenega pravobranilca samoupravljanja določi federacija v skladu z 281. členom ustave SFRJ. Zvezna skupščina je že sprejela predlog za izdajo zakona. V skladu s tem zakonom pa je pripravljen tudi predlog za izdajo republiškega zakona in prvi delovni osnutek tega zakona.

Predvsem bi želel poudariti, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja družbeni organ in ne pravosodni oziroma državni organ. Z ukrepi in pravnimi sredstvi bo lahko nastopil tudi proti družbenopolitični skupnosti, če bo le-ta oziroma njen organ kršil samoupravne pravice delovnih ljudi oziroma oškodoval družbeno lastnino.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja tudi ni organ, ki sprejema odločitve, s katerimi se neposredno varujejo samoupravni in družbenolastninski odnosi, pač pa svojo funkcijo uresničuje s preventivnim delovanjem in z uporabo pravnih sredstev pri pristojnih organih.

Družbenopolitična oziroma preventivna vloga družbenega pravobranilca samoupravljanja se kaže predvsem v tem, da spremlja stanje, probleme in pojave pri uresničevanju samoupravljanja delovnih ljudi in pri varstvu družbene lastnine ter obvešča o tem skupščino družbenopolitične skupnosti; da daje mnenja in predloge za vzpostavitev samoupravnih odnosov v skladu z ustavnimi in zakonskimi določbami; da daje pobudo za izdajo dopolnitev in sprememb zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov, ki se nanašajo na varstvo samoupravljanja in družbene lastnine; da opozarja organe upravljanja v organizacijah združenega dela in v samoupravnih interesnih skupnostih na kršitve samoupravnih pravic in na škodo, povzročeno družbeni lastnini itd.

Pomembna ustavna pooblastila družbenega pravobranilca samoupravljanja so tudi v tem, da sproža postopke pred skupščino družbenopolitične skupnosti, ustavnim sodiščem, rednimi in samoupravnimi sodišči, zlasti pred sodišči združenega dela ter pred državnimi in samoupravnimi organi. Ker je ta materija v zakonu podrobno obdelana, se pri tem ne bom dlje zadrževal.

Zakon izhaja s stališča, da republiški in občinski pravobranilci samoupravljanja v okviru pravic in dolžnosti republike oziroma občine samostojno opravljajo svojo dolžnost in da med njimi ni hierarhičnega odnosa. Med seboj sodelujejo o vprašanih, ki so skupnega pomena za izvajanje njihovih nalog.

Za družbenega pravobranilca samoupravljanja z zakonom niso določeni pogoji glede formalne izobrazbe. Družbeni pravobranilec samoupravljanja mora biti predvsem razgledan družbeni delavec, visokih moralno-političnih kvalitet, ki dobro pozna probleme družbenoekonomskih odnosov in samoupravljanja.

V skladu z načeli zveznega zakona bo republiški zakon opredelil pristojnosti družbenih pravobranilcev samoupravljanja, zlasti pa bo taksativno naštel pristojnosti družbenega pravobranilca samoupravljanja SR Slovenije in s tem postavil še jasnejše razmejitve med pristojnostmi republiškega in občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja.

Občinska družbena pravobranilstva samoupravljanja ne bodo ustanovljena z zakonom. Ni namreč stvar zakona, da določi mrežo in sedeže občinskih družbenih pravobranilcev samoupravljanja. Zato bo lahko vsaka občina ali pa več občin skupaj ustanovilo občinsko družbeno pravobranilstvo. Spričo funkcij družbenih pravobranilcev samoupravljanja in zainteresiranosti družbe za njihovo učinkovito delovanje, bo vsekakor ustanovljeno večje število takih občinskih organov, saj morajo biti le-ti kar najbolj povezani s samoupravno bazo.

Na koncu mi dovolite, tovarišice in tovariši delegati, še nekaj besed o razmejitvi pristojnosti med družbenim pravobranilcem samoupravljanja in sedanjim javnim pravobranilstvom. Po sedanji zakonodaji so javna pravobranilstva organi družbenopolitičnih skupnosti, ki nudijo pravno pomoč in zastopajo te skupnosti in druge družbenopravne osebe pred sodišči in drugimi organi

na podlagi posebnih zakonov, pa tudi varujejo premoženjske pravice in interese družbene skupnosti. Glede na ustavne funkcije družbenega pravobranilca samoupravljanja bo treba funkcijo javnega pravobranilstva omejiti na zastopanje družbenopolitičnih skupnosti in drugih družbenopravnih oseb, pri tem pa bi se zakonito zastopanje in dajanje pravne pomoči lahko razširilo še na samoupravne interesne skupnosti in na druge družbene subjekte. Že z zakonom o družbenem pravobranilcu samoupravljanja pa bo določeno, da družbeni pravobranilec lahko pooblasti javno pravobranilstvo, da o določenih zadevah vlaga tožbe, predloge in z zakonom predvidena pravna sredstva ter ga zastopa v postopku pred rednimi sodišči. Menimo, da teh organov ni mogoče združiti, saj so družbeni pravobranilci samoupravljanja družbeni organi, javna pravobranilstva pa državni organi, vsak s točno določenimi pristojnostmi. Vsekakor pa bo treba revidirati vse zakone, ki sedaj drugače opredeljujejo funkcijo javnega pravobranilstva.

Predsednik Stane Markič: Kdo želi besedo? Prosim, tovariš Polič!

Zoran Polič: Želim dati skromen prispevek k razpravi. Strinjam se s tovarišem Škrkom, ki je pravkar pojasnil razliko med družbenim pravobranilcem samoupravljanja in javnim pravobranilcem. Vendar se mi zdi, da tudi ta razlika ne govori v prid temu, da bi bil družbeni pravobranilec samoupravljanja lahko kdor koli. Govorim o 34. členu, ki pravi, da mora biti to samo človek, ki dobro pozna probleme družbenoekonomskih odnosov in samoupravljanja. Če bo samo to, se mi zdi, da bo več ali manj pod vplivom svojih sodelavcev. Ta družbena dejavnost je vendarle pravno področje. Predlagam, da bi vendarle razmislili o tem, da bi dodali določbo, da mora tudi družbeni pravobranilec samoupravljanja biti pravnik.

Ne mislim, da mora imeti pravniško prakso, biti pa mora vendarle pravnik, ker je to, kot pravim, pravno področje. Družbeni pravobranilec samoupravljanja se bo srečeval s pravnimi problemi. Če želimo, da bo to človek, ki bo samostojno vodil to področje in ne bo pod vplivom svojih sodelavcev, ki so lahko pravniki, je prav gotovo treba o tem razmisliti. Prav tako opozarjam na 47. člen. Veljalo bi razmisliti, ali lahko to, povsem novo institucijo na tak način vključimo v proces dela, da mu takoj predamo vse tisto, kar z njegovega področja pripada temu organu. Najbrž bi bilo prav, da dosedanji organi tisto, kar so pričeli, dokončajo, ta organ pa prične povsem na novo.

Imam pa še dve lepotni pripombi:

V prvem členu je rečeno, da družbeni pravobranilec samoupravljanja ukrepa, vlaga pravna sredstva in izvršuje druge pravice. Za mene je ukrepanje tudi vlaganje pravnih sredstev, to pa pomeni, da je zakon nedoločen. Ali ne bi bilo bolje, če bi bilo v 1. členu rečeno, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja samostojen organ družbene skupnosti, ki ukrepa ali pa deluje na način, določen z zakonom in s tem uresničuje družbeno varstvo samoupravnih pravic delovnih ljudi?

S tem smo dejansko rekli vse. Zakon bo določal njegovo pristojnost, pa najsi bo to vlaganje pravnih sredstev ali pa izvrševanje drugih pravic iz njegove pristojnosti. V 5. členu bi dejal: Družbeni pravobranilec samoupravljanja obvešča javnost o stanju varstva samoupravnih pravic delovnih ljudi in družbene lastnine, lahko pa tudi o svojih ukrepih in intervencijah itd. Ni treba

govoriti o posameznih vrstah ukrepov, ampak da lahko obvešča o svojih ukrepih in intervencijah.

Mislím, da se vsebina s tem ne spreminja in da gre za redakcijsko izboljšavo besedila. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Hvala. Želi še kdo besedo? Tovariš Geza Bačič!

Geza Bačič: Na seji Odbora za družbenopolitični sistem smo se strinjali z razlogi predlagatelja za izdajo zakona in pri tem posebej poudarili, da gre dejansko za realizacijo določil ustave, ki uvaja družbenega pravobranilca samoupravljanja kot novo institucijo ter določa njegove pristojnosti in funkcijo. V razpravi pa je bilo izraženih nekaj mnenj in pripomb. Predvsem je bila izražena zahteva, da bi predlagatelj moral čimprej dati v javno razpravo tudi osnutek oziroma dopolnitev zakona o javnem pravobranilcu. Saj ne bi kazalo obremenjevati družbenega pravobranilca samoupravljanja z zadevami, ki sicer sodijo v pristojnost javnega pravobranilca, ki ga bomo za nekatere zadeve gotovo še rabili, predvsem za zastopanje družbenopolitične skupnosti. S tem bi se lahko tudi mnogo enostavneje izognili morebitni dvotirnosti in sporom glede pristojnosti obeh pravobranilcev. V razpravi na seji Odbora smo dali tudi nekatere konkretne pripombe, od katerih sta bistveni predvsem dve:

Prva, ki je navedena k poročilu, je glede določb o sodelovanju državnih organov z družbenim pravobranilcem samoupravljanja. Te določbe bi bilo treba precizirati in poglobiti v tem smislu, da je vsak državni organ, pri čemer mislimo npr. organe delavske kontrole temeljnih organizacij, službo družbenega knjigovodstva in druge, ki pri svojem delu odkrije nepravilnosti in nezakonitosti, predvsem kršitve samoupravnih pravic delavcev in povzročanje škode družbeni lastnini, obvezno dolžan to prijaviti družbenemu pravobranilcu samoupravljanja. Prav tako smo menili, da bi v 34. členu kazalo pri izdelavi osnutka zakona jasneje in podrobneje opredeliti še dodatne pogoje za kandidata za družbenega pravobranilca samoupravljanja, pa nismo mislili, da mora biti ta kandidat vselej pravnik.

Rekli pa smo, podobno kot je razpravljal tovariš Polič, da je na vsak način potrebno to opredeliti jasneje, saj gre za novo in zelo pomembno družbeno funkcijo. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Tovarišica Stroblova!

Dr. Majda Strobl: Čeprav gre šele za predlog za izdajo zakona in je osnutek zakona priložen bolj za informacijo, vidim, da prav vprašanje razmejitve pristojnosti družbenega pravobranilca samoupravljanja in pa javnega pravobranilca ni razčiščeno do konca. Pri tem mislim na 48. člen, ki govori o eventualnem pooblastilu javnega pravobranilca, da v njegovem imenu vlaga tožbe itd.; v obrazložitvi pa je rečeno, da naj bi to veljalo samo za začetek, dokler ne bi ta nova institucija, to je družbeni pravobranilec, kadrovsko izpopolnila svoje strokovne službe. Mislim, da je treba načelno odločiti, za kakšna pooblastila lahko gre. V tej fazi to pomeni, kako določiti pristojnosti tega družbenega organa, da se ne bo izgubil v kopici drobnih pravnih opravil, ki mu jih nalagajo zakoni, na drugi strani pa tudi določiti, kaj še opravlja javno pravobranilstvo. Mislim, da brez paralelne priprave obeh dokumentov najbrž tega ne

bomo zadovoljivo rešili, posebno če se zavedamo, da si že v ustavni razpravi nismo bili popolnoma na jasnem, ali bo javni pravobranilec sploh ostal. To torej še ni razčiščeno, zato moramo temu vprašanju danes posvetiti posebno pozornost, zlasti sedaj, ko razpravljamo o tem v prvi fazi.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Škrk!

Bojan Škrk: Strinjam se z mnenjem tovariša Poliča, da bo po vsej verjetnosti potrebno, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja pravnik. Mislim pa, da ni nujno, da to napišemo v zakonu, ker bi bil lahko tudi ekonomist, politolog, imel bi lahko višjo pravno šolo itd. Zdi se mi, da bi bilo to določeno zapiranje, če bi izrecno napisali, da mora biti pravnik. Mislim, da so določbe o kandidacijskem postopku za imenovanje družbenega pravobranilca samoupravljanja, ki jih opredeljuje zakon, zadostno zagotovilo za pravilno izbiro kandidata.

Zdi se nam, da bi morali v tem zakonu stvari na vsak način tako postaviti, da bi bil družbeni pravobranilec samoupravljanja čimbolj družbenopolitičen organ in družbenopolitičen delavec. Delovnega področja ne smemo tako konkretizirati, da bo hočeš nočeš postal nekakšna pravosodna pisarna, zatrpna z raznimi listinami, dokumenti, samoupravnimi akti itd. Tudi iz teh razlogov se nam zdi, da je rešitev v členu, ki govori o pogojih za družbenega pravobranilca, ustrezna.

Še nekaj besed o javnem pravobranilcu. Res je, da niti republiška niti zvezna ustava nimata določb o javnem pravobranilstvu ali o javnem pravobranilcu. Take določbe imajo ustave nekaterih drugih republik, npr. SR Hrvatske, SR Srbije, Bosne in Hercegovine ter avtonomne pokrajine Vojvodine. Tudi vsi občinski statuti v naši republici govorijo o javnem pravobranilcu. Zaradi tega se nam zdi, da bo potrebno vzporedno z osnutkom zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja pripraviti tudi osnutek zakona o javnem pravobranilcu. Tu so sicer nekatera odprta vprašanja, ker nas ustava pooblašča, da lahko to institucijo tudi drugače imenujemo, ne več javno pravobranilstvo. Na vsak način bo to organ zastopanja družbenopolitičnih skupnosti. Vem, da so nekateri razmišljali, da bi to institucijo na zvezni ravni imenovali nekakšnega »zastopnika«. Ne vem točno, kakšni izrazi so prišli v kombinacijo pri teh razgovorih, mislim pa, da so bile prisotne težnje, da se opusti naziv »javni pravobranilec«. Vendar pa nas tudi to ne bi smelo motiti, če bo to vendarle najbolj ustrezen in adekvaten termin za ta državni organ.

Predsednik Stane Markič: Tovarišica Kavčičeva!

Ivica Kavčič: Rada bi nekaj pripomnila k 34. členu.

Mnenja sem, da je družbeni pravobranilec samoupravljanja izredno važna institucija. Menim, da ni toliko pomembno, kakšne stroke je človek, zato je prav, da to v zakonu ni definirano, so pa mnogo pomembnejše njegove moralno-politične lastnosti.

Važno je, da družbeni pravobranilec samoupravljanja spremlja odstopanja pri sprejemanju samoupravnih aktov in sploh pri ravnanju v samoupravni bazi. Mislim, da bi bilo ustrezno, da to napišemo v zakon. Čeprav se lahko to tudi sicer razume, pa je mnogo važnejši ta vidik, kot pa to, da naj bi bil pravnik. Gotovo mora biti razgledan in gotovo mora imeti visoko ali vsaj višjo šolo.

Lahko pa bi zapisali, da mora imeti ustrezne, mogoče družbeno dogovorjene moralno-politične kvalitete.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Česnik!

Janko Česnik: Tudi jaz se zavzemam za to, da bi ta člen, ki govori o kvalifikacijah osebe, ki naj bo izvoljena za družbenega pravobranilca samoupravljanja, precizneje opredelili predvsem v tem smislu, da bi rekli, da mora imeti določene sposobnosti in znanje za opravljanje funkcije družbenega pravobranilca. Gre namreč za to, da je področje te funkcije izredno veliko, predvsem kadar gre za varstvo samoupravnih pravic delavcev in delovnih organizacij pri vseh organih družbenopolitičnih skupnosti, od skupščine občine do sodišč splošne pristojnosti in sodišč združenega dela, od ustavnega sodišča, do različnih drugih republiških organov. Zato je potrebno njegovo funkcijo precizneje opredeliti. Mislim, da ni dovolj, da pozna probleme družbenoekonomskih odnosov in samoupravljanja, ampak mora razpolagati z določenim znanjem. Ne bom rekel, da mora biti pravnik, ker je lahko tudi ekonomist ali politolog ali kako drugače usposobljen za reševanje teh problemov, dejansko pa mora razpolagati s potrebnim pravnim znanjem. Če pogledate zakon, potem je na dlani, da bo vlagal različne zahtevke. Od njihovih formulacij in kvalifikacij bo tudi odvisen njegov uspeh v teh postopkih. To ni tako preprosto; stvari je treba točno opredeliti, ker gre do vloge pred redne organe sodišč, od katerih je recimo že odvisno, ali bo ta predlog zavrnjen čisto zaradi formalnih pomanjkljivosti. Potrebno je ne samo, da ima potrebne sodelavce, ki razpolagajo s pravno izobrazbo, ampak da ima tudi sam tako izobrazbo. V nasprotnem primeru bo res tako, kot pravi tovariš Polič, da bodo politiko pravobranilca lahko vodili sodelavci, ki bodo bolje poučeni o določenih stvareh kakor pa sam šef tega organa.

Tudi se mi ne zdi ravno primerno, da za sodelavce določamo, kakšne morajo biti njihove kvalifikacije, za samega predstojnika pa naj bi bilo dovolj, če rečemo, da dobro pozna te probleme. Zato se zavzemam za bolj precizno formulacijo.

Predsednik Stane Markič: Hvala lepa. Želi še kdo besedo? Če ne, predlagam sklep:

— predlog za izdajo zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja se sprejme;

— osnutek zakona pripravi Izvršni svet in pri tem upošteva pripombe in priporočila ter predloge, dane v razpravi na seji zbora. Prosim, kdor je za ta sklep, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor sklep soglasno sprejel.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, na osnutek zakona o obveznosti pridobitve predpisane strokovne izobrazbe delavcev v upravnih organih.

Predlagatelj Izvršni svet predlaga, da se obravnava zakon v drugi fazi, torej kot osnutek. Ali se zbor s tem strinja? Se! Osnutek zakona sta obravnavala Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija. Pismeni poročili ste prejeli. Začenjam razpravo. Besedo ima tovariš Škrk!

B o j a n Š k r k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ko se danes v tem zboru prvič srečujete s problematiko strokovne izobrazbe delavcev, zaposlenih v upravnih organih, mi dovolite, da na rob tistega, kar je zapisano v normativnem delu gradiva in v obrazložitvi, dodam še nekaj pojasnil oziroma stališč.

Kot je znano, se je republiški sekretar za pravosodje in občo upravo lotil proučevanja te problematike ne le v zvezi z neposrednim priporočilom republiške skupščine prejšnjega sestava, ampak tudi s stališča svojih dolžnosti, da z aktivnim delovanjem stimulira procese, usmerjene k dvigu strokovnosti dela upravnih organov v občini in republiki in z njo povezane učinkovitosti. Ko se je lotil tega dela, se je že na samem začetku postavila dilema, ali dosledno slediti sklepu skupščine in predložiti takšen osnutek zakona, ki je v nekem smislu intervencijski, ali pa se lotiti celotnega sistema strokovnega izobraževanja delavcev, zaposlenih v upravnih organih, in vse to izraziti v kompleksnem zakonu o upravi; ta naj bi bil po naših načrtih pripravljen za razpravo šele proti koncu leta 1975.

Glede na kompleksnost celotne materije v upravi in potrebo, da se ta vprašanja globlje proučijo in predložijo tudi nekatere nove sistemske rešitve, je bila ta misel opuščena in sprejeto stališče, da bi v tem trenutku kazalo predložiti le zakonski predpis o obveznosti pridobitve strokovne izobrazbe, kar izhaja tudi iz omenjenih sklepov in priporočil skupščine. K tej odločitvi so končno prispevale tudi konkretne kadrovske razmere v upravnih organih na splošno in v občinskih še posebej. Namreč kar 56 % je neustrezno zasedenih delovnih mest, za katere se zahteva visoka izobrazba, 66 % delovnih mest, za katere se zahteva višja izobrazba in 64 % neustrezno zasedenih delovnih mest, za katere se zahteva srednja strokovna izobrazba.

Ne glede na dejstvo, da smo pri nas, v upravi pa še posebej, v mnogočem devalvirali določene stopnje strokovne izobrazbe, in bi realno postavljeni profili delovnih mest za posamezna opravila z gotovostjo omilili prikazano stanje, je splošno znano, da nivo upravnega poslovanja ni na zadovoljivi višini. Prav to je bilo osnovno vodilo Skupščini in njenemu izvršnemu svetu pri sprejemanju omenjene odločitve, ki se ob uresničevanju nove ustave kaže še v drugačni luči.

Na delegatski bazi zasnovane nove skupščine in nove obveznosti izvršnih svetov in upravnih organov družbenopolitičnih skupnosti, da odgovarjajo za stanje na področjih, za katera so ustanovljeni, terjajo namreč vse tiste ukrepe kadrovskega, materialnega in drugega pomena, ki bodo vplivali na krepitev upravnih organov z družbeno razgledanimi strokovnjaki, ki bodo znali ustvarjalno delati in ki bodo sposobni dajati konkretne iniciative in predloge za razreševanje družbenoekonomske problematike. Seveda pa je to samo en vidik upravnega delovanja. Drugi, po našem mnenju nič manj važen, pa je kvalificirano delovanje upravnih organov pri izvrševanju politike skupščine ter zakonov in drugih predpisov in z njim povezano upravno poslovanje za občane, ki vsak dan v velikem številu prihajajo pred upravne organe občin in republike. Znano je, da tudi to delovanje ni vselej zadovoljivo.

Predloženi osnutek zakona o obveznosti pridobitve strokovne izobrazbe delavcev, zaposlenih v upravnih organih, je glede na navedeno razumeti le kot enega od številnih ukrepov, ki sam po sebi ne bo bistveno spremenil stanja, če hkrati z njim ali pa po njegovem sprejetju ne bodo pripravljeni tudi drugi ukrepi za razreševanje kadrovske, organizacijske in materialne problematike,

ki so prav tako vsebovani v sklepkih in priporočilih skupščine in katerih izvršitev je že v teku.

Tovarišice in tovariši delegati! Predloženi osnutek je bil po delovni osnovi že v marsičem dopolnjen; njegovo sedanje besedilo je plod obširnih razprav, ki jih je republiški sekretariat za pravosodje in občo upravo organiziral s predstavniki strokovne javnosti naše republike in predstavniki vseh občinskih skupščin.

Osnutek zakona je bil v preteklih dneh obravnavan tudi v delovnih telesih vseh zborov skupščine. Iz njihovih poročil je mogoče razbrati, da načelno podpirajo osnutek, predložene pa so tudi koristne pobude za njegovo dopolnitev.

Dovolite mi, da razložim še nekaj misli o tistih vprašanjih oziroma predlogih, do katerih se predlagatelj do tega trenutka še ni opredelil.

Prvo tako vprašanje je, ali je mogoče s tem zakonom predpisovati obveznost pridobitve strokovne izobrazbe v enakem obsegu za delavce republiških in občinskih upravnih organov.

Glede tega vprašanja menimo, da se osnutek zakona praktično omejuje na načelo, o katerem ne bi smelo biti dvoma, da mora namreč delavec izpolnjevati pogoje, predpisane za delovno mesto. To načelo pa je enako pomembno za republiške kot občinske upravne organe. Kadrovska struktura v občinskih upravnih organih je namreč še manj zadovoljiva kot v republiških. Če povrh tega še upoštevamo, da občinski upravni organi neposredno izvršujejo večino zveznih in republiških predpisov, ni mogoče ocenjevati določbe petega člena osnutka zakona, ki predpisuje, da morajo pridobiti delavci ustrezno izobrazbo drugače, kot da je to nekoliko konkretizirano splošno znano načelo.

Drugo vprašanje, ki so ga načenjali domala vsi odbori, je, ali je osnutek zakona dosleden samemu sebi, kajti zanemarja sankcijo za primer, če si delavec v določenem roku ne pridobi izobrazbe. V teh razpravah smo pojasnili, da so sankcije v dosedanji fazi že nekajkrat menjale mesto v tem smislu, da so bile enkrat v tem osnutku, drugič spet v osnutku zakona o medsebojnih razmerjih delavcev, zaposlenih v upravnih organih, ki bo predložen na jesenskem zasedanju skupščine.

Menim, da obstoji enotnost o tem, da so sankcije potrebne, ni pa posebnih razlogov za obrambo ene ali druge variante.

Na koncu je še vprašanje vsebine 7. alineje 9. člena, po kateri naj bi se med priznana izobrazba upoštevala tudi izobrazba, pridobljena s posebnim izpitom za priznanje višje izobrazbe po pravilniku o strokovni izobrazbi in strokovnem izpopolnjevanju delavcev, zaposlenih v hidrometeorološki službi. Predlagatelj je mnenja, da bi na ta način odpravili krivico, ki bi bila sicer povzročena delavcem, ki so na ta način pridobili izobrazbo v dobri veri, da veljavnost v obrazložitvi omenjenega pravilnika ni sporna.

Kot te in druge predlagane dopolnitve pa bi bila tudi današnja razprava in eventualne pobude koristen napotek za naše delo v naslednji fazi postopka.

Predsednik Stane Markič: Kdo želi besedo? Tovariš Jože Bogovič!

Jože Bogovič: Izvajanje določbe 5. člena osnutka zakona o obveznosti pridobivanja predpisane strokovne izobrazbe delavcev v upravnih organih je po mojem mnenju vprašljiva.

V obrazložitvi zakona je namreč navedeno, da je stanje glede izobrazbene strukture pri upravnih organih slabo, skoraj kritično. Navajamo, da ima ne-

ustrezno izobrazbo v občinskih upravnih organih kar 66,2 % delavcev, ki zase dajo delovna mesta, za katera je predpisana višja strokovna izobrazba itd. Menim, da štiriletni rok za pridobitev manjkajoče strokovne izobrazbe po uveljavitvi zakona je in ni ustrezen. Za delavca, ki ima srednjo strokovno izobrazbo in si mora pridobiti višjo, bi bil ta rok ustrezen. Za tistega pa, ki bi si moral pridobiti na primer srednjo in ima le osnovno, pa je nekoliko kratek. Doslej je namreč veljalo pravilo, da se je delavcem, ki so izredno študirali, priznaval dvakratni rok za dosego izobrazbe, kot je predpisan za redno šolanje v statutu šolskega zavoda oziroma predpisa ustrezne šole. Zato predlagam, da naj se to pravilo upošteva tudi v tem zakonu ali pa vsaj enoinpolkratni rok rednega šolanja. V zvezi z dilemo, ki se je pojavljala v Družbenopolitičnem zboru in tudi v Zakonodajno-pravni komisiji, če ne bi namreč kazalo, da zakon vključi tudi delavce, ki delajo v strokovnih službah samoupravnih interesnih skupnosti, mislim, da je potrebno zakon razširiti tudi v tem smislu, torej tudi na delavce, ki delajo v strokovnih službah samoupravnih interesnih skupnosti, ker je prav od njihovega dela marsikaj odvisno. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Kdo želi besedo? Tovariš Bačič!

Geza Bačič: Na seji odbora smo ocenjevali, da pomeni osnutek tega zakona realizacijo sklepov Skupščine SR Slovenije iz lanskega leta, ko je zahtevala ukrepe za učinkovitejše delo upravnih organov. Ob dejstvu, ki ga je razpravljalec že pred menoj ugotovil, da sta strokovna izobrazba po podatkih, ki smo jih dobili, in zasedba delovnih mest delavcev v upravnih organih še vedno nezadovoljivi, je osnutek zakona gotovo spodbuda in določen prispevek k izboljšanju kadrovske zasedbe v upravnih organih. Vendar pa smo na seji odbora odločno opozorili, da je osnutek tega zakona potrebno imeti le za enega izmed ukrepov za izboljšanje izobrazbene strukture delavcev v upravnih organih, saj je uspešna izvedba določb tega zakona močno odvisna od izboljšanja vseh drugih pogojev in od ukrepov za izboljšanje dela upravnih organov. Naj opozorim samo na ustrežnejše družbeno vrednotenje dela in vloge uprave v sedanjih družbenoekonomskih razmerah in izboljšanje materialnih pogojev za delo.

Izraženo je bilo tudi mnenje, da bi morale enake določbe, kot veljajo za delavce v upravnih organih, veljati tudi za druge strokovne službe, npr. za delavce, ki delajo v samoupravnih interesnih skupnostih ali kje drugje. V odboru je tekla razprava o tem, ali ni štiriletni rok za dosego višje izobrazbe prekratek.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Škrk!

Bojan Škrk: Sprejemam vse sugestije, ki so bile dane. Glede rokov bi dal pojasnilo, da je bila tu mišljena pridobitev ene stopnje izobrazbe, npr. od srednje do višje ali od višje do visoke. Kolikor bo mogoče, bomo to v zakonu precizirali.

Predsednik Stane Markič: Še kdo želi besedo? (Ne.) Če ne, predlagam, da sprejmemo sklep:

1. osnutek zakona o obveznosti pridobitve predpisane strokovne izobrazbe delavcev v upravnih organih se sprejme;

2. predlog zakona pripravi Izvršni svet in pri tem upošteva predloge, dane v poročilu skupščinskih teles in predloge, dane v razpravi na seji zborov.

Kdor je za ta sklep, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sklep soglasno sprejel.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, na informacijo o posledicah potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju.

Uvodno obrazložitev k informaciji bo dal tovariš Marjan Orožen, član Izvršnega sveta in republiški sekretar za notranje zadeve.

Marjan Orožen: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je glede na katastrofalne posledice potresa, ki je prizadel področje Kozjanskega in del celjske okolice, imel za potrebno in nujno Skupščino SR Slovenije obvestiti:

1. o obsegu povzročene direktne in indirektna škode, glede na naša dosedanja spoznanja in ocene, ki seveda še niso dokončne;

2. o sprejetih ukrepih na ravni republike, ki jih je izvrševal republiški štab za civilno zaščito neposredno po potresu ter kasneje Izvršni svet sam oziroma skupaj s Socialistično zvezo in drugimi političnimi dejavniki v republiki oziroma v nadaljnji fazi Koordinacijski odbor pri Izvršnem svetu, ki je bil ustanovljen na osnovi skupnega dogovora z nalogo, da koordinira napore delovnih ljudi in vse slovenske družbe pri sanaciji stanja. Ukrepi, ki so bili storjeni, so razvidni iz informacije in jih ne bom ponavljal. Dodal bi le, da je Izvršni svet sklenil tudi poravnati stroške v višini 57 milijonov starih dinarjev za šotore in prikolice, ki so jih na zahtevo republiškega štaba potresnemu področju poslale delovne skupnosti IMV iz Novega mesta in Induplati Jarše.

V sklopu ukrepov za pomoč prizadetemu področju je gotovo najpomembnejša družbena solidarnostna akcija namenske usmeritve enodnevnega osebnega dohodka vseh zaposlenih v naši republiki, ki je naletela v javnosti na splošno podporo in ki se ob politični angažiranosti Socialistične zveze in drugih družbenih ter političnih dejavnikov v občinah oziroma temeljnih organizacijah združenega dela začenja realizirati. S to akcijo in pripravljenostjo, da prispevajo svoj delež, delovni ljudje naše socialistične republike ponovno izpričujejo visoko stopnjo socialistične solidarnosti in dokazujejo, da po tej poti in na ta način moramo in moremo v naši samoupravni družbi reševati takšne oziroma podobne probleme. Kakor ste obveščeni iz dnevnih informacij, je o posledicah te naravne katastrofe razpravljal tudi Izvršni odbor Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze Slovenije. Izvršni odbor je sklenil, da o katastrofi obvesti tudi Zvezno konferenco Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije. V imenu Izvršnega sveta kot predlagatelja te informacije predlagam Družbeno-političnemu zboru, da o njej razpravlja, odobri dosedanje ukrepe in podpre družbeno akcijo, da bi prizadetemu prebivalstvu čimprej omogočili normalne pogoje življenja in dela na območju, ki sicer zahteva zaradi stopnje razvitosti posebno obravnavo vse naše družbe. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Prosim, tovariš Mlinarič!

Srečko Mlinarič: Predlagam, da se zbrana sredstva ne obdavčijo, da ne bomo imeli toliko problemov kot takrat, ko smo zbirali sredstva za odpravo posledic poplav v Pomurju. Takrat smo zgubili skoraj mesec in pol, da smo sklenili dogovor in da so stvari normalne stekle. To pot ne bi smelo biti tako. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Še kdo želi besedo?

Rad bi povedal, da je pohvale vredna temeljita in hitra informacija Izvršnega sveta, ki daje vpogled v obseg celotne katastrofe in v naša prizadevanja. Predlagam, da sprejmemo sklep, in sicer: Družbenopolitični zbor sprejema na znanje informacijo o posledicah potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju in izraža polno podporo ukrepom, ki jih je storil Izvršni svet za odpravo posledic potresa.

Ali se zbor strinja s takšnim sklepom? Ker ni ugovorov, razumem, da se strinjate in ugotavljam, da je zbor sklep sprejel.

Predlagam, da preidemo na 7. točko dnevnega reda, na predlog odloka o potrditvi dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic naravnih nesreč.

Predlog odloka je obravnavala Zakonodajno-pravna komisija. Njeno poročilo ste prejeli.

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? Se nihče ne javlja k besedi? Prosim, tovariš Polič!

Zoran Polič: Imam kratko pripombo oziroma vprašanje glede načina dela. O tem bi se morali domeniti najbrž tudi v Predsedstvu Skupščine. V celoti smo delegatska skupščina in dobimo predloge kot delegati. Že v zvezni skupščini smo prisiljeni na hitrico reševati to stvar, za katero mislim, da je res nujna in nikakor ne predlagam, da bi jo odložili. Prav narobe, mislim, da je prav, da pohitimo, ker gre pač za problem solidarnosti, ki naj se čimprej reši. Vendar mislim, da je ob tem treba razpravljati o več stvareh. Tudi o prejšnjih točkah smo dobili mnenja naših odborov še le danes na mizo. Ker pa smo delegati, ne moremo dopustiti, da bi to postala metoda dela. Treba bo najti način, da bomo o mnenjih naših odborov in o predlogih, ki jih dajejo predlagatelji raznih odlokov in zakonov, imeli čas razpravljati s svojo delegatsko bazo. Najbrž bo za naš zbor še najlažje, teže bo v ostalih zborih, ker morajo delegati organizacij združenega dela in predstavniki občin zavzeti stališče o dokumentu, ki pa so ga dobili na mizo, in morajo potem odgovarjati za to stvar svoji delegatski osnovi. Predlagam, da Predsedstvo o tem razpravlja in najde primeren način, da bodo predlagatelji pravočasno predložili gradivo in da bo med sestankom odborov, ki so metoda dela zbora, in zasedanjem zbora dovolj časa, da bodo lahko delegati svojo funkcijo opravljali tako, kot si želimo.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo besedo? Prosim, tovariš Bačič!

Geza Bačič: Strinjam se s predlogom tovariša Poliča in mislim, da ga je treba čimprej realizirati.

Za ta konkretni primer pa vendarle predlagam, da bi veljal kot izjema. Razprava med delovnimi ljudmi v okviru organizacije Socialistične zveze, pred-

vsem v lanskem letu in takrat, ko smo imeli hude preizkušnje solidarnosti ob katastrofalni poplavi, je pokazala, da se ljudje s tem močno strinjajo. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Prosim, tovariš Ekart!

Marjan Ekart: Dogovor o oblikovanju sredstev solidarnosti je v bistvu dokument, ki ureja načela za zagotavljanje sredstev za primer elementarnih nesreč.

Vsebina dogovora so skupna načela, na podlagi katerih naj bi se v republikah in avtonomnih pokrajinah šele sprejeli ustrezni dokumenti. Priprava teh dokumentov je v teku. Izvršni svet je nameraval Skupščini hkrati s potrditvijo dogovora predložiti tudi že osnutke teh dokumentov. Vendar se je izkazalo, da gre pri tem za kompleks ukrepov, katerih priprava terja obsežnejše delo. Poleg tega bi rad opozoril, da so zvezni organi Socialistične zveze na svojih zadnjih sejah sprejeli stališče, naj bi se tisti del dogovora, ki se nanaša na uvedbo tedna solidarnosti, realiziral že v letošnjem letu. Iz teh razlogov je Izvršni svet predložil pristojnim organom Skupščine ustrezen zakonski predlog o uvedbi tedna solidarnosti, hkrati pa predlaga tudi potrditev tega dokumenta, na podlagi katerega se teden solidarnosti uvaja. Hvala.

Predsednik Stane Markič: V opravičilo tega, da se ta dokument oziroma ta odlok pojavlja zdaj na seji, bi povedal, da je bil šele pred kratkim podpisan družbeni dogovor, ker se ni prej v celoti uskladal med republikami. Zaradi takega položaja v Sloveniji smo mislili, da bi bilo prav, da se povežeta ti dve točki in da o njih skupaj odločamo. Mislim pa, da je tovariš Polič odprl pomembno vprašanje, a zlasti velja to za druge akte, ki jih imamo na dnevnem redu. Mislim, da bo prav gotovo potrebno, da se dogovorimo o takem načinu dela zborov in Skupščine kot celote, vključno z Izvršnim svetom in upravnimi organi, ki bo dejansko omogočil delegatsko delovanje Skupščine. To pomeni, da bo treba o dokumentih, ki jih tukaj sprejemamo, razpravljati v bazi. Tam se bodo morala izoblikovati stališča, ki bodo potem prišla v zborih do izraza. Mislim, da je to velik problem, s katerim se bomo morali resno spopasti.

Beno Zupančič: Ker že razpravljamo o tem, bi si dovolil še eno opozorilo. Eden izmed pogojev za tako delegatsko delo je, vrh tega, kar je že bilo povedano, tudi to, da se spoštuje resolucija zvezne skupščine o uporabi jezikov. Vse večkrat se dogaja, da dobivamo gradivo neprevedeno, čeprav je zvezni izvršni svet, pa tudi drugi organi v federaciji, dolžan to resolucijo spoštovati. Če ta resolucija ne velja za družbene dogovore, je treba skleniti družbeni dogovor o tem, kdo je dolžan za to poskrbeti. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Če nihče več ne želi besedo, preidimo na glasovanje. Kdor je za predlog odloka, naj dvigne roko. (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o potrditvi dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic naravnih nesreč.

Predlagam kratek odmor. Želim vas obvestiti, da so v Zboru združenega dela v zvezi z drugo točko sprejeli nekatere amandmaje. Zavoljo tega bomo

morali besedilo usklajevati. Predlagam, da imamo zdaj kratek odmor, nato nadaljujemo z dnevnim redom do konca in za tem preidemo na usklajevanje.

(Seja je bila prekinjena ob 12.10 in se je nadaljevala ob 12.30.)

Predsednik Stane Markič: Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, na predlog zakona o obveznosti plačevanja prispevka za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti za leto 1974.

Predlog zakona je obravnavala Zakonodajno-pravna komisija. Njeno poročilo ste prejeli danes.

Predlagatelj Izvršni svet predlaga, da obravnavamo predlog zakona v smislu 298. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije po hitrem postopku, v zadnji fazi. Predlagam, da pred odločanjem o tem, ali se zakon obravnava po hitrem postopku, slišimo tudi utemeljitev predstavnika Izvršnega sveta glede take odločitve. Ker ugotavljam, da se s tem strinjate, dajem besedo tovarišu Ekartu.

Marjan Ekart: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V zvezi s prejšnjo točko sem dolžan pojasnilo oziroma opravičilo, ker je očitno zaradi napake pri razpošiljanju materiala prišlo do tega, da ste dobili gradivo v srbohrvatskem besedilu, čeprav je material tudi v slovenščini.

V zvezi s predlogom zakona, ki je predmet te točke, bi rad povedal, da je zagotavljanje sredstev za financiranje skupnih potreb, ki jih delovni ljudje uresničujejo v samoupravnih interesnih skupnosti, v letošnjem letu v skladu z izhodišči nove ustave, zasnovano na načelih družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja. V tem okviru so bili sprejeti tudi ustrezni sistemski ukrepi; programi in potrebna višina sredstev za uresničevanje teh potreb pa se opredeljuje s samoupravnimi sporazumi. Po podatkih odbora podpisnikov družbenega dogovora je velika večina, to je skoraj 90 % organizacij in skupnosti podpisala samoupravne sporazume. Kljub prizadevanju, da se po tej poti dosledno izvede letošnje zbiranje sredstev za te potrebe, odbor podpisnikov ugotavlja, da manjše število predvidenih podpisnikov iz raznih razlogov vendarle ni podpisalo samoupravnih sporazumov. Ker so tudi te organizacije v novem modelu financiranja načeloma udeležene pri zagotavljanju sredstev za financiranje skupnih potreb, in v okviru uresničevanja skupnih potreb uživajo tudi vse pravice, je odbor podpisnikov predlagal, da se njihova konkretna obveznost za plačevanje prispevkov v letošnjem letu opredeli z zakonom.

Za tako odločitev in za hitri postopek pri sprejemanju tega zakona pa poleg tega govori tudi dejstvo, da se v skladu z zakonskimi predpisi izvaja poračunavanje obveznosti in da bi ob nerešenem problemu plačevanja prispevkov za te podpisnike nastala praznina, ki bi se nedvomno negativno odražala pri zagotavljanju potrebnih sredstev in s tem tudi pri izpolnjevanju programov, dogovorjenih s samoupravnimi sporazumi. Predlog zakona je bil Skupščini predložen šele neposredno pred obravnavo, ker je bil Izvršni svet mnenja, da je potrebno pred sprejetjem takega intervencijskega ukrepa storiti vse, da bi novi sistem dosledneje zaživel po samoupravni poti.

Predsednik Stane Markič: Preden preidemo na obravnavanje samega zakona, vas vprašujem, če se strinjate, da obravnavamo ta zakon po hitrem

postopku. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

To se pravi, da smo se odločili za obravnavo zakona po hitrem postopku. Začenjam razpravo v zvezi z zakonom.

Kdo želi besedo? Tovariš Beno Zupančič!

Beno Zupančič: Mislim, da je ta zakon, iz razlogov, ki so znani, treba sprejeti, ker najbrž druge rešitve ni. Mislim pa, da bi bilo dobro analizirati razloge pri tistih, ki sporazumov niso hiteli predpisati ali pa ki so imeli pomisleke. O tem bi bilo treba poročati Skupščini, Socialistični zvezi in javnosti.

To bi bilo potrebno predvsem zaradi tega, da bi na nek način dali zadoščenje tistim, ki so se stvari resnično temeljito lotili, pa so imeli določene pomisleke glede programov, ne pa seveda tistim, ki recimo iz nekih načelnih ali kakšnih drugih razlogov nasprotujejo podpisu sporazuma. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Besedo ima dr. Majda Strobl.

Majda Strobl: Močno se strinjam s tem, kar je rekel tovariš Zupančič. Včeraj je namreč imela skupnost slovenskih občin svojo skupščino. Delegati iz občin so poročali, da je ves potek dogovarjanja in sporazumevanja spremljala, poleg vsega pozitivnega, kar je treba pozdraviti, vendarle tudi vrsta slabosti, ki so po mojem mnenju tudi vplivale na to, da marsikdo ni pristopil k temu sporazumu, ne zaradi samega postopka, ampak zaradi kakšne malenkosti.

Povedali so, da je v tej akciji prihajalo zaradi koordiniranja do aneksov k že sprejetim sporazumom itd. Skratka, ob vsej proceduri, ki je bila samoupravna in progresivna, ker se otresamo proračunskega financiranja, smo vendarle na prvem koraku napravili nekakšno napako. Prav mogoče je, da tistih 10 %/o, ki niso pristopili, niso nasprotniki sporazumevanja, ampak imajo določene zelo upravičene razloge. Taka analiza bi pokazala, kdo ni pristopil k sporazumu iz upravičenih razlogov, kje pa so resnični odpori. Zaradi finančnega položaja pa je seveda potrebno, da se zakon sprejme.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo besedo? Prosim, tovariš Gavez!

Stane Gavez: Strinjam se, da zaradi objektivnih pa tudi subjektivnih razlogov te akcije samoupravnega sporazumevanja nismo izvedli povsem skladno z ustavnimi principi in drugimi družbenimi dogovori, ki smo jih sprejeli o tem, kako demokratično, javno in vsebinsko poglobljeno voditi to družbeno samoupravno akcijo. Ne morem pa se strinjati, da imajo opravičljive razloge samo tisti, ki sporazumov niso podpisali; imeli so jih tudi drugi, tako glede na ekonomski položaj posamezne organizacije združenega dela, kot tudi glede na postopek, ki smo ga vodili. Mislim, da mora ta analiza pokazati družbenopolitične razloge, zaradi katerih ni prišlo do sklenitve sporazumov. Verjetno je med podpisniki sporazumov tudi precej takšnih organizacij združenega dela, ki imajo podobne ekonomske težave in podobno ocenjujejo izvedeni postopek kot tisti, ki sporazumov niso podpisali. To nas tudi zavezuje, da se bomo v bodoče teh stvari mnogo prej lotili, zlasti pa bomo morali akcijo uskladiti med republiko in občinami tako, da bo akcija lahko pravočasno stekla in da bomo imeli vse programe kvantificirane. Tokrat gre tudi za to, da smo ob koncu te akcije na nivoju republike sprejemali dodatne dogovore, dopolnilne anekse k že sprejetim

sporazumom za financiranje pokojninsko-invalidske skupnosti in za otroško varstvo. Tako nas to vsekakor zavezuje, da se bomo bodoče lotili akcije drugače. Vendar pa je odstotek podpisnikov tako velik, da nas ohrabruje tudi za naprej, ko bomo z mnogo bolj poglobljenimi pripravami in pravočasnimi pristopi sledili začrtani usmeritvi.

Predsednik Stane Markič: Prosil bi tovariša Ekarta, če bi hotel nekaj pojasniti. V prvem členu se govori, da bodo prispevke oziroma stopnje določale samoupravne interesne skupnosti. Ali to pomeni, da lahko določajo različne stopnje od tistih, ki so določene v samoupravnih sporazumih.

Marjan Ekart: Pri pripravi zakona je bila prisotna dilema, ki je razvidna tudi iz poročila Zakonodajno-pravne komisije: ali naj bi zakon, hkrati ko predpisuje obvezno plačevanje prispevka, predpisal tudi konkretno višino, ali pa naj bi predpisal samo obveznosti plačevanja prispevkov, odločanje o konkretni višini pa prepustil samoupravni interesni skupnosti. Upoštevajoč dejstvo, da se je za nekatere samoupravne skupnosti, predvsem za skupnosti invalidsko-pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja, določanje višine prispevkov že nekaj let odvijalo v okviru teh skupnosti, je bilo ob določanju o tej dilemi sprejeto stališče, da bi direktno predpisovanje višine stopenj predstavljalo korak nazaj glede na dosednji sistem, ki je veljal za zbiranje prispevka za kritje teh potreb. In iz teh razlogov je sprejeta rešitev, po kateri je vsebina zakona uvedba obveznega plačevanja prispevkov za tiste, ki se niso za plačevanje prispevkov obvezali v samoupravnih sporazumih, in pooblastilo samoupravnim interesnim skupnostim, da odločijo o konkretni višini. To pooblastilo pomeni, da je ta višina lahko enaka, lahko pa tudi ne. Odločitev o tem se sprejema v okviru interesnih skupnosti.

Predsednik Stane Markič: Še kdo želi besedo? Prosim, tovarišica Kavčičeva!

Ivica Kavčič: Imam samo eno pripombo glede neke nerodnosti, ki je nastala pri tem obračunavanju. Vse je námreč v redu, če se stvari uskladijo, sklene dogovor in se dogovorjenega potem vsi držijo. Dogajalo pa se je, da iz najrazličnejših razlogov, morda niso bili obveščeni, niso vsi sprejemali pravih stopenj; kasneje so te stopnje popravljali. Kakor hitro pa se stopnja za eno skupnost zveča, pa se, ker se to izračunava na bruto osebni dohodek, avtomatično zvišajo stopnje vseh ostalih skupnosti, s čimer se večja obremenitev gospodarstva. To je pomanjkljivost, verjetno v sistemu samem, na katero želim opozoriti. Nimam predloga, kaj bi se dalo narediti, ampak mislim, da bi bilo treba o tem razmisliti.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Ekart!

Marjan Ekart: Pomanjkljivost, na katero opozarja tovarišica delegatka, je vezana na sistem neto dohodkov. Ob sistemu neto dohodkov vsaka sprememba prispevnih ali davčnih stopenj avtomatsko pomeni, da je treba bruto maso osebnega dohodka, če naj bi neto ostal enak, ob vsaki korekciji stopnje zvišati za toliko, oziroma zvišati za več, kot znaša zvišanje na podlagi odločitve ene skupnosti. Z že sprejetimi predpisi smo sprejeli odločitev, da se prehod na bruto sistem izvrši. Z neto osebnimi dohodki ne moremo več

operirati. Danes imamo bruto dohodke, ki so ugotovljeni na podlagi stopenj, veljavnih v trenutku preračuna, zato z neto na bruto. Dejstvo, da obstajajo bruto osebni dohodki, ima za posledico, da bo vsak premik v stopnjah, bodisi navzgor bodisi navzdol, lahko samo v korist ali škodo neto osebnega dohodka.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo besedo? Ugotavljam, da ne. Potem lahko preidemo na glasovanje. Prosim, kdor je za predlog zakona, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zakon soglasno sprejet.

Dr. Majda Strobl: Ponovno predlagam, da se izdela analiza, o kateri smo govorili v razpravi.

Predsednik Stane Markič: Sprejeli bi torej sklep, da se napravi analiza sklepjanja samoupravnih sporazumov.

Beno Zupančič: Rekel sem, da naj bi posebej analiziral razloge tistih, ki niso podpisali. Strinjam se s tem, da je treba upoštevati, da so imeli določene razloge proti tudi tisti, ki so podpisali sporazum. Zdelo se mi je, da so imeli tisti, ki demonstrativno niso podpisali, najbrž zelo tehtne razloge ali pa so bili vsaj prepričani, da jih imajo. Zato je treba upoštevati oboje, kar je predlagal že tovariš Gavez. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Jaz sem razumel tako, da naj se naredi analiza podpisovanja samoupravnega sporazuma v zvezi s plačevanjem prispevkov. Prav pa je, da se to, na kar opozarjata tovariša Gavez in Zupančič, v tej analizi še posebej obdela in da se analizirajo posebej razlogi tistih, ki sporazuma niso hoteli podpisati. Mislim, da bomo morali iz analize teh razlogov sprejeti določene sklepe za prihodnjo akcijo. Roka ne bi dajal; naj Izvršni svet sam presodi in čim prej pripravi analizo. Prosim, tovarišica Tomljetova!

Valentina Tomlje: Večina tovarišev delegatov najbrž ve, da je izdelava take analize v teku. Odbor podpisnikov družbenega dogovora na nivoju republike se je zavezal, da se analiza naredi. Lahko tudi povem, da se pripravlja za sprejemanje družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov že za leto 1975. O tem že tečejo dogovori in delovni načrti. Čeprav smo zakon že sprejeli, bi vendarle rada opozorila na to, da je organizacij združenega dela, ki niso v celoti podpisale samoupravnih sporazumov vseh samoupravnih interesnih skupnosti, zelo malo ali nič, kajti tekst k obrazložitvi upošteva 20. maja zbrane podatke, mi pa smo to preverjali še sredi junija. So nekatere organizacije združenega dela, ki samo posameznih samoupravnih sporazumov niso podpisale. Zato se mi zdi, da je prav, da je zakon pooblastil samoupravne sporazume za svoja področja. In to bodo storile na podlagi tega zakona tudi za leto 1974. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Lahko preidemo na 9. točko dnevnega reda, na volitve in imenovanja.

Najprej imamo predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije in republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo.

Predlagatelj je Komisija za volitve in imenovanja in administrativne zadeve, ki je predlagatelj tudi pri naslednjih predlogih. Izvršni svet se je strinjal z vsemi predlogi, ki jih vsebuje ta točka.

Želi kdo razpravljati? (Ne.) Očitno ne. Potem glasujemo o predlogu odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije in republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati, dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo tovariša Bojana Škrka.

Sledi predlog odloka o imenovanju javnega tožilca Socialistične republike Slovenije.

Želi kdo razpravljati o tem predlogu? Ne! Če ne, glasujemo o predlogu odloka o imenovanju javnega tožilca Socialistične republike Slovenije. Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli predlog odloka o imenovanju Bojana Škrka za javnega tožilca Socialistične republike Slovenije.

Sledi predlog odloka o razrešitvi in imenovanju ravnatelja Arhiva Slovenije.

Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne, potem dajem ta odlok na glasovanje. Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati, dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli odlok o razrešitvi in imenovanju ravnatelja Arhiva Slovenije.

Sledi predlog odloka o razrešitvi sodnika za prekrške in o izvolitvi predsednika in sodnikov za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani.

Želi o tem odloku kdo razpravljati? (Nihče.) Potem glasujemo o predlogu odloka o razrešitvi sodnika za prekrške in o izvolitvi predsednika in sodnika za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli predlog odloka o razrešitvi sodnika za prekrške in o izvolitvi predsednika in sodnikov za prekrške Republiškega senata v Ljubljani.

Sledi predlog odloka o razrešitvi treh sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani.

Želi kdo o tem odloku razpravljati? Nihče! Potem glasujemo o tem odloku. Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli predlog odloka o razrešitvi treh sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani.

Nadalje sledi predlog odloka o izvolitvi petih sodnikov Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani.

Želi kdo o tem razpravljati? (Ne.) Če ne, glasujemo o tem odloku. Kdor je za, naj glasuje! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli predlog odloka o izvolitvi petih sodnikov Okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani.

Sledi predlog odloka o imenovanju predstavnikov Socialistične republike Slovenije v Skupščino Izobraževalne skupnosti Socialistične republike Slovenije.

Želi kdo o tem razpravljati? Ne! Potem glasujmo o tem odloku. Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli predlog odloka o imenovanju predstavnikov Socialistične republike Slovenije v Skupščino Izobraževalne skupnosti Slovenije.

Sledi predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina Socialistične republike Slovenije v Svet Slovenske filharmonije v Ljubljani.

Želi o tem odloku kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne, preidimo na glasovanje. Prosim, kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina Socialistične republike Slovenije v Svet Slovenske filharmonije v Ljubljani.

Sledi predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina Socialistične republike Slovenije v Svet Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij v Ljubljani in o določitvi delovnih in drugih organizacij, ki delegirajo svojega predstavnika v ta svet.

Želi kdo o tem razpravljati? (Ne.) Če ne, dajem odlok na glasovanje. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je sprejet predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina Socialistične republike Slovenije v Svet Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij v Ljubljani in o določitvi delovnih in drugih organizacij, ki delegirajo svojega predstavnika v ta svet.

Rad bi vas obvestil, da je Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve umaknila predlog odloka o imenovanju predstavnika Skupščine Socialistične republike Slovenije v Skupščino RTV Ljubljana in predlog odloka o imenovanju predstavnika Skupščine Socialistične republike Slovenije v Izdateljski svet Dela. Besedo ima tovariš Božič!

Jože Božič: Republiška konferenca SZDL je poslala Skupščini dopis, v katerem zahteva, da Skupščina imenuje dva predstavnika. V Komisiji za volitve, imenovanja in administrativne zadeve smo pripravili predlog in ga poslali vsem delegatom za vse zборе za današnjo sejo. Medtem pa se je ugotovilo, da po statutu Socialistične Zveze Republiška konferenca sama imenuje predstavnike, ki jih je tudi imenovala, na predlog Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. S tem je ta stvar postala brezpredmetna. Zato smo predlagali, da se ta dva predloga za imenovanje umakneta z dnevnega reda. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Od Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve smo dodatno prejeli v obravnavo predlog odloka o imenovanju 11 članov Iniciativnega odbora za konstituiranje Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Socialistične republike Slovenije, ki jih imenuje Skupščina Socialistične republike Slovenije. Želi kdo o tem razpravljati? (Nihče.) Če ne, predlagam, da glasujemo o tem predlogu. Kdor je za, naj dvigne

roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Sprejeli smo predlog odloka o imenovanju 11 članov iniciativnega odbora za konstituiranje Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo Socialistične republike Slovenije, ki jih imenuje Skupščina Socialistične republike Slovenije.

Sledi predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Novi Gorici.

Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne, glasujmo o predlogu odloka. Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Novi Gorici.

S tem smo izčrpali 9. točko dnevnega reda in lahko preidemo na 10. točko dnevnega reda, to je na vprašanja delegatov.

Delegat Zoran Polič je na 2. seji Družbenopolitičnega zbora dne 31. 5. 1974 postavil naslednje vprašanje:

»Ali se Predsedstvu Skupščine zdi prav, da bi Komisija za spremljanje uresničevanja ustave, ki je ustanovljena v okviru Sveta za družbenopolitična in ustavna vprašanja pri Izvršnem svetu Skupščine Socialistične republike Slovenije, morala dobiti mnogo širši značaj in biti komisija skupščine. Ne gre nam samo za operativno spremljanje izvrševanja določenih predpisov, ampak zato, kako je zaživela oziroma bo zaživela ustava v celoti. To pa niso naloge, ki pripadajo samo Izvršnemu svetu, ampak gre za mnogo širše spremljanje uresničevanja ustave, od baze pa do republiškega vrha.«

Na to vprašanje dajem na podlagi razprave na seji Predsedstva Skupščine dne 13. junija 1974 naslednji odgovor:

Predsedstvo Skupščine Socialistične republike Slovenije je mnenja, da v okviru republiške skupščine ne bi bilo potrebno ustanoviti posebne komisije, ki bi imela nalogo spremljati, kako je zaživela oziroma bo zaživela ustava v celoti. Spremljanje uresničevanja ustave v celoti je stvar ocene, za katero so zadolžene predvsem naše družbenopolitične organizacije. Seveda pa bo tudi Skupščina pri obravnavi posameznih vprašanj upoštevala ta vidik. Kolikor pa gre za tekoče spremljanje uresničevanja ustave v okviru Sveta za družbenopolitična in ustavna vprašanja pri Izvršnem svetu Socialistične republike Slovenije oziroma v okviru komisije, ki je ustanovljena pri tem svetu, pa je bilo na seji Predsedstva Skupščine izraženo mnenje, da bi se o tem razpravljalo, ko bo predložen Skupščini zakon o Izvršnem svetu. Takrat bo treba v sklopu celotne problematike organizacije Izvršnega sveta in njegovih teles obravnavati tudi vprašanja organizacije in nalog Sveta za družbenoekonomske odnose in Sveta za družbenopolitična in ustavna vprašanja pri Izvršnem svetu. Za končno oceno bodo na razpolago tudi že prve praktične izkušnje. Po mnenju Predsedstva naj bi se torej ta razprava pričela ob predložitvi zakona o Izvršnem svetu.

Obveščam vas, da bo na vprašanje, ki ga je postavil delegat Jože Bogovič, odgovoril predstavnik Izvršnega sveta na prihodnji seji Družbenopolitičnega zbora.

Mislim pa, da se ob tem vprašanju odpirata vprašanja, ali se ne bi v zboru osredotočili na vprašanja, ki so neposredno povezana s funkcijo Družbenopolitičnega zbora, in pa, na podlagi kakšne konzultacije v družbenopolitičnih organizacijah se taka vprašanja postavljajo.

Mislím, da bi bilo prav, če bi o značaju delegatskih vprašanj začeli v našem zboru razgovor, da bi to področje natančneje opredelili. Namreč, naš zbor ima določeno specifično vlogo. Smo delegati družbenopolitičnih organizacij, s svojo delegatsko osnovo v izvoljenih vodstvih družbenopolitičnih organizacij in v celotnem sestavu teh organizacij. Vprašanje je, ali naj razvijamo delegatska vprašanja v starem smislu poslanskih vprašanj, kjer je lahko vsakdo spraševal, kar je pač hotel, ne glede na svojo bazo niti na pristojnosti posameznega zbora. Po poslovniku Skupščine je ta možnost seveda dana. Seveda nimamo pravice, da bi kakorkoli okrnili postavljanje takšnih vprašanj. Verjetno pa bi bilo prav, da se o tem nekoliko več pomenimo in da kasneje v poslovniku opredelimo vlogo delegatskega vprašanja.

Besedo ima tovariš Česnik!

Janko Česnik: Glede na postavljeno vprašanje, tovariš predsednik, se mi zdi prav, da se dogovorimo o praksi, ki bi jo izvrševali, dokler nimamo stalnega poslovnika zbora.

Zdi se mi, da je pravica, da delegat postavlja vprašanja, dana po prejšnjem poslovniku Skupščine. To pravico kaže tudi obdržati, ker je to ena izmed pravic delegata, ki vpliva na odgovornost pristojnih organov oziroma obveščenost delegata v zboru. Dokler ne bi o stvareh odločili v poslovniku zbora, predlagam, da bi odgovore na vprašanja, ki se nanašajo na pristojnost zbora, poslušali na sejah zbora. Odgovore na druga vprašanja, ki se ne nanašajo na pristojnost tega zbora, pa naj delegati dobijo pismeno.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo razpravljati? Prosim, tovariš Golob!

Ludvik Golob: Predlagam, da bi se na seji zbora ali po seji zbora pogovorili o realizaciji funkcije spremljanja izvrševanja zakonov in ukrepov, ki jih bo ta zbor sprejemal. S tem vprašanjem smo se v našem odboru že srečali. Ustava konkretno postavlja to nalogo. Zdi se mi, da bi morali to funkcijo razviti. Gre pa za vprašanje, kako jo razviti. Prav bi bilo, da bi o tem izmenjali misli in predloge in da bi oblikovali ustrezen postopek, ki bi vključeval tudi Izvršni svet in upravne organe. Zdi se mi, da je to eno izmed pomembnih vprašanj.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Golob je odprl drugo vprašanje. Mislím, da bi to pobudo lahko sprejeli. V odborih naj se pripravi gradivo, potem bi o tem razpravljali na seji zbora.

Glede delegatskih vprašanj predlagam, da ne bi danes nič odločili. Treba pa je razmišljati o tem, kako institucijo delegatskega vprašanja uskladiti s funkcijo zbora, funkcijo delegata itd.

Zeli še kdo postaviti kakšno vprašanje? Tovariš Mlinarič!

Srečko Mlinarič: Ker smo danes sprejeli predlog za izdajo zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja, me zanima, kdaj bo imenovan ta pravobranilec v republiki in pa seveda v občinah in regijah, kajti vemo, da so samoupravni sporazumi sestavljenih organizacij združenega dela, organizacij združenega dela in pa statuti temeljnih organizacij združenega dela po vsebini ponekod tudi zelo problematični. Dogaja pa se tudi, da je v teh aktih vse lepo

zapisano, praksa pa gre drugo pot. Zdi se mi, da ne bi smeli čakati do novembra, ampak bi se morali že sedaj dogovoriti, da bi te ljudi čimprej imenovali. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Prosim, tovariš Božič.

Jože Božič: Na zadnji seji koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja pri Republiški konferenci Socialistične zveze smo odprli to vprašanje in začeli evidentiranje. Tokrat bomo skušali čimprej priti do ustreznih predlogov, ki jih bomo po postopku, ki je potreben, dali v razpravo. Delo se je torej že začelo.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Cvetko!

Ciril Cvetko: Tovariš predsednik, imam tole vprašanje: Sprejeli smo več odlokov o imenovanju predstavnikov Skupščine Socialistične republike Slovenije v razne samoupravne organe, v svete itd. Zanima me, kakšna je nadaljnja povezava teh predstavnikov našega zbora oziroma Skupščine. Ali se bo nadaljevala dosedanja praksa ali pa se bo kaj spremenilo? Z drugimi besedami, kakšne so obveznosti teh predstavnikov do našega zbora, ki jih je imenoval? In nasprotno, kdo kontrolira njihovo delo, ga spremlja, ocenjuje in podobno?

Predsednik Stane Markič: Bi na to vprašanje drugič odgovorili? Tovariš Cvetko, ti verjetno naslavljaš vprašanje Predsedstvu Skupščine, ali ne? Mislim, da bi bilo prav, da ga predsedstvo obravnava in da odgovor.

Besedo ima tovariš Mermolja!

Pavel Mermolja: Vprašanje se glasi: Kateri republiški organ lahko vpliva na organizacijo združenega dela, da se prekine amerikanizacija oziroma potujčevanje našega slovenskega delavca. Ta vpliv se kaže vsak dan prek reklame za posamezne proizvode in neposredno psihološko vpliva na človeka. Pogled na sistem in nacionalnost se s tem spreminja in obstaja nevarnost tujega vpliva na obnašanje našega človeka in izkrivljanja slovenskega jezika. Mislim, da je to politični problem, in bi rad na to dobil odgovor.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Peternelj!

Henrik Peternelj: Vprašanje naslovljam na Zakonodajno-pravno komisijo. Prej smo sprejeli zakon o obveznem plačevanju prispevka za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti. V obrazložitvi je rečeno, da se po novi ustavi izvaja financiranje po načelih družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja. Ali potem pomeni, če se to uredi z odlokom, da gre za kršenje samoupravnih pravic temeljne organizacije združenega dela?

Predsednik Stane Markič: Morali bomo izoblikovati nekatera pravila o delegatskih vprašanjih. Kaj je primerno za razpravo o konkretnih zadevah, kaj je delegatsko vprašanje, kaj je naslovljeno na Izvršni svet, kaj na organe Skupščine itd. Konkretno vprašanje je lahko naslovljeno na predsednika Zakonodajno-pravne komisije.

Tovariš sekretar me opozarja na določbe poslovnika: »Poslanec lahko postavi poslansko vprašanje, ki se nanaša na njihovo delo,« to se pravi na delo

predsednikov komisij, odborov in drugih teles Skupščine in na delo teles, ki jim predsedujejo.

Janko Česnik: Razumel sem, da gre za stališče Zakonodajno-pravne komisije pri razpravi o zakonu o predpisovanju prispevkov za tiste udeležence, ki niso podpisali samoupravnega sporazuma. Verjetno zadeva v razpravi ni bila dovolj razčiščena, pa bi želel dati nekaj pojasnil. Zakon daje predpisom samoupravnih interesnih skupnosti, ki jih bodo te kasneje sprejemale, prisilno moč, da torej veljajo kot zakon. Z drugo besedo, stopnje, ki jih bodo skupnosti na tej osnovi predpisale, bodo veljale tudi za tiste, ki jih niso sprejeli. Sicer velja samoupravni sporazum za ljudi in za organizacije, ki so ga sprejele in prostovoljno pristopile k taki obvezi. Glede na izrecno ustavno določbo 17. člena republiške ustave, da lahko za tiste udeležence, ki niso pristopili k samoupravnemu sporazumu, zakon določi, kakšno obveznost plačujejo, je seveda ta zakon v celoti v skladu z ustavo in ni govora o kaki protiustavni rešitvi. Gre za zakonsko intervencijo v tistih primerih, ko samoupravno sporazumevanje ne doseže svojega namena, to se pravi, ko niso vsi udeleženci sprejeli sporazuma. Gre torej za dodatno zakonsko intervencijo v tem smislu, da morajo tudi tisti, ki niso sprejeli samoupravnega sporazuma, plačevati posamezne prispevke.

Predsednik Stane Markič: Če ni več vprašanj, smo izčrpali to točko. S tem smo izčrpali celoten dnevni red, razen usklajevanja. Rad bi vas obvestil še o tem, da bomo imeli še eno sejo, predvidoma 24. julija. Prosil bi vas, da uredite svoje dopuste tako, da se boste lahko udeležili seje.

Rad bi vas obvestil, da je Zbor združenega dela sprejel tri amandmaje k stališčem Izvršnega sveta. Amandmaje ste dobili pismeno, zato jih ni treba brati.

S prvim amandmajem se strinjamo. Z drugim, to je pod točko 2, se prav tako strinjamo. Tretji pa je tisti, ki smo ga že sprejeli. To se pravi, da smo sedaj uskladeni z zborom Združenega dela in Zborom občin.

S tem je dnevni red seje izčrpan in končujem sejo.

(Seja je bila končana ob 14.30.)

4. seja

(24. julija 1974)

Predsedoval: Stane Markič,
predsednik Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik Stane Markič: Začenjam 4. sejo Družbenopolitičnega zbora.

Odsotnost so opravičili: Franc Mrcina, Stane Gale, Emil Rojc in Metka Smolko. Prisotnih je 35 delegatov Družbenopolitičnega zbora.

Predlagam razširitev dnevnega reda z novo točko, s predlogom odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da v imenu Skupščine SR Slovenije sklene družbeni dogovor o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenim in imenovanim funkcionarjem v pravosodju. Tako bi bil dnevni red v celoti naslednji:

1. odobritev zapisnika 3. seje Družbenopolitičnega zbora;
2. ocena gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v SR Sloveniji ob polletju 1974;
3. poročilo o poteku samoupravnega sporazumevanja in učinkovitosti delovanja samoupravnih sporazumov o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v letu 1973, skupaj s stališči Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k poročilu;
4. predlog za izdajo zakona o samoupravnih interesnih skupnostih za PTT promet;
5. osnutek zakona o stanovanjskih zadrugah,
6. predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da v imenu Skupščine SR Slovenije sklene družbeni dogovor o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenim in imenovanim funkcionarjem v pravosodju;
7. volitve in imenovanja;
8. vprašanja delegatov.

Ali kdo predlaga kakšno dopolnitev oziroma spremembo dnevnega reda? (Nihče.) Ali soglašate s predlaganim dnevnim redom? (Da.) Ugotavljam, da je dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, na odobritev zapisnika 3. seje Družbenopolitičnega zbora.

Osnutek zapisnika ste prejeli. Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev zapisnika? (Nihče.) Če ne, ali lahko štejem, da se strinjate z zapisnikom? Hvala lepa! Ugotavljam, da je zapisnik 3. seje Družbenopolitičnega zbora sprejet.

Obveščam vas, da bomo po dogovoru med predsedniki zborov poslušali na skupni seji Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora ekspozice Izvršnega sveta k 2. točki sprejetega dnevnega reda, to je k oceni gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v SR Sloveniji ob polletju 1974. Ekspozice ste prejeli na mizo. Vabim vas, da odidemo v veliko dvorano Skupščine SR Slovenije, da bi poslušali ekspozice. Po končanem ekspoziciji bodo zbori nadaljevali delo na ločenih sejah.

(Seja je bila prekinjena ob 9.05 in se je nadaljevala ob 11. uri.)

Predsednik Stane Markič: Prehajamo na obravnavo 2. točke dnevnega reda, ki je ocena gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v SR Sloveniji ob polletju 1974.

Oceno je predložil Izvršni svet. Celotno gradivo sta obravnavala Odbor za družbenoekonomske odnose in Odbor za družbenopolitični sistem. Odbora sta predlagala stališča, ki naj jih sprejme Družbenopolitični zbor. Pismeno poročilo ste prejeli.

Obveščam vas, da je bila včeraj seja Predsedstva in Izvršnega odbora Republiške konference SZDL Slovenije. Predsedstvo in Izvršni odbor sta razpravljala o tem gradivu in sprejela stališča, ki smo jih danes prejeli na klop. S tem v zvezi bi rad opozoril predvsem na pristop Izvršnega odbora oziroma Predsedstva SZDL k obravnavi tega gradiva. Ta stališča prikazujejo, v kakšni meri se uresničujejo cilji sprejete resolucije v družbenoekonomski politiki za letošnje leto, koliko se izvršuje protinflacijski program in kako se uresničujejo stališča, sprejeta v resolucijah republiškega oziroma zveznega kongresa Zveze komunistov. Tako bi verjetno kazalo s teh vidikov ocenjevati sedanje stanje, problematiko in seveda uspehe ob obravnavi gospodarskih gibanj v prvem polletju leta 1974.

Prosim, kdo želi razpravljati? Besedo ima Beno Zupančič.

Beno Zupančič: Ne bi želel sam razpravljati, kajti niti najmanj nisem prepričan, da sem dovolj kvalificiran za nekatere stvari, o katerih naj bi razpravljajal med drugim tudi naš zbor.

Najbrž je treba najprej ugotoviti, da so ocene, ki smo jih dobili, ekspozice, poročilo naših odborov in stališča SZDL zadostna osnova za to, da se opredelimo oziroma da se na teh osnovah pripravimo za, rekel bi, drugi del te razprave. No, ne da bi se spuščal posebej v to, bi rad tu povedal dve stvari.

Prvič. Včerajšnja razprava v Predsedstvu in Izvršnem odboru pri Republiški konferenci Socialistične zveze je opozorila na tako imenovane kakovostne

prvine pri gospodarjenju. O njih je malo prej govoril tudi tovariš Dragan. Pri tem je poudarila pomen samoupravnih poti, samoupravnega organiziranja in samoupravnih subjektov, ki morajo prevzemati čedalje večje število pravic in seveda tudi odgovornosti. Med drugim je opozorila tudi na nekatera vprašanja, kot so investicijska politika, akcija za varčevanje, kar naj bi ob prvi priložnosti obravnavali tudi v Republiški konferenci, na vprašanja kadrovske politike, gmotnega stanja tako imenovanega intelektualnega dela in podobno. Vse to je bilo povedano na temelju spoznanja, ki ga je v svojem ekspezeju včeraj v zvezni skupščini izrekel podpredsednik zveznega izvršnega sveta tovariš Sefer. Spoznanje je namreč v tem, da je raven učinkovitosti našega gospodarjenja v celoti nizka.

To poudarjam zato, ker sem prepričan, da bi bilo treba vse te ocene postaviti na dnevni red vseh naših delegacij, tako v krajevnih skupnostih kot seveda v temeljnih organizacijah združenega dela. To nam obravnava stanja gospodarskih gibanj v dveh »obrokih« tudi dovoljuje. S tem hočem reči, da bi potem jeseni, ko bo Izvršni svet prišel z določnejšimi ocenami in predlogi ukrepov, prisoten tako v družbenopolitičnih organizacijah kot seveda v skupščinah glas delavcev in občanov, njihovo mnenje o tem, kako se izvršuje protinflacijski program, kako se lotevamo nalog in posebej resolucije X. kongresa, ki govori o ekonomski stabilizaciji in seveda tudi o naši lastni resoluciji o družbenoekonomskem razvoju v letu 1974.

Praktično to pomeni, da bi morala sleherna skupnost pogledati po svoji lastni hiši in okoli nje, da bi lahko ukrenila, kar je potrebno, obenem pa sodila o podobnih ukrepih drugih.

In druga stvar. V novih ustavnih razmerjih, ki veljajo v skupščinskem sistemu za delegate in družbenopolitične organizacije, mislim na frontno sestavo SZDL, bi morali paziti pri podobnih ukrepih tekoče gospodarske politike, kot so bili zadnji, na tole: Če se že ukrepi dolgo pripravljajo, naj bi tisti, ki jih pripravljajo, zagotovili tudi dovolj časa, da se pravi čas pripravijo tudi spremljajoči socialni ukrepi oziroma da se pripravijo politični ukrepi, kadar je to potrebno. Kakor hitro ne bomo ravnali tako, bo gotovo, da bodo družbenopolitične organizacije, zlasti sindikati in SZDL potisnjeni v stanje, v kakršnem morajo biti eno in drugo, namreč sodelavec in kritik obenem, ne da bi mogle nemudoma ukreniti, kar je potrebno, zlasti če gre za pomembne socialne posledice takih ukrepov. In, če se že ukrepi dolgo pripravljajo, tako dolgo, da je dovolj časa za take stvari, ali pa za vse mogoče druge stvari, potem bi bilo seveda dobro, ko bi bili nanje pripravljeni vsi družbeni subjekti, mislim na državne in samoupravne subjekte, ki imajo pravico in dolžnost ukrepati, namreč zato, da bi bili ukrepi potem dobro sprejeti, da bi bili učinkovito izvedeni in da bi bile onemogočene špekulacije. Če bi se vse to tako pripravilo ali se pripravljalo, sedaj namreč govorim o podražitvah preteklega tedna, potem bi bilo dobro še nekaj. Namreč, da bi družbenopolitične organizacije sestavile fronto in se pravi čas dogovorile za politične in druge ukrepe, ki so potrebni, ne da bi dajale vsaka zase izjave o tem, ali se strinjajo ali se ne strinjajo, kaj bi bilo treba ukreniti in podobno, in da se ne bi motale samo v okvirih vodstev, čeprav je to seveda zelo potrebno, ampak tudi, da bi se mogla vsaka dovolj posvetovati s svojimi temeljnimi organizacijami.

Frontni vidik takega sodelovanja se mi zdi toliko bolj pomemben, ker samoupravni subjekti ne glede na to, v kakšnem stanju so trenutno, ne morejo imeti pri slehernem družbenem ukrepu enakih interesov. Ravno narobe. Do-

gajalo se nam bo, da bodo imeli nasprotujoče si interese in da bo potem seveda treba to upoštevati. O tem sem govoril tudi včeraj na seji Republiške konference SZDL, in se bojim, da sem prizadel sindikate z nekaterimi svojimi idejami, ne da bi bil to hotel. Prav gotovo je namreč pri zadnjih podražitvah bilo na razpolago nekaj časa za dogovarjanje, in je tako dogovarjanje tudi potekalo, kot smo zvedeli iz ekspozija, iz nekaterih dokumentov in predlogov, vendar še zmeraj po starem, na nekakšen nefrontovski način in tako, da so prve izjave v tisku, tiste, ki najbolj delujejo na poprečnega občana, bile vendarle bolj tolažba kot že akcija.

Prvi so dali predloge, to je interesantno, bosenski sindikati, kot je to razvidno iz Borbe dne 22. julija tega leta. No, o vsem tem ne bi govoril, če ne bi s tem želel opozoriti med drugim seveda tudi Izvršni svet in Zavod za plan in vse tiste organe, ki take stvari pripravljajo, da bi morali vse to imeti pred očmi, zato da bi omogočili tak način družbenega ravnanja, kadar gre za zelo delikatna vprašanja, zlasti kadar gre za ukrepe, ki nosijo s seboj tudi pomembne socialne posledice. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Kdo želi besedo? Danica Jurkovič.

Danica Jurkovič: Včeraj smo v Beogradu v obeh zborih, predvsem pa v Zboru republik in pokrajin dosegli dokaj poenoteno stališče o gibanjih, predvsem pa o tem, kako je treba za naprej ravnati. Poudarila bi samo to, kar je bilo vneseno kot dodatek zaradi intervencije delegacij.

V 1. točki Zbor republik in pokrajin oziroma zvezna skupščina zadolžuje vse nosilce gospodarske aktivnosti, to se pravi vse, ki odločajo, ki so udeleženi v družbeni reprodukciji, ne samo da izvajajo sprejeto resolucijo in protiinflacijski program, ampak da pogledajo, kaj so tudi sami naredili, kako se držijo vseh teh gibanj in ali so prispevali k pozitivnim gibanjem ali k negativnim. Menim, da je to pomembno in da je tudi obveznost delegacije, da se v republiški skupščini sprejme izrecna zadolžitev vseh nosilcev gospodarjenja, da pregledajo, kako so gospodarili, tudi z vidika uresničevanja vseh resolucij, tako zvezne kot republiških in pokrajinskih, ter protiinflacijskega programa.

Zadolžitve zveznega izvršnega sveta so podobne, kot so pri nas v republici, in sicer da v septembru ugotovi, kako so se stvari nadalje razvijale in predvsem, katere ukrepe smo sprejeli in izvajali, katerih ukrepov nismo sprejeli, pa bi jih morali, in zakaj jih nismo. Torej, kdo je tisti v naši družbi, ki se ne ravna po dogovorih in ne izpolnjuje obveznosti.

Prav tako smo ocenili, da je bistvo dejavnosti in priprav delegacije, tako za Zvezni zbor kot za Zbor republik in pokrajin, dogovarjanje med nami. Čeprav v tem kratkem času še ni seglo v globino, je bilo vsaj v republiškem okviru dogovarjanje pomembno. Delo članov naše delegacije, kot tudi drugih delegacij v odborih, je omogočilo izmenjavo stališč in prispevalo k izboljšanju ocene ter k pozitivnim spremembam v referatu podpredsednika Šeferja. Verjetno je tudi v Sloveniji pomembno sodelovanje delegacij v odborih, ki naj da čimveč mnenj in stališč iz delovnih organizacij ter občin, kar je verjetno tudi dragocen prispevek k oblikovanju ekspozija podpredsednika Dragana oziroma k samim stališčem ali pa tudi k razpravi v SZDL. Na to sem opozorila zaradi tega, da bi v bodoče res popolnoma izkoristili delegatski sistem in dali delegacijam dovolj časa, da bi v celoti zaživele po ustavnih načelih.

V teh trenutkih smo še dokaj nepovezani in ne pritegujemo k oblikovanju dokumentov in politike vseh organov, ki jih v družbi imamo, ki smo jih vzpostavili na podlagi zakonov. Na primer, pri skupnosti zdravstvenega zavarovanja je govora o valorizaciji osnov. Tu in v drugih primerih moramo pritegniti in povezati ne samo sindikate, ampak tudi Komisijo za presojo skladnosti samoupravnih sporazumov o razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov in določila sindikalne liste oziroma druge veljavne sporazume in dogovore. Ali na primer rešitev povišanja cen živilom s tem, da se predčasno dovoli 3% povišanje kalkulativnih osebnih dohodkov kot osnove za denarna nadomestila povišanih življenjskih stroškov. Vse doslej, kadar so se povišale cene, smo to pojmovali kot enoten znesek za živila, za vse kategorije zaposlenih, kot neko vrsto kompenzacije za povišane stroške. Sedaj pa prehajamo v praksi na poviševanje osebnih dohodkov zaposlenih, to se pravi, da bo znesek pri nekaterih višji, pri nekaterih pa nižji. Na to sem opozorila zato, ker s tem povišanjem cen osnovnim živilom sicer nadomeščamo zaradi višjih stroškov proizvodnje, obenem pa tudi ekonomsko priznavamo izboljššan položaj dejavnosti kot celote. Zato zahteva nadomeščanje razlik v ceni dolgoročneje in natančneje reševanje, ne pa trenutnih ukrepov, posebej, če veljajo dogovori za prilagajanje rasti osebnih dohodkov, kot na primer v Sloveniji. Komisija za presojo je sedaj posredovala podatek za prvo polletje, to je 5,8% povišanje v letošnjem letu, kar je dogovorjeno in tudi v rokih poteka. Možnost, da vnaprej za 3% povišamo osebne dohodke, je ukrep organov, ki so za to pooblaščen. Zato je treba to brez posebnega sklepanja komisije tudi izvesti. Vendar je treba v bodoče bolj paziti, da bodo veljavna določila in novi ukrepi med seboj bolj uskladeni. Na ta način bomo utrdili uresničevanje že sprejete politike brez hitrega reagiranja s kratkoročnimi učinki.

V zvezi s stališči, ki so jih izoblikovali včeraj v Socialistični zvezi — so na strani 5 v 6. točki, v stavku, ki se nanaša na kmetijsko proizvodnjo — menim, da tako oblikovano stališče o cenah ne more obveljati, ker so cene kmetijskim proizvodom bile vse do sedaj potiskane navzdol, zaradi česar ni mogoče cen teh proizvodov neposredno primerjati z gibanjem cen na svetovnem trgu.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Globačnik!

Jože Globačnik: Razpravljamo o oceni gospodarskih gibanj, ko je podobna ocena v Jugoslaviji že opravljena in sprejeta. Mislim, da delegatsko sestavljene skupščine tudi tak način razprave omogočajo. Sodim pa, da bi nam, delegatom v enem ali drugem zboru federacije vsekakor dosti bolj ustrezala prej organizirana razprava, ne samo v okviru delegacije, ampak približno taka, kot je današnja. Prepričan sem tudi, da bi v tem primeru potekale razprave čisto drugače, kot pa bodo verjetno sedaj, ko nam je več ali manj jasno, da so, vsaj kar zadeva Jugoslavijo, ocene že sprejete. Torej, za naprej bi ob tako pomembnih razpravah vsekakor kazalo koordinirati delo zvezne in republiških skupščin, da bi tudi na ta način prišel do izraza delegatski sistem.

Naslednja moja pripomba zadeva načelno stališče, ki je bilo sprejeto v Zveznem zboru in v Zboru republik in pokrajin, da se namreč ne bi kazalo nenehno zadovoljevati s tem, da politično-izvršni organ daje skupščini ocene in stališča o nekih problemih, ampak da bi bilo dobro, da kot skupščinsko telo terjamo, da prihaja pred skupščino s poročili o izvajanju sprejetih sklepov. O stališčih, kar zadeva politiko za to leto, smo se dogovorili, in mislim, da je

v nekem prehodnem razdobju dobro in prav, če se pogovarjamo tudi o ocenah. Ne bi pa smelo ostati samo pri tem. Prav v tem smislu bi kazalo popraviti to, kar je med drugim zapisano v sklepih oziroma v poročilu Odbora za družbeno-politični sistem in Odbora za družbenoekonomske odnose. V poročilu je rečeno, da pričakujemo, da bomo jeseni dobili ustrežnejšo, dokončnejšo oceno. Predlagam, da se taka formulacija v poročilu popravi. Zavedam se, da je taka zahteva morda po svoje tudi nevarna. Nevarna zaradi tega, ker bi morda pri nekem lahko vzbudila mnenje, da se sedaj obračamo vsi samo na politično-izvršni organ, in lahko bi si potem predstavljal, da je to samo funkcija države. Menim, da je pomembno, kako se takšno poročilo oblikuje in koliko so pritegnjeni k oceni in poročilu subjekti gospodarjenja in družbenega delovanja. Tu ne kaže nikogar izvzemati in se tudi ne more nihče izvzemati.

Mislím, da bi mogoče prav ob tej priliki kazalo opozoriti na nekatere zelo posplošene formulacije v sedanjih tekstih. Recimo, ko govorimo o vzrokih inflacije, bi vsekakor kazalo te vzroke posamično in sintetično obravnavati. Po mojem prepričanju bo treba analizo ekonomičnosti investicij, ki jo v vseh naših tekočih gibanjih, pa tudi planskih prognozah navajamo, nenehno povezovati. Nisem ekenomist, ne vem, s kakšnimi metodami naj se to naredi, sodim pa, da je to prav gotovo eden izmed resnih virov inflacijskih gibanj pri nas.

No, in končno bi samo še malo polemiziral. Ne vem, če sem dobro razumel tovariša Dragana, ko je govoril o predlogih Izvršnega sveta, ki zadevajo nekatere popravke na področju socialne politike. Da imajo ob podražitvah ti ukrepi izključno parcialen socialni značaj, se ne morem strinjati. Sodim, da so to hkrati tudi ekonomski ukrepi. Če vzamem samo primer novega opredeljevanja najnižjega osebnega dohodka, bo to prav gotovo vplivalo na premike v osebnih dohodkih nasploh in s tem v zvezi na strukturo celotnega dohodka. Bojim se, da bo kljub temu, da smo utemeljeno nezadovoljni zaradi tendenc uravnílovke, verjetno zlasti tam, kjer so na meji dohodka, v organizacijah združenega dela vplivalo to na večje stiskanje razponov. Če hočemo ali ne, se bo to zgodilo. Ne trdim, da povsod, ampak prav gotovo tam, kjer gre za gospodarjenje na meji dohodka. Menim, da tudi tam, kjer napačno razumejo organizacijo kalkulatívni osebni dohodkov, kot je tovarišica Danica prej govorila.

No, in končno, predlagam, da bi jeseni, ko bomo dobili poročilo o izvajanju ukrepov ekonomske politike, zelo konkretno razpravljali recimo tudi o takih trditvah, da nekatere panoge izkoriščajo monopolni položaj. Menim, da je treba nosilce, ki to res počno, identificirati, jih javno imenovati, ne pa jih označevati z »nekateri« in podobno. Kadar je namreč treba konkretno kaj narediti, pa rečemo nekateri.

Predsednik Stane Markič: Tovarišica Ivica Žnidaršič!

Ivica Žnidaršič: Iz predloženih gradiv je razvidno, da je ena od osnovnih nalog v prihodnih mesecih vzdrževanje gospodarske rasti, ker bo le ob sorazmerno visoki ravni proizvodnje in dohodka mogoče reševati probleme na področju investicij ter osebne, skupne in splošne porabe. Dinamično gospodarsko rast bo mogoče zagotoviti ob zadovoljivi preskrbi proizvodnje z energijo, surovinami in reprodukcijskim materialom. Zato kaže usmeriti pozornost na ukrepe, ki naj bi bili dvojni: dogovorjene systemske rešitve na podlagi ustave ter načrtno varčevanje na vseh področjih. Ko načrtujemo varčevanje, pričakujemo za bodoče bolj detajlirane ukrepe in konkretne predloge. Na primer,

nimamo dovolj surovin na področju papirne industrije. Znano je, da bomo morali v letu 1975 uvoziti več kot 100 tisoč ton starega papirja. To pomeni 5 milijonov dolarjev ali 7,5 milijarde starih deviznih dinarjev. Podobno je tudi z uvozom tekstilnih odpadkov. Postavlja se mi vprašanje, ali ne bi mogli teh surovin zagotoviti doma, če bi se le malo potrudili. To so sicer malenkosti, vendar se bomo morali lotiti tudi takega varčevanja, če hočemo pritegniti vse delovne ljudi k prizadevanjem za stabilizacijo našega gospodarstva. Najbrž ob tem ni treba posebej poudarjati, da ena tona starega papirja nadomesti v papirni industrije skoraj 4 m³ lesa in da bi na leto s tem prihranili tudi okrog 4000 ha gozdov, če ob tem niti ne omenjamo posrednih koristi na področju higiene. Ukrepi za tako vzporedno iskanje notranjih rezerv na še tako navidezno majhnih področjih lahko veliko koristijo. V tem smislu razumem tudi gradivo k 5. točki stališč Republiške konference SZDL in se za ta stališča zato zelo zavzemam.

Predsednik Stane Markič: Hvala lepa. Kdo še želi besedo? Besedo ima Lojzka Čotar!

Lojzka Čotar: Če hočemo v našem gospodarstvu bolj obvladovati določena neskladja, potem moramo delati bolj samoupravno kot do sedaj. Tu mislim predvsem na naš sistem in na politiko cen. Ni odveč vprašanje, zakaj smo prejeli dogovor o izvajanju politike cen za letošnjo leto šele v drugem trimesečju. Glede na pomembnost tega dogovora je odnos do navedenega vprašanja res nekoliko neodgovoren. Še zlasti zato, ker ne vsebuje niti ekonomskih ukrepov za odpravljanje vzrokov neskladij. Nedvomno bodo zato materialni stroški še nadalje naraščali in tako zmanjševali naš družbeni proizvod.

Nadalje menim, da bi morali biti tudi bolj samoupravljalški na področju zunanjetrgovinske menjave, to je sporazumevati bi se morali, zlasti kar zadeva na primer uvoz in podobno. S tem bi se izognili morebitnim administrativnim posegom, kajti zavestno usmerjanje zunanjetrgovinske menjave bo prav gotovo hitreje učinkovalo in preprečevalo odliv dela našega narodnega dohodka.

V zvezi z notranjo trgovino menim, da je v gradivih pravilno opredeljen položaj trgovine z živili, ki je dejansko najbolj pereč. Ta dejavnost bo morala imeti prednost pri odobravanju kreditov s strani poslovnih bank. Nujno pa bo rešiti tudi vprašanje zamrznjenih marž, če nočemo deformirati njeno osnovno funkcijo v procesu družbene reprodukcije. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Janko Česnik!

Janko Česnik: Tovarišice in tovariši! Podpiram prizadevanja Izvršnega sveta, nakazana v ekspoziciji tovariša Dragana, da se z organizacijo ustreznih organov pri Izvršnem svetu, zlasti Sveta za družbenoekonomska vprašanja, ustrezno usposobimo za proučevanje gospodarskih gibanj na področjih planiranja, razširjene reprodukcije in kreditno-monetarnega sistema, sistema politike cen, ekonomskih odnosov s tujino in pa razporejanja dohodka in delitve osebnih dohodkov. Zdi se mi, da se je potrebno v sorazmerno kratkem času usposobiti za proučevanje in za analizo celotnih gospodarskih gibanj v Sloveniji in federaciji, ker je seveda po ustavi, ki jo izvajamo, republika odgovorna ne samo za svoj lastni razvoj, ampak tudi za razvoj federacije kot celote, in praktično

ni tako zelo pomembno, kje se odločitve in ukrepi sprejemajo, ali na republiški ravni ali v federaciji. Pomembno in izredno važno pa je seveda ustrezno spremljanje gospodarskih gibanj in pravočasno sprejemanje potrebnih ukrepov oziroma usmerjanje gospodarskega razvoja, bodisi pri nas bodisi v federaciji. Ko to navajam, želim poudariti predvsem to, da se v ekspozeju nekajkrat govori o tem, da kasnimo z ukrepi. Na strani 23 govori tovariš Dragan o tem, da smo v zamudi z ustreznim instrumentarijem, predvsem ekonomskim, čeprav so načelne rešitve že sprejete na sistemskih področjih, to se pravi, da je področje predlaganja in potem seveda tudi sprejemanja ustreznih rešitev za usmerjanje ekonomske politike deficitarno. Ne strinjam se popolnoma tudi s tem, kar večkrat ugotavljamo, da smo v zamudi z ukrepi, s proučevanjem razvoja in gospodarskih gibanj in da zato pretežno sprejemamo ukrepe z veljavnostjo za nazaj, kar pomeni, da skušamo zadržati določeno stopnjo razvoja in da se seveda ne prilagajamo ustreznemu ukrepanju za naprej. Zadovoljni bi bili, če bi lahko izoblikovali ustrezno projekcijo gospodarskega razvoja oziroma gospodarskih ukrepov za recimo naslednji dve leti, pri tem pa seveda popolnoma jasno opredelili, kje smo konkretno pri izvrševanju resolucije o gospodarskem razvoju za letošnje leto in kateri podatki nam še manjkajo.

Tudi v ekspozeju je govora o tem, da celoten naš sistem zajemanja podatkov — sprejemanja in obdelava teh podatkov — ni prilagojen našim potrebam in da bi bili tudi tukaj potrebni ukrepi. Seveda se v ekspozeju ne more govoriti natančneje o ukrepih, temveč je potrebno na drugih področjih sprožiti ustrezno dejavnost, da se to realizira. Tudi na področju gibanja osebnih dohodkov, o čemer bomo kasneje govorili, stvari niso tako enostavne in tako v redu, kot se navaja v ekspozeju. O tem je govorila tudi že tovarišica Jurkovičeva. Tudi tu so anomalije in ekscesi. Samoupravni sporazumi se ne prilagajajo zakonu oziroma se prekoračujejo, ne da bi jim sledili ustrezni ekonomski in drugi ukrepi, ki so v zakonu navedeni.

Nadaljnje vprašanje je, kaj sedaj s podražitvami oziroma kako izvesti pomembne socialne ukrepe, ki so predlagani, da te negativne tendence na področju podražitev ne bi prizadele ravno tistih, ki so najbolj ogroženi. V predlogih je dano samo priporočilo interesnim skupnostim, da naj ukrepajo na ustreznih področjih, kolikor bodo pač sposobne in kolikor bodo mogle glede na razpoložljiva finančna sredstva. Trenutno se seveda v tej situaciji ne da ničesar narediti. O tem bodo sklepale skupnosti v jesenskem roku, in kot se predlaga, s povratnim učinkom od 1. avgusta. Seveda bo to povzročilo, da bo potrebno ponovno zvišati stopnje za posamezne skupnosti in verjetno skleniti tudi nove samoupravne sporazume, skratka ves krog družbenih dogajanj se bo spet zavrtel v tej smeri. To jesen bomo morda začeli nekoliko bolj pravočasno, da bomo potem lahko ustrezno upoštevali programirana gospodarska gibanja tudi za bodoče leto.

Pogrešam nekoliko bolj precizne ocene tudi glede naše konkretne politike: kaj bi bilo potrebno do jesenskega roka proučiti oziroma kakšni konkretni ukrepi naj se v jeseni sprejmejo zato, da bomo gospodarska gibanja obvladali. Bojim se, da bomo v jeseni zopet ugotavljali, da smo z določenimi ukrepi v zamudi, da nimamo ustrezno proučenih gibanj, in da se bo ta stalen refren ponovil v naslednjem letu, da bomo skušali nekatere stvari urediti za nazaj, ne pa za naprej, kar bi se po mojem mnenju dalo, vsaj delno, čeprav so nekatera dogajanja seveda močno odvisna od dogajanj zunaj naše države, ki se jih pa vseeno da predvideti in na nek način tudi že programirati.

Predsednik Stane Markič: Kdo še želi razpravljati? Tovariš Šinigoj!

Dušan Šinigoj: Najprej se opravičujem, da ste stališča Predsedstva SZDL prejeli šele danes. Vsi smo namreč v stiski s časom in zato smo imeli šele včeraj sejo, na kateri smo izoblikovali skupna stališča družbenopolitičnih organizacij do ocene gospodarskih gibanj in splošne ter skupne porabe v letošnjemu letu. Menim, da je prav, da vas opozorim predvsem na dvoje ali troje vprašanj, ki mogoče niso tako jasno vidna iz stališč.

Predsedstvo in Izvršni odbor SZDL opozarjata, da zaostajamo pri doseganju ciljev, pri kvalitetnih prvinah gospodarjenja. Gre za vprašanje cen, vprašanje porabe, tudi za vprašanje investicijske porabe in porabe zunanjetrgovinske menjave. V razpravi je prihajalo pogosto do vprašanja, na kakšen način ukrepati sedaj, da bi omilili te negativne tendence v ekonomskih gibanjih. Velika nevarnost v zvezi s tem je, da bi z administrativnimi ukrepi razreševali to problematiko. V stališčih smo se jasno zavzeli, da se ne smemo pre nagliti. Seveda pa se hkrati jasno zavedamo, če se orientiramo na samoupravno razreševanje teh problemov, tako kot to predvideva ustava, da se moramo temu primerno tudi organizirati. Mislim, da je prav, da opozorimo tudi Družbenopolitični zbor na izredno pomembno nalogo, ki nas čaka do konca tega leta, in sicer na formiranje nosilcev pri dogovarjanju in sporazumevanju, na konstituiranje tako vsebinsko temeljnih organizacij združenega dela, interesnih skupnosti in seveda tudi drugih nosilcev, ki bodo uporabili metodologijo dogovarjanja in sporazumevanja. Če tega ne bomo storili do konca leta, potem je jasno, da bomo morali uporabiti, kar pravi tovariš Dragan v svojem ekspezeju, nekatere administrativne ukrepe, ki bodo preverjeni v skupščini. Tu smo v zamudi. V zamudi smo pri preosnovanju samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti, in sicer tistih, ki so sestavni del skupščinskega sistema, a ne morejo nastopiti kot sestavni del skupščinskega sistema, dokler se ne preosnujejo. Rok je do 31. decembra tega leta. V zamudi smo tudi pri oblikovanju interesnih skupnosti na področju gospodarstva. O tem je tovariš Dragan v ekspezeju zelo jasno govoril. Tu sta formirani sedaj samo dve skupnosti. Za oblikovanje še nekaterih skupnosti pa so v pripravah šele zakoni. O nekaterih interesnih skupnostih pa se praktično še niti ne razmišlja. Tako nekega nadomestila za državno urejanje še nimamo in nas brez dvoma čaka dokajšnje politično in seveda tudi strokovno delo. Te stvari bodo prišle tudi na klopi tega zbora, ko bo obravnaval nekatera sistemska vprašanja v zvezi z zakonskim urejanjem interesnih skupnosti.

Opozoril bi vas tudi na to, da smo na včerajšnji seji zlasti poudarili vprašanje samoupravne discipline. O tem je tovarišica ravnokar govorila. Mislim, da kaže opozoriti Izvršni svet, da naj ob razpravi v septembru na to vprašanje še posebej opozori, ker če bomo nadomeščali vrsto državnih ukrepov s samoupravnimi rešitvami, je prav gotovo nujno, da se sporazumi, ki jih delovni ljudje sprejmejo, in obveznosti v teh sporazumih tudi izpolnjujejo. Opozarjamo na problem delitve osebnih dohodkov. Kot vidite, v naših stališčih ni posebnega stališča do gibanja realnih osebnih dohodkov. Ni ga, ker menimo, da so tukaj podatki le približni in da je področje urejanja delitve dohodka in osebnih dohodkov premalo disciplinirano.

V zvezi z osebnimi dohodki še naslednje. Mislim, da je prav, da je stališče, ki je bilo sprejeto v zvezi s korekturami osebnih dohodkov na podlagi podražitev, tako, da se korekture ne izvršijo linearno, ampak da se v resnici uporabi

samo tolikšen del korektur, kolikšne so podražitve. Mislim, da je to pomemben politični dogovor, da namreč govorimo o realnih podražitvah, ne pa o korekturi 3 0/0, kar jasno prinaša zelo velike razlike.

In na koncu moramo opozoriti na to, kar je danes tovariš Dragan, mislim da je na treh mestih, v svojem ekspozeju posebej podčrtal, namreč na organiziranost strokovnih služb za spremljanje podatkov. S takimi podatki, s kakršnimi sedaj razpolagamo, resnično ne moremo sproti spremljati tokov, in tudi ne opremljati naših samoupravnih nosilcev za njihove odločitve. Zato mislim, da moramo sedaj naravnost zahtevati ukrepe za reorganizacijo služb, ki nam bodo pravočasno dajale kvalitetne podatke, ki bodo res prilagojeni samoupravnemu odločanju. Hvala lepa.

Predsednik S t a n e M a r k i č : Tovariš Bulc!

M a r k o B u l c : Najprej bi se rad pridružil tovarišu Globačniku, da bi bilo prav v bodoče tiste razprave, ki so zelo pomembne za ugotavljanje našega ravnanja doma in v federaciji, sinhronizirati tako, da bi z že dogovrjenimi stališči prišli v Beograd, kar to pot ni bilo. S stališči smo se sicer oborožili, na primer na seji Sveta za družbenoekonomska vprašanja IS, na sejah odborov in tako naprej, vendarle bi bilo še ustrežnejše, če bi se v bodoče zasedanja zborov naše skupščine in zveznih zborov uskladila tako, da bi najprej razpravljali zbori slovenske skupščine in na podlagi tega Zbor republik in pokrajin.

Nadalje želim povedati, da je naša delegacija v Beogradu izrazila nezadovoljstvo, ker razpravljamo o gospodarskih gibanjih tik pred dopusti. To nezadovoljstvo velja najbrž tudi za republiko. Sedaj namreč ugotavljamo, kaj je dobro in slabo in kaj bi bilo treba v gospodarski politiki dopolniti. Da pride po sklepih do ukrepov, pa rabimo ponavadi mesec ali dva, če pa se stvar nekoliko zatakne, pa kar nekaj mesec in mimogrede je leto mimo. Če se bo to sedaj zgodilo, bomo lahko realno vplivali samo na ekonomsko politiko za drugo leto. V Zboru republik in pokrajin smo opozorili, da bi bilo treba take razprave v bodoče imeti v juniju, zato da se potem potrebni ukrepi, ki še vplivajo na tekoča gospodarska gibanja tega leta, sprejmejo še pred skupščinskimi počitnicami. Mislim, da bi to opozorilo kazalo sprejeti tudi tukaj.

Imam tudi manjšo dopolnitev k poročilu tovarišice Jurkovičeve. Ocene stanja, ki smo jih slišali od predstavnikov iz posameznih republik in pokrajin, so dokaj enotne, seveda z niansami, in to tako glede tega, kaj je pozitivno v gibanjih, kot tega, kaj je negativno. To poudarjam zato, ker so ne samo ocene stanja, temveč tudi stališča o smereh ukrepanj, z majhnimi niansami, precej enotna. Mislim, da nam to daje upanje, da bomo relativno hitro, že v septembru, prišli do soglasnih ukrepov tam, kjer se nam zdi, da je treba ukrepati. Ugotavljam tudi, da so ocene gospodarskih gibanj in poti in smeri ukrepanja Zbora republik in pokrajin dokaj podobne tistim, ki smo jih slišali danes v ekspozeju tovariša Dragana. Mislim, da je ta ugotovitev pomembna iz dveh razlogov: 1. zato, da tiste stvari, ki so v kompetenci odločanja združenega dela in samoupravnih subjektov v republici ali pa Izvršnega sveta in drugih organov, uredimo sami doma, in to čimprej, in 2. zato, da na temelju ugotovitve, ki je tudi v sklepih Zbora republik in pokrajin, da družbenoekonomski sistem, ki ni uskladen z novimi ustavnimi rešitvami in zato ne omogoča učinkovitejšega gospodarjenja ter kar naprej ustvarja nekatere negativne tendence v ekonomskih razmerah, organiziramo tako, da bi se vključili v priprave novih sistemskih re-

šitev. To poudarjam zato, ker je včeraj naš zbor sprejel tudi program dela za jesen in za drugo leto. V tem programu dela so predvidene razprave o sistemskih rešitvah, kar pomeni, da bomo prihodnje leto obravnavali elemente sistema, še celo leto pa živeli tako rekoč po starem. Delegati smo ugotovili, da bi z nekaterimi sistemskimi rešitvami morali pohiteti. To ugotavlja tudi Izvršni svet v ekspoziju tovariša Dragana. Menim, da je treba to orientacijo sprejeti, še posebej, ker imamo nekatera slovenska stališča za sistem že pripravljena. To zahteva tudi določen odnos do predloženega programa dela ZRP. Recimo, če samo usklajujemo zakone z ustavo, potem bi lahko npr. zakon o Narodni banki sprejeli že jeseni, kot je predvideno v programu dela. Če pa bomo sistem kreditno-monetarne politike obravnavali šele v drugi tretjini prihodnjega leta, potem je nesmisel zakona o NB sprejemati letos. Najprej moramo razpravljati o kreditno-monetarnem sistemu, na tej podlagi pa o zakonu o bankah. Pred kratkim je Slovenija organizirala simpozij o tem v Portorožu. Tako imamo mnogo stališč, s katerimi lahko začnemo ta sistem graditi.

H konkretnim orientacijam, ki smo jih slišali v ekspoziju tovariša Dragana, pa imam le dve pripombi:

Najprej glede alternative na straneh 16 in 17, namreč tam, kjer je govora o splošni porabi pod točkama a in b. Rad bi samo opozoril, da rešitev v alternativni pod a pomeni zmanjševanje prispevnih stopenj, da pomeni uresničevanje opozorila, ki ga je Predsedstvo SZDL dalo na strani 2 v točki 2, kjer ugotavlja, da je rast stroškov proizvodnje posledica skokovitega naraščanja cen in zakonskih ter pogodbenih obveznosti. Če ostanemo pri istih prispevnih stopnjah, ostanemo pri istih zakonskih oziroma pogodbenih obveznostih. Če te stopnje zmanjšamo, prispevamo k uresničevanju sklepov, ki so v ugotovitvah Socialistične zveze. In dalje, če se prispevne stopnje zmanjšajo, potem sredstva ostajajo v organizacijah združenega dela in proizvajalci neposredno razpravljajo in odločajo o tem delu dohodka. Ta varianta ne pomeni možnosti za oblikovanje rezerv in možnosti za vplivanje na razvoj na nekaterih področjih, pomeni pa bolj samoupravno odločanje. Opozarjam na ta dva elementa, ker gre za pomemben izbor, čeprav ne pričakujem, da se bo danes o teh variantah odločilo. Če bi hoteli biti dosledno samoupravni in če bi se hoteli res zavzeti za to, da se pogodbene in zakonske obveznosti zmanjšajo in da se predvsem gospodarstvo samo opredeljuje v obsegu sredstev za rast akumulacije in za druge potrebe, potem bi se najbrž morali odločiti za varianto a, to se pravi za zmanjševanje prispevnih stopenj, vsaj na nekaterih področjih, ali pa za kombinacijo obeh alternativ. IS predvideva tudi to možnost.

Tovariš Dragan je v ekspoziju ugotovil, da mnogim gospodarskim subjektom inflacija pravzaprav ustreza. Mislim, da je ta ugotovitev točna. Ustreza namreč vsem tistim, ki delajo kratkoročno od danes do jutri, nikomur, kdor ravna dolgoročno, pa ne ustreza, še posebej ne delavskemu razredu. Zato je prav, da pokažemo na žarišča te inflacije, in to na čisto konkretna, da se s sistemom, z zakoni, z ukrepi zoper ta žarišča borimo, ker bomo le tako prišli do spremembe vzdušja. Niso ljudje krivi, če inflacijsko ravnaajo. Razmere jim kažejo, da je bolje zadolževati se kot pa varčevati, bolje kar koli kupovati kot pa racionalno gospodariti. Želim pa poudariti, da se s tem stanjem ne moremo sprijazniti in da moramo spremeniti klimo, da bi ljudje in subjekti gospodarjenja delali drugače. To pomeni, da je treba javno pokazati na žarišča inflacije — javno pokazati na delovne organizacije, ki delajo izgube, javno pokazati na tiste občine, ki so prekršile družbeni dogovor in predvidele višjo potrošnjo,

kot je bila družbeno dogovorjena, javno pokazati na tiste delovne organizacije, ki so osebne dohodke znotraj sporazuma dvignile mimo dogovorjene politike, investirale brez pokritja in tako naprej. Mislim, da gre za zelo pomembno delovanje v sferi zavesti. Taka obravnava pomeni pritisk na moralo, in mislim, da bi bilo zelo prav, če bi podatke, ki jih v tem smislu zahtevamo, dobili v skupščini septembra meseca. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Valentina Tomlje!

Valentina Tomlje: Ko smo obravnavali gradivo Zavoda za planiranje, smo v prvih pogovorih večkrat imeli občutek, da je sestavljeno po starem, da je pomanjkljivo obravnavana splošna in skupna poraba. No, treba pa je ugotoviti, kar je že tovarišica Jurkovičeva opozorila za nivo federacije, da smo se tudi v republiki z razpravami v Gospodarski zbornici, v sindikatih, Socialistični zvezi, v skupščinskih odborih, počasi poenotili pri ocenah in da je pravzaprav z Draganovim ekspezejem prišlo do končne skupne enotnejše ocene gospodarske in družbene situacije v prvem polletju leta 1974. Mislim, da je to pozitivno v tem delovanju. Rada bi pa pri tem predvsem opozorila na negativno stran tega našega ravnanja.

Ko smo v juliju mesecu o teh problemih razpravljali, namreč nismo imeli časa, da bi o realizaciji za prve mesece 1974. leta razpravljali s tako imenovano bazo, da bi s temi problemi konfrontirali naše aktiviste — delegate. Sedaj so naši aktivisti informirani prek sredstev množičnega obveščanja. Torej tega, da bi jih spodbudili za vsakodnevno reševanje problema in delovanje v organizacijah združenega dela, v političnih organizacijah, v krajevnih skupnostih, v samoupravnih interesnih skupnostih v skladu s stališči, ki jih proklamiramo, nismo storili. Mislim, da je to naša velika napaka. Že tovarišica Žnidaršičeva je opozorila na tale vidik, ki je mogoče odobren: če bi znali pridobiti vse delovne ljudi za te naše enotne programe, bi bili verjetno šele uspešni. Tako pa neprestano samo ugotavljamo, kje nismo bili uspešni, kateri ukrepi so nam povzročali ene ali drugačne deviacije. Kajti pozabljam, da je za uresničevanje zelo pomemben tudi subjektivni faktor, pripravljenost ljudi, njihov angažma v delovnih organizacijah, pa tudi spodbuda aktivistov družbenopolitičnih organizacij, ki naj bi neprestano usmerjali na to problematiko. To je eno, na kar sem hotela opozoriti.

Potem še glede dveh vprašanj, o katerih je bilo danes sicer že govora tudi v ekspezeju. Vprašanji sta bili obravnavani na tak način, da je več ali manj vsak povedal svoje osebno stališče, ki pa je bilo izpeljano iz splošnih stališč njegove delegatske baze.

Zdi se mi, da bi utegnili ukrepi, ki jih predlaga ekspeze glede podražitev v zadnjem tednu, postati ekstenzivni, če se ne bomo ravnali tako, kot je zapisano v ekspezeju: zavzeti se moramo za selektiven pristop, z njimi ne rešujemo problema nadomestil za porast življenjskih stroškov nasploh in naj imajo ti ukrepi parcialen socialni značaj. Kot je tovarišica Jurkovičeva že povedala, imamo za področje osebnega dohodka, za pokojnine, za otroški dodatek, za vse prejemke že sisteme valorizacije. Zato mora to resnično ostati samo kot parcialen ukrep, kajti sicer bi lahko bili predlogi, ki so navedeni na 12. strani, zlasti v točki 2, v hudem nasprotju z ocenami, ki se nanašajo na porabo na področju osebnih dohodkov v tem istem ekspezeju. In če se sklicujem še na analizo samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov in njihovo oceno, mislim, da je bilo danes o tem že govora, potem lahko izrazim resno skrb, da

bi tako odpiranje možnosti pri planiranju osebnih dohodkov zaradi tega razloga lahko še poslabšalo stanje na področju osebnih dohodkov. Najbrž so še nekateri ukrepi, predvsem boleznine, o katerih bi bilo dobro temeljito razpravljati. Mislim, da je bilo danes na to že opozorjeno v zvezi s skupnostjo zdravstvenega zavarovanja in predvsem v zvezi z negativnimi učinki na produktivnost. Kakšen takšen nepremišljen ukrep bi lahko imel pomembne posledice.

Kar zadeva problematiko, o kateri je razpravljal tovariš Bulc, naj povem, da se strinjam z njegovim predlogom, da pa imam druga izhodišča, kot jih ima on. Mislim, da družbeni dogovor za leto 1974 dopušča samo prvo rešitev, ker je treba v skladu s samoupravnimi sporazumi spremeniti stopnje, zaradi usklajevanja. Mislim, da bo prva varianta sprejemljiva, kajti druga varianta pravzaprav ni v skladu z družbenim dogovorom in s celotnim postopkom samoupravnega sporazumevanja. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Prosim, tovariš Majdič!

Cveto Majdič: Pri obeh variantah govorimo več ali manj o enakem pristopu za vse samoupravne interesne skupnosti, sicer z možnostjo medsebojnega usklajevanja. Predlagam, da bi premislili, če morda ne bi bilo napačno, da bi vse samoupravne interesne skupnosti svoje programe ponovno pregledale in ugotovile, če ni morda kakšen ukrep ali kakšen program mogoče nekoliko korigirati in ga izvesti v nekoliko daljšem roku.

Nadalje sprašujem vse nas in tudi člane Izvršnega sveta, če ni morda v gradivih različno prikazen sistem reševanja najnižjih osebnih dohodkov. Govorim na podlagi podatkov, ki jih imamo, da bodo poprečni življenjski stroški višji za 60 dinarjev. Hkrati ugotavljamo v gradivih, da so realni dohodki višji za 4 %. To pomeni, če je minimalni osebni dohodek višji, da porast življenjskih stroškov ne presega tega zneska. Ne gre za to, da bi bili proti pomoči tistim z nižjimi osebnimi dohodki. Samo, govorimo, da smo osebne dohodke s sporazumi več ali manj uredili, kar pa zanikamo z ukrepi, ko dajemo na primer 120 dinarjev dodatka. Torej, s čisto moralnega stališča se mi ne zdi prav, da govorimo dvakrat različno.

Potem imam še eno vprašanje, ki sem ga hotel zastaviti kot vprašanje delegatov, vendar ker se tiče tudi te zadeve, ga bom kar sedaj načel.

V skupini delegatov Zbora občin z območja revirskih občin, to so Hrastnik, Zagorje in Trbovlje, smo pred nekaj dnevi obravnavali tudi to gradivo. Ugotovili smo v glavnem to, kar ugotavljamo vsi in kar so tudi nekateri govorniki pred menoj že omenili. Gre za vprašanje izvajanja sklepov in dogovorov. Od 60 slovenskih občin in njihovih samoupravnih interesnih skupnosti so le 4 občine obdržale dogovorjeno skupno stopnjo 29,12 %, vse ostale so jo že prekoračile. To navedbo moram popraviti, ker je še ena zasavska oziroma revirska občina sprejela prekoračitev v tem času, to se pravi, da so samo še tri, ki še imajo dogovorjeno prispevno stopnjo. Odločno smo vztrajali, da se morajo predstavniki Skupščine ali Izvršnega sveta dogovoriti z vsemi organizacijami, kako doseči, da se dogovorjene meje zadržijo in da ne pride do preseganj tako pri skupni kot pri splošni porabi.

Vprašanje je realizacija posebnega dogovora z 0,20 % davka iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja. Veliko občin ni namreč moglo kriti s temi sredstvi svojih programov in je prišlo do tega, da niso kriti proračuni občin. Posledica tega so, kot vemo, blokirani žiro računi proračunov, omejevanje porabe

na raznih področjih in taka kritična vprašanja, kot je vprašanje, kako pomagati družinam z nižjimi osebnimi dohodki.

Sklep je bil enoten samo v tem, da se na nobenem področju ne more dopustiti, da se dogovori brez kakršnihkoli utemeljitev, brez resničnih in utemeljenih razlogov spremenijo. Potem se še tiste občine ali tiste skupnosti, ki vztrajajo pri dogovorjenih stopnjah, ki se torej držijo dogovorov, osmešijo pred drugimi občinami. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Še kdo želi besedo? Tovariš Cvetko!

Ciril Cvetko: V gradivu, ki nam ga je predložil Zavod za planiranje, je pod točko 6 na strani 32 navedeno tudi področje družbenih dejavnosti. Vendar se mi zdi, vsaj po lastni oceni, da je kulturnemu področju v družbenih dejavnosti odmerjen odločno preskromen delež. Navedenih je nekaj kategorij, ki pa pokrivajo samo del vsega tistega, kar spada v kulturo in kulturno udejstvovanje nasploh. Zato menim, da bi v jesenskem roku, ko bomo še enkrat razpravljali o tej oceni skupne in splošne porabe, kazalo intenzivneje in pa jasneje prikazati situacijo. Pri tem bo potrebno določiti tudi razmerje proizvodnja — kulturne dejavnosti, ki je v mnogočem še zelo nejasno. Mislim, da ne bi kazalo na kulturnem področju tega razmerja vzdrževati še naprej v jesen ali pa celo v prihodnje leto. Če se zavzemamo za to, da je kultura enakopravno vključena v družbeno dogajanje, potem je treba tudi tukaj nekaj spremeniti. Potrebne so jasnejše analize, ki naj bi pokazale katastrofalne posledice na kulturnem področju. Opustiti je treba dosedanjo prakso. Brez neke jasnejše, bolj intenzivne analize ne bomo naredili ničesar. Zavzemam se torej za to, da se lotimo z drugačnimi vidiki jesenskega obravnavanja vsega, kar se dogaja na kulturnem področju, in da potem določimo tudi neke osnove za naprej. Obenem pa se strinjam s tem gradivom, poročili ter z dodatnimi gradivi, ko pravijo, da je treba določeneje odpravljati vzroke počasnosti, neučinkovitosti, raznih deviacij itd. Mislim, da je treba tako kot na vseh drugih področjih to ugotavljati tudi na kulturnem področju. Želim torej, da se jasneje opredelimo tudi glede kritja kulturnih potreb in da se vprašanja s področja kulture enakovredno vključijo v jesenski material. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Hvala lepa. Še kdo želi besedo. Prosim, tovariš Šiftar!

Marjan Šiftar: Zelo na kratko želim govoriti o ukrepu, ki je predlagan v ekspoziciji in ki sta ga predlagala tudi Predsedstvo in Izvršni odbor SZDL, to je o valorizaciji štipendij oziroma o regresiranju stroškov v študentskih in dijaških domovih. Mislim, da bo do te valorizacije zelo težko prišlo, ker novi štipendijski sistem po novem družbenem dogovoru namreč še ni zaživel. Družbenega dogovora niso še podpisali vsi, ki bi ga morali oziroma ki so podpisniki tega dogovora. Po zadnjih podatkih tudi Gospodarska zbornica še ni podpisala družbenega dogovora. Prav tako v nekaterih občinah še niso začeli s pripravami za podpisovanje samoupravnih sporazumov o štipendiranju. V zraku je pravzaprav, vsaj zaenkrat, celoten sistem. Tudi še ni gotovo, če bomo za letošnje potrebe na področju štipendiranja uspeli zagotoviti že dogovorjena sredstva, se pravi tistih 13 milijard, za katere smo se spomladi dogovarjali.

Nadaljnja stvar, ki je tudi odprta in ki bo lahko v jeseni povzročila velike probleme ravno zaradi teh, trenutno nerešenih vprašanj na tem področju, je položaj tako imenovanih posojilojemalcev. Teh je na univerzi trenutno 2000. Njihova usoda oziroma nadaljnja usoda štipendiranja je vprašljiva, ker ni sredstev. Skratka vprašanje je, kdo jih bo naprej štipendiral, predvsem ker ne gre za bruce, ne gre za študente, ki bi se prvič vpisovali na univerzo, ampak predvsem za študente, ki so že v višjih letnikih, ki jim moramo nekako zagotoviti za dokončanje šolanja tudi materialno pomoč.

Osnovno vprašanje je torej: Kdaj izvesti to valorizacijo? Ali je mogoča ta valorizacija v danih pogojih? Ali ne bi bilo potrebno, da bi že sedaj, ko pravzaprav družbeni dogovor formalno še ni sprejet, valorizirali štipendije? Zavzemam se predvsem za to, da bi valorizirali tako imenovane socialne štipendije — ne pa tudi kadrovske štipendije — o katerih govorimo v družbenem dogovoru in na katerih naj bi bil poudarek v novem štipendijskem sistemu. Drugo vprašanje je, ali ne bo poznejše valoriziranje, torej v pozni jeseni ali šele v začetku koledarskega leta 1975, prepozno. Mnenja sem, da je regresiranje storitev oziroma podražitev v študentskih domovih samo začasen ukrep. Ali ne bi bilo potrebno, da že sedaj začnemo pripravljati dolgoročnejši program za reševanje vprašanj, ki se tičejo plačevanja oziroma financiranja storitev v študentskih domovih. Kakšna bo usoda študentov v študentskih domovih po 1. 1. 1975? Ali bodo vse podražitve po 1. 1. 1975 prešle v breme študentov, ali pa bodo še naprej regresirane? V vsakem primeru bo nujno že sedaj v jeseni poiskati rešitve, ki bodo nakazale ali vsaj dale možnosti za drugačno rešitev od sedanje. Če teh vprašanj sedaj ne bomo uspeli rešiti, bodo lahko v jeseni demonstracije, kot je bilo to leta 1968.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Breclj!

Marijan Breclj: Razprava tovariša pred mano zahteva oceno o točki 6, ki jo predlaga Izvršni svet in ki je bila predmet obrazložitve predstavnika Izvršnega sveta na skupni seji. Opozarjam na to, da je določeno v tej 6. točki, da Izvršni svet zagotovi v prvem trimesečju prihodnjega šolskega leta pokritje razlik. To razumem tako, da gre za trimesečje, ki se je sedaj začelo, ne pa da se izvede ta valorizacija štipendij ob podpisu družbenega dogovora o štipendiranju. Stvar je zelo konkretno zamišljena in dan je popolnoma jasen apel vsem odgovornim faktorjem, ki morajo to izvesti, da to tudi izvedejo.

Nadalje mislim, da je treba na koncu razprave o gospodarskih gibanjih podpreti predvidene vire Izvršnega sveta in ostalih faktorjev, ki so poklicani, da uredijo vprašanje kompenzacij v zvezi s temi podražitvami. Menim, da je treba to iz političnih razlogov nujno izvršiti, da ne bodo podražitve prizadele teh kategorij ljudi. To se pravi, da moramo v zvezi s to razpravo ugotoviti, ali so predvideni ukrepi taki, da zagotavljajo, ne to, da bomo imeli v jeseni štrajk, ampak da bodo materialna vprašanja naših študentov v resnici rešena.

Predsednik Stane Markič: Tovariš Zupančič!

Beno Zupančič: Rad bi opozoril na eno stvar pri tej točki 6. Tukaj piše, da je »umestna odločitev«. Jaz sem to razumel, da je ta odločitev sprejeta. Drugače bi moralo pisati »bi bila umestna« ali pa »naj bi...«. Šele sedaj

sem postal pozoren, da je napisano tako, kot da je ta odločitev tako rekoč že sprejeta.

Predsednik Stane Markič: Najbrž bi moralo pisati »naj bi bila«.

Benó Zupančič: Ja, ampak piše »je umestna odločitev«. Tu piše, da je to izobraževalna skupnost sprejela. Pa je najbrž še ni.

Predsednik Stane Markič: Besedo ima tovariš Petrovič!

Drago Petrovič: Tovarišice in tovariši delegati! Opravičujem se, če ne bom mogel odgovoriti na vsa vprašanja oziroma če ne bom mogel dati natančnih odgovorov na zastavljena vprašanja. Vprašanj je bilo več, kot pa sem jih pričakoval, zato nisem za vse odgovore popolnoma pripravljen. Vendar bom skušal po svojih močeh odgovoriti zlasti na tista, za katera menim, da so najbolj kritična, in na tista, ki zahtevajo odgovor že v tem trenutku.

Opravičujem pa se tudi, ker sem malo zamudil. Tako nisem slišal začetka razprave tovariša Zupančiča. Vendar, če se ne motim, je bila osrednja misel v zvezi s podražitvami, da je bila razprava preveč po nivoju vodstev in da ni bilo dovolj časa za dogovarjanje, da se torej nadaljuje dosedanja praksa. Opozoril bi, da v zvezi s tem ne bi bilo prav, če bi valili krivdo na republiške organe v celoti, čeprav smo imeli res 4 dni časa za posvetovanje. V federaciji je še vedno praksa, da se najbolj kritična gradiva pošiljajo dva do tri dni pred sklepnimi zveznimi posvetovanji. Na primer, material v zvezi s korekcijami cen pšenice, moke, sladkorja in olja smo dobili 3 dni pred zasedanjem medrepubliškega komiteja, pa smo izvršili najbolj nujna posvetovanja v okviru republike in poslali del teh gradiv tudi predstavnikom Zveze sindikatov Slovenije. V Beogradu smo bili dva dni, ker prvi dan nismo uspeli uskladiti stališč. Naslednji dan smo prek teleksa ugotavljali, kakšna so stališča republik in avtonomnih pokrajin. Celoten sistem dogovarjanja v okviru medrepubliškega komiteja je tekel v redu, vključile so se republike, kasneje pa so se vključili tudi sindikati in Socialistična zveza ter republiški centralni komiteji Zveze komunistov.

Glede širine te diskusije poudarjam, da je bilo mogoče to diskusijo izvajati v širšem obsegu zaradi samega sistema sprejemanja teh ukrepov. Poudariti moram pa, da so predloženi ukrepi bili sprejeti že 15. novembra lanskega leta in da smo vsi točno vedeli, da bomo s 1. julijem spremenili cene osnovnih življenjskih artiklov. Federacija je za pripravo teh materialov imela čas do meseca aprila dalje, takoj po sprejemu družbenega dogovora.

Sprejemam odgovornost z republiške strani, kar se tiče teh posvetovanj, vendar bi prosil, da upoštevate, da nismo samo pri tovrstnih odločitvah, vendar tudi pri vrsti drugih odločitev v izredni časovni stiski in da zaradi tega trpi tudi kvaliteta našega dogovarjanja in naših posvetovanj. Poudariti moram, da so vodstva kljub temu organizirala kvalitetna posvetovanja, da smo imeli možnost medsebojnega dogovarjanja in da so bila na nivoju tako federacije kot republik, vsaj v teh vodstvih, za katere menim, da so delala z vso politično odgovornostjo, vendar dosežena enotna stališča o teh podražitvah in glede izvršitve socialnih korektivov, ki so bili pozneje sprejeti v vseh republiških skupščinah, oziroma glede sprememb cen, ki jih je sprejel Zvezni izvršni svet. Mislim, da bi bilo prav, da bi naša delegacija ponovno sprožila problem pravo-

časne zagotovitve ustreznih gradiv in podatkov ter možnost posvetovanj v republikah, pri čemer bi zahtevala od zveznega izvršnega sveta, da se taki materiali ne pripravljajo tako pozno, ker onemogočajo ustrezne dogovore in širša posvetovanja. Toliko glede dogovarjanja, za katerega menim, da je bilo bistveno. Kvaliteta dogovarjanja je odvisna predvsem od tega, kdaj se začnemo dogovarjati in koliko časa imamo zanj na voljo.

Načeto je bilo vprašanje akcije za sprejetje socialnih korektivov s 1. avgustom, za katero se zavzema Izvršni svet. Jurkovičeva je pravilno opozorila, da je treba povezati vse organe in samoupravne interesne skupnosti, ki so odgovorne za sprejetje ustreznih ukrepov na področju socialnih korektivov. Mislim, da se akcija, ki že teče po dogovoru pri Izvršnem svetu, izvaja na vseh nivojih in da bomo v roku, ki je bil zastavljen, tudi uspeli sprejeti vse ustrezne ukrepe, kar je bilo nakazano tudi v ekspoziciji tovariša Dragana.

Kar se tiče valorizacije kalkulativnih osebnih dohodkov za 3% pred potekom tretjega četrletja, je rečeno, da gre dejansko samo za valorizacijo kalkulativnih osebnih dohodkov, ne pa za valorizacijo mase osebnih dohodkov. To seveda narekuje vsem popisnikom samoupravnih sporazumov, da izvršijo svojo interesno delitev, vendar v skladu z razpoložljivim dohodkom. To pomeni, da se lahko zgodi, da bo v določenih delovnih organizacijah le prišlo do vprašanja, ali so sposobni izvesti linearno povečanje ali ne, in če je ta vsota izredno majhna, katere kategorije zaposlenih naj bi bile v prvi vrsti zaščitene. Pojavljala se bo uravnilovka, vendar se tej uravnilovki v tem trenutku v celoti ne moremo izogniti. Kljub temu pa velja načelo, da je treba sistem notranje delitve še naprej intenzivno spopolnjevati, da je to v prvi vrsti naloga organizacij združenega dela, saj gre za kvalitetne premike pri gospodarjenju, ki naj omogočijo zviševanje produktivnosti dela in večjo porabo znanja pri delu.

Tovariš Globačnik je postavil vrsto vprašanj. Jasno je, da je bila v republici analiza izvršena prej kot v zvezi in da je bila razprava o naši analizi pred zvezno. Moram reči, da je to zasedanje v naši skupščini slučajno za zveznim zasedanjem. Vsi materiali o oceni gospodarskih gibanj pa so bili pripravljani v začetku julija. Menim, da so bili dobra osnova za delo naše delegacije v federaciji in da verjetno to ni bilo ovira pri zavzemanju konkretnih stališč.

Kar se tiče analize ekonomičnosti investicij, mislim, da ekonomičnosti ne moremo obravnavati na osnovi kratkoročnih analiz. Trenutno ne razpolagamo s sistemom evidenc in podatkov oziroma z metodologijo, ki bi omogočila kratkoročno zasledovati investicijske učinke. Mislim, da je to stvar letnih analiz oziroma večletnih analiz, kjer se s pomočjo trendov in pa zasledovanja gibanja narodnega dohodka in prirasta narodnega dohodka ugotavlja učinkovitost investicij. Zato se v naših analizah, v prvi vrsti v analizi investicij, spuščamo v strukturo investicij, kjer poskušamo ugotavljati, ali se struktura nesorazmerja v razvoju odpravljajo s samimi investicijskimi vlaganji oziroma kjer prihaja do večjih oziroma manjših odmikov. Prav tako je za nas trenutno bistvena struktura virov za pokrivanje teh investicij. Gre za osnovno načelo, da naj bi se odločitve o investicijah čimbolj približale temeljnim organizacijam združenega dela oziroma šle prek odločanja v bankah.

Dejstvo je, da je za nas bistveno povečanje deleža organizacij združenega dela in zmanjševanje investicij v družbenopolitičnih skupnostih ter zmanjševanje deleža bančnih investicij, kar kaže na to, da se odločanje o investicijah vse bolj približuje organizacijam združenega dela. Učinkovitost in ekonomičnost

pa sta seveda posebno poglavje, ki ga pa v tem trenutku ne moremo obravnavati.

Večkrat je bilo postavljeno vprašanje ukrepov ekonomske politike. Nesporno je, da bi bilo dobrodošlo, če bi bili sposobni ob nepopolnih podatkih sprejemati ukrepe ekonomske politike. Vendar je dosedanja praksa pokazala, da so bili vsi ukrepi brez kvantitativnih analiz, in še celo ob kvantitativnih analizah, večkrat nepopolni. Menim, da za vsako odločanje oziroma za ukrepe ekonomske politike nujno potrebujemo minimum podatkov, ki kažejo določeno tendenco. Kratkoročno ukrepanje se nam je večkrat maščevalo in po vsej verjetnosti bi morali danes oceniti, kaj je pri nas optimalno, ali slabo kratkoročno ukrepanje ali pa stihijski razvoj posameznih kratkoročnih trendov. Na to vprašanje danes odgovora ne morem dati.

Tovarišica Čotarjeva je postavila vprašanje združenega dogovora o cenah, ki smo ga sprejeli v začetku aprila. Opozoril bi, da smo se letos znašli v izredno težki situaciji zaradi močnih sprememb cen na področju energetskih surovin in ostalih materialov. Ker smo izredno odvisni od uvoza surovin in energetskih virov, je zahtevalo pripravljanje samoupravnega sporazuma vrsto sprememb in medsebojnih dogovorov oziroma konvencij med republikami in pokrajinama. Poudaril bi, da smo samo na področju nafte in naftnih derivatov potrebovali več kot mesec in pol, da smo se dogovorili za spremembo mehanizma. Če bi uporabili mehanizem spremembe cen, ki je veljal na podlagi uvozne cene nafte, bi morali v začetku leta povišati cene električne energije za 76 %, cene naftnih derivatov za 400 % in cene premoga za 250 %. Nesporno je, da je bil ta mehanizem ob svetovnih premikih cen za nas nesprejemljiv. Zato smo rabili določen čas, da smo se dogovorili glede povišanja cen energetskih materialov in posameznih surovin za petrokemično industrijo, ki so relativno močno zastopane v našem uvozu, da smo lahko sprejeli temelje za formiranje cen energetike in osnovnih surovinskih virov. Ko smo sprejeli te temelje, smo lahko šele sprejeli globalne spremembe novih odnosov cen. Poudaril bi, da smo imeli 8 oziroma 9 variant splošnega nivoja cen. Težišče je bilo na cenah osnovnih surovin in energije, konkretno v tem primeru nafte.

Mislím, da je bila celotna dejavnost v začetku leta, ki jo je povzročila energetska kriza, nujna, ker je potem družbeni dogovor imel realno osnovo za določanje ostalih odnosov cen oziroma primarne delitve na ostalih področjih cen. Poudaril bi, da smo žrtvovali vrsto strukturnih premikov na račun korekcije cen v energetiki.

Tovarišica je postavila tudi vprašanje v zvezi s trgovino z živili, vprašanje investicij in zamrznjenih marž. Lahko vas obvestim, da smo pozitivno rešili vprašanje zamrznjenih marž, ker so pri tej podražitvi pšenice, moke, olja in sladkorja republike dobile nazaj svojo pristojnost, da določajo maloprodajno maržo. Tako smo z ukrepom, ki je bil sprejet, in z odlokom oziroma z odredbo Zavoda za cene uredili tudi vprašanje marž teh osnovnih življenjskih artiklov, kar je bil glavni očitek trgovini z živili, da povzroča to pretirano visoke marže pri drugih artiklih in s tem lahek zaslužek.

Moram se opravičiti, ker sem pozabil odgovoriti na vprašanje tovarišice Žnidaršičeve o odpadkih. Mislím, da je vprašanje zelo tehtno. Ne uvažamo samo starega papirja in cunj, ampak uvažamo tudi ogromne količine razbitega stekla, uvažamo staro železo, če zanemarim še vrsto drugačnih odpadkov. Poudariti moram, da predvsem nizke cene teh proizvodov oziroma odpadkov onemogočajo

zbiranje. Cena odpadnega papirja je tako nizka, da pravzaprav le z akcijo prek šol uspevamo zbrati določene količine papirja.

Vrnil bi se še na vprašanje tovariša Česnika, ki je opozoril na to, da so pred nami spremembe samoupravnih sporazumov na področju samoupravnih interesnih skupnosti zaradi nujnosti spremembe stopenj. Tu smo pred dvema alternativama. Načel ju je tudi tovariš Bulc. Če se opredelimo za drugo, za b, bo mogoče iz rezerv pokrivati povečane izdatke samoupravnih interesnih skupnosti. Menim, da bo Izvršni svet iskal rešitve tudi v tej smeri, čeprav menim, da je potrebno zagotoviti za 4% nižje povečanje teh dohodkov, kot je gibanje družbenega proizvoda. Vendar, podatki kažejo, da so stopnje rasti proizvodnje družbenega proizvoda in osebnih dohodkov precej višje, kot smo planirali. Gre samo za to, na kakšen način bomo te stopnje med seboj uskladili in s tem onemogočili nepredvideno obremenitev gospodarstva.

Pridružujem se mnenju tovariša Šinigoja, ki opozarja na to, da se zakonskim ukrepom ne bomo izognili, dokler ne bomo okrepili vloge subjekta samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja. Vendar pa bi poudaril, da bo zakon kot oblika prisile oziroma oblika dogovora moral obstajati toliko časa, dokler samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje ne bo prišlo do konca. Za primer naj navedem zakon o združevanju sredstev za financiranje elektrogospodarstva, ki ga danes v skupščini sprejemamo kot posledico zakasnitve formiranja samoupravne interesne skupnosti elektrogospodarstva in kot nujnost zagotovitve kontinuitete dotoka dolgoročnih sredstev in izvajanja programa razvoja elektrogospodarskih zmogljivosti. Povsem se strinjam, da je potrebno pospešeno formirati samoupravne interesne skupnosti in zahtevati od njih, da v celoti prevzamejo vlogo, ki jim je namenjena. Vendar poudarjam, da imamo tudi ustavne možnosti, posebno na področju gospodarstva, zaradi zagotovitve dolgoročnih interesov razvoja republike in zagotovitve procesa družbene reprodukcije na področjih, kjer ne uspemo z družbenim dogovarjanjem oziroma samoupravnim sporazumevanjem uskladiti svojih stališč, sprejeti določene ukrepe za zaščito reprodukcije, in tudi zakon.

Kar se tiče političnega dogovora o pokritju podražitev, bi predvsem poudaril, da je vprašanje teh podražitev izredno važno. Letos smo v taki situaciji, ko dinamika sprememb in podražitev določenih artiklov zahteva hitrejšo akcijo. V letošnjem letu morajo začeti delovati socialni korektivi. Zanje smo predvideli, da bodo začeli delovati konec leta. Tu bi poudaril, da so izdatki 4-članske družine v Sloveniji res 65 dinarjev, le da so izračunani za poprečno slovensko družino, ki naj bi imela skupen dohodek prek 3000 dinarjev in v kateri naj bi bila zaposlena 1,4 osebe. Življenjski stroški se v celoti gibljejo od 1,3 do 9% porasta pri posameznih dohodkovnih kategorijah, zato so bile pri najnižjih osebnih dohodkih tudi predlagane korekcije v višini 120 dinarjev.

Poudaril bi, da pomeni porast cen za artikle, ki so navedeni, vključno s tobakom in električno energijo, praktično samo na področju prehrane povečanje izdatkov za 8,9%. V tem smislu, prosim, razumite razliko med življenjskimi stroški za 4-člansko družino in povišanje najnižjih osebnih dohodkov za 120 dinarjev. Pri tem bi poudaril, da najnižji osebni dohodki predstavljajo 45% poprečnega osebnega dohodka v lanskem letu in da to ni najnižji osebni dohodek kot kategorija kalkulativnih osebnih dohodkov.

Na vprašanje, komu v resnici ustreza inflacija, je že tovariš Bulc odgovoril, popolnoma pravilno, da delavcu prav gotovo ne. Mislim, da je treba jasno povedati, kdo dela v interesu delavca, če upoštevamo, da so samo v industriji po-

rasle cene v primerjavi z decembrom za 17,8 % in da bo v dveh mesecih doseženo za to leto predvideno povišanje — 20,4 %. V resnici je treba postaviti vprašanje, kdo dela in v čigavem interesu. Če bomo pripisali temu vprašanju ustrezno težo, bomo morda lahko drugo leto pri določanju politike cen z večjo odgovornostjo in učinkovitostjo reševali strukturne probleme in odnose med industrijskimi vejami in ostalimi gospodarskimi dejavnostmi. Mislim, da je potrebno okrepiti tudi moralo in spremeniti način ravnanja. Tam, kjer je bil delavec v temeljni organizaciji obveščen o nujnosti spremembe cen in kjer se je s temi spremembami strinjal, je treba ukrepe na področju cen podpreti. Tam, kjer pa tega ni bilo, bi bilo treba ugotoviti, kdo je v končni fazi odgovoren in ali ne gre tu samo za kratkoročno reševanje problemov, ki se seveda v naši ekonomski praksi očitno kažejo le v spremembi cen.

Strinjam se, da je v jeseni potrebno pregledati, kaj je storjeno na področjih ekonomske politike, kje smo premalo ukrepali in kdo je odgovoren za neučinkovito ukrepanje. Mislim, da je to odgovornost vseh republiških organov, pa tudi Izvršnega sveta. Kritiko bomo sprejeli, hkrati pa se bomo v celoti zavedali tudi posledic.

Mislim, da je celoten kompleks letošnje ekonomske politike izredno zapleten in težaven, pri čemer se moramo zavedati, da so se nam nakopičili nerešeni problemi iz preteklega obdobja. Prepričan sem, da se bodo ti problemi kazali tudi v naslednjih letih. Nakopičeni problemi in strukturni disproporciji, za katere nismo imeli v preteklem obdobju dovolj časa, zahtevajo sedaj intenziven napor in velike žrtve. V teh žrtvah se kaže vsa naša zavest in sposobnost pri reševanju teh problemov. Menim, da moram kljub vsem težavam, ki marsikje izgledajo začetniške in se marsikje v ocenah kaže še določeno nepoznavanje dejanskih globalnih problemov, izhajati iz tega, da smo v novi fazi, v kateri je nujno potrebno s sporazumevanjem in sistemom družbenega dogovarjanja začeti reševati temeljna vprašanja našega družbenega razvoja, kar zlasti omogoča nova ustava. Pri tem je treba pozitivne začetke tega procesa podpirati, jim dati ustrezno težo ter omogočiti, da se celoten sistem sporazumevanja in dogovarjanja čimprej razvije. Menimo, da je to edini način, da se nakopičeni problemi čimprej uspešno rešijo.

Še enkrat se opravičujem, tovariš predsednik, ker nisem mogel dati vseh odgovorov. Vendar, če bodo zahtevani pismeni odgovori, sem jih pripravljen dati. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Hvala. Še kdo želi razpravljati? (Ne.) Če ne, bi rekel nekaj besed ob koncu te razprave. Mislim, da ta razprava potrjuje smotno odločitev Predsedstva Skupščine in Izvršnega sveta za dvakratno razpravljanje o gospodarskih gibanjih. Ta današnja prva razprava je odprla celo vrsto problemov, opozorila je na mnoge stvari in dala tudi možnost, da bomo na prihodnjo razpravo v septembru tako mi kot Izvršni svet drugače pripravljani.

S tem v zvezi bi želel poudariti še dve stvari. Prvič, zdi se mi potrebno in koristno, da bi se delegati v Družbenopolitičnem zboru tako organizirali in našli takšne možnosti, da bomo razpravljali o teh problemih širše od svojih delegacij, se pravi od vodstev družbenopolitičnih organizacij, da bomo skušali najti kontakt s celotnimi družbenopolitičnimi organizacijami, z bazo in da bomo lahko spoznali, kako se stvari obravnavajo v temeljnih delegacijah samoupravnih skupnosti in v naših osnovnih organizacijah. Pri tem bi morali videti, kakšna

stališča in kakšni problemi in predlogi se pojavljajo, da bi lahko skozi tako oceno poiskali čimbolj avtentične interese in predloge za posamezne rešitve.

Druga stvar, ki jo je že načel tovariš Globačnik, pa je, da bi bilo zelo koristno, če bi bilo v prihodnje gradivo Izvršnega sveta pripravljeno tako, da bi pokazalo, kako se izvaja sprejeta politika in kje so problemi pri izvajanju sprejete politike oziroma kaj je potrebno storiti za realizacijo določene politike, tako v ekonomskem razvoju za leto 1974 kot v zvezi s kongresnimi dokumenti. Mislim, da kaže posebej opozoriti na dve stvari, da bi se bilo treba dokopati do čimbolj konkretnih ukrepov in zlasti, da bi bilo treba več storiti, da bi se na podlagi ustave bolj uveljavil oziroma oblikoval ekonomski sistem.

Rad bi s tem v zvezi rekel še to, da bi se morali dogovoriti, da bomo začeli z jesenjo pripravljati program dela našega zbora in vključno s tem tudi dela naših odborov. V ta program prav gotovo sodi tudi problematika, o kateri je bilo danes govora. Mislim, da je ta razprava pravzaprav potrdila predloge stališč, ki sta jih dala naša odbora.

Kolikor sem uspel spremljati razpravo, predlagam tele dopolnitve: v prvi vrsti prve alineje stališč v poročilu obeh odborov naj bi dodali predloženo gradivo, ekspozice Izvršnega sveta in razpravo na seji Družbenopolitičnega zbora. To bi bilo eno dopolnilo.

Drugo dopolnilo: za zadnjo alinejo na strani 4 naj bi dodali, da Družbenopolitični zbor podpira ukrepe, ki jih je v zvezi z nedavno podražitvijo cen sprejel in predlagal Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

In tretje: za prihodnjo razpravo o ocenah gospodarskega gibanja bi bilo potrebno pripraviti gradivo tako, da bi bilo iz njega razvidno, kako se uresničuje sprejeta ekonomska politika in rešujejo družbenoekonomske probleme. V tem smislu, kot je bilo v razpravi poudarjeno.

Drago Petrovič (iz klopi): Doda naj se, da naj se ugotovi, kako se sprejeta politika izvaja in kakšen odnos imajo nosilci, ki so za to politiko zadolženi, do te politike.

Predsednik Stane Markič: Dobro. Naj se sprejme ta dopolnitev, po kateri se poroča o tem, kako se izvaja sprejeta politika in kako vsi nosilci, ki so zadolženi za izvajanje te politike, ravnajo v odnosu do nje? (Da.) Hvala.

Se strinjate s temi dopolnitvami stališč? (Da.) Dobro, potem lahko štejem, da smo stališča sprejeli. Predlagam pol ure odmora.

(Seja je bila prekinjena ob 13.05 in se je nadaljevala ob 13.50.)

Predsednik Stane Markič: Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, na poročilo o poteku samoupravnega sporazumevanja in o učinkovitosti delovanja samoupravnih sporazumov o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v letu 1973, skupaj s stališči Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k poročilu.

Celotno gradivo skupaj s stališči Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije sta obravnavala naša odbora za družbenoekonomske odnose in družbenopolitični sistem; odbora v svojem poročilu predlagata stališča, ki naj jih sprejme Družbenopolitični zbor. Pismeno poročilo ste prejeli.

Uvodno obrazložitev bo dal predstavnik Izvršnega sveta tovariš Gantar!

Pavle Gantar: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo, ki je predloženo temu zboru, je izpolnitev zakonske obveznosti, po kateri udeleženci družbenega dogovarjanja vsako leto poročajo o tem, kako so učinkovali samoupravni sporazumi o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke.

To poročilo naj bi torej zajelo učinke, dosežene v letu 1973. Ker pa smo julija 1973 z zakonom uveljavili nov sistem samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja na področju teh družbenoekonomskih odnosov, zajema predloženo poročilo tudi vrsto pojavov in problemov, ki so nastali, in so še vedno aktualni na prehodu iz sistema, uveljavljenega v letu 1971, na sistem, uveljavljen v letu 1973. To je tudi razlog, da so poročilu dodana stališča Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in gradivo, ki ga je pripravil Center za samoupravno sporazumevanje o delitvi dohodka in delitvi osebnih dohodkov pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije. Težišča tega gradiva so na problemih uveljavljanja in nadaljnjega dograjevanja tega sistema, zlasti v skladu z letos sprejeto ustavo.

Tovarišice in tovariši delegati! Družbeno usmerjanje delitve dohodka in osebnih dohodkov s samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori je pokazalo pozitivne pa tudi negativne učinke. Pri oceni teh učinkov moramo seveda upoštevati razne vidike. Uspehi samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov se kažejo zlasti v naslednjem:

1. uveljavljeno je načelo družbene narave dohodka, to je, da je dohodek organizacije združenega dela del celotnega družbenega dohodka, zaradi česar je treba na samoupravni osnovi, to je na osnovah in merilih, določenih s samoupravnimi sporazumi, usklajevati medsebojne interese med delavci različnih temeljnih organizacij združenega dela;

2. zagotovljena so bila bolj uskladena gibanja osebnih dohodkov, v zvezi s sprejeto ekonomsko politiko na področju osebne potrošnje;

3. sprejeti sistem usmerjanja delitve je omogočil bolj primerljivo vrednotenje dela med posameznimi dejavnostmi in tesnejšo odvisnost osebnih dohodkov od uspehov poslovanja organizacij združenega dela. Iz podatkov, ki so razvidni iz gradiva, lahko sklepamo, da je uporaba samoupravnih sporazumov le prispevala k določenemu, poudarjam, postopnemu uresničevanju načela »za enako delo enako plačilo«;

4. poenoteni so prejemki, ki gredo v breme materialnih stroškov in v breme sklada skupne porabe, ki so bili v preteklosti, tudi če so po obsegu manjši, vzrok raznih konfliktov v organizacijah združenega dela.

Negativni učinki pri delovanju samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov pa so zlasti naslednji:

1. do sprejetja novega zakona v juniju 1973 je bil postopek sprejemanja ter tudi sama vsebina dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja pod močnim vplivom državnih organov. Delavci niso zadovoljivo sodelovali pri urejanju posameznih vprašanj na tem področju, kar je zaviralo razvoj socialističnih samoupravnih odnosov na področju razporejanja dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke;

2. nestabilnost pogojev za pridobivanje dohodka je včasih zelo negativno vplivala na razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke;

3. samoupravni sporazumi niso vsebovali indikativnih določb za stimulatивnejšo delitev osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela;

4. preveč je bila poudarjena kvantitativna stran meril pri delitvi osebnih dohodkov, kot je določanje mase kalkulativnih osebnih dohodkov glede na izobrazbo. Premalo pa je bila upoštevana kvalitativna stran, ki naj bi zagotavljala delitev po rezultatih dela. Prav tako še nismo uveljavili sistema nagrajevanja po rezultatih iz minulega dela.

Poleg že navedenih pozitivnih in negativnih učinkov so se pokazali še drugi, tako pozitivni kot negativni pojavi, s katerimi bo treba računati pri nadaljnji graditvi sistema samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja na tem področju, v skladu z v preteklem letu sprejetim zakonom in ustavo, kot tudi v skladu s političnimi dokumenti, sprejetimi zlasti na kongresih Zveze komunistov Slovenije in Zveze komunistov Jugoslavije.

Če ocenimo učinkovanje samoupravnih sporazumov s področja razporejanja dohodka in delitve osebnih dohodkov v primerjavi z gospodarskimi gibanji v letu 1973, lahko ugotovimo zlasti naslednje pojave:

1. v primerjavi z letom 1972 se je v letu 1973 povečal celotni dohodek za približno 26 %, razporejena sredstva za osebno in skupno porabo pa so bila večja za 22 %;

2. če primerjamo porast akumulacije z rastjo sredstev za osebo in skupno porabo, lahko ugotovimo, da je porast v letu 1973 manjši, kot smo pričakovali po resoluciji o gospodarskem razvoju naše republike. Akumulacija se je povečala le za okoli 15 %, to je približno za 7 % manj, kot pa so se povečala sredstva iz dohodka za osebno in skupno porabo. Taka gibanja so vsekakor posledica gospodarskih razmer, ki so v letu 1973 vplivale na porast osebnih dohodkov, ob hitri rasti življenjskih stroškov;

3. v letu 1973 smo se na področju gospodarstva približali že 69 %, na področju negospodarstva pa 95 % dogovorjenih sredstev za osebne dohodke po samoupravnih sporazumih;

4. značilno je, da število organizacij, ki presegajo sredstva po merilih, dogovorjenih s sporazumi, hitro narašča. Na področju gospodarstva je bilo takih organizacij v letu 1971 81, v 1972. letu 130, v zadnjem letu pa 307. Na področju negospodarstva v 1971. letu 16, v 1972. letu 26 in v 1973. letu 32;

5. organizacije združenega dela so se pri izplačevanju največjih osebnih dohodkov v zadnjem letu bolj prilagodile sprejetim merilom, zato je število primerov preseganja limita manjše;

6. sporazumi so prispevali k zmanjšanju neutemeljenih razponov med poprečnimi osebnimi dohodki posameznih dejavnosti in med poprečnimi osebnimi dohodki podpisnikov enega sporazuma. Jasno, to je le začetni korak k postopnemu uresničevanju osnov, ki bodo omogočili realizacijo načela za približno »enako delo enako plačilo«.

7. konec leta 1973 smo uspeli uskladiti oziroma uravnovesiti osebne dohodke med gospodarstvom in negospodarstvom. Ta uravnovešenost se nadaljuje tudi v letošnjem letu.

V zvezi z izvajanjem samoupravnih sporazumov bi opozoril zlasti na dva pojave:

1. Po določbah novega zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju iz leta 1973 so skupne komisije udeležencev samoupravnega sporazumevanja dolžne obravnavati vsak primer, ko podpisnik pri razporejanju dohodka preseže obseg sredstev za osebno in skupno porabo. Na tej podlagi so skupne komisije dolžne odločiti o tem, ali naj se ima tak podpisnik za kršitelja sporazuma; šele če ga komisija spozna za kršitelja, je dolžan plačati prispevek

od presežnih sredstev v sklad skupnih rezerv. Po ugotovitvah, ki so navedene v poročilu, so skupne komisije pri obravnavanju teh primerov v zaostanku. Treba je še opozoriti, da so skupne komisije v večini primerov ugotovile, da ni elementov, na podlagi katerih naj bi imeli podpisnika samoupravnega sporazuma, ki je presegel po samoupravnem sporazumu dovoljena sredstva, za kršitelja.

Udeleženci družbenega dogovarjanja sodijo, da bi morale skupne komisije čimprej obravnavati vse kršitelje in te primere čimbolj objektivno presojati. Mislim, da so to prvi preizkusi samoupravnega urejanja, da je to postala pravica in dolžnost delavcev samih in njihovih organov, organiziranih po delegatskem principu.

2. V zadnjem času opažamo pojave tako imenovane uravnilovke, ki so deloma tudi posledica neprožnih limitiranj v samoupravnih sporazumih. V tej zvezi je treba poudariti, da samoupravni sporazumi določijo samo obseg dovoljenih sredstev za osebne dohodke, sama delitev pa je v rokah delavcev v organizaciji združenega dela. Zato morajo predvsem organizacije združenega dela temu problemu posvetiti večjo pozornost. Nesporno je uravnilovka ena izmed zelo pomembnih zavor pri nadaljnjem prizadevanju za nagrajevanje po rezultatih dela in za dvig produktivnosti. Zato je treba usmeriti vse napore za razvoj sistema delitve osebnih dohodkov, ki so bolj kot doslej osnovni nosilec produktivnosti dela.

Tovarišice in tovariši delegati! Menimo, da je treba opozoriti še na nekatere momente nadaljnje graditve sistema razporejanja dohodka in osebnih dohodkov ter njegovega usklajevanja z ustavo in z družbenopolitičnimi dokumenti. V tej zvezi bi še posebej opozoril na naloge v zvezi z dograjevanjem sistema na področju razporejanja dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke, ki so v glavnem razvidne iz priloženega poročila, deloma iz priloženih stališč Izvršnega sveta, in iz gradiva Centra za samoupravno sporazumevanje pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije. Zato ne bom vsega ponavljal, opozoril bom le na nekaj okoliščin:

1. Krepiti, razvijati in usposablјati je treba samoupravno organiziranost nosilcev samoupravnega sporazumevanja in njihovih organov. Poglavitni nosilci tega sporazumevanja so delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in njihovi, po delegatskem sistemu oblikovani organi in sindikati.

2. V prihodnjem obdobju je treba intenzivirati strokovno in politično delo pri dograjevanju omenjenega sistema, kar je ena izmed prioritetnih nalog vseh podpisnikov sporazuma. Osrednji nosilec usklajevanja sporazumov pa so seveda sindikati, ki v skladu z novo ustavo in političnimi dokumenti dobivajo posebno vlogo, posebne pravice in dolžnosti na tem področju, saj so celo podpisniki teh samoupravnih sporazumov. Poudarjam pa, da morajo opraviti svoje naloge tudi drugi družbeni dejavniki, ki nastopajo v procesu družbenega dogovarjanja. Kljub temu, da je bila na tem področju od uveljavljanja novega zakona opravljena določena dejavnost ter so se stvari razčiščevale, ne moremo biti zadovoljni z rezultati. Res je, da gre za ureditev zelo pomembnega področja, ker je treba posamezna ustavna in politična stališča konkretizirati v sami praksi. Ob realizaciji teh stališč se porajajo razne dileme, kar je zelo očitno razvidno iz obširnega gradiva tako Izvršnega sveta oziroma podpisnikov družbenega dogovora kot tudi Centra za samoupravno sporazumevanje pri sindikatih. Vendar moramo te dileme čimprej razčistiti in jih začeti konkretno reševati, saj je to eno od najbolj pomembnih področij za nadaljnjo gradnjo našega družbenoekonomskega

sistema. To je še zlasti potrebno, kar izhaja tudi iz priloženega gradiva, da se tako delavci prek ustreznih komisij in ostalih organov, sindikati kot osnovni nosilci dejavnosti na tem področju in drugi dejavniki ustrezno organizirajo, da bodo lahko te naloge čimbolje in čim učinkoviteje izpeljane. Gre za samoupravno urejanje tega področja, kjer je vloga države zelo izjemna in točno opredeljena z ustavo.

3. Pri nadaljnji graditvi sistema moramo zagotoviti, da bo osebni dohodek delavcev ustrezal rezultatom njihovega dela in osebnemu prispevku, ki so ga dali s svojim živim in minulim delom k povečanju dohodka organizacije združenega dela. V tej zvezi je nesporno treba vgraditi v sam sistem sporazumevanja nagrajevanja po rezultatih minulega dela. Nadalje se je treba v sistemu nagrajevanja približevati principu »za približno enako delo enako plačilo«, v skladu z načelom delitve po delu. Odstopanje od tega principa lahko povzroči v praksi določene konflikte.

Zagotoviti je treba tako samoupravno ureditev, kjer bodo osebni dohodki faktor rasti produktivnosti dela in ki bo onemogočila pojave uravnilovke, ki prav gotovo zavirajo nadaljnjo rast družbene produktivnosti dela. S samoupravnim sporazumevanjem pa moramo tudi poglobljati in razširjati socialistično solidarnost delovnih ljudi na področju razporejanja dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke.

Predsednik Stane Markič: Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo?
Danica Jurkovič!

Danica Jurkovič: Pridružujem se zahtevi, da se danes razprava o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju na področju razporejanja dohodka in delitve osebnih dohodkov v slovenski skupščini ne konča, temveč da jo prenesemo tudi v vse družbenopolitične organizacije, ne samo v sindikate, ampak tudi v Socialistično zvezo in Zvezo komunistov in da tu naredimo temeljit premik naprej.

V zadnjih dveh letih smo samoupravno sporazumevanje na tem področju nekako zanemarili. Mogoče je to za koga precej smela trditev, vendar podatki in analiza gradiva, ki nam je danes predložena, v bistvu to dokazujejo. Rada bi poudarila, da je minilo več kot poldrugo leto, kar smo v organih na republiški ravni in tudi delno v občinah analizirali rezultate samoupravnega sporazumevanja od leta 1971 naprej.

To omenjam zaradi tega, ker smo v Centralnem komiteju dvakrat razpravljali. Kaže pa, da razprava ni bila čisto do konca izpeljana, da naloge niso bile dovolj jasno opredeljene in da smo pravzaprav stvari zapisali tudi v sedanjih dokumentih precej drugače.

Med tem časom smo sprejeli zakon, na njegovi podlagi smo na nov način organizirali samoupravno sporazumevanje na tem področju. Sprejemali smo resolucije o vsakoletnem razvoju, z jasnimi določili, predvsem tudi glede osebnih dohodkov; sprejeli smo nove ustave. Vloženega je bilo veliko napora v teze, ki so jih izdelali sindikati v sodelovanju z vsemi drugimi nosilci na republiški ravni in v koordinaciji z njimi.

Pomembno je, da smo naredili take premike, kot je sindikalna lista. Ocenjujem jo za pomembno zato, ker smo s tem razčistili nekaj, kar je bilo prej nesmiselno zabrisano. Vse dohodke, tudi vse prejemke iz materialnih stroškov, pa delno tudi iz sredstev skupne porabe, smo namreč prej napisali pod parolo

»samoupravno smo se sporazumeli za te in te številke in kvantifikacije«. Dobro vemo, da je bil to pogoj, da si sploh dobil potrjen samoupravni sporazum, sicer bi veljal ostrejši družbeni dogovor. Zato mi je všeč, da imamo sindikalno listo in da je stvar čista in jasna, da ne prikrivamo tistega, o čemer smo se morali sporazumeti in o čemer smo se sedaj sporazumeli.

V teh gradivih je zapisano, kaj vse se je dogajalo v tem poldrugem letu in kakšne rezultate smo dosegli. Mislim, da je pošteno povedano, kaj so pozitivni rezultati in kaj negativni oziroma kaj so pomanjkljivosti. Tisto pa, kar moramo jeseni v nadaljevanju razprave predvsem vnesti, je to, kaj vsa ta gibanja, kakršna so, pomenijo. Kakšne težnje so prisotne in kdo je njihov nosilec, zavesten ali ne; o teh stvareh ne vemo veliko. Premalo smo usmerjeni v ocenjevanje, kakšne deformacije ali pomanjkljivosti v sporazumevanju odkrivajo visoka inflacijska gibanja, družbenoekonomski položaj posameznih organizacij, dejavnosti ali območij nasploh in kako hitro se spreminjajo pogoji gospodarjenja. To so temeljne stvari, ki vplivajo na kvaliteto samoupravnega sporazumevanja oziroma na to, kako dosledno vztrajamo pri nekih sprejetih kvantifikacijah.

Treba je ugotoviti, kako so se uresničevala stališča Centralnega komiteja, kongresov ter določbe ustave. Vsi dosedanji cilji in analize so izdelani iz makroekonomskega vidika; gre pravzaprav za posamične analize o gibanju osebnega dohodka. Premalo pa je analizirano dogajanje in stvarne posledice za posamezne dejavnosti, za posamezne organizacije in za posamezna območja. Šele na podlagi res stvarne slike bi se morali dogovoriti za skupno akcijo in za način delovanja vseh, od nosilcev odločanja do družbenih dejavnikov.

Prenehati moramo s prizadevanjem, da bi na vsak način uveljavili neko politiko dohodka in osebnih dohodkov. To je tipična kategorija zahodnega sveta na določeni stopnji razvoja, kjer gre za obrambo akumulacije na račun dela in delavcev. Te stvari moramo v našem sistemu čisteje opredeliti, predvsem pa prilagoditi ustavi. Pri uresničevanju resolucij na tem področju vztrajamo do zadnje pičice. Če pa presežemo stopnje rasti proizvodnje, smo zadovoljni, čeprav s tem porušimo ravnotežje v drugih elementih, ki so zbilancirani, od kreditnih sredstev do investicij itd. Sem proti temu, da poskušamo krčevito obvladovati samo en element, pri drugih pa dopuščamo preseganja ali zaostajanja in rušimo ravnotežje.

To poudarjam zaradi tega, ker smo samoupravne sporazume v danem okolju nehotko razumeli samo kot sredstvo za uresničevanje resolucij, določenih bilanc, odnosov itd. In še vedno je ponekod prisotna misel, da je to glavni namen.

Menim, da so te stvari pomembne. Tudi v našem zboru se moramo domeniti, kaj pomeni disciplina, ki je bila omenjena včeraj v Socialistični zvezi in nekajkrat tudi danes. Ali je disciplina to, da se pri vsakem sporazumu, pri vsaki organizaciji, pri vsaki kategoriji do potankosti držiš določene številke, ali pa terja življenje tudi širše pojmovanje? Na drugi strani je potrebno dokaj bolj odgovorno in samostojno nastopanje skupnih komisij. Te morajo biti toliko močne, da po analizi stanja neke organizacije ali neke skupine v samoupravnem sporazumu ugotovijo, da ni mogoče izvajati sporazuma, npr. zaradi spremenjenih pogojev gospodarjenja, dviga življenjskih stroškov ali drugih vzrokov, in da se to upajo javno povedati. Zadnji dve leti smo bili zelo ozki; tako je pisal tisk, taka so bila stališča raznih organizacij. Pri tem pa se nam je, kar se sedaj z začudenjem ugotavlja, ugnezdila uravnilovka, oziroma še hujše, padla nam je produktivnost dela oziroma interes za delo in za večje prizadevanje.

To je gotovo po vrednosti mnogo bolj dolgoročna škoda, kot pa če se v eni organizaciji, v eni kategoriji preseže sporazum za nekaj odstotkov. Čeprav se z neutemeljenim preseganjem ne strinjam, skušam določiti težo enemu in drugemu.

Mogoče smo v predloženih analizah premalo poudarili, da je samoupravno sporazumevanje zelo težka naloga. To so tudi tovariši, ki so bili prej nosilci težkega verifikacijskega dela, predvsem v Sekretariatu za delo, nekajkrat poudarili. Dejansko sta se dve strani borili z vsemi sredstvi. To je na svoj način še vedno prisotno in ravno zato mislim, da se bosta morali vključiti tudi Socialistična zveza in Zveza komunistov in da vsi skupaj preidemo na temeljne naloge na področju samoupravnega sporazumevanja.

Čas je, da jasneje opredelimo temeljne cilje ob začetku akcije v letu 1970, to je, zagotoviti bolj enakopraven družbenoekonomski položaj posameznih organizacij, dejavnosti in posameznika v družbeni reprodukciji, uveljaviti sistem dohodka in stalnost boja za višjo produktivnost dela. Ti cilji so isti pri graditvi in nadaljnem izpopolnjevanju sistema. Kakor hitro pa govorimo o zagotavljanju enakopravnega oziroma bolj enakega družbenoekonomskega položaja, pa se seveda ne moremo ustaviti pri vprašanih porazdelitve dohodka, ampak nujno prehajamo na vprašanje ustvarjanja dohodka in položaja v družbeni reprodukciji. S sporazumi moramo priti do virov porazdeljevanja; vir pa je tam, kjer se dohodek ustvarja. Ne moremo govoriti o izenačevanju položaja v porazdelitvi, če je pri ustvarjanju položaja popolnoma neenakopraven.

Povsod nas kritizirajo, da zaostajamo pri graditvi novega sistema. Pri tem se poudarja, da je treba dati gradivo v razpravo delavcem oziroma zborom podpisnic itd. Menim, da moramo do jeseni natančno razčistiti, v čem zaostajamo. Stvar ni enostavna. Že lansko leto je nekatere stvari na strokovnem področju poskušal razčistiti Sekretariat za delo. Iz prakse zadnjih 6 mesecev, potem ko je bilo rečeno, da je treba narediti nove samoupravne sporazume, ocenjujem kot najbolj slab pristop zahtevo, da naj vsaka skupna komisija prek zborov delavcev, s katerimi se posvetuje ali pa tudi ne, z več ali manj udeležbe delavcev pripravi po zakonu in po ustavi nove osnutke. Vendar pa se na temeljnih vprašanih stvari ne morejo premakniti, ker niso razčiščene.

Ker je sporazumevanje na tem področju bistveno za naš nadaljnji razvoj, je treba razčistiti, kako so bile stvari v sistemu in težah zapisane, kako pa se v praksi razlagajo. Menim, da se ne moremo pogovarjati samo na makroekonomskem nivoju in se prepričevati, da so osnovne usmeritve, sistemi in stališča v načelu popolnoma v redu napisani. Treba je vedeti, kako in kaj se konkretno dogaja v skupnih komisijah, v pripravah in delu komisije za presojo, v Izvršnem svetu itd. Kajti ob pomanjkanju resnih strokovnih rešitev, ki bi ustrezale našemu sistemu, je vsaka stvar, ki se pojavi, že nekako absolutna in edino veljavna. S tem se seveda ne moremo strinjati, ker marsikdaj rešitve niso ocenjene ne z idejnih in političnih ne s strokovnih stališč. Ponekod se pojavlja nerazporejenost, in tudi začetni zagon polagoma upada. Nihče ne želi prevzeti dela v neki strokovni komisiji ali pa drugega dela, ker da gre za način dela, ki ne potrebuje ustvarjalnosti, ampak se pod idejo usklajevanja pojavlja celo, da se enotni pristop, enotna merila zamenjujejo s popolno enakostjo. To omenjam kot skrajnost. Ta pojav na srečo še ne prevladuje, je pa nevarnost, da zavre vse ustvarjalne pristope in da ne upošteva specifičnosti delovnih procesov in posameznih dejavnosti.

Opredelevanje, da je treba porazdeljevati delavce po poklicih, načelno ni niti tako sporna, vendar tudi vodi v abstrakcijo. Kalkulativne osebne dohodke smo kritizirali kot premalo opredeljeno osnovo, pa so bili kot kategorija uveljavljeni z družbenim dogovorom in samoupravnimi sporazumi. Poklici naj bi dali točnejše odgovore kot osnove vrednotenja dela, vendar poklic ni delo, ni rezultat dela in ni odraz dela. Dejansko je treba te stvari mnogo bolj globoko in strokovno izpeljati, če želimo, da bodo ljudje sploh razumeli, ali so plačani za delo ali za nazive ali za poklice.

Med vprašanji, o katerih bo treba še razpravljati, je pomembno tudi to, da si z načelnimi rešitvami, z nedisciplino in kršitvami sporazumov, včasih zelo prikritimi, delamo veliko škodo. Npr.:

— Osnovno redno delo je nezadostno družbeno priznано in se deformira v obsežnem številu nadur, pri čemer je vseeno, kako se nadurno delo priznava.

— Za vrsto del, posebno na nižje vrednotenih delovnih mestih, če se držijo števil samoupravnih sporazumov, organizacije ne dobijo delavcev itd.

— Pomembno je, kar so sindikati v januarskem gradivu napisali: uveljavili smo pravico delavcev, da mora biti delavec za delo nagrajen. Vendar prihaja v praksi tudi do druge skrajnosti: sploh ni pomembno, ali ustvariš dohodek ali ne, moraš pa dobiti tisto, kar je zapisano v sporazumih. Ta deformacija terja popolnoma drugačno opredeljevanje dohodka in drugačno opredeljevanje cen v družbeni reprodukciji. Pomembno je, da pospešeno skupno gradimo, ne pa da vsak poskuša vse sam narediti, končno pa se ugotovi, da to, kar je napravil, ne ustreza. Menim, da se ne bi smeli tako igrati s človeškim delom in da bi se določenih stvari morali lotiti bolj organizirano.

— Dogovorjeno je bilo, da je treba zagotoviti čim večjo enotnost in spoštovati specifičnosti. Vendar pa ob nerazčiščenih temeljnih vprašanjih in njihovi strokovni izpeljavi specifičnosti delovnih procesov kaj hitro zbledijo. Ni bilo dobro, da sta bila prva sporazuma po novem, sicer še ne čisto dosledno po novem, ampak v marsičem, npr. v postopku in v mnogih elementih, s področja družbenih služb. To je deformiralo pristop. Sedaj smo tako daleč, da se zaradi metodologije, ki ni bila dovolj obdelana, uveljavlja analitična ocena v samoupravnih sporazumih in da se kot priloga zahteva sistematizacija. Te stvari navažam, ker mislim, da so izredno pomembne in sporne, in da bi dobili predstavo o obsegu te nevarnosti. Hočem povedati, da v želji, da pridemo naprej, prihajamo do protislovij, o katerih trdimo, da nikakor ne smejo biti prisotna.

Naštete pomanjkljivosti zglejajo nepomembne, a so v bistvu velike. Nekaj, kar je bilo v preteklosti sprejeto, nam velja za nespremenljivo, na primer predpisani faktorji za izračunavanje pogojno kvalificiranega delavca. Ali so bili ti faktorji pravilni z vidika spoštovanja dela in pospeševanja produktivnosti dela in ustvarjalnega dela ter kako delujejo v sedanjih okoliščinah gospodarjenja in ob ustavnih določilih?

Menim, da so najbolj nevarna mnenja, da samoupravno sporazumevanje ne daje učinkov. Zato, da samoupravno sporazumevanje, posebno o razporejanju dohodka in osebnih dohodkov, ki je temeljni interes vsakega človeka, dobi svojo vrednost, smo vsi enako zadolženi. V nobenem primeru ne smemo dati povoda za mnenje, da je tukaj anarhija. Če pa dela vsak zase, brez posebnih in skupnih dogovorov, strokovnih in pripravljalnih del, če vsaka skupna komisija pride s po svoje izoblikovanim samoupravnim sporazumom, je to neorganiziran pristop. Narediti moramo več in bolj organizirano tudi s pomočjo tistih, ki so se v preteklih dveh, treh letih s tem intenzivno ukvarjali, kot so na primer

tovariši v Sekretariatu za delo in drugod. Gre za to, da pomagamo skupnim komisijam, ne pa da rečemo: Samoupravno sporazumevanje je vaša stvar. Ne, to je naša skupna, najbolj odgovorna stvar. O tistem, kar je izdelano, se je treba izreči, pa ne samo v komisiji za presojo, čeprav je to njena naloga, in ne samo v sindikatih. Predlagam, da se o tem jasno izreče SZDL, da se o tem izreče tudi Zveza komunistov. O tem ima kaj povedati tudi mladina, trdno sem prepričana. Drugič pa je treba videti, kaj se v praksi še dogaja. Predlagam, da gredo ljudje na sestanke skupnih komisij. Treba bi se bilo domeniti, da se praktično vidi, kako se dela in kaj se dela z namenom, da bi šli skupaj hitro naprej.

Dobiti moramo tudi sliko, kaj je v drugih republikah. Ne, ali se držijo odstotkov, ampak predvsem to, kako so se formirali in kako pravzaprav delujejo. Imam vtis, da se komisije v drugih republikah mnogo bolj kot naše zavedajo, da moramo nekaj delati. Nekatere skupne komisije izdajajo tudi informativne biltene. Mogoče bi se od njih tudi kaj naučili. Mislim, da so to glasna opozorila. To sem povedala zaradi tega, ker smo dobili v preteklosti tudi informacije, v katerih so bile določene stvari malo prikrite. Ko se je začela kritika kalkulativnih osebnih dohodkov zaradi edinega merila razporejanja po stopnji priznane izobrazbe oziroma kvalifikacije, je bilo v takratni analizi napisano, da je večina organizacij uporabila možnost in prekvalificirala ljudi, predvsem delavce, za eno stopnjo višje, se pravi za eno kategorijo kalkulativnih osebnih dohodkov višje. Ta ugotovitev je bila tudi povod za kritiko. Šele po večjem poglobljanju pa se vidi, da je bilo to dovoljeno le pod določenim pogojem, in sicer za 40 let starosti in 15 let dela. Utemeljitev, da je treba v mlajših letih delavce spodbuditi za pridobivanje kvalifikacije, je bila načelno sprejemljiva, vendar je to pomenilo, da ni bilo možnih veliko prekvalifikacij in da omejevanje ni enako prizadelo delavcev:

1. sedanja tehnologija, poklici in načini priučevanja delu na novih delovnih mestih nima nobene zveze z razdobjem 15 let;
2. tu so bile najbolj prizadete ženske z otroki, ker približno do 40. leta pa v prvih 15 letih službe skrbijo za otroke, se pravi z nekim dodatnim elementom v dogovarjanju so bile objektivno prikrajšane.

V sklepih Centralnega komiteja z 31. seje smo izrecno zapisali, da je treba vrednotiti delo na delovnem mestu, opravila, ki so izvršena in skupni delovni prispevek, poklice pa smo izpuščali. Mnogo ljudi ne razume tega, da nimamo kvantifikacij v samoupravnih sporazumih po dejavnostih in da so edine kvantifikacije v območjih. Želim poudariti, da je tu mnogo nejasnosti, zaradi česar je treba urediti temeljne stvari. Potem pa ne bo problem, kako priti do novih samoupravnih sporazumov. Ne smemo zanemarjati tudi tega, da je treba stvari strokovno narediti, ne pa o tem samo razpravljati. Nobena stvar, ki je nesistemsko rešena ali ki ruši neka temeljna načela, ni dobra. Na to se sklicujemo potem vsi in gradi se slabo na slabi podlagi. Vsaka stvar naj bo sistemsko domišljena, ne pa da vnaša probleme.

Menim, da postaja to vprašanje pri nas temeljno, pa ne samo zato, ker smo ugotovili, da produktivnost pada in ker vemo, da smo leta 1956 postavili nov sistem ravno s tem, da smo stimulirali delo in prizadevanja ter tako razbili prvotne, dokaj enake načine plačevanja ljudi. Tudi sedaj gre za podoben preboj, za uveljavljanje dolgoročno delujočih faktorjev v boju proti inflaciji.

Vendar je pomembno, da se samoupravno sporazumevanje na tem področju gradi iz temeljnih ciljev ne samo za uresničitev načela »za približno enako delo

enako plačilo«, ampak predvsem za uveljavitev enakopravnega družbenoekonomskega položaja, sistema dohodka, z vsem, kar je napisano v ustavi, za povišanje produktivnosti dela in priznanje za posebne delovne dosežke. To moramo izpeljati z vso resnostjo in bolj organizirano. Strokovne rešitve je treba na široko preskusiti, ne pa samo na primer v komisiji za presojo, kajti smatram, da je to premajhna baza, če upoštevamo sedanjo organiziranost in sedanje odnose. In zaradi tega moramo razpravo prenesti ne samo do delavcev v TOZD, ampak predvsem v družbenopolitične organizacije.

Predsednik Stane Markič: Hvala lepa. Mislim, da je tvoj predlog v nekem smislu že vsebovan v 6. točki stališč. Ali vztrajaš, da ga je treba dopolniti?

Danica Jurkovič (iz klopi): Ne!

Predsednik Stane Markič: Kdo želi razpravljati? Tovariš Globačnik!

Jože Globačnik: Kratek bom. Najprej naj ugotovim, da smo v Sloveniji sprejeli sistem sporazumevanja, ki v glavnem deluje še nespremenjen. O njem imamo kritične pripombe in ga skušamo po najboljši volji in znanju spreminjati. Pomembno je, da smo od vsega začetka imeli, in še imamo, sistem, ki je omogočil, da smo v samoupravnem sporazumevanju omejili prejšnje nesmisle pri delitvi dohodka in osebnih dohodkov. V tem smislu je bilo samoupravno sporazumevanje v službi delavcev. Ustvarjeno je bilo stanje, da smo vedeli, kaj se na področju delitve dohodka in osebnih dohodkov dogaja. Sistem je kot celota funkcioniral in je bil dosledno speljan, čeprav so znane tudi njegove očitne slabosti. Sedaj pravijo nekateri, da je potrebno samoupravno sporazumevanje na novo zgraditi in dopolniti. To je res, toda v vsakem primeru morajo izgrajevanje ali dograjevanje samoupravnih sporazumov v svoji celoti pomeniti ob opuščanju dosedanjih nesprejemljivih rešitev vendarle sistem, ki bo tudi v bodoče deloval kot celota in ne bo puščal praznin. V nasprotnem primeru se prav lahko zgodi, da samoupravno organizirani delavci in družba ne bodo vedeli, pri čem so in se ne bodo mogli medsebojno primerjati ali gibanj pravočasno primerjati s cilji tekoče ekonomske politike.

Če primerjamo vaše rešitve z rešitvami v drugih republikah, bi vsaj za nekatere lahko rekli, da niso dosledno izpeljane. Med drugim je konstituiranje podpisnikov samoupravnih sporazumov neopredeljeno. Pri nas se podpisniki sporazumov npr. organizirajo po sorodnosti dela in pridobivanju dohodka, nastajajo pa še sporazumi za občine in regije. V Srbiji lahko kot podpisnice sporazuma nastopita že dve organizaciji združenega dela, ki se za to slučajno ali zavestno odločita. Več 100 samoupravnih sporazumov ustvarja konfuzijo v medsebojnih odnosih, združeni delavci izgubljajo možnosti za medsebojne primerjave, širša družbena skupnost pa možnost za usmerjanje diferencirane globalne delitve dohodka.

V smislu razprave tov. Danice Jurkovič se zavzemam za določnejše dopolnjevanje samoupravnega sporazumevanja. Na prvem mestu so vsekakor spremembe, ki bodo delavčev položaj pri delitvi dohodka in osebnih dohodkov resnično in ne le formalno spremenile. Bodoče, tudi parcialne spremembe pa morajo zagotoviti, da bo sistem kot celota do konca premišljen. Tudi zaradi tega je ob sedanjih predlogih za spremembe sistema sporazumevanja nujna razprava v vseh poli-

tičnih organizacijah. Posebno mesto naj bi v teh razpravah dobila dosedanja spoznanja in predlogi o ekonomskih instrumentih v samoupravnih sporazumih, saj so le-ti v dosedanji praksi najbolj opazni.

Kot drugo želim omeniti vprašanje družbenih dejavnosti. Resnično mislim, da je odveč nenehno ponavljanje in sklicevanje na ustavo, ko gre za uresničenje načela svobodne menjave dela. V večini so gotovo tisti, ki želijo sedanje stanje spremeniti. Predloženo poročilo in analiza delovanja samoupravnih sporazumov pa sta pomanjkljiva prav v tem, da ne dajeta konkretnjših političnih in strokovnih pobud, kako samoupravno sporazumevanje na področju družbenih dejavnosti nadalje graditi. Odprta vprašanja vidim, med drugim, v vrsti politično in organizacijsko nerešenih zadev o konstituiranju samoupravnih interesnih skupnosti.

Tu je bila izrečena kritika o tem, kako se v nekaterih samoupravnih sporazumih izenačujejo delovne izkušnje in minulo delo. Sodim, da je v tem zares precej poenostavljanja minulega dela. Moram pa reči, da so nekatere komisije podpisnikom samoupravnih sporazumov tako pojmovano minulo delo enostavno vzele iz družbenega dogovora, ki velja za funkcionarje družbenopolitičnih organizacij in družbenopolitičnih skupnosti. Če bomo vztrajali pri kritiki izenačevanja minulega dela z delovnimi izkušnjami, se bomo morali očitno najprej korigrirati v svojem lastnem družbenem dogovoru.

Strinjam se z dosedanjo razpravo, ki terja politično oceno dosedanjih in ponujenih rešitev za izpopolnjevanje samoupravnega sporazumevanja. Tu se vedno znova odpira vrsta političnih in strokovnih dilem, ki jih je mogoče rešiti le z resno organizirano razpravo. Brez rešitev, ki danes veljajo za optimalne, pa za akcijo nismo sposobni. Znano mi je, da že sedanje spremembe, ki so čisto organizacijskega značaja, ne tečejo gladko. Težave so npr., ko gre za vprašanje prenašanja oblasti iz ozko sestavljenih komisij na zbere delegatov podpisnic samoupravnih sporazumov. Za začetek sporazumevanja je bilo ozek sestav komisij in njihovo družbeno moč še mogoče upravičiti. Nadaljnja koncentracija njihove moči ali njeno ohranjanje pa je v očitnem nasprotju z ustavnim položajem delavcev v TOZD. Taka moč se tako ali drugače kaže kot resnična oblast nad delavci. Družbeni in v tem primeru tudi ekonomski moči se njeni nosilci težko odpovedo, še zlasti, če odpoveduje tudi odločnejša politična akcija. Takšno stanje ponazarja dejstvo, da v $\frac{1}{3}$ samoupravnih sporazumov še vedno niso konstituirali zborov podpisnic iz vrst delegatov iz TOZD oziroma iz organizacij združenega dela.

Predsednik Stane Markič: Kdo želi še razpravljati? Nihče! Potem predlagam, da sprejmemo s sklepom stališča, ki sta jih predlagala odbora. Predlagam, da tudi to besedilo dopolnimo v 3. točki s sklicevanjem na razpravo na današnji seji zbora, tako da bi se 3. točka glasila: »Predloženo gradivo in razprava v odborih ter na seji zbora pomenijo« itd. Ali je predlagana še kakšna dopolnitev teh stališč? (Ne.) Kdor se torej strinja s takim sklepom, s potrditvijo teh stališč, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da smo sprejeli stališča.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, na predlog za izdajo zakona o samoupravnih interesnih skupnostih za poštni, telegrafski in telefonski promet.

Predlagatelj je Izvršni svet. Predlog za izdajo zakona sta obravnavala oba odbora, Odbor za družbenoekonomske odnose, Odbor za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija. Pismena poročila ste prejeli.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? Tovariš Andrej Grahor, predstavnik Izvršnega sveta!

A n d r e j G r a h o r : Za kratek uvod bi vam povedal naslednje. Predlog, ki ga imate pred seboj, je uskladen z osnutki samoupravnih sporazumov s tega področja. Mislimo, da je poštni, telegrafski in telefonski promet dejavnost materialne proizvodnje, v kateri delovanje tržnih zakonitosti ni edina podlaga za usklajevanje dela in potreb in za vrednotenje delovnih uspehov. Trajno opravljanje te dejavnosti pa je objektivna nujnost za zadovoljevanje potreb uporabnikov po medsebojnem komuniciranju, v lokalnem, regionalnem, državnem in meddržavnem merilu. S pospešenim razvojem postaja PTT promet vse pomembnejše komunikacijsko sredstvo ne samo za gospodarstvo, temveč tudi za občane, kar velja tako za poštni kot tudi za telegrafski in telefonski promet. Vse večji porast potreb uporabnikov po PTT storitvah zahteva tudi tesnejše sodelovanje med uporabniki PTT storitev in PTT prometom ter skupno reševanje ključnih zadev, zlasti pa trajnost in kakovost PTT storitev, razvoj PTT zmogljivosti, zagotavljanje potrebnih sredstev za realizacijo postavljenih ciljev in politiko cen PTT storitev. Uspešno uresničevanje skupnih interesov uporabnikov in PTT delavcev, ki opravljajo te storitve, je mogoče le prek ustreznega samoupravnega organiziranja v okviru samoupravnih interesnih skupnosti. Zakon naj podpre tak samoupravni razvoj, obenem pa tudi opredeli zadeve posebnega družbenega pomena. Na ta način bo dana čvrstejša osnova za realizacijo pravic in obveznosti, ki nastajajo iz skupnega uresničevanja medsebojnih interesov. V interesni skupnosti bodo mogoče tudi racionalnejše odločitve o razvoju sistema zvez kot celote, v korist vseh zainteresiranih, tudi tistih, ki sedaj razvijajo svoje ločene sisteme zvez. Družbeni interes pri razvoju PTT dejavnosti, organizacija PTT omrežja in tokovi PTT storitev narekujejo, da se samoupravno organiziranje PTT uporabnikov in PTT delavcev v Sloveniji uredi tako, da se ustanovi republiška samoupravna interesna skupnost kot širša skupnost za območje Slovenije ter območne skupnosti za promet v tehnološko sklenjenih območjih. Kot prometno-tehnološko sklenjena območja se praviloma štejejo območja glavnih avtomatskih telefonskih central, končnih avtomatskih telegrafskih central in območja poštnehih centrov.

Enotnost tehničnega in tehnološkega sistema PTT prometa bi opravičevala tudi čvrstejše poseganje družbe v samoupravno organiziranost PTT prometa, in sicer z ustanovitvijo republiške interesne skupnosti za območje Slovenije, s temeljnimi skupnostmi za tehnično in tehnološko sklenjena območja. Ta možnost organiziranja skupnosti je bila poudarjena tudi v nekaterih odborih te skupščine. V okviru območne oziroma temeljne skupnosti se lahko organizirajo enote teh skupnosti.

V samoupravno interesno skupnost za PTT promet se združujejo kot uporabniki občani prek krajevnih skupnosti in delavci v temeljnih organizacijah združenega dela ter samoupravnih organizacijah, kot izvrševalci storitev PTT prometa pa delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela v PTT prometu. Združevanje v interesne skupnosti je za PTT delavce obvezno. Zaradi družbenega pomena PTT dejavnosti bi bilo potrebno pretehtati, če je primerno obvezno članstvo tudi za uporabnike PTT

storitev ali vsaj za velike uporabnike in za tiste, ki so nosilci splošnih ali pomembnejših funkcionalnih sistemov PTT zvez, kot so elektrogospodarstvo, železniško gospodarstvo in seveda radio in televizija. Takšna rešitev je nujna, če se sprejme alternativa, ki je predlagana v drugem odstavku 1. točke tega poglavja.

V zakonu je treba opredeliti določene zadeve iz PTT prometa kot zadeve posebnega družbenega pomena. To so zadeve, ki se nanašajo na enotnost delovanja sistema, trajnost in kvaliteto storitev, razvoj PTT zmogljivosti in cene PTT storitev. Zakon opredeljuje v glavnih črtah delovno področje republiške samoupravne interesne skupnosti in območnih skupnosti za PTT promet. Osnove in izhodišča za perspektivni program razvoja PTT prometa Slovenije in perspektivne programe tranzitnih magistralnih in mednarodnih kapacitet z območja Slovenije sprejema Skupščina republiške interesne skupnosti v soglasju s Skupščino SR Slovenije. Perspektivne programe razvoja prometa območnih skupnosti sprejemajo skupščine območnih interesnih skupnosti v skladu z osnovami in izhodišči za perspektivni program razvoja PTT prometa v Sloveniji in v soglasju s pristojnimi občinskimi skupščinami. S tem se spreminja sedanje stanje, ko je načrt združenega PTT podjetja dejansko dogovor PTT podjetij, v katerem so lahko včasih regionalni interesi ali podjetniški interesi dobili preveč poudarka. Skupščino samoupravne interesne skupnosti tvorita dva enakopravna zbora, in sicer Zbor uporabnikov PTT storitev in Zbor PTT delavcev. O sistemu delegiranja se bodo dogovorili člani v samoupravnih sporazumih o ustanovitvi skupnosti.

Zaradi usklajevanja razvoja PTT prometa z razvojem drugih področij družbenega dela in reševanja skupnih zadev se območne skupnosti povezujejo z drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi na svojem območju, republiška skupnost pa z interesnimi skupnostmi prometa in zvez Slovenije in z drugimi asociacijami na območju Slovenije ter s samoupravnimi interesnimi skupnostmi PTT prometa drugih republik in avtonomnih pokrajin. V skladu z ustavnimi določili predlog za izdajo zakona tudi predvideva nekatere možnosti za zagotovitev in izvajanje zadev posebnega družbenega pomena takrat, ko jih posamezna skupnost ne bi v celoti in po zakonu opravila sama. Urejena je tudi možnost za zagotavljanje sredstev za samoupravno dogovorjene razvojne cilje s posebej dogovorjenim združevanjem sredstev.

Predlagatelj meni, da bodo razprave v zborih, odborih in komisijah te skupščine bistveno prispevale k razčiščevanju še odprtih vprašanj o samoupravnem organiziranju uporabnikov in PTT delavcev v teh skupnostih in podprle njihovo nastajanje.

Predsednik Stane Markič: Kdo želi besedo? Kaže, da nihče. Predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o samoupravnih interesnih skupnostih za poštni, telegrafski in telefonski promet se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet in pri tem upošteva pripombe in predloge, dane v priporočilih skupščinskih teles.

Se strinjate s tem sklepom? Kdor je za, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli sklep o predlogu za izdajo zakona o samoupravnih interesnih skupnostih za poštni, telegrafski in telefonski promet.

Prehajamo na 5. točko dnevnega reda, na osnutek zakona o stanovanjskih zadrugah.

Predlagatelj Izvršni svet predlaga, da obravnavamo zakon v drugi fazi, torej kot osnutek. Ali se zbor strinja s tem? (Da.) Ima kdo kakšne pomisleke? (Nihče.) Ugotavljam, da se strinjamo, torej da zakon lahko obravnavamo v drugi fazi, kot osnutek. Osnutek zakona sta obravnavala naša dva odbora za družbenoekonomske odnose in za družbenopolitični sistem in Zakonodajno-pravna komisija. Pisma poročila ste prejeli. Pričujem razpravo. Kdo želi besedo. Tovariš Boris Mikoš, v imenu predlagatelja!

Boris Mikoš! Tovarišice in tovariši! Zaradi dolgotrajnosti seje bom dal čisto kratek uvod k osnutku tega zakona.

Predloženi osnutek zakona sloni na resoluciji o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva, ki je dve stvari postavila v ospredje, in sicer razširjeno graditev in povečanje obsega na eni strani, na drugi strani pa nujnost, da državljanji predvsem z lastnimi sredstvi, ob družbeni pomoči, gradijo stanovanja. Ugotavljamo, da je v naši republiki zasebna stanovanjska gradnja popolnoma individualizirana, družbeno neusmerjena in neorganizirana. Obseg stanovanjskega združništva se je predvsem v Sloveniji po 1965. letu, to je po gospodarski reformi, bistveno zmanjšal, tako da danes težko govorimo o združni stanovanjski gradnji. Danes je samo še nekaj proizvodnih organizacij združenega dela, ki gojijo in vzdržujejo združno gradnjo. Predvsem jo naslanjajo na uspešen interesni sistem stanovanjskega varčevanja in kreditiranja. Kot veste, si v zadnjem času močno prizadevamo, da bi individualne graditelje, kakor tudi zasebne kupce stanovanj v etažnih objektih, organizirali na združni osnovi. Mislimo, da bodo stanovanjske zadruge lahko pod določenimi pogoji postale član samoupravnih stanovanjskih skupnosti, kar določa zakon o teh skupnostih, in da bi v okviru le-teh usklajevale interese svojih članov s širšimi družbenimi interesi. Zakon v tem smislu določa, da uresničujejo zadruge svoje cilje v skladu s programom stanovanjske graditve v občini. To je pogoj. To omogoča na eni strani smotrnejšo gradnjo in smotrnejšo izrabo prostora, kar tudi opravičuje potrebo, da družbena skupnost, pri čemer ne mislimo samo na družbenopolitične, ampak tudi na interesne skupnosti, pomagajo občanom, kadar se ti združujejo v stanovanjsko zadrugo. Z vidika družbenih stroškov, to je z vidika družbenega stroškovnega salda je strnjena združna gradnja cenejša od drugih oblik gradnje.

Ob osnutku zakona pa ostaja odprto eno od temeljnih vprašanj, za katere se je ob osnutku treba dogovoriti. In sicer, ali naj razvijamo stanovanjsko zadrugo samo kot obliko združevanja sredstev, znanja in dela njenih članov, z namenom, da se pri stanovanjski graditvi doseže večja vsestranska angažiranost bodočih lastnikov, ali pa je treba na stanovanjsko zadrugo vendarle gledati kot na trajnejšo asociacijo graditeljev oziroma kupcev stanovanj. Čeprav sprejemamo v zadnjem času družbene korekture, je še vedno približno 80 % stanovanjskih objektov v gradnji v zasebni lasti. Torej, ali se je ob tako velikem številu zasebne stanovanjske gradnje treba opredeliti za takšno stanovanjsko zadrugo, ki bo po dokončani graditvi stanovanjskih objektov še naprej obstajala, kot zadruga, ki vzdržuje objekte, ali pa naj se razide?

Zakon, kot vidite, je opredelil samo temeljna načela o tem, kako naj ustanovimo oziroma razpustimo zadrugo in pa o poslovanju in združevanju zadruge. Vsa ostala vprašanja naj bi urejali občani, ustanovitelji zadruge, s statutom. Stanovanjska zadruga je po tem osnutku dosledno grajena kot asociacija obča-

nov. Družbene pravne osebe v bodoče ne bi več mogle biti člani stanovanjske zadruga. Na tej podlagi je tudi izpeljano načelo, da strokovne službe stanovanjske zadruga lahko delajo samo za interes in račun svojih članov, ne pa tudi za tretjega naročnika. Razen deležev članov, ki jih le-ti prispevajo ob ustanovitvi zadruga, je vsa ostala lastnina oziroma imetje, ki ga zadruga s svojo dejavnostjo pridobi, družbena lastnina.

To, mislim, so glavne točke, po katerih se ta zakon razlikuje od dosedanjih zakonov. V ostalih določbah predstavlja zakon v glavnem le usklajevanje z ustavo in z novimi republiškimimi zakoni s področja stanovanjskega gospodarstva, zato predlagam, da ga sprejmete. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Kdo želi besedo? Ne želi nihče razpravljati v zvezi s tem osnutkom zakona? (Ne.) Če ne, predlagam, da sprejmemo naslednji sklep:

1. Osntek zakona o stanovanjskih zadrugah se sprejme.
2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet in pri tem upošteva pripombe in predloge, dane v poročilih skupščinskih teles.

Kdor je za tak sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli ta sklep.

Prehajam na 6. točko dnevnega reda, na predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije, da v imenu Skupščine Socialistične republike Slovenije sklene družbeni dogovor o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenim in imenovanim funkcionarjem v pravosodju.

Predlagatelj je Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine Socialistične republike Slovenije. Predlog odloka sta obravnavali Zakonodajno-pravna komisija in Komisija za pravosodnje. Pismeno poročilo Komisije za pravosodje ste prejeli danes na mizo. Ali želi predstavnik Zakonodajno-pravne komisije dati mnenje komisije? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če nihče ne želi razpravljati, potem lahko preidemo na glasovanje. Kdor je za predlog, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da je Družbenopolitični zbor soglasno sprejel predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije, da v imenu Skupščine Socialistične republike Slovenije sklene družbeni dogovor o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenim in imenovanim funkcionarjem v pravosodju.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Najprej imamo predlog odloka o imenovanju predstavnikov Skupščine Socialistične republike Slovenije v svete temeljnih organizacij združenega dela Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in v Svet zavoda Slovensko narodno gledališče v Ljubljani.

Predlagatelj je Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, ki je predlagatelj tudi naslednjih predlogov. Izvršni svet se z vsemi predlogi strinja. Želi še kdo razpravljati? Prosim, tovariš Mermolja!

Pavel Mermolja: Imam samo eno vprašanje, ki je sicer formalnega značaja. Pri teh predlogih v gradivu so pri posameznih imenih podatki, kje kdo dela in od kod je. Kot temeljne organizacije združenega dela so navedene splošne službe podjetja. Zanima me, ali s tem priznavamo splošne službe za temeljne organizacije združenega dela v smislu ustave ali pa ne gre za splošne službe.

Predsednik Stane Markič: Prosim!

Jože Božič: Naša komisija je te podatke prepisala. Kaže, da je po njihovem statutu tako. Lahko pa se pozanimamo pri Emoni, kaj je s tem. To smo namreč prepisali iz uradnega predloga.

Predsednik Stane Markič: Predlagam, da se sprejme ta pripomba. Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve pa naj ugotovi, kaj je s tem. Se strinjate? (Da.) Ima še kdo kakšno pripombo? (Nihče.) Če ne, glasujemo o predlogu odloka o imenovanju predstavnikov Skupščine Socialistične republike Slovenije v svete temeljnih organizacij združenega dela Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in v Svet zavoda Slovensko narodno gledališče v Ljubljani. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Sprejeli smo torej predlog odloka o imenovanju predstavnikov Skupščine Socialistične republike Slovenije v svete temeljnih organizacij združenega dela Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in v Svet zavoda Slovensko narodno gledališče v Ljubljani.

Sledi predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo tovariša dr. Stanka Lajevca.

Želi kdo razpravljati? (Ne.) Potem glasujemo o predlogu odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da smo ta odlok soglasno sprejeli.

Sledi predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Celju.

Želi kdo razpravljati? (Ne.) Glasujemo o predlogu odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Celju. Kdor je za, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Ugotavljam, da smo odlok o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Celju sprejeli soglasno.

Danes ste prejeli na mizo predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije in direktorja Zavoda Socialistične republike Slovenije za planiranje tovariša Jožeta Novinška.

Želi kdo razpravljati o tem odloku? (Nihče.) Potem predlagam, da glasujemo o razrešitvi člana Izvršnega sveta in kot direktorja Zavoda za planiranje tovariša Jožeta Novinška. Kdor je za to, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo sprejeli predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije in direktorja Zavoda Socialistične republike Slovenije za planiranje tovariša Jožeta Novinška.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, na vprašanje delegatov. Delegat Ciril Cvetko je na 3. seji Družbenopolitičnega zbora dne 2. julija 1974 postavil naslednje vprašanje:

»Sprejeli smo več odlokov o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina Socialistične republike Slovenije v različne samoupravne organe. Zanima me, ali je zagotovljena nadaljnja povezava teh predstavnikov s skupščino in kako se ta povezava uresničuje? Ali se bo na tem področju kaj spremenilo ali se bo nadaljevala dosedanja praksa? Zanima me, kakšne so obveznosti teh predstavnikov do Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki jih je imenovala, ter kdo spremlja in ocenjuje njihovo delo?«

Na to vprašanje dajem na podlagi razprave na seji Predsedstva Skupščine Socialistične republike Slovenije dne 11. julija 1974 naslednji odgovor:

Tudi na tem področju bo treba spremeniti dosedanja prakso in zagotoviti razvoj delegatskih odnosov med predstavniki družbene skupnosti v samoupravnih organih in skupščino, ki jih je imenovala. Pri pripravi novega poslovnika Skupščine Socialistične republike Slovenije bo treba proučiti tudi to problematiko in izdelati sistem medsebojne povezanosti. Predstavnikom družbene skupnosti je treba zagotoviti ustrezno informiranost o stališčih, ki se oblikujejo v skupščini, in jim omogočiti, da se po potrebi udeležijo tudi razprav v skupščini oziroma njenih telesih, ko so na dnevnem redu vprašanja, ki imajo pomen za njihovo delo. Predstavniki družbene skupnosti morajo imeti možnost, da se tudi sami obračajo na ustrezna skupščinska telesa, poročajo o problemih, na katere so naleteli, in se posvetujejo. Opredeliti bo torej treba medsebojne odnose in postopek za njihovo uresničevanje. S tem bo dana tudi podlaga za okrepitev odgovornosti predstavnikov družbene skupnosti za njihovo delo pred skupščino in pred vso družbo, v imenu katere skupščina opravlja svoje naloge. Ste tovariš Cvetko zadovoljni z odgovorom?

Ciril Cvetko: Odgovor seveda ni popoln, kajti verjetno bo treba vse te medsebojne odnose še bolj temeljito proučiti. Težko je že sedaj izčrpno odgovoriti, dokler nimamo vsega tega proučenega in urejenega v samem poslovniku. Očitno pa se bomo na to vprašanje še vračali, ko bomo pripravljali poslovník.

Predsednik Stane Markič: Na vprašanje, ki ga je postavil delegat Jože Bogovič na 2. seji Družbenopolitičnega zbora, bo odgovoril predstavnik Izvršnega sveta Boris Mikoš, republiški sekretar za urbanizem.

Boris Mikoš: Tovariš predsednik! Imamo obširno informacijo o vsem dosedanjem postopku za pripravo sanacije v Zasavju. Predlagam, da to informacijo izročim tovarišu delegatu. Če bo mnenja, da ni v celoti odgovorjeno na njegovo vprašanje, naj vprašanje ponovno postavi v Družbenopolitičnem zboru. Lahko pa seveda informacijo preberem.

Jože Bogovič: Moje vprašanje ne izvira le iz osebne radovednosti oziroma zaskrbljenosti za zdravo okolje, ampak je bil problem mnogokrat zelo resno obravnavan v družbenopolitičnih organizacijah Posavja in tudi v skupščinah. S predlogom tov. Mikoša se strinjam, pridržujem pa si pravico, da vprašanje ponovno postavim, če organi, ki jim bom posredoval to informacijo, z njo ne bodo zadovoljni.

Boris Mikoš: Družbenopolitični zbor lahko obvestim, da bo republiški sekretariat v teh dneh izdal lokacijo za gradnjo 360 m visokega dimnika, s čimer

je na podlagi strokovnih ekspertiz dano zagotovilo, da se je začela sanacija Zasavja v obsegu, ki ga zahteva obratovanje termoelektrarne. Seveda pa se ta sedanja sanacija ne tiče tudi ostalih onesnaževalcev trbovljskega bazena. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Še kdo želi besedo? (Da.) Prosim, ali k tej točki? (Da.)

Cvetko Majdič: Tovariš predsednik! Ali je mogoče, da se sklep oziroma odgovor na vprašanje dopolni s tem, da se informacija, če ni preobširna, objavi v časopisju. Kajti gre za odgovor vsem tistim, ki so zainteresirani za ta problem.

Boris Mikoš: Mislim, da obsega informacija okrog 4 strani. O njej bo razpravljal Izvršni svet na svoji prihodnji seji. Glavne misli bodo povzete v komunikaciji Izvršnega sveta za javnost. Moram pa povedati, da so bili novinarji z glavno vsebino te informacije že seznanjeni in da so deloma stvari že bile objavljene, kot npr. o višini dimnika, o postopku, o stroških in tako naprej. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Na vprašanje, ki ga je postavil delegat Pavle Mermolja na 3. seji Družbenopolitičnega zbora, bo odgovoril predstavnik Izvršnega sveta Andrej Grahor, republiški podsekretar v Republiškem sekretariatu za gospodarstvo.

Andrej Grahor: Tovariš delegat Pavel Mermolja je postavil vprašanje: »Kateri republiški organ lahko vpliva na organizacijo združenega dela, da se prekine potujčevanje našega slovenskega delavca. Pri tem imam v mislih različne vsakodnevne reklame za posamezne proizvode in imena proizvodov samih. Pogled na sistem in nacionalnost se s tem spreminja. Obstaja nevarnost tujega vpliva na obnašanje našega človeka in izkrivljanja slovenskega jezika. Mislim, da je to politični problem.«

Odgovor: Slovenska kulturna javnost že več kot 10 let opozarja v sredstvih javnega obveščanja na nepravilen odnos določenega dela slovenske družbe do rabe slovenskega jezika. Predvsem v reklamah pa tudi v drugih vrstah sporočil slovenščina večkrat sploh ni upoštevana, ampak le drugi jeziki, bodisi svetovni ali pa srbohrvaščina. Kolikor je uporabljen domači jezik, se pa čisto ne upoštevajo splošno sprejete pravopisne in druge norme slovenskega knjižnega jezika. S tem se krši slovenskemu človeku pravica, da je na svojem etničnem ozemlju o vseh zadevah obveščen v svojem, to je v slovenskem knjižnem jeziku. Zakonska določila zaenkrat ne določajo odnosa do uporabe slovenskega knjižnega jezika v komercialne namene. Zato tudi noben republiški organ ne more na podlagi zakonskih predpisov v primeru potrebe primerno ukrepati. Takih kompetenc tudi nimajo kulturnoznanstvene institucije, kot so na primer Slovenska akademija znanosti in umetnosti ali Univerza. Navedene anomalije pri uporabi jezika pa bi bilo treba vsekakor odpraviti. Dokler nimamo ustreznih zakonskih določil, ki jih bo potrebno pripraviti, bomo, kolikor je v naših možnostih, podprli akcijo Slavističnega društva Slovenije, Inštituta za slovenski jezik, Filozofske fakultete in drugih za izboljšanje razmer na našem jezikovnem področju. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Se strinjate z odgovorom? Imate dopolnilno vprašanje? (Ne.) Hvala lepa. Ima kdo še kakšno vprašanje?

Marjan Šiftar: Jaz bi postavil vprašanje Izvršnemu svetu.

Prosvetno-kulturni zbor Skupščine SR Slovenije je 13. novembra 1972 na podlagi stališč in razprave poslancev sprejel sklep, ki obvezuje organe skupščine in druge družbene dejavnike, da opredelijo in uveljavijo trajne sistemske rešitve za mladinski tisk. Tako je Prosvetno-kulturni zbor naložil, da se v zakonu o založništvu posebej opredeli položaj mladinskega tiska ter se s trajno podporo družbeno zagotovi čim širša dostopnost tega tiska mladim ljudem. Realizirana pa ni bila niti ena trajnejša rešitev v korist mladinskega tiska, pač pa je z odlokom Skupščine SRS z dne 18. julija 1973 mladinski tisk dobil regres za papir za leto 1973. Letošnje leto pa je mladinski periodični tisk v nemogočem položaju. Cene papirja so se dvignile v poprečju za 25 %, dvignile so se tudi tiskarske storitve in režijski stroški. Družbena pomoč, ki jo mladinski tisk dobiva po interesnih skupnostih pa nikakor ne zadošča. Zato sprašujem Izvršni svet, kaj namerava storiti na podlagi teh sklepov, teh stališč, ki so bila sprejeta. Hvala lepa.

Predsednik Stane Markič: Želi še kdo besedo? Prosim!

Pavel Mermolja: Z odgovorom, ki sem ga dobil na moje vprašanje v zvezi z rabo slovenskega jezika, ne morem pred ljudi, ki so mi ga postavili. Vprašanje je bilo postavljeno ob priliki vaj teritorialnih enot, ko so me ljudje spraševali, zakaj na drugi strani, torej v Italiji, ne vidimo nikjer imena Mojca, pri nas pa tuja imena vseh vrst. S takim odgovorom, da si ne upamo v Sloveniji ali pa v Jugoslaviji prepovedati nekaj, kar ni naše, ne morem iti pred ljudi. Odgovor bi rad dobil vsaj v pismeni obliki, da ga ljudem preberem; sem pa prepričan, da ni v redu. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Prosim, tovariš Grahor.

Andrej Grahor: Opozoril bi tovariša delegata Mermoljo, da odgovor vsebuje stališče, da bi bilo primerno, da se sprejmejo ustrezni zakonski predpisi, ker jih sedaj nimamo. Zaradi tega stališča se mi zdi, da odgovor ni prazen. Danes nimamo predpisa, po katerem bi nek hotel moral biti »Mojca« ne pa »Marika« ali kaj podobnega. Danes tega ne more nihče niti ukazati niti prepovedati, ampak je to odvisno od odločitve kolektiva. In gotovo tudi priprava takega predpisa ni enostavna. Hvala.

Predsednik Stane Markič: Tovarišica Danica Jurkovič!

Danica Jurkovič: Tudi take stvari je treba poskušati reševati na samoupraven način, za kar je treba dati pobudo v okviru zbornice. Samo s predpisom ne bomo uveljavili slovenščine, ampak z neko lastno odgovornostjo do slovenskih imen. To naj bi bilo dopolnilo k stališču Izvršnega sveta.

Predsednik Stane Markič: Še kdo želi razpravljati?

Pavel Mermolja: Strinjam se z odgovorom, trdim pa še zmeraj, da bi v Italiji karabinjeri strgali tak napis. V Jugoslaviji pa tega ne moremo!

Predsednik Stane Markič: Predlagam, da v zvezi s to razpravo naložimo Izvršnemu svetu, da prouči to vprašanje in da izdela določene predloge, kako ga rešiti: ali z zakonom, ali na drug način in koga vse je treba angažirati pri reševanju tega vprašanja. Kajti mislim, da to ni samo stvar Izvršnega sveta in sekretariatov, ampak da je problem verjetno veliko širši.

Ne gre le zato, ali je nek hotel imenovan tako ali drugače. Amerikanizacija prodira še kam drugam in ne moremo dopustiti, da se kar nadaljuje. Mislim, da se je treba o tem res domeniti. Stara Jugoslavija je imela zakon, ki je določal, kakšne so lahko firme, mi pa dopuščamo, da se razbohota, kar se pač hoče, in ne samo pri firmah, ampak tudi kje drugje. Mislim, da je ta problem treba načeti in najti primerne rešitve. Ne mislim, da je za iskanje teh rešitev odgovoren le eden. Za urejanje tega vprašanja je treba angažirati vse odgovorne in pristojne dejavnike.

Ima še kdo kakšno vprašanje? Prosim, tovariš Štok!

Štefan Štok: Seznanjeni smo bili, da je bilo v prvih mesecih letošnjega leta v Jugoslaviji za dvainpolkrat več gospodarskih prekrškov kot lani v istem obdobju. Če pomislim, da se to dogaja v času, ko želimo z vsemi silami uveljaviti samoupravni sistem na novi podlagi, mi da misliti. Zlasti še, če pomislim, da prekrškov ne delajo navadni delavci, ampak vodilni ljudje. Zato bi vprašal Službo družbenega knjigovodstva, pa še koga drugega, ali je pri odkrivanju prekrškov v zadnjem času bolj učinkovita ali pa je dejansko več prekrškov.

Predsednik Stane Markič: Hvala lepa. To se pravi, da bomo vprašanje naslovili na Službo družbenega knjigovodstva.

Ima še kdo kakšno vprašanje? (Nihče.) Če ne, končujemo zadnjo sejo pred dopusti. Želim vam prijetne počitnice.

(Seja je bila končana ob 15.30.)

skupno zasedanje zboru združenega dela, zboru občin in družbenopolitičnega zboru

(9. maja 1974)

Predsedoval: Stane Marlič,
predsednik Družbenopolitičnega zboru

Začetek zasedanja ob 10.20.

Predsedujoči Stane Marlič: Na podlagi 358. člena ustave Socialistične republike Slovenije smo se predsedniki zborov dogovorili, da bomo z dnevnim redom nadaljevali na skupnem zasedanju, in sicer bomo izvolili predsednika in podpredsednika Skupščine in imenovali generalnega sekretarja ter izvolili Izvršni svet.

Dogovorili smo se, da bom skupno zasedanje vodil jaz.

Ugotavljam, da lahko takoj preidemo na 7. točko dnevnega reda zboru Združenega dela, Zboru občin in Družbenopolitičnega zboru, to je na izvolitev predsednika in dveh podpredsednikov Skupščine Socialistične republike Slovenije in slovesno izjavo.

Predlog Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije ste prejeli na mizo. Želi predstavnik Socialistične zveze predlog še ustno obrazložiti? Besedo ima tovarišica Tina Tomlje.

Tina Tomlje: Tovarišice in tovariši delegati! 3. seja Republiške kandidacijske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije je sklenila predlagati današnjemu skupnemu zasedanju vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije za predsednika tovariša dr. Marijana Breclja, za podpredsednika pa tovariša Vladimira Logarja in Bena Zupančiča.

Predlog smo oblikovali v skladu s sprejetimi družbenimi kriterji za vodilne funkcije v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti ter v skladu z nalogami in funkcijami, ki jih dobiva na ustavnih načelih oblikovana Skupščina Socialistične republike Slovenije.

Pred tem je bilo treba posebej upoštevati, da so kandidati z vsem svojim dosedanjim delom izpričali socialistično samoupravno naravnost in da so nosilci interesov delavskega razreda. Skratka tovariši, ki so trdni v samoupravni naravnosti naše socialistične družbe in so se uveljavili v boju za bratstvo

in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti ter v politiki miroljubnega sožitja vseh narodov sveta.

Republiška kandidacijska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva predlaga tovariše dr. Marijana Breclja za predsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije in tovariša Vladimira Logarja za podpredsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije ter tovariša Bena Zupančiča za podpredsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije zato, ker so s svojim dosedanjim delom izpričali tiste kvalitete delavca, človeka in revolucionarja, ki jih te odgovorne funkcije zahtevajo. Menila je, da jim lahko zaupamo in da bodo s svojim odgovornim delom izpolnjevali svoje dolžnosti tako, da bodo delovni ljudje prek svojih delegatov v republiški skupščini lahko dejansko kar najbolj neposredno reševali vsa skupna družbena vprašanja in na tak način izvrševali svojo politično oblast.

Predsedujoči Stane Markič: Dajem predlog Socialistične zveze v razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če nima nihče spreminjevalnih ali dopolnilnih predlogov oziroma če nihče ne želi sodelovati v razpravi, dajem predlog na glasovanje.

Ugotavljam, da volitve lahko opravimo, ker je navzoča večina vseh delegatov v vsakem zboru. Glasovali bomo javno z dviganjem rok in ločeno po posameznih zborih.

Najprej bomo glasovali o predlogu za predsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije. Imamo predlog, da za predsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije izvolimo tovariša dr. Marijana Breclja, delegata v Družbenopolitičnem zboru.

Kdor je v Zboru združenega dela za predlog, da za predsednika Skupščine SR Slovenije izvolimo dr. Marijana Breclja, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Kdor je v Zboru občin za ta predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Kdor je v Družbenopolitičnem zboru za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so Zbor združenega dela, Zbor občin in Družbenopolitični zbor soglasno izvolili tovariša dr. Marijana Breclja za predsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije. (Ploskanje.)

Dajem na glasovanje predlog, da za podpredsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije izvolimo tovariša Vladimira Logarja, delegata v Družbenopolitičnem zboru.

Kdor je v Zboru združenega dela za ta predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Kdor je v Zboru občin za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Kdor je v Družbenopolitičnem zboru za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so Zbor združenega dela, Zbor občin in Družbenopolitični zbor soglasno izvoli tovariša Vladimira Logarja za podpredsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije. (Ploskanje.)

Dajem na glasovanje predlog, da za podpredsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije izvolimo tovariša Bena Zupančiča, delegata v Družbenopolitičnem zboru.

Kdor je v Zboru združenega dela za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Kdor je v Zboru občin za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Kdor je v Družbenopolitičnem zboru za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so Zbor Združenega dela, Zbor občin in Družbenopolitični zbor soglasno izvolili tovariša Bena Zupančiča za podpredsednika Skupščine Socialistične republike Slovenije. (Ploskanje.)

V smislu 434. člena ustave Socialistične republike Slovenije in 46. člena odloka o začasnem poslovniku Skupščine Socialistične republike Slovenije pozivam tovariša dr. Marijana Breclja, Vladimira Logarja in Bena Zupančiča, naj dajo slovesno izjavo, in sicer tako, da besedilo slovesne izjave, ki ga bom prebral, podpišejo.

»Izjavljam, da bom svojo dolžnost opravljal vestno in odgovorno, da bom delal po ustavi in zakonih ter da bom varoval družbeni red Socialistične federativne republike Jugoslavije. Z vsemi svojimi močmi se bom boril za razvoj socialističnih samoupravnih odnosov, za oblast delavskega razreda in uresničevanje skupnih interesov delovnih ljudi in občanov ter za napredek in razvoj Socialistične federativne republike Jugoslavije.«

Tovarišu dr. Marijanu Breclju, tovarišu Vladimiru Logarju in Benu Zupančiču v svojem imenu in v imenu vseh delegatov čestitam k izvolitvi in želim mnogo uspehov na teh odgovornih dolžnostih. (Ploskanje.)

Dr. Marijan Breclj: Tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da se v imenu tovariša Vladimira Logarja in Bena Zupančiča ter v svojem imenu iskreno zahvalim za zaupanje, ki ste nam ga izkazali s tem, da ste nam zaupali častne in odgovorne dolžnosti v Skupščini Socialistične republike Slovenije, to je položaj predsednika in podpredsednikov.

Na tem skupnem zasedanju Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora smo prvič zbrani delegati na novo izvoljene republiške skupščine. Prav je, da se s tega mesta in v tem trenutku vsi skupaj zahvalimo delovnim ljudem in občanom naše republike za zaupanje, ki so nam ga dali s tem, da so nam prek svojih delegacij zaupali častno in odgovorno nalogo delegatov v tem najvišjem organu samoupravljanja in oblasti Socialistične republike Slovenije.

Prav tako moramo danes, ko prevzemamo dolžnosti v novi skupščini, izreči priznanje in zahvalo dosedanji republiški skupščini, to je vsem poslancem vseh njenih zborov ter Predsedstvu skupščine na čelu s predsednikom Sergejem Kraigherjem za veliko in pomembno delo, ki so ga opravili v pretekli mandatni dobi. Izvršena je bila ustavna reforma in sprejeta nova ustava, izpopolnjena je bila republiška zakonodaja na vseh področjih javnega dela, izvršene so bile osnovne naloge iz pisma tovariša Tita in izvršnega biroja.

Brez vsega tega in brez tako temeljito opravljenega dela, kakor so ga opravili naši predhodniki v tej skupščini, se ne bi mogla naša nova delegatska skupščina svojih vsekakor obsežnih, pomembnih in odgovornih nalog.

Čakajo nas naloge uresničevanja nove ustave, naloge, ki naj zagotovijo nadaljnji razvoj samoupravnih socialističnih družbenoekonomskih in političnih odnosov, in utrjevanja ter nadaljnega razvijanja neposredne socialistične demokracije. Izvršene so kvalitetne spremembe v političnem in posebej skup-

ščinskem sistemu, in vsekakor je mnogo odvisno od naše prve republiške delegatske skupščine, ali bo zaživel v odnosih med ljudmi delegatski sistem oziroma se uveljavilo delegatsko načelo, ker na tem sedaj gradimo celotni politični sistem samoupravne socialistične demokracije. Za uresničevanje delegatskega sistema pa je še posebej pomembna dejavnost delegacij v temeljnih samoupravnih skupnostih in organizacijah, kajti predvsem tam se bodo morali opredeliti resnični interesi delovnih ljudi in občanov. V ustavi je zapisano, da je treba zagotoviti odločujoč položaj delavskega razreda in vseh delovnih ljudi v družbenem življenju, hkrati pa omogočiti delovnemu človeku in občanu, da sam neposredno in organiziran na samoupravni podlagi rešuje vprašanja družbeno-ekonomskega in političnega položaja in razvoja.

Nova delegatska skupščina mora postati tisto najvišje in najbolj pristojno telo, kjer se bodo na podlagi sporazumevanja ugotavljali in usklajevali interesi naše samoupravne socialistične skupnosti in kjer bodo delavski razred in vsi delovni ljudje, uresničujoč delegatsko načelo, odločali o vseh temeljnih vprašanjih političnega, gospodarskega, socialnega in kulturnega življenja naše republike in njenega celotnega družbenega razvoja.

Nov družbenopolitični sistem, ki ga začnemo uresničevati na delegatskih osnovah, nujno terja aktivno vlogo družbenopolitičnih organizacij v skupščinskem sistemu. Takšna aktivnost vseh organiziranih socialističnih sil, predvsem Socialistične zveze in sindikatov, bo omogočila, da bodo naše skupščine s svojim delom sposobne izražati avtentične interese delavskega razreda in vseh delovnih ljudi ter da bodo postale pravo mesto za dogovarjanje in sporazumevanje o vseh bistvenih vprašanjih dela in življenja delovnih ljudi.

Odnosi socialističnih republik do federacije so v novi ustavni ureditvi Jugoslavije postavljeni na načelo, da vsaka republika prevzema hkrati odgovornost za svoj razvoj in za razvoj Jugoslavije. Naša republiška skupščina prevzema na podlagi določil nove ustave soodgovornost za urejanje najpomembnejših vprašanj ekonomske politike Jugoslavije in določenih vprašanj s področja mednarodnih odnosov, in sicer tako, da so odločitve o teh stvareh vezane na soglasje republiške skupščine. Delegati naše skupščine, ki bodo poslani v Zbor republik in pokrajin Zvezne skupščine, bodo morali izvrševati pomembno in zelo odgovorno nalogo sporazumevanja med republikami in pokrajinama pri razreševanju teh vprašanj.

Menim, da smemo reči, da sprejemamo te dolžnosti republiške skupščine z občutkom polne odgovornosti za nesebično uresničevanje skupnih interesov naše jugoslovanske socialistične skupnosti, to je za utrjevanje novega ustavnega sistema federacije, za krepitev moči in nadaljnji socialistični razvoj Jugoslavije, za utrjevanje bratstva in enotnosti narodov in narodnosti, prav tako pa tudi za utrjevanje mednarodnega položaja in ugleda Jugoslavije v celoti, predvsem v njeni borbi za mir v svetu in za zmago načel neuvrščene politike v odnosih med državami in narodi sveta. Hvala lepa. (Ploskanje.)

Predsedujoči Stane Markič: S tem smo izčrpali 7. in prehajamo na 8. točko dnevnega reda Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora, to je imenovanje generalnega sekretarja skupščine Socialistične republike Slovenije.

Predlog Komisije Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve ste prejeli na mizo. Želi poročevalec komisije predlog še ustno obrazložiti? Ne.

Dajem predlog Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve v razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če nima nihče spreminjevalnih ali dopolnilnih predlogov oziroma če nihče ne želi sodelovati v razpravi, dajem predlog Komisije, da se za generalnega sekretarja skupščine SR Slovenije imenuje tovariš Jože Pacek, na glasovanje.

Kdor je od delegatov Zbora združenega dela za ta predlog, prosim, naj dvigne roko. (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Kdor je od delegatov Zbora občin za ta predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Kdor je od delegatov Družbenopolitičnega zbora za ta predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so Zbor združenega dela, Zbor občin in Družbenopolitični zbor soglasno imenovali tovariša Jožeta Packa za generalnega sekretarja skupščine SR Slovenije.

Prekinjam skupno zasedanje Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora. V tej dvorani bomo ob 12. uri začeli skupno sejo vseh zborov Skupščine SR Slovenije. Do pričetka te seje pa odrejam odmor.

(Skupno zasedanje vseh zborov je bilo prekinjeno ob 10.40 in se je nadaljevalo ob 14. uri.)

Predsedujoči Stane Markič: Nadaljujemo skupno zasedanje Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora.

Preden preidemo na 9. točko dnevnega reda, bi vas rad obvestil, da je bil sprejet v vseh treh zborih naše skupščine odlok o začasnem poslovniku Skupščine SR Slovenije v enakem besedilu in da delamo torej po tem poslovniku.

Prehajam na 9. točko dnevnega reda Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora, to je na izvolitev predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Predlog Predsedstva SR Slovenije za izvolitev predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ste prejeli na mizo.

Dajem predlog Predsedstva, da se tovariš Andrej Marinc izvoli za predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, v razpravo.

Kdo želi besedo? (Nihče.) Če nihče, prehajam na glasovanje. Glasovali bomo ločeno po zborih, javno, z dviganjem rok.

Kdor je v Zboru združenega dela za predlog Predsedstva republike, da se za predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije izvoli tovariš Andrej Marinc, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Kdor je v Zboru občin za predlog predsedstva, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Kdor je v Zboru občin za predlog Predsedstva, naj prosim dvigne roko! dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so Zbor združenega dela, Zbor občin in Družbenopolitični zbor soglasno izvolili za predsednika Izvršnega sveta SR Slovenije tovariša Andreja Marinca. (Ploskanje.)

Prehajam na 10. točko dnevnega reda Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora, to je na izvolitev članov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter imenovanje republiških sekretarjev, ki bodo vodili posamezne republiške sekretariate, oziroma republiških funkcionarjev, ki bodo vodili republiške upravne organe.

Predlog predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ste prejeli na mizo. Prav tako ste prejeli tudi mnenje komisije Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve k temu predlogu.

Želi predsednik Izvršnega sveta tovariš Andrej Marinc obrazložiti svoj predlog? Prosim.

Andrej Marinc: Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Najprej mi dovolite, da se zahvalim za zaupanje, ki mi je bilo izraženo na kandidacijskih konferencah v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva. Celoten dosedanji postopek mi tako omogoča in obenem nalaga dolžnost, da na podlagi 394. člena ustave SR Slovenije predložim na današnjem zasedanju Skupščini kandidatno listo za nov Izvršni svet, ki naj bi v naslednjem mandatnem obdobju opravljal odgovorno delo kot izvršen politični organ Skupščine SR Slovenije.

Pred tem mi dovolite, da v okviru možnosti, ki jih dopušča uvodni nastop, opredelim svoj odnos do nekaterih bistvenih vprašanj družbenega razvoja SR Slovenije. Pri tem želim opozoriti, da sem temeljno javno opredelitev, ki je bila zasnovana na analizi in spoznanjih 29. seje Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije in programski usmeritvi Skupščine SR Slovenije pred Skupščino že dal v novembru 1972. leta. Po letu in pol dela v Izvršnem svetu skupščine SR Slovenije pa je potrebno takratno vsebinsko usmeritev dopolniti in opozoriti na nove naloge, ki jih zahtevata sprejeti novi ustavi, VII. kongres Zveze komunistov Slovenije in izhodišča za X. kongres Zveze komunistov Jugoslavije ter naš notranji razvoj v pogojih razgibanega mednarodnega položaja.

Politični pogoji, v katerih začenjata delo nova skupščina in njen Izvršni svet, so sicer znani, vendar nam morajo biti nenehno pred očmi, da bi lahko učinkovito v okviru nalog in pooblastil opravljali zaupane dolžnosti. Naj na kratko opozorim na nekaj najbistvenejših pogojev.

1. Nova ustava je uzakonila bistveno nov položaj delovnega človeka, ki ima pravico in dolžnost, da na podlagi svojega živega dela in minulega dela upravlja celoten proces družbene reprodukcije. Na tem izhodišču je zasnovan celoten družbenopolitični in skupščinski sistem, ki temelji na načelu delegacij samoupravnih in družbenopolitičnih skupnosti ter političnih organizacij, združenih v Socialistični zvezi. Takšna bistveno spremenjena vsebinska in organizacijska opredeljenost nam nalaga veliko odgovornost za uveljavitev temeljnih ciljev ustavne reforme in za dejansko uveljavljanje samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov in njihovo nenehno reproduciranje v razširjenem obsegu.

2. Za nami je VII. kongres Zveze komunistov Slovenije, ki je s svojo idejno-politično oceno in sklepi pomemben mejnik v razvoju razredne samoupravne socialistične usmeritve Socialistične republike Slovenije. VII. kongres pomeni

potrditev politike, ki jo je v procesu konceptualnih spopadov v Sloveniji zastopal Centralni komite ZKS, in opredelitev novih idejnih zasnov za razvoj SR Slovenije. Naša naloga je, da jih ustvarjalno razvijamo in v okviru odgovornosti, ki jo imajo, dosledno uresničujemo.

3. Pomemben pogoj za uspešno delo je dosežena stopnja enotnosti zavestnih socialističnih sil glede temeljnih vprašanj splošnega družbenega razvoja in razvoja socialističnih samoupravnih odnosov. To omogoča osredotočenje vseh ustvarjalnih sil za uresničevanje temeljnih ciljev razvoja. Enotnejši lahko uspešneje premagujemo nasprotja in protislovja družbenega razvoja, ki jih objektivno poraja napredek proizvodjalnih sil in socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

4. Mednarodni pogoji, v katerih programiramo naš razvoj, so zahtevni. Označujejo jih vse večja aktivnost in samostojnost dežel v razvoju in neuvrščeni dežel pri reševanju poglobljene krize v odnosih med razvitim in nerazvitim svetom in zaostrena protislovja znotraj kapitalističnega sveta. To objektivno vodi k zaostrovanju mednarodnih odnosov.

Klasični kolonialni sistem dokončno razpada, v krizi so svetovni odnosi in sistem, ki ga diktirajo monopoli in velesile. Vse to povzroča nemir in poskuse, da se s silo in puči zadržijo monopoli in politični materialni odnosi. Nasprotno pa se uveljavlja socializem kot svetovni proces in z njim povezane ideje o samoupravljanju, še posebej pa politika neuvrščeniosti, ki se krepi in postaja vse širši interes narodov in držav, ker kaže na perspektivo in enakopravnost bodočih odnosov v svetu.

Na drugi strani pa usmerja k vse tesnejšemu povezovanju svetovne skupnosti razvoj znanosti in tehnologije, ki kot objektivni dejavnik pospešuje takšno usmeritev. Uveljavitev neuvrščene politike Jugoslavije je očitna in mora odločilneje vplivati na politične in ekonomske odnose Jugoslavije s svetom.

5. Izvršni svet si bo prizadeval za čim uspešnejše uresničevanje v Skupščini SR Slovenije in v družbenopolitičnih organizacijah sprejete politike dolgoročnega sodelovanja SR Slovenije s tujino na gospodarskem, kulturnem in drugih področjih. V skladu z našo politiko nevmešavanja in medsebojnega spoštovanja ter v okviru prizadevanja za dokončno odpravo še preostalih posledic svetovne vojne, se bomo zavzemali v odnosih z našimi sosedi za reševanje odprtih vprašanj, ki zaostrujejo politično ozračje in resno ogrožajo že dosežene, izredno pozitivne in obojestransko koristne odnose. Pri tem pa najodločneje obsojamo vsakršne poskuse oživljanja iredente in reakcionarnega nacionalizma ob naših mejah. Dosledno bomo delovali za urejanje in izboljšanje in uveljavljanje zakonitih pravic slovenske manjšine v teh državah ter skladno z ustavo zagotavljali urejanje položaja italijanske in madžarske narodnosti v Sloveniji.

6. V takšnih pogojih se odločno postavlja vprašanje perspektive in možnosti nadaljnega razvoja proizvodjalnih sil in samoupravnih socialističnih družbenoekonomskih odnosov v Sloveniji. Analiza celotnega povojnega razvoja SR Slovenije je pokazala, da je bil dosežen velik napredek. Zmanjšujejo se razlike v razvitosti Jugoslavije in SR Slovenije v primerjavi s sosedi, postajamo srednje razvita industrijska družba z vsemi nasprotji in protislovji, ki jih prinaša s seboj tak razvoj. Nenehno in ponovno se potrjuje spoznanje, da je tudi bodoči splošni družbeni razvoj mogoč samo s krepitvijo enotne in enakopravne socialistične Jugoslavije.

7. Takšen zunanjepolitični in notranji položaj, ob upoštevanju spoznanja, da je obrambna moč naše države, naše družbe, v največji meri odvisna od re-

zultatov celotnega njenega razvoja na ekonomskem, kulturnem, političnem in drugih področjih, zahteva, da se še nadalje razvijamo in krepimo vse oblike vseljidske obrambe in družbene samozaščite. Za obrambo nacionalne suverenosti, pridobitev resolucije in samoupravne socialistične družbene ureditve je potrebno še nadalje razvijati koncept splošnega ljudskega odpora, ga še naprej podružbljati in krepiti tudi kadrovske in materialno podlago vseh njegovih oblik oboroženega dela, operativne vojske in teritorialnih enot.

To je le nekaj splošnih izhodišč in pogojev, v katerih se bo odvijalo naše skupno delo in snovanje pri razreševanju tekočih in dolgoročnih interesov delovnih ljudi Slovenije.

Ustavi SFR Jugoslavije in SR Slovenije povsem določno opredelujeta naloge, ki smo si jih kot samoupravna socialistična skupnost zastavili z namenom, da revolucionarno preobrazimo naše družbene odnose in uresničimo zgodovinske težnje delavskega razreda: svobodno in združeno delo kot pogoj za stalen in stabilen porast blaginje ter za humane medčloveške odnose. To danes ni več vizija prihodnosti, temveč vsakodnevna dejavnost, ki jo uresničujejo delovni ljudje v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih, krajevnih in drugih skupnostih in ki pelje v globoko preobrazbo družbenoekonomskih odnosov in sistema samoupravne socialistične demokracije.

Z oblikovanjem temeljnih organizacij združenega dela in samoupravnih krajevnih skupnosti vzpostavljamo novo, samoupravno osnovo družbenega, gospodarskega in političnega sistema. Ta proces je stekel z vso intenzivnostjo, dosežene so že bistvene spremembe na mnogih področjih organiziranosti naše družbe. Potrebni pa bodo še veliki napori zavestnih socialističnih sil, da izoblikujemo takšne odnose, zlasti v temeljnih samoupravnih skupnostih in organizacijah združenega dela, ki bodo vsebinsko in materialno pomenili uresničitev določil in smernic nove ustave. Ne smemo namreč pozabiti na vse tehnokratske in birokratske odpore, ki so bili prisotni v mnogih sredinah, tako v obdobju uveljavljanja ustavnih dopolnil kot tudi v obdobju sprejemanja nove ustave. S sprejemom ustave in ustreznih zakonov je sicer oteženo neposredno nasprotovanje oblikovanju in razvoju samoupravnih odnosov, vendar so še vedno prisotni tako imenovani »strokovni« ugovori glede možnosti, da lahko izhajajo iz delavca in njegovega interesa, ki naj ga uveljavlja v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter samoupravnih skupnostih, v svobodni menjavi dela in v vseh oblikah združenega dela in sredstev, organiziramo moderno proizvodnjo z visoko produktivnostjo dela in učinkovitostjo.

Razen poskusov, da bi na ta način tehnokratske in managerske strukture ohranile v temeljnih in drugih organizacijah svoj položaj, vpliv in svojo moč, je nasprotovanje procesom samoupravne preobrazbe družbene in ekonomske strukture tudi odraz fetišiziranja trga in odnosov na njem, nepriznavanja družbenega značaja dohodka ter glorifikacije prednosti tako imenovane čiste tržne ekonomije, kjer naj bi bila konkurenca prevladujoča oblika in profit temeljni motiv gospodarjenja in razvoja.

Izvršni svet bo zato z vso odločnostjo podpiral in v skladu s svojimi pristojnostmi usmerjal procese samoupravnega oblikovanja odnosov v temeljnih samoupravnih skupnostih in organizacijah združenega dela, po potrebi pa tudi nastopal proti vsem poskusom ohranjanja starih, preživelih oblik in vodenja delovnih procesov. Prav tako bo nastopal tudi proti vsem oblikam osamosvajanja dohodka in osamosvojenega upravljanja z dohodkom zunaj temeljnih organizacij združenega dela, ki dohodek ustvarjajo.

V spoznanju, da »temeljna organizacija združenega dela ni nikakršna vase zaprta in izolirana niti samo s trgom povezana institucija združenega dela,« kot pravi Edvard Kardelj v svoji znani knjigi »Protislovja družbene lastnine v sodobni socialistični praksi«, bo Izvršni svet podpiral in spodbujal tudi vse napore združenega dela, da v skupnem interesu ter na podlagi samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov združuje delo in sredstva za doseganje skupnih smotrov in skupnih razvojnih ciljev. Integracije in procesi poslovnega povezovanja so v zadnjem času vse bolj pogosti, spodbuja pa jih spoznanje, da je razvoj individualne produktivnosti dela odvisen in pogojen z razvojem družbene produktivnosti dela, da je združevanje dela in sredstev v kompleksnejše organizme pogoj za trajnejše izboljševanje materialnih, socialnih in kulturnih razmer dela in življenja.

Ne moremo biti zadovoljni, da številni majhni kolektivi ostajajo zunaj teh procesov, da mnoga združevanja ne presegajo lokalnih, občinskih meja in da so izredno redke povezave prek republiških meja. To je izraz zasebnosti in grupnolastninskega pojmovanja družbene lastnine. Zato bo potrebno v naslednjem obdobju z ustreznimi spremembami v sistemu in instrumentariju sistema, v procesu oblikovanja družbenih planov in z zavestnim vplivanjem spodbujati zlasti tiste integracijske tvorbe, ki bodo pomenile širše povezovanje temeljnih in drugih organizacij združenega dela na enotnem jugoslovanskem trgu, v marsikaterem primeru pa tudi v mednarodnem merilu.

V svoji začetni fazi je tudi proces preoblikovanja nekdanj povsem odtujenih centrov ekonomske moči in povezovanje velike trgovine, bank, zavarovalnic itd. s proizvodnim delom in z znanostjo. Na nekaterih področjih, na primer v bančništvu, je samoupravna preosnova notranjih odnosov že precej napredovala, na drugih področjih, na primer v veliki, zlasti mednarodni trgovini, pa razen redkih izjem ni vidnejšega napredka in gre očitno tudi za zavestne odpore. Potrebno je več smelosti in iniciative zlasti v tistih organizacijah združenega dela, ki praviloma razpolagajo s številnim in sposobnim strokovnim kadrom.

Integracija in samoupravno preoblikovanje celotnega proizvodnega dela in z njim povezanih dejavnosti je izrednega pomena za nastajanje novih oblik in sistema razširjene reprodukcije tudi na tistih področjih, kjer je doslej praviloma določala odnose država in z njo povezani centri, pogosto mimo volje in interesov delavcev ter občanov. Republika je z ukinitvijo državnega kapitala naredila odločen korak v smeri takšnega sistema razširjene reprodukcije, pa tudi osnov za uveljavitev sistema samoupravnega planiranja, kakršnega terja nova ustava. Zavzemamo se za odpravljanje in onemogočanje reproduciranja raznih oblik državnega kapitala tudi drugod, zlasti v občinah in federaciji. Na ravni federacije imamo v mislih predvsem sedanji sistem emisije denarja, ki predstavlja specifično obliko odtujevanja sredstev, nadalje sistem in politiko cen ter zunanjetrgovinski in devizni sistem, ki imajo še vedno značilnosti preživelih centralističnih in etatističnih odnosov in s tem tudi elemente administrativne distribucije.

Izvršni svet bo tudi vnaprej aktivno sodeloval pri ustanavljanju samoupravnih interesnih skupnosti za dejavnosti oziroma zadeve posebnega družbenega pomena.

Samoupravne interesne skupnosti za področje energetike, prometa, vodnega gospodarstva, stanovanjskega gospodarstva itd. morajo biti materialno, finančno in kadrovsko usposobljene, da na podlagi samoupravnih sporazumov in drugih dogovorov povezujejo interese širokega kroga porabnikov njihovih storitev,

pripravijo programe razvoja teh dejavnosti, usklajujejo razvoj v republiki z razvojem Jugoslavije, odgovarjajo za racionalno uporabo ogromnih družbenih sredstev, namenjenih za razširjeno reprodukcijo, ter zagotavljajo takšen obseg storitev, ki bo omogočal hiter in skladen razvoj proizvodnje in blaginje ljudi. To je bistvena naloga, ki skupaj s preosnovno samoupravnih interesnih skupnosti v družbenih dejavnostih pomeni konkretno prevzemanje pravic in obveznosti, ki jih je v preteklosti opravljala država in njen aparat.

V ustavni ureditvi imajo občine kot samoupravne in temeljne družbenopolitične skupnosti odgovorne naloge pri usmerjanju in usklajevanju gospodarskega in družbenega razvoja na svojem območju, pri ustvarjanju in zagotavljanju pogojev za življenje in delo občanov, pri zagotavljanju njihovih skupnih interesov ter pri vzajemnem in solidarnem zadovoljevanju njihovih potreb. Izvršni svet si bo prizadeval, da pri razreševanju teh pomembnih nalog, ki so tudi osnova skupne ekonomske in razvojne politike v republiki, razvija takšne oblike sodelovanja z občinami, ki bodo, izhajajoč iz interesov delavcev in občanov in upoštevajoč specifične pogoje posameznih področij, omogočale skladen razvoj republike in doseganje skupno določenih smotrov in ciljev. To pa hkrati pomeni tudi usmeritev na preseganje elementov tako imenovane »administrativne« občine, omejene na lokalno samoupravo, in odpravljanje pojavov odtujevanja odločanja delovnih ljudi, organiziranih v samoupravnih interesih, krajevnih in drugih skupnostih. V vseh teh procesih bo potrebno, v skladu z ustavo, okrepiti in poglobiti delo in odnose v krajevnih skupnostih, v katerih se mora najneposredneje odraziti razredna vsebina in demokratičnost našega samoupravnega in političnega sistema.

Naj posebej opozorim na nekatera skupna izhodišča družbenega razvoja Slovenije v naslednjem obdobju.

V zadnjem letu smo opredelili nekatera bistvena skupna izhodišča družbenoekonomskega razvoja Slovenije v naslednjem obdobju, mislim na razprave v družbenopolitičnih organizacijah, republiški skupščini ter na analizo uresničevanja srednjeročnega plana 1971—1975. Visoka stopnja idejne in akcijske enotnosti pa je pokazala tudi na idejne osnove dolgoročnega razvoja Slovenije, ki bodo zahtevale izpopolnitev resolucije o dolgoročnem razvoju Slovenije. Razvoj proizvodjalnih sil in samoupravnih družbenoekonomskih odnosov ter naša nadaljnja akcijska usmeritev bo skladna in celovita, če bo dosledno upoštevala marksistični pristop k oblikovanju in uresničevanju družbene razvojne politike, v skladu z novo ustavo in dialektiko reševanja protislovij družbenega razvoja.

Glavne značilnosti akcijske naravnosti Izvršnega sveta bodo zato v skladu z njegovimi pristojnostmi, hitrejše razreševanje strukturnih problemov družbenoekonomskega razvoja, zagotavljanje dinamične gospodarske rasti in večje stopnje stabilnosti, enakopravnost in prioritete pri razvoju vseh družbenih področij, zagotovitev policentričnega razvoja SR Slovenije, enakomernejše in trajnejše usmeritve pri mednarodnem ekonomskem sodelovanju in graditvi ustreznega gospodarskega sistema in instrumentarija za uresničevanje temeljnih ciljev gospodarskega, socialnega in kulturnega razvoja.

Po večletnem nihanju glede vloge in pomena planiranja v naši samoupravni družbi in pogostega razvrednotenja te vloge smo prišli v obdobje, ko smo politično in ustavno jasno opredelili družbenoekonomska izhodišča uveljavljanja planiranja in družbenega usmerjanja v naši družbi. Izvršni svet si je v zadnjem obdobju prizadeval, da bi to ustavno opredelitev uveljavil tudi v praksi. Pri

tem mislimo na opredelitev ekonomske politike v letih 1973 in 1974 in na konkretno aktivnost, ki je spodbujala samoupravno združeno delo, da bi bolj racionalno uporabljalo vse metode zavestnega vplivanja na skladnejši razvoj proizvodnih sil in družbenoekonomskih odnosov, s tem pa tudi na obvladovanje tržne stihije. Na ta način tudi zavestno zavračamo iluzije o možnostih spontanega razvoja materialne osnove družbe in družbenoekonomskih odnosov.

Temeljno izhodišče o družbenem planiranju je vsekakor, da sta delavec v temeljni organizaciji združenega dela in občan v krajevni skupnosti osnovna nosilca planiranja, medtem ko je vsebina planiranja celota interesov, tako za razvoj materialne osnove organizacije združenega dela kot za razvoj krajevne skupnosti in samoupravne interesne skupnosti. V vsebini družbenega planiranja kot metodi zavestnega usmerjanja razvoja proizvodnih sil v pogojih družbene lastnine, samoupravljanja in tržnega sistema gospodarjenja je treba upoštevati še druga izhodišča: kompleksnost socialnega, ekonomskega in prostorskega programiranja razvoja; povezanost izboljševanja družbenega in osebnega standarda ter socialnega položaja človeka z ekonomskim razvojem in temeljnimi razvojnimi cilji, kot so povečanje produktivnosti dela, učinkovitost posameznika in družbe, načelo odprtosti in učinkovitega vključevanja v mednarodno delitev dela, upoštevanje trga, delovanja tržnih zakonitosti in svobodne menjave dela med interesno povezanimi nosilci, vse večja povezanost med temeljnimi nosilci planiranja in njihov vpliv na razvojno politiko družbe in na celoto samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Takšna izhodišča zahtevajo tudi ustrezen razvoj raziskovalnega dela in znanosti, posebno še na področju družbenih ved in njihove dosledne in sistematične usmerjenosti, predvsem na naš lasten družbeni razvoj, proučevanje njegovih zakonitosti ter metod in sredstev njihovega obvladovanja.

Slovenijo že nekaj let bremenijo nekateri strukturni problemi, ki se kažejo v deviznem deficitu, v neizravnani prehrambeni, surovinski in energetski bilanci, pa tudi v zaostajanju in infrastrukturnem področju. Rešitev teh problemov ni v zapiranju vase, v avtarkiji. V zadnjih letih smo skušali realno oceniti lastne možnosti v Sloveniji in poiskati trajne rešitve v okviru Jugoslavije in v okviru možnosti, ki jih daje mednarodna menjava. Ti strukturni problemi so trajni vir nestabilnosti, njihovo urejanje pa je pogoj za enakopravne ekonomske odnose z ostalimi republikami in pokrajinama. V ta namen bi morali razviti trajno gospodarsko sodelovanje, ki bo slonelo na skupnih vlaganjih ter drugih trajnih oblikah sodelovanja. Njihovo dolgoročno reševanje pomeni tudi osnovo za dolgoročneje načrtovanje v delovnih kolektivih in medsebojno sporazumevanje, pri čemer moramo izkoristiti komparativne prednosti slovenskega gospodarstva.

V resoluciji o družbenoekonomskem razvoju Slovenije v letu 1974 smo se zavestno opredeli za precej ožje prioritete kot v družbenem planu razvoja Jugoslavije in Slovenije v letih od 1971 do 1975. Nujnost nadaljnjih radikalnih sprememb je bila očitna, zato smo Skupščini Socialistične republike Slovenije predlagali zožitev prioritet, obenem pa poziv, da se tudi v poslovni politiki bank omejimo na strateško najpomembnejše točke, ki so bile v resoluciji jasno opredeljene: energetika, promet in kmetijstvo, vendar s selektivnim pristopom na vseh teh področjih, da bi lahko hkrati zagotovili tudi hitrejši razmah modernizacije in avtomatizacije tistega dela gospodarstva, ki zagotavlja izvozno orientacijo in surovinsko osnovo, usposabljanje kadrov in razvoj drugih področij, ki so življenjskega pomena za celovit družbeni napredek.

Ena izmed glavnih nalog, ki ji bo moral nov izvršni svet, skupno s celotno upravo, posvetiti vso pozornost, je priprava novih srednjeročnih in dolgoročnih planov na vseh ravneh samoupravnega združevanja in povezovanja in v družbenopolitičnih skupnostih, pa tudi oblikovanje lastne razvojne politike, tako da bomo lahko po opredelitvi lastne razvojne politike v republiki, skupno z ostalimi republikami in pokrajinama, oblikovali skupno razvojno politiko Jugoslavije. V zvezi z organizacijskimi in drugimi nalogami na tem področju je Izvršni svet že v začetku tega leta pričel potrebne priprave. Prav sedaj razpravljamo o organizacijskih in vsebinskih osnovah za izdelavo družbenega plana razvoja SR Slovenije za obdobje od leta 1976—1980. Na tej podlagi bomo zagotovili enotne osnove na vseh ravneh in akcijsko usklajenost vseh nosilcev planiranja. V skladu z novo ustavno funkcijo družbenega planiranja se bo treba opredeliti za razvojne cilje in prioritete v dolgoročnem razvoju, zato bomo koncept za izdelavo srednjeročnega plana kmalu predložili skupščini in drugim subjektom našega sistema, s težnjo, da bi dobili družbeno potrdilo za usmeritev v snovanju srednjeročnega plana, tako da bi ga lahko sprejeli konec leta 1975.

V aktualni razpravi o položaju in vlogi proizvodnega dela v gospodarski strukturi, o usklajevanju odnosov in vprašanju strukturnih problemov želimo poudariti, da nismo le idejno razčistili dilem, ki so obremenjevale naš razvoj in odstopale od dejanskih interesov slovenskega naroda in delavskega razreda, temveč je združeno delo, skupno s politiko republike in občin, odločno stopilo v praktično akcijo za uresničevanje usmeritve, sprejete na 29. seji Centralnega komiteja ZKS. Naj naštejemo le najpomembnejše akcije na prioritetnih razvojnih področjih: sprejet je program razvoja energetike do leta 1980, s katerim bomo v nekaj letih rešili probleme oskrbe z električno energijo; pripravlja se program plinifikacije slovenskega prostora, graditev rafinerije, modernizacija in razširitev premogovnikov; sprejet je tudi družbeni dogovor o razvoju kmetijstva SR Slovenije za obdobje od 1974—1980; pripravlja pa se tudi nov dogovor za Jugoslavijo, kar bo izboljšalo preskrbo s hrano in surovinami, ob hkratni krepitvi socialističnih družbenoekonomskih odnosov na vasi. Na področju prometa je v teku modernizacija železniškega gospodarstva in gradnja cestnega omrežja, hkrati pa tudi oblikujemo enotno prometno politiko v Sloveniji, ki je sestavni del programa gradnje jugoslovanskega prometnega omrežja.

Izvajanje vseh teh programov bo angažiralo ogromna finančna sredstva, pri čemer moramo upoštevati dejstvo, da bo slovensko gospodarstvo zaradi dolgoročne oskrbe s surovinami in reprodukcijskimi materiali moralo vlagati sredstva tudi v druge dele Jugoslavije in v dežele v razvoju, v modernizacijo proizvodnje in v avtomatizacijo, nadaljnjo industrializacijo in ustrezno uskladen razvoj družbenih dejavnosti.

Vseh investicijskih programov ne bomo mogli uresničiti samo z domačimi viri sredstev, zato moramo izkoristiti možnosti za dodatno angažiranje tujih sredstev v obliki blagovnih in finančnih posojil, kot tudi za sovlaganja, za kar imamo ugodne možnosti.

Pogoj za uresničitev obsega in strukture investicij je tudi racionalna uporaba akumulacije in krepitev materialne osnove združenega dela, kar je razumeti kot dinamičen proces, zasnovan na intenzifikaciji gospodarjenja in ustvarjanju večjega dohodka. Izkoriščanje notranjih rezerv, ki obstajajo v našem gospodarstvu in v družbenih službah, je v zmanjšanju materialnih stroškov, učinkovitejši organizaciji dela, boljšem izkoriščanju živega in minulega dela,

v delitvi po delu kot spodbudi za večjo produktivnost, boljšem poslovanju, učinkovitejšem investiranju, večjem materialnem in moralnem spodbujanju racionalizatorstva, iznajditeljstva in inovacij, novih tehnoloških dosežkih, zlasti pa še v splošni usmerjenosti k varčevanju na vseh področjih družbenega in gospodarskega življenja. Vse to so tiste neposredne, vsakodnevne in operativne naloge sleherne delovne skupnosti in vsakega posameznega delavca v gospodarstvu in v družbenih službah, ki so odločilne za napredek, za rast dohodka in za uspešno izpolnjevanje planskih nalog razvoja proizvodjalnih sil celotne naše družbene skupnosti.

Zaposlovanje je vsekakor področje, ki zahteva, posebej za SR Slovenijo, temeljito proučitev. Pri tem je jasno, da bomo uveljavljali načelo polne zaposlitve s tem, da ne bomo dopustili ekstenzivnega zaposlovanja in da bomo vodili diferencirano politiko. V Sloveniji imamo območja, kjer že primanjkuje delavcev in so nujne naložbe v opremljenost dela, hkrati pa tudi prenaseljena agrarna območja, od koder odhajajo delavci v tujino. Zato moramo v takšna območja vlagati razpoložljiva družbena sredstva. To je družbena odgovornost in ekonomski interes združenega dela samega, vendar se je treba odločiti za izbor in lokacijo objektov z največjim možnim upoštevanjem ekonomskih načel pri naložbah.

Obsežni programi, ki si jih zastavlja slovenska družba za naslednje obdobje, zahtevajo nenehno usposabljanje kadrov in uveljavljanje znanosti kot neposredne proizvodjalne sile, kar pa seveda pomeni tudi odločno in hitrejše uveljavljanje novih vsebinskih in metodoloških konceptov v razvoju šolstva. V času energetske krize je vsem očitno, da je za takšno gospodarstvo kot je slovensko, potrebna temeljita analiza njenih posledic in na tej podlagi ustrezna preusmeritev. Jasno je, da bo treba zaradi pomanjkanja in omejenosti energetskih in surovinskih virov dati večji poudarek uveljavljanju tistih delovnih procesov, ki zahtevajo več znanja in so zasnovani na najsodobnejših dosežkih znanosti in tehnologije. Usmerjati se moramo tedaj v proizvodnjo, ki je danes tudi v svetu visoko propulzivna in zahteva sodobno opremo, učinkovito organizacijo dela in usposobljen strokovni kader.

Družbeni razvoj Slovenije še naprej zahteva dosledno uveljavitev načela policentrizma in enakomernega razvoja. To pa ne sme pomeniti nesmotrnega lokalnega in regionalnega zapiranja, temveč nasprotno, združevanje in koncentracijo tistega, kar je funkcionalno in družbeno smotno, in dislociranje tistega, kar je ekonomsko in družbeno utemeljeno, da bi tako zagotovili enako-mernejši in hitrejši razvoj manj razvitih in nekaterih obmejnih območij. Čeprav so bili v prvih treh letih izvajanja tekočega srednjeročnega plana doseženi na manj razvitih območjih že pomembni rezultati, pa še niso izkoriščene vse možnosti za njihov hitrejši razvoj, pri čemer velja omeniti pomembne rezerve v možnostih zaposlovanja, ki je drugod v Sloveniji že problem, hkrati pa tudi ekonomske možnosti za razvoj tako kmetijstva kot industrije in turizma.

Skladen razvoj družbenih dejavnosti in kulture v širšem smislu je prav tako sestavni del smotrnega samoupravnega socialističnega družbenega razvoja. Zato mora biti razvoj teh področij neločljiv, sestavni del planiranja in ga ne smemo obravnavati ločeno od gospodarskega razvoja. Sistem družbenih dogovorov in samoupravnega sporazumevanja o skupni in splošni porabi pomeni daljnosežne spremembe, uveljavljanje povsem novih kriterijev in

odnosov v menjavi dela, obojestransko odgovornost delavcev — uporabnikov in delavcev — noslicev družbenih dejavnosti.

Že nekaj mesecev teče intenzivno delo na področju družbenih dejavnosti, z namenom, da bi uresničili ustavno načelo svobodne menjave dela ter opravili proračunske odnose, ki so v razvoju družbenih dejavnosti vnašali potrošniško miselnost in bili pravzaprav eden glavnih razlogov za ločitev dejavnosti družbenih služb od proizvodnega dela. V tem delu smo dosegli zelo pomembne uspehe in napredek. Čakajo pa nas še mnoge naloge, intenzivni napor vseh družbenih sil, da bi v procesu izoblikovanja in usklajevanja razvojnih programov družbenih dejavnosti v perspektivi zagotovili skladnost in integrirano vseh področij družbenega dela. To bo tudi pogoj za ustrezno razdelitev razpoložljivih družbenih sredstev med družbenimi dejavnostmi ter gospodarstvom in drugimi uporabniki njihovih uslug v skladu z zahtevami doseganja družbene produktivnosti dela in z njihovo racionalno uporabo. Le po tej poti bomo premagali objektivna protislovja in nasprotja, ki jih je zaostрил dosedanji proračunski sistem, uveljavili, na podlagi svobodne menjave dela, nove odnose in zastavili ter uresničili programe, ki bodo odraz neposrednih interesov, potreb in možnosti. V takšni zasnovi svobodne menjave vztrajamo na enakopravnosti med posameznimi področji družbene reprodukcije. Samoupravni sporazumi in družbeni dogovori, ki pomenijo uresničevanje načela o svobodni menjavi dela, morajo zagotoviti usklajevanje in racionalen razvoj družbenih dejavnosti, na tej osnovi pa mora priti do opredelitve nujnih prioritet, ki nastajajo kot rezultat potreb celotnega združenega dela. S samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori, s samoupravnimi interesnimi skupnostmi in načelom tako imenovanega bruto osebnega dohodka se vsekakor začnejo uveljavljati povsem novi odnosi med gospodarstvom in družbenimi dejavnostmi.

Tretja konferenca Zveze komunistov Slovenije je dala osnovo za načrtnejšo in učinkovitejšo socialno politiko. V boju za preprečevanje socialne diferenciacije, enakopraven in uskladen razvoj družbenih dejavnosti in povečano skrb za družbeni standard se zavzemamo za ustvarjanje pogojev za enakopravnejši vstop mladine v življenje, za dosledno uveljavljanje vseh elementov solidarnosti in vzajemnosti (od otroškega varstva, šolstva, štipendijske politike, zdravstvenega varstva, stanovanjske politike do politike osebnih dohodkov). Razredno izostritev, ki smo jo dosegli s celotno razpravo o socialni diferenciaciji, zasledimo v številnih akcijah v letu 1973 in 1974, pri čemer pa velja poudariti, da bo v bodočem sistemu združeno delo osnovni nosilec zagotavljanja socialne varnosti in obvladovanja socialne diferenciacije. Hkrati smo tudi prepričani, da so v novih pogojih ustvarjene možnosti za uspešnejše obvladovanje socialne diferenciacije.

Pomembno mesto za socialno pravičnejše odnose ima celoten sistem preventive in državne organiziranosti. V tem pogledu smo z ustreznim angažiranjem organov pregona — milice, sodstva, inšpekcijskih služb — davčno politiko itd. že dosegli ustrezne rezultate. Potrebni bodo še nadaljnji napor, da bodo državni organi kot instrument delovnih ljudi in delavskega razreda še uspešneje zaščitili delovne ljudi in samoupravni socialistični sistem pred zlorabami in izkoriščanjem, jih preprečevali in tako prispevali svoj delež k socialni varnosti delovnih ljudi.

Pred nami je odločna bitka za obvladovanje velike inflacijske stopnje. Potem ko smo opredelili nekatere glavne smeri družbene akcije na podlagi vplivov družbenih vzrokov inflacije, nas čaka dolgotrajna borba in intenzivni, or-

ganizirani naporu celotne družbe proti inflaciji. Navajenost na previsoko porabo glede na realno ustvarjeni dohodek in obramba proti temu s stalnimi pritiski na zviševanje cen izdelkov in storitev sta stalna spremljevalca tega zla, ki nenehno odtuja dohodek od tistih, ki ga ustvarjajo, in povzročata najbolj negativno razvrednotenje ustvarjalnega dela. V naslednjem obdobju je nujno tudi ukrepanje tekoče politike za vzpostavitev obrambnih mehanizmov proti neugodnim učinkom mednarodnih gospodarskih gibanj na naše gospodarstvo in odklanjanje lastnih napak v ekonomskih odnosih s tujino, ki so bili vse preveč enostransko usmerjeni, zaradi česar se odliva v tujino del narodnega dohodka.

Položaj Izvršnega sveta in republiške uprave.

Z novo ustavo SR Slovenije je bilo določeno, da je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije odgovoren skupščini, v okviru pravic in dolžnosti republike, za stanje na vseh področjih družbenega življenja, za izvajanje politike in izvajanje zakonov ter drugih splošnih aktov, kakor tudi za delo republiških upravnih organov. Zavedamo se, da so se s takšno ustavno opredelitvijo povečale naloge Izvršnega sveta in zlasti njegova odgovornost za spremljanje vseh družbenih področij, pravočasno ukrepanje v zadevah iz njegove pristojnosti ter predlaganje ustreznih ukrepov Skupščini SR Slovenije. Zato smo začeli v Izvršnem svetu že takoj po sprejetju nove ustave pripravljati predloge za potrebne spremembe.

V dosedanjih razpravah je bilo posebej poudarjeno, da je za čim hitrejšo in dosledno uveljavitev ustavnih načel v družbeni praksi potrebno združiti vse najbolj ustvarjalne sile naše družbe. Politični dogovor v okviru CK ZKS in RK SZDL je zato bil, da se pri Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije, ki je v okvirih politike naše skupščine z ustavo pooblaščen in odgovoren za spremljanje vseh družbenih področij, oblikujeta posebni telesi — sveta, v katerih se ad personam in z ustrezno zastopanostjo vseh družbenih struktur že v začetnih fazah oblikovanja predlogov zagotavlja uskladen in odgovorno pripravljane rešitev. To seveda v ničemer ne zmanjšuje odgovornosti Izvršnega sveta za predloge, ki jih daje skupščini v presojo in odločitev, omogoča pa družbenopolitičnim organizacijam, znanstvenim institucijam, samoupravnim interesnim skupnostim oziroma vsem subjektom družbenopolitičnega sistema, da se prva konfrontacija v iskanju najoptimalnejših rešitev opravi že v začetnih fazah nastajanja predlogov, da bodo tako predlogi, ki jih boste dobili v odločanje, v kar največji meri rezultat dosedanjih spoznanj in praktičnih izkušenj pri uveljavljanju ustavnih načel o vlogi delavskega razreda in delovnih ljudi.

Oba sveta — Svet za družbenopolitična in ustavna ter Svet za družbeno-ekonomska vprašanja — je Izvršni svet že ustanovil. Z njima je treba doseči trdno delovno povezanost organizacij združenega dela, družbenopolitičnih in drugih samoupravnih organizacij ter skupnosti v republiki pri razreševanju družbenopolitičnih in družbenoekonomskih vprašanj. V njih se morajo oblikovati in povezovati stališča do temeljnih vprašanj v družbenoekonomskih odnosih pri graditvi ekonomskega sistema, opredeljevanju razvojne politike, pri graditvi in razvoju družbenopolitičnega sistema, obravnavati pa bosta morala tudi tista vprašanja tekoče politike, ki so povezana z delovanjem sistema. Takšna sveta je oblikoval tudi Zvezni izvršni svet in prek teh se bosta Sveta v republiki vključevala tudi v pripravljane predlogov sistemskih rešitev v federaciji. Ustanovitev obeh svetov omogoča Izvršnemu svetu, da

ponovno in jasneje opredeli delovna področja svojih koordinacijskih komisij in tako zagotovi še večjo učinkovitost pri operativni obravnavi tekočih vprašanj in v medresorskem usklajevanju znotraj Izvršnega sveta ter v povezavi z vsemi drugimi zainteresiranimi družbenimi dejavniki.

Ustanovili smo tudi Svet za notranjo politiko in družbeno samozaščito, ki naj obravnava vprašanja in zavzema stališča glede oblikovanja politike na področju notranjih zadev in družbene samozaščite v okviru odgovornosti Izvršnega sveta za stanje na tem področju. O vsebini, ki jo svet obravnava, so seznanjeni, in po svoji presoji sodelujejo tudi predsednik Predsedstva SR Slovenije, predsednik Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije in predsednik Republiške konference Socialistične zveze. Takšna odločitev, ki jo narekuje narava dela, uskladeno, odgovorno in operativno odločanje v okviru dogovorjene politike Skupščine in družbenopolitičnih organizacij, je začasna, ker jo bomo morali dokončno oblikovati šele v novem zakonu o Izvršnem svetu.

Ustavni zakon za izvedbo ustave SR Slovenije nas zavezuje, da do konca leta sprejmemo nov zakon o Izvršnem svetu in nove zakone s področja republiške uprave. Popravo teh zakonov smo zastavili tako, da bi lahko že v juliju razpravljali o osnutkih, predloge pa bi predložili na enem izmed jesenskih zasedanj Skupščine. Naše osnovno vodilo pri pripravi predlogov je zahteva, da se čim bolj organiziramo za opravljanje nalog in vloge, ki jo upravi in Izvršnemu svetu nalaga ustava SR Slovenije. Pri tem ne kaže prezreti zmanjšane vloge države na pomembnih družbenih področjih, o čemer sem deloma že govoril. Preoblikovanje samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti na novih ustavnih osnovah in samoupravno interesno združevanje gospodarstva, še posebej na področjih gospodarske infrastrukture, narekuje spremembe tudi v delovanju politično-izvršilnih in upravno-izvršilnih organov. Izvršilni svet se ne more in se tudi ne bo ognil odgovornosti za razvoj in stanje na teh področjih, zato se moramo organizirati tako, da bomo delovali v okvirih nalog in pristojnosti, ki jih določa ustava, in seveda na podlagi politike, sklepov, in stališč, ki bodo sprejeta v skupščini. Predlagati nameravamo oblikovanje nekaterih novih upravnih organov — komitejev, na primer za področje energetike, prometa, znanosti, kadrov, za usmerjanje razvoja osebnega dela s sredstvi v zasebni lastnini itd., v katerih bo moral prevladovati kolegijski način delovanja in v katerih bodo pri izvrševanju z ustavo in zakoni določenih nalog Izvršnega sveta in uprave s polno odgovornostjo sodelovali vsi ustrezni družbeni dejavniki. Te spremembe bodo terjale tudi določeno povečanje števila članov Izvršnega sveta, o čemer pa predlagam, da bi razpravljali ob novem zakonu o Izvršnem svetu in upravi v prihodnjih mesecih.

Dovolite mi, da ob koncu spregovorim še nekaj besed o položaju in razmerah v republiški upravi. Pred poldrugim letom sem v svojem prvem nastopu v skupščini poudaril, da uspešno delovanje našega skupščinskega sistema terja dokaj avtonomno in odgovorno vlogo državne uprave, ki pa je v veliki meri odvisna od predvsem njene strokovnosti in jasne idejno-politične usmeritve.

Ugotoviti moramo, da je bil v tem času dosežen pomemben napredek v smislu jasnejše idejno-politične naravnosti uprave. Naloge, ki jih uveljavljanje nove ustave postavlja tudi pred upravne organe, pa terjajo na podlagi ugotovitev o razmerah v republiški upravi hitrejšo uredničenje stališč, ki so bila sprejeta v skupščini preteklo leto. Sedanje razmere, tako organizacijske in kadrovske kot materialne, so še vedno nezadovoljive. Spremeniti jih bo

mogoče le na podlagi ustreznjega družbenega vrednotenja strokovno-političnega dela v upravi, ob načrtnem kadrovanju, ki bo v upravno delo privedlo več novih sposobnih in ustvarjalnih kadrov z jasno samoupravno socialistično usmeritvijo, ter ob zagotovitvi primerne materialne in družbenega priznanja ter perspektive kadrov, ki so se z delom in strokovnostjo uveljavili.

Tovarišice in tovariši delegati! Na podlagi tako opredeljene usmeritve glede dela Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije sem pripravil predlog sestave novega Izvršnega sveta. O tem predlogu sem se posvetoval v okviru predsedstva Centralnega komiteja, o njem pa je na skupni seji 26. aprila razpravljalo tudi predsedstvo in izvršni odbor Republiške konference Socialistične zveze. Spremembe, ki jih predlagam, so dobile polno podporo tudi na terenu v občinskih organizacijah Socialistične zveze. Moram poudariti, da gre le za minimalne spremembe v sestavi Izvršnega sveta, ker so bile večje spremembe na podlagi političnega dogovora in odobritve Skupščine SR Slovenije prejšnjega sklica že opravljene v preteklem letu. Pravzaprav na lastno željo odhaja iz Izvršnega sveta tovarišica dr. Kornhauserjeva, ki zaradi svoje usmeritve na pedagoškem in znanstvenem delu ne more opravljati tudi dela, ki ga je doslej opravljala v Izvršnem svetu.

Na podlagi drugega odstavka 394. člena ustave SR Slovenije predlagam, da v Izvršni svet izvolite naslednje tovarišice in tovariše:

Mihaela Butaro, Rudija Čačinoviča, Zvoneta Dragana, dr. Antona Fazarinca, Jožeta Florjančiča, Pavleta Gantarja, Mirana Goslarja, Vladimira Klemenčiča, dr. Avgušтина Laha, Marjana Lenarčiča, Borisa Mikoša, Jožeta Novinška, Marjana Orožna, Draga Petroviča, Bojana Škrka, Miloša Šulina, Franja Turka, Elo Ulrich in Milovana Zidarja.

Poleg tega predlagam, da Skupščina SR Slovenije izmed predlaganih izvoli za podpredsednike izvršnega sveta: Rudija Čačinoviča, Zvoneta Dragana in dr. Avgušтина Laha, ki bodo hkrati vodili nekatere svete in komisije pri Izvršnem svetu.

Izvršnemu svetu bomo predlagali, da imenuje Mirana Goslarja za predsednika koordinacijske komisije za gospodarske dejavnosti in Vladimira Klemenčiča za predsednika sveta za družbenopolitična in ustavna vprašanja.

Predlagam, da Skupščina SR Slovenije imenuje za republiške sekretarje: Mihaela Butaro za republiškega sekretarja za narodno obrambo, dr. Antona Fazarinca za republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo, Jožeta Florjančiča za republiškega sekretarja za finance, Pavla Gantarja za republiškega sekretarja za delo, Borisa Mikoša za republiškega sekretarja za urbanizem, Marjana Orožna za republiškega sekretarja za notranje zadeve, Draga Petroviča za republiškega sekretarja za gospodarstvo, Bojana Škrka za republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo, Elo Ulrich za republiškega sekretarja za prosveto in kulturo, Milovana Zidarja za republiškega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo. Za direktorja Zavoda SR Slovenije za planiranje tovariša Jožeta Novinška in za sekretarja Izvršnega sveta tovariša Franja Turka.

Predsedujoči Stane Markič: Slišali smo obrazložitev predloga predsednika Izvršnega sveta za sestavo Izvršnega sveta. Želi predsednik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve še ustno obrazložiti mnenje? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče se ne javi.) Če nihče, končujem razpravo in prehajam na glasovanje. Glasovali bomo javno, z dviganjem rok, in sicer ločeno po zborih.

O predlogu tovariša Andreja Marinca, predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, bomo glasovali v celoti.

Najprej bo glasoval Zbor združenega dela. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Glasuje Zbor občin. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Glasuje Družbenopolitični zbor. Kdor je za predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so Zbor združenega dela, Zbor občin in Družbenopolitični zbor soglasno sprejeli predlog predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije tovariša Andreja Marinca in da so izvoljeni za člane Izvršnega sveta naslednji tovariši: Rudi Čačinovič, Zvone Dragan, dr. Avguštin Lah, Mihael Butara, dr. Anton Fazarinc, Jože Florjančič, Pavel Gantar, Miran Goslar, Vladimir Klemenčič, Marjan Lenarčič, Boris Mikoš, Jože Novinšek, Marjan Orožem, Drago Petrovič, Bojan Škrk, Miloš Šulin, Franjo Turk, Ela Ulrih in Milovan Zidar, da so izvoljeni za podpredsednike Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije Rudi Čačinovič, Zvone Dragan in dr. Avguštin Lah ter da se izmed članov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije imenujejo Mihael Butara za republiškega sekretarja za narodno obrambo, dr. Anton Fazarinc za republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo, Jože Florjančič za republiškega sekretarja za finance, Pavel Gantar za republiškega sekretarja za delo, Boris Mikoš za republiškega sekretarja za urbanizem, Jože Novinšek za direktorja Zavoda SR Slovenije za planiranje, Marjan Orožen za republiškega sekretarja za notranje zadeve, Drago Petrovič za republiškega sekretarja za gospodarstvo, Bojan Škrk za republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo, Franjo Turk za sekretarja Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Ela Ulrih za republiškega sekretarja za prosveto in kulturo in Milovan Zidar za republiškega sekretarja za kmetijstvo in gozdarstvo.

S tem je izčrpan dnevni red skupnega zasedanja Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora.

Rad bi vas še obvestil o sklepu Predsedstva Skupščine SR Slovenije, ki se je danes sestalo, da bo naslednja seja Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora 31. maja 1974 s temle dnevnim redom: izvolitev sodnikov Vrhovnega sodišča SR Slovenije, sprejem odloka o ustanovitvi komisij Skupščine SR Slovenije in njihovega sestava ter delovnih teles v zborih in morda še nekatera druga vprašanja, o katerih vas bomo še kasneje obvestili.

Hkrati bi vas obvestil, da bo uradni sklic poslan prihodnji teden, pa bi vas prosil, da o tem obvestite vodje skupin delegatov.

S tem smo dnevni red današnjega skupnega zasedanja zborov izčrpali.

(Zasedanje je bilo končano ob 15. uri.)

Skupno zasedanje

(24. julija 1974)

Predsedoval: Š t e f a n N e m e c,
predsednik Zbora združenega dela

Začetek zasedanja ob 9.50.

Predsedujoči Š t e f a n N e m e c : Začenjam skupno zasedanje Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora.

Po dogovoru s predsednikoma bom to sejo vodil jaz.

Na skupnem zasedanju bomo poslušali uvodno obrazložitev k oceni gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v Socialistični republiki Sloveniji ob polletju 1974, ki jo bo dal Zvone Dragan, podpredsednik Izvršnega sveta Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Prosim tovariša Zvoneta Dragana, da da uvodno obrazložitev.

Z v o n e D r a g a n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V oceni družbenogospodarskih gibanj v prvi polovici letošnjega leta si moramo najprej zastaviti vprašanje, kako uresničujemo temeljne cilje in naloge resolucije o družbenoekonomski politiki za letošnje leto in s kakšnimi problemi se srečujemo ob prehodu v drugo polovico leta, ko bomo v septembru — kot smo se dogovorili v Predsedstvu skupščine — nadaljevali današnjo razpravo o polletni oceni in o nekaterih ukrepih za uresničitev zastavljenih ciljev.

Vsestranske in poglobljene razprave v organih Izvršnega sveta, skupščinskih odborih, v Izvršnem svetu in Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze, Predsedstvu Zveze sindikatov Slovenije, Predsedstvu Gospodarske zbornice in drugod so potrdile, da je bila v razgibani aktivnosti vseh nosilcev gospodarskih in družbenih odločitev pri uveljavljanju ustavnih določil in izvajanju sklepov VII. kongresa Zveze komunistov Slovenije in X. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije ustvarjena ugodna podlaga in spodbuda za nadaljnji razvoj samoupravnih socialističnih produkcijskih odnosov. To je tudi pogoj za trajnejše samoupravno obvladovanje in spodbujanje gospodarskih tokov, razširitev materialne osnove združenega dela in zagotavljanje odločujočega vpliva delavcev na ustvarjanje in delitev dohodka in s tem na celotno družbeno reprodukcijo. Danes pa se razvija gospodarstvo še vedno ob nedosledno uveljav-

ljenih rešitvah na nekaterih temeljnih sistemskih področjih, pogostih neskladenosti med ukrepi ekonomske politike in dolgoročnojšo razvojno usmeritvijo ter v dokaj zapletenih, nestabilnih in kriznih mednarodnih ekonomskih razmerah.

Vse dosedanje razprave so tudi pokazale, da je naš sistem evidence, statistike in družbenih računov v marsičem zastarel in nerazvit ter da nam daje premalo razčlenjeno analitsko podlago za celotnejše in realnejše ocene ter uspešno ukrepanje na vseh ravneh. Informativno-analitski sistem zaostaja glede funkcij in strukture nosilcev samoupravnega in družbenega odločanja v našem sistemu tudi za ustavnimi spremembami. Zato so tudi informativno-analitske osnove postale zavora za temeljitejšo in vsestransko oceno gospodarskih in družbenih tokov. V najkrajšem možnem času bomo morali sistem družbenih računov in celotne družbene evidence bistveno reformirati, izpopolniti in poenotiti v analitski sistem, ki bo nudil vsem nosilcem družbenih in samoupravnih odločitev objektivno informacijo o kvantitativnih in kvalitativnih spremembah in tendencah v vseh sferah družbene reprodukcije.

Ko razpravljamo o uresničevanju resolucije, lahko ugotovimo, da smo si v tem času tako v Sloveniji kot v federaciji prizadevali za realizacijo začrtane politike. Zvezni izvršni svet je sprejel program antiinflacijske akcije. V tem času so bile pripravljene tudi prve osnove skupne politike dolgoročnega razvoja Jugoslavije, o katerih teče široka razprava. V zvezi z razvojno politiko se oblikujejo tudi že prve zasnove in metodološki pristopi k izdelavi novih srednjeročnih družbenih planov za obdobje 1976—1980.

V tem času je Izvršni svet predložil Skupščini vrsto ukrepov in zakonov, ki nimajo le kratkoročnega, temveč tudi dolgoročni značaj, med katerimi so zlasti pomembni tisti, ki prispevajo k odpravljanju strukturnih neskladij na področju energetike, prometa, kmetijstva in drugje. Sprejete so bile odločitve o ukinitvi vseh oblik državnega kapitala v SR Sloveniji, seveda predvsem tiste, ki so bile v pristojnosti republiških organov, pri čemer so bila sredstva usmerjena v prioritetne smeri razvoja.

V ekspozeju ne dajemo kvantitativnih podatkov o gospodarskem razvoju, ker so že vsebovani v gradivu Zavoda SR Slovenije za planiranje, razen nekaterih najnovejših. Sicer pa se ekspoze omejuje le na nekatere osnovne značilnosti in probleme sedanjih družbenoekonomskih gibanj.

Bržčas velja najprej usmeriti vašo pozornost k oceni gospodarskih gibanj, saj je z njimi v veliki meri povezano tudi reševanje nalog na drugih področjih. Gospodarskih gibanj v prvem polletju 1974 ne smemo ocenjevati izolirano, ampak v primerjavi z dosežki v lanskem letu. Za lansko leto je bila značilna relativno nizka stopnja gospodarske rasti, nizka rast investicij, padanje realnih osebnih dohodkov, visoka rast cen kljub zamrznitvam, na drugi strani pa presežek v plačilni bilanci, povečanje deviznih rezerv in znatno zmanjšana nelikvidnost. Že ob koncu lanskega leta pa je prišlo do sprememb v trendih, ki se v letošnjem letu v prvem polletju nadaljujejo: gospodarska rast je oživila, investicije rastejo z visokimi stopnjami, realni osebni dohodki ponovno naraščajo, na drugi strani pa se zopet pojavlja deficit v plačilni bilanci, devizne rezerve se zmanjšujejo, zastrujejo se problemi nelikvidnosti, naglo rastejo cene, zlasti industrijskih proizvodov.

Na ta gibanja so poleg primarnih notranjih vzrokov gotovo vplivale tudi spremembe v svetu, energetska in surovinska kriza, velike monetarne spremembe. Vse to je znatno spremenilo odnose sil v svetu in vplivalo na podvo-

jitev inflacijske stopnje, stagnacijo ali zelo nizko rast proizvodnje, povečevanje nezaposlenosti in težave v plačilni bilanci tudi v zahodnoevropskih državah. Pri oceni mednarodnega gospodarskega položaja pa se moramo zavedati, da pomeni tako imenovana energetska in surovinska kriza samo zunanji izraz zaostrenih notranjih protislovij kapitalističnega sveta in vedno večjih razlik v stopnji razvitosti med razvitimi in nerazvitimi deželami, hkrati pa pomeni naraščajoča inflacija v kapitalističnem svetu poskus razreševanja notranjih protislovij kapitalističnega sveta na račun dežel v razvoju. Ob vsem tem pa smo v primerjavi z drugimi državami v zadnjem letu v Jugoslaviji vendarle dosegli nekatere ugodne rezultate: povečano stopnjo gospodarske rasti, nebištevno zmanjšanje devizne rezerve, blagovne rezerve so se povečale, zmanjšala se je neto zadolžitev države kot celote in podobno. Zato deficit v plačilni bilanci, kot tudi nekatera druga neugodna gibanja ne bi smel biti povod za pre nagljene odločitve, ki bi, izhajajoč iz enostranskih in parcialnih ocen trenutnega položaja, težile ponovno k razmahu administrativnega ukrepanja. Toda prav tako nevarno bi bilo pustiti, da stvari tečejo, kot pač tečejo. Zato zahteva nadaljnji razvoj učinkovitejše obvladovanje procesov in razmerij v vseh gospodarskih gibanjih.

Dogajanja v zadnjem letu in pol so ponovno pokazala, da dolgoročnih trendov ni mogoče naenkrat obrniti v drugo smer, da pa moramo na ekonomskem področju izkoristiti pravi čas in uporabiti pravo mero za ukrepanje, ob tem pa upoštevati tudi dogajanja v drugih državah, ker smo prek različnih ekonomskih in političnih stikov intenzivno vključeni v svetovna dogajanja in ker imajo mednarodni politični in ekonomski odnosi pomemben vpliv tudi na naša notranja gibanja.

Izkušnje zadnjih let so pokazale, da sodi visoka stopnja gospodarske aktivnosti med osnovne naloge, ker je le ob sorazmerno visoki rasti proizvodnje in dohodka na kvalitetnih osnovah mogoče reševati razne strukturne in druge probleme na področju gospodarstva in družbenih dejavnosti. Izkušnje pa so prav tako pokazale, da moramo biti pri ocenjevanju stopnje gospodarske rasti kar se da realni in kompleksni. Predvsem moramo videti v vseh podrobnostih, kakšna je cena, ki jo moramo v določenem obdobju plačati za visoko stopnjo gospodarske rasti. Ne sme nam biti namreč vseeno, s kakšnimi metodami, intenzivnimi ali ekstenzivnimi, se zagotavlja visoka gospodarska rast in kakšna je direktna ali indirektna povezanost glavnih žarišč inflacije s stopnjo pospešene gospodarske rasti. Ni namreč vseeno, v kateri vrsti proizvodnje hitreje ali počasneje napredujemo, saj vemo, da na primer s sedanjim neenotnim sistemom potrošniških kreditov v Jugoslaviji večkrat tudi podpiramo rast drage domače proizvodnje in tudi prodajo nekvalitetnega blaga. Potemtakem je dinamična gospodarska rast sicer neogibna razvojna nujnost in prioriteta, vendar mora vse bolj temeljiti na intenzivnejšem gospodarjenju in vse manj na instrumentih, ki poglobljajo inflacijske procese. Zato se pri opredeljevanju ukrepov za dinamiziranje gospodarske rasti zavzemamo za doslednejše uveljavljanje kvalitetnih dejavnikov v razvojni in ekonomski politiki ter v gospodarjenju samih organizacij združenega dela, obenem pa tudi za odstranjevanje najtežjih materialnih omejitvenih činiteljev za porast proizvodnje, ki so zlasti občasno pomanjkanje električne energije, surovin in reprodukcijskega materiala.

Iz gradiva je razvidno, da je bil v letošnjem prvem polletju fizični obseg industrijske proizvodnje za 10,6% večji kot v istem obdobju lani, pa tudi

gibanja na drugih gospodarskih področjih, zlasti v kmetijstvu, gozdarstvu in gradbeništvu so ugodna. Ugotoviti pa moramo, da stroški hitro naraščajo, dohodek se relativno zmanjšuje, nekatere organizacije združenega dela pa poslujejo na meji enostavne reprodukcije ali celo z izgubo. Premalo je prizadevanj, da bi gospodarili ali vplivali na gospodarjenje na način, za katerega nas obvezujejo dokumenti Zveze komunistov in obe ustavi, zlasti z znanimi metodami poviševanja produktivnosti dela, še posebej z uvajanjem nove tehnologije in drugih novitet v proizvodnjo ter v druge faze oziroma sfere družbene reprodukcije. Zlasti zaskrbljuje dejstvo, da se v gospodarstvu in zunaj njega ponekod povečuje obseg tako imenovanega administrativnega dela in prepočasi razširja in uveljavlja kreativno razvojno delo, delo, ki zahteva višjo stopnjo inventivnosti, strokovne usposobljenosti in razvojne ekspanzivnosti. K povečani gospodarski rasti je prispevala tudi boljša založenost s surovinami. Kljub temu pa zaradi splošne energetske in surovinske krize raznim organizacijam združenega dela primanjkuje posameznih vrst reprodukcijskega materiala, kar večkrat ovira normalen tok proizvodnje. Položaj v oskrbi z nekaterimi vrstami surovin zaostreuje še pretiran izvoz, ker dosegajo nekateri proizvajalci surovin in polizdelkov na zunanjih trgih precej višjo ceno kot doma. Razen tega tudi močno kasnimo pri iskanju samoupravnih rešitev in sistemskih spodbud za trajnejše povezovanje proizvajalcev surovin, predelovalcev in distributerjev proizvodov doma in v tujini ter prevzemanje skupne odgovornosti za dohodek in skupno tveganje pri poslovanju ter prodaji proizvodov in storitev.

Likvidnost organizacij združenega dela, ki se je od kritičnega leta 1972 dalje postopoma izboljševala in dosegla ob koncu lanskega leta skoraj normalno stanje, pa v tekočem letu zelo hitro upada. Veča se obseg blokad žiro računov organizacij združenega dela, čeprav je očitno, da so — gledano v celoti — organizacije združenega dela bolj skrbne za lastno likvidnost kot pa v prejšnjih obdobjih. Vse kaže, da gre ponekod za ponovni proces pretiranega medsebojnega zadolževanja, ki je pred leti skoraj paraliziralo vse gospodarstvo in izsililo izjemne administrativne posege v gospodarjenje organizacij združenega dela.

Med glavnimi vzroki za takšno stanje je gotovo visoka stopnja inflacije, rastoče investicije v osnovna sredstva in velik obseg gotovinskih plačil za nabavo surovin in reprodukcijskega materiala. Zaradi pomanjkanja obratnih sredstev imajo nekatere, zlasti večje organizacije združenega dela ponovno težave pri izplačilih osebnih dohodkov delavcev.

V resoluciji o družbenoekonomski politiki in razvoju Socialistične republike Slovenije v tem letu so bile opredeljene prednostne naloge v razvoju gospodarstva, ki so bile usmerjene na razreševanje osnovnih strukturnih problemov na področju energetike, prometne infrastrukture, kmetijstva in avtomatizacije ter modernizacije proizvodnih procesov. Očitno imajo te prednostne naloge takšne razsežnosti, da jih ni mogoče uresničiti čez noč, zato bodo v ospredju tudi v naslednjih letih.

Problemi oskrbe z energijo so slej ko prej na prvem mestu, tako z vidika zagotavljanja kvalitetnih virov in potrebnih sredstev za gradnjo elektrogospodarskih objektov kot z vidika organizacije in rokov gradnje. Ker primanjkuje do leta 1978 okoli 15% predvidenih sredstev za gradnjo teh objektov, smo prisiljeni predlagati povečanje depozitov od investicij in prispevka od porabljene električne energije, kar je tudi danes na dnevnem redu skupščinskih

zborov, kot prehodno rešitev, ki jo mora čimprej nadomestiti na novo ustanovljena elektrogospodarska interesna skupnost z lastnimi samoupravnimi mehanizmi razširjene reprodukcije. Energetska bilanca za leto 1974 je sicer s tem, da se predvideva dobava določenih količin premoga iz Socialistične republike Bosne in Hercegovine, uskladena, vendar pa bodo v prihodnjih mesecih zlasti termoelektrarne še naprej močno obremenjene. Zato je nujno izredno varčevanje z energijo na vseh področjih. Kljub temu pa moramo računati tudi z občasnim izpadom določenih kapacitet in z redukcijami, ker objekti delujejo na meji zmogljivosti. O vseh teh vprašanih smo izčrpno poročali na prejšnjem zasedanju skupščine.

K učinkovitejšemu reševanju tekočih in razvojnih problemov na tem področju bodo prispevale tudi pred kratkim ustanovljene samoupravne interesne skupnosti na področju elektrogospodarstva v Sloveniji. Pospešiti je treba ustanavljanje samoupravnih interesnih skupnosti tudi na drugih gospodarskih področjih tako imenovanega posebnega družbenega pomena, ki naj bi prevzele odgovornost za razširjeno reprodukcijo, skladen razvoj in samoupravno urejanje trenutnih in dolgoročnih interesov med proizvajalci in porabniki določenih proizvodov in storitev.

Na področju kmetijstva je bil podpisan družbeni dogovor o uresničevanju dolgoročnega programa razvoja kmetijstva v Sloveniji za obdobje 1974—1980. Z njim se določajo prednostne usmeritve v razvoju proizvodnje, okvirni kriteriji o izboru, obsegu, strukturi in pogojih naložb, opredeljuje se uporaba »državnega kapitala«, ki ga je kmetijstvo prejelo za dvig reprodukcijske sposobnosti, in drugo. Za hitrejšo doseganje ciljev omenjenega družbenega dogovora se kmetijstvo samoupravno organizira v okviru širše razvojne skupnosti in tudi posameznih poslovnih skupnosti.

Poleg navedenih sistemskih ukrepov je bila za reševanje problematike kmetijske proizvodnje sprejeta, kot je znano, še vrsta posebnih intervencijskih ukrepov.

Kljub ugodni rasti kmetijske proizvodnje v lanskem in v letošnjem letu pa se je materialni položaj kmetijskega sektorja poslabšal, kajti škarje cen so se ponovno začele odpirati v škodo kmetijstva. Ob zadržanih cenah kmetijskih proizvodov so se namreč cene industrijskih izdelkov, zlasti še tistih, ki predstavljajo reprodukcijski material za kmetijsko proizvodnjo, močno povečale. Tako je bila sedanja korekcija cen nekaterih prehrambenih proizvodov tudi zaradi tega nujna. Na področju kmetijstva pa se v letošnjem letu pojavlja še drug problem, to so visoki tržni presežki pri proizvodnji mesa zaradi omejitev oziroma prepovedi uvoza v države Evropske gospodarske skupnosti. Zavzemali se bomo, da se bodo tudi ukrepi v zveznem merilu prilagodili najnovejšemu stanju na tem področju. Eden izmed ukrepov naj bi bila tudi razširitev skladišč in hladilnic, s čimer bi ublažili nihanja med ponudbo in povpraševanjem na tem področju, razen tega pa bomo morali sprejeti tudi ustrezne ukrepe, ki bi spodbudili povečanje domače porabe mesa.

V letu 1974 se nadaljujejo ugodne težnje v gospodarskem razvoju manj razvitih območij v Socialistični republiki Sloveniji. Zanimanje gospodarstva za vlaganja na teh področjih narašča, na kar kažejo tudi zahtevki investorjev za beneficiranje obrestne mere bančnih kreditov iz sredstev SR Slovenije. Kljub zaostrenim pogojem za beneficiranje, ki jih je sprejela komisija Izvršnega sveta, ki opravlja zadeve SR Slovenije v zvezi s pospeševanjem razvoja manj razvitih območij, so v republiškem proračunu predvidena namenska sredstva

v višini 40 milijonov dinarjev premajhna, da bi ugodili vsem ekonomsko upravičenim zahtevkom. Morebitna odložitve odobritve takih zahtevkov na prihodnje leto in kasnejša leta bi vplivala na zakasnitev zgraditve nekaterih pomembnih kapacitet, hkrati pa bi lahko imela tudi neugodne posledice na zainteresiranost gospodarstva za vlaganja na manj razvitih območjih. Zato bo potrebno proučiti možnosti za povečanje sredstev za te namene v republiškem proračunu.

Z resolucijo o družbenoekonomskem razvoju v letu 1974 so začrtane pomembne naloge tudi na področju kreditno-monetarnega sistema in politike. Predvsem gre za prenos nalog selektivnega kreditiranja z Narodne banke na poslovne banke, ki bi ga izvajale na podlagi posebnega medbančnega sporazuma. Prenehanje selektivnega kreditiranja s strani Narodne banke bo pomenilo prenehanje nastajanja anonimnega državnega kapitala, odtujevanja ter administrativnega razdeljevanja precejšnjega dela kreditnega potenciala, ki nastaja z združevanjem sredstev organizacij združenega dela in občanov v poslovnih bankah.

Ta pomembna družbenogospodarska naloga pa se le deloma izvršuje. Narodna banka je sredi prvega polletja prenehala z nadaljnjo emisijo kreditov za izvoz in uvoz, še naprej pa izvaja reeskont kreditov za proizvodnjo in zaloge glavnih kmetijskih proizvodov.

Na tako kompromisno izvajanje kreditne in monetarne politike v tem letu je Izvršni svet pristal zato, da bi se olajšala prilagoditev kreditno-monetarne politike ustavnim načelom. Pri tem pa je jasno opredelil svoje stališče, da bo v bodoče vztrajal pri prenosu vsega selektivnega kreditiranja z Narodne banke na poslovne banke in pri ustreznem postopnem zniževanju stopnje obvezne rezerve poslovnih bank pri Narodni banki Jugoslavije. S tem bi se okrepil kreditni potencial poslovnih bank, kar bi omogočilo upravljalcem poslovnih bank, da v celoti prevzamejo selektivno kreditiranje in namensko usmerjanje kreditov, kar bo urejal, kot rečeno, poseben medbančni sporazum. Le tak sporazum je lahko osnova za odpravo preživelih tendenc, da bi Narodna banka ostala kreator in nosilec državnega kapitala in njegove distribucije.

Med izhodiščne točke letošnje resolucije o družbenoekonomskem razvoju sodi pospešitev gospodarske rasti. Ta naloga se dokaj uspešno izvaja in prizadevati si moramo, da te ugodne trende zadržimo še naprej, predvsem z ekonomsko upravičenimi vzvodi in s sistemskim pristopom, ki mora biti čimbolj skladen z novo ustavo. Ob tem pa moramo vso pozornost posvetiti predvsem tistim področjem, kjer odstopamo od ciljev in nalog, dogovorjenih z resolucijo in programom antiinflacijske akcije. To pa so predvsem trije kompleksi: gibanje cen in inflacije, naraščanje vseh oblik porabe in ekonomski odnosi s tujino.

Problem rastoče inflacije ostaja osrednje vprašanje naših naporov. Antinflacijski ukrepi, ki so bili doslej sprejeti, še niso dali pomembnejših rezultatov na tem področju, tudi zato, ker se letošnja politika cen izvaja v zelo zapletenih pogojih. Vse to ima, razumljivo, določene posledice za razmerja in raven cen, ki so v svoji osnovi le rezultanta vseh drugih gibanj in pojavov. V naših razmerah pa mnoge organizacije združenega dela in organi uporabljajo cene kot temeljni element za razrešitev posameznih problemov, ki bi jih sicer morali reševati z drugimi instrumenti ekonomskega sistema in ekonomske politike oziroma z drugimi ukrepi samih organizacij združenega dela. Tako pogosto rešujemo mnoge strukturne in razvojne probleme, vprašanja ekonomskega položaja posameznih grupacij, probleme oskrbe z osnovnimi reprodukcijskimi

materiali, probleme financiranja infrastrukture in podobno še vedno in predvsem prek cen in z inflacijo. Takšno prakso omogoča tudi dokaj visoka stopnja administriranja in subjektivizma pri oblikovanju in izvajanju politike cen. Zato so v samem sistemu in politiki cen neogibno potrebne korenitejše spremembe.

Povečane cene v proizvodnji se postopoma prenašajo v drobno prodajo, kar bo ob sedanjem povečanju cen osnovnih živil povzročilo v naslednjih mesecih ob še nekaterih predvidenih podražitvah, na primer na področju stanarin, električne energije, komunalnih uslug in podobnega nadaljnjo postopno rast življenjskih stroškov. Da bi zavarovali življenjski standard posameznih kategorij prebivalstva, posebno družin z nizkimi dohodki, upokojencev in drugih, bodo morale samoupravne interesne skupnosti takoj proučiti možnosti in ukrepati za prilagoditev raznih socialnih dajatev povečanim življenjskim stroškom. Izvršni svet je na včerajšnji seji podrobneje obravnaval predlog doslej oblikovanih rešitev, ki naj bi jih samoupravne interesne skupnosti sprejele že z veljavnostjo od 1. avgusta tega leta dalje.

Sedanji porast cen nekaterih kmetijskih pridelkov pomeni povečanje materialne osnove kmetijstva nasploh, kar naj bi omogočilo povečanje proizvodnje v prihodnje. S tem bi postopno odpravili to strukturno nesorazmerje, saj je Jugoslavija še vedno v veliki meri vezana na uvoz kmetijskih proizvodov. Tako povečanje cen je bilo predvideno že z medrepubliškimi dogovorom o politiki cen za letošnje leto. Izvršni svet meni, da je nujno ukrepati zlasti za zaščito standarda tistega dela prebivalstva, ki je najbolj izpostavljen pritisku povečanja življenjskih stroškov. Zato so predlogi konkretnih ukrepov usmerjeni zlasti k selektivnemu pristopu, pri čemer se Izvršni svet zaveda, da s tem ne rešujemo problema nadomestitve porasta življenjskih stroškov nasploh. To je mogoče le ob povečanem naporu za stabilizacijo gospodarstva, ob povečani produktivnosti dela, ob boljšem gospodarjenju itd. Zato imajo predlagani ukrepi izrazito socialni, parcialni značaj. Na teh izhodiščih priporoča Izvršni svet samoupravnim interesnim skupnostim sprejemanje tistih ukrepov, ki jih je mogoče uresničiti v sorazmerno kratkem času.

Izvršni svet je sprejel naslednje sklepe in predloge:

1. Soglaša z družbenim dogovorom o uskladitvi pokojnin med letom, pri čemer bo skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja povečala pokojnine od 1. avgusta 1974 dalje, poprečno za 8 %, z obvezno uporabo regresivnega načina povečanja. Pri uskladitvi pokojnin v letu 1975 pa se mora upoštevati med letošnjim letom opravljena uskladitev.

2. Da se na področju osebnih dohodkov sprejme skupaj s sindikati in Gospodarsko zbornico priporočilo za 3 % povečanje vsote kalkulativnih osebnih dohodkov. To povečanje se lahko izjemoma opravi pred potekom devetmesečnega obdobja, z namenom, da se udeležencem samoupravnih sporazumov omogoči rast nominalnih osebnih dohodkov, uskladena z življenjskimi stroški. To predhodno povečanje bo upoštevano pri naslednjem rednem povečanju v tretjem trimesečju. S tem povečanjem dosežena sredstva naj udeleženci samoupravnih sporazumov namenijo predvsem za delavce, katerih osebni dohodki so izpod ravni poprečnih osebnih dohodkov v Socialistični republiki Sloveniji.

3. Izvršni svet predlaga, da se najnižji osebni dohodki, določeni z zakonom, za katere se sredstva pokrivajo iz skupnih rezerv, v Socialistični republiki Sloveniji povečajo za 120 dinarjev mesečno.

4. Izvršni svet priporoča Republiški skupnosti za zaposlovanje, da se poveča nadomestilo za čas brezposelnosti za 120 dinarjev mesečno.

5. V okviru Skupnosti otroškega varstva naj se pospeši priprava ustreznih predlogov za valorizacijo otroškega dodatka.

6. Na področju porasta stroškov v dijaških in študentskih domovih je pravilna odločitev Izobraževalne skupnosti, da zagotovi v prvem trimesečju prihodnjega šolskega leta pokritje razlik do nove višine cen. Znesek, ki ga plačajo dijaki in študentje, pa ostaja nespremenjen. Ob podpisu družbenega dogovora o štipendijah je potrebno upoštevati predloge za valorizacijo štipendij.

7. Izvršni svet podpira prizadevanja Skupnosti zdravstva in zdravstvenega zavarovanja za valorizacijo nadomestil za čas odsotnosti zaradi bolezni, skladno z zakonom in diferencirano, še posebej v primerih, ko gre za daljšo odsotnost z dela.

8. Izvršni svet priporoča občinskim skupščinam, da skušajo najti možnosti za ustrezno povečanje družbenih denarnih pomoči vsaj najbolj ogroženim vzdrževanim osebam.

Močan vpliv na letošnje gibanje notranjih cen imajo tudi zunanji dejavniki. Ocenjeno je, da se bodo letos povečale cene na področju držav OECD za okoli 13 %, pri čemer na primer v Italiji za 18 %, Belgiji za 14,5 %, Danski, Irski in Finski za 15 % in na Japonskem celo za 25 %. Razumljivo je torej, da se pri stopnji naše vključenosti v mednarodno delitev dela in pri takem obsegu zunanjetrgovinske menjave ter pri sorazmerno veliki odvisnosti od uvoza surovin in za našo proizvodnjo pomembnih reprodukcijskih materialov ne moremo izogniti tudi drugim negativnim vplivom, ki jih ima rast cen na zunanjih trgih na naše cene.

Glavni vzroki pospešene inflacije pa so vendar v naših notranjih odnosih in razmerah, ki se kažejo predvsem v še vedno razmeroma nizki produktivnosti dela, premajhni učinkovitosti in neustrezni strukturi naložb, strukturnih nesorazmerij v gospodarstvu in v družbenih dejavnostih, hitrem naraščanju vseh oblik porabe, nenehnem tako imenovanem »produciranju« denarja izven ustvarjenega dohodka, v pridobivanju in izrabljanju monopolnega položaja posameznih grupacij in v različnih pritiskih na cene kot obliki boja proti še vedno močno pristonim raznovrstnim oblikam odtujevanja dohodka od tistih, ki so ga ustvarili.

Pri vsem tem moramo upoštevati resnico, da imajo, kljub vsesplošnemu načelnemu zavzemanju za stabilizacijo, mnogi gospodarski in družbeni subjekti interes za inflacijo. V tem se izraža ena izmed neskladnosti med trenutnimi in dolgoročnimi interesi celic združenega dela in družbe kot celote. Ravnamo vse preveč po principih, ki veljajo za tipične potrošniške družbe, seveda ob precej nižjem nacionalnem dohodku na prebivalca. Zato bi morali zaostriiti odnos do smotrnega gospodarjenja in varčevanja z vsemi družbenimi sredstvi na vseh ravneh in na vseh sektorjih potrošnje. Tudi v naši družbi se ne moremo izogniti dejstvu, da morda — gledano kratkoročno — inflacija pomeni za nekoga korist, da pa vendar dolgoročno izgublja, on in celotno narodno gospodarstvo. To je pogosto tudi razlog, da se že sprejeti samoupravni sporazumi in družbeni dogovori ne uresničujejo ali pa sploh ne sklepajo. Vsi ukrepi in akcije znotraj združenega dela v ekonomskem sistemu in v ekonomski politiki bi morali spodbujati k postopnemu zmanjševanju inflacijske stopnje. Vendar je treba popolnoma jasno povedati, da je na sedanji sistemski osnovi praktično nemogoče bolj na široko in hitreje uveljaviti kvalitetne premike v celotnem gospo-

darjenju, v sferi potrošnje in pri uveljavljanju novih družbenoekonomskih odnosov. Zato so ravno na tem področju uskladitve z novo ustavo enako pomembne kot v samoupravni družbenoekonomski bazi.

Uvajanje novih družbenoekonomskih odnosov v družbenih dejavnostih pomeni ne le pomemben napredek pri uresničevanju ustavnih načel, temveč spreminja tudi položaj, funkcije in odgovornost družbenih dejavnosti za napredek dela, gospodarjenja in družbenega življenja nasploh. Zdaj se kaže pravi pomen neposredne povezanosti delavcev v gospodarstvu in v družbenih dejavnostih in menjave dela na enakopravnih osnovah, kajti s tem, da delavci v organizacijah združenega dela, kjer ustvarjajo dohodek, odločajo o njegovi delitvi in namembnosti porabe, se razvija gospodarjenje na višjem nivoju. Povezujeta se proizvodno in raziskovalno ali drugo delo v enoten proces, ki zagotavlja razširjeno reprodukcijo in s tem tudi največje razvojne možnosti. Že zdavnaj se je izkazalo, da je znanost najbolj napredovala prav tedaj na tistih področjih, kjer sta to terjala in omogočila proizvodnja oziroma razvoj proizvodnih sil. Prav taki pa so odnosi kar se tiče izobraževanja zdravstvenega varstva, kulture in podobnega.

Tega pomembnega letošnjega napredka v družbenih dejavnostih ne morejo zmanjšati nekatera odprta vprašanja, ki so posledica izredno dinamičnega prehoda na nove odnose, ki se zdaj kaže predvsem v spremenjenem sistemu financiranja. Že jutri pa bo povzročil globlje reforme in uspešnejši ter zlasti racionalnejši razvoj družbenih dejavnosti.

Sedanji pristop je še v marsičem nedograjen, kar ponekod poraja hotenje, da se pod novim plaščem zadrži stara vsebina. Takemu hotenju, ki po svoji vsebini predstavlja zanikanje ustavnih načel o osebnem dohodku in negaciji temeljnih prvin sistema samoupravnega financiranja, se moramo najodločneje upreti.

Sedanja organizacija strokovnih služb za spremljanje gibanj na področjih družbenih dejavnosti ne ustreza. Upoštevati pa je treba, da je to prehodno leto, v katerem se samoupravne interesne skupnosti šele razvijajo na novih ustavnih načelih.

V snovanje novih odnosov še niso bile dovolj organizirano in aktivno vključene gospodarske organizacije združenega dela in kaže, da tudi položaj družbenih dejavnosti še ni dovolj uravnotežen z gospodarskimi tokovi in potrebami. Takšnega stanja ne gre opravičevati, zato morajo organizacije združenega dela — porabniki in organizacije v družbenih dejavnostih pospešeno ustvarjati pogoje za trdnejše in trajnejše neposredno sporazumevanje, skupno oblikovanje programov in ustrezno financiranje. Na podlagi kritične presoje letošnjih izkušenj je potrebno že v začetku jeseni predložiti vsebinsko in metodološko bolj razvito koncepcijo za delo v prihodnjem letu.

Zaradi zakasnitve pri sprejemanju samoupravnih sporazumov o financiranju skupne in splošne porabe so se v prvih mesecih letošnjega leta dohodki za skupno in splošno porabo oblikovali po lanskoletnih stopnjah. Šele ko bodo znani podatki obračuna teh sredstev in polletne bilance gospodarstva in samoupravnih interesnih skupnosti, bomo lahko dali popolnejšo oceno gibanj na tem področju in predlagali morebitne ukrepe za usklajevanje skupne in splošne porabe z gibanji v gospodarstvu. Pri tem pa lahko že sedaj poudarimo, da prihaja do velike razlike v položaju raznih dejavnosti glede na to, ali se sredstva za njihovo financiranje oblikujejo na podlagi prispevkov iz osebnih dohodkov ali pa iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela.

Ob usklajevanju gibanj na področju skupne porabe z gospodarskimi gibanji se bo potrebno odločati glede na stvarno stanje in glede na stališča v resoluciji predvsem med naslednjima alternativama:

a) spremeniti prispevne stopnje in zagotoviti določilo iz resolucije, da se izvorni dohodki za splošno in skupno porabo gibljejo za 4-odstotne točke izpod rasti nominalnega družbenega proizvoda ter opraviti uskladitve med posameznimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi.

b) prispevne stopnje se ne spremenijo, zagotoviti pa je treba, da se gibljejo izdatki za 4-odstotne točke izpod rasti nominalnega družbenega proizvoda in da se kasneje odloči o namenu presežkov.

Možna pa je tudi kombinacija obeh alternativ, glede na konkretne razmere v posameznih samoupravnih interesnih skupnosti in glede na končne polletne bilance.

Povečan priliv sredstev zaradi višjih nominalnih gibanj je mogoče uporabiti za medsebojno usklajevanje sredstev med različnimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi, za uskladitev osebnih dohodkov, pokritje izdatkov ob sedanjih podražitvah, oblikovanje in krepitev potrebnih rezerv in izjemoma za delno pokrivanje prekoračitev pri nekaterih, zlasti prioritarnih investicijah.

Inflacijska gibanja vsekakor vplivajo neugodno tudi na družbene dejavnosti in spodbujajo stalno težnjo po rasti vseh ravni porabe. Visoka stopnja inflacije sproti razvrednoti dosežene rezultate, tako da se nesorazmerja med posameznimi področji še poglobljajo. Tako se ne izpolnjujejo naloge iz resolucije o hitrejšem razvoju srednjega strokovnega šolstva in dijaških domov. Zaostrili so se tudi problemi na področju štipendiranja, delovanja varstvenih zavodov in domov in usposabljanja kadrov za gospodarstvo, pa tudi za pedagoški poklic in zdravstvo. V tem pogledu ne uresničujemo zadovoljivo ciljev niti letošnjega niti srednjeročnega načrta; zmanjšana je solidarnostna akcija za pomoč manj razvitim območjem in ne nazadnje, na potresnem območju je bila uničena cela vrsta šol.

S posebnim družbenim dogovorom so se skupščine občin dogovorile za deferencirano povečevanje splošne porabe na ravni občin. V razpravi o tem dokumentu se je pokazalo, da je proračunska poraba v nekaterih občinah zelo specifična in da bo potrebno v najkrajšem času sporazumno izdelati minimalne normative za splošno porabo. Ugotoviti pa moramo, da sprejeti proračuni občin za 3,5% presegajo postavljenih omejitev in bo potrebno ob dokončnem polletnem obračunu natančneje pojasniti vzroke za odstopa, ki povzročajo prekoračitev, in predlagati morebitne popravke. Na ta problem se ozko navezuje problem solidarnega prelivanja, ki so ga v načelu sprejele vse občine, pa zaradi navedenih zadržkov ne more zaživeti.

Dohodki republiškega proračuna so bili v šestih mesecih realizirani v višini 816,2 milijona dinarjev ali 46,34%, kar pomeni zaostajanje priliva v absolutnem znesku za okoli 65 milijonov dinarjev. Do konca prvega polletja še ni bil v celoti izveden proračun prispevkov in davkov za leto 1974.

Vplačila temeljnega prometnega davka v šestih mesecih tega leta so dosegla 1.410,6 milijona dinarjev, kar predstavlja samo 17% povečanje glede na lansko leto. Zaradi takih gibanj ocenjujemo, da bomo iz vplačil tega davka mogli pokriti samo obveznosti Socialistične republike Slovenije do prispevka federaciji in do razvojnih premij, da pa ne bo mogoče iz tega vira zagotoviti udeležbe Samoupravne interesne skupnosti za ceste in za republiški proračun. Edini vir, ki lahko ta primankljaj pokrije, je davek od dohodka temeljnih

organizacij združenega dela. Ker še niso jasne kvantifikacije teh obveznosti, bo Izvršni svet predlagal dokončno višino tega davka šele jeseni, ko bo jasna situacija v zveznem in republiškem proračunu: stopnja pa, kot kaže, ne bo višja od 5 %.

Po nazadovanju realnih osebnih dohodkov v zadnjih dveh letih le-ti v letošnjem letu ponovno naraščajo. Po podatkih SDK je sklad nominalnih osebnih dohodkov v prvih šestih mesecih letos za 32,5 % višji kot v enakem obdobju lani, realni osebni dohodki na zaposlenega pa so se v tem obdobju povečali za 4 %.

Ob veliki ekspanziji mase osebnih dohodkov je zelo razširjena uravnilovka v vseh dohodkovnih skupinah, tudi tam, kjer je razmeroma dovolj dohodka, kar je še posebej negativno, ker močno destimulira nadpovprečno, kreativno in kvalitetno delo. Vse kaže, da sedanja situacija ustreza vsem, ki so zadovoljni z občasnim dvigovanjem kalkulativnih osebnih dohodkov. Glavne naloge v boju zoper uravnilovko pa je treba opraviti v vsaki organizaciji združenega dela v sistemu interne delitve.

Podatki o delitvi dohodka v prvem trimesečju kažejo, da delitvena razmerja niso skladna s cilji resolucije in da je potrebno krepiti akumulativno sposobnost gospodarstva. To pa bi moralo postati v današnjem obdobju eden od temeljnih ciljev politike ustvarjanja in delitve dohodka. V obdobju, za katerega so značilne visoke stopnje inflacije, bi morali tudi bolj upoštevati pogoje pridobivanja dohodka, zato je negativno povečevanje osebnih dohodkov le na račun povečanih cen proizvodov in storitev. Ni mogoče zagovarjati povečanja osebnih dohodkov v primeru, če so že doseženi visoki osebni dohodki, čeprav to dopušča visok dohodek, zlasti še, če se ta sredstva uporabijo za linearno dvigovanje osebnih dohodkov vseh kategorij zaposlenih, ne glede na dosežene uspehe pri delu.

V primeru preseganja dogovorjenih okvirov morajo do septembra komisije podpisnikov samoupravnih sporazumov te neuskladenosti odpraviti, saj so predvsem samoupravni dejavniki odgovorni za izvajanje sprejete politike. Komisija za presojo uskladenosti samoupravnih sporazumov o razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov pa bo v okviru svojih pristojnosti kot samoupravni organ delavcev temeljnih organizacij združenega dela privikrat v letošnjem letu obravnavala in ocenjevala neuskladenost pri uporabi veljavnih samoupravnih sporazumov in dinamično osebnih dohodkov glede na izhodišča resolucije ter spremembe pogojev poslovanja in bo dajala predloge za odpravo vzrokov teh neuskladenosti.

Realni osebni dohodki na zaposlenega rastejo v Sloveniji kot je razvidno iz gradiv in teh podatkov, počasneje kot produktivnost dela, zvezne analize pa že opozarjajo, da v celotni Jugoslaviji rast realnih osebnih dohodkov presega rast produktivnosti dela in verjetno tudi druge rezultate gospodarjenja. Točne podatke o teh gibanjih pa bodo dali šele periodični obračuni za prvo polletje.

Zato bo potrebno stalno spremljati gibanje osebnih dohodkov in ugotavljati uskladenost teh gibanj z merili samoupravnih sporazumov. Obenem pa bi morali razviti temeljito strokovno delo pri pripravi novih samoupravnih sporazumov s področja razporejanja dohodka in osebnih dohodkov.

Pred nami je torej obdobje, v katerem bo treba intenzivirati celotno strokovno in politično delo za dograditev sistema samoupravnega sporazumevanja in družbenega dogovarjanja o merilih za usmerjanje dohodka in razporejanje

osebnih dohodkov, kjer očitno močno zaostajamo. To je ena izmed prioriternih nalog vseh podpisnikov sporazumov. Osrednji nosilec usklajevanja pri dograjevanju samoupravnih sporazumov pa so sindikati.

Ekonomski odnosi s tujino se letos zelo intenzivno razvijajo, vendar pa se kažejo nekateri problemi, ki jih v lanskem letu ni bilo oziroma so bili prisotni v manjši meri. Izvoz in uvoz sta po vrednosti in obsegu tako v Sloveniji kot v Jugoslaviji nad predvidenim porastom. Izredno močna rast vrednosti izvoza in uvoza blaga je v veliki meri posledica rasti cen na svetovnih trgih in vse intenzivnejših sprememb v mednarodnih ekonomskih odnosih.

V usmeritvi ekonomskih odnosov Slovenije s tujino se kažejo nekatere tendence, ki odstopajo od znanih trendov v preteklih letih. Široko zasnovana družbena akcija za pospeševanje sodelovanja z deželami v razvoju daje svoje prve rezultate. Delež držav v razvoju v skupni menjavi organizacij združenega dela na območju Slovenije se je nekoliko povečal, predvsem zaradi intenzivnega naraščanja izvoza, kar priča o postopnem preusmerjanju proizvodnje. Vendar pa doseženi rezultati ne zadovoljujejo, zato je potrebno prizadevanja za pospeševanje sodelovanja z deželami v razvoju še nadalje krepiti. Pri tem bodo imela pomembno vlogo sredstva, ki jih organizacije združenega dela in banke združujejo s sedaj podpisanim samoupravnim sporazumom. K tem sredstvom je prispevala tudi republika z usmeritvijo dela sredstev od temeljnega davka na zunanjetrgovinske storitve. Ta združena sredstva predstavljajo prvo organizirano osnovo za tesnejše in bolj uskladeno sodelovanje organizacij združenega dela z deželami v razvoju. Poleg tega je treba politiko pospeševanja sodelovanja z deželami v razvoju vgraditi v programe razvoja organizacij združenega dela, glede dolgoročne politike plasmaja, specializacije in povezovanja proizvodnje ter dolgoročne zagotovitve osnovnih surovin in reprodukcijskih materialov.

Na podlagi ekonomskih interesov smo se dogovorili tudi za povečanje ekonomskega sodelovanja s socialističnimi državami. Vendar pa se tudi letos blagovna menjava razvija manj intenzivno kot z ostalimi regionalnimi območji. Občutiti je sicer povečano aktivnost organizacij združenega dela in bank za prisotnost v teh državah, predvsem za tesnejše proizvodno in finančno povezovanje. Vzpostavljenih je bilo tudi več stikov Izvršnega sveta s posameznimi državami, na primer z Romunijo, Madžarsko, Nemško demokratično republiko, Sovjetsko zvezo, ki se bodo v drugi polovici tega leta še okrepili. Pri tem pa akcija za enoten nastop in povezovanje gospodarstva na teh tržiščih kasni in je šele na začetku.

Zahodne razvite države so zadržale svoj delež v blagovni menjavi, vendar v menjavi z njimi narašča uvoz znatno hitreje od izvoza. Zaostrili so se zlasti problemi izvoza finalnih izdelkov in nekaterih pomembnih kmetijskih proizvodov, na primer mesa, prav tako narašča delež surovin in reprodukcijskih materialov v izvozu.

V zadnjem času se plačilnobilančna situacija, predvsem trgovinska bilanca, vse bolj zaostruje. Že se nakazujejo trendi postopnega upadanja izvozne rasti ob nezmanjšani rasti uvoza. Do tega ne prihaja samo zaradi spremenjenih odnosov v svetu, temveč vse bolj tudi zaradi naših notranjih vzrokov. Cene proizvajalcev v Jugoslaviji naraščajo hitreje kot cene proizvajalcev v svetu, kar tudi vpliva na težji plasma v tujini, predvsem finalnih proizvodov, in na manjši interes organizacij združenega dela za izvoz. Po drugi strani pa naraščanje cen in povečano povpraševanje doma vpliva na usmeritev prodaje na domači trg.

Zato so v drugem polletju letos nujno potrebni dopolnilni selektivni ukrepi za stimulacijo izvoza, predvsem finalnih proizvodov, in za dimenzioniranje notranje potrošnje v predvidenih okvirih. Pravico do večje stimulacije pri izvozu bi morale imeti predvsem tiste gospodarske organizacije, ki se bodo na trajnejši osnovi vertikalno povezovale in prevzemale tudi odgovornost za skupno tveganje (od proizvajalcev surovin, polproizvodov, finalnih proizvodov, do zunanje trgovine). Gibanje uvoza bi bilo treba omejevati selektivno, predvsem s samoupravnimi sporazumi v okviru samega gospodarstva. Tudi morebitne administrativne omejitve pri uvozu ne smejo zmanjševati stopnje gospodarske rasti in poslabševati oskrbljenosti domačega trga z nujno potrebnimi proizvodi.

Nujni restriktivni ukrepi naj zato pomenijo racionalizacijo uvoza na dolgoročni osnovi in morajo biti uskladeni z dolgoročno politiko Jugoslavije pri razvijanju ekonomskih odnosov s tujino.

Tovarišice in tovariši poslanci! Analize gospodarskih gibanj v prvem polletju, kakor tudi vse razprave o gospodarskih in družbenih tokovih v tem razdobju, so potrdile osnovno usmerjenost ekonomske politike za letošnje leto in antiinflacijske akcije, zato je potrebno dosledno nadaljevati akcije za uresničitev sprejete usmeritve na vseh ravneh. Ugotoviti moramo, da so določena odstopanja od sprejete razvojne in ekonomske politike, ki je bila opredeljena v resoluciji in v drugih dokumentih, v veliki meri tudi posledica nezadostne zavzetosti za razreševanje razvojnih vprašanj na novih ustavnih temeljih, posledica neustrezne organiziranosti in povezanosti vseh nosilcev odločitev in odgovornosti, odraz pomanjkljivega poznavanja soodvisnosti vseh ekonomskih procesov in dogajanj, premajhnega čuta za solidarnost pri razreševanju skupnih vprašanj, nedoslednosti in nekonsistentnosti pri sprejemanju in uveljavljanju ukrepov ekonomske politike. Zlasti moramo ponovno poudariti, da kasnimo z oblikovanjem ustreznega ekonomskega instrumentarija tudi na tistih sistemskih področjih, kjer smo se za načelne usmeritve že opredelili in dogovorili.

O vrzelih v ekonomskem sistemu in njegovi neskladnosti z novo ustavno ureditvijo smo v zadnjih letih nemalokrat govorili. Čas je, da tudi več storimo. Pri tem moramo izkoristiti ugodno politično situacijo v Jugoslaviji po X. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije in novi ustavi za pospešeno oblikovanje ekonomskega sistema in pripravo trajnejših rešitev v ekonomski politiki, ki bodo imele jasno dolgoročno usmeritev. Pri tem moramo mobilizirati vse nosilce, kajti obseg nosilcev odgovornosti za stanje v federaciji je bistveno drugačen kot pred ustavno reformo. V okviru Sveta za družbenoekonomsko vprašanja pri Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije smo se za delo na sistemskem področju že ustrezno organizirali. Zlasti zastavljamo kreativno, strokovno znanstveno in politično delo na naslednjih sistemskih področjih: sistem planiranja, samoupravni sistem razširjene reprodukcije, kreditno-monetarnih sistem, sistem in politika cen, sistem ekonomskih odnosov s tujino in sistem razporejanja dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke.

Izhajali bomo iz nove ustave in pogojev enotnega jugoslovanskega trga. Še najdlje smo na področju kreditno-monetarnega sistema, kjer bomo v Sloveniji lahko kmalu ponudili celovite in konkretne rešitve za delo v zveznih organih. Dobro se zavedamo, da bomo šele z razvitejšim ekonomskim sistemom in sprejetjem dolgoročne razvojne politike Jugoslavije omogočili oziroma ustvarili trdnejšo podlago za trajnejše rešitve v tekoči ekonomski politiki in

pogoje za pospešen razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v celotnem sistemu družbene reprodukcije.

Ni dvoma, da so in bodo potrebni tudi določeni ukrepi kratkoročne narave na ravni federacije in republike. Vendar moramo biti glede tega realni in preudarni, da ne bi prehitro zašli na pot enostranskega, neučinkovitega in povečanega administriranja, ali še slabše, da bi zamujali tam, kjer bi morali že zdavnaj ukrepati. Pri tem moramo razlikovati med tistimi ukrepi, ki so v pristojnosti federacije oziroma ki se bodo sprejemali na podlagi medrepubliških odločitev in onimi, za katere smo odgovorni v okviru republiške pristojnosti, in seveda tistimi ukrepi in akcijami, ki se jih je in se jih bo treba lotiti znotraj samoupravnih interesnih skupnosti, organizacij združenega dela in v občinah. Torej mora biti odgovornost za pravočasno in ustrezno ukrepanje jasno opredeljena in tudi čimbolj dosledno sankcionirana.

Uresničitev čim boljših rezultatov pri gospodarjenju in pri razvoju samoupravljanja je odvisna potemtakem od zavzetosti na delovnem mestu, v temeljni organizaciji združenega dela, v občini in na drugih ravneh; odvisna je tudi od pobud in odgovornosti delavcev in drugih delovnih ljudi in njihovih delegacij pri praktičnem oblikovanju gospodarskega sistema, pri postopni zamenjavi državnih norm in odločitev s samoupravnimi rešitvami in pri skupni graditvi in uresničevanju tekoče ekonomske politike. Samo s kritiko, pa naj bo še tako upravičena in ostra, načelno skladna s političnimi dokumenti in ustavo, ne da bi sočasno ustvarjalno gradili v praksi novo, ne bomo kaj prida dosegli. Lahko celo povečamo zmedo in razvrednotimo tisto, kar smo že ustvarili. Zato velja danes morda bolj kot kdajkoli prej, da je treba še več in bolje delati za uspešnejše reševanje lastnih in skupnih razvojnih problemov in nalog. Hvala lepa.

Predsedujoči Štefan Nemeč: Hvala lepa. Tovarišice in tovariši delegati! Na predlog Komisije za mednarodne odnose Skupščine SR Slovenije predlagam delegatom vseh zborov Skupščine, zbranim na skupnem zasedanju, da sprejmejo v zvezi z dogodki na Cipru naslednjo izjavo:

Predsednik republike tovariš Tito in zvezni izvršni svet sta takoj po zločinski akciji grške vojaške hunte, uperjene proti neuvrščeni, neodvisni in suverenosti Cipra, odločno obsodila napad in zahtevala, da se z mednarodno akcijo prek Organizacije združenih narodov prepreči uresničenje brutalne namere reakcionarnih sil likvidirati neuvrščeno državo Ciper, njegovo zakonito vlado in njenega predsednika Makaria. Prav tako je zvezni sekretar za zunanje zadeve in podpredsednik zveznega izvršnega sveta Miloš Minić včeraj na skupni seji obeh zborov zvezne skupščine obvestil o stališčih in ukrepih Socialistične federativne republike Jugoslavije na zunanjepolitičnem področju in za krepitev lastne varnosti.

Tudi delegati Skupščin Socialistične republike Slovenije z ogorčenjem obsojamo poskus umora predsednika Makaria, ki so ga hotele izvesti reakcionarne sile, da bi s tem odstranili zagovornika politike neuvrščeni. V celoti podpiramo dosedanje dejavnost predsednika Tita in zveznega izvršnega sveta kakor tudi zveznega sekretariata za zunanje zadeve v prizadevanju za rešitev krize v tem delu vzhodnega Sredozemlja kakor tudi ukrepe za varnost Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Uporno prizadevanje neuvrščeni držav in drugih naprednih sil je pripomoglo k temu, da so bile v Varnostnem svetu Organizacije združenih narodov

sprejete rešitve, ki predstavljajo pomemben korak za likvidacijo posledic agresije in dajejo upanje za ponovno vzpostavitev popolne neodvisnosti in suverenosti Cipra ter vseh pravic legitimne vlade predsednika Makaria in prebivalcev Cipra. Pri izvajanju resolucije varnostnega sveta mora zakonita vlada predsednika Makaria enakopravno sodelovati s podpisniki Londonskega sporazuma iz leta 1960 o Cipru.

Delegati Skupščine Socialistične republike Slovenije menimo, da dogodki na Cipru znova potrjujejo upravičenost zahteve Jugoslavije, da mora konferenca o evropski varnosti in sodelovanju dati rešitve tudi za področje Sredozemlja. Dokler ne bo to področje v resnici cona miru, obstaja nevarnost, da bodo imperialistične sile vedno znova poskušale uresničiti svoje hegemonistične cilje in zavirale težnje narodov tega dela sveta za mir, svobodo in enakopravnost. (Dolgotrajno ploskanje.)

Menim, da smo s ploskanjem soglasno sprejeli to izjavo.

S tem končujem skupno zasedanje vseh zborov. Delo bodo zbori nadaljevali na ločenih sejah.

Odrejam petminutni odmor. Zbor združenega dela nadaljuje delo v tej dvorani.

(Skupno zasedanje je bilo končano ob 10.50.)

skupna seja vseh zborov skupščine sr slovenije

1. seja

(9. maja 1974)

Predsedoval: dr. Marijan Brecelj,
predsednik Skupščine SR Slovenije

Začetek seje ob 12.05.

Predsednik dr. Marijan Brecelj: Tovarišice in tovariši delegati! Na podlagi 349. člena ustave Socialistične republike Slovenije in 330. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije pričenjam 1. skupno sejo vseh Zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije, ki jo je na podlagi tretjega odstavka 6. člena in 7. člena ustavnega zakona za izvedbo ustave Socialistične republike Slovenije sklical dosedanji predsednik Skupščine tovariš Sergej Kraigher.

Ugotavljam, da so bila na ločenih sejah zborov verificirana pooblastila 146 delegatom Zbora združenega dela, 61 delegatom Zbora občin in da je bila na seji Družbenopolitičnega zbora verificirana izvolitev 50 delegatov tega zbora. Na današnji seji so navzoči vsi delegati Družbenopolitičnega zbora.

Glede na to ugotavljam, da je navzoča večina delegatov vsakega zbora in da je skupna seja v smislu tretjega odstavka 357. člena ustave SR Slovenije sklepčna.

Delegate obveščam, da naši skupni seji prisostvujejo predsednik in člani Predsedstva Socialistične republike Slovenije in predstavniki Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Predlog dnevnega reda je bil poslan s sklicem seje. Obsega:

1. razglasitev izvolitve Predsedstva Socialistične republike Slovenije in objava njegove sestave:

2. slovesna izjava predsednika in članov Predsedstva Socialistične republike Slovenije;

3. predlog Skupščine Socialistične republike Slovenije, da Skupščina Socialistične federativne republike Jugoslavije izvoli Josipa Broza-Tita za predsednika republike brez omejitve trajanja mandata;

4. izvolitev člana Predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije iz Socialistične republike Slovenije in

5. izvolitev delegatov za Zbor republik in pokrajin Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Ali se strinjate s predlaganim dnevnim redom? (Da.) Ugotavljam, da je dnevni red sprejet.

Prehajamo na 1. in 2. točko sprejetega dnevnega reda, to je na razglasitev izvolitve Predsedstva Socialistične republike Slovenije in na objavo njegove sestave ter na slovesno izjavo.

Po členu 383 ustave Socialistične republike Slovenije sestavljajo Predsedstvo Socialistične republike Slovenije predsednik, 6 članov in po položaju predsednik Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije ter predsednik Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Predsednika in člane Predsedstva volijo na podlagi liste kandidatov za člane Predsedstva republike, ki jo določi Kandidacijska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, občinske skupščine in skupščine skupnosti občin kot posebnih družbenopolitičnih skupnosti. Predsednik in člani Predsedstva republike so izvoljeni, če je za listo glasovala večina vseh delegatov v dveh tretjinah občinskih skupščin ter skupščin skupnosti občin kot posebnih družbenopolitičnih skupnosti.

Po 384. členu ustave Socialistične republike Slovenije razglasi izvolitev in objavi sestavo Predsedstva republike Skupščina Socialistične republike Slovenije na skupni seji vseh zborov.

Po zakonu o volitvah in odpoklicu Predsedstva Socialistične republike Slovenije je Kandidacijska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije po postopku, ki ga določa ta zakon, določila listo kandidatov za predsednika in za člane Predsedstva, o kateri so vse občinske skupščine v Sloveniji kakor tudi skupščini občin v Kopru in Ljubljani kot posebnih družbenopolitičnih skupnostih glasovale na svojih sejah dne 29. aprila 1974.

Republiška volilna komisija je poslala Skupščini SR Slovenije poročilo o izidu volitev Predsedstva Socialistične republike Slovenije, ki vam je bilo v smislu člena 18 odloka o začasnem poslovníku poslano obenem s sklicem te seje.

Pred nami je torej dolžnost, da na skupni seji vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije razglasimo izvolitev Predsedstva Socialistične republike Slovenije in objavimo njegovo sestavo.

Na podlagi 10. odstavka 384. člena ustave Socialistične republike Slovenije ter 20. člena odloka o začasnem poslovníku Skupščine Socialistične republike Slovenije ter poročila Republiške volilne komisije z dne 30. aprila 1974 razglašam na skupni seji vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije, da so bili v Predsedstvo Skupščine Socialistične republike Slovenije izvoljeni: za predsednika Sergej Kraigher, za člane: Tone Bole, Anica Kuhar, Jože Lončarič, Vida Tomšič, Josip Vidmar in Janez Vipotnik.

Ker sta po 383. členu ustave Socialistične republike Slovenije po položaju člana Predsedstva tudi predsednik Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije in predsednik republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, objavljam naslednji sestav Predsedstva Socialistične republike Slovenije:

predsednik: Sergej Kraigher, člani: Tone Bole, Anica Kuhar, Jože Lončarič, Vida Tomšič, Josip Vidmar, Janez Vipotnik, predsednik Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije France Popit in predsednik Republiške

konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije Mitja Ribičič. (Ploskanje.)

Po 384. členu ustave Socialistične republike Slovenije in 21. členu odloka o začasnem poslovníku naše skupščine dajo člani Predsedstva Socialistične republike Slovenije po objavi sestave Predsedstva republike na skupni seji slovesno izjavo. Predsedstvo republike prevzame dolžnost po slovesni izjavi. Besedilo te slovesne izjave določa 434. člen ustave Socialistične republike Slovenije.

Prosim predsednika in člane Predsedstva republike, da dajo slovesno izjavo tako, da besedilo izjave, ki ga bom prebral, podpišejo.

»Izjavljam, da se bom boril za varstvo suverenosti, neodvisnosti in nedotakljivosti države in za uresničevanje oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, da se bom zavzemal za uresničevanje bratstva in enotnosti ter za enakopravnost narodov in narodnosti, za razvoj socialistične samoupravne družbe in za uresničevanje skupnih interesov delovnih ljudi in občanov Socialistične republike Slovenije in Socialistične federativne republike Jugoslavije in da bom ravnal po ustavi Socialistične federativne republike Jugoslavije in po ustavi Socialistične republike Slovenije in zakonih ter vestno in odgovorno opravljal svojo dolžnost.«

Prosim predsednika in člane Predsedstva da slovesno izjavo podpišejo.

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši člani Predsedstva Socialistične republike Slovenije, dovolite mi, da v imenu nas vseh delegatov vseh treh Zborov izrazim naše spoštovanje in vam izrečem najboljše želje za uspešno izvrševanje vaše odgovorne funkcije. (Ploskanje.)

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na obravnavo predloga Skupščine Socialistične republike Slovenije, da Skupščina Socialistične federativne republike Jugoslavije izvoli Josipa Broza-Tita za predsednika republike brez omejitve trajanja mandata. (Ploskanje.)

Po 333. členu ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije lahko Skupščina Socialistične federativne republike Jugoslavije izvoli Josipa Broza-Tita za predsednika republike brez omejitve trajanja mandata.

Po tej ustavni določbi morajo tak predlog predložiti Skupščini Socialistične federativne republike Jugoslavije Skupščine republik in Skupščine avtonomnih pokrajin. Predlog naše skupščine se glasi:

»Predsedniku Zvezne skupščine, Beograd!

V smislu 333. člena ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije in poslužujoč se pravice, ki jo daje ta ustavna določba, v želji, da čimbolj popolno izrazi splošno in nedeljeno razpoloženje ter voljo delovnih ljudi in občanov Socialistične republike Slovenije, Skupščina Socialistične republike Slovenije predlaga, da Skupščina SFR Jugoslavije izvoli Josipa Broza-Tita za predsednika republike brez omejitve trajanja mandata. (Ploskanje.)

Delovni ljudje in občani po vsej Sloveniji so neštetokrat izrazili svojo voljo o tem, da naj Skupščina Socialistične federativne republike Jugoslavije izvoli Josipa Broza-Tita za predsednika republike brez omejitve trajanja mandata. V temeljnih samoupravnih skupnostih, družbenopolitičnih in družbenih organizacijah, na najrazličnejših zborovanjih in sestankih so to voljo izoblikovali tako množično in določno, da je bila sprejeta v novo ustavo Socialistične federativne republike Jugoslavije, in sicer takole:

Izhajajoč iz zgodovinske vloge Josipa Broza-Tita v narodnoosvobodilni vojni in socialistični revoluciji, pri ustvarjanju in razvijanju Socialistične federativne republike Jugoslavije, razvoju jugoslovanske socialistične samoupravne družbe, uresničevanju bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije, utrjevanju neodvisnosti države in njenega položaja v mednarodnih odnosih in v boju za mir na svetu, v skladu z izraženo voljo delovnih ljudi in občanov ter narodov in narodnosti Jugoslavije lahko Skupščina Socialistične federativne republike Jugoslavije na predlog skupščin republik in skupščin avtonomnih pokrajin izvoli Josipa Broza-Tita za predsednika republike brez omejitve trajanja mandata.

Skladno s svojo ustavno vlogo v volilnih postopkih je Republiška konferenca Socialistične zveze delovnih ljudi Slovenije na 1. seji Kandidacijske konference 15. februarja letos to plebiscitarno izraženo voljo delovnih ljudi in občanov povzela in sklenila predlagati Skupščini Socialistične republike Slovenije, naj predlaga Skupščini Socialistične federativne republike Jugoslavije, da izvoli Josipa Broza-Tita za predsednika republike brez omejitve trajanja mandata.

Ko Skupščina Socialistične republike Slovenije na skupni seji vseh zborov tak predlog podaja, sodi, da je tak sklep dejanski odraz izražene volje delovnih ljudi in občanov Slovenije in da je tudi v popolnem soglasju z njenim sklepom iz prejšnjega mandatnega obdobja, ko je utemeljila svoj predlog za izvolitev Josipa Broza-Tita za predsednika republike. Ravno tako sodi, da je njen sklep v soglasju z vsebino pisma, ki ga je Skupščina Socialistične republike Slovenije, obenem z vsemi drugimi udeleženci Splošnega zbora, poslala Josipu Brozu-Titu ob 30-letnici Zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju in ob proslavi priključitve Slovenskega primorja in Istre k matični domovini. Ljubljana, 9. maja 1974.« (Ploskanje.)

Prosim, da to svojo odločitev, ki je enodušna, tudi formalno potrdimo z glasovanjem. Kdor je za predlog, naj dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Skupščina Socialistične republike Slovenije na skupni seji vseh zborov enodušno sprejela sklep, da predlaga Skupščini Socialistične federativne republike Jugoslavije, da izvoli Josipa Broza Tita za predsednika republike brez omejitve trajanja mandata.

Ta predlog bomo takoj posredovali Zvezni skupščini.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na izvolitev člana Predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije iz Socialistične federativne republike Slovenije.

Po 321. členu ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije sestavljajo Predsedstvo Socialistične federativne republike Jugoslavije po en član iz vsake republike in avtonomne pokrajine, ki ga voli skupščina republike oziroma skupščina avtonomne pokrajine s tajnim glasovanjem na skupni seji vseh svojih zborov, ter po položaju predsednik Zveze komunistov Jugoslavije.

Po zakonu o volitvah in odpoklicu člana Predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije iz Socialistične republike Slovenije predlaga kandidata za člana Predsedstva SFRJ Kandidacijska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, potem ko dobi mnenje o možnem kandidatu od vseh občinskih kandidacijskih konferenc. Kandidacijska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije pošlje predlog kandidature za člana Predsed-

stva SFRJ iz Slovenije Skupščini Socialistične republike Slovenije najpozneje 15 dni pred glasovanjem. Predlog kandidature za člana Predsedstva mora biti obrazložen. Iz obrazložitve mora biti razviden zlasti potek opravljanja kandidacijskega postopka.

Kandidacijska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije je predložila naši skupščini v določenem roku obrazložen predlog kandidature, ki ste ga prejeli obenem s sklicem seje. Kot kandidata za člana Predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije iz Socialistične republike Slovenije je določila tovariša Edvarda Kardelja. (Ploskanje.)

V skladu z drugim odstavkom 5. člena o volitvah in odpoklicu člana Predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije iz Socialistične republike Slovenije ter drugim odstavkom 24. člena odloka o začasnem poslovniku naše skupščine prosim predstavnika Republiške kandidacijske konference, da obrazloži predlog kandidature in navede razloge, ki so vplivali na izbiro kandidata. Besedo ima tovariš Mitja Ribičič, predsednik Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Mitja Ribičič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zaupana mi je častna in odgovorna dolžnost, da v imenu Socialistične zveze delovnega ljudstva, ki v našem ustavnem sistemu izraža politično voljo in razpoloženje organiziranih socialističnih sil v Socialistični republiki Sloveniji, pred vašo skupščino obrazložim predlog za člana Predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Republiška kandidacijska konferenca je najprej oblikovala temeljne kriterije za kandidiranje za to izredno pomembno državno funkcijo. Pri tem je upoštevala vse elemente novega ustavnega sistema, novo mesto in vlogo federacije ter odgovorne državne in politične naloge, ki jih bo moralo uresničevati predsedstvo Socialistične federativne republike Jugoslavije v svojem novem 5-letnem mandatnem razdobju do 1979. leta.

Kot veste, je predsedstvo republike mlada ustavna institucija, ustvarjena pred komaj tremi leti, vendar že v duhu ustavne preobrazbe jugoslovanske socialistične družbe. Na podlagi pozitivnih izkušenj iz njegovega dela, rezultatov pri sporazumevanju med republikami in pokrajinama ter pri kreiranju enotnih političnih stališč v zvezi je nova ustava samo povečala njegovo odgovornost in ugled, še bolj uskladila njegovo funkcijo s sedanjo zvezno družbeno-politično strukturo, vodstvom Zveze komunistov Jugoslavije, zvezno skupščino ter zveznim izvršnim svetom, ki dobiva samostojnejšo in odgovornejšo vlogo. Ustava je uvedla predsedstva socialističnih republik in pokrajin ter v skladu z delom predsedstva določila po enega člana predsedstva SFRJ iz vsake republike in avtonomne pokrajine.

Tako smo se pri kandidiranju že od vsega začetka zavedali, da moramo iskati za to mesto človeka-državnika, ki bo poslej pod vodstvom predsednika republike Tita in ob njem v jugoslovanskem najožjem državno-partijskem vodstvu zastopal, usmerjal in vplival na sklepe in odločitve glede izredno pomembnih strateških nalog na področju notranje in zunanje politike, državne varnosti in narodne obrambe pa tudi nadaljnje graditve in utrjevanja našega sistema socialističnega samoupravljanja. Mednarodna politična situacija v svetu ter zlasti v Evropi in okoli nas na njenem jugu, povečani napadi na našo neuvrščeno pozicijo, špekulacije s tako imenovanim posttitovskim obdobjem, še posebej pa zadnji direktni napad iz sosednje Italije na teritorialno inte-

griteto Jugoslavije, vse to je samo povečalo našo odgovornost pri novi sestavi predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Kljub vsemu temu odločitev političnega vodstva Slovenije in dogovor z delovnimi ljudmi in občani niti malo ni bil težak. Nismo imeli alternativnih predlogov; od vsega začetka smo se opredelili za enega samega možnega kandidata, za tovariša Edvarda Kardelja.

Kandidacijski postopek je po zakonu zahteval opredelitev vseh občinskih, mestne in obalne kandidacijske konference ter znotraj republiške kandidacijske konference tudi opredelitev vseh vodstev družbenopolitičnih organizacij, ki sestavljajo Socialistično zvezo delovnega ljudstva. Kakor danes vam delegatom tako tudi na teh volilnih sestankih ni bilo potrebno posebej in obširno predstavljati tovariša Kardelja, njegovo življenje, žrtvovanje in delo, njegov prispevek v najbolj usodnem razdobju sodobne zgodovine slovenskega naroda, njegov ustvarjalni in odločilni vpliv na zmago, krepitev in kontinuiteto jugoslovanske revolucije, za renesanso mednarodnega delavskega gibanja in socializma v svetu.

Kot eden najožjih sodelavcev Tita je 40 let pomembno vplival na zgodovinske odločitve v prelomnih trenutkih. Izredne revolucionarne okoliščine in moč jugoslovanskega ljudskega gibanja, kateremu se je predal, so ga oblikovali v vodilno osebnost in enega najbolj uglednih državnikov doma in v svetu. Njegova prekaljena in preverjena revolucionarna preteklost, za katero je značilno uspešno premagovanje velikih preizkušenj, premočrtna usmerjenost in zvestoba revoluciji, ga je oborožila z velikim skladom teoretičnih in praktičnih družbenopolitičnih spoznanj ter z izredno sposobnostjo diagnoze družbenih vzrokov in predvidevanja družbenih posledic.

O vseh teh lastnostih tovariša Edvarda Kardelja so govorili naši delovni ljudje in delegati na številnih kandidacijskih sestankih in sejah. Zlasti so poudarjene njegove zasluge za novo jugoslovansko ustavo, temeljno listino delavčevih pravic in odgovornosti v našem sistemu. Ob kandidiranju tovariša Kardelja smo lahko čutili, kako sta njegovo delo in misel že vtkana v samoupravno zavest in odločanje delovnih ljudi in da je plebiscitarno sprejet kurz Zveze komunistov na 7. in pred 10. kongresom Zveze komunistov Jugoslavije pri uvajanju delegatskega odnosa, premagovanju socialnih razlik ter celotni naši neuvrščeni zunanjepolitični usmeritvi.

Velikega pomena za našo odločitev je bilo dejstvo, da tovariš Kardelj ni le vodilni slovenski družbenopolitični delavec, pač pa se je kot tak uveljavil pri vseh narodih in narodnostih Jugoslavije in daleč prek meja domovine. Ta velik ugled in avtoriteta tovariša Kardelja kot državnika in revolucionarja, človeka-borca za osvoboditev človeka in njegovega dela, za bratstvo naših narodov in enotnost delovnih ljudi Jugoslavije predstavlja poroštvo, da bo z njegovim osebnim prispevkom Predsedstvo republike v novem sestavu in pod vodstvom tovariša Tita zagotavljalo dosledno izvajanje sprejete notranje samoupravne in zunanje neuvrščene politične usmeritve, da bo zaradi nedeljene podpore in zaupanja delavskega razreda vseh naših narodov in narodnosti predstavljalo neomajen opornik enotnosti v državnem in političnem vodstvu socialistične Jugoslavije.

Prosim tovariša predsednika, da Skupščini Socialistične republike Slovenije zato posreduje predlog Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, da na svojem današnjem 1. zasedanju izvoli za člana predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije iz Socialistične republike Slovenije tovariša Edvarda Kardelja. (Ploskanje.)

Predsednik dr. Marijan Breclj: Tovarišu Mitji Ribičiču se zahvaljujem za obrazložitev predloga.

Na osnovi določil volilnega zakona in odloka o začasnem poslovniku je volilni postopek takle: volitve člana predsedstva se lahko opravijo, če je na skupni seji navzoča večina vseh delegatov vsakega zbora.

Glasovanje vodi predsednik Skupščine SR Slovenije, pri čemer mu pomagajo generalni sekretar in dva do trije na skupni seji izvoljeni delegati.

Glasuje se tajno z glasovnicami, na katerih je vpisano ime in priimek kandidata, pred imenom kandidata pa je številka. Delegat glasuje za kandidata tako, da obkroži številko pred njegovim imenom.

Glasovnica, iz katere se ne da ugotoviti, ali je delegat obkrožil številko pred imenom kandidata, je neveljavna.

Kandidat je izvoljen za člana Predsedstva, če je zanj glasovala večina vseh delegatov vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Če ne pride do izvolitve, se ponovi ves kandidacijski postopek in postopek glasovanja.

Prehajamo torej na volitve. Predlagam, da mi v smislu citiranih določil pomagata pri izvedbi volitev poleg generalnega sekretarja še delegata tovariš Janko Česnik in Zdenko Mali. Oba delegata prosim, da prideta k predsedniku in da opravita svojo nalogo.

Za izvedbo volitev je vse pripravljeno, zato prosim delegate, da ostanete na svojih mestih, da prinesejo glasovnice. Po opravljenih volitvah bomo po krajšem odmoru nadaljevali sejo.

(Seja je bila prekinjena ob 12.30 in se je nadaljevala ob 13. uri.)

Predsednik dr. Marijan Breclj: Nadaljujmo delo. Vsem delegatom vseh zborov skupščine Socialistične republike Slovenije sporočam, da se je glasovanja za člana Predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije iz Socialistične republike Slovenije udeležilo 261 delegatov, da je bilo oddanih 261 glasovnic, da je za kandidata Edvarda Kardelja glasovalo 259 delegatov in da sta bili dve glasovnici neveljavni.

Na podlagi takega volilnega izida ugotavljam, da je Skupščina Socialistične republike Slovenije na skupni seji vseh zborov izvolila tovariša Edvarda Kardelja za člana predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije.

O tem bom takoj obvestil zvezno skupščino. (Ploskanje.)

Prehajamo na 5. in s tem tudi na zadnjo točko dnevnega reda naše skupne seje, to je na izvolitev delegatov za Zbor republik in pokrajin skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije.

Po 292. členu ustave SFRJ sestavlja Zbor republik in pokrajin po 12 delegatov iz skupščine vsake republike in po 8 delegatov iz skupščine vsake avtonomne pokrajine.

Delegacije v Zboru republik in pokrajin volijo in odpokličejo vsi zbori skupščine republike oziroma skupščine avtonomne pokrajine na skupni seji s tajnim glasovanjem.

Po republiškem zakonu o volitvah in odpoklicu delegatov za Zbor republik in pokrajin Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije določi listo kandidatov za delegate v Zboru republik in pokrajin Kandidacijska kon-

ferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije potem, ko dobi mnenje o možnih kandidatih od vseh občinskih konferenc Socialistične zveze.

Lista kandidatov za delegate v Zboru republik in pokrajin mora imeti toliko kandidatov, kot je treba izvoliti delegatov v ta zbor. Kandidacijska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije pošlje listo kandidatov za delegate v Zboru republik in pokrajin Skupščini Socialistične republike Slovenije najpozneje 5 dni pred glasovanjem. Lista kandidatov mora biti ob-razložena.

Kandidacijska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije je predložila Skupščini Socialistične republike Slovenije obrazložen predlog liste kandidatov za delegate v Zboru republik in pokrajin. Predlog liste kandidatov je Skupščina Socialistične republike Slovenije sprejela v ponedeljek, 6. maja 1974 po končani Kandidacijski konferenci, zato vam predlog ni mogel biti vnaprej poslan, ampak vam je bil izročen danes.

V skladu z 2. odstavkom 7. člena omenjenega republiškega zakona, ki ureja volitve in odpoklic delegatov v Zbor republik in pokrajin, ter 2. odstavkom 29. člena odloka o začasnem poslovniku naše skupščine prosim predstavnika Kandidacijske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, da obrazloži predlog liste kandidatov in navede razloge, ki so vplivali na izbiro kandidatov.

Besedo ima podpredsednik Republiške konference Socialistične zveze Slovenije tovariš Vlado Beznik.

Vlado Beznik: Dovolite mi, da v imenu Republiške kandidacijske konference Socialistične zveze dam k sprejetim in predlaganim kandidatom za delegate Zbora republik in pokrajin Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije iz Slovenije še naslednjo obrazložitev:

Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! S sprejetjem ustave Socialistične federativne republike Jugoslavije dobiva Zvezna skupščina in tudi zbor, katerega delegate iz naše republike boste danes volili, nove pomembne in odgovorne naloge. Pri oblikovanju predloga kandidatov za Zbor republik in pokrajin smo v prvi vrsti izhajali iz funkcije in delovnega področja zbora, ki na povsem nov način prevzema v svoje roke odgovornost za sprejemanje tistih odločitev v federaciji, ki jih bo mogoče sprejemati samo ob polnem soglasju skupščin vseh republik in obeh pokrajin. Prav to po svoje zelo jasno izraža novo funkcijo federacije, v kateri republike prevzemajo neposredno velik del odgovornosti za skupne odločitve. Pri tem gre za tako pomembna vprašanja, kot so družbeni plani Jugoslavije, določanje skupnega obsega izdatkov proračuna federacije, določanje politike in sprejemanje zveznih zakonov na področju monetarnega sistema, deviznega sistema, ekonomskih odnosov s tujino, družbene kontrole cen, kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarstva v manj razvitih republikah in pokrajinah, ratificiranje mednarodnih pogodb itd.

Naloga Zbora republik in pokrajin pa je še posebej medrepubliško sporazumevanje in dogovarjanje ter usklajevanje interesov in stališč, zlasti o vseh vprašanjih, ki zadevajo materialne odnose med republikami ter odgovornost za uresničevanje v federaciji skupaj sprejete politike.

Razen nalog zbora smo pri oblikovanju predloga članov delegacije upoštevali tudi posebnosti njegovega delovanja. Delegacija bo namreč očitno morala zaradi nujne tesne navezave na republiško skupščino in njena delovna telesa ter republiške organe postaviti in razvijati tudi sistematično delovno

povezavo z delegacijami drugih republik in pokrajin med zasedanji zbora, da bi tako vsako obravnavano vprašanje čimbolj vsestransko osvetlili in poiskali zanj najbolj ustrezno, za vse delegacije pa sprejemljivo skupno rešitev. Upoštevati je bilo treba, da bo tako zapleteno in odgovorno delo v delegaciji zahtevalo tudi širše angažiranje vseh njenih članov, ki bo pri nekaterih nujno moralo prerasti v profesionalno angažiranje med trajanjem mandata delegacije.

Naštete pristojnosti in naloge Zbora kakor tudi Zvezne skupščine v celoti ter upoštevanje splošnih načel in meril za kandidiranje delegatov za Zbor republik in pokrajin, vse to je bilo osnova pri določanju kandidatov na 3. seji Republiške kandidacijske konference Socialistične zveze.

Republiška kandidacijska konferenca Socialistične zveze je ugotovila, da so vsi kandidati sprejeti in potrjeni v razpravah, ki so bile izvedene v vseh občinah, na obali, v mestu Ljubljana in republiki in v katerih so sodelovali vsi družbeni dejavniki. To nas kot predlagalce in nosilce postopka potrjuje v prepričanju da je bila odločitev Republiške kandidacijske konference dobra in pravilna.

Predsednik dr. Marijan Brecelj: Tovarišu Brezniku se zahvaljujem za obrazložitev.

Postopek za izvolitev delegatov za Zbor republik in pokrajin Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije predpisujeta republiški zakon o volitvah in odpoklicu delegatov za Zbor republik in pokrajin Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije ter odlok o začasnem poslovníku naše skupščine.

Po uporabi določb tega zakona in odloka je volilni postopek naslednji:

Volitve delegatov za Zbor republik in pokrajin se lahko opravijo, če je na skupni seji navzoča večina delegatov vsakega zbora.

Glasovanje vodi predsednik Skupščine SR Slovenije, pri čemer mu pomagajo generalni sekretar in dva do trije na skupni seji izvoljeni delegati.

Glasuje se tajno z glasovnicami, na katerih so vpisana imena in priimki kandidatov; pred imenom vsakega kandidata pa je zaporedna številka.

Delegat glasuje tako, da obkroži številko pred imenom tistih kandidatov, za katere želi glasovati.

Glasovnica, iz katere se ne da ugotoviti, za katere kandidate je delegat glasoval, je neveljavna.

Za delegate v Zboru republik in pokrajin so izvoljeni tisti kandidati, za katere je glasovala večina delegatov vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije.

Če ne bi prišlo do izvolitve, se za tiste kandidate, ki niso dobili potrebne večine, ponovi ves kandidacijski postopek in postopek glasovanja.

Prehajamo torej na volitve. Predlagam, da mi tudi pri teh volitvah poleg generalnega sekretarja pomagata delegata Janko Česnik in Zdenko Mali; prosim oba delegata, da prideta k predsedniški mizi in pripravita vse potrebno za pričetek glasovanja. Prosim vas, tako kot prej, da ostanete na svojih mestih, da prinesejo glasovnice in volilne spiske.

Mislím, da lahko začnemo glasovanje. Če dovolite, naj še enkrat opozorim na to, da se glasuje z obkrožanjem številke pred imeni delegatov. Glasovnice, iz katerih se ne bi dalo razbrati, za katere kandidate je glasoval kandidat, bodo neveljavne.

Prosim vas, da brez poimenskega poziva pridete k mizi, ki je označena z naslovom vašega zbora in tam prevzamete glasovnice. Za Zbor združenega dela, ki ima večje število delegatov, sta na razpolago dve mizi, in sicer za imena od A do M prva, od M do Ž pa druga miza. Ko boste izpolnili glasovnico, jo prosim oddajte v eno od volilnih skrinjic, ki so v dvorani.

Kdo od navzočih delegatov še ni glasoval? (Vsi.) Dobro! Končujem glasovanje; čez približno 15 minut bomo objavili volilne rezultate.

(Seja je bila prekinjena ob 13.10 in se je nadaljevala ob 13.15.)

Predsednik dr. Marijan Breclj: Objavljam rezultate volitev delegacije naše skupščine v Zbor republik in pokrajin Zvezne skupščine.

Glasovanja se je udeležilo 259 delegatov, oddanih je bilo 259 glasovnic. Neveljavnih glasovnic ni bilo. Posamezni kandidati so prejeli naslednje število glasov: Marko Bulc 259, Dušan Čehovin 259, Zdenka Jurančič 259, Danica Jurkovič 256, Rudi Kropivnik 258, Janez Kučan 258, Stojan Makovec 258, dr. Viljem Merhar 259, Zoran Polič 257, Boris Šnuderl 259, Zvonimir Volfand 258 in Zoran Žagar 254.

Na podlagi volilnih izidov ugotavljam, da je Skupščina Socialistične republike Slovenije na današnji skupni seji vseh zborov izvolila naslednje delegate v Zbor republik in pokrajin Skupščine Socialistične federativne republike Jugoslavije: Marka Bulca, Dušana Čehovina, Zdenko Jurančič, Danico Jurkovič, Rudija Kropivnika, Janeza Kučana, Stojana Makovca, dr. Viljema Merharja, Zorana Poliča, Borisa Šnuderla, Zvonimira Volfanda in Zorana Žagarja.

O izidu današnjega glasovanja bomo takoj poslali poročilo Skupščini Socialistične federativne republike Jugoslavije.

S tem je dnevni red 1. skupne seje vseh zborov Skupščine Socialistične republike Slovenije izčrpan in zaključujem sejo.

Obveščam delegate vseh treh zborov, da bo nadaljevanje skupnega zasedanja vseh treh zborov, ki je bilo, kot veste, pred skupno sejo prekinjeno, ob 14. uri. Hvala!

(Seja je bila končana ob 13.40.)

SEZNAM GOVORNIKOV

Zbor združenega dela

- Avsenik Jože: 86
Beltram Nada: 76
Berce Boris: 54
Borovič Jože: 90
Boštjančič Stane: 109, 149
Božič Stane: 161
Brglez Stanislav: 138, 167
Črtalič Jože: 36
Dolžan Franjo: 37
Dragan Zvone: 125
Drobne Franc: 15
Fazarinc Anton: 144
Florjančič Jože: 57, 60, 90, 91, 123, 155, 156
Franko Karel: 37, 88
Fras Jože: 100
Gantar Pavle: 128, 132, 134
Glavan Franc: 101
Golež Vinko: 28
Goršič Janez: 33, 35
Goslar Miran: 23
Hamzić Ahmed: 52
Hlača Ivan: 35
Hrovat Bogomir: 96
Jaki Stanko: 17, 19
Japelj Janez: 15
Jemec Mirko: 35
Jerkič Branko: 159
Jurančič Zdenka: 111, 121, 150
Jurše Adolf: 77
Kadič Milan: 20
Kadoič Štefan: 148
Kert Jože: 56
Kovač Nada: 118
Lužnik Slavko: 119
Mahor Ivan: 89
Majcenovič Karla: 120, 127, 144
Makovec Stojan: 123, 133, 143
Marenk Ivo: 163
Markelj Tončka: 54
Meh Janko: 75
Mikoš Boris: 37, 39, 141
Nemec Štefan: 7, 22
Novak Franc: 102
Ocepek Drago: 100, 134
Pahor Jože: 146
Pančur Božo: 166
Pelhan Sergij: 29
Petelin Andrej: 87
Petrovič Drago: 33, 36, 62, 79, 137, 143, 151, 152, 164, 165
Raih Anica: 132
Rudolf Franc: 155, 156
Rutar Franc: 113
Saje Miro: 102
Sever Jože: 27
Stanjko Franc: 116
Stariha Alojz: 38
Starman Milan: 74
Svetlik Edi: 17
Šanca Vlado: 59, 61, 108
Šarčević Miroslav: 167
Šinigoj Dušan: 6
Škrk Bojan: 93, 97
Slajmer Miran: 52, 101
Tepej Ida: 149
Turnšek Jože: 11
Unferdorben Marjana: 41
Vidovič Andrej: 139
Vilar Stane: 5
Zakonjšek Jože: 44, 55, 56
Zemljič Milan: 50
Zidar Milovan: 82, 107

Zbor občin

- Benčina Drago: 189
Černivec Miroslav: 260
Dežman Nace: 169
Firer Franc: 314
Fras Marjan: 193
Golar Manko: 307
Gorišek Janez: 204
Gorjup Ivo: 201, 227, 249
Istenič Franc: 270
Jagodič Vinko: 203
Jelovčan Jože: 272
Jogan Savin: 170
Juršič Stanko: 242, 248
Kladnik Alenka: 281, 303
Klemenčič Ivo: 214, 228, 290, 300
Knafelc Franc: 297
Kocjančič Rudi: 298
Komel Franta: 259
Krašovec Tone: 269, 280
Križnik Helena: 296
Kržan Rok: 190, 253
Kržan Slavko: 242
Lah Avguštin: 185
Lakner Lojze: 242, 249, 259
Lapajne Ivan: 194, 205, 281
Lojen Jožko: 208
Majcenovič Jože: 230, 258, 275, 277, 315
Makovec Stojan: 171
Marenk Ivo: 231, 235, 241, 247, 249
Mihelič Bojan: 279, 306
Miklavčič Ivo: 295

Miklič Rado: 285
 Mikoš Boris: 211, 293, 295
 Mravljak Viktor: 252
 Naglič Eva: 241, 242, 246
 Pernuš Leopold: 176
 Počivalšek Ciril: 232
 Pogorelec Pavle: 295, 307, 308
 Rakovec Tone: 226
 Samec Dušan: 175
 Seme Karl: 265
 Smrekar Janez: 204, 228
 Seme Jože: 227
 Škraban Aleksander: 296, 297
 Šulgaj Cveto: 266
 Tance Vlado: 250, 253, 254, 257
 Tepina Jože: 233, 243, 244, 245, 248,
 264, 267, 292, 305, 306, 308, 313
 Tomišek Anka: 309
 Ulrih Ela: 271
 Verbič Mihaela: 180
 Vovk Savo: 239, 242, 249
 Vrviščar Franc: 190
 Winkler Peter: 311
 Zabukovec Janko: 275
 Zajc Vlado: 274, 315, 316
 Žlebnik Mara: 172

Družbenopolitični zbor

Bačič Geza: 318, 367, 372, 374
 Bogovič Jože: 371, 422
 Bole Tone: 329
 Božič Jože: 326, 381, 384, 421
 Breclj Marijan: 325, 328, 330, 335, 341,
 342, 400
 Bulc Marko: 395
 Cvetko Ciril: 384, 399, 422
 Česnik Janko: 336, 369, 383, 385, 392
 Čotar Lojzka: 392
 Ekart Marjan: 375, 376, 378, 379
 Gantar Pavle: 407
 Gavez Stane: 328, 331, 377
 Globačnik Jože: 390, 415
 Golob Ludvik: 363, 383
 Grahor Andrej: 417, 423, 424
 Jereb Silva: 320
 Jurkovič Danica: 340, 354, 389, 410,
 415, 424
 Kavčič Ivica: 368, 378
 Klemenčič Vladimir: 333, 337, 339,
 341
 Kropivnik Rudi: 350, 351
 Logar Vladimir: 354
 Majdič Cveto: 398, 423
 Markič Stane: 321, 339, 363, 375, 405,
 425
 Megušar Milan: 344
 Mermolja Pavel: 384, 421, 424
 Mikoš Boris: 419, 422, 423
 Mlinarič Srečko: 374, 383
 Novinšek Jože: 345, 350, 351, 354
 Orožen Marjan: 373
 Peternelj Henrik: 356, 384
 Petrovič Drago: 401, 406
 Polič Zoran: 327, 328, 336, 338, 342, 352,
 362, 366, 374
 Strobl Majda: 337, 338, 340, 360, 361,
 367, 377, 379
 Šiftar Marjan: 399, 424
 Šinigoj Dušan: 394
 Škrk Bojan: 357, 363, 364, 368, 370, 372
 Štok Štefan: 425
 Tomlje Valentina: 379, 397
 Vrtar Avgust: 357
 Zupančič Beno: 375, 377, 379, 387,
 400, 401
 Žagar Ivan: 356
 Žnidaršič Ivica: 391

Skupno zasedanje

Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora

Breclj Marijan: 428
 Dragan Zvone: 444
 Marinc Andrej: 431
 Tomlje Valentina: 426

Skupna seja

vseh Zborov Skupščine SR Slovenije

Beznik Vlado: 466
 Ribičič Mitja: 463

VSEBINA

Zbor združenega dela

1. seja — 9. maja 1974

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 3

Dnevni red:

1. Predlog odloka o ustanovitvi Komisije Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja 4

2. Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter verifikacija pooblastil 5

Govornik:

- Stane Vilar 5

3. Predlog odloka o začasnem poslovníku Skupščine SR Slovenije 5

4. Izvolitev predsednika in podpredsednika zbora in slovesna izjava . . . 6

Govornika:

- Dušán Šinigoj 6

- Štefan Nemeč 7

5. Imenovanje sekretarja zbora 8

6. Predlog odloka o sestavi, nalogah in izvolitvi Komisije Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. 8

2. seja — 31. maja 1974

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 10

Dnevni red:

1. Izvolitev članov Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 11

Govornik:

- Jože Turnšek 11

2. Odobritev zapisnika 1. seje Zbora združenega dela	12
3. Razrešitev in izvolitev predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča SR Slovenije	12
4. Izvolitev predsednika, sodnikov in sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča SR Slovenije	13
✓ 5. Predlog odloka o sestavi in nalogah Zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije	14
✓ 6. Predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za mednarodne odnose	14
✓ 7. Predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za vloge in pritožbe	15
✓ 8. Predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za narodnosti	15
✓ 9. Predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za vprašanja borcev NOV	15
Govornika :	
Franc Drobne	15
Janez Japelj	15
✓ 10. Predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije za poslovnik Skupščine SR Slovenije	16
✓ 11. Predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za pravosodje	16
✓ 12. Predlog odloka o ~~izvolitvi~~ predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Skupščine SR Slovenije	16
Govornika :	
Stanko Jaki	17
Edi Svetlik	17
✓ 13. Predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah odborov in komisije <u>Zbora združenega dela</u>	18
Govornika :	
Stanko Jaki	19
Milan Kadič	20
✓ 14. Predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odborov in komisije Zbora združenega dela	21
✓ 15. Predlog odloka o imenovanju namestnika generalnega sekretarja Skupščine SR Slovenije	22
16. Informacija o začasnem orientacijskem programu zakonodajnega dela Skupščine SR Slovenije	22
Govorniki :	
Štefan Nemeč	22
Miran Goslar	23
Jože Sever	27
17. Vprašanja delegatov	28

Govornika:	
Vinko Golež	28
Sergij Pelhan	29

3. seja — 2. julija 1974

Pred dnevnim redom:

1. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda	30
2. Določitev dnevnega reda	30
3. Sporočila pred prehodom na dnevni red	31

Dnevni red:

1. Izvolitev članov Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in poročilo te komisije	32
2. Delegatska vprašanja	33

Govorniki:

Drago Petrovič	33
Janez Goršič	33
Ivan Hlača	35
Janez Goršič	35
Mirko Jemec	35
Drago Petrovič	36
Jože Črtalič	36
Boris Mikoš	37
Karl Franko	37
Franjo Dolžan	37

3. Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja	38
---	----

Govornik:

Alojz Stariha	38
-------------------------	----

4. Odobritev zapisnika 2. seja Zbora združenega dela	38
--	----

5. Informacija o posledicah potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju	38
--	----

documentarne novice

Govornika:

Boris Mikoš	39
Marjana Unferdorben	41

6. Osnove pristopa in načrt izdelave družbenega plana SR Slovenije 1976—1980 s predlogom stališč in sklepov za pristop k izdelavi družbenega načrta SR Slovenije za leta 1976—1980	43
--	----

Govorniki:

Jože Zakonjšek	44
Milena Zemljčič	50

Miran Šlajmer	52
Ahmed Hamzić	52
Tončka Markelj	54
Boris Berce	54
Jože Zakonjšek	55
Jože Kert	56
Jože Zakonjšek	56
<u>Predlog odloka o potrditvi dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic <u>naravnih nesreč</u></u>	56
Govornika:	
Jože Florjančič	57
Vlado Šanca	59
<u>Predlog zakona o tednu <u>solidarnosti</u></u>	59
<u>Predlog zakona o obveznosti plačevanja prispevkov za financiranje dejavnosti <u>samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti za leto 1974</u></u>	60
Govornika:	
Jože Florjančič	60
Vlado Šanca	61
<u>Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o <u>elektrogo-</u> <u>spodarstvu</u></u>	62
Govorniki:	
Drago Petrovič	62
Milan Starman	74
Janko Meh	75
Nada Beltram	76
Adolf Jurše	77
Drago Petrovič	79
<u>Predlog zakona o dopolnitvi zakona o nadomestilu dela obresti za investicije v zasebnem <u>kmetijstvu</u></u>	80
<u>Predlog zakona o dopolnitvi zakona o ustanavljanju in poslovanju <u>hranilno-kreditnih služb kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij</u></u>	81
<u>Osnutek zakona o prepovedi nomadske paše</u> <i>zurnoreja</i>	81
<u>Predlog zakona o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka</u>	82
Govorniki:	
Milovan Zidar	82
Jože Avsenik	86
Andrej Petelin	87
Karel Franko	88
Ivan Mahor	89
<u>Predlog odloka o potrditvi dogovora o priznanju olajšav in ugodnosti kupcem <u>obveznic federacije, izdanih po zakonu o izdaji obveznic federacije v letu 1974</u></u>	89
<u>Predlog zakona o davčnih olajšavah in drugih ugodnostih za kupce določenih <u>obveznic federacije</u></u>	90

Govornika:	
Jože Florjančič	90
Jože Borovič	90
Jože Florjančič	91
17. Predlog zakona o uvedbi posebnega republiškega <u>davka od plačil</u> za določene storitve	91
Govornik:	
Jože Florjančič	91
18. Osnutek zakona o <u>sodiščih združenega dela</u>	93
Govornika:	
Bojan Škrk	93
Bogomir Hrovat	96
19. Predlog za izdajo zakona o <u>družbenem pravobranilcu samoupravljanja</u>	97
Govornik:	
Bojan Škrk	97
20. Predlog zakona o spremembi zakona o <u>pomilostitvi</u>	99
21. Osnutek zakona o obveznosti pridobitve predpisane strokovne izobrazbe za delavce v <u>upravnih organih</u>	99
Govornika:	
Dr. Drago Ocepek	100
Jože Fras	100
22. Predlog odloka o načrtu dopolnitve statističnih raziskovanj iz programa statističnih raziskovanj, ki imajo pomen za vso državo, in o načrtu statističnih raziskovanj, ki imajo pomen za republiko v letu 1974	101
Govornika:	
Dr. Miran Šlajmer	101
Franc Glavan	101
23. Predlog zakona o <u>katastru komunalnih naprav</u>	102
Govornika:	
Dr. Miran Saje	102
Franc Novak	102
24. Predlog odloka o dopolnitvah odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah odborov in komisije Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije	104
25. <u>Volitve in imenovanja:</u>	
— predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo	104
— predlog odloka o imenovanju javnega tožilca SR Slovenije	104
— predlog odloka o razrešitvi in imenovanju ravnatelja Arhiva Slovenije	105
— predlog odloka o razrešitvi sodnika za prekrške in izvolitvi predsednika Republiškega senata za prekrške v Ljubljani	105
— predlog odloka o razrešitvi dveh sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani	105

— predlog odloka o izvolitvi petih sodnikov Okrožnega Gospodarskega sodišča v Ljubljani	105
— predlog odloka o imenovanju enajstih članov iniciativnega odbora za konstituiranje samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo SR Slovenije	105
— predlog odloka o imenovanju predstavnikov SR Slovenije v Skupščino Izobraževalne skupnosti SR Slovenije	106
— predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje skupščina SR Slovenije v Svet Slovenske filharmonije v Ljubljani	106
— predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije v Svet zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij v Ljubljani, in o določitvi delovnih in drugih organizacij, ki delegirajo svoje predstavnike v ta svet	106
— predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Novi Gorici	106
26. Nadaljevanje razprave v zvezi s predlogom zakona o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka	106
Govorniki:	
Milovan Zidar	107
Vladimir Šanca	108
Stane Boštjančič	109

4. seja — 24. julija 1974

Pred dnevnim redom:

1. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda	110
2. Določitev dnevnega reda	110
Govornik:	
Zdenka Jurančič	111

Dnevni red:

1. Izvolitev članov komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in poročilo te komisije	113
Govornik:	
Franc Rutar	113
2. Odobritev zapisnika 3. seje Zbora združenega dela	115
3. Ocena gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v SR Sloveniji ob polletju 1974	115
Govorniki:	
Franc Stanjko	116
Nada Kovač	118
Slavko Lužnik	119

Karla Majcenovič	120
Zdenka Jurančič	121
Stojan Makovec	123
Jože Florjančič	123
Zvone Dragan	125
Karla Majcenovič	127
4. Poročilo o poteku samoupravnega sporazumevanja in učinkovitosti delovanja samoupravnih sporazumov o merilih za <u>delitev dohodka in osebnih dohodkov</u> v letu 1973	128
Govorniki:	
Pavle Gantar	128
Anica Raih	132
Pavle Gantar	132
Stojan Makovec	133
Dr. Drago Ocepek	134
Pavle Gantar	134
5. Predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da v imenu Skupščine SR Slovenije sklene družbeni dogovor o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenim in imenovanim funkcionarjem v <u>pravosodju</u>	136
6. Predlog za izdajo zakona o <u>samoupravnih interesnih skupnosti za PTT promet</u>	136
Govorniki:	
Drago Petrovič	137
Stanislav Brglez	138
Andrej Vidovič	139
7. Predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna SR Slovenije (republiškega proračuna) za leto 1973	140
8. Osnutek zakona o stanovanjskih zadrugah	140
Govornik:	
Boris Mikoš	141
9. Predlog zakona o tržni inšpekciji <i>tržne inšpekcije službe</i>	142
Govornika:	
Stojan Makovec	143
Drago Petrovič	143
10. Osnutek zakona o zdravstvenem nadzorstvu nad <u>živili</u>	143
Govornika:	
Dr. Anton Fazarinc	144
Karla Majcenovič	144
11. Predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani	146
12. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o ustanovitvi <u>Višje šole za organizacijo dela</u> v Kranju	146

Govorniki:	
Jože Pahor	146
Štefan Kadoič	148
Ida Tepej	149
Stane Boštjančič	149
Zdenka Jurančič	150
☒ Predlog odloka o potrditvi družbenega dogovora o temeljih razvoja elektrogospodarstva od leta 1974 do leta 1980	150
☒ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje elektroenergetskih objektov <i>elektrogospodarstva</i>	151
Govornik:	
Drago Petrovič	151
☒ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev odjemalcev električne energije na visoki napetosti za financiranje energetskih objektov	155
☒ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prispevku odjemalcev električne energije na nizki napetosti za financiranje energetskih objektov	155
☒ Predlog zakona o oprostitvi plačevanja prispevkov in davka iz osebnega dohodka, doseženega z delom, ki je opravljeno za družbeno organizirane solidarnostne akcije	155
Govornika:	
Jože Florjančič	155
Franc Rudolf	155
Jože Florjančič	156
☒ Predlog odloka o razdelitvi dela dohodka Loterijskega zavoda Slovenije v letu 1974 <i>žje na leto</i>	159
Govornik:	
Branko Jerkič	159
19. Predlog odloka o potrditvi rebalansa finančnega načrta Vodnega sklada SR Slovenije za leto 1974	160
☒ Predlog zakona o dopolnitvi zakona o najmanjšem osebem dohodku	160
Govornik:	
Stane Božič	161
☒ Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o izvolitvi predsednika, podpredsednika in članov Odbora Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za agrarno politiko	162
— predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo	162
— predlog odloka o imenovanju predstavnikov Skupščine SR Slovenije v svete temeljnih organizacij združenega dela Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in v Svet zavoda Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani	162

— predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Celju	162
— predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter direktorja Zavoda SR Slovenije za planiranje	163
22. Vprašanja delegatov	163
Govorniki:	
Ivo Marenk	163
Drago Petrovič	164
Božo Pančur	166
Stanislav Brglez	167
Miroslav Šarčević	167

Zbor občin

1. seja — 9. maja 1974

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda	168
--------------------------------------	-----

Dnevni red:

1. Predlog odloka o ustanovitvi in izvolitvi Komisije Zbora občin Skupščine SR Slovenije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja	169
2. Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter verifikacija pooblastil	169

Govornik:

Nace Dežman	169
-----------------------	-----

3. Predlog odloka o začasnem poslovniku Skupščine SR Slovenije	170
--	-----

4. Izvolitev predsednika in podpredsednika Zbora občin	170
--	-----

Govorniki:

Savin Jogan	170
Stojan Makovec	171
Mara Žlebnik	172

5. Imenovanje sekretarja Zbora občin	173
--	-----

6. Predlog odloka o sestavi, nalogah in izvolitvi Komisije Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve	173
--	-----

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda 174

Dnevni red:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 175
- Govornika:
- Dušan Samec 175
- Leopold Pernuš 176
2. Odobritev zapisnika 1. seje Zbora občin 176
3. Razrešitev in izvolitev predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča SR Slovenije in razrešitev javnega tožilca SR Slovenije 176
4. Izvolitev predsednika, sodnikov in sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča SR Slovenije 177
5. Predlog odloka o sestavi in nalogah Zakonodajno-pravne komisije Skupščine SR Slovenije 178
6. Predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za mednarodne odnose 179
7. Predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije skupščine SR Slovenije za vloge in pritožbe 179
8. Predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za narodnosti 179
9. Predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za vprašanja borcev NOV 179
10. Predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije za poslovnik Skupščine SR Slovenije 180
11. Predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za pravosodje 180
12. Predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Skupščine SR Slovenije 180
- Govornik:
- Mihaela Verbič 180
13. Predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah začasnih odborov in komisije Zbora občin 182
14. Predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odborov in komisije Zbora občin 183

15. Predlog odloka o imenovanju namestnika generalnega sekretarja Skupščine SR Slovenije	184
16. Informacija o začasnem orientacijskem programu zakonodajnega dela Skupščine SR Slovenije za čas od 1. junija do 31. decembra 1974	184
Govornik:	
Dr. Avguštin Lah	185
17. Vprašanja delegatov	188
Govorniki:	
Drago Benčina	189
Rok Kržan	190
Franc Vrviščar	190

3. seja — 2. julija 1974

Pred dnevnim redom:

1. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda	191
2. Določitev dnevnega reda	191
3. Sporočila pred prehodom na dnevni red	192

Dnevni red:

1. Izvolitev članov Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	193
Govornik:	
Marjan Fras	193
2. Odobritev zapisnika 2. seje Zbora občin	194
3. Osnove pristopa in načrt izdelave družbenega plana SR Slovenije za leta 1976—1980, s predlogom stališč in sklepov za pristop k izdelavi družbenega načrta SR Slovenije za leta 1976—1980	194
Govorniki:	
Ivan Lapajne	194
Ivo Gorjup	201
Vinko Jagodič	203
Janez Gorišek	204
Janez Smrekar	204
Ivan Lapajne	205
4. Informacija o posledicah potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju	208

Govornika:	
Joško Lojen	208
Boris Mikoš	211
6. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o elektrogospodarstvu	214
Govorniki:	
Ivo Klemenčič	214
Tone Rakovec	226
Ivo Gorjup	227
Jože Šeme	227
Janez Smrekar	228
Ivo Klemenčič	228
6. Nadaljevanje razprave o osnovah pristopa in načrta izdelave družbenega plana SR Slovenije za leta 1976—1980	229
7. Predlog zakona o dopolnitvi zakona o nadomestilu dela obresti za investicije v zasebnem kmetijstvu	230
Govorniki:	
Jože Majcenovič	230
Ivo Marek	231
Ciril Počivalšek	232
8. Predlog zakona o dopolnitvi zakona o ustanavljanju in poslovanju hranilno-kreditnih služb kmetijskih in gozdarskih delovnih organizacij	233
9. Predlog zakona o davčnih olajšavah in drugih ugodnostih za kupce določenih obveznic federacije	233
Govornik:	
Jože Tepina	233
10. Predlog odloka o potrditvi dogovora o priznavanju olajšav in ugodnosti kupcem obveznic federacije, izdanih po zakonu o izdaji obveznic federacije v letu 1974	234
11. Osnutek zakona o prepovedi nomadske paše	235
12. Predlog zakona o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka	235
Govorniki:	
Ivo Marek	235
Savo Vovk	239
Ivo Marek	241
Eva Naglič	241
Savo Vovk	242
Slavko Kržan	242
Stanko Juršič	242
Lojze Lakner	242
13. Predlog odloka o potrditvi dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic naravnih nesreč	243

Govornik:	
	Jože Tepina 243
14.	Predlog zakona o tednu solidarnosti 244
15.	Predlog zakona o obveznosti plačevanja prispevkov za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti za leto 1974 244
Govornik:	
	Jože Tepina 244
16.	Predlog zakona o uvedbi posebnega republiškega davka od plačil za določene storitve 245
Govornika:	
	Jože Tepina 245
	Eva Naglič 246
17.	Nadaljevanje razprave o predlogu zakona o ukrepih za pospeševanje proizvodnje mleka 247
Govorniki:	
	Ivo Marenk 247
	Jože Tepina 248
	Stanko Juršič 248
	Lojze Lakner 249
	Savo Vovk 249
	Ivo Gorjup 249
	Ivo Marenk 249
18.	Osnutek zakona o sodiščih združenega dela 249
Govorniki:	
	Vlado Tance 250
	Viktor Mravljak 252
	Rok Kržan 253
	Vlado Tance 253
19.	Predlog za izdajo zakona o družbenem pravobranilcu samoupravljanja 254
Govornik:	
	Vlado Tance 254
20.	Predlog zakona o spremembi zakona o pomilostitvi 256
21.	Osnutek zakona o obveznosti pridobitve predpisane strokovne izobrazbe za delavce v upravnih organih 256
Govornika:	
	Vlado Tance 257
	Jože Majcenovič 258
22.	Predlog odloka o načrtu dopolnitev statističnih raziskovanj iz programa statističnih raziskovanj, ki imajo pomen za vso državo, in načrtu statističnih raziskovanj, ki imajo pomen za republiko v letu 1974 . . . 259

Govornika :	
Lojze Lakner	259
Franta Komel	259
23. Predlog zakona o katastru komunalnih naprav	260
Govornik :	
Miroslav Černivec	260
24. Volitve in imenovanja:	
✓ predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta SR Slovenije in republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo	261
✓ predlog odloka o imenovanju javnega tožilca SR Slovenije	261
— predlog odloka o razrešitvi in imenovanju ravnatelja Arhiva Slovenije	261
— predlog odloka o razrešitvi sodnika za prekrške in o izvolitvi predsednika in sodnika za prekrške republiškega senata za prekrške v Ljubljani	262
— predlog odloka o razrešitvi treh sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani	262
— predlog odloka o izvolitvi petih sodnikov Okrožnega Gospodarskega sodišča v Ljubljani	262
— predlog odloka o imenovanju predstavnikov SR Slovenije v Skupščino Izobraževalne skupnosti SR Slovenije	262
— predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije v Svet Slovenske filharmonije v Ljubljani	263
— predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije v Svet zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij v Ljubljani in o določitvi delovnih in drugih organizacij, ki delegirajo svojega predstavnika v ta svet	263
— predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Novi Gorici	263
— predlog odloka o imenovanju enajstih članov Iniciativnega odbora za konstituiranje Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo SR Slovenije	263
25. Vprašanja delegatov	264
Govorniki :	
Jože Tepina	264
Karl Seme	265
Cveto Šulgaj	266
Jože Tepina	267

4. seja — 24. julija 1974

Pred dnevnim redom:

1. Sporočila pred določitvijo dnevnega reda	268
2. Določitev dnevnega reda	268
Govorniki:	
Tone Krašovec	269
Franc Istenič	270
Ela Ulrih	271
Jože Jelovčan	272
3. Sporočila pred prehodom na dnevni red	272

Dnevni red:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije	274
Govornik:	
Vlado Zajc	274
2. Odobritev zapisnika 3. seje Zbora občin	274
Govornik:	
Jože Majcenovič	275
3. Ocena gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v Sloveniji ob polletju 1974	275
Govorniki:	
Janko Zabukovec	275
Jože Majcenovič	277
Bojan Mihelič	279
Tone Krašovec	280
Alenka Kladnik	281
Ivan Lapajne	281
4. Poročilo o poteku samoupravnega sporazumevanja in učinkovitosti delovanja samoupravnih sporazumov o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov	284
Govornik:	
Rado Miklič	285
5. Predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da v imenu Skupščine SR Slovenije sklene družbeni dogovor o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih osebnih prejemkov voljenim in imenovanim funkcionarjem v pravosodju	289
6. Predlog za izdajo zakona o samoupravnih interesnih skupnostih za PTT promet	290
Govornik:	
Ivo Klemenčič	290

✓ 7. Predlog zakona o zaključnem računu o izvršitvi proračuna SR Slovenije za leto 1973	292
Govornik:	
Jože Tepina	292
8. Osnutek zakona o stanovanjskih zadrugah	293
Govorniki:	
Boris Mikoš	293
Ivo Miklavčič	295
Pavle Pogorelec	295
Boris Mikoš	295
✓ 9. Predlog zakona o tržni inšpekciji	295
Govorniki:	
Aleksander Škraban	296
Helena Križnik	296
Aleksander Škraban	297
Franc Knafelc	297
10. Osnutek zakona o zdravstvenem nadzorstvu nad živali	298
Govornik:	
Rudi Kocjančič	298
✓ 11. Predlog odloka o spremembi in dopolnitvi odloka o Slovenskem narodnem gledališču v Ljubljani	299
✓ 12. Predlog odloka o potrditvi družbenega dogovora o temeljih razvoja elektro gospodarstva od 1974—1980	299
✓ 13. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev uporabnikov družbenih sredstev za financiranje elektroenergetskih objektov	299
Govornika:	
Ivo Klemenčič	300
Alenka Kladnik	303
✓ 14. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o združevanju sredstev odjemalcev električne energije na visoki napetosti za financiranje energetskega objektov	303
✓ 15. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o prispevku odjemalcev električne energije na nizki napetosti za financiranje energetskega objektov	304
✓ 16. Predlog zakona o oprostitvi plačevanja prispevkov in davkov iz osebnega dohodka, doseženega z delom, ki je opravljeno za družbeno organizirane solidarnostne akcije	304
Govornika:	
Jože Tepina	305
Bojan Mihelič	306
Jože Tepina	306

17. Predlog odloka o razdelitvi dela dohodka Loterijskega zavoda SR Slovenije v letu 1974	307
Govorniki:	
Manko Golar	307
Pavle Pogorelc	307
Jože Tepina	308
Pavle Pogorelc	308
18. Predlog odloka o rebalansu finančnega načrta Vodnega sklada SR Slovenije za leto 1974	308
19. Predlog zakona o dopolnitvi zakona o najmanjšem osebnem dohodku	309
Govornik:	
Anka Tomiņšek	309
20. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo	310
— predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Celju	310
— predlog odloka o imenovanju predstavnika Skupščine SR Slovenije v svete temeljnih organizacij združenega dela Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in v Svet zavoda Slovensko narodno gledališče v Ljubljani	311
— predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in direktorja Zavoda SR Slovenije za planiranje	311
21. Vprašanja delegatov	311
Govorniki:	
Peter Winkler	311
Jože Tepina	313
Franc Firer	314
Jože Majcenovič	315
Vlado Zajc	315

Družbenopolitični zbor

1. seja — 9. maja 1974

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda	317
--------------------------------------	-----

Dnevni red:

1. Predlog odloka o ustanovitvi in izvolitvi Komisije Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja	318
2. Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter verifikacija izvolitve	318

Govornik:	
✓ Geza Bačič	318
✓ 3. Predlog odloka o začasnem poslovniku Skupščine SR Slovenije	319
4. Izvolitev predsednika in podpredsednika zbora ter slovesna izjava	320
Govornika:	
Silva Jereb	320
Stane Markič	321
5. Imenovanje sekretarja zbora	321
✓ 6. Predlog odloka o sestavi, nalogah in izvolitvi Komisije Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve	322

2. seja — 31. maja 1974

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda	323
--------------------------------------	-----

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 1. seje Družbenopolitičnega zbora	324
2. Izvolitev predsednika, sodnikov in sodnikov porotnikov Vrhovnega sodišča SR Slovenije	324

Govornik:

Dr. Marijan Breclj	325
✓ 3. Predlog odloka o sestavi in nalogah Zakonodajno-pravne komisije SR Slovenije	325
✓ 4. Predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za mednarodne odnose	326
✓ 5. Predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za vloge in pritožbe	326
✓ 6. Predlog odloka o sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za narodnosti	326
✓ 7. Predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za vprašanja borcev NOV	326

Govornika:

Jože Božič	326
Zoran Polič	327

6.	Predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije za pripravo poslovnika Skupščine SR Slovenije	328
7.	Predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah Komisije Skupščine SR Slovenije za pravosodje	328
	Govornika:	
	Zoran Polič	328
	Dr. Marijan Brecelj	328
8.	Predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov komisij Skupščine SR Slovenije	328
	Govornik:	
	Stane Gavez	328
11.	Razrešitev in izvolitev predsednika in petih sodnikov Ustavnega sodišča SR Slovenije in razrešitev javnega tožilca SR Slovenije	329
	Govornika:	
	Tone Bole	329
	Dr. Marijan Brecelj	330
12.	Predlog odloka o ustanovitvi, sestavi in nalogah odborov in komisije Družbenopolitičnega zbora	330
13.	Predlog odloka o izvolitvi predsednikov, podpredsednikov in članov odbora in komisije Družbenopolitičnega zbora	330
	Govornik:	
	Stane Gavez	331
14.	Predlog odloka o imenovanju namestnika generalnega sekretarja Skupščine SR Slovenije	331
15.	Informacija o začasnem orientacijskem programu zakonodajnega dela Skupščine SR Slovenije	331
	Govorniki:	
	Vladimir Klemenčič	333
	Dr. Marijan Brecelj	335
	Zoran Polič	336
	Janko Česnik	336
	Dr. Majda Strobl	337
	Vladimir Klemenčič	337
	Dr. Majda Strobl	338
	Zoran Polič	338
	Vladimir Klemenčič	339
	Stane Markič	339
	Dr. Majda Strobl	340
	Danica Jurkovič	340
	Vladimir Klemenčič	341
	Dr. Marijan Brecelj	341
16.	Vprašanja delegatov	342
	Govornika:	
	Zoran Polič	342
	Dr. Marijan Brecelj	342

3. seja — 2. julija 1974

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov	343
2. Določitev dnevnega reda	343
3. Sporočila pred prehodom na dnevni red	344
Govornik:	
Milan Megušar:	344

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 2. seje Družbenopolitičnega zbora	344
✓ Osnove pristopa in načrt izdelave družbenega plana SR Slovenije za leta 1976 do 1980, skupaj s predlogom stališč in sklepov za pristop k izdelavi družbenega načrta SR Slovenije za leta 1976—1980	345
Govorniki:	
Jože Novinšek	345
Rudi Kropivnik	350
Jože Novinšek	350
Rudi Kropivnik	351
Jože Novinšek	351
Zoran Polič	352
Vladimir Logar	354
Jože Novinšek	354
Danica Jurkovič	354
Ivan Žagar	356
Henrik Peternelj	356
Av gust Vrtar	357
✓ Osnutek zakona o sodiščih združenega dela	357
Govorniki:	
Bojan Škrk	357
Dr. Majda Strobl	360
Zoran Polič	360
Dr. Majda Strobl	361
Zoran Polič	362
Bojan Škrk	363
Ludvik Golob	363
Stane Markič	363
✓ Predlog za izdajo zakona o družbenem pravobranilstvu samoupravljanja	364
Govorniki:	
Bojan Škrk	364
Zoran Polič	366
Geza Bačič	367
Dr. Majda Strobl	368
Bojan Škrk	368
Ivica Kavčič	368
Janko Česnik	369

✓ Osnutek zakona o obveznosti pridobitve predpisane strokovne izobrazbe delavcev v upravnih organih	369
Govorniki:	
Bojan Škrk	370
Jože Bogovič	371
Geza Bačič	372
Bojan Škrk	372
✓ Informacija o posledicah potresa v občinah Šmarje pri Jelšah in Šentjur pri Celju	373
Govornika:	
Marjan Orožen	373
Srečko Miinarič	374
✓ Predlog odloka o potrditvi dogovora o oblikovanju sredstev solidarnosti narodov in narodnosti Jugoslavije in avtonomnih pokrajin za odpravljanje posledic naravnih nesreč	374
Govorniki:	
Zoran Polič	374
Geza Bačič	374
Marjan Ekart	375
Beno Zupančič	375
✓ Predlog zakona o obveznosti plačevanja prispevkov za financiranje dejavnosti samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti za leto 1974	376
Govorniki:	
Marjan Ekart	376
Beno Zupančič	377
Dr. Majda Strobl	377
Stane Gavez	377
Marjan Ekart	378
Ivica Kavčič	378
Dr. Majda Strobl	379
Beno Zupančič	379
Valentina Tomlje	379

9. Volitve in imenovanja:

✓ predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in republiškega sekretarja za pravosodje in občo upravo	379
✓ predlog odloka o imenovanju javnega tožilca SR Slovenije	380
— predlog odloka o razrešitvi in imenovanju ravnatelja Arhiva Slovenije	380
— predlog odloka o razrešitvi sodnika za prekrške in o izvolitvi predsednika in sodnikov za prekrške Republiškega senata za prekrške v Ljubljani	380
— predlog odloka o razrešitvi treh sodnikov Okrožnega sodišča v Ljubljani	380
— predlog odloka o izvolitvi petih sodnikov Okrožnega Gospodarskega sodišča v Ljubljani	380
— predlog odloka o imenovanju predstavnikov SR Slovenije v Skupščino Izobraževalne skupnosti SR Slovenije	381
— predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije v Svet Slovenske filharmonije v Ljubljani	381

— predlog odloka o imenovanju predstavnikov družbene skupnosti, ki jih imenuje Skupščina SR Slovenije v Svet Zavoda za raziskavo materiala in konstrukcij v Ljubljani in o določitvi delovnih in drugih organizacij, ki delegirajo svojega predstavnika v ta svet	381
— predlog odloka o imenovanju predstavnika Skupščine SR Slovenije v Skupščino RTV Ljubljana in predlog odloka o imenovanju predstavnika Skupščine SR Slovenije v Izdajateljski svet Dela	381
Govornik:	
Jože Božič	381
— predlog odloka o imenovanju enajstih članov Iniciativnega odbora za konstituiranje Samoupravne interesne skupnosti za gozdarstvo SR Slovenije	381
— predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Novi Gorici	382
10. Vprašanja delegatov	382
Govorniki:	
Janko Česnik	383
Ludvik Golob	383
Srečko Mlinarič	383
Jože Božič	384
Ciril Cvetko	384
Pavel Mermolja	384
Henrik Peternelj	384
Janko Česnik	385

4. seja — 24. julija 1974

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov	386
2. Določitev dnevnega reda	386

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 3. seje Družbenopolitičnega zbora	387
✓ Ocena gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v SR Sloveniji ob polletju 1974	387

Govorniki:

Beno Zupančič	387
Danica Jurkovič	389
Jože Globačnik	390
Ivica Znidaršič	391
Lojzka Čotar	392
Janko Česnik	392
Dušan Šinigoj	394
Marko Bule	395
Valentina Tomlje	397
Cveto Majdič	398

Ciril Cvetko	399
Marijan Šiftar	399
Marijan Brecelj	400
Beno Zupančič	400
Drago Petrovič	401
Stane Markič	405
Drago Petrovič	406
✓ Poročilo o poteku samoupravnega sporazumevanja in učinkovitosti delovanja samoupravnih sporazumov o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov v letu 1973, skupaj s stališči Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k poročilu	406
Govorniki:	
Pavle Gantar	407
Danica Jurkovič	410
Jože Globačnik	415
✓ Predlog za izdajo zakona o samoupravnih interesnih skupnostih za PTT promet	416
Govornik:	
Andrej Grahor	417
✓ Osnutek zakona o stanovanjskih zadrugah	419
Govornik:	
Boris Mikoš	419
✓ Predlog odloka o pooblastitvi Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da v imenu Skupščine SR Slovenije sklene družbeni dogovor o osnovah in merilih za določanje osebnih dohodkov in drugih prejemkov voljenim in imenovanim funkcionarjem v pravosodju	420
7. Volitve in imenovanja:	
— predlog odloka o imenovanju predstavnikov Skupščine SR Slovenije v svete temeljnih organizacij združenega dela Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani in v Svet zavoda Slovensko narodno gledališče v Ljubljani	420
Govornika:	
Pavel Mermolja	421
Jože Božič	421
— predlog odloka o razrešitvi namestnika republiškega sekretarja za zdravstvo in socialno varstvo	421
— predlog odloka o določitvi števila in izvolitvi sodnikov porotnikov Okrožnega sodišča v Celju	421
— predlog odloka o razrešitvi člana Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in direktorja Zavoda SR Slovenije za planiranje	421
8. Vprašanja delegatov	
Govorniki:	
Ciril Cvetko	422
Boris Mikoš	422
Jože Bogovič	422
Cveto Majdič	423
Boris Mikoš	423
Andrej Grahor	423
Marijan Šiftar	424

Pavel Mermolja	424
Andrej Grahor	424
Danica Jurkovič	424
Stane Markič	425
Štefan Štok	425

S k u p n o z a s e d a n j e

Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora

Skupno zasedanje — 9. maja 1974

Dnevni red:

✓ Izvolitev predsednika in dveh podpredsednikov Skupščine SR Slovenije	426
Govornika:	
Tina Tomlje	426
Dr. Marijan Breclj	428
✓ Imenovanje generalnega sekretarja Skupščine SR Slovenije	429
✓ Izvolitev predsednika Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije	430
✓ Izvolitev članov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije ter imenovanje republiških sekretarjev, ki bodo vodili posamezne republiške sekretariate, oziroma republiških funkcionarjev, ki bodo vodili republiške upravne organe	431
Govornik:	
Andrej Marinc	431

Skupno zasedanje — 24. julija 1974:

Dnevni red:

✓ Uvodna obrazložitev k oceni gospodarskih gibanj ter skupne in splošne porabe v SR Sloveniji ob polletju 1974	444
Govornik:	
Zvone Dragan	444
✓ Izjava delegatov vseh zborov Skupščine SR Slovenije v zvezi z dogodki na Cipru	457

Skupna seja

Vseh Zborov Skupščine SR Slovenije

1. seja — 9. maja 1974

Pred dnevnim redom:

1. Ugotovitev navzočnosti 459
2. Določitev dnevnega reda 459

Dnevni red:

- ✓ Razglasitev izvolitve Predsedstva Socialistične republike Slovenije in objava njegove sestave ter slovesna izjava predsednika in članov predsedstva SR Slovenije 460
- ✓ Predlog Skupščine SR Slovenije, da Skupščina SFR Jugoslavije izvoli Josipa Broza-Tita za predsednika republike brez omejitve trajanja mandata 461
- ✓ Izvolitev člana Predsedstva SFR Jugoslavije iz Socialistične republike Slovenije 462
- Govornik:
Mitja Ribičič 463
- ✓ Izvolitev delegatov za Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ . . . 465
- Govornik:
Vlado Beznik 466

Izdala in založila
Skupščina SR Slovenije

Odgovorni urednik
Milan Megušar-Borut

Natisnila
tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani

marca 1975

v 350 izvodih

Obseg 500 strani

Z odločbo republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SR Slovenije, št. 421-2/72,
z dne 28. 9. 1972, je edicija oproščena temeljnega davka od prometa proizvodov.

